

T.C.

BITLİS EREN ÜNİVERSİTESİ / MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

NURETTİN RÜŞTÜ VE CADALUZ GAZETESİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Neslihan SANDIKÇI

BITLİS – 2014

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ / MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

NURETTİN RÜŞTÜ VE CADALOZ GAZETESİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Neslihan SANDIKÇI

Danışman:
Yrd. Doç Dr. Sevim ERDEM

BİTLİS – 2014

TEZ ONAY SAYFASI

Bitlis Eren Üniversitesi ve Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans öğrencilerinden 115103001 Nolu Neslihan SANDIKÇI tarafından hazırlanan "NURETTİN RÜŞTÜ VE CADALUZ GAZETESİ" isimli tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Tarih Anabilim Dalı/Yakınçağ Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : *Yrd.Doç.Dr. Sevim ERDEM*

Jüri Üyeleri :

Prof.Dr. Mustafa ÖZTÜRK
(Fırat Üniversitesi, Tarih Anabilim Dalı)

Yrd.Doç.Dr. Veysel GÜRHAN
(Mardin Artuklu Üniversitesi, Tarih Anabilim Dalı)

Yrd.Doç.Dr. Sevim ERDEM
(Bitlis Eren Üniversitesi, Tarih Anabilim Dalı)

İmza

.....

.....

.....

...../...../201.....

Yrd.Doç.Dr. Hamza ŞİMŞEK
Enstitü Müdürü

T.C.
BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Tarih Anabilim Dalına bağı Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisâns öğrencisiyim. Hazırlamış olduğum “**NURETTİN RÜŞTÜ VE CADALÖZ GAZETESİ**” konulu tezdeki bütün bilgilerin, akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

(...../...../.....)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Neslihan SANDIKÇI

İmzası

ÖNSÖZ

Ziya Gökalp'e göre gazete "Hergün herkesin ayağına giden ve herkesin anlayabileceği düşleri okutan canlı bir akıldır."

Cadaloz Gazetesi'de aynen herkesin ayağına giden ve herkesin anlayabileceği mizahi tarzda yazılan ve haftada iki gün çıkan bir mizah gazetesidir.

Siyasetten, toplumsal yaşama her şey mizahın konusuna girer. Toplumun olduğu yerde siyaset, siyasetin olduğu yerde de mizah vardır. Mizah geçmişten günümüze siyasetten beslenmiştir. Mizah ideal olanı aradığı için, toplumda var olan herşeyi eleştirmiştir. Bu nedenle siyasi ve sosyal baskının karşısında olan mizahın temel kaynağı siyaset ve toplumdaki olaylar olmuştur. Bu olayları da mizah kendine olmasa olmazı olan karikatürlede topluma sunmuştur.

Karikatürlerinin yorumlanmasında dönemin özelliği olarak karikatürlerin altında yazılar yazılmakta idi ve bizde bu yazıları esas alarak yorumladık.

Cadaloz Gazetesi altı aylık süreç içerisindeki yayın hayatı boyunca okuyucularıyla mizahi olarak ülke içinde var olan siyasi toplumsal olaylara değindiği gibi aynı zamanda ülke dışında meydana gelen olaylar da kayıtsız kalmamış ve mizahi olarak olayları okuyucularıyla paylaşmıştır.

Kaynak bölümü doğrudan yararlandığımız eser adlarından oluşmakta olup tezimizle ilgisi olmayan kaynaklara çalışmamızda yer vermedik. Çalışmada daha çok gazetenin içeriğinin incelenmesi ve analiz edilmesi yöntem olarak kullanılmıştır.

Nurettin Rüştü ve Cadaloz Gazetesi başlıklı çalışmamız bir giriş ve ardından üç ana bölümden meydana gelmektedir.

Bu tezi hazırlamakta ki amacımız mizahın tanımını yapmak ve raflarda kalan Cadaloz Gazetesi'ni okuyucularla buluşturmadır. Çünkü Türk toplumu mizah kalitesi yüksek olan bir toplum olup sadece bugünü ile değil aynı zamanda dünü, bugünü ve yarını ile birlikte yaşayan bir toplumdur.

Cadaloz aslında toplumda kendine yer etmiş bir tanımlama olmakla beraber hem sevdiğimiz hem de sevmediğimiz insanlara yönelttiğimiz bir sıfattır. Bu sebeple Cadaloz isminin okuyuculara cazip gelen bir yönü olduğunu ve ne söyleyeceği merak edilen bir gazetede olduğunu düşünüyorum ve bu yüzdende okunmaya ve incelemeye layık bulduğum için tez konusu olarak çalıştım.

Biz bu tezi hazırlarken tezimizin giriş bölümünde Mizahın tarihsel süreç içinde değerlendirilmesi ve Osmanlı Devleti'nde Mizahın gelişim süreci incelenmiştir

Tezin birinci bölümünde Cadaloz Gazetesi'nin fiziki özelliklerinin incelenmesi, yayın hayatına başlaması, gazetenin yayın cetveli ve Ser Muharriri ve Müdür-ü Mes'ul Haydar Rüştü ve Hüseyin Nazmi hakkında bilgi verilmiştir. Cadaloz Gazetesi'nde yer alan takma ad ve kullanılan rumuzlar listesi verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde Cadaloz Gazetesi'nin transkripsiyonu karikatürleri ile beraber verilmiştir.

Tezin son bölümü olan üçüncü bölümünde ise Cadaloz Gazetesi'nde ki karikatürlerin yorumlanmasına yer verilmiş ve bu karikatürlerden özellikle önemli gördüğümüz karikatürleri yorumladık.

Sonuç bölümünde ise yapılan bu sınıflandırmalardan ve incelemelerden çıkardığımız sonuca yer verdik.

Bu tezimle ilgili çok kaynağa ulaşmamda destek olan değerli hocam Yardımcı Doçent Doktor Sevim Erdem'e teşekkür ederim.

Eğitim hayatımın başından beri her türlü desteği veren ve çalışma sürecimde her türlü anlayışı gösteren değerli annem ve babama teşekkürü ödenmez bir borç bilirim.

Ekim-2014

Neslihan SANDIKÇI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR LİSTESİ.....	VI
ÖZET	VII
ABSTRACT.....	VIII
GİRİŞ	1
OSMANLI DEVLETİ'NDE MİZAH, BASIN VE MİZAH BASINI HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME	1

I. BÖLÜM

CADALUZ GAZETESİ'NİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİNİN

İNCELENMESİ.....	26
1.1. Cadaloz Gazetesi'nin Yayın Hayatına Girişi.....	27
1.2. Gazetenin Dış Özellikleri	27
1.3. Gazetenin İç Özellikleri	29
1.4. Gazetede Adı Geçen Takma Adlar ve Rumuzlar	34
1.5. Ser Muharriri Nurettin Rüştü (Büngül).....	35
1.6. Müdür-ü Mes'ul Haydar Rüştü (Öktem)	36
1.7. Hüseyin Nazmi.....	37
1.8. Cadaloz Gazetesin'in Yayın Cetveli.....	37

II. BÖLÜM

CADALUZ GAZETESİ'NİN TRANSKRİPSİYONU.....

Numara1- 5 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Salı" 22 Mart 1327 4 Nisan Efrancı Sene 1191.....	40
Numara 2 -9 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 26 Mart 1327 8 Nisan Efrancı Sene 1191	49
Numara 3-12 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Salı" 29 Mart 1327 11 Nisan Efrancı Sene 1191.....	59
Numara 4-16 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 2 Nisan 1327 11 Nisan Efrancı Sene 1191	69

Numara 6- 23 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 9 Nisan 1327 22 Nisan Efrancı Sene 1191	79
Numara 7- 26 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Salı" 12 Nisan 1327 25 Nisan Efrancı Sene 1911.....	89
Numara 8- 30 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 16 Nisan 1327 29 Nisan Efrancı Sene 1911	100
Numara 9 - 3 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı " 19 Nisan 1327 2 Mayıs Efrancı Sene 1911	110
Numara 10 -7 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 23 Nisan 1327 6 Mayıs Efrancı Sene 1911	120
Numara 11- 10 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı" 26 Nisan 1327 9 Mayıs Efrancı Sene 1911	131
Numara 12-14 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 30 Nisan 1327 Mayıs Efrancı Sene 1911	143
Numara 13 -17 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı" 3 Mayıs 1327 16 Mayıs Efrancı Sene 1911	153
Numara 14 - 21 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 7 Mayıs 1327 30 Mayıs Efrancı Sene 1911	164
Numara 15- 22 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı" 10 Mayıs 1327 23 Mayıs Efrancı Sene 1911	174
Numara 16-28 Cemâziyelevvel 1329 "Cumartesi" 14 Mayıs 1327 27 Mayıs Efrancı Sene 1911	184
Numara 17-2 Cemâziyelâhir Sene "Salı" 17 Mayıs 1327 30 Mayıs Efrancı Sene 1911.....	194
Numara 18 -6 Cemâziyelâhir Sene 1329 " Cumartesi " 21 Mayıs 1327 3 Haziran Efrancı Sene 1911	204
Numara 19-9 Cemâziyelâhir Sene1329 "Salı" 24 Mayıs 1327 6 Haziran Efrancı Sene 1911	214
Numara 20- 13 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Cumartesi" 25 Mayıs 1327 10 Haziran Efrancı Sene 1911	224
Numara 21 10 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 31 Mayıs 1327 13 Haziran Efrancı Sene 1911	235

Numara 22 -19 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Cumartesi" 4 Haziran 1327 17 Haziran Efrancı Sene 1911	246
Numara 23-22 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 8 Haziran 1327 20 Haziran Efrancı Sene 1911	257
Numara 24 27 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Cumartesi" 11 Haziran 1327 25 Haziran Efrancı Sene 1911	267
Numara 25 30 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 14 Haziran 1327 27 Haziran Efrancı Sene 1911	276
Numara 26 4 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 18 Haziran 1327 1 Temmuz Efrancı Sene 1911	287
Numara 27- 7 Receb Sene 1329 "Salı" 21 Haziran 1327 4 Temmuz Efrancı Sene 1911.....	298
Numara 28 11 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 25 Haziran 1327 8 Temmuz Efrancı Sene 1911	309
Numara 29 14 Receb Sene 1329 "Salı" 28 Haziran 1327 11 Temmuz Efrancı Sene 1911.....	320
Numara 30 18 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 2 Temmuz 1327 15 Temmuz Efrancı Sene 1911	330
Numara 31 21 Receb Sene 1329 "Salı" 5 Temmuz 1327 18 Temmuz Efrancı Sene 1911.....	340
Numara 32 25 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 9 Temmuz 1327 22 Temmuz Efrancı Sene 1911	350
Numara 33- 28 Receb Sene 1329 "Salı" 12 Temmuz 1327 25 Temmuz Efrancı Sene 1911	361
Numara 1- 34- 5 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 19 Temmuz 1327 1 Ağustos Efrancı Sene 1911	372
Numara 2- 35- 9 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi" 23 Temmuz 1327 5 Ağustos Efrancı Sene 1911	383
Numara 3- 36-11 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 25 Temmuz 1327 7 Ağustos Efrancı Sene 1911	394
Numara 4- 37-16 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi" 30 Temmuz 1327 12 Ağustos Efrancı Sene 1911	405

Numara 5-38- 19 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 2 Ağustos 1327 15 Ağustos Efrancı Sene 1911	415
Numara 6- 39 -23 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi" 6 Ağustos 1327 19 Ağustos Efrancı Sene 1911	426
Numara 7- 40 -26 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 9 Ağustos 1327 22 Ağustos Efrancı Sene 1911	437
Numara 8--41- 2 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 13 Ağustos 1327 26 Ağustos Efrancı Sene 1911	447
Numara 42 5-Rama'zan Sene 1329 "Salı" 16 Ağustos 1327 21 Ağustos Efrancı Sene 1911	457
Numara 43 - 9 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 20 Ağustos 1327 2 Eylül Efrancı Sene 1911	468
Numara 44 - 12 Rama'zan Sene 1329 "Salı" 23 Ağustos 1327 5 Eylül Efrancı Sene 1911.....	477
Numara 45 -16 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 27 Ağustos 1327 9 Eylül 1911 .	487

III. BÖLÜM

CADALÖZ GAZATESİ'NDE YER ALAN KARİKATÜRLERİN

İNCELENMESİ	497
3.1. XX. Yüzyılın Başında Osmanlı Devletinin Genel Durumu	497
3.2. Karikatürler	503
3.2.1. Siyasi İçerikli Olan Karikatürler	504
3.2.2.1. Balkan	504
3.2.2.2. Meclis-i Mebusan.....	509
3.2.2.3. Mebuslar.....	510
3.2.2.4. İran	511
3.2.2.5. Bütçe	513
3.3. Toplumsal İçerikli Olan Karikatürler	515
3.3.1. İspirtizma	515
3.3.2. Sağlık	517
3.3.3. Basın Yayın.....	518
3.3.4. Sınıf Ayrılıkları.....	520
SONUÇ	522
KAYNAKÇA	526

KISALTMALAR LİSTESİ

- a.g.e. : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
a.g.t. : Adı geçen tez
C :Cilt
çev :Çeviren
M.E.B :Milli Eğitim Bakanlığı
nr : Numara
S. : Sayı
s. :Sayfa
TDK :Türk Dil Kurumu
yay :Yayın

ÖZET

NURETTİN RÜŞTÜ VE CADALUZ GAZETESİ

II. Meşrûtiyet döneminde Osmanlı imparatorluğu'nda basında meydana gelen patlamadan mizah basını da payını almıştır. Bu dönemde hem geleneksel tarzda hem de Batılı anlamda mizah gazeteleri yayınlanmıştır.

Mizah gazeteleri yalnızca yazı karakterli değil beraberinde olmazsa olmazı olan karikatürleri de beraberinde kullanmıştır.

Cadaloz Gazetesi 1911 yılında Nurettin Rüştü ve Haydar Rüştü tarafından yayımlanmaya başlanan bir mizah gazetesidir. Gazete mizah gazetesi olmakla beraber dönemin sosyal, ekonomik, siyasal, toplumsal konularını haftada iki gün yayın yaparak değerlendirmiştir. Cadaloz Gazetesi geleneksel tarzda yayın yapan bir mizah gazetesidir.

Cadaloz Gazetesi sadece içeriğiyle değil aslında karikatürleri ile de dönemin güncel olaylarını anlatan bir gazetedir. Tezimizde de karikatürler değerlendirilirken siyasi içerikli olanlar ve toplumsal içerikli olanlar diye iki başlık halinde yansıtılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mizah, Karikatür, Cadaloz Gazetesi, Nurettin Rüştü

ABSTRACT

NURETTİN RÜŞTÜ AND CADALOZ NEWSPAPER

II. In the Ottoman Empire during the period of constitutional monarchy in the press and the from the exposition has taken its share of humor. In this period, both in the traditional manner and sense of humor published in Western newspaper.

Not only newspaper in 1911 introduced Nurettin Rüştü and Haydar Rüştü is a humor newspaper published by Rushdie although the humor newspaper of the period'ssocial, economic, politikal, social issues, appraised through two days aweek. Vixen is a traditional-steyle broadcast humor newspaper.

Just not to the content of the newspaper cartoon vixen with acurrent events newspaper of the era. Evalutaion of the political cartoon and social content has been reflect in two title plans.

Keywords: Humor, Cartoon, Cadaloz Newspaper, Nurettin Rüştü

GİRİŞ

OSMANLI DEVLETİ'NDE MİZAH, BASIN VE MİZAH BASINI HAKKINDA KISA BİR DEĞERLENDİRME

Mizah

Mizah, bilgili zekâ oyunu ile karışık edebi bir beyandır¹ ve olayların gülünç, alışılmadık ve çelişkili yönlerini yansıtarak insanı düşündürme, eğlendirme yada güldürme sanatına mizah denir.² Aslı "şaka ve latife yapmak" anlamındaki mezh kökünden masdar ismi olan müzâhtır.³ Latince de "humere" olan mizah nemli anlamına gelmektedir. İsim hali "umor " nemli yada sıvı anlamındadır. Bu iki kelime, akıcı ve ıslaklık anlamında olan Yunancada hygros kelimesinden türemiştir.⁴ Türk Dil Kurumunun Resimli Türkçe Sözlüğünde "Gerçeğin güldürücü yanlarını ortaya koyan sanat türü" olarak tanımlanmıştır.⁵

Mizahın köklü geçmişi şekillenirken şüphesiz geçtiği coğrafyaların kültürlerinden, siyasal yapılarından, sosyal hayatlarından parçalar koparmış ve her birini birbiriyle şöyle ya da böyle harmanlayarak ötekinde izler bırakarak kakhahanın rengini belirlemiştir. Gülmenin izleri sürüldüğünde görülecektir ki onun yer almadığı bir coğrafya ve homo-sapiens türü yoktur. En ilkelinden en gelişmişine kadar her toplumda var olmuştur. Gülme, topluma ve zamana bağlı olarak değişen kültürel ve sosyal bir fenomendir.⁶ Tür toplumu için, Karagözle Hacivat, Nasrettin Hoca gibi mizah ustaları ve mizah oyunları, yüzyıllardır değerini korumaya devam etmektedir.

Bugüne kadar pek çok düşünür, mizahın ne olduğu konusunda açıklamalarda bulunmaya çalışmışlar, ancak kesin bir anlaşmaya varamamışlardır.⁷

Orhan Hancerlioğlu, Felsefe Ansiklopedisinde mizahı şu şekilde tanımlamıştır:

Mizah, Nükte: "Ard anlamlı sanat ve düşünce değeri taşıyan söz..."

¹ Dünkü mizahımızdan Yazı ve Çizgiler, *Hürriyet Gazetesi Neşriyatı*, İstanbul, Yedi gün Matbaası, s.5.

² Tunay Devrim,,*"Güler yüz Mizah Gazetesinin İncelemesi"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.s.3.

³ İsmail Durmuş, "Mizah" *İslam Ansiklopedisi*, C30, 2005.s.205.

⁴ İsmail Yardımcı, "Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri" *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3/2, (2010), s.2.

⁵ TDK, *Resimli Türkçe Sözlük*, Ankara, 1977, s.409.

⁶ Hamdi Özdiş, *Osmanlı Mizah Basınında Batılılaşma ve Siyaset (1870-1877)*, İstanbul, Libra Kitabçılık, 2010, s.23.

⁷ Yardımcı, s.3.

Divan edebiyatıyla ilgili ciddi çalışmaları ile tanınan İskender Pala ise mizah: "Şaka, latife, eğlence, alay... " Mizah hayatın hemen her unsurunda görülebilir nükte ve zarafettir. Mizahta konu seçilmez; aksine konu kendisini seçtirir. Siyaset ve politika, sosyal olaylar, alışkanlıklar, günlük hayat aktüalite v.s. her şey ona konu olabilir. Kısaca, kırıcı ve hırpalayıcı olmamak şartıyla her olay, mizahın ilgi alanı içinde olabilir.⁸

İrene Fenoglio ve François Geogeon Doğu'da Mizah adlı kitabında mizahı şöyle tanımlamıştır: Petit Larousse sözlüğüne göre, mizah "gerçekliğin bazı yönlerinin gülünç, tuhaf yada saçma niteliğini güldürücü bir biçimde öne çıkarmaya çalışan bir düşünce biçimidir". Bununla birlikte bu tanıma uyan başka terimlerde vardır. Mizah, halk belleği tarafından üretilmiş kelime oyunlarının ve gülünç öykülerin en az saldırgan biçimine dayanır; mizah bir savunma aracıdır. L'ironie adlı yapıtında Jankelevitch, mizah mekanların uğrak yerleri, hareket halinde mekanlar yada ulaşım araçları olduğunu hatırlatarak "mizai" atmosferden söz eder. Böylelikle gündelik yaşam içine yayılan mizah, benzer olduklarını ve aynı sorunları benzer biçimde yaşadıklarını bilen insanlar arasında örtülü olarak varılmış bir tür saldırmazlık anlaşmasıdır; araya koyduğu mesafeyle saldırganlığı başarısız kılar.⁹

Cumhur Çilesiz "Bürokrasi ve Mizah" adlı yazısında mizahla ilgili olarak iki yazarın sözüne yer vererek başlamıştır. Bunlardan James Thurber; "Mizah ciddi bir şeydir. Bana sorarsanız, ne pahasına olursa olsun korunması gereken en büyük ve en eski doğal kaynaklarımızdan biridir" der ve Kondrad Loren; "Mizah ve bilgi, uygarlığımızın iki büyük umududur"der.¹⁰

Aziz Nesin'e göre mizah, toplumlara, sınıflara, uluslara hatta kişilere göre ayrılıklar gösteren bir kavramdır.

Binlerce yıldır mizah insan hayatının önemli bir parçası olmuş ve bu önemini geçmişte koruduğu kadar gelecekte de koruyacağı düşünülmektedir.

Mizah hayatın komik ve anlamsız taraflarına ilişkin değerlendirme yetisidir. Mizah noksanlıklarda ve zayıflıklarda dahi gülmenin oluşmasını sağlayabilir.¹¹ Bir

⁸ Zeynep Baki, "Tarihsel Süreç İçerisinde Tür Mizah Basımında Siyasi Aktörlerin Temsili " Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum ,2011,s.39.40.

⁹ İrene Fenoglio François Geogeon, "Doğu'da Mizah", çev. Ali Berktaş, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2000,s.8.

¹⁰ Cumhur Çilesiz, "Bürokrasi ve Mizah", *İdarecinin Sesi*, Kasım-Aralık 2011, s.114.

¹¹ Yardımcı, s.3.

çok kaynakta mizah güldürü, gülmece, gülünç, komik, komedy, gülme, komedi, gibi çeşitli kavramlarla yakın anlamda kullanılmaktadır. Jonh Morreal, "Gülmeyi Ciddiye Almak" isimli çalışmasında gülmeyi "mizahi olan" ve "mizahi olmayan" olarak iki farklı bağlamda ele almakta gülme kuramlarında temel noktalarda dahi gülmenin tanımları üzerinde uzlaşmanın kolay olmadığını vurgulamaktadır. Birçok açıdan gülme ve mizah birbirinin yerine kullanılan anlamlar taşır. Gülme, kişinin kontrol edilebilir bir iletişim aracı olarak bedensel bir boşalması iken mizah, kişide oluşan bir takım anlama ve kavrama değişiklikleridir. Mizah canlılık katar, uyarıcı bir etkisi vardır. İster gülme isterse de mizah eylemi olsun ikisinde de başat özellik özgürleştirici, gerilim giderici olmalarıdır. İçinde yaşanan reel yaşamın sınırlılığının dışına çıkılır; bu eylemden kaynaklanan haz birlikte paylaşılır.¹²

Mizah Çeşitleri

Mizah çeşitleri, bir adlandırma olarak; latife, şaka, iğne, taş, hiciv, alay, halt gibi biçimleri; matrak, dalga, gırgır, curcuna gibi mizahi durumları işaret etmek amacıyla kullanılmıştır.

(1) LATİFE: Batının "espri" motifini aşağı yukarı karşılar. Latife yumuşak hoş kökünden gelmektedir."Latife, latif olmalı" diye bir sınırlandırma söz konusu. Latifeyi kaldırmayan, hoş görü yönünden çiğlikle suçlanır. Latife ne denli yumuşak olsa da bize yöneltilmiş bir durum vardır. Latifelerin büyük bir kısmı "Anektod" niteliğindedir, yani belirli ve ünlü kişiler arasında da geçmiş gösterilir.¹³

İslamiyet'ten sonra Türk mizahında özellikle latife, fıkra karşılığında olmak üzere yaygınlık kazanmıştır. Mevlana'nın "Mesnevi'si", Gülşehri'nin "Manükıfı Tayr'ı", Lamiî Çelebi'nin "Lelâif nane'si" ilk akla gelenlerdir. Daha sonraki yüzyıllarda fıkra teriminin de kullanılmaya başlandığı görülmektedir. 19. yüzyılda letâif yanı sıra "fıkaret" kelimesinin de kullanıldığı ve böylece "fıkra" teriminin yerleşmeğe başladığı görülür.¹⁴

Latifeye Cadaloz Gazetesi'nden örnekler verelim:

-Aman, aman, ay bu ne kıyafet Cadaloz? Yoksa sende bizim mesleğe mi girdin?

¹² Artun Avcı, "Toplumsal Eleştiri Söylemi Olarak Mizah ve Gülmece", *Birikim*, S.166, (2003 Şubat), s.2.

¹³ Ferit Öngören, *Cumhuriyet Dönemi Türk Mizah ve Hicvi*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1983, s.39.40.

¹⁴ Fikret Türkmen, "Osmanlı Döneminde Türk Mizahı", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, S. IV, (2000), s.5.

-Çok mu gördün de gadan tuzlaması!?

-Da gadanın tuzlaması da olur mu!?

-Senin gibi tüyü dökülmüş kart kartallara bundan daha biçimli isim bulunmaz!¹⁵

(2) NÜKTE: Arapça "neket" 'kökünden gelen "nükte" sözcüğü TDK sözlüğündeki tanıma göre "İnce anlamlı zarif ve şakalı söz. Yazıda, resimde, sözde davranışta ancak dikkat edilirse anlaşılın ince anlam" olarak tanımlanmıştır.¹⁶ Bir sözün, bir düşüncenin yanlış olması halinde, ya da bir açık verildiğinde, karşımızdakinin hakettiği bir imkândır. Nüktenin ölçüsü, zarif oluşu ile ölçülüdür. Bu zerafetin ölçüsü, karşımızdakinin ilk sözü ile kurduğumuz bağlantı ile değerlendirilir.¹⁷

Nükte söze dayalı bir sanattır ve kendi içinde ancak açık, kapalı, yerici, kaba nükte olarak da dörde ayrılmaktadır.¹⁸ Nasrettin Hoca, İncili Çavuş, Bekri Mustafa ve Bektâşî Babaları halk nüktecileridir.¹⁹

Milli şair Mehmet Emin Yurdakul'un aşağıdaki şiiri nükteye örnek verilebilir.

Yazıyordum: Tanyeriydi simsiyah,

Yazıyordum: Gerçi yoktu okuyan,

Yazıyordum: Ağlıyordu Hamdullah,

Yazıyordum: Gülüyordu her duyan.

Üstünde ah, ne çiçek var, ne de yeşil bir yaprak,

Ağu almış içersine ulu ağaç kütüğün,

Bence kişi ister şimdi boşağızın okutmak,

Ey milletim, yok mu senin bir pabucu büyüğün?

Ey koç yiğit, tosun kardeş, tasa etse gam yeme,

Eğerçi sen bahtiyarlık illerine ermedin,

Lâkin sana EY TÜRK UYAN dedim de ben şiirime,

Uzun uzun esnemekten gayrı cevap vermedim!²⁰

¹⁵ Nureddin Rüştü, Cadalo Gazetesi, Numara1,s.2.

¹⁶ Baki, s.54.

¹⁷ Öngören, s.40.

¹⁸ Baki, s.54.

¹⁹ Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul, M.E.B., 1990, s.35.

(3) HİCİV: Kelimenin kökü olan hecv veya hicâ sözlükte bir lafzı harflerini sayarak ve heceleyerek okumak, "bir kişinin veya toplumun ayıp ve kusurlarını sayıp dökmek, yermek" anlamına gelir²¹. Mizah edebiyatının önemli dallarından biride taşlamalardır. Bilindiği gibi, hiciv veya taşlama yada satir. Bunların üçü de "yergi şiiri" denmektedir. Yergi şiiri halk edebiyatında "taşlama" divan edebiyatında "hiciv" dünya edebiyatında "satir" adını alır. Osmanlı Türk edebiyatı hiciv yönünden son derece zengindir.²²

En yaygın mizah çeşidi durumuna gelmiştir. Suçlama ve küfre dönüşmeye çok yakın bir yerde işlediği için, hoşgörü yönünden en ağır mizah çeşididir.²³

Hicivde, mübalağa hicvedilecek konunun veya kişinin esasen mevcut bir kusur yahut zaafın abartılarak gülünçleştirilmesi, zeka ve nükte unsuru taşınması, methederek görünerek zemmetmek gibi özellikler çok kullanılmıştır.²⁴

Hiciv sanatının önde gelen isimlerinden biri olan Şair Eşref Abdulhamit için şu sözleri ile hicvetmiştir.

*"Halk arasında teneffüs eylemekten havf eder,
Her ne mümkünse yapıp dünyayı ettirdin sükût.
Bunlar ötsün seriri şevketinde an karip,
Padişahım perdedar olsun kapında ankebud..."*

Şair Nefi'nin yazdığı hicivlerden biri dönemin kadısı Tahir Efendi içindir. Tahir Efendinin kendisine kelp (köpek) demesi üzerine hicviye yazar.

*"Tahir Efendi bana kelp demiş,
İltifadı bu sözde zahirdir,
Maliki mezhebim benim zira
İtikadımca kelp tahirdir"²⁵*

Mahmut Nedim Paşa, en kudretli olduğu zannedilen bir devirde, o zamanın üniversite talebesi olan TALEBE-İ ULÛM' un ayaklanması sonunda iktidardan düşmüştü. Namık Kemal'in hicvi ile bu durum kaleme alınmıştır.

"Kedimin her gece böbrekle dolardı sepeti,

²⁰ Cemal Kutay, *Osmanlıda Mizah (1868...)* Kişiler, olaylar, belgeler, çizgiler, dergiler..., İstanbul, ABM Yay. 2013, s.266.267.

²¹ M. Orhan Okay, "Hiciv", *İslam Ansiklopedisi*, C.17., s.447.

²² Cilesiz, s.114.

²³ Öngören, s.40.

²⁴ Okay, s.447.

²⁵ Baki, s.57.58.

*Yok idi nimetinin, rahatının hiç adeti,
Çeşm-i şehlá nigehe fârik idi nik-ü bed-i
Sardı etrafını bin türlü adûvlar türedi
Kedimi gaflet ile fare-i idbâr yedi
Buna yandı yüreğim, ah kedi, vah kedi.
Keyfi gelse bıyığını oynatarak mırlar iken,
Kızdırırsan yüzüne atlayarak hırlar iken,
Kuyruğu geçse ele dırlanarak sızlar iken,
Sofradan her kedinin def'ini hazırlar iten...'²⁶*

(4) ŞAKA: Her yönü ile gerçek, hatta ürküntü, korku verici bir ilişkiler zinciri hazırlanarak, hoş görü sınırlarımız tartılmak istenir. Sonunda durum açıklanarak eğlence ve mizah elde edilir. Şaka, bir olaylar zincirinin gerçek olmayışının anlamını aldığı gibi, kişiler arasında özel bir dostluk istediği için de tipiklik kazanır.

(5) İĞNE VE TAŞ: Üstü kapalı yermeler olarak özetlenebilir. Kişi yada olay gizlense de ortaya atılır. Oysa iğne iki kişi arasında yada konuyu bilen kişiler arasında işleyecektir. Taş ve iğne çoğunlukla kelime oyunları ile elde edilir.²⁷

*Bayburtlu Zihni'nin o güzelim taşlaması,
Çiftlikte kalmamış sığırla manda,
Mer'adan kaldırmış kurtlar buzağı,
Kurnalar boşalmış yıkık hamanda,
Ustalar toplamış tası tarağı!
Dışımız kalaylı, içimiz tavsız
Ateş dedikleri yanar mı kavsız?
Türk'ün imlâsını sen yazma (vav)sız,
Tatlısız yenilmez dilber dudağı!'²⁸*

(6) ALAY: Ölçüsü, inceliğinde olan bir mizah çeşididir. Alayda farketmeme, işin hüneri sayılmıştır. Anlaşılan bir alay, şaka diye gösterilip, hoşgörü sağlanılmaya çalışılır. Alay şakanın tersi bir yapı gösteriyor. Argo dilinde işletmekte bu anlamdadır.

²⁶ Kutay, s.40.41.

²⁷ Öngören, s.40.

²⁸ Kutay, s.264.

(7) HALT: Mizah çeşitleri içinde en ilgi çekenidir. Günlük hayatta çok sık görülür."Halt etmek" "Halt karıştırmak" kullanılmış biçimleri vardır. Halt bir iş karıştırmak, münasebetsiz söz söylemek anlamındadır. Mizah hikayecileri için zengin bir kaynak olmuştur. Karagöz sürekli halt karıştırır. İncili Çavuş'un halt süsü vererek yaptığı işler halk arasında ün toplamıştır.²⁹

Mizahın Tarihcesi

Anadolu ve Batı Mizahı

Mizahın oldukça köklü bir geçmişin olduğu hemen her çalışmada vurgulanan bir noktadır. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biri olan gülme yetisi, Hititlerden eski Yunan ve Roma'ya, Rönesans'a, erken dönem İslam toplumundan Ortaçağ Arap edebiyatına ve Osmanlı'ya dek hemen her uygarlıkta ve çağda varlığı tespit edilmiş bir olgudur.³⁰

Batı kaynaklı görüşler, mizahın fonksiyon ve tipolojisinin M.Ö.4. ve 5. yy.da Yunanistan'a kadar uzandığından bahsederler. Ortaçağ döneminde mizah, kilisenin iznine bağlı olarak kullanılmıştır. Ortaçağda inanılan bazı tek tanrılı dinler, mizaha karşı çıkmış, mizahın istenilen yerde ve şekilde kullanılmaması için yasaklar koymuştur. Ortaçağda mizah kendilerine miras kalan örnekleri benimsemişlerdir.

Rönesans döneminde iktidar sahipleri; kamburlar, cüceler ve şekil olarak deforme olmuş insanlar tarafından eğlendirilmekteydi. Günümüzdeki anlamıyla mizah, Rönesans hareketiyle belirmiştir. Günlük hayata uymayan mantık, Rönesans için zengin bir mizahın oluşumuna yol açmıştır. Kilise ve papazlara karşı çok zengin bir mizah anlayışı gelişmeye başlamıştır.

Mizahın ali bir unsur olduğu ilk olarak 15.yy.da kabul edilmiştir. 18.yy. da mizah yapanlar, sanatsal ve edebi metinlerde mizahı kullanmaya yetenekli kişiler olarak görülmektedir. Böylelikle mizah yavaş yavaş günümüzdeki anlamına yaklaşmıştır. Mizahın iyileştirici gücünün olduğu 20. yy. a doğru olmuştur.³¹

Anadolu mizahında karşımıza çıkan en eski motifler "Hitit" dönemini işaret ediyor. Hititlerde "Purulli" törenleri, bol ürünü karşılama şenlikleri olarak, mizahın en eski biçimlerini sergiliyor.

²⁹Öngören, s.40.41.

³⁰ Özdiş, s.23.24.

³¹ Yardımcı, s.3.4.5.

Hitit döneminden sonra karşılaştığımız mizah motifleri Diyanizos ile ilişkilidir. Antik Anadolu mizahı tanıtılırken, "Noel Baba"dan da söz edilmeli. Noel Baba, yeni yılın bir sembolü olarak kişiliği ile kendisine özgü bir mizah motifi olabilmıştır. Anadolu mizahın antik dönemi tanıtılırken, önemli bir kişilik olarak karşımıza "Ezop" çıkıyor. Ezop, Anadolulu olduğu halde, Batı mizahına kaynaklık etmiştir.³²

Anadolu halk kültürünü incelerken karmaşık bir yapıyla karşılaşırız. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde yaşayan veya yaratılan fıkra tiplerinde doğu ile batının, otantik Türk kültürü ile İslamiyet ve Hıristiyanlığın, eski Anadolu kültürlerinin harman olduğunu görürüz. Anadolu kültürü ödünç aldığı bir konuyu kendi bünyesine uydurmuş ve kendi ihtiyacına uygun olarak kendi geleneğini yaratmıştır. Bunun yüzlerce örneği vardır. Mesala Hüsrev-ü Şirin mesnevisi alınmış Hüsrev, Ferhat yapılmış (Ali Şir Nevai) daha sonra da halk hikayesi şeklinde, halkın ihtiyacı doğrultusunda yeni bir şekil olarak ortaya koyulmuştur.³³

Selçuklu Mizahı

Selçuklu mizahı, Anadolu aşiret kültürünün bütün mizah çeşitlemelerini işaret eder.³⁴ Selçuklu'larda, mizah bağlamında bugüne kadar isimleri anılan Keloğlan, Nasrettin Hoca, Bektaşî fıkralarının ve Dede Korkut Hikayelerinin bolca örneği mevcuttur.

Keloğlan masallarında "kırdan- kente" yönelen bir bakışın şekillendiği belirtilir. Keloğlan'ın esprilerinde yerleşik düzenin kurumlarına karşı bir isyan vardır. Maruz kaldığı haksızlıklar karşısında o da acımasızdır. Kısasa kısas mantığıyla hareket eder.

Dede Korkut Hikayeleri, aşiret kültürünün yaşam tarzını resmeder. Örneğin Deli Dumrul hikayesinde yağmalar, içkiler, şölenler ve buralarda ki hoşgörü dikkat çekicidir. Deli Dumrul' da iki farklı kültürünün karşılaşmasından ortaya çıkan zengin mizah fark edilebilir.³⁵

Selçuklu sarayının yıkılması ile Osmanlı sarayının kurulması arasında geçen sürede Anadolu'da bir çok yol göstericinin, aydınlatıcının, tarikat ulularının boy attığı

³² Öngören, s.51.52.

³³ Türkmen, s.3.

³⁴ Öngören, s.55.

³⁵ Özdiş, s.27.28.

görülebilecektir. Hacı Bektaş Veli, Ahi Evren, Hacı Bayram, Mevlana, Taptuk Emre, Yunus Emre, birbirlerinin ardısına ortaya çıkmışlardır.

Anadolu'nun birdenbire bu denli aydınlatıcı ile dolması, hemen her halkın aşiret düzeninden yerleşik düzene geçerken, yada bu tip köklü değişikliklerinde yol göstericiler çıkarmasındandır. Bu yol göstericiler Orta Doğu'da Peygamberler, Grek ilinde feylezoflar ise, bizde de tarikat uluları olmuştur.

Selçuklu mizahının genel özellikleri şöyle belirtilebilir:

-Selçuklu mizahı bir Anadolu mizahıdır.

-Osmanlı mizahı gibi bir İstanbul mizahı olarak kalmamıştır.

-Selçuklu mizahı, doğrudan bir halk mizahıdır ve folklor ürünleri arasında yer alır. Bu nedenle, bundan üç yüz yıl önceki bir Karagöz yapısını bilmediğimiz halde, çok daha eski bir dönemde kalan Selçuklu mizah örneklerini, halk arasında da, yada dağdan, aşiret çadırlarından kelimesi kelimesine derleyebilmek mümkün.³⁶

Osmanlı Mizahı

Osmanlı mizahı, imparatorluğun matbaa ve basın öncesi mizah çeşitlerini kapsamaktadır. Osmanlı mizahı, durgun ve değişmez bir yapıya sahiptir. Osmanlı'lar mizahında İslam geleneğinin miras bıraktığı gülme etik ve estetiğini devralmıştır.³⁷

Osmanlı mizahı derken aslında Anadolu'da bütün imparatorluk coğrafyasına yayılan ve oralarda kabul gören, benimsenen mizahı anlamak gerek. Bu mizah içinde Nasrettin Hoca gibi geçmişi de toplayıp gelen cihan şümül bir şöhret ile Bekri Mustafa, İncili Çavuş, Yeniçeri, Bektaş, Softa, Karadenizli, Andavallı gibi imparatorluğun aynası olan büyükşehir ve taşralı tipleri de bulunmaktadır. Hatta bunların dışında mahalli tipleri olan yörük, cingene, göçmen, acem gibi tipler sadrazam, subaşı, kadı, asker gibi meslek tipleri bu mizahın birer parçalarıdır. Bunun içinde Antik Anadolu kültürünü ve mizahını hatırlatan mesela: Noel Baba veya Ezop kültürlerinin izlerini ne Sabaz'm nede Dionyson'un tesirlerini Anadolu mizahında orjinal haliyle bulabiliriz. Zira Anadolu'da ki bağ bozumu şenlikleri veya üzüm kaldırma eğlenceleri yerlerini Selçuklu'lar da koç katma ve mesir eğlenceleri almıştır.³⁸

³⁶ Öngören, s.58.59.61.

³⁷ Yardımcı, s.6.7.

³⁸ Türkmen, s.4.

Osmanlı mizahı bir Ortaçağ mizahıdır ve bütün Ortaçağ ilgileri gibi birtakım lonca örgütlemeleri içinde gelişmiştir. Ferit Öngören Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı ve Hicvi adlı kitabında Osmanlı mizahının özelliklerini şöyle sıralamıştır:

- a) Tarikatlarca şartlandırılan mizahdır
- b) Durgun ve değişmez bir yapısı vardır
- c) Çifte kültüre sahiptir
- d) Sözlü bir mizahdır
- e) Kesin bir güdüm altında bulunduğu halde, şaşırtıcı bir özgürlüğü ifade eder
- f) Açık saçıklık anılmaya değer
- g) İlk mizah gösterilerinin ürün bolluğu ve bereket adına yapılması çok geniş bir anlam taşır.³⁹

Mizahda ders verme, eğlence ve hoş görü gibi fonksiyonlar sürekli yeni türlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. 19.yüzyıldan itibaren Batı tesiri ile giren tiyatro, karikatür, şiir hatta sinema mizah çeşitleri arasında sayılmaktadır.

Osmanlı mizahında imparatorluk özelliklerinden biri olan renkli bir mozaik dikkatimizi çeker. Her millet bu mozaik içinde yerini alır. Bu mizahın içinde masaldan tiyatroya uzanan çeşitli türler karşımıza çıkar. Osmanlı potası bu tiplerin hepsini incitmeden sonsuz bir hoşgörülle yan yana yaşatmayı başarmıştır.⁴⁰

Osmanlı mizahında kahvehanelerin de ayrı bir önemi sözkonusudur. Bir bakıma kahvehaneler açıldıktan sonra, Osmanlı mizahında da daha bir sivilleşme, lonca ve tarikat güdümünden kurtulma, en önemlisi de halkla sürekli ilişki kurabilme yolu açılıyor.

Sarayda padişah nedimliğinden kovulan Meddah, kahvede başköşeye oturtuluyor. Ortaoyunu, kahveleri uygun bir ortam bularak, ortaya çıkıyor. Karagöz, kahvehane ile perde kurabileceği yerlerin sayısını birdenbire çoğaltmış oluyor. Karagöz perdesinde hem Osmanlı toplum yapısı, hem de onu kuran öğreti, pasif, edilgen bir biçimde dile getirilmekte ve Karagöz perdesinde dokuz yüzyıllık Osmanlı yaşantısı da bazı ayrıntılar dışında hemen hemen hiç değişmeden sürüp gelmiştir.⁴¹

³⁹ Öngören, s.63.64.65.67.68.69.70.

⁴⁰ Türkmen, s.5.10.

⁴¹ Öngören, s.64.71.

Osmanlı İmparatorluğu'nda Basın ve Mizah Basını

Basın hakkındaki ilk düşüncelere Peçevî tarihinde rastlıyoruz. Tarihçi Peçevî İbrahim Efendi eserinde, basının yararlarına ve Osmanlı ülkesinde uygulanması konularına değinmiş bulunmaktadır.

Türkiye'de matbaanın kuruluşu, daha sonraları III. Ahmed'in padişahlığı sırasında Lale devrinde mümkün olmuştur. Basın sanatının Osmanlı ülkesinde uygulanması şerefi İbrahim Müteferrika'ya aittir.⁴²

Osmanlı imparatorluğu'na matbaanın gelişi, Avrupa'da matbaanın icadından elli beş yıl sonra gerçekleşmiş ancak kullanımının yaygınlaşması 19. yüzyılda mümkün olmuştur.⁴³

Osmanlı'da basın hayatı başlangıcından itibaren dönemlendirildiğinde ilk gazetenin yayınlandığı 1831'den Kanuni Esasi'nin ilan edildiği 1876'ya kadar Tanzimat Dönemi, Birinci Meşrûtiyet ve İstibdat Dönemi (1876-1908), İkinci Meşrûtiyet Dönemi (1908-1918) olarak adlandırılabilir.⁴⁴

Tanzimat Döneminde Basın ve Mizah (1831-1876)

Tanzimat Döneminde Çıkarılan Gazeteler

Osmanlı devleti, 18. yüzyıla gelindiğinde devlet ve toplum yapısında meydana gelen çözülmeyi daha derinden yaşamaya başladı.16. yüzyılın sonu ve 17. yüzyılın başlarında yaşadığı sarsıntılar, imparatorluğun yapısında ciddi dönüşümlerin oluşmasına yol açtı. Avrupa'da yaşanan askeri ve ekonomik gelişmeler bu oluşumda önemli rol oynadı.⁴⁵II. Osman (1618-1622) ve IV. Murat (1623-1640) dönemlerinde uygulanan yöntemler sonuç vermedi. 1683 Viyana bozgunu, Karlofça (1699) ve Pasarofça (1718) antlaşmalarıyla Avrupa'da ki askeri üstünlüğünü kesinlikle yitiren imparatorluk geri kalmışlığını kabul etti.

Lale Devriyle (1718-1730) Batılılaşma doğrultusunda önemli ilişkiler kuruldu. Yirmisekiz Mehmet Çelebi, Paris'e elçi olarak gönderildi. Gezip gördüğü yerleri bir kitapta (Yirmisekiz Mehmet Çelebi Sefaretnamesi) anlattı.⁴⁶

⁴² M. Nuri İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul, Der yayınları, 2002.s.153.

⁴³ Füsün Alver, *Gazetecilik Bilim ve Kuramları*, İstanbul, Kalkedon Yayınları, 2011,s.269.

⁴⁴ Yasemin Doğaner,"Hürriyet ve Modernleşme Enstrümanı Olarak Osmanlı'da Basın", *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C.29, (1Haziran 2012), s.110.

⁴⁵ Özdiş, s.35.

⁴⁶ Turgut Çeviker, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü*, İstanbul, Adam Yayınları, 1986,s.13.

18. yüzyıldan 19.yüzyılın başlarına kadar Batı'dan aktarılan fikirlerin ışığı altında bazı kurumsal denemeler, imparatorluğun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısını dönüştürerek radikal denebilecek adımların atılmasını sağladı.⁴⁷

II. Mahmut'un ölümünden sonra tahta oğlu Abdülmecit geçmişti. Bu sıralarda Fransa Cumhuriyet yönetimine 1830 devrimiyle yeniden dönmüş; İngiltere ise XVII, yy.'ın ikinci yarısından beri Meşrûtiyetle yönetilmekteydi. Avrupa'nın bu havası içinde elçi olarak bulunan Mustafa Reşit Paşa, Avrupa'nın desteğiyle sadrazam yapıldı ve Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nu (Tanzimat Fermanı) ilan etti (1839).⁴⁸

II. Mahmut, Abdülmecit ve Abdülaziz'in padişahlık yıllarını kapsayan bu dönemde, Türk basınının doğuş dönemi demek daha doğru olacaktır. Zira Türkiye'de ki ilk gazeteler bu dönemin ürünleridir çok kısa bir zaman sürecinde irili ufaklı bir çok gazetenin yayın hayatına girdiğini görüyoruz.⁴⁹Türk basını Batı'dakinden farklı olmasına rağmen bazı toplumsal dinamikleri harekete geçirmiştir. Basının gelişmeye başladığı ilk dönemde basında geleneksel yapıya eleştiri yöneltmeden ıslahat girişimleri desteklenir. İslam'ın üstünlüğü ve halifeye bağlılık vurgulanmakla birlikte diğer dinlerle eşit koşullarda yaşanması istenen bir din anlayışı söz konusudur.⁵⁰

Osmanlı imparatorluğu'nda ilk gazetenin yayınlanması, 18.yüzyılın sonunda Fransızlar tarafından Fransızca olarak gerçekleştirilmiştir. İstanbul'da 1795 yılında Fransız elçiliği basımevi tarafından onbeş günde bir altı-sekiz sayfa arasında basılan ve yedi-sekiz ay ile iki sene arasında yayınlandığı düşünülen "*Bulletin des Nouvelles*" (Haberler Bülteni) adlı bir gazete çıkarılmıştır.

Osmanlı imparatorluğu'nda Fransızlar tarafından çıkarılan gazeteleri Mısır'da ve İstanbul'da Arapça ve Türkçe olarak yayınlanan gazeteler izlemiştir. Arapça'nın yanı sıra Türkçe haberler içeren *Vekayi-i Mısri-ye*, 1828 yılında Kahire'de, Mehmet Ali Paşa'nın yönlendirmesiyle 8-20 gün arayla yayınlanmıştır. Gazete İslam'ın üstünlüğünü ve halifeye bağlılığı vurgulamakla birlikte diğer dinlere karşı saldırgan bir yaklaşım göstermemiştir. İlk Türkçe gazete olan *Takvîmi Vekâyi* Sultan II. Mahmud'un topluma bazı fikirleri, uygulamaları ve yasaları duyurması amacıyla 1831 yılında çıkarılmıştır.⁵¹

⁴⁷ Özdiş, s.37.

⁴⁸ Çeviker, s.14.

⁴⁹ İnuğur, s.175.

⁵⁰ Doğaner, s.111.

⁵¹ Alver, s.270.272.

Birinci sayısı 25 Cemâziyelevvel 1247'de (1 Kasım 1831) Türkçe olarak yayınlanmış ve çok düzenli olmasa bile daha sonraki dönemlerde başta Fransızca diğer dillerde de nüshaları neşredilmiştir. Avrupa'daki örneklerine uygun biçimde iç ve dış kamuoyunu daha düzenli ve hızlı şekilde bilgilendirmek amacıyla çıkarılmıştır.

Takvîm-i Vekâyi iki defa ara vermesine rağmen yayımını sürdürmüş, Osmanlı Devleti'nin sona ermesinin ardından Cumhuriyet döneminde *Ceride-i Resmîyye* (Resmi Gazete) adıyla bir bakıma devamlılık göstermiştir.

Doksan bir yılı bulan yayım hayatı boyunca *Takvîm-i Vekâyi*, değişen ve gelişen şartlara uyma çabası dolayısıyla farklılıklar göstermekle beraber önceleri ülkenin tek Türkçe süreli yayın organı idi ve resmi gazetelerden öte bir düzene sahipti.

Takvîm-i Vekâyi, Türkçe nüshası yanında aynen tercüme ile veya kısmen değiştirilerek farklı dillerde de yayınlanmıştır. Avrupa kamuoyuna yönelik olarak dönemin diplomatik dili Fransızca ile *Le Moniteur Otoman* ismiyle ilk sayısı Türkçe'sinden dört gün sonra 5 Kasım 1831'de çıkmıştır.⁵²

1 Kasım 1831'de yılında yayınlanan 40 x 27 boyutundaki bu gazete başlangıçta haftalık olarak çıkarılmış, ilk beş bin nüsha basılmış, devlet büyüklerine, ulemaya, yüksek rütbeli memurlara, taşradaki eşrafa ve elçiliklere gönderilmiştir.

Yıllık abone ücreti (120) kuruş olan gazete, Süleymaniye Cami'i ile Üniversite bahçesi arasında bulunan ve adına (TAKVİMİHANE-İ ÂMİRE) denilen, Kapucubaşı Musa Ağa'nın konağında çıkarılmaya başlanmıştır.

Bu gazetenin ilk sayısı sekiz sayfa metin, ayrıca iki sayfa da ön söz olarak çıkmış, yazılar genellikle altı ayrı bölümde toplanmıştır. Bunlar:

- Umur-u Dâhiliye (İç Haberler)
- Umur-u Hariciye (Dış Haberler)
- Mevad-ı Askeriye (Askeri İşler)
- Fünun (Bilimler)
- Tevcihat-ı İlmiye (Din adamlarının tayinleri)
- Ticaret ve Es'ar (Ticaret ve fiyatlar)

⁵² Nesimi Yazıcı, "Takvîm-i Vekâyi", *İslam Ansiklopedisi*, C.39, s.490.491.492.

Türkçe ikinci gazete *Ceride-i Havadis ve William Churchill*,⁵³ 1840 yılında yayınlanmıştır. *Ceride-i Havadis Gazetesi*, Churchill'in özel çaba ve sermayesi ile çıkarılmış bununla birlikte devlet yardımı gördüğü için yarı resmi bir gazete özelliği göstermiştir. Önce haftada bir sonra on günde bir yayımlanan gazete özelliği göstermiştir.⁵⁴

Gazete 40 x 27 boyutunda ve Takvim-i Vekayi biçiminde çıkarılmıştır. Kuru bir haber gazetesi olan *Ceride-i Havadis* yayınlandığı ilk günlerde hiç satılmamış, hatta ilk üç sayı bedava dağıtılmış, daha sonra 1843 yılında ancak 150 kadar okuyucusu olmuştur. *Ceride-i Havadis'in* dış ülkelerde muhabiri bulunduğu için bu gazetede dış haberlere büyük önem verilmiş, batı parlâmenter sistemine ait haberlere ve edebi çevirilere geniş yer ayrılmıştır.

Bu gazetede haberler (iç ve dış haberler olmak üzere) 2 bölümde yer verilmiştir, 1852 yılından itibaren ilanlar, gazete sayfalarının üçte birini kaplamıştır. İlk ölüm ilanları da bu gazete yayınlanmıştır.

1854 Kırım Savaşı gazetenin gelişmesini sağlamıştır. Bazı İngiliz gazetelerinin savaş muhabiri olarak Kırım'a gönderilen Churchill gönderdiği haberlerle gazeteye olan ilgiyi artırmış, bu dönemde önemli haberlere yer vermek amacıyla bir yapraklı ekler çıkarılarak (*Ruz-nâne-i Ceride-i Havadis*) adıyla satılmıştır, bu durumun rağbet görmesi karşısında ilavelere 2 sayfa daha eklenerek özel sayılar yayınlanmıştır.

Gazetenin yazar kadrosu tamamen Türklerden kurulmuştur. Churchill babasının ölümünden sonra *Ceride-i Havadis'i* kapatmış, bu gazetenin eki olan *Ruz-nâne-i Ceride-i Havadis'i* günlük hale getirerek düzenli bir şekilde ve haftada beş gün yayınlamaya başlamış ve *Ceride-i Havadis* 27 Eylül 1864 tarihinde 1212. sayıdan sonra kapanmıştır.⁵⁵

1860 yılında bağımsız tartışma ve düşüncü gazetesi olduğu ifade eden özel girişimle ve hazineden yardım almadan çıkarılan *Tercüman-ı Ahval Gazetesi* Âgah Efendi tarafından çıkarılır. 1861 yılından itibaren önce haftada üç daha sonra ise, haftada beş gün yayınlanmıştır. Gazetenin üzerinde imtiyaz sahibi, sorumlu müdür, başyazar adlarına yer verilmiş; haberler ve diğer gazete yazı türleri birbirinden ayrılmış, başlık ve ara başlıklar kullanılmıştır. Bunun yanında resimli haberlere,

⁵³ İnuğur, s.175.176.

⁵⁴ Alver, s.273.

⁵⁵ İnuğur, s.182.183.184.

tüzüklere, anlaşmalara yer verilmiş, piyasa ve borsa haberleri, sanayi, bankacılık, ulaşım ve haberleşme konuları ele alınmıştır. İç sayfalarda ise resimli ilanlar yer almıştır.

Tercüman-ı Ahval Gazetesi, resmi görüşün dışında ki konulara ilişkin haberlere, toplumun sorunlarına ve okuyucu mektuplarına, ansiklopedik bilgilere yer vererek, okur çevresini genişletmeyi amaçlamıştır ve bunda başarılı olmuştur.⁵⁶

Tercüman-ı Ahval 40 x 55 boyutunda çıkarılmıştır. Şinâsi tarafından kaleme alınan ve gazetenin ilk sayısının baş tarafında yayınlanan "Mukaddeme" de gerçek bir gazetenin bir gazetenin görevine ve yapacağı hizmetlere isabetle değinilmiştir.⁵⁷

Osmanlı ülkesinde yayımlanan dördüncü Türkçe gazete *Tasvir-i Efkârdır*. Tercüman-ı Ahval'in ilk döneminde Âgah Efendi ile birlikte çalışan Şinâsi'nin gazete çıkarmak için yaptığı başvuru henüz bir matbuat nizamnamesi bulunmadığından önce Meclis-i Maârif'te, ardından Meclis-i Vala'da görüşülmüş, sadaretin arzı üzerine Padişahın iradesi ile çıkış izni on yedi gün gibi kısa bir süre verilmiştir. (14 Mayıs 1861) Bununla birlikte ilk neşri için bir yıldan fazla bir sürenin geçmesi gerekmiştir.⁵⁸

Türk gazeteciliğinin doğuş safhasında ilk dönemi, resmi bir gazete olan (*TAKVİM-İ VEKAYİ*) ve yarı resmi nitelikteki (*CERİDE-İ HAVADİS*) ile başlamıştır. İkinci dönem ise (*TERCÜMAN-I AHVAL*) ve (*TASVİR-İ EFKÂR*)' ın yayınlanması ile tescil edilen hakiki anlamda Türk gazeteciliği olarak nitelendirilen dönemdir.⁵⁹

Şinâsi yönetiminde *Tasvir-i Efkâr* Namık Kemal, Ahmet Vefik Paşa, Samipaşazâde Suphi gibi arkadaşlarıyla bir mahfil ve yer yer okul niteliğindedir.⁶⁰

1866 yılında Filip Efendinin sahip olduğu ve Ali Suavi'nin yönettiği *Muhbir Gazetesi*, haftada beş gün yayınlanmış ve siyasi bir ilgiye ve yönetime sahip olmuştur.

1869 Yılında İstanbul'da Ali Bey tarafından *Basiret Gazetesi* çıkarılmış olup, bir fikir gazetesi niteliğindedir.⁶¹

1866'da *Ayinei Vatan*, 1867'de *Muhip*, *Utarit*, 1868'de *Terakki*, 1869'da *Mümeyyiz*, *Vekayi'i Zaptiye*, *Hadika*, *Diyojen*, 1870'de *Basiret*, *İbret*, *Asır*, *Memalik-i*

⁵⁶ Alver, s.273.

⁵⁷ İnuğur, s.186.

⁵⁸ Nesimi Yazıcı,"Tasviri Efkâr", *İslam Ansiklopedisi*, C.40, s.138.

⁵⁹ İnuğur, s.192.

⁶⁰ Yazıcı, s.139.

⁶¹ Alver, s.274.275.

Mahrusa, Hakayık'ul Vakayi, Devir ve Bedir, 1873'de Hülasatü'l Efkar, 1874'de Medeniyet, 1875'de Sadakat, Vakit gibi gazete ve dergiler yayınlanmıştır.

1860'tan 1908'e kadar Türkçe'nin yanısıra tüm uyrukları eşit sayarak yerel dillerde de baskı yapan bu gazetelerin önemli bir miktarı vardır. Basının İstanbul tekeline çıkmasına neden olan Vilayet gazeteleri, Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında bulunan yörelerde gazeteciliğin yaygınlaşmasını sağladı.⁶²

Tanzimat Döneminde Çıkarılan Mizah Gazeteleri

Acıyı, katıyı isyan duygusu uyandırıcıyı bu hüviyeti içinde dile getirmek elbette ki kolay değil...Fakat asıl zor olan, insan zekâsının büyük ifade mertebesine erişebilmek: O sert, katı, isyan ettirici gerçekleri acı da olsa, gözyaşından veya haykırıştan daha tesirli bir tebessüm veya kaskatı olan-bitenleri sadakatle belirten tablolar yerine çizgilerle ifadeleyebilmek!... MİZAH bu işte...⁶³

Tanzimat döneminde Osmanlı devleti hızlı bir toplumsal değişim içine girmiş olup Batılılaşma ekseninde yapılan bu değişimler mizahda da kendi göstermekle beraber bu dönemde yapılan mizah daha çok politik bir anlayışta sürer ve siyasal figürler, kurumlar mizah gazetelerinin hedefi olur bu durum birçok mizah gazetesinin ihtar almasına ve nihayetinde kapanmasına da sebep olur.⁶⁴ Avrupa'dan devralınan bu mizah basınının gelişmesine devletin bünyesinde yaşayan Hıristiyan azınlıklar ve bir süre için Avrupa'da eğitim görmüş ve Avrupa'da yaşamış Osmanlı'ların katkısı da vardır.⁶⁵

İlk mizah dergisinin, yıllardır, hep Diyojen (12.11.1870) olduğu yazılmış, söylenmiştir. Birkaç kaynak dışına çıksa bile, hala aynı yanlış sürdürülmektedir. 1868'de politik düşünce gazetesi olarak yayımlanan *Terakki* aynı adı taşıyan bir mizah gazetesini ek olarak verir: *Terakki* (23.10.1870) Abonelerine ücretsiz, diğer okurlarına parayla satılan *Terakki, Diyojen'den* önce yayımlandığı için ilk olma onuru onundur.⁶⁶

⁶² Doğaner, s.113.114.

⁶³ Kutay,,s.10.

⁶⁴ Nermin Yazıcı,"Yazılı Türk Mizahının Gelişim Sürecinde Batılı Anlamda İlk Mizah Dergisi Cem", *Turkish Studies*, C.6/3, (Yaz.2011), s.1300.

⁶⁵ Tobias Heinzelman, *Osmanlı Karikatüründe Balkan Sorunu 1908-1914*, çev.Türki Noyan, İstanbul, Kitap Yayınevi, 2004,s.43.

⁶⁶ Çeviker, s.21.

Tanzimat döneminde çıkarılan mizah gazete ve dergilerini şöyle ve öncesinde çıkan mizah gazetelerini şöyle sıralayabiliriz:

İlk Ürünler:

- Boşboğaz (1852)
- Terakki Eğlenceleri (1870)

Tanzimat Dönemi:

- Diyojen (1870)
- Hayal (1873)
- Çingiraklı Tatar (1873)
- İbretnüma-yı Âlem (1873)
- Latife (1874)
- Tiyatro (1874)
- Kahkaha (1875)
- Geveze (1875)
- Karasinan (1875)
- Çaylak (1876)
- Meddah (1876)⁶⁷

Tanzimat dönemi süreli mizah yayınları, Karagöz-Hacivat, Meddah, Nasrettin Hoca, Orta Oyunu, İncili Çavuş, Bekri Mustafa ve Bektaşî'ye ait metin, fıkra ve onlara öykünen uyarlamalarla dolup taşar. Bu dönemde mizah yayıncılığı denince akla Teodor Kasap, Agop Baronyan, Zakarya Beykozluyan ve Mehmet Tevfik gelir.

Diyojen: (1870-1873) Mizah edebiyatının ilk görkemli vadisi olarak karşımıza çıkar. Ali Bey, Namık Kemal, Caylak Tevfik, Ebüzziya Tevfik ve Teodor Kasap gibi önemli düşünce adamlarının yazdığı yazılar, ele almadık konu bırakmamış hedeflerini, yergi ve mizahın acımasız ateşinden geçirmişlerdir.⁶⁸ Bu yazıları yazarlar Teodor Kasap'ın tespit ettiği doğrultuda ele alıyorlardı.

Osmanlı basın tarihinde Türkçe olarak çıkarılan mizah dergilerinin dördüncüsü olmakla beraber mahiyeti itibariyle ilk siyasi mizah dergisi olma özelliğine sahiptir.

Teodor Kasap, Fransa'da edindiği mizah kültürü tecrübesiyle, çevresine maaşlı olarak topladığı o yılların en kuvvetli kalemleri sayesinde *Diyojen*'in devrin

⁶⁷ Devrim, s.8.

⁶⁸ Çeviker, s.20.22.

en yüksek tirajına ulaşmasını sağlamıştır. *Diyojen* "GÖLGE ETME BAŞKA İHSAN İSTEMEM" başlığı ile yayınlanmakta idi. 12 Teşrinisani 1286 (24 Kasım 1870) yılında yayına başlamış ve 183. sayısında imtiyazı iptal edilerek yayımı durdurulmuştur.(29 Kânunu evvel 1288/10 Ocak 1873).

Diyojen'in makale ve fıkralarının hemen hemen hepsi, memleketin siyasi ve sosyal hayatı hakkında mizahi üslupta tenkit ve tarizlerdir. Bu sebeple zaman zaman yayımı durdurulmuş ve sonunda imtiyazı elinden alınarak kapatılmıştır.⁶⁹

Teodor Kasap, ilk sayısından başlayarak yayın hayatına son verdiği 183. sayıya kadar olan tüm nushalarında "Diyojen" logosu altına ünlü filozof Diyojen'in İskender'e söylediği söze yer vererek aslında siyasal iktidara, besleme basınının rağbet gördüğü bir ortamda hükümetten hiç bir maddi destek istemediğini ve tek isteğinin yönetimin basın özgürlüğüne müdahale etmemesi mesajı vardır.⁷⁰

Diyojen' de hicivin en güzel örneklerini görmek mümkün özellikle Namık Kemal'in dönemin sadrazamlarından olan Mahmut Nedim Paşa'ya yazdığı kedi mersiyesi yüz kırk yıl önceki hiciv zevkini de gösterir.

Hayal: (1873-1877) Karikatür açısından en zengin olan gazete, Nişan G.Berberyan, Santr, Ali FuatBey, N.P/F.Z. ve imzası bulunmayan Ali Fuat Bey'dir ve geleneksel Osmanlı gölge oyunu olan Karagöz ve Hacivat'ı ortaya çıkardılar 7 Teşrinisani 1289 (7 Kasım 1870) tarihli ve altı numaralı sayısında ilk olarak, yazar kadrosunda Namık Kemal ve Teodor Kasap yer alır ve Diyojen adı bırakılarak Hayal adını verdikleri bu dergide yazmaya başlarlar. Dönemin en uzun soluklu mizah gazetesidir.⁷¹

Çingiraklı Tatar: (1873-1873) Sahibi Teodor Kasap ve haftada iki gün yayımlanır. Bir yıllığı abone bedeli İstanbul için 4 Taşra için 5 mecdiye olarak satılmıştır. Karikatürcüsü K.Opçanadassis'tir. Açık imza atmış ilk karikatürcü bu gazetede ürün vermiştir.⁷²

Çaylak: (1876-1877) Osmanlı mizah tarihinde adını, sahibine lakap olarak bırakan tek mizah dergisi *Çaylaktır'* tır. Sahibi Mehmet Tevfik Çaylak Tevfik olarak anılmaktadır her ortamda. Çaylak mizah dergisi 20 Kanun-i sâni 1292/1 Şubat 1876 yayımlanmaya başlamıştır. Mehmet Tevfik ilk sayısında derginin yayın politikası

⁶⁹ Ziyad Ebüzziya, Diyojen, *İslam Ansiklopedisi*, C.9,s.479.480.

⁷⁰ Hamza Çakır,"Tarihimizin İlk Mizah Dergisi Diyojen'nin Kapatma Cezalarına Yine Mizahi yoldan Gösterdiği Tepkiler", *Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S15, (2005), s.163.

⁷¹ Kutay, s.34.40.81.

⁷² Çeviker, s.124.

hakkında bilgi verir. Mehmet Tevfik daha önce dergi ve gazetelerde çalıştığı için tecrübesi gazetenin uzun ömürlü olmasına sebep olur. Mehmet Tevfik yazılarında Anadolu'nun zengin folklorundan eski adet ve geleneklerden sıkça bahseder. Çaylak dergisi 21. sayısına kadar Salı ve Cumartesi günleri sonrada Pazartesi, Perşembe, Cumartesi günleri neşir olmuştur.⁷³

İbretnümayı Âlem: (1873-1873) Herkesin çıkarına dair politika ve diğer işlerden bahseden gazete olarak, haftada iki defa Çarşamba ve Cumartesi günleri olmak üzere yayımlanır ve sahibi Aleksan Sarrafyan'dır.

Latife:(1874-1874) Pazartesi ve Perşembe günleri yayımlanan eğlence gazetesidir. Sahibi Zakarya Beykozluyan'dır, Latife'nin karikatürçüsü Tıngır.

Tiyatro: (1874-1876) Sahibi ve başyazarı Agop Baronyan'dır haftada iki defa Çarşamba ve Cumartesi günleri yayımlanan eğlence gazetesidir. Karikatürçüsü Nişan G.Berberyan, Tıngır.

Kahkaha: (1875-1875) Sahibi Basiretçi Ali, haftada bir yayımlanır Karikatürçüsü Ali Fuat Bey'dir.

Geveze: (1875- 1875) Sahibi Tevfik, haftada iki defa Pazartesi ve Perşembe günleri yayımlanır, gazetenin karikatürçüsü Nişan G. Berberyan'dır.

Karasinan: (1875-1876) Sahibi Artin ve gazete Perşembe günleri yayımlanır. Karasinan'nın karikatürleri imzasız basılır. Her sayı karikatüre yer veren gazete, İzmir basını ve yeniliklerle çok uğraşıyor.

Meddah: (1876-1876) Gazete haftada iki defa yayımlanır ve Meddah gazetesinin karikatürçüleri Nişan G. Berberyan, Delemak Ekserciyan ve Rıza'dır. Meddah bir eğlence gazetesidir.⁷⁴

I. Meşrûtiyet ve İstibdat Döneminde Basın ve Mizah Basını (1876-1908)

II. Abdülhamit I.Meşrûtiyet'i ilan edip (1876) tahta geçmesini takiben Kanun-i Esasi'yi yürürlüğe koyar; Ancak Osmanlı -Rus Harbi'ni (1877-1878) bahane ederek yayımlattığı sıkıyönetim bildirisi ile meclisi kapatır ve eski yetkilerine kavuşur. Bu gelişmelerin sonucunda basın otuz yıl sürecek olan baskı ve sansürün egemenliğine girer.⁷⁵ II. Abdülhamit'in baskı yönetimi, iki suikast girişimiyle temellendirilmiştir.

⁷³ Özdiş, s.91.95.97.

⁷⁴ Çeviker, s.125-133.

⁷⁵ Yazıcı, s.1301.1302.

İlki V. Murat'ı tahta geçirmeyi amaçlayan Ali Suavi'nin Çırağan Vakası; diğeri ise Kleantın Skalyeri -Aziz Bey komitesince düzenlenmiştir. İstibdat nedeniyle mizah dergileri yasaklandığından ülke içindeki aydınlar yurt dışına çıkmış ve yurt dışında birçok dergi ve gazete yayımlamışlardır. Bu aydınlar içinde özellikle Jön Türkler ve İttihat ve Terakki Derneğinin üyeleri etkili olmuştur.

Jön Türklerinin yurt dışında çıkardığı gazeteler: Hayal (Paris 1878, 1878; Londra), İstikbal (Cenevre, 1880), Gencinei Hayal (Paris 1881), Meşveret (1895 yılında Ahmet Rıza Bey Paris), Ezan (1896'da, Tunalı Hilmi'nin Cenevre), Mizan (Mizancı Murat Beyin kurduğu gazete önce 1897'de Kahire'de, sonra Cenevre'de), Osmanlı (1897'de Cenevre, daha sonra Londra, Folkestone ve Kahire).

Meşrûtiyet döneminde yurt dışında mizah gazeteleri de çıkarılmıştır. Bunlar içinde:

- Pinti (Kahire 1898)
- Beberuhi (İsviçre 1898)
- Tokmak (İsviçre 1901)
- Davul(Paris 1900) 'u sayabiliriz.⁷⁶

II. Meşrûtiyet Döneminde Basın ve Mizah Basını (1908-1918)

Saltanatı süresi boyunca bürokrasiyi, basını ve orduyu sıkı bir kontrol altında tutarak siyasileşmesine izin vermeyen Sultan II. Abdülhamit 23 Temmuz 1908 tarihinde Jön Türklerinde baskıları ile Meşrûtiyeti ilan etmiş ve Kanuni Esasi'nin tekrar yürürlüğe girmesini kabul etmişti. Meşrûtiyet'in ilanı Türk Edebiyat Tarihi, Türk Siyasi Tarihi, Türk Hukuk Tarihi için ne kadar önemli ise Türk Basını içinde önemlidir⁷⁷ çünkü bu dönemde 25 Temmuz 1908'den itibaren gazeteciler yazıların sansüre gönderilmemesi ve sansür görevlilerinin gazetelere sokulmaması hususunda anlaşılabilir⁷⁸ basınla ilgili yapılan yasal düzenlemeler kapsamında 18 Temmuz 1909 tarihinde çıkarılan Basın Kanunu ve Matbaalar Kanunu ile yeni bir döneme girildi⁷⁹ ancak 1909 yasaının yürürlüğe girmesinden sonra yaklaşık sekiz ay süren basın

⁷⁶ Çeviker, s.271.

⁷⁷ Salih Seyhan,"II. Meşrûtiyet Dönemi Mizah Basını ve İçeriklerinden Seçilmiş Örnekler",*Turkish Studies*, C 8/3, (Kış 2013) ,s.494.495.

⁷⁸ Nevin Ünal Özkorkut,"Basın Özgürlüğü ve Osmanlı Devletindeki Görünümü", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*,C51,S.3,(2002),s.78.

⁷⁹ Alver, s.286.

özgürlüğüm, tekrar ortadan kalkmış ve 1909'da 353 olan gazete sayısı 1912'de 45'e düşmüştür.⁸⁰

Bu dönemde İttihat ve Terakki Derneği, siyasi parti olarak örgütlenmiş ve *Tanin*, *Şurayı Ümmet* gazetelerini yayımlamıştır ve bu dönemde *Silah*, *Rumeli*'de bu derneğin savunuculuğunu yapmıştır.⁸¹ *Tasvir-i Efkar*, *Volkan*, *Hukuk-ı Umumiye*, *Serbesti*, *Hukuk- Beşer* bu dönem içinde uzun ömürlü sayılabilecek gazeteler arasındadır.

II. Meşrûtiyet dönemi gazeteciliğinin şu özelliklerini saymak mümkün:

-Çok fazla günlük gazete yayınlanmamıştır.

-Yayımlanan gazeteler fazla uzun ömürlü olmamıştır.

-Bu dönemde yayımlanan gazeteler çok fazla siyasi saflara ayrılmışlardır.

-Siyaset ağırlıklı olduğundan habercilik arka planda kalmıştır.⁸²

Tanin: II. Meşrûtiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde İstanbul'da yayımlanan siyasi gazete. Hüseyin Cahit (Yalçın) tarafından üç devrede toplan on yedi yıl çıkarılmıştır. İlk dönemlerde siyasi bakımdan çok etkili olmuş 1 Ağustos 1908 -31 Ekim 1918 tarihleri arası 3550 sayı neşredilmiştir.

Hürriyet ve itilaf fırkasının teşkilatlandığı 1911 ve 1912 yıllarında Dîvân-ı Harb-i Örfî tarafından veya "Büyük Kabine" gibi İttihatçılar'a karşı hükümetlerce sık sık kapatılmış, ancak her defasında *Cenin*, *Senin*, *Renin* ve *Hak* gibi adlar altında yeniden çıkarılmıştır.

Yazar kadrosu, Hüseyin Cahit, Babazade İsmail Hakkı, İsmail Müştak, Muhiddin, Falih Rıfkı (Atay), Ahmet Şerif, Asım, Cenab Şahabettin, Halit Ziya, Halide Salih (Halide Edip Adıvar), Cemil Süleyman, Fazıl Ahmet ve Aka Gündüz gibi isimlerden meydana gelmiştir.

Tanin'in ikinci döneminde 14 Ekim 1922-16 Nisan 1925 tarihleri arasında 905 sayı yayımlanmış ve üçüncü dönemi ise 30 Ağustos 1943-14 Kasım 1947 tarihleri arasında 1512 sayı yayımlanmıştır.⁸³

Tasvîr-i Efkar: Tasvîr-i Efkar'ın kapanışından yaklaşık kırk yıl sonra İstanbul'da Ebüzziya Mehmet Tevfik tarafından Şinâsi'nin varislerinden imtiyaz

⁸⁰ Nurşen Mazıcı, "1930'a kadar Basının Durumu ve 1931 Matbuat Kanunu", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, C.5, S.18, s.137

⁸¹ Alver, s.288.

⁸² Aydın, s.225.226.

⁸³ Ö.Faruk Huyugüzel, "Tanin" *İslam Ansiklopedisi*, C.3., s565.566.

hakkı satın alarak 31 Mayıs 1909'dan itibaren Yeni *Tasvîr-i Efkar* ismiyle ikinci bir gazete daha çıkarıldı.

Otuz bir Mart Vaka'sını takip eden günlerde içinde bulunulan şartlar yüzünden sık sık kapatılan gazete her defasında isim değiştirerek yayımına devam etmiştir.

Gazete son defa Talha Bey'in oğlu Ziya Ebüzziya tarafından 2 Mayıs 1940'ta yayımlandı ise de hükümet kapattı daha sonra *Tasvir* adıyla çıkarıldı (1945-1949) ama yine sık sık kapatıldı.⁸⁴

Şurayı Ümmet: Tanin'den sonra partinin İstanbul'daki önemli gazetesidir. 6 Ekim 1908'de Ahmet Rıza tarafından İstanbul'da yayımlanmıştır.

Gazetenin yayın kadrosu, Cenab Şahabettin, Bahaddin Şakir, Samipaşazade Sezai Bey, Cavid Bey, Hüseyin Cahit, Rıza Tevfik, Ahmet Rasim,⁸⁵ Abdullah Muhlis, Ahmet Cemil, Ahmet Kemal, Ahmet Halil, Ferik Selami, Halil Menteşe, Hüseyin Hilmi, Mehmet Esat, Mehmet Fikret, Mustafa Remzi, Mustafa Reşit, Mustafa Salim, Zare Papayan, Yanko Vintos v.s. gibi zengin bir kadrodan meydana gelmiştir.⁸⁶

II. Meşrûtiyet'in ilanı ile birlikte en büyük patlama yaşayan basının dallarından biride mizah basınında olmuştur. O zamana kadar ülke içerisinde karikatürde Padişah'tan, sadrazama daha aşağı makamdaki yöneticilere kadar kimse hedef alınmamışken artık bunların hepsi konu edilebilmiştir.

Bu dönemin mizah dergilerinin kitleleri etkilemesi gazete makalelerinden daha fazla olmuştur.⁸⁷

Osmanlı dönemi mizah dergileri savaşlar, sırasında ordu ve halkın moralini yüksek tutmaya çalışmış, maddi, manevi yardımda bulunmuştur.

Döneme Pek çok karikatüristi etkileyen karikatürist Cemil Cem'dir. Ayrıca Türk tarihindeki bilinen ilk kadın karikatürist bu dönemde, Leylak, (1914) mizah dergisinde ilk ve son kez olmak üzere bir tek karikatürü ile yer alan "Fatma Zehra

⁸⁴ Yazıcı, s.139.140.

⁸⁵ Aydın, s.136.137.

⁸⁶ İsmail Bedir, *Şurayı Ümmet Gazetesinin (170-220)ve (140-1/140-122)Sayılarının Sistematik İndeksi -Seçilmiş Yazıların Çevirisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005.s.27.28.30.31.33.

⁸⁷ Seyhan, s.498.499.

Hanım'dır".⁸⁸Bu dönemin diğer karikatüristlerini Turgut Çeviker şöyle sıralamıştır, Soresco (bazen Scham ve Scarselli imzalarıyla da birlikte), Sedat Nuri, Ali Dino, İzzet Ziya, Ali Sami (Boyar), Halit Naci Bey, Mehmet Baha Bey, Mehmet Fazlı, Damat Fahir Bey, Münir (Osman), D.Mazlum, Cevat Nuri, Sedat Simavi, A.Enver, Ali Fuat Bey, Kenan Bey, Celil Safvet, İskander, Ramiz(Gökçe), Ahmet Lütfi, Ahmet Cemil, Lal, d'Ostoya, A.Rigopulos, İon, Pleiçek, Fellah, İdis, L.Andres, Couros, Redleb, C.P, Aram Andonyan, birde S harfi üstüne yukarıdan aşağıya çizgi koyarak imza atan karikatürist.⁸⁹

Bu dönemde yayımlanan mizah gazetelerini şöyle sıralayabiliriz:

- Kalem(1908)
- Karagöz(1908)
- Karakuş(1908)
- Dalkavuk(1908)
- Musavver Papağan(1908)
- Davul(1908)
- İncili Çavuş(1908)
- İttifak(1908)
- Boşboğaz (1908)
- Cingöz(1908)
- Hokkabaz(1908)
- Zevzek(1908)
- Laklak(1909)
- İnkılap (1909)
- Nikregü ile Pişekâr (1909)
- Volkan (1909)
- Cem (1910)
- Eşek (1910)
- İğne (1910)
- İspiritizma (1910)
- Gıdık (1910)

⁸⁸ Şule Çetin, "Mizahın Edebiyata Katkısı Bakımından Amcabey Dergisi Üzerine Bir İnceleme", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.s.19.

⁸⁹ Palmira Brummet, *II. Meşrûtiyet Basınında İmge ve Emperyalizm 1908-1911*, çev.Ayşen Anadol, İstanbul, İletişim Yayınları, 2003, s.78.

- Şaka (1910)
- Yuha (1910)
- Yeni Geveze (1910)
- Cadaloç (1911)
- Curcuna (1911)
- Afacan (1911)
- Tokmak (1911)
- Perde (1912)
- Leylak (1914)
- Hande (1916)⁹⁰

II. Meşrûtiyet döneminde yayımlanan mizah dergileri üç grupta yer alır, Geleneksel mizah dergi ve gazeteleri, Batılı tarzda mizah dergi ve gazeteleri, Eşek tipi mizah dergi ve gazeteleri. Geleneksel mizah dergi ve gazetelerinin içinde, Cadaloç, Karagöz, Nekregu, Zuhri, Tasvir-i Hayal, Geveze, Eşref sayılabilir, Batılı tarzda mizah dergi ve gazetelerine ise Dalkavuk, Davul, Boşbogaz ile Güllabi, Kara Sinan, Lak lak Cem sayılabilir, Eşek tipine ise Eşek, Kibar, El Malum, Yuha sayılabilir.

Cem: Dergi 28 Teşrin-i Evvel 1326/1910 - 6 Teşrin-i Evvel 1328/1912 arası 43 sayı olarak çıkmıştır. Osmanlıca Fransızca çıkan derginin toplan sayfa sayısı 16 olmakla beraber Osmanlıca kısımları 9-12 arası değişmektedir.

Kaba güldüren ziyade konulara zarif ince yaklaşımı ile o dönemin mizahına yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.

Yazar kadrosunu Refik Halit Karay, Hamdullah Suphi Tanrıöver oluştururken Karikatürist olarak Cemil Cem'i görüyoruz.⁹¹

Kalem: II. Meşrûtiyet'in ilanından sonra 21 Ağustos 1324 (3 Eylül 1908) 16 Haziran 1327 (28 Haziran 1911) tarihleri arasında 130 sayı olarak yayınlanmıştır. Siyasi nitelikli mizah dergilerinin ilk örneklerindedir.

Dönemin siyasi, sosyal, kültürel olayları hakkında bilgi verir ve haftada bir gün perşembe günleri neşir olunan dergi Salah Cimboz ve Celal Esat Arseven tarafından çıkarılır.⁹²

⁹⁰ Brummet, s.524.525.

⁹¹ Yazıcı, s.1302.1303.1304.

⁹² Ece Serrincan, "*Kalem Dergisi Üzerine Bir Araştırma*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2010. s.12.18.

Kalem dergisi iki dilli yayınlanmış olup yarısı Türkçe ve yarısı Fransızca'dır. Dergideki karikatürlerin alt yazıları da yine bu iki dilde hem Türkçe hem Fransızca'dır.⁹³

Laklak: Temmuz-Ekim 1909'da haftalık olarak yayınlanan dergidir. 10 para olarak satılır ve Memâlîk-i ecnebiye için 5 franktır. Dergi özellikle yoksulları öne çıkaran sosyal taşlamaların ile ünlüdür.⁹⁴

Eşek: 1910 yılında "İnsanlara edep dersi verir. Sahiplerinin eşekliği tutunca yayımlanır uslu ve dayanıklı beynelminel hayvan gazetesidir" sloganıyla yayımlanmıştır.

İlk sayısında "Bâb-ı Âli caddesinde ki "Eşek genel Müdürlüğüne" başvurulur. Baba Tevfik'in sahip olduğu derginin yazar kadrosu Baba Tevfik, Halil Ağa, Cemal Nahik, Kamil'den oluşur.

II. Meşrûtiyet döneminin en sivri dilli gazetesidir. Dergi derhal toplatılmış ve kapatılmıştır. Baba Tevfik farklı farklı yayın hakkı izinleri alarak hükümet bir dergisini kapattığında hemen bir diğerini bastırmıştır, Eşek-i Yuha, El Malum, Kibar, Alafiranga, Eşek takip etmiştir.

Eşek mizah tarihimizin tümüyle hayvan karakterlerini kullanarak çıkartılan ilk mizah gazetesidir.⁹⁵

⁹³ İbrahim Selçuk Ardıç, "Kalem Dergisi ve Mizah Anlayışı" (1908-1911), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009, s.17.

⁹⁴ Brummet, s.293.

⁹⁵ Çetin, s.25.

I. BÖLÜM

CADALUZ GAZETESİ'NİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Numara1 - 5 Rebî'ül-âhir Sene 1329 Salı 22 Mart 1327 4 Nisan Efrancı Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muharriri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

CADALUZ

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nüshası 10 Pare Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur. Mizah Gazetesidir.

1.1. Cadaloz Gazetesi'nin Yayın Hayatına Giriş

Cadaloz Gazetesi II. Meşrûtiyet döneminde geleneksel mizah gazetesi tarzında Nurettin Rüştü ve Haydar Rüştü tarafından 22 Mart 1327 (4 Nisan 1911) tarihleri arasında 45 sayı olarak çıkartılmıştır.

Türk karikatür ve mizahında önemli bir yere sahip olan gazete kendini "Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur mizah gazetesi" olarak tanıtır. Gazete ile ilgili olan bu ibare gazetenin birinci sayfasında orta kısımda yer alır.

Cadaloz'un ilk sayısı 22 Mart 1327 (4 Nisan 1911) tarihinde çıkarılır kırk beş numaralı son sayısı ise 27 Ağustos 1327 (9 Eylül 1911) tarihini taşır. Gazete otuz dördüncü ve kırk birinci sayı aralığında "Afacan" başlığı ile çıkarılmış olup bu sayı aralığında Afacan'ın birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci sayıları yer almaktadır. Afacan adıyla çıkarılan 34. sayıda sayfa 2'de Kârîn-i kirâm başlığıyla niçin Afacan olarak çıkarıldığı belirtilmiştir; "*Cadaloz arz-ı vucud edinceye kadar kendisine vekâlet etmek üzere müşarun ileyhanın küçük hafidi Afacan Beğ ellerinizden öpecektir. Kabul buyurulması müsterhamdır*".

Cadaloz Gazetesi kesintisiz yayın hayatına devam etmiş olup altı ay süre ile gazete çıkarılmıştır.

II. Meşrûtiyet döneminde ki bazı gazete ve dergilerin sadece tek sayı çıkarılabildiği göz önüne alındığında 45 sayı çıkaran Cadaloz'un başarısı daha iyi anlaşılabilir.

1.2. Gazetenin Dış Özellikleri

Cadaloz Gazetesi'nin imtiyaz sahibi Nurettin Rüştü'dür. Kapak resminin üzerinde gazetenin fiyatı, numarası, tarihi, sayfa numarası, İdarehânesi ve gazeteyi tanıtan bir yazı yer alır. İlk sayıdan yirmi yedinci sayıya kadar "*Nüshası 10 paradır Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur Mizah Gazetesidir*" yazısı yer alırken yirmi sekizinci sayıdan otuz dördüncü sayıya kadar "*Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur Mizah Gazetesidir*" yazısı yer alır otuz beşinci sayıdan kırk beşe kadar olan sayılarda "*Nüshası 10 paradır, Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur Mizah Gazetesidir, Nüshası 10 paradır*" yazısı yer alır.

Cadaloz Gazetesi dört sayfadan oluşmakta bütün sayılarında birinci ve dördüncü sayfalarda sayfanın ortasına gelecek kadar karikatürler yerleştirilmiştir.

Cadaloz Gazetesi siyah ve beyaz olarak çıkarılmış olup gazete Türkçe yayın yapmıştır, karikatürlerde Türkçe yazılmıştır. Cadaloz Gazetesi 4 sayfadan oluşmakta, her sayının numarası ve tarihi ilk sayfanın üst köşesindedir.

Cadaloz Gazetesi'nin ilk sayısında Ser Muharriri Nurettin Rüştü ve Müdür Haydar Rüştü olarak görülmesine rağmen 20'inci sayıdan 32'inci sayıya kadar Ser Muharriri Cadaloz olarak geçer ve 33'üncü sayıda tekrar Nurettin Rüştü olarak çıkar ancak 34., 35., 36., 37., 38., 40., 41'inci sayılarda Afacan 42., 43., 44., 45'inci sayılarda Cadaloz olarak çıkarılmıştır. Müdür Haydar Rüştü yerine 34'üncü sayıdan itibaren Hüseyin Nazif Bey görülmektedir.

Cadaloz Gazetesi'nin basılan matbaaları 1'inci sayıdan 27'inci sayıya kadar Tercüman-ı Hakikat Matbaası, 28'inci sayıdan 41'e kadar Manzume-i Efkar Matbaası 42den 44 e kadar Reşadiye Matbaası ve 45. sayı Sada-i Millet Matbaasında basılmıştır.

Cadaloz Gazetesi'nin İdarehânesi birinci sayıdan otuz dördüncü sayıya kadar "İdarehânesi Ebussuud Caddesi 35 Numaralı Daire-i Mahsusa" otuz dörtten otuz dokuza kadar olan sayıların" İdarehânesi Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır" diye çıkarılmış ve otuz dokuzdan kırk beşinci sayısı "İdarehânesi Ebussuud Caddesi 35 Numaralı Daire-i Mahsusa" olarak çıkarılmıştır.

Cadaloz Gazetesi'nin yayın tarihlerinde yanlışlık yapılmış olup bu yanlışlar şu sayılarda yapılmıştır: nr; 1, 2, 3, yayınlarında 1191 tarihinin 1911 olması gerekir, nr ;4 11Nisan 1191 tarihinin 15 Nisan 1911 tarihi olması gerekir, nr; 6 1191 tarihi yazılmış olup 1911 tarihi olması gerekir, nr;24 25 Haziran tarihi yazılmış olup 24 Haziran olmalı, nr; 36 25 Temmuz ve 7 Ağustos tarihleri 26 Temmuz ve 8 Ağustos olmalı, nr; 42 18 Ağustos 1327 Salı tarihi 16 Ağustos 1327 Salı olmalı.

Gazetenin iç sayfa numaralarında sayfa numaraları yanlış yazılmış olup bu yanlışlarda şu sayılarda yapılmıştır. Numara 3 sayfa 4 yerine numara 4 sahife 3 olarak düzeltilmiştir dip notunda, numara 18 sahife 4 numara 19 sahife 4 olarak düzeltilmiştir dip notunda gösterilmiştir.

Cadaloz Gazetesi'nin son sayısında karikatür yerine Cadaloz'un Devesi adlı kitabın reklamı yapılmış olup *İhtarı mahsusa* adlı başlıkla "*Cadaloz'un Devesi nam kitap mükemmellik karikatürleri ikmal edilmediği cihetle binayetillah Teâlâ*

Ramazan-ı şerifin yirmi beşinci günü mevkii intişare vaz olunacağından taşradan siparişte bulunacakları bir an evvel müracaat etmeli ve bedelini bir guruştan peşinen göndermelidirler" yazısıyla sunulmuştur.

Gazetenin üçüncü sayısından itibaren sayfa ikide "Çan Çan" başlığının üzerinde yetişkin bir erkek figürü ve Cadaloz karşılıklı konuşma halinde resmedilmiştir bu figür numara 1, numara 2 ve otuz dörtten kırk birinci sayı aralığında çıkan Afacan başlıklı gazetenin ikinci sayfasında yer alamaz. Cadaloz Gazetesi'nde numara 3'ten itibaren yer verilmiştir.

1.3. Gazetenin İç Özellikleri

Dönemin sosyal, siyasal ve kültürel değişimlerine kayıtsız kalmayan Cadaloz Gazetesi kendine özgü bir mizah anlayışı yaratmıştır. Toplumda görülen değişim mizahın yazısı ve çizgi gücünden yararlanarak hem mizahi yazılar hem de karikatürlerle ortaya konmuştur. Cadaloz Gazetesi'nde siyasilerin durumu, Meclis-i Mebusan, hayatı tehdit eden sokak tehlikeleri özellikle kolera hakkında yazılar yer almıştır. Gazete de 1911 yılında Balkanlarda meydana gelen siyasi durum en fazla konu edilmekle beraber gazetenin karikatürleri de Osmanlı imparatorluğu ve Balkan siyasetine yönelik olarak konu edilmiştir.

Sayfa ikide bütün sayılarda "*Çan Çan*" başlığıyla o haftanın güncel konularına mizahi bir bakışla değinilmiştir. İlk sayısında kendi gazeteciliğini ve dönemin gazeteciliğini eleştirmiştir. *Çan Çan*'da Cadaloz karşısında biriyle konuşmakta ve bu karşılıklı konuşmalarla siyaset, Balkanlar, Meclis-i Mebusan, Arnavutluk meselesi, gazetelerde yazılan yazıların değerlendirilmesi ve toplumda ki günlük olaylar mizahi olarak konu edilmiştir.

Çakırpençe imzalı *Kötek* başlığıyla yayımlanan yazıyı numara 4'te sayfa 3 görüyoruz bu sayının dışındaki bütün sayılarda *Çan Çan* başlığından sonra sayfa 2'de okumaktayız. *Kötek*'te genellikle o haftanın güncel olaylarını özetleyen kısa ve özlü bir söz söylenmektedir. *Bırakın haline Osmanlıları şöyle biraz istimkar-ı silahtar şekavet-i Balkan Tuna asa akacuk sonra karışmam kanınız bu gidişle nereden patlayacaksa ve volkan!*⁹⁶

Cadaloz Gazetesi'nde üçüncü ve dördüncü sayılarında güncel olayların işlendiği konular farklı imzalı yazarların yazılarıyla ve farklı başlıklarda yer alıyor.

⁹⁶Cadaloz Gazetesi, numara 21,s.2.

Fıkralar başlığıyla yazılan yazıları görmekteyiz. Fıkralar başlık olarak fıkralar şeklinde ilk sayılarda yer almasına rağmen sonraki sayılarda farklı başlıklarda hikâyeler anlatılmaktadır.

Çakırpençe imzasının hemen altında sayı altıdan itibaren *Konferans* başlığı ile gazetenin mizah anlayışı ile yazılan kısım yer almaya başlar. Bu konferansları çoğu zaman Cadaloz hayali olarak düzenlemekle beraber uzun uzun nasihatlerde bulunmaktadır. Konferansı Cadaloz arkadaşları Kokoz, Kokoroz, Cangaloz, Çil horoz, Afaroz, Avanoz, Çiroz ile beraber yaparak konferansın konusuna "Ey Edirneliler, Ey bahadır Osmanlı yiğitleri, Ey muhterem okuyucular" diye seslenmektedir

"*Dedi ki Dedim ki*" başlığıyla yayımlanan yazı sayı altıdan itibaren başlamış olup kırk beşinci sayıya kadar devam etmiştir. Bu kısımda güncel olaylar değerlendirilmiş olup dönemin gazeteleri ve Cadaloz arasında geçen konuşmalar yer almaktadır. Aslında bu kısım gazetenin dedikodu kısmı olarak da değerlendirilebilir. *Dediki Dedim ki* de dönemin gazeteleri olan *Silah, Tanin, İkdam, Ziya, İkbal, Genç Kalemlere, Karagöz, Babalık, Sabah, BAalkan, Teceddüt, Şehrah, Tanzimat, Hüküm, Gıdık, Hakikat, Envar-ı Vicdan, Yeni Edirne, Süngü, Sinîn, Maşrık-ı İrfan, Renin*, (numara 27de sayfa 3'te *Tanin* gazetesinin *Renin* olarak devam ettiği belirtilmiştir) *Afacan, Halikat, Resimli Kitap, Hemrah, Alemdar, Traje, Meşri-i İrfan* gibi gazetelerle güncel olaylar değerlendirildiği gibi bu gazetelerde yer alan yazılarda karşılıklı konuşma şeklinde değerlendirilmiştir.

Ziya: Yeni bir numune-i vahşet

Cadaloz- Mutlaka şekavet Bulgaristan'da olacak!

Yine ondan: Kadılar mes'elesi

Cadaloz- Palikaryaları korkuttu

Sabah: Harici siyasetimiz

Cadaloz- Begine dahili siyasetimize benzermiş

Yine ondan: Bahri sefitde politikamız

Cadaloz –O da bahri siyahta ki gibidir

Sinin: Rus notası münasebetiyle

Cadaloz –Tanpoları tutmalı mı?

Yine ondan: Ekseriyet Fırkasının bir siyasi programı mı olur

*Cadaloz-Bizim Ekseriyet Fırkasının yoksa neye taraftarlık ediyorsun.*⁹⁷

Meclisi konu eden başlıklarında gazetede okuyabiliyoruz. Bu başlıkları; numara 2'de *Uğultu Meclisi* ve *Kodamanlar Meclisi*, numara 3 sayfa 3; *Uğultu Meclisi - Müzakeratından*, numara 44 sayfa3; *Cadalozun Kabinesi*, numara 45 sayfa 3; *Kabine* okuyabiliriz ve Konferans başlığının içinde de Meclis-i Mebusan konu edilmiştir.

Cadaloz Gazetesi'nde şiirede yer verilmiştir ve bu şiirlerde anlatılanlar hicvedilmiştir. Şiirler de çoğu zaman bir imza yada isim yer almamaktadır. Bu şiirler mersiye yada kaside başlığında yazılabildiği gibi bir başlıkla da yazılanlar vardır.

- GÜNÜ GEÇMİŞ BİR (ELVED'A)!-

Elveda ey milleti efzayı çihan

Elveda ey abd-ü has lamekan

Elveda ey raşa bahş in ve an! (eyn -ü an)

Elveda ey naili zurna, keman

Elveda ey şanlı Tal'at pehlivan

Gelmesin arkan yere hiç bir zaman

Elveda ey nuru şemsi ittihad

Elveda ey nazır Ali Nihat

Elveda ey pür vakar-u ve zî -inad

Eylemekte ekseriyatlı itimâd

Elveda ey şanlı Tal'at pehlivan...⁹⁸

Muhâberâtı Aleniye başlığını sayı 11'den itibaren görüyoruz ve bu sayıdan itibaren bazı sayıların haricinde tüm abonelerle gazete aracılığıyla iletişim halinde olduğunun anlıyoruz çünkü taşra bayileri ile de gazete aracılığıyla iletişim kurulmuştur.

Muhâberâtı Aleniye başlığıyla aynı zamanda gazetenin okuyucu kitlesi hakkında da fikir sahibi olabiliyoruz.

Bilmece başlığını numara (15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26) numaralarda yer almakla beraber yirmi altı numarada bir ihtarla artık bilmecenin on beş günde bir yayımlanacağı belirtilmiştir. Bilmece kuponu " (*Cadaloz*) *Gazetesi'nin bilmece kuponu Numara- 17*" şeklinde dördüncü sayfanın sonunda yer almaktadır ve

⁹⁷ Cadaloz Gazetesi, numara 17, s. 4.

⁹⁸ Cadaloz Gazetesi, numara 2, s.3.

bilmeceyi kazananlara ödülleri verilerek bir sonraki hafta kazananların isimleri ve kazandıkları ödüller yazılmaktadır. Gazetede kazananlar şu şekilde belirtilir; "15 numaralı bilmecemiz (zühre, zehir, hürre, herze, her rh) keşide edilen kurada birinci mükafat Selanik'te Kemalettin Beğ adresine ikinci mükafat Nikde Meb'usu Muhteremi Muhiddin Beğ Efendi'ye isabet etti birer kart postal kazananlarda şunlardır Menemen unası mektebi talebatınadan mal müdürü Tevfik Beğ'in kerimeleri Sadiye hanım Vefaidadisinden altıyüz onbeş numaralı Ferid Efendi Beğlerbeği'nde Mazlum Paşa kerimesi Fatma hanımlara... Mükafat kazananların idarehaneye müracaatları rica olur Bilmecemiz (453) zat tarafından hal olunmuştur".⁹⁹

Gazetenin dördüncü sayfasında ve sayfanın sonunda müdür-ü mes'ul ve basılan matbaanın adı yazılmaktadır.

Cadaloz Gazetesi'nde karikatürlerin bazıları imzasız çıkmakla beraber imzalı olan karikatürlerde bulunmaktadır. Cadaloz Gazetesi'nde, D.M, D. Mozloun, Cevat Nuri, F. Houry isimli karikatüristlerin isimlerini görmekteyiz. Bu isimlerin yer aldığı karikatürler gazetede aşağıdaki gibi yer almışlardır. Gazetede yer alan D.M. ve D. Mozloun'un aynı kişinin imzası olduğu düşünülebilir.

D.M ismi yazılı olan karikatürler: nr; 1 s. 1, nr; 2 s.1, nr;2 s.4, nr; 3 s.1, nr; 10 s.1, nr; 21 s.4, nr;33 s.4, nr; 41 s.4, nr; 42 s.1, nr; 44 s.1, nr; 45 s.1

D.Mozloun isimli olanlar: nr; 13 s.4, nr; 15 s.4, nr; 17 s.1, nr; 20 s.1, nr;36 s.4.

D.Mozloun ve D.M isimli olan karikatürlerin üzerinde Terakki atelyesi yazısını da görmekteyiz.

F.Houry ve Cevat Nuri isimli olanlar: nr; 22 s.1, nr; 25 s.4, nr; 34 s.1, nr; 35 s.4, nr; 36 s.1, nr; 37 s.4, nr; 39 s.1, nr; 40 s.4, nr;41 s.1, nr; 43 s.1, nr; 44 s.4, nr; 45 s.4.

Cevat Nuri isimli olan karikatür, nr; 23 s.4.

Terakki atelyesi yazılı olanlar: nr; 3 s.4, nr; 4 s.1, nr; 4 s.4, nr; 6 s.1, nr; 6 s.4, nr; 7 s.1, nr; 7 s.4, nr; 8 s.1, nr; 8 s.4, nr; 9 s.1, nr; 9 s.4, nr; 10 s.4, nr; 11 s.1, nr; 11 s.4, nr; 12 s.1, nr; 12; s.4, nr; 13 s.1, nr; 14 s.4, nr; 15 s.1, nr; 17 s.4, nr; 19 s.1, nr; 18 s.1, nr; 18 s.4, nr; 19 s.1, nr; 19 s.4 nr; 20 s.4, nr; 21 s.1, nr; 24 s.1, nr; 24 s.4, nr; 25

⁹⁹ Cadaloz Gazetesi, numara 17, s.3.

s.1, nr; 27 s.1, nr; 27 s.4, nr; 28 s.1, nr; 28 s.4, nr; 29 s.1, nr; 29 s.4, nr; 30 s.1, nr; 30 s.4, nr; 32 s.1, nr; 32 s.4, nr; 33 s.1, nr; 34 s.4

İmzasız olanlar: nr; 1 s.4, nr; 14 s.1, nr; 16 s.1, nr; 16 s.4, nr; 22 s.4, nr; 23 s.1, nr; 25 s.1, nr; 26 s.1, nr; 26 s.4, nr; 31 s.1, nr; 31s.4, nr; 35 s.1, nr; 37 s.1, nr; 38 s.1, nr; 38 s.4, nr; 39 s.4, nr; 40 s.1, nr; 42 s.4, nr; 43 s.4.

Gazetede *ihhtar* başlığını da görüyoruz. Bu başlıkla okuyucuya gerekli bilgiler verilmekte olup genellikle gazete bilmece yayınladıktan sonra bilmeceye cevap veren okuyucularla nasıl haberleşeceğini kuponu nereye nasıl verileceği belirtilmiş olup ayrıca *ihhtar* başlığıyla taşra şubelerine de yazılar yazmıştır. Bu başlıkla aynı zamanda yayınlanacak olan gazete veya kendi gazeteciliği hakkında da bilgi vermiştir. Numara 2 sayfa 4'te okuyucularına *ihhtar* başlığıyla şöyle seslenmiştir.

Bazı battı çıkdı oynayan gazetelere! Bakıpta hasereti münkesir olan karîn-i kirâm emin olsunlar ki (Cadaloz) müsteînen bî ineyetillahi teali ali maşallah devam edecek ve katiyyen tatili neşriyat etmeyecektir. Çünkü diğerleri gibi her iki cihet sermayeden mahrum olmadığı gibi hüsnü niyetten ve terbiyesinden de herkes emin olabilir. Binaen alayh abone olmak için katiyyen tereddüde mahal yoktur. Taşra şubelerimize- her ay nihayetinde, hesaplarını görmek idaremize miktarı münasib kapora göndermek ve o orada da, on pare dan dan fazla sattırmamak ve iadelerde kabul olunmak şartlarıyla -nushasını (altı) paraya verebileceğinizden hemen müracaat etmelidirler.¹⁰⁰

Cadaloz Gazetesi *İhtar-ı Mahsusa* başlığıyla okuyucularına "*Cadaloz bir kisvei nuyine bütünerék arz-ı endam etmek üzere bunushadan itibaren bayram sonuna kadar tatil-i neşriyat etmiştir.*

Bu müddet zarfında gerek bedeli gönderilmeyen aboneler ve gerek taşra hisabatı tasvife edileceğinden her kes az çok hesabını insalde isticâl etmelidir.

Cadalozun devesi nam kitap mükemmellik karikatörleri ikmal edilmediği cihetle binayetillah taala ramazan-ı şerifin yirmi beşinçi günü mevkiî intişare vaz olunacağından taşradan siparişatta bulunacakları bir an evvel müracaat etmeli ve bedelini bir guruştan peşinen göndermelidirler"¹⁰¹ diye gazetenin yayınına son vermiştir.

¹⁰⁰ Cadaloz Gazetesi numara 2, s.4.

¹⁰¹ Cadaloz Gazetesi, numara 45, s.4.

Cadaloz Gazetesi'nde o dönemde Meclis-i Mebusanda görev yapan Mebuslarda çeşitli başlıklar içinde eleştirilmiştir olup bu Mebuslar içinde ençok gazetede Lütfi Fikri Beğ yer almaktadır. Lütfi Fikri Beğ II. Meşrûtiyet dönemi gazeteçiliği inceleme konusu yapılırken iktidarda bulunanlara daima suretle muallif tutum izleyen Ömer Lütfi Fikri gelir.

Gazeteçilikle aktif politikayı bir arada götürme cabasına girişmiş çıkardığı kısa ömürlü ve değişik isimli gazetelerinde iktidarı eleştirmiş bu nedenle hakkında sık sık soruşturma açılmış bir gazetecidir.

1908 Meşrûtiyetinden sonra yurda dönen Ömer Lütfi Fikri Beğ ilk Osmanlı Meclisine üye olarak katılır ve İttihat ve Terakki Partisinin yarattığı baskı rejimine ve terör havasına karşı şidetli bir muhalefet kampanyası açmış 1910 yılında Müddetil Hürriyet Perver Fırkasını kurmuştur.

1911 yılında (Tanzimat) adıyla bir gazete yayınlanmış ve bu gazetede yazdığı baş yazılarıyla İttihat ve Terakki İktidarına şiddetle çatmıştır.

Zühre Gazetesi'ni 13 Mayıs 1911'de çıkarmış 25 gün sonra gazete kapanınca Matbuatadında yeni bir gazete çıkarmış yönetim bu gazeteyide kapatınca Merih, Islahat, Te'siraf, Takdirat, Teşkilat, Te'minat, İfhem gazetelerini birbiri peşi sıra yayınlamıştır.¹⁰²Gazetede Lütfi Fikri Beğ'in yazıları eleştirilmiştir.

1.4. Gazetede Adı Geçen Takma Adlar ve Rumuzlar

- 1-Çakırpençe
- 2-Lef-i
- 3-Silis
- 4-İmza
- 5-Munkad
- 6-Kahveciyan
- 7-Kokoz
- 8-Horoz
- 9-Klavuz
- 10-Çaparoz
- 11-Kasımpaşalı

¹⁰²İnugur, s.335.

12-Safa

13-Cin

14-Cadaloz

15-V.H.

16-Dehşet

Bu takma adların özellikle Çaparoz, Cadaloz, Horoz, Kokoz, Kılavuz isimlerinin mizahi olarak yaratıldığı düşünülebilir. Cin adına Kalem dergisinde de rastlanmakla beraber Tobias Heinzelmann "Osmanlı Karikatüründe Balkan Sorunu 1908-1914" adlı kitabında bu takma ad ve rumuzların yazarın adını gizlemek için değil metnin tamamlayıcı bir parçası olabileceğini belirtmektedir.¹⁰³

1.5. Ser Muharriri Nurettin Rüştü (Büngül)

Nurettin Rüştü Büngül (1882-1951), Ahmet Rüştü Efendi'nin oğlu olup Konya'da doğdu. İstanbul Dârülfünûnu Hukuk fakültesine devam ederken gazeteciliğe başladı ve uzun yıllar bu mesleğe emek verdi.

II. Meşrûtiyetin ilanından sonra "GEVEZE" (1908-1909) yüz on beş sayı ve "CADALOZ" (1911) kırk beş sayı yayımlanmış mizah gazetelerini çıkardı.

Kültürlü bir yazar, içli bir şair, kuvvetli bir hicivci idi. Manzum ve mensur yazıları zamanın gazetelerinde yayınlandığı gibi, şarkı güfteleri de bestelemiştir. 1951 yılında İzmir'de ölmüş ve orada gömülmüştür.

Nurettin Rüştü Büngül'ün eski eserler uzmanı sıfatı ile gerçek bir şöhreti vardı. Antika mağazası zamanı erkânının mahfili haline gelmişti. Antika hakkındaki bilgi ve görgüsünü, *Eski Eserler Ansiklopedisi* eserinde vermiştir.

Basılmamış olanları yanında yayınlanmış eserleri şunlardır:

-Türk Evlerine Armağan (1937)

-Dumrupınar Duyguları (1937)

-Cambaz Deli Osman (1944)

-Şarkılarım (1944)

-Yanan Dünyadan Yankılar (1944)

-Okuçuluk Hakkında Hülâsa (1944)¹⁰⁴

¹⁰³ Heinzelmann, s.59.

¹⁰⁴ Nurettin Rüştü Büngül, "Eski Eserler Ansiklopedisi", *Tercüman 1001 Temel Eser*, C.1, s.7.

Nurettin Rüştü, Hakkı Tarık, Ethem Hidayet ve Haydar Rüştü (Öktem) ile beraber siyasi içerikli Cihat Gazetesi'ni çıkarmışlardır.

1.6. Müdür-ü Mes'ul Haydar Rüştü (Öktem)

Sorgu yargıcı olan Rüştü Bey'in oğlu olan Haydar Rüştü (Öktem) Bey, 1890 yılında Gümüşhane'de doğdu. İlkokulu Gümüşhane'de orta ve lise eğitimini Bitlis Askeri Rüştiyesi ile Trabzon' da yaptı.

Trabzon'da (1909) on beş günde bir yayımlanan Envar-ı Vicdan Mecmuasına Dedebeoğlu Ali Haydar adıyla ilk yazılarını gönderdi. Daha sonra Haydar Rüştü Geveze adlı bir mizah gazetesine yazılar yazdı, Konyalı Nurettin Rüştü ile birlikte Cadaloz (1911) gazetesini çıkarmaya başladı.

Kemal İrem ile beraber Selanik'te Yıldırım gazetesini çıkarmaya başladı, bu gazetede çıkan çok ateşin yazısıyla kendini Makedonya, Epir, Trakya, Adalar ve İstanbul'a kadar tanıttı.

İzmir'de Edebiyat öğretmenliği, Meclis-i Umumi üyeliği ve tramvay direktörlüğü gibi görevlerde yer aldı. İttihat ve Terakki'nin yayın organı İttihat gazetesinin yerine 6 Kasım 1911 tarihinde yayıma başlayan Anadolu gazetesinde Bahir Ulvi, Kayıhanoglu ve Dedebeoğlu takma adlarıyla yazılar yazdı.

Haydar Rüştü Bey savaş sırasında Rumlar tarafından yayılan iddiaları çürütmek için akşamları Duygu adlı bir gazete daha yayımlamaya başladı. Antalya'da, Antalya'da Anadolu (19 Aralık1920 -12 Eylül 1922) adlı bir gazete yayımlamaya başladı ve aynı zamanda bu dönemde Hâkimiyet-i Milliye gazetesine de haberler topladı.¹⁰⁵

Haydar Rüştü Bey 21 Kasım 1922 tarihinde İzmir Belediye Meclisine üye seçildi. Mustafa Kemal Paşa'nı tasvibiyle 1923 yılında Denizli Mebusu olarak Meclise giren Haydar Rüştü Bey bu yeni görevini yedi dönem boyunca sürdürdü.

Haydar Rüştü Bey İstanbul'da 11 Ağustos 1951 tarihinde vefat etmiştir. Cenazesi 16 Ağustos1951 yılında İzmir'e getirilip Kokluca' da toprağa verilmiştir.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Muhammet Güçlü,"Antalya'da Yerel Basının, İlk Temsilcisi: Antalya'da Anadolu gazetesi (19 Aralık 1920-12 Eylül 1922),*Çagdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/25,(2012 Güz),s.34.35.37.

¹⁰⁶ Güçlü, s.50.

1.7. Hüseyin Nazmi

Afacan, Cadaloz, Çekirge, Eşref, Hale, Hande ve Musavver Hale yayınlarıyla ilişkisi olan yazardır. Hüseyin Nazmi son derece eleştirel bir yazardır.

1909- 1911 yılları arasında İstanbul'da yayın yapan gazetelerde faal olarak çalışmıştır. Cadaloz Gazetesi'nde Müdür-ü Mes'ul olarak görev yapmıştır.¹⁰⁷

1.8. Cadaloz Gazetesinin Yayın Cetveli

SAYI	RÛMÎ	MİLÂDÎ
1	22 Mart 1327 Salı	4 Nisan 1191 Salı
2	26 Mart 1327 Cumartesi	8 Nisan 1191 Cumartesi
3	29 Mart1327 Salı	11 Nisan 1191 Salı ¹⁰⁸
4	2 Nisan 1327 Cumartesi	11 Nisan 1191 Cumartesi ¹⁰⁹
5 ¹¹⁰	
6	9 Nisan 1327 Cumartesi	22 Nisan 1191 Cumartesi ¹¹¹
7	12 Nisan 1327 Salı	25 Nisan 1911 Salı
8	16 Nisan 1327 Cumartesi	29 Nisan 1911 Cumartesi
9	19 Nisan 1327 Salı	2 Mayıs 1911 Salı
10	23 Nisan 1327 Cumartesi	6 Mayıs 1911 Cumartesi
11	26 Nisan 1327 Salı	9 Mayıs 1911 Salı
12	30 Nisan 1327 Cumartesi	13 Mayıs 1911 Cumartesi
13	3 Mayıs 1327 Salı	16 Mayıs 1911 Salı
14	7 Mayıs 1327 Cumartesi	20 Mayıs 1911 Cumartesi
15	10 Mayıs 1327 Salı	23 Mayıs 1911 Salı
16	14 Mayıs 1327 Cumartesi	27 Mayıs 1911 Cumartesi
17	17 Mayıs 1327 Salı	30 Mayıs 1911 Salı
18	21 Mayıs 1327 Cumartesi	3 Haziran 1911 Cumartesi
19	24 Mayıs 1327 Salı	6 Haziran 1911 Salı
20	28 Mayıs 1327 Cumartesi	10 Haziran 1911 Cumartesi
21	31 Mayıs 1327 Salı	13 Haziran 1911 Salı

¹⁰⁷ Burummett, s.66.

¹⁰⁸ Sayı 1,2,3, yayınlarında 1191 Tarihi sehven yazılmış olup Tarih 1911'dir.

¹⁰⁹ 11Nisan 1191 tarihi sehven yazılmış olup 15 Nisan 1911 tarihidir.

¹¹⁰ 5 Numaralı yayın elimizde yoktur.

¹¹¹ 1191 tarihi sehven yazılmış olup 1911 tarihidir.

22	4 Haziran 1327 Cumartesi	17 Haziran 1911 Cumartesi
23	7 Haziran 1327 Salı	20 Haziran 1911 Salı
24	11 Haziran 1327 Cumartesi	25 Haziran 1911 Cumartesi ¹¹²
25	14 Haziran 1327 Salı	27 Haziran 1911 Salı
26	18 Haziran 1327 Cumartesi	1 Temmuz 1911 Cumartesi
27	21 Haziran 1327 Salı	4 Temmuz 1911 Salı
28	25 Haziran 1327 Cumartesi	8 Temmuz 1911 Cumartesi
29	28 Haziran 1327 Salı	11 Temmuz 1911 Salı
30	2 Temmuz 1327 Cumartesi	15 Temmuz 1911 Cumartesi
31	5 Temmuz 1327 Salı	18 Temmuz 1911 Salı
32	9 Temmuz 1327 Cumartesi	22 Temmuz 1911 Cumartesi
33	12 Temmuz 1327 Salı	25 Temmuz 1911 Salı
34	19 Temmuz 1327 Salı	1 Ağustos 1911 Salı ¹¹³
35	23 Temmuz 1327 Cumartesi	5 Ağustos 1911 Cumartesi ¹¹⁴
36	25 Temmuz 1327 Salı	7 Ağustos 1911 Salı ¹¹⁵
37	30 Temmuz 1327 Cumartesi	12 Ağustos 1911 Cumartesi ¹¹⁶
38	2 Ağustos 1327 Salı	15 Ağustos 1911 Salı ¹¹⁷
39	6 Ağustos 1327 Cumartesi	19 Ağustos 1911 Cumartesi ¹¹⁸
40	9 Ağustos 1327 Salı	22 Ağustos 1911 Salı ¹¹⁹
41	13 Ağustos 1327 Cumartesi	26 Ağustos 1911 Cumartesi ¹²⁰
42	18 Ağustos 1327 Salı	29 Ağustos 1911 Salı ¹²¹
43	20 Ağustos 1327 Cumartesi	2 Eylül 1911 Cumartesi
44	23 Ağustos 1327 Salı	5 Eylül 1911 Salı
45	27 Ağustos 1327 Cumartesi	9 Eylül 1911 Cumartesi

¹¹² 25 Haziran sehven yazılmış olup 24 Haziran olmalı..

¹¹³ 34. sayı Numara 1 -34 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹¹⁴ 35. Sayı Numara 2-35 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹¹⁵ 36.Sayı Numara 3-36 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.25 Temmuz ve 7 Ağustos sehven yazılmış olup 26 Temmuz ve 8 Ağustos olmalı.

¹¹⁶ 37.sayı Numara 4-37 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹¹⁷ 38.Sayı Numara 5-38 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹¹⁸ 39.Sayı Numara 6-39 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹¹⁹ 40.Sayı Numara 7-40 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹²⁰ 41.Sayı Numara 8-41 Afacan kapak başlığı ile yayınlanmıştır.

¹²¹ 18 Ağustos 1327 salı sehven yazılmış olup 16 Ağustos 1327 salı olmalı.

II. BÖLÜM

CADALUZ GAZETESİ'NİN TRANSKRİPSİYONU

Numara1- 5 Rebi'ül-âhir Sene 1329 “Salı” 22 Mart 1327 4 Nisan Efrancı Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Pare şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Hamir kar hamir kar-ı cihanı kadar yapar yoğurur cadaloz- hamir karı fakat mader-i vatan doğurur.

(Cihan-ı kadar Refika almanı sedaret bütçesi TerakkiAtelyesi-D.M)

NUMARA 1 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

Cadaluz: - Sizi gidi maşa bacak zübbebeler Sizi.... Sizi kaynana değneği önünden yapuşasız kaçmış gelin suratlı yumurcaklar... Kendinizi dev aynasında görüpte alemin etlisine sütlüsüne de karışmaya başladınız ha.... Durun bakalım daha sizin yaşınız ne, başınız ne? Küpe girmeden sirkemi oldunuz?... Hu uu Cavalacoz?

Cavalacoz - Lebbeyk!

- Yine neredesin? Kavanoz kafalı herif?!

-Aman, aman, ay bu ne kıyafet Cadaloz? Yoksa sende bizim mesleğemi girdin?

-Çok mu gördün de kadan tuzlaması!?

-Da kadanın tuzlaması da olur mu!?

-Senin gibi tüyü dökülmüş kart kartallara bundan daha biçimli isim bulunmaz!

-A canım nedir bu kadar tahkîr?

-Sus derinin ters tarafı, artık çok oluyorsunuz, senin gibi gazeteci taslaklarına ağzının tadını vereyimde düşün de bal yemiş kahya kadın gibi yalanıp durasınız!

-Bizim ne kabahatimiz var?

- Nasıl ne kabahatimiz var? Hep kabahat sizde durub duran, akıllı uslus vatan yavrularını birbirine tutuşdurdunuz, biriniz enine çeker, biriniz boyuna, okuyanlarda yazan şaşkınlara gibi şaşırıp kaldılar, bunlar millete iyilik değil, haniya hep birleşelim, el birlik edelim diye and içmedik mi idi? Nerde kaldı o yeminler..?

-Ne yaptık şimdi?

-Daha ne yapacaktınız, zaten sizin kafada olanlar ne yapabilirler, sizi yıkmak varmı el birliği ile koşarsınız!

-Nasıl yıkmak?

-Bas bayağı yıkmak, şimdi şu masaya bir yumruk indireyim, bir anda parcalarım, gel görki yapmak bir senede bile elimden gelmez.

- Ha, maksadınızı anladım!

- Kaşki ama nerede o senin basık kelle ğide sivri akıl...

-Dur söyleyeyim de.!

-Haydi, söyle bakalım?

-Sanki sen hükümeti niçin tenkid ediyoruz diye darılıyorsun.

- Yavuk, ben onun için size darılmam. Niçin kendilerini tenkid ettirecek halde bulunurlar diye onlara çakışırım!

-Hah işte bizimde fikrimiz bu!

-Onu sen dedenin gecelik kavuğuna anlat, sizin maksadınız o değil ki.!

-Ya...?

-Ya gazete satmak, ya kendinize bir mevki temin etmek!

-Bunu nereden anladın Cadaloz?

- Sözüm sert gazetelerin satışından, kuru sıkı atışından, kurt babanın yatışından.!

- Ay biz hep böylemiyiz?

- Benim sözüm gazetelerin hepsine değil a, öylelerine?

-İyi, bakalım elbet görüşür, anlaşırız.

-Elbette, size bunları anlatmayacağımda bu yaştan sonra neye meydana çıktım ya.?

-Elinin hamuruyla sende erkek işine karışdın ne diyelim!

-Hah, hah, işim olmasada katılıncaya kadar gülsem, ayol ben sizin gibi yeni çıktıkların içinde erkeğe benzer kimse göremiyorum!

-Haydi çongoloz....! Şimdi işim var sonra yine görüşürüz!...

KÖTEK

Her niyese ye, tatlı acı belkide muzdur.

Emsal-ı mizâhkaârı gibi sanma Kokuzdur.

Millet yoluna can verir- kendisi hakku, sermayesi çok fikri büyük bir Cadaloz'dur.

Çakırpençe

DOLMA

Notalar sıklaşıyor, rabitalar pek gergin!

Yine meydan cidâle çıkaçak Rus ile Çin matka eyleyecek Çin'e Japonya yardım.Tokyo'nun sevgili ma'sukasıdır çünkü Pekin!... Bir taraftanda(Habeş) le Somali ölçüşmededir. Fas alıp vermede İran ise perçîn cebîn! Bizim İşkodra'da tanzire sıvandı (Yemen) i! Şimdi her sahada var sahte güveyi, sahte gelin!. Sırası gelmiş iken geçmeyeyim! Nerde aceb? Bedri Paşayı yeminlerle edenler temin? Onlara sormalıdır kuvve-i tenkileye etmeden paye-i batan mıhları birbir perçîn! Asıl iken sahibi can, fer'î iken malikmal, mal, canın yongası derken bize herhadise bin, gavgadan kurtulan aslın eli böğründe kalır! Fer'în inkişâdına takdim olunur kâm-u neğîn!.. Doğrudan doğruya ap açık yani, arz edeyim: Harb sonu parsayı toplar yine

banker, zengin!.. Sosyalistlik edecekmiş bu usûli telkin ben buna rey veremem görmeden âsârı güzîn kuru, yaş tantanadan, yaygaradan hâzım yok edecek kalmayalı elde, avuçda terhin!. Fakat içab ediyor bazı sırtmak, çarpmak!

Hasma cüret veriyor fartı sükûn ve temkîn! Bir beli arza yakın laçbini gevşek ve miskin, agzımın lezzetini, rahatını bozmak için, köpürüp küplere binmiş, kalemi almış ele, bir yığın herze yazıp ortaya atmış! Lakin, onu da red eyledi birden cihed-i aîdesi? Her sanın, gızının âzâdesiyim böylelerin! Çünkü her bir işe dair hareketim mazbut! Beni mağlup edecek olmalı benden keskin!

İntikam almayaya mı kalkmış idi akli sıra?! Muntakamler kucağında kusarak can versin!... Göbeğim çatladı dün kahkahadan karılar! Bir hesap gördüm idi: Çıkmayayım mı daim! Şimdi, güngörmüş ağır bir avukat kesileyim bir pazarlık edeyim: Mıntika, insafa yakın mev-be-mev söyleşelim, anlaşalım, uzlaşalım, atayım mahkemeye mankafayı bâde-zin.

Lef-i

.....

SAÇMA

Der-Aliye'de Galatalı bir beğ oğlu ile ayak dan bir iki yuvarladıktan sonra el ele verip Tophane gürlemesi Salı pazarının Çarşamba günü Cuma pazarında dellâl elinde gezdiği Kasımpaşa'ya ifade olunduktan taraturzadenin narçin bazargânı ile ceviz oynaması kûz karmaş deyu başına ürmesiyle binlerce çocuğun Beşiktaş'da Çörekcioğlu macunu yedikten sonra uykuya yatması Kılınç Ali'nin Hacı Pala ile bıcağ bıcağ gelüp nihayet Hayreddin marifeti ile elenen çifte ve o resminde damga urulması ile serencame beğ yokuşunun dik dik sözleri Yıldız'a çıkıp İmam bayırının cemaati ile gameti

NUMARA 1 CADALUZ SAHİFE 3

artırmasından ihlamurun hamur işine karışmam dediği hengâmede Ortaköy'de sakin kenarcı Selamunun meyhanacılığına Kuruçeşme'nin ağzı sulanıp papas karısı şarap içmesiyle Öküz limanı sütlücedir deyu karın karına yanaştırmaz. Basur münasebetiyle memelerden zuhûr eden, toplar kesb-i teehür etmiş olduğundan Beğlerbeği havuz başında çengele asılması ma'ddeyi sallantıda bırakıp iş bu mes'eleyi dinleyelerin önlerine bir sed çekilerek galiba acısı körfezin gözünden çıkmasıyla berber dükkânı üzerinde bir kahve altı yemem demesi çırağ usta diyene yana yana ifade ederek durub gibi bir avuç havuç turşusunun harâretinden yüzü pancara dönmesiyle helvânın meyanesi geldikçe helvâhâne usulüne müğayır düşeceğinden bu keyfiyeti bağırsaklara ilan için Kızılhane yokuşu düdük makarnası çalarak çifte bir Tatar böreği geçtiğini mide nevâz nâm çâriye iştmesiyle sarığı burma şalgam efendinin saray lokması boğazında kaldığını Boğaz içi vapurları gırtlak limanına haber verub buna ilaç bir tabak güllaç ve matbahı al asûde şerh nam risaleden vâreste-i kayd ihtiyaç bulunmakla mercimek mahalesinde kâin, lapacı müezzin ve imam bayıldı karnıyarığın üzerine oturtmasıyla çanak basdı darılıb bire turşu keskin sirke karına zarar değilmidir deyu yüzünü ekşiderek yetmiş dört endâze. Amerikan bezi gibi güllaç baklavasının derinine girilmesi çihetle ilânı keyfiyete ibtidar kılındı.

Silis

OYNAK ŞİİRLER

- CELİSE -(¹²²)

Ah ey, nükte şinas, mazâhki çu karılar! Bu sütunlarda sizinle emelim: Pek dilber. Pek mürakkas ve hararetleli hayatlar yaşamak! Şimdi gönlüm sekiz on dakikacığız söz ister!... Şakayı çok severim! Önce bunu arz edeyim! Ve fakat şartları var: Tatlı, neziye, az, tevatur! Doğru, ciddi sanılan haller içinde az çok şaka vardır! Şaka enduûhte, serverd-i muzmir. Mesela: hicre, sebib ruh-u, zerafetdir! Evet, sebep -i vasil ve zaferde yine aynı cevher! Hastalanmak, şakadır! Kesb-i ifakat, şakadır.

Hepsi mademki bir çilveyi mechul kadar!

Maahaza, yaşamakta şaka, ölmekte şaka (.) İnbisadat çihetince, ha yatak, ha kabir (.)

¹²² Bu neşede nazım mansur tarzında olduğu için mevcudu aslube inhaf edilmiştir

Çenge, bir kanlı latife diyiniz! Tıpkısıdır sulhu, bir muzâh ki farz elyeniz ki muğberr! Yalnız, zulme karışmam! O na aklım ermez! Adl ve ihsân ve inayet idi bir şehir. Hep muhaliflerin o azaları bir şakadır. Çünkü hepsi vatan evladı, teâlâ perver! Haset etmek şaka, isnat şaka, techil şakadır! Çünkü bunlarda zekâdan nebaan etme eser! Fikri genlerde gaybı bir kişi meşhud olmaz. Şaka, mevlud zekâ ad edilir! Çünkü hüner! Şaka az olmalı, birde sekiz on dakika dedim! Lakin on üç beyit oldu keseyim! Gayri yeter! Ha meşmesi şu kadar bir şey ilave edeyim: Bu ifadatı latife, şaka! Hem sertaser!..

ESRARKEŞ

.....

Reçetesi

Bir kaç adet Rüştüye bevabı vereme tutulmuş hasta ıztırabı. Boyunları bukağılı çoban küllabı, dört hırsızın otuz yıllık sevabı! Kırk dirhem Ağustos şarabı, yedi okka fındık kebabı, beş altı tonilato Yemen turabı, onsekiz çift Dırama çorabı ve on üç barğırlı bostan dolabı alıp aftos piver iki tavuk bir horoz Teşrîn-i Sâni Ağustos, Yafa, Beyrud, Trablus! Hatırlıca birkaç tobos, ay yirmi dokuz, otuz gazetecilikten çıkma kokoz şayed sıtma gitmezse ve birçok tenbiye yetmesse her horoz kendi çöplüğünde ötmese bunca otu bu yaz bitmezse o halde iş büyümüş olur. Der-akab atar Yasef'e bil müraca alursan kırk dirhem Kırım tartar birdenbire yutmassa boğaz yeni yırtar içtikçe biraz mideni tutar, parasızlıktan kendini kurtar!

BURSA

Telofon havai: En mısır çarşısı!

Yıldız taraflarından şayi olan bazı araif Yıldız pesand'ânenen dolayı kanafişati his olunur derecede fırlamış idisede bil'ahare esassız olduğu tahakuk eder etmez fena halde tedennî etmiş olduğundan kanafişati iflasından korkulmakda idi elleri kınalı bir muhbirin kınalı atadan nûfu ettiğini efsanalerdendir?

-FIKRALAR-

Bundan on beş sene evvel amucanın birisi ahababı bulunan Müderis Hoca Efendi'nin birisini görmek için medreseye gitmiş bir bakmış ki Hoca Efendi talebenin birine ders veriyor: darp döğdü, kimim döğdü. Zeyd Zeyd döğdü. Kimi döğdü. Amr Amrı döğdü.

Amuca tabii görüşür kalkar gider. Aradan zaman geçer bizim amuca yani Müderis Efendi'yi görmeğe gider. Yine, Müderris Efendi'ye talebenin birisine bi-tesâdüf nahv dersi vermekle meşgul bulur.

Darb döğdü. Kim döğdü Zeyd, Zeyd kimi döğdü Amr Amr döğdü amucacık bunu işitir işitmez kızarak Müderrise:

Hoca Efendi günah değilmi, bu memlekette hükümet yokmu? On sene evvel buraya geldim bu yezid Amrı döğüyordu. On beş sene sonra geldim yine bu yezid Amr döğüyor. Bune rezalet diyerek savuşup gider.

.....

-İSPİRTİZMA TECRÜBELERİNDEN-

.....

Geniş bir salonda on iki kişi oturmuş birisi masaya sual ediyor.

-Ya ruh! Lütfi Fikri Beğ bu sene Meclisin eyyâm-ı ta'tiliyesinde ne işte meşgul olacaktır. Bize elifba hesabıyla söyleyermisiniz?

Masa mütemadı söyler katib yazar sonra okur:

(Lütfi Fikri Beğ'in birinci işi eğer Cakırcalı tutulmaz ise hükümetden istizâh için bir takrir hazırlayacak sonra. Selaniğ'e, İzmir'e, Burusa'ya giderek ıslık, düdük iltifatlarına uğramamak için yarısı ıslık yarısı düdük ile nevzuhur bir konferans verecektir. Sonra. Madar-ı inham olur ümidiyle geçenlerde bir iki defa anırıp sonra nalları parlatan malum! Satın alarak tırnaklarını söktürüb muhafaza edecek ve derisini zükuret kebirine satacağı gibi Dersim dağlarında aliyul ala üç adet kızılçık sopası getirterek bunları Dîvân-ı Harp kalkmazsa Meclisde teşhir edecektir. Ve gelecek sene Meclisde tam üç yüz on sekiz defa kabineye hucum ederek, istifa etmelisiniz, diyecek gelecek içtimada "düello", usulunun Memâlîk-i Osmâniye'ye meni idhali için bir takrir verecek.

NUMARA 1 CADALOZSAHİFE 4

Cadaloz: A evladım sende da inler vekili oldun ya medyumlara kim vekalet edecek?!

(Tanin)

"Bî taraf harc" usulu kabul olunursa bî taraf olmak için istifa edecektir.

-Memnun olduk ya kolera. Acaba Emrullah Efendi ne işle meşgul olacak?

Masa bu defa metaniyane hareket ediyor. Bir takım darbeler indiriyor. Kâtip yazıyordu. Sonra okur:

(Bu zat bütün ta'tilin üç ayını dúcârı tenkid olan "maarif tûbâ ağacı gibidir" Diye esnayı istizahda ve sabık nazırlığında söyledi ki sözü tahlile sarf ederde nihayet gazetelerin haksızlığına hüküm verdiği ve bu teşbihinde isbat ettiğini isbat eyledikten sonra, mütebaki üç ayda kendisinin yine mezkur istizah esnasında muvaffak olduğunu safr reyî muhalefe karşı 128 rey ile bir kaç gün sonra ki sükut ve ademi itimada nasibeti arasındaki mebayinini tetkide uğraşacak ve dalgınlık eseri olarak müdet-i ta'filden yirmi sekiz gün sonra vakti vak, içtimai anlayarak Meclise gelecek ve derhal kastı el yevme dúcâr olacaktır."

-Ya ruh seni çok yorduk ama kusura bakma şu İsmail Kemal Beğ ne iş yapacak bize anlat. Katip masayı dinledikten sonra okur:

"İsmail Kemal Beğ artık İstanbul'dan usanarak çiftliğine gidecek ve orada Tokat Meb'ûs-u Muhtermeden izin aldıktan sonra."Tokat" ismiyle güzel bir köşk yaptırarak istirahat edecektir. Dahası var

.....

Açemi gazetecinin biri epeyce bir zamandan beri gazetecilikle iştiğal eden ahbabına:

-Monşer şu benim gazetemin muhdeviyatı nasıldır? Acaba kusuru falan var mı? Sen anlarsın?

-Peki, iyi azizim...

Der ve gazeteyi alır okur. Kaşlarını çatarak der ki:

-Monşer bizim gazete yarın çıkacaktır. Noksanlarını orada görürsünüz?..

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

Numara 2 -9 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 26 Mart 1327 8 Nisan Efrancı
Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Pare şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

CADALUZ- Kış, kış, boyunuz devrilesiceler, bütün kış o Karadağ'da beslendiniz de şimdide bizim tarlaya tecavüz ha?

(D.M Karadağ Terakki Atelyesi)

NUMARA 2 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- A... bir, yaşıma daha girdim bu nasıl yaş ayol? Bir sözüne güvenerek yedi iklim dört köşeyi gezen aşık Kerem hazretleri! Buna dair bir şey söylemesen olur mu?.. Ayıb değil a ne kadar derin olursa olsun, aşık Garib'i o kadar sevmem. Bakayım dudu namede almamışsa bari Ahmet Mithat Efendi hocama kadar gideyim!.

- Bu sabah uykudamı uyumadın? Cadalozcuğum boyuna kendi kendine söylenib duruyorsun...!

- Çenen yapmak sırık herif, ayağına giyecek terliğinde mi yok? Takırdamadan, takırdamadan o nasıl geliş?. Beni korkuttu pu, pu, pu!.

- A canım bende şaşdım nasıl hizmet edeceğimi, dün de başında fesin yok diye darıldın!.

-Darılırim zahir, ben öyle münasebetsizliği sevmem insan ayağını, başını birbirine uydurmalı o nasıl baş, o nasıl kafa? Madam (ayyuka) gibi bari saçınızı ensenize bir topuz yapıverin?!

- Yook Cadalozum doğrusu hürriyetim var öyle saçıma, başıma karıştırmam!

- Ney sus, şu hürriyete de ne çabuk alıştınız?!. Öyle her akla gelen hürriyetmi olurmuş? Hürriyetin bir menfaati olur. Bu senin karnaval kaçığını feylesof artığı, daralmamış keten kıyafetli saçında ne menfaat varmış...?

-Sen onu anlamazsın!

- Neden anlamaz mışım?

- Ayol ben şairim, şair!

-Ha, anladım sen aşıksın öylemi?

-Evvel zamanda aşık derlermiş ama biz öyle eski adları beğenmeyiz, biz şairiz, edibiz!

- Haniya sazın nerede?

- Biz saz aşığı değiliz. Cadalozcuğum söz aşığıyız?

- Evet bakalım!

- Vaktimiz ötülmü mü?

- Sahih Cadlacoz iyi aklıma geldi bende öyle aşık kitaplarını karıştırıp duruyordum belki sen bilirsin hani Zümrüdü Anka kuşu! Kaf dağından gelirken tesadüf ettiği peri kızına! Bir söz atmış...!

- O nasıl şeymiş öyle?

-Canım söyle- yarım uykudan uyansın gözleri kana boyansın filan bir şey demiş peri kızıda dayanamamış cevap vermiş!

-Hiç aklıma gelmiyorsun ama, ne siyâhda var ne beyâz gölgede hiç tesadüf etmedim!

- Panlı yere batılda yer alası zaten siz neyi bilirsiniz ki. İnsan dediğin kırk anbar olmalı, her şeyi, okumalı, bir şey sorduk mu manasını bilmeli, cevabını vermeli! Nerede bulayım Ahmed Mithad Efendi'yi? Kırk bin kere mâ-şâ-Allahı var derin mi derin!

- Sen bunu neye bu kadar merak ettin Cadaloz?!

-Bir yakım bakacağım bir türlü aletini getiremedim!

- Ne imiş o?

- Karadağ! Kana boyansın, yiğit uykudan uyansın bu vatanın sahipleri geliyor artık dayansın!

-O o o Cadaloz senin şairliğinde varmış ha!

-Hem de hak aşığıym ama burada bilen yok!

-Ne demezsin?!

KÖTEK

Çetin'e sahayı zeykında sıkışmaktan ise fırlayıp bir nefes almak diliyordu. Karadağ tam (tozu) girdiği gün tozladlar kendisine göreceğ böyle giderse yüreğinde Karadağ.

Çakırpençe

.....

ESKİLER

- Den -

Efendinin biri ziyadece yalan söylemeyi mutad edinmiş olduğundan hizmetinde birçok seneler bulunan uşağının hiddetini celb etmiş, zavallı adamcağız:

- İllallah be..., bıktım bu efendinin yalanlarından -diyerek efendinin hizmetinden çıkmış ve savuşmuş gitmiş. Efendi ise bir daha böyle sadık bir uşak bulamayacağını düşünerek tekrar uşağıyla te'lifi beyn edilmek için bir kaç kişinin tavassutuna müracaat etmiş nihayet eski uşak:

-Eğer bizim efendi her yalan söyledikçe bana on para cüz'î nakdi vereceğini teâhüd ederse yine hizmeti kabul ederim demiş.

Ve bu teklifi efendi kabul etmiş. Artık uşığı efendi her ne zaman bir şey söylemek için yanına çağırırsa uşak eline bir çetele alarak gider ve efendinin söyleyeceği sözlerde kaç tane yalan işirse ceteleye okadar adet kerte yaparmış... Efendi naçar çetele mucibince her hafta muntazaman cezayi nakdisini vermekde kusur etmez imiş.

Bir gün bir misafir gelir efendi ile sohbet ederlerken uşakta bir mutat cetele yedinde olduğunu halde kahve getirir fincanları almak üzere intizar eder ken misafirle efendi arasında söyle bir muhavere çerayan eder:

Misafir - Efendim Hicaz taraflarında soğuk gapt şiddetli olurmuş. Zati aliyez oraları bilirsiniz acaba bizim buranın havaları nasıldır?

Efendi- (Elindeki kahve fincanını bırakarak) aman azizim biz burada soğukmu görüyoruz zanediyorsunuz?! Soğuğu görmek için Hicaz taraflarına gitmeli! Kulunuz seksen dokuz tarihinde iyice hatırında kalmamış ama galiba Temmuz ayında olacak!. O cihetlerde idim soğuk o derece idiki bende hanenin penceresinden karşı komşunun penceresine atlamak isteyen bir kedi atlar atlamaz daha yarı yolda soğuktan adeta havada muallak bir surette kas katı kaldı. Bu sözü işiden uşak çeteleyi elinden fırlatıp demiş ki:

Efendi! İnsaf bu damı on paraya!?

.....

- CADALUZ -

Edeb amuz mizahker cihanda Cadaloz vakıf-ı serrumuzu zattır Cadaloz

Kimseden korkusu yokdur yüreğinde şek yok hacı yatmaz gibi müthiş afacandır Cadaloz

Papuçun bağlamaz öyle küçüçük zibidilere azametli, mütekebbir, kocamandır Cadaloz

Aşıkı fekeste şimas, hem müteşâir geçiniz sanma öyle karışık bardaktandır Cadaloz

Sağa baksa sararır hem sola baksa solunur agzını açsa sanırsın tolayandır Cadaloz

Bâb-ı Âli'ye yakın gerçi herimi hünerli ve fakat yok araba o yayandır Cadaloz

NUMARA 2 CADALUZ SAHİFE 3

Ah bir Meclise gitse kısacık kürkü ile o Tokat'lı Paşadan belki yamandır Cadaloz.

Lütfu Fikri kesilir ağzını açsa şöyle Meclisin bülbülüne karşı koyandır Cadaloz.

Gölgede, koruda geçer o cenab-ı zehrabı!. Gir ya derya kuzusuydun be bir süslü romandır Cadaloz.

Bu şu efendi gibi bir calaporya olamaz çifte uskurlu vapur almandır Cadaloz.

El muit gibi te'yit eder amma sözünü satmasın devr-i atîka nekrender Cadaloz.

Vatanı gerçi Edirne, dili bir parça uzun doğduğu fırkaya Tal'at! Gibi şandır Cadaloz

İlim (hay hay ve kabul).! de yed-i tulasıda var Hoca Fehmi gibi tasdik-i kenandır Cadaloz

Hasta, sağ herkese, her neyse verir şerbeti felesof doktora unvanı ziyandır Cadaloz

Belki bir gün çıkacak Kürsi-i Meb'ûsan'a o zaman gün gibi ayana ayandır Cadaloz...

.....

- Soğuk -

Sen siyasiyet içinde gezme reftârın soğuk

Kış kıyamet koptu sandım öyle güftârın soğuk

Sen soğuk çeşme civarından mı geldin kartopu

Bu burudetle yazık vechinle dîdârın soğuk.

Zemheride doğduğun isbat eder her sözlerin

Meşrebin kânûn-i sâni tab bimarın soğuk.

İtirafın inçimat ettirdi birden meclisi

Evvel zamandan belli oldu hal ve etvârın soğuk.

Şehir temmuz gelsede artık ısınmaz ortalık

Buz kesildi her taraf nutkunla eş'arın soğuk.

Akraba kızdan baba Kasım!.Kaçar görse seni

Taş çıkartın marta gerçek böyle efkârın soğuk.

Çok soğuk yerler yazarmı aşık-ı şeyda sana

Var hızır ilyası bul kim tende gülzârın soğuk.

Hasılı berde'l-acuz asa soğuktun meclisi

Kürsiye çıksan yine ikbal ve edbârın soğuk.

(.....)

.....

İSPIRTİZMA TECRÜBELERİNDEN

Mab'ad

Masa başında ki zat sual eder:

- Ya ruh! Acaba meclisin ta'tilinde bu şu efendi ne işle meşgul olacaktır?

Masa müteaddid tık, tıklarıyla cevap verir.!

-Bu şu efendi Meclis-i Meb'ûsân'da ettiği va'dı ifa için Doktor Rıza Tevfik Beğ'i kendini ameliyat içra ettirerek vücudunu bir nakliye gemisi haline ifrağ ettikten sonra, ledel içab sevkiyat-ı askeride izdihdama hazır bulunmak için Fener! açıklarında şamandıra bend olaçaktır.!

- Pekâlâ Ebuzziya Tevfik Beğ ne yapacaktır?

-Bu zat (Siyonizim) (Taksim kışlası) (Bağdat valisi Nazım Paşa) namıyla mühim! ve mufassal uslubu atik üzre muharrir üç kitap meydan intişa-e atacak bu kitabların müdürecatı (Şinasi) (Kemal) merhumun akval-ı hekimaneleriyle tezyin edecek isede rağbet görmeyecek desti havahişgâri damen dilarayı teveccühe ermiyecektir.!

Hatta bu eserler için Maârif Nezâreti madalya vermekte te'ehür ettiğiinden dolayı dücârı tenkid olaçaktır. Ve yine bu zat-ı rab'u meskündaki tarih kitaplarını satın alarak (Türk Tatar) münşalarını tetkik edecektir, sonra. (Tanin) ile araları açılacak ve galiba bu hesabda soğuğu (Tasvir-i Efkar) alarak nezleye tutulaçak ve: herkesin var boyu ve vaslından dimağında eser bir benim ancak zekâm alud-u hicranın senin nağmesiyle teellüm ve teessüf edecektir.

.....

- GÜNÜ GEÇMİŞ BİR (ELVED'A)!-

Elveda ey milleti efzayı çihan

Elveda ey abd-ü has lamekan

Elveda ey raşa bahş in ve an!(eyn -ü an)

Elveda ey naili zurna, keman

Elveda ey şanlı Tal'at pehlivan

Gelmesin arkan yere hiç bir zaman

Elveda ey nuru şemsi ittihad

Elveda ey nazır Ali Nihat

Elveda ey pür vakar-u ve zî -inad

Eylemekte ekseriyatlı itimâd

Elveda ey şanlı Tal'at pehlivan

Gelmesin arkan yere hiç bir zaman
Sana cahil derdi bazı cahilan
Olamaz ama seninle imtihan
Dağ hürriyet o göğsünde nişan!
Bilseler kalbinde kaç alem-i nihân?
Elveda ey şanlı Tal'at pevlivan
Gelmesin arkan yere hiç bir zaman
Sen çalış bari birazda- firkada
Re'si nazın kalmaz asla hırkada.
Bombalar, toplar, tüfekler arkada
Çünkü tarihinin yazılmış markada
Elveda ey şanlı Tal'at pevlivan
Gelmesin arkan yere hiç bir zaman
Senki mahbubu kulup has-u a'm
Etmesin hatta nezarete devam
Bıkmasın, aldırma, bilmezse a'vam
Da'ima verdi zebanım subh-u şam
Elveda ey şanlı Tal'at pehlivan
Gelmesin arkan yere hiç bir zaman.

.....

UGULTU MECLİSİ

-Reis Beğ söz isterim, tak, tak, tak...., versende söylerim vermesende.
Efendim jandarma bütçesi hakkında.....!
-Taktakırrrr, tak, tak, takırrrr.
-Reis Beğ Efendi bî taraflıgınızı muhafaza ediniz! Ekseriyet Fırkasına söz veriyorsunda bize gelince.....!
Tak, tak, tak, takırrrrr?
-Eyi ama bu adeta münasebetsizlik!
-Reis Beğ Nizam-name-i Dâhilîye tatbik ediniz.
-Evet, evet Nizam-name tatbik edilmelidir.
-Ne demek size tatbik olumuyor da bizim için neden tatbik edilecekmiş?. Siz Allahın kulusunuz da biz keçinin kılımıyız.!
-Tak tak takırrrr, in, in takırrrr, aşağı, aşağı!

-İnmemde inmem zorla değil a....

-Takırrrr!

-Reis Beğ ya Nizam nameyi tatbik ediniz ya Fırkamı çeker giderim!!!

-CADALOZ -

Ayol bu ne gürültü? Hiç böyle müzakere olur mu?.

.....

KODAMANLAR MECLİSİ

- Efendim malumu samileridir ki Rûz-nâme-i Muzakere Müzakeremiz Hanedan-ı Saltanatı Seniye bütcesidir. Bu bâbda bir Meclis-i Meb'ûsân'ın mutaalasını dinlemek var. Birde doğrudan doğruya Maliye veya Muvâzene Encümenine göndermek var. Bir mutaala olmak üzere Hey'et-i Fehîmanelerine arz etmek isterim. Ben denize kalırsa, bîla müzakere kabul edivermek her halde makamı muallayı saltanata karşı olan hürmet ve ubudiyetle daha ziyade mütenasibdir. Ne buyurulur efendim?

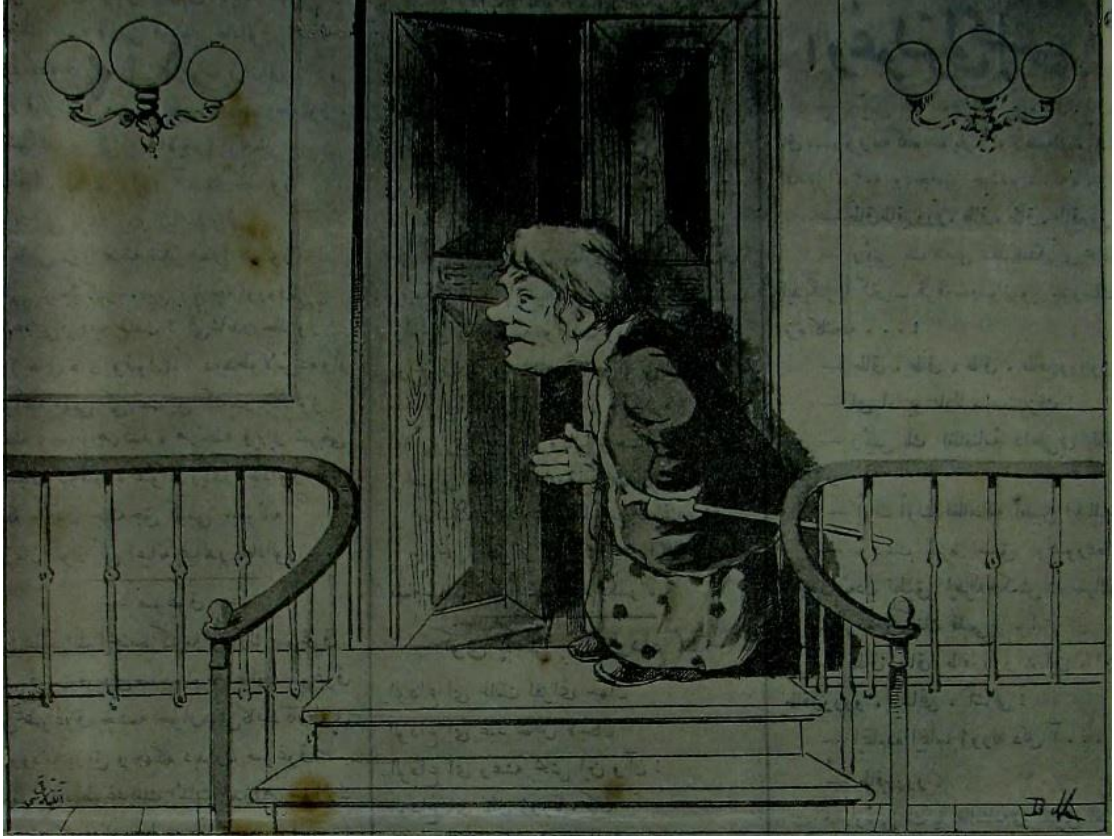
-Reis Paşa hazretlerinin mutalâ-î devletlerine hepimiz iştirak ederiz.

-Evet evet kulunuz da aynen kabulünü hey'eti muhteremelerine teklif edecektim.

-Pek muvafaktır Paşa hazretleri

-Paşa hazretleride bu fikirdedir.

NUMARA 2 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz - Öf bu ne kadar gürültü gördün mü şu Carılacozun yaptığı işi?.Beni Meclis-i Meb'ûsân'a götür dedi iyide galiba mahale mektebine getirmiş!
(D.M Terakki Atelyesi)

-Umumen, Umumen Paşa hazretleri.

-O halde desti samilerinizi lütfen kaldırmayınız?

-İttifakla kabul olundu efendim.

-CADALUZ -

Oh ak sakalınıza kurban olayım gördünüz mü müzakereyi?

.....

DOLMA

Bâb-ı Âli'ye caddesinde ki piyasa-ı ceraidde! Devenin saatçiliği kabilinden olarak yeni yeni türeyen kendi tabirlerince mizahnevi sanin günden güne tezayüdü hasabıyla, beyinlerinde bir sendika teşkil ve Tezkere-i Osmâniye'lerini tashih ve tescil ettirdikten sonra dolandırıcı kârı hergün bir türlü nam ile gazete çıkarıp topladıkları abone bedellerini dercip ederek alem-i matbuattan savuşacakları haber

alınır alınmaz mizah gazetelerinin en kıdemlisi bulunan Karagöz tarafından ibreten lâl şairin bunlardan birisi çal yaka edilmiş ve üzerinin esna-yı taharrisinde zuhur eden, gazete esamisi ber vech-i zîr ta'dad olunmuştur.:

Şeytan, afacan, şarlattan, sarsak, cırlak, avanak, maval, martaval, andaval, uyuşuk, porsuk, çivelek, yılışık, çapkın, zırva, kurnaz, pinti, mırnav, kuruntu, kirpi, sakar, çatlak, zurna, meddah, dönbelek.

.....

İŞİTİN ŞEHİR AHALİSİ

Ve dahi malum ola ki iş bu bin üçyüz yirmi dokuz Sene-i hicrîyesi şehr-i Rebî'ül-âhîrinden itibaren bî- hasbel mevsim bir ay teze Kağıthâne veya tabiri atiki ile Suûd-u abat nam mevki dilaraya gitmek murat edilecekti. Evvela havaya aldanarak baston savar olmayıb şemsiye bedest bulunmaya fartı ihtimam ve vücudunu oldukça kalınca ve yünden mamul beynel avam pardisü tabir olunan bir nevi setre veya ihram almasını her hal kârda nisyan etmeyesiz. Aksi takdirde kemâli şiddetle nezleye yaklanacağınızı muhakkak bilmelisiniz ve-sselâm ya ahali el havas velavam!!!

.....

-İHTAR -

Bazı battı çıkdı oynayan gazetelere! Bakıpta hasereti münkesir olan karîn-i kirâm emin olsunlar ki (Cadaloz) müsteînen bî İneyetillahi Teâli Ali mâ-şâ-Allah devam edecek ve katiyyen ta'tili neşriyat etmeyecektir. Çünkü diğerleri gibi her iki cihet sermayeden mahrum olmadığı gibi hüsnü niyetten ve terbiyesinden de herkes emin olabilir. Binâen-aleyh abone olmak için katiyyen tereddüde mahal yoktur. Taşra şubelerimize- her ay nihayetinde, hesaplarını görmek idaremize miktarı münasib kapora göndermek ve o orada da, on paradan fazla sattırmamak ve iadelerde kabul olunmak şartlarıyla nushasını (altı) paraya verebileceğinizden hemen müracaat etmelidirler.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

" Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

Numara 3_ 12 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Salı" 29 Mart 1327 11 Nisan Efrancı Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Pare şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz_Evlatlar hazır gelmişken bari burayı da bir ziyaret etseniz, ben keşfiyatını yapdım, ne çetin!.Ne bir şey?!

(D.M Terakki Atelyesi Çetine)

NUMARA 3 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

-Cadaloç sen siyasiyeden anlarmısın?

- Bizim memleketde onu bilmeyende var mı!! Ale-l husûs benim gibi kulağı delik, .

-İki tarafı silik, geçmez ikilik olursa hemen a köprüye verib tebdil ettirilir ha?

-Yine mi alay Cadaloçcuğum? Benim gibi bir diplomat namzedine! Karşı bu adeta bir tecavüz değilmi?

-Peki ciddi konuşalım siz diplomatlar nasıl yetişir, yahud nasıl yetiştirilirsiniz?

-Bizler bayır turpu gibi kendi kendine yetişir ve tarlayıda müsait bulursak büyüdükçe büyür gideriz!

- Bari sık sık sulanırmısınız?

-Artık o tesadüfe bağlıdır.

-O tesadüfe bağlı olan bit tabî kırmızı tutrpdur. Fakat siz bayır turpları demetde olmazsınız!

-Rica ederim Cadaloç, alayı bırakalım, zira bizim gibi ciddi gazetecilere yakışmaz!

-Ciddiyeti ihlal eden sensin ayol. Ben sana bizde siyasiyunun nasıl yetiştiğini sordum sen bana bağcevanlıktan bahse kalkışdın!

- A canım bunu sormana ne lüzum var. İnsanlar nasıl yetişirse diplomatlarda öyle yetişirler!

-Eyi doğrusu bu tarifi bizim Ayşe Mollan'ın ısıtma ilacı tarifi gibi bir şey!

-Ya sen nasıl tarif isiyorsun?

-Demek isterim ki bir adem-i siyasi olmak için nasıl bir terbiye ve tahsil görmeli?

-Aaa, siyasiyon mektepde mi yetiştirmiş?

-Ya kır kahvesinde mi?

- Kır kahvesinde de nadiren yetişirsede o deve de kulak, asıl bizde siyasiyon mahalle kahvelerinde yetişirler!

-Aferin Cadaloç, bende bu fikirdeyim. Artık böyle meydana gelen siyasiyenden neler olmaz. Neler olmaz ha?!

-Öyle ya her şey olur, hele bendeniz gibi biraz idadide okuyup, evrak kaleminde de üç sene mülazimlik ettimi meb'usda olur, ayanda!

- Ölünceye kadar ayanlıkda kalırmı?!

-Yavuk Kabine Reisi bile olur!

-Demek ki sen bu iktidarı kendinde görüyorsun?

-Hay hay sorarmısın?!

-Öyle ise seninle bir mülakatı siyasiyede bulunayım!

-Sorunuz efendim, hazırım:

-Karadağ hakkında ki fikriniz nedir?

-Evet efendim Allah Karadağları dağ olarak halk etmiş ama rengi sonradanmı boyanmış bilemiyorum. Çünkü malum ya siyasiyunun daha ilerisine akılları eremez!

-Sen hangi dağdan bahsediyorsun?

-Dünyanın üstünde ne kadar karadağ var ise:

-Yerin dibine geçsin. Ben sana onu sormuyorum ki:

-Ya?

-Hani canım bazı asilerle beraber hududumuza tecavüz etmişlerde hükümet asker sevk ediyor?

-Ha, anladım büyük peder rahmetli söylerdi evvel Karadağ bizim bir kasabamızmış sonra bir çok gavgalar felan olmak ama şimdiye kadar o mes'ele bitmiştir zannedirim:

-Ben o eski mes'eleyi sormuyorum, şimdi ne olmuş?

-Artık şimdi ne olmuş bilmem ama galiba orası muhtarlık imiş!

-Aferin siyasi beğ bu nekadar çabuk havadis almak yoksa senin, kendine mahsus telgrafların mı var?! Bu kadar mühim cevdatı birden bire yarım asırda söyleyivermek için büyük dehâ ister!

-Estağfirullah efendim hüsnü teveccühünüz!

-Şu Karadağ'ın mevki-i coğrafisi hakkında da biraz malumat verseniz!

-Efendim Karadağ, Karadağ, ... kara...

-Sus maskara, Karadağ nerede diye soruyorum!

-Çin ile Hindistan'ın arasında efendim!

-Vay gidi mahalle kahvesinde yetişmiş siyasi vay!

KÖTEK

Müntehipler hof edib gavgayı Meb'üsandan telgraflar yazdılar hep terki şahsiyyet için bari bir takrir ile o muhterem mecruhlar bütceye bir sedye va'z etseydid nakliyat için!

Çakırpençe

.....

ESKİLER

-DEN-

Yeniçeri devrinde:

Yeniçeri Ağası, Ramazanın tahribi münasebetiyle içab eden levâzımâtı şöylece parmak hesabıyla yaparak bütcesini!. Nazarı tetkikden gecirdikten sonra, odasının kapısında bekleyen bir Yeniçeriye hitaben:

-Durmuş! Git sarraf İsak' a söyle şimdi buraya gelsin der ve Durmuş gider biraz sonra sarrafla beraber avdet eder. Ağa sarrafa!

-Sarraf başı bana üçyüz lira lazım. Kalın bir kâğıda katlı bir sened yaz hemde bu parayı getir İsak Efendi gider. Mukavva gibi bir kağıda üçyüz elli liralık bir sened yazar ve üçyüz elli lirayıda beraberce alıp getirir. Ağa parayı alır senedi imza eder.

Aradan bir sene geçer, senedin va'desi hitam bulunca sarraf İsak Ağa'nın huzuruna gelerek senedi ibraz eder. Ağa senedi görür görmez:

-Demek senin bizde üç elli lira alaçağın var ha. Hele şu senedi alda şöyle bir katlayı ver bakalım

-İsak senedi katlar.

- Bir daha

-İsak Efendi bir daha katlar.

-Bir iki defa daha

-İsak Efendi iki defa daha katlayınca zaten mukavvaya yazılmış olan sened kopuverile kopuverile bir yumuruk kadar olur.

Yeniçeri Ağası:

-Kağıdı yut bakalım.

-Aman efendim kağıd nasıl yutulur.

-Yut! yut diyorum!

-İsak Efendi naçar bin türlü müşkülâtle senedi yutar, Yeniçeri Ağası:

NUMARA 3 CADALOZ SAHİFE 3

Üstüne bir bardak su içiverde boğazında kalmasın. Sarraf bunu da yapar. İş bittikten sonra, Yeniçeri Ağası:

-Şimdi bu sene içinde üçyüz lira lazım. Haydi hem parayı hemde sened daha yazda çabuk getir der.

Zavallı sarraf çıkar gider senedi yazar. Parayı da alarak avdet eder, Parayı ve senedi verir. Ağa senede bakarak -Ayol hiç kağıt helvâsına sened yazılır mı? Deyince biçare sarraf yerlere kadar eğilerek selamladıktan sonra:

-Af edersiniz ağam. Hiç olmazsa yutması kolay olsun der.

.....

- BUDA KİM? -

Siyaseti alemde vucudu kan be destanı dili bîmâr gamgîni okur bu köhne destanı önünde durmayıp patlar damadım bombalar. Toplar dimâğî sanki bir müthiş şekavet Bulgaristan'ı esâtir evalimden nişân vermekte her nevi hurufatı yutup pestibe indirdi zimestanı şişirdikçe şişirdi. Şule-i amalini yeller sanırsın şem-i ümidi Yunanistan fistan-ı çıkar öyle şenaatlar ki, Balkan derununda şaşar bakdıkça dehrin serseri ayyaş ve mestani ne kostümler, ne donlar çıkdı Paris'de, Beyoğlu'nda bu gün hayrette kalmıştır zamanın çemberistanı tutub ebri kesafet Balkanistan rehâdarı o bârânı siyaset mahvedermiş bağ ve bostanı anarşistler müthiş zata karşı tıflı ebcet huvâr? Muhit-i hufeşâni kanlı isyanlar debistânı bu kanlı safhalar, güya siyasiyet imiş hayfa siyasiyet nice hep güldürmeli ebnâ-yı insanı.

İmza

Dehşet

.....

-MUHAVERECİK -

İki kişi arasında:

-Duydunuz mu azizim? Bizim komşu Ahmet Efendi'ye şümendifer isabet etmiş..

-Ya? Duymamışdım.Pek müteesir oldum.

-Neden müteesir oluyorsunuz. Monşer sevinmeli değilmişiniz?

-Nasıl sevineyim birader o zat fena bir adam değildi. Mevla rahmet eyleyecek çok teessüf ettim:

-Yok azizim kum kapı treniyle e musademe etmişler kendilerine şümendifer bileti isabet etmiş...

-Vah vah vah. Gördünüz mü bir kere? Şimdi de paraların vefatına müteesir oldum!

.....

-MERSİYEMİ DESEM... -

Pilav yer ken kırâat eyleyim tasvir-i efkârı! Yoğurt yahud hoşaf istenmiyor hoşaf güftârı! Sönük göz, aşık rengi, düşün gûş mesti ahengi! Yed câle olurlar seçime meftûnları harîdârı. Değil bir kağıt matbû, o bir çeşme, o bir taksîm ki her bir lülesinden bir yeşil ırmak olur cârî! Değil çeşme, değil taksîm, o bir havuz o bir dil-ara kimi denizlerden fotoğrafla küçültülmüş roma karı değil çeşme değil taksîm değil havuz değil terzi terziki tek elle eder astarı yüz, yüz eyler astarı! Mukaddem az yumurtlardı merakı engiz cevherler. Bu günlerde değiştirdi bütün mevzû, refâtı. teâl-Allah! ne istiknah, ne istidal, ne tebligat!!! Ki sersemleştirir müdrikleri ma'nâyı devarı!.Geçenlerde köpürdü, taşdı Yıldız hatıratından: Bu defa küpsavar olmuş, ayırmış Türk'ü! Tatar'ı!.ha farzet öyle olsun.sade Hun Havar soyu Tatarlar'mı? Bütün akvâma Şamil bir sıfattır vasfı Hun Havarı! Maarifle, faziletle, temeddenle, tahavvülle. Beşerden def olur mu büsbütün hüsnü şüphe kârı? (Sabah) ın dalı dalı kefinden bir sual etsen der elbette: kan içmek pek zaruridir. Asıldır emri hunbârı (Tanin) pek hoş cevab verdi. Beğendim Cahid'i cidden! Fakat bilmem verirmi evvel cevab bir feyzi bidârı?! Tahattur eyleyin kim bir vakiti bahis kuvaitte Müallim Naci'nin düşmüştü hakêklik ve destarı Ebu Tevfik Ziya Beğ bu: Neler yazdı, neler yazmaz! Dimâğî ilim ve fen hazırım dükkân attarı.¹²³ Bilinmez belki aynı kavme mensub gösterir bir gün tutarda Musevi'yi, Ermeni'yi, Rum'u, Bulgar'ı!...

Lef'i

.....

UGULTU MECLİSİ

-Müzakeratından -

Ferit Beğ: Efendiler Meclis-i Meb'ûsân bir haleti meçhule içerisinde bulunuyor.

¹²³ Cadaloz -tıpkı bizim Ahmet Mithat Efendi hazretleri gibi

Cadaloz- Kabine Reisi Halet Efendi ola idi malum, meçhul ne demek olduğunu görürdün ama...!

yine Ferit Beğ: Murakabeyi arzu ediyorsanız evrakın celbi için karar veriniz.

Tal'at Beğ: Vermeyiz.

Cadaloz-Vermezseniz onların zorlanacak halleri yok a:

-Ta'lat Beğ Ankara: Gemi yaptırmak için çare göster

Cadaloz-Muhteşem bu şu efendi salaporya oluyorda siz bir gemi olamazmısınız? Bundan iyi çare olur mu?

Ferid Beğ:Vazife -i muhalefet değil, vazife-i vataniyedir.

Cadaloz -Pardon ben mi anlayamadım, sen mi söyleyemedin? Bu sözünden - muhalefeti vazife-i vataniyaden değildir. Manası çıkmıyor mu?

Ferid Beğ: Aradaki fark dokuzyüz bin liraya balığ oluyor.

Sesler: Çokdur

Ferid Beğ: Beşyüz bin lira olsun

Sesler: O da çokdur.

Freid Beğ: Efendiler bir hesap ile üçyüz elli bin lira feda edilemez

Cadaloz- Yahu insaf eyle bu nasıl ve ne biçim hesap? Bir daha öksünen olsaydı üç yüz elli liraya kadar inecektin:

-Mecdi Efendi: Ferid Beğ itirazatını pek şiddetli der meyan ettiği için...

Cadaloz-Müntehibi sanilerin telgraflarını okumadığına hükmediyorummu diyeceksin?

.....

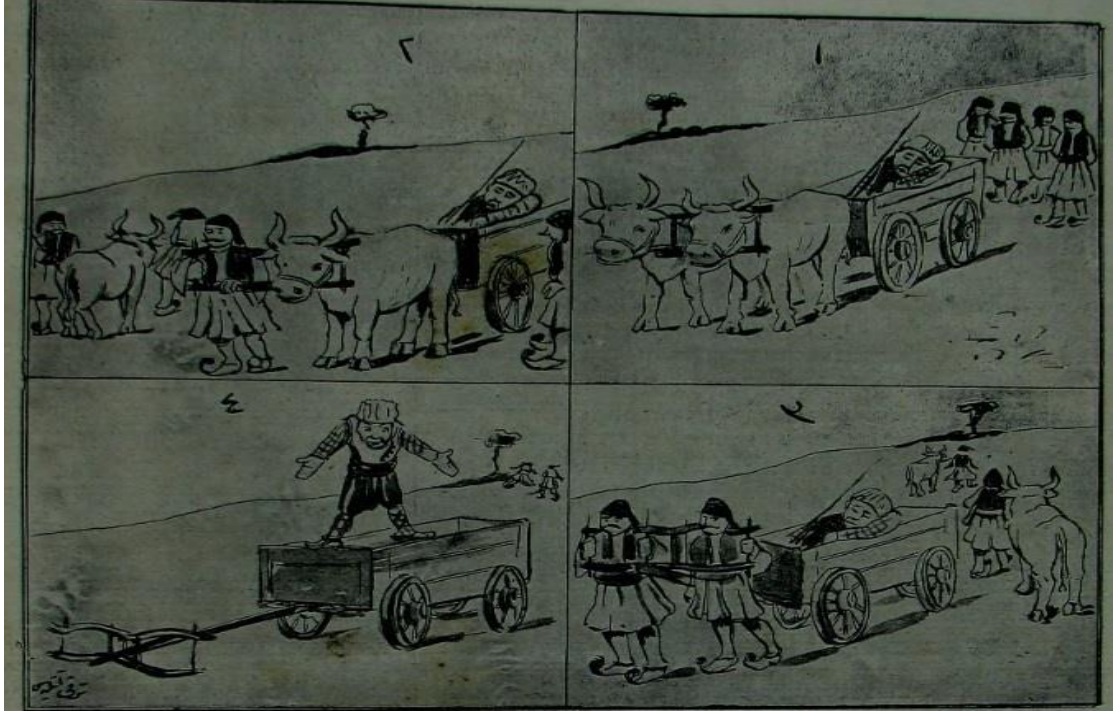
- ÇİZGİÇİLER ENCÜMENİ?-

Meclis-i Meb'ûsân'dan müteşekkil Muvâzene Encümeninin bütcede icrayı iktisad zemininde kendilerince fazla gördükleri erkamı bâla tereddüt ve hatta bâla hesap, çizip atmakla ve güya bu çizgilerle bütçe acığını kapatmakta olmaları esamisi üzerine çizgi isabat eden ashabı maaş pür telaş nazarı dikkatini celbetmiş olmakla bâ'dema teşekkül edecek Muvâzene Encümeni namının (Çizgiler Encümeni) ne tahvili ve mümkün olmadığı takdirde hiç olmassa gelecek sene bu encümenin sırf (hükümeti tutub duran) Ekseriyet Fırkasından intihabı için Meclis-i Meb'ûsan'a takdim edilmek üzere mufassal bir layika kaleme alınmakta olduğunu istihbaratı Cadaloznamemizdendir.!

.....

Ekmek zuhank ilga'sıyla levâzımâtı beşeriyei sâire gibi mevkii rekabete terk edileceğini haber alan soğukdan agzı yaman bir adet avşun kömüründe an- karîb bu hale gelmesi için şehir-i emaneti nezdinde teşebbü atta bulunacağı işitilmiştir.

NUMARA 3 CADALUZ SAHİFE 4

1) Mitonun uykusuna, hayvanına değdi gözüm. 2) Biri karma ne yoladır, diğesine yoksa sözün.
3) Doğrusu hiç birine karşı dayanmaz bu yüzüm. 4) Bu na yandı yüregim, ah o gözüm vah gözüm.

-Kahraman kızı gördün mü? Tamam on dördünü doldurmuş!

-Hayır büyük biraderini gördüm!

-Oda kim?

-Parrrra!

.....

Telgraf: En Adana:

Bir elinde çingırak, diğesinde zil olduğu halde öteye beriye saldıran ve gürültüsüyle dağdakilerini dağdan, bağdakilerini bağdan kaldıran afacan birisi geçenlerde kendisine gönderilen bir mektupdan hiddetlenerek çingırak ve zil ile kopardığı çığlık yetmiyormuş gibi birde horoz! Baba gibi ötmeğe başlamış ve etraf ve eknefindaki tavuk ve serçeleri eyiçe haşlamış olduğundan alakadarındaki hiddetin diz boyunu aştığı rivayet edilmek de ise de sıhhatine ve hiç bir kimse kail olamamakta imiş?

Ve en Cemberlitaş:

Yazın vurudu hasebiyle bu sekenatı tahta kurularının şerinden emin olabilmek hülyasıyla birer çibinlik tedariki için iştiğale etmekte oldukları ve bazı fukarâ guruhunda cibinlik makamına kaim olmak üzere, yorgan çarşaflarını birer torba haline ifrağ ile içine girdikleri ve bu suretle bir adet zatın gece yarısı tık nefese uğrayarak hiddetinden torbayı parça parça ettiğini yine tahta kurularının yüzünden uykusuz kalan muhbirimizin rivayatıdır.

.....

-Taşra Şubelerimize İhtar-

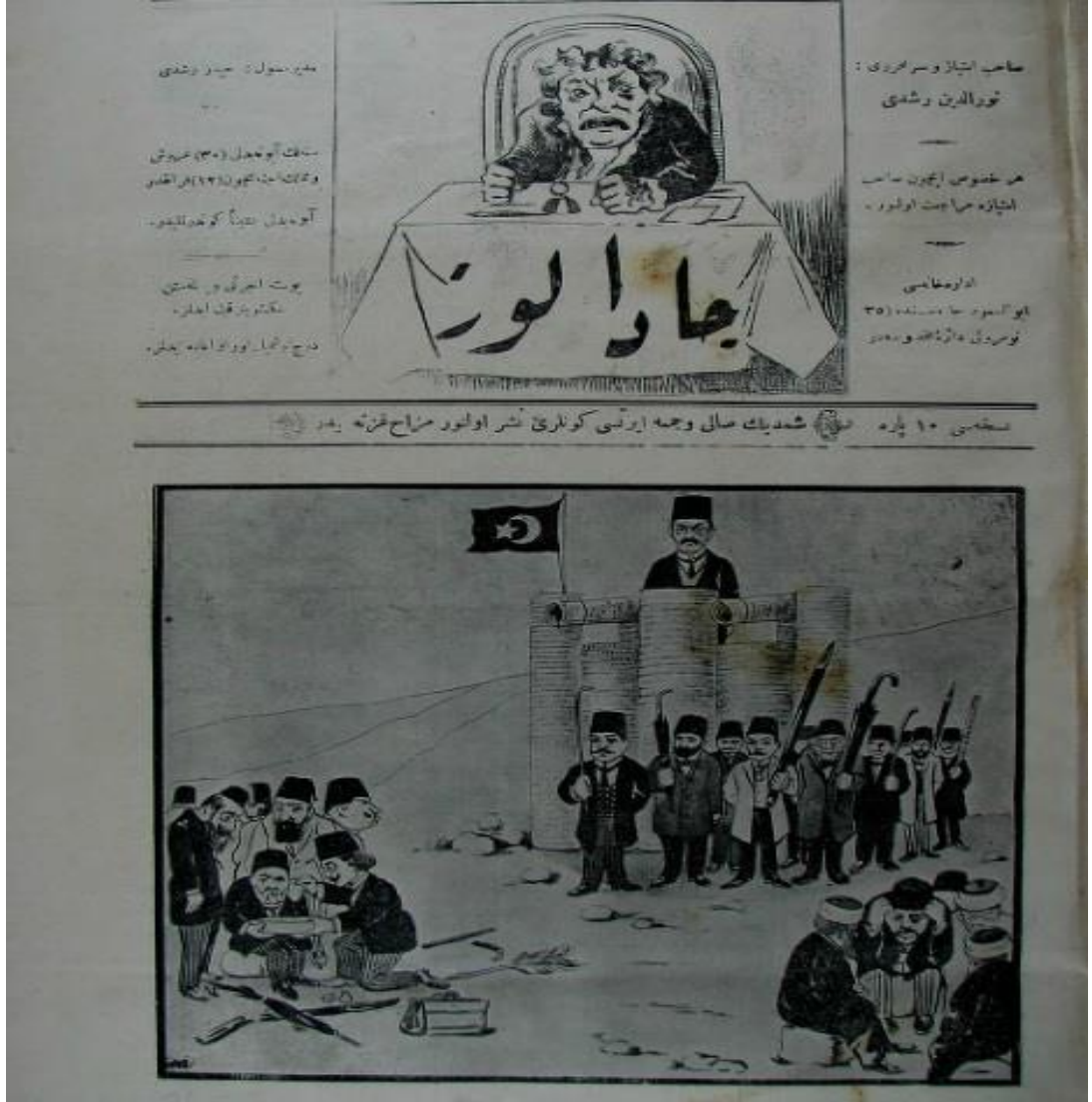
İadeler tarafımızdan kabul olunmak ve orada on paradan fazla sattırılmamak şartıyla gazetemizi (altı) paraya verebileceğimizden şartımızı kabul eden bayiler, ya bir te'minat ara veya bir miktar kapora göndermen şartıyla hemen idarehânemize müracat etmelidirler.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 4-16 Reb'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 2 Nisan 1327 11 Nisan
Efrancı Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Pare şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Bütçe ka'lasının! Fethinden sonra fırkalarımızın vaziyeti! (Terakki Atelyesi)

NUMARA 4 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ah, ah, ah bu ne iş, bu nasıl gidiş, o nasıl söz, o nasıl gürültü, o nasıl...???

- Hayırola Cadaloz dur bakayım. Kendine gel, dokuzda bir defamı olsun yekum yap, böyle bir sürü nasılın içinden Cadalacoz duacınız nasıl çıksın?

- Cadalacoz eğer sen orada olaydın sözünü dokuz yüz doksan dokuz nasıl ile bitiremezdin!

- Bu dereceye kadar teaccübünüzde sebep nedir acaba?

-Meb'ûsân'a gitmemiş mi idim ya?

-Ha anladım mutlaka Emniyeti Umumiyesi Teşkilatını kabul etmediklerine taacüb ettiniz!

-Sus çenesiz herif insanın silsile-i mutalâatını alt üst edersek, o değil hiç Emniyeti Umumiye Teşkilatı kabul edilmez olur mu, teşkilatı kabul etmemek inzibat ve asayiş kabul etmemek demektir.Hiç böyle bir işi muhterem Meb'ûslarımız arzu ederler mi?

-Efendim Emniyet Umumiye büst bütün kaldırmıyorlar ya, teşkilatı beğenmedilerse yeniden bir teşkilat yapsınlar hoş beğenilmeyecek teşkilatta değil a!

-Yok açanım öyle değil, o şubelerin ne luzumu var?

-Ya nasıl olsun dersin?

-Bir kere düşünelim Cadalozcuğum...

-Hay Allah razı olsun, bende düşünmeden bir karar verelim diyeceksen sanmıştım, haydi hem layıkı vechile bir düşünelimde hanğimiz haklı ise meydana çıksın!

-Peki Cadaloz bak şimdi seni iki sual ile mors edeceğim!

-Yahud ben seni tek taşsız kaput edeceğim!

-Artık kısmet, şimdi efendim devr-i sabıkda bile bu şubeler yok iken asayiş nasıl temin edilirdi?

-Ay mors edeceğin sual bumu?.

-Ah, ah elim boş olsa da layıkı bir vechile bir tozlasam.

-Ay ama bu adeta tahkir!

-Sen suuuuuus. Ben söyleyeceğim! Devr-i sabıkda bu şubelerin birinde ne kadar vesait vardı biliyormusun? Evvela polisin adedi bundan daha ziyade olduğu gibi kıyamete kadar vesasit gayrimeşrû a!, Yıldız ve mahali muhtelif ve hatta bütün

devairi resmiye inzibat ile!!! Meşgul bulunduğu gibi bunların inzibatı namına yaptıkları cinayete koca bir Fırka-i Askeriye'de iştirak ettirmişlerdi!

-Eyi aman asayiş...

-Suuuus!.Devam edeceğim! Sonra, acaba o zamanın Zabtiye Nezareti bütcesinide!!! Biliyormuidiniz zebbe beğim!?

-Haklı imişsiniz Cadalozcuğum ama kaşki bu hakikatı evvelce bildire idiniz, şimdi iş işden geçti!

-Neçin? Benim bildiğimden daha ziyadesini Meb'ûsan-ı Kirâmadan bilenler vardır, hiç ehemmiyetsiz bir miktar paranın iktisadı için koca memleketin asayişini berbat ederler mi? Hususiyle geçen sene kabul ettikleri bir bütce!

-Ne diyelim Muvâzene Encümeni kesmiş!

-Muvâzene Encümeni kesmekle iş bitermi, koca Ekseriyet Fırkası ne güne duruyor.Heyeti Umumiye Muvâzene Encümeninin mutaalasını kabule mecburmu?

-Peki ama Cadalozcuğum bem Emniyet Umumiye müdürünün istifasından şüphelendim, galiba bütceyi kabul etmeyecekler!

-Hiç de öyle değil, İdare-i Örfiye mevzuu bahis olduğu zamanda böyle gürültüler olmuşdu ama yani menafii memleketi tek dizen kabul ederdi!

-İnşallah buda öyle olur zira, zira...

-Eyi zira?

-Zira, işte na-mütenâhî zira...!

-Afedersiniz, sözünü unutturdum siz neye hidet etmişdinizde öyle söylenip duruyordunuz?

-Ha sahih, sahih ne diyeyim sana Cadaloz ben sözümü kesme demişmi idim? İşte bana akar diye unutturdun!

-Hiç öyle kırk yedi bin nasıllı saller unutulur mu, şimdi kendini toplar, hatırına getirirsin!

-Doğru ama sen yüz kırk yedi binin nasıl kötü bir mes'ele çıkardın bana o birisini unutturdun!

-Çok ehemmiyetlimi idi?

-Elbette, bu da sualimi ehemmiyetsiz bir şey olsa okadar merak eder mi idim?

-Her ne ise ne yapalım kaderi öyle imiş!

-Yıkıl oradan çalcene, geveze utanmaz adam!

-Yine hiddetlendin, bari beraber yanından savuşayım hatırınıza gelirse o bir muhaveremizde anlatırsın!

.....

-KASİDE!-

Ekseriyet Fırkasının hini içtimanında Tokat Meb'ûs Muhteremi şairi bül bül fiğan! İsmail Paşa hazretleri tarafından Fırka reisini tak düzen yüksek sesle okunduğu mervi olan Kaside-i Beliğedir:

.....

Tal'at seni herkesde bilir sende bilirsin
Karşında muhalifleri şerinde bilirsin.
Yıldız ey gözümüz doğrusu ya bombalarından:
Her tığı gülafında, canı tende bilirsin
Lezzetlice bir uykudur ölmek
Nazarında sen nevhaferyadı bile hande bilirsin
Tarize şitâb eyleyen hep serserilerdir
Sen onları ya hande, ya gülhane bilirsin!
Düşmanların hep kanlı anarşist kesilse
Göksün açarak kendine yer bende bilirsin
Çoksada ikbâline bir heykeli zulmet
Sen müşiliazmin ile ta bende bilirsin
Ol azme ki erbab-ı metanet dahi hayran
Söyle daha aksayı amel kande bilirsin?
Mani olamaz azmine ki hiç şebire çeşmani
Her bal kabağı bağçede turfanda bilirsin
Pençşenbeyide bilmeli çarşanbadan ama
Sen halimizi balkide dünden de bilirsin
Artık yetişir terk edelim lafı ve güzafı
Ey her oyunun âlemi henhende bilirsin
Yüksek sanata üç sedaret bile azdır
Yüksel ki teâlâyı bile kande bilirsin.

.....

DOLMA

Hayretinde kâinatı etlafına bî hakkı sezavar ve matbai ğarabat namı balaras vel istihkak kendisinde bî didar olan emri bakaya üst üste üç taş çıkartacak derecede ğarabatlar ğösterecek üç bin seneden beri esatiri perdarene ve hürfatı der bederanelerine harfiyen muhafaza eden bir adet bekaret zade: Beyoğlu birahanelerinden birisinde siyasiyetden dem vurarak Yunan devleti muazzaması! malik olduğu

NUMARA 3 CADALUZ SAHİFE 4¹²⁴

Layüad derinavutları! ve na mutenahi orduları ve ta'dada gelmez aslihai cedideleri!
Bir kaç güne kadar Girid üzerinde bir harekatı askeriye yapacak ve memaniatı
vukuunda düveli hamisede dahil olduğu halde Türkiye'yi kan deryasına boğacak!
Diye terceme edilebilen bir fikri siyasi!!! Sarfettiği sırada muazab bir Osmanlı ile
aralarında şöyle bir muhavere cerayan etmiştir:

-Ya Girid'liler sizi kabul etmezse?

-Adayı derinavunun arkasına bağlayıp çeker, getirir pireye bağlarız!

-Birde pire için yorganı yakarız!

.....

KÖTEK

Yarın bir gün kabak patlar bu mülkün başına derken letafet bundadır işte o bed
Yunan'ı patlattık nifak ciyanı alemlü müfsitten artık el çeksün nazarlar değmesin yuh
yuh, otuz bir martı anlattık

Çakırpençe

.....

-LATİF FIKRALAR -

-İki kişi arasında:

-Acaba Meb'ûsan-ı Kirâm içerisinde en akıllısı kimdir?

-İsmail Paşa hazretleri!

-Neden anladınız?

-Saçı sakalı olmadığından:

-Sahi saç uzun olanın akıllı kısa olur derler!

-İsmail Paşa hazretlerinin Meb'ûsandan ekseri sözleri tutulmuyor acaba niçin?

-Sakalı olmadığı için!

.....

SAÇMA

Kanun gel gör serbesti numune matbuauta laba'd hamdü ve sena ba'de enayı
ma vecebe aleyne ağaz künem

Laledir ki ben laleyim güzellere hediyeyim

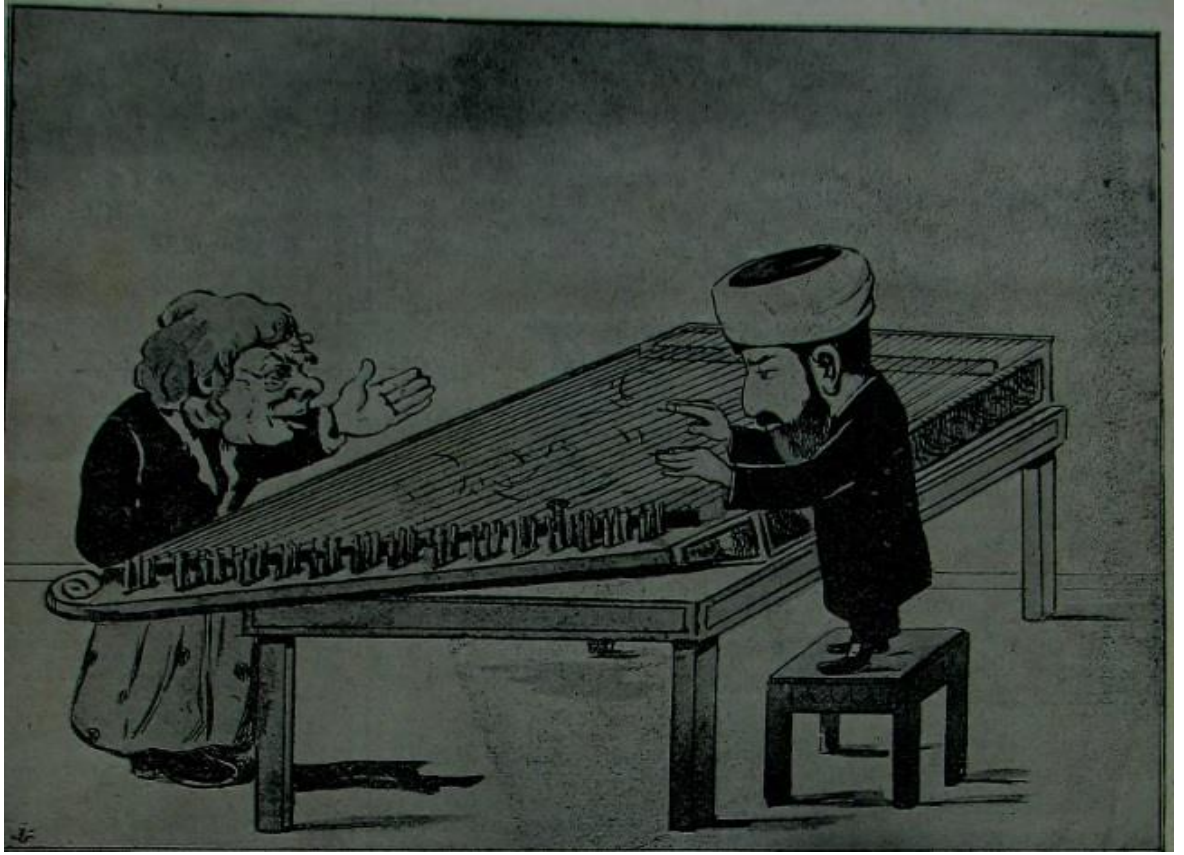
Bilmem neyim bilmem neyim hangimiz alâ çiçektir?

¹²⁴ Sehven yazılmış numara 4 sahife 3 olmalı.

Teranei işfehahile mahlat bir kuruluşla ezharı müteeddide-i güna gün bedayı zemune adına meydan okumak suretiyle dehanı iftihar her ana ve zaman kuşade bulunan lalemamend hale yine bu sırada arzi gül çehrei ittisam ve bazı müharririni elvan ittisami rengarenk gıpta baksa peşenk. Bazılarını amâdei endahtı senk, bazılarını heveskârı cidal ce cenk, bazılarını misali pelenk, bazılarını da sahai mutbuatı tenk eyledi. Bazılarının alından bazıları şu'le-i esfirarından demezen aşınayı elvan lale unvan olamayanlara. Arından belkide daffi ufunet medarından anıl sen zen ve hitabı zen bî teklif sen ve ben olmaya az ve bazılarıda vakıf-ı ülum elvan olabilirim ümidiyle ta herimi he lale pür kuşayı pervaz. Bazıları gururu serveti ve funun ile mestinaze. Bazıları eşref! Saatin hayaliyle na söz. Bazıları bir saat diğerinin ufuliyle dehni kuşadı poyraz olmanın bil cümle muharririn bî pul ez neticei tahriyat sağ ve sol liravatı şerife ve mecdiyatı zarife ve çarikatı nahife ve metelikatı sehifeye bir yol ve yoliyle tasvir i efkâr edebilmeğe İkdam için ez Sabah! Tab akşam çalışmışsada esasen zükuretliğe alışmış ve kargalara karışmış olan bir Tercüman-ı. Atikin sahai saadete tecrübe dide neşri hakikatte güzide bir piri ruşen zemir saldidie olmasına müftehiren ve müftekişan her gün bir suretle Tanin! Endaze olan sedayı milleti duruğ lafu güzaftan hali ve sarf öz mali olmak suretiyle hubutiyle tahtı ittihade toplamak ve icabede derse zıplayıb hoplamak şartıyla Beykoz sahillerinde bulunana bir iki martı ile bu sal late fakın subatıyla martıyla hep bütün ezman ve evkatını böylece konferansa hasr ve kasredeceği Laleli taraflarından bahcenizin izi ve ikbâle ve gıbda piberayı ahvâl ve ef'al bukalemun namını alan ve kalemi kırılınca baka kalan hep söyledikleri yalan eski yeni bir gazetecinin mesmu-u olmanın takvim dili azarına revac verir ümidi kavisi ile namei mensusununu hamil bir adam mahsusunu mazrufen ve memhuren çiçek pazarına isalde isticale eylemişsede mevsimi rebi ile semeri mubiun fikdanı dolayısıyla renk kakunu lale numuneyi kıpkırmızı kesilmiş ve kesiliş ile ahiren yamenimamendi cihan atikan Çıraganın nam sarayı bişti ihtivayı kıymettarin bahçe-i lale izarı asrı didesinin şimdilik bir timsalihalil'al bî intihal olan Daireyi Cedide-i Meb'ûsan'da kesilen kurban şu'le aver ızanla meyanesinde ber vechi münasib aramak taze laflar kethudasına şimşir tarak ve bu tarakla Hüsnü Efendi'nin lebiska saçlarını taramak demek olacağından kızarmakla lale kesilmekle kızarmak çereğa ile lale feşan. Kızarmak aralarında vechen minel vech vuku-u derkar olan umum ve husus matlak ve minvech refkarının dahi yabana atılacak ucuzca satılacak. Ehemmiyet vermeyip yatılacak halaiden olmadığından oldukça gözü kara bütün

arzusu yare bir adet mizâh parenin şehri mektupcusunu dikkate almış ve deryayı kafiyeye dalmış ve fakat şehri mektupçu atikından ihtirazen ve yeniliğine iftiharen Nevşehir mektupcusu namını almağı tensip ve böylece bir imza tertip eylemişsede Bâb-1 Âli hasrı avevelerinde bu Nevşehir mektupcusunu komisyonuna kaimunun haberi ve kimseye nefii vezararı yok iken kim ellere karşı Nazırı Cedid dâhiliye ol hamiyet mecsemei aleyhı tarafından Nevşehir'in kaza olub böyle bir kaza, kazaya rıza, rızaya paşa baba denilir. İstidatda haram beyinleri Nevşehir vilayetine mektupçu değil bir ticaretgah müflisine topçu ile yapamıyacağını söylediğinden bir çok haricin tensikatın hemen Bâb-1 Âli kapısının çat karşısında kitabçıya ve sonrada teskini hezaret zımında sucu kocudaki fucuya müracaat etmişler o sırada her nasılsa ellerine geçen tam iki senelik bir papağalın gazetesini harita zanniyle Nevşehir'in kaçınçı sınıf vilayetten olduğu bir hayli aramış ve taramışlar ve papağal üzerinde ki kalabalıkları, rengarenk alan balıkları, bu Allahın alakları esamii vilayet zanniyle bir saat kadar süzmüşler ve para vermediklerinden dolayı kitapçıyı üzmüşler olmalı ki otuz yaşını gecen zevatın dükkan önünde durması memnudur tarzında bir levhai lale gün aşığa mecbur ve kadir ve hariçlerince menfur olmuş. Lakin levhanın renkalında ki müşabehat adeta lale muharririne bir hareket telakki zannı efkarı siyasiyeyi tırmalamakla ve fiktı adet olduğu vechile bal tutan parmağını yalamakda hak sarihi derkârı ve katiyen bidar olduğu ecilden şara belea gün terhibi atik irankârane senin bahşettiği silahiyet hasebiyle bütün meyhane ve demhane ve ğam haneçilerle betahsisi şarapçılar tiçarethanelerine lale renk levha talikini istida ve ademi kabul takdirinde istifa için bir mütebelliğ akt edecekleri şaiyası üzerine kırmızının kanada işaret olduğu Balkanlarca varidi hatır esatir olduğu cihette oralarca siyaseti ve ademi nezaketi ile maruf ve mazruf (vaf ciri çif cuf) namı bir saç delisinin bişgahı sandalı karaliye canibih ağışu olub şemalı bican andığı ve berayı tabasbus derkenarı musmus kuyrugunu kapıverip yattığı, aklınca büyük bir yere cattığı ve saç uğruna çulu çuvalı sattığı pek tuhaf görülmüş, görülmüş ama her gözün görmesi bir olmayıp bazısında âteş-feşân bir şerâre

NUMARA 4 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz: A evladım bu kadar büyük kanunu nasıl calağaksın? Ve kime dinleteceksin?!

(Terakki)

bazısı manend fevâr yanar döner olduğu gibi bu meyanda hunaye-i te'sir düken gözlerle lale arasında min cihetüllevn vechi münasip görülmesiyle bir kaç kühal hemhal arasında vuku gelen hasbihal üzerine böyle kırmızı levha ta'lik olsa olsa kendi muaynehanelerine hazır edilmesi ve illa bu kanlı gözlerin tedavisinden imtina edeceklerini vesaiti münasebe ile bildirmişler, bildirmişlersede ama bu vasıtai ültumatonu mutavassıta bît tesadüf kırmızı kağıt üzerine yazılmağı artık tarzı âtik afakı lale gürizanda şafak atmış olduğu lale muharriri vasıtasıyla alkadarcın bî darâne tebliğ edilecekmiş, edilecekmiş ama bu muharirle Osmanlı'ların komik vatandaşı tolayan onbaşı nam bir muhariri nükteşinas arasında vechi münasebet tehrisine ve ittihadı efkâr temennisine hazır mesayi edilir ve mühibbi ittihad olmayanlar didik didik didpare deyu vaki herkese nafi olan şu karar bazılarının mucibi firarı olur korkusuyla kararı firara tebdil bazı hükâmı âtika-i karakuş ittihamca ademi kabul ve belkide bir zûhul ile neticeleninceye kadar tahir edileceği cümle-i müstehbirat ervahı

aşına yandaşmış peki ama bu cümle ille mahalle mekteblerindeki kara cümle meyanında vechi münasebet bulmağa ve burundan tutulmağa hava hafkar ve makhur münhezini şeden ezheşkeri şeriat paşayı! Derbeder nam habisül kelâm tarafından sarf oluna gelen cümle bir büyük cümle tahmil ve misal sandıkca zurnal oldukça taklil edilerek gözler o gözler baka baka aramah Afrika ve buda adi bir şaka olur zanniyle bazı sahibi karikatör manende operatör ve ellerinde satır ve kaba, kaba doğramağa, vakit buldukça istekhole uğramağa azim ve cezmi ve kasetmişler fakat bu kaskın bir kaskı cinai süretinde gösterilmesiyle Balkanlara dev ayinesi sipariş edildiği bazı duru endişani cihan kof cof nişan tarafından telleyub pullayb önlerinde nekare ve kôsmisali Urus yola çıkarılmış, çıkarmış ama aktı nikahın sureti istizahı aktı nikahı dolaştırdığı halde her nasılsa nikahı kıyan Şeyh Kamil henüz zail olmadığını çihetle ol çifte urus damın boş tarafından mihrî muaccel ve müeccellik iadesiyle talak davası ikame. Olunaçakmış lakin bu talakla ihsayı batinei hayvaniyeden olan talak meydanında vechi münasebet olmağa kalkışanların çoğalmasına mebni bu babdaki dava hakkında iddia namenin tanziminde istimal olunacak mürekkebe ve kağıtla faslı dava edecek hükkâmın serpuş ve hilatlarının lale renk olmasına dikkat olunmak şartıyla yevmi muhakeme lale mevsimine ta'lik edilmiş ve bu ta'lik ilede bazı müclekat arasında vech münasib? Bir hayli keramet, sepet sepet siyaset, bî elvan nezaket, çihan, çihan cehadet nihayeten nihayet söğle ne haced!!!

.....

Pariste (Senlui.) ve (Biseter) hastehanelerinde tatbikat görüb sanatın şavamizine vakıf olduktan sonra vatanına hizmet için avdet eden meşhur dışçı Refet Efendi Nuru Osmâniye caddesinde köşe başında ki idarehânesinde hayırat feza bir suretde dış çeker, doldurur tedavi, edermiş.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

Numara 6- 23 Rebî'ül-âhir Sene 1329 “Cumartesi” 9 Nisan 1327 22 Nisan
Efrancı Sene 1191

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Pare şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: Bu yaşıma girdim hiç böyle ziyankâr maymun! Görmedim, hepinizden bir külâh ale kapmış, başına baksanız serpuş dallı, koltuklarına baksanız kağıt tüccarı!

(Terakki Atelyesi Fransa idare-i hariciyesi)

NUMARA 6 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

-Amaaaan, aman!, Gelde kızma bakayım, dır dır değil ki...

-Ne var ğene Cadalozcuğum?

-Bu miletin başından mesaib hiç eksik olmayacakmış? Söyle kendi kendimize vatanın imar ve ihyası ile uğraşacak zaman bulamayacakmı ben bilmiyorum ki....?

-Ayol beni meraklandırmasana, nedir bakayım yeni bir şeymi var?

-Sus çenesi çekilesice hayır söylemez hım hım! Olup bitenler yetişmiyormuş gibi birde yeni bir hadisemi iştiyorsun?

-Niçin, istiyecemmişim, isteyen varsa kahır olsun! Demem o demek değil Cadalozcuğum san ki merakınızı mucib olaçak birşey mi işittiniz diye bu sormak istiyorum!

-Hangi bir şeyi sayayım, biçare vatan yavruları kış yarılardan beri çalışıyorlar, şimdi çayır çimen bitti hala yemen bitmedi, bir Arnavutluk mes'elesi çıktımı ya bir kavunlukta makarnacılar çıkarıyor, Havran mes'elesi biter karvan mes'elesi çıkar!.Daha var, daha var!

-A Cadalozcuğum bunları hep hitam buldu nazarıyla bakabiliriz, Allah vatana, millete zeval vermesin hepsi geçer!

-Geçer ama açısı da çeker geçer, adeta kendi memleketimizi yeniden fethediyoruz, bir birimizden ne istiyoruz anlamıyorum ki, sanki bütün kâinat zabtedip de cihangir olmuşuz, hiç bizimle uğraşacak boy ölçebilecek düşman harici kalmamıştıda yek diğerlerimizle uğraşıyoruz. Buda nedir a kardeş, bu nasıl insanlık, nasıl müslümanlık?

-Cehalet azizim cehalet. Ben hep kabahat devr-i sabıkın o ihmalkâr siyasetinde, münasebetsiz idaresinde buluyorum!

-Her ne ise olmuştan bahsetmeyelim, olacağa bakalım, a iki gözüm ben bu gibi iğtişarları, ihtilalleri hep idaresizlikten ileri geldiğini anlıyorum!

-İşte önce söylediğim gibi devr-i sabık...

-Sus, devr-i sabık. Sus sabık. Bunun hepsi devr-i sabıkda değli a, birazdan devri lahikde vardır!

-Tabii ama...!

-Ona şüphe yok, valileri, mutasarrıflar idaresizlik ediyor, memleketin ahvalı ruhiyesine vukuf yok hep bundan ileri geliyor!

-Peki efendim ama şimdiki zamanda da memuriyet yapmak için keramet derecesinde feraset lazım, ahalimizde ne hale geldiğini biliyor musun? Sanki meşrûtiyet manası memurları hakaret ve iftira, hüriyette ahirin hukukuna tecavüz telakki olunuyor, vali biraz sert davransa, Meb'ûslara gazetelere şikayetler yağmur gibi yağıyor. Biraz yayğarada şuradan, buradan inzimam ediyor al sana bir kargaşalık!. İdare-i Maslahat politikası takib edeyim dese bütün eşraf ve ahâli validen birer memuriyet, birer ceht istiyorlar. Her kes kendi amelini tervic ettirmeğe kalkışıyor, al sana bir tezepzüp idarı ki deme gitsin!

-Kim ne derse desin memurumuz yok, malesef muktedir valilerimiz, mutasarıflarımız pek nadir, geçen gün bir gazete okuyordum iğtişaş çıkmadan evvel o kasabanın en büyük memuru güya hadisenin vuku bulacağını haber almışlar ehemmiyet vermemiş, yahud ehemiyeti anlayamamış!

-İkinci şık daha doğrudur, bu gibi fikir icad ve daha icab edecek ahvalı fevkaledeye değil, her biri kanun ve teamül halini almış Mesail-i Adliyyeyi bile hal edemiyorlar!

-Ne diyelim...?

-Eyi olur diyeyelimde eyi olsun:

.....

KÖTEK

Biz ne dağlar aşmışız yahu Karadağ ismidir bir bucuk günde onu başdan başa mahveyleyiz bir kulağından tutunça cahil ve asilerin gezdirip Balkanları hatta yularsız paylarız.

Çakırpençe

.....

(KONFERANS)

HAYALİ

Geçenki nüshamızda arz edildiği vechile gine bir mutat konferans heyeti tertibasını teşkil eden Cadalacoz ile azadan Kokoz, Kokoroz, Ciroz, Afaroz, Ayanoz, Çil horoz, Kara Cungoloz namı zevat Bâb-ı Âli caddesinde birleşerek natıkı şehir! Cenabı Cadaloz'a intizar etmekteelerken ansızın havada zahir olan bir siyah çismin kendilerine doğru gelmekte olduğunu görmeleriyle telaşa düşmüşlersede Cadalacoz tarafından bunun afatı semaviyeden olmayıp böyle resmi mahallere, gidilmek lazım geldiğinde Cenabı Cadalozun küpsavar olarak zühuru mutat olduğunu, itham eder

etmez hemen müsaşün ileyh de arzu endam ve azayı kiramı ğariki iltifat ve selam etmişdir. Bade cümlesinde emrine amade olan, valedil içab vapur yerini tutan küptan mamul balolununa davet ederek, ber-hevâ olur olmaz bir saniye zarfında Meclis-i Milli İttihat Fırkasına nazil olmuştur: Henüz Azayı Meclis'inde kimse olmaması nazarı dikkat devri endişanesini celp eylediği ecilden hemen carıl ecvezi göndererek bazısını lokantadan, encümenden bazısını da şuradan, buradan gezerken bulup adedi adedi yüz altmış raddesinde bulunan İttihat Fırkası azasından güç hal ile seksen kadarını toplaya bilmiş ve bu hal Cadalozun keyfini kaçırmak bir saat kadar lal ve meyhut beklemeğe mecbur olmuştur. Bade yavaş yavaş bütün aza oraya geldiğinden Cadalozda kendisine gelerek maksadı bütcemiz hakkında nacizane bir konferans vermekden ibaret olunacağını bir lisân-ı münasible beyan eylediğinden muktesit şehir Hafız İbrahim Efendi hazretleri tarafından mided bir surette alkışlamakla bulunduğunu bir surada masanın üzerine mevzu bir sandaliyeyi alarak her çi badı âbad işgal ettiği cihette azayı kiramda her zaman ki gibi gürültü yapmayarak berayı nezaket sükût eylediklerinden Cadaloz hazretleri! Şu suretle fetih dehan hükümeti feşan etmiştir!"

Ay muhterem Ekseriyet Fırkası! Nerede hikmet hırkası? Ben size ne söyleyeceğim bilirmisiniz? Bilsenizde söyleyeceğimi, ihtimal ihtimal ki biliyorsunuz, o halde yine söyleyeceğim. Belkide bazıları bilir, bazıları bilmez, fakat emin olunuz gine söyleyeceğim! Bu sırada sözlere misal adet ricanızım azam pür ademi intizam isnad edildiğini görüyorum!

En mühim zamanlarda ekseriyeti teşkil edemiyorsunuz. Sizde bunu terk ediyorsunuz, bazen öyle dakikalar oluyor ki, bu nahif ve fakat sevgili yavrucağız olan hükümet o muhalif fırkaların muftelif markaların âğuştur.

NUMARA 6 CADALUZ SAHİFE 3

terbiyet bakârasına terk ediyor. Ve bu suretle terk ediliyor. Efendiler unutmayınız ve dahi sözümlü tutmayınız ki o sıhar, mekerdayelere, muhalefet payelere ittimat olunmamalıdır, çünkü şöyle bir gezmek, noksanı sezmek ameliyle, birde nar-ı fetaya doğru götürülerek hiçde beklenilmeyen ve sükütle tehlikesine maruz kalıverir, ayağını alıverir!

Ey bu hükümeti harı ve zemin elleriyle tutub, misalı kutbu neyaz ile büyötmek isteyen, bütcesiyle besleyen Fırkayı İttihat muvafıklı iştihad! Siz aleme dersi İttihat vermeniz lazım gelirken, herkes böyle derken, bazen kendinizde bile bir ademi ittihat nemayan, yüregimiz nalan oluyor. Fırkada ekseriyetle tahtı kadar aldığımız bir mes'elede akaliyette kalanlar, inatlıkla nam alanlar meclis de yine reylerini hüsnü istimal edemiyor, muhalifleri didemiyor bazen en mühim bir meslede ekseriyete güç hal ile gil ve gal ile teşkil edebiliyorsunuz, ne yapıyorsunuz?...

Düşününüz ki bu gibi kefiyet Ekseriyet Fırkasını önünü arkasını layık vechile düşündürecek bir mes'ele-i mühimmedir, evet öyledir. Hafazanallah ya karşınız da böyle bir Fırka-i Muhalifin a'zafı muzaâfin olmamış olsa o zamanda denizi şamda, paçanızı damda görürdünüz, geriye doğru yürürdünüz! Yalnız astarı kabilinden şunu da araz etmek imkanı farz etmek isterim ki bu fark muhtelif ve bî tarafam, nazan ve haraman hükümüle ademi itimat noktasında bilmeyerek ittihat farlı bürüdetten ittihad ederler ha!!!?

Sakın İttihat kalesinden! İttihat dahil, hakikati ve asıl olurları manasını çıkarmayınız! Kıkır kıyarmanız. Çünkü kendiniz çıkardınız, çıkmasalar bı kardınız deniz fakat alt muhalefet, muhtac mezaafit, bunu antac ve icab eder, bizi bitab eder!...

Söz buraya gelir gelmez şairbül bül zeban, paşayı müşarûn bülbülân tarafından bil bedaha iş bu manzumeyi hikemiye yüksek sesle okumuştur.:

Ah, bu meclisde gürültü milleti bitab eder "Emrühümşurayı" kelâmı böylemi içab eder? Doğrusu se'ren budur ama muhaliflerine, luu luu lala, şükrü güftarımı hep şabeder ihtizar etmek sözün her arife lazım iken tatlı fikri pek kelâmı her zaman itabeder. kargir ebnayı temel lazım hükümet tutma ya Hafız İbrahim Efendi bütceyi intisab eder. Hangi gün kürsiye çıksam da bağırsam doğrusu daima zehri abeder. Gelse Kozmidi Efendi hangi bir güne kürsiye bir asırlık imtiyazı tarh eder, ahkab eder her çıkışdıkça bu şu efendiye ben yelken küşa hep fer yare! Doğru ismi fabrah eder çokça söylersem Reis Beğ: "Ah, paşam sen sus' 'dinlemesem hep kapaklar,

tahtalar tap tap eder. Birde paşa var ki benden bir karış gerçi uzun hangi dem kürsiye çıksa hep beni içdabeder ben dahi paşa ve maşayım, temaşayım fakat devr-i sabık dersem haşa!, El bizi maytab eder hak teâlâyâ meclis içinde afiyet bahş eylesin belki bir demler gelirden milleti şadabeder...

Manzume residei had had hınam olur olmaz alkışları mustağrak olan şairi azamın iş bu şikayeti nazarı dikkate alınarak münasib bir günde Cadaloz tarafından Muhalif Fırkardada dahi bir konferans itası va'dettiğini çihetle müttüvalı bir hayali alkışlar arasında her kes kemâlî sükunetle dağılmışlardır.

Konferanslar devam edecektir.

.....

- FIKRA -

Meclis-i Meb'ûsân'ın şimdiye kadro harici bulunan bir hademesiyle Meb'ûsandan rahatsız olupda meclise gelmeyen bir zatın maaşı gönderilir, biçare odacı öyle bir bî yığın bankınat, bir kaç lira, üç beş mecdiye, biraz bozukluğuda bir arada görünce midesi akidesi bozulur, adam İbrahim Efendi bu gadançık paranın içinden beş guruş alınabilinir mi? Diye kendi kendine bir bir sual ettikten ve berayı ihtiyad sağına, soluna bir defa daha bakdıktan sonra zatın sağ cebinde kemalî itina ile götürmek de olduğu maaşı meyanından bir buçuk çarı yek alıb sol cebine indirir.

Meb'ûsu Muhteremin hânesine varır, paraları yedine ve mu'tad şehirde kalem, kalem teslime başlar. Beş guruş noksan zühur ettiğinden hademeye sorar: Bukadardır cevabını alınca dur bakayım:

İdare memuru sorayım deyib hemen telefona yanaşır, maaşından beş guruşun niçin fazla kesildiğini sorar telefona pek yakın bulunan biçare hademe hiç görmediği bir aletin içerisinden tanıdığını bir yüksek ses:

Hayır tamamen gönderilmiştir, yaklaşık hademedendir diyince:

Hademe-Eefendim buğadancok yakın idinizde beni buraya kadar neden yordun? Demiştir..

.....

- Salı pazarında salyângoz!-

Geçen günki on sekizde bir kısmı! Türkçe yazılmış kara kelek vezininde bir nam taşıyan gazetesi bir koçaman kağıdın Meb'ûsan-ı Kirâma daha doğrusu muhaliflerine karşı anlamakdırlar ki Salı pazarında sandalı nişin olmak yalnız hükümeti tenkit için değildir. Sözlerini sarfetmesi hasebiyle muhalifini mümtazaden

Kozmidi ve bu şu efendiler tarafından mezkur gazete sahibine Salı pazarında salyangoz satmanın, muhalifine taş atmanın ne demek olduğunu şedid bir lisânla sordukları istihbar edilmiştir!

.....

DÜNKÜLERDEN BUGÜNKÜLERE

"Sevdiğim dün gece sensiz içime sinmedi hiç ne yedimse boğazımda dizilip inmedi hiç. Hani bir gün bana bakdında çevirdin başını, gözümün yaşı o günden beridir dinmedi hiç. Ne diyem sağ olasın, var olasın doğrusu ya seni sevdim seveli ben, gönül incinmedi hiç. Başına bindiriyorsun dediler sevdiğini. Başım üzere biri var isede bak binmedi hiç"

Naziresi! (Fehmi Rıza Beğ'e)

Sevdiğim, nale sepetsiz biçime girmesi hiç başka bir şapka alırdım ya elim ermedi hiç. Eski kostümlerinin bari cevirsen içini. Neylem Hazreti Allah yenisini vermedi hiç. Ne diyem böyle güzeller söyler doğrusu ya cul cuval her ne bulursa giyecek birimiydi hiç. Başı gayetle biçimsiz dediler sevdiğinin doğrudur yağlı, kâkülü saç devşirmede hiç

En dünküler: **Şair Cadaloz**

.....

Karagöz refikimizin henüz intişar eden salnamei zarifi ile Cenabı Cadaloz'un keyfi keyf. Ekyafi lütfü münasebeti münasebetsiz zıblayıb duran bir herifin nazarı gayz ve hasedini celb eyledikleri çihetle ufku nefsin bazı zırvaları yumurtalamağa başlamış isede kanun halini iktisab eyleyen (itilafi çekirge) nizam-nâmesi kendisi hakkında tatbik olunmak üzere bulunduğu ecilden işbu hareket gayri layıkası bir hareket mez'bu hane telakki edilmiştir!

-DEDİKİ DEDİMKİ...!-

İkdam: Bulgar Kabinesi Devlet Âli'ye ile hüsnü münasebeti temin etmek arzusunda olduğunu biddefeat beyan ettiği cihetle...

Cadaloz- Arasıra teslih edip Rumeli'ne saldırdığı hunhar, vahşi eşkiyanın döktüğü kanları görmemek lazım gelirmi diyeçeksin?

Gelirsen her zaman yada

Yetiş ey süngü! İmdada!

Yine ondan: Vazifemiz ve hasabatımız bizedir

Meb'ûsu Basri: Ki bir kere daha teşekkür ediyoruz.

NUMARA 6 CADLOZ SAHİFE 4

Acemi baloncular!: Haydi arkadaşlar kımıldaya başladı biraz daha gayret ederseniz havalanacak...!

Cadaloz-A evlatlar zorlamakla kalkmaz safiresine dikkat lazım!

(*Darulfunun –i Osmâni, Doktora, Amasya, Hazurun, Mecma, usul, Kanun-i ceza idare veaye, kara ve takibat neicat*

Terakki Atelyesi)

Cadaloz- Ne duruyorsun, vakit geçirmeğe gelmez haydi ifa ediver, fakat neden itiraf edersin ki kabinenin lehine bayanatda balunana teşekkür ettiğine hiç tesadüf edilmez!

Ziya: Erbab insaf Emniyeti Umumiye müdürünün şu iki sene zarfında ifa ettiğini hadematı efkâr edemez.

Cadaloz- Bu memleket ahalişi hiç erbab-ı insafından müteşekkil olsa emin olunuz ne ziya ya sermaye bulunur, nede Cadaloza!

Yine ondan: Mühim konferans.

Cadaloz- Sen konferansın mühimini Cadalozda gör!

Yeni asır: Doktoran mütefekirini memlekete

Cadaloz- Cadaloz mütefekkirin me'seleyi zaten mmukırdırlar sen çalış ki gayri mütefekirini bir hale, yatırasin!

Afitab: Serseri Nizam-nâmesi çıktı

Cadaloz- Bereket zabıta efradı millete altkarşı bir tesamuh gösteriyor yoksa bu kanuna tab'en nüfuzumuzun yüzde doksanını teşkil eden erbab adalet vilayet vilayet muhacerat etmeğe mecbur kalırdık!

Tanın: Meb'uslar ve müntehibler

Cadaloz- Lehulhamd gereği gibi araları açıldı, bu kırgınlıkta devam ederlerse meydan bize kalacak, hemen bir yıldızlı beyân-nâme-i muavid neşrederek namzetliğini va'z etmeliyim!

Yine ondan: Sahibi varakanın ikemetgâhı malum olsa idi.

Cadaloz- Nasıl? Hemen ihzarı müzakeresini tebliğ ettirirmiydik? Yamansın yahu!

Sabah: Karadağ hududunda.

Cadaloz- Kırmızı bir had fasıl görülecek gibi! San ki! On iki liraya rüşvet aldıda.

Namusa mavvetti rezil.

Cadaloz- Acaba hangi hacildir o rezil ben rezil?!

Yine ondan: Her hakiki kabinenin kafasına dan dan vuracağız

Cadaloz- A benim cesaretli evladım bunda seehvi tertib olsa gerek, kafasına değil kuyusuna olsa daha muvafak!. Çünkü kabinede öyle dan dan ötecek boş kafalar olduğunu bilirsin!

Yine ondan: Şimdi böyle bir katlı affetmek ne demektir. Bunlara adl ve ihsân ne yapabilir?

Cadaloz- Emsalı çoğaldır!

Balkan: Hatayı fahişe mi, cinayeti mahzamı?

Cadaloz- İkiside eksik değil!

Yine ondan: Debre Meb'us Basri Beğ gerek Bulgaristan Baş Müftülüğü emri intihabı ve gerek Bulgaristan'ın İslami hukuk ve sanrı hakkında ki efkarı tamamıyla hezayan.

Cadaloz- Benim şahsım dahi öyle olduğunu oraçıkda söylemesedim de dinlemişlerde bulundu idi!

-Arzı Teşekkür-

Gazetemizi tebrik ve devam intişarını temenni eden bîl cümle zevatı izam ve rüfekayı kirama arz teşekkürler ederiz.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

Numara 7- 26 Rebi'ül-âhir Sene 1329 "Salı" 12 Nisan 1327 25 Nisan Efrancı
Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Kar boyladı ki gelmeliler ya vardı!!!

Kahraman Arnavut: Ecdadının mübarek kanlarıyla yoğrulmuş olan topraklara düşman ayak bastırarak kansızlar, Osmanlılar içerisinde bulunmaz, yıkıl!!!

Cadaloz-Aldınız mı payınızı? Kardeş gavgası arasında külahımı kapmak istiyorsunuz? Nah size! (Tearakki Atelyesi)

NUMARA 7 CADALAZ" SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Carılacoz ne oluyoruz?

- Hiç!

- Nasıl hiç ayol...?

- Eski bildiğimiz gibi hiç!

- Şimdi hokkayı başında patlarım ha adam gibi cevap ver!

- O nu da sen bilirsın bana ne? Patlayacak olan benim başım değil a, senin yazı hokkası!

- Şimdi senin bütün aklın bundan mı ibaret?

-Yok yarısını kiraya verdim!

- Ohalde...? İstikbale doğru koşmalıyız!

- Şimdi seni tahtı müşâhadeye aldıracağım ha, çok kalmadı!

- Bende seni fevkî müzêyedeye çıkarımda sonra bir daha değnek üzerinde kalırsın!

- Cadalocoz, şimdi yanına ineceğim cevap ver cevap!

- Allahu a'lem bis sevap

- Anladık burudetmeab! Söyle ne oluyoruz?

- Sübhan Allah ayol senin derdinde bu gün bana düştü, nedir bu kadar üstüme düşüyorsun?

- Kuzum Carılacoz senin oldukça kulağın delik söyle ne oluyoruz?

-Benim birşeyden haberim yok ayol, sen bir şeymi işittin?

- Eyi ama sende uzun ettin?

- Ne soruyorsun anlamadım ki sana cevap vereyim!

- A canım tecâhüle başlamada şu olub bitenlerden haber ver?

- İnan olsun bir şeyden haberim yok cadalozcuğum!

- İki gündür afak siyasetimizde karanlık bulutlar dolaşıyor!

- Kim bilir? Hakkın işine karışılmaz, yakar yağacaktır, ya dolu!

- Çenen tutulsun sulu! Sen hiç Bâb-ı Âli caddesinde Meclis-i Meb'ûsânın koridorlarında gezmiyormusun?

- Başka işim ne, gece gündüz gezerim!

- Peki gezdiğin yerde bir şey işitmedin mi?

- Çok, her şey işittim, ta'dâdamı gelir?!
90

- İyiyi o işittiklerinden ehemmiyetli olanlarını söyle.
- Arkadaşın birisi yarın paskaliya geliyor metalikte tutmuyorum dostuma. Birşey hediye edeceğim diye merak ediyordu!
- Hay Allah mustahâkını versin, be adam bırak o zebibenun sözünü ehemmiyetli bir adamdan bir şey işitmediğimi?
- Nasıl işitmedim, bizim mahalede Ayşe Molla'nın üvey oğlu mektebe başlayacak!
- Sus terbiyesiz sus yine sinirlenirim ayağa kalkıyor!
- Bari ben susayımda o dursun!
- Söyle diyorum sana!
- Bende şaşdım bu işe söylerim sus, susarım söyle!
- Söyle, söyle ama insan gibi, manalı sözler söyle, merakaver, daha doğrusu def'i merak ettirecek havadis ver!
- Cadalozcuğum sen ne istersen söylede ben cevap vereyim, zira man kafa olmuşum!
- Öyle ya! Bu sırada man kafalıların tazayüd etmesinde baytarlarda müttefik!
- Ya, böyle sözler arkadaşlığa sığarmı?
- Zararı yok, zararı yok, hele anlat bakalım ahvalı alemde neler var!
- İşte şimdi bizim şu mehaveremiz gibi hep bir mana, hep boş, kof, kuru gürültüden ibaret!
- Nasıl, nasıl?
- Evet, bir hiç, yarın sana bu kal ve kalın bir bir sabun balonu gibi sönüb gittiğini, süt liman bir hayatın yeni başladığını göstereceğim!
- Muammamı söylüyorsun?
- Ne sayarsan say!!?

.....

KÖTEK

Hamei dehşet-efşân hazlımı alsam ele eşref! Asa bende sallatırsam o hain ellere şöyle süngü! Salvetiyle dahili müfsitlerin simsiyâh kalbinde ki alkanını döksem yere.

Çakırpençe

.....

(KONFERANS!)

Karîn-i kirâmın artık malumu olduğunu veçhile Cavalacoz duacılarının tahtu riyasetinde müteşekkil ma'lumul esami hey'eti tertibiye Cadaloz İdarehânesinde toplandıktan sonra ber mutaf Cadaloz Cenablarının küplerine rakiben Meclis-i Meb'ûsâna gitmişler ve orada her nasılsa muhalif namını alan ahali ve metedile hürriyetpervaran fırkalarının birleşmesiyle hasıl olan miyon bilen otuzbeş kişilik bir ekseriyet tarafından kabul edilmişlerdir. Sâmiinin yüzlerinde görülen alaimi işme izaz ve na hoşnudi işbu heyeti tertibiyenin nazarı dikkatinden kaçamamış olduğu ecilden Cadalozda layıkı vechile ağzını açamamış isede yine şu suretle besti kelâm ve temhidi enilmerem edrek denilmiştir ki:

Ey bu Meclis-i muhterem tuzu biberi, nezareti iştiyakı çekenlerin derdi, inhitaya idarenin ikinci kat kemeri olan fırkai muhalifin ve samiin! Sizler biliniz ve agâh (!) Olunuz ki hiç bir zaman size Abdürrezzak (!) Diyemeyeceğiz. Bütce müzakeresi esnasında muhalefet sebat etdikçe daha iyi elbise giyemeyeceğiz. Çünkü sizler iyi muhalefette ikizler, hangi biriniz amalı gizler tuğyan eder denizler, akan sular artık durulmuştur. Ekseriyet makamına oturmuştur, kaç günden beri ruyü ber muyu muhalefetizde alaimi beşaret, bilmem neye işaret, handeler isar etdiğiniziz, fakat ne kâr etdiniz? Fırka İttihat eyledi. Herkesi şâd eyledi sizin ise ümitleriniz söndü, olmamışa döndü.

Ey muhterem muhalifler, şimdilik pek zayıflar!.Sizler kendinizi toplar, mevkiinde, yerinde hoplarsanız vazifei muhalefeti, millete muhalefeti tamamen takdir, eski hataları tamir edersiniz emin olunuz, emin olunuz ki ziyayı zemin olursunuz, daha çok solursunuz, bir gün gelir sizde, belki hepinizde emellerinize naili ekseriyete hail ve belki hail olursunuz, bir asır sonra kendinizi kabinede bulursunuz!!!

Konferans buraya geldiği sırada sahib mücahide, muaruz uhud ve muahede hatibi şehir misali zehir Lütfi Fikri Beğ kıyam ederek hey'eti tertibiyeye Avrupa'da son kabul olunan bir sistemde kırk yedi inhitalı birer veramis yaptıktan sonra tercümanı hissiyatı olan iş bu manzumeyi okumuştur:-

NUMARA7 CADALOZ SAHİFE 3

Menem ol hasmı dilarayı cihan kabına
Menem ol kati dehaş aman kabına
İlim lim (anket.....) de şaşırılmış idi sadr-ı a'zam
Çokmu zık olsa hucumla zaman kabına
Ele alsam kavalı şöyle misalı zurna
Münkesir olmağa başlar o kemen kabına
Ekerim yaraları öyle ki tuzla biberi
Dövemez ince kıyım öyle havan kabına
Öyle tırnak anarım nazire katmere katmere
Acısından duramaz olsa soğan kabına
Ah o kürsüyü hakikataki vaziyetimi
Alamaz doğrusu carid ve baban kabına
Ben muhalifliğe böyle dumanı verdikçe
Dolamaz belli peteklerle kovan kabına
Harmanı meclis içinde ben ance tırpan
Tozu dumana karıştırdı saman kabına
Saçtığım ateş-i ta'riz ile buram, buram
Göklere çıkmada billah duman kabına
Ben bu ümit ile tenkide devam etmedeğim
Belki bir gün dökülür derbadarın kabına

"KUMARBAZ CALGICI"

-Eburre'fete-

Uzun boylu, ve kadidi kart, levyeci, mantarcı tababı mekâr güzellerden daha ayar, şerirlerden daha gaddar! Ağır başlı durur ama hakikat reisi mücellası (!) temiz vakda lakın Avrupa'sı sertabiya mürdar! Belasız çizmesinden hiç cuda olmaz ağaç kırbaç! Ki (ne meyu) altından bozma kırbaç olduğu derkar! Unutmuş haddini sermesti hüsnü vechile.

Dökülmüş çehresinden sır silinmiş cephesinden ar.! Hatır bilmez, gönül bilmez canan âlaya, ednaya!

Gezer meyhâne meyhâne görür herkesden istihakâr! Mukaddem calgıcı başı! Hayli yıl calmış ve caldırmış, fakat aşık bu gün kelbaş, çolak elle kumar oynar! Geçenlerde

(Kumarbaz Calgıcı) tabiri içinmiş. Bu gün kel baş, çolak el sözleri mutlak eder bimar.!

Hayır, kalben üzemezler, kıramazlar, hastalanamazlar! Oyun bozmaz ve ne müteessir olurlar su re'labî zaz! Ayağından soğuk alsın, tutulsun kanlı basura veya birden çömeliklerle insan her günün dert hamsini emrar! Veya birden firenginin üçüncü devrine girsin! Şu meşhur (altı yüz altı) da hatı etsen hiç kâr!...

Lefi

.....

- CADALOZA -

Kadı Köy

(Sabah) Bir müddettir "şundan bundan" ser levhası altında olarak bir takım malayani ve istifadesiz şeyler yazan (ç "yazarımız imzasını kimse mana veremiyor. Çünkü (ç) harfiyle ibtada eden insan ismi mevcut olmadığından namı müstear yahut lakap olmak üzere.(Çeri başı) Çiroz, Çaparoz, Çimender, Çıplak, Çaresiz gibi manaya delalet edeceğine ve (z) nin her halde (zebibe) den başka bir şeyin olamayacağını söylüyorlar.

Şu muharirin ismini bularak doğruca yazar iseniz herkesi bu bâbdaki tahminlerden kurtarmış olursunuz,

- CADALOZ -

Bende söylemeyeyimde, merakınız artsın!, Mahmud Sadık Beğ'den sorunuz!

.....

(Gazete mataaları arasında)

-Birader! Yahud monşer! Ya belediye cavuşları yahud daha iyisi kahvecileri tahtı tarssutta bulundurup cerayanlı bir suredde yazı okuyanlara gazete vermemesini te'min edilir çünkü ala sihir bir mübarek gelir, yakaladığı gazetenin başı sahifedeki birinci cümlesinden son sahifede ki sonuncu cümlesine kadar mesela sabahın mihranına kadar dayanıyor. Hemde nasıl? Karınca refâtîriyle. Sonra işin yoksa bir parca havadis öğreneceğim diye diye bekle dur!.

-Evet azizim yahud ve vüzavere zun münşerayı! Ba husus beklediğin çok sahifeli gazetelerden biri ise.

.....

(Tenkidi Konferans!)

Meb'ûsu Fadl Tokat'lı İsmail Paşa hazretlerinin ita buyurdıkları konferans Fevziye kıraathânesinde şimdiye kadar mesbukul emsal değildir. Koca hatibin dehanı hikmet-feşân selisinden fevarâne eden cümleler! "Ben" Lafzının medlulunu izah sadedinde sarf eylediği terkibat şayan hayret idi. Şimdiye kadar biç bir hatib (ben) lafzının medlulunu bu kadar muvafakiyetle anlatamamış idi. Demekki benliğimizi artık bundan sonra anlayacağız sahnede ki vaziyetleri, hiç bir aktörün yapmayacağını şeylerdendir.

Paşa hazretleri o derece konferansa dalmış ve orta yol almış idiki ihtar edilmeden konferansa nihayet vermedi! Zaten Mecliste de böyle değimidir ya? Reis Beğ ihtar etmeyince paşam kürsüden inmez, (sired) den(suretten) ne güzel dem vurdular. "Yahudi ile Hazreti Ali'nin muhakemasını" anlatdılar. Adalet ne demektir, anlaşıldı. Te'min edermi ki paşamı dinleyenler artık adaletin ne diyen olduğunu anlamışlardır!..

Ethem Ruhi Beğ: Bu tombalak vatan yavrusu doğrusu doktorluğu henüz unutamamış olduğunu (yeles) gibi keskin, çelik sözleriyle kalplerimiz üzerindeki operasyonlarından anladım. Hiç de çekinmiyordu, hatta bir gece evvel (Girid) piyesinde herifin birinin (ğırtlağına) sarılacağına da söyledi. Hakkıda var mektebin musikisinin letafeti, talebesinin maharetiyle kaşı olan müdür mektebi vakurane dinliyor, yanında ki yere yatak olduğu yere bakışından anlaşılan diğer bir müdür de kendi mektebinde kitez bezey hisaba katmayarak inliyordu! Musabakaya kendi talebelerinde acaba öğretebilirmiyim diye düşününe düşününe şaşırıldığından olmalı ki sahneye kadar gelerek konferanscılara karışmış!!

Munkad

Cadlacoz

.....

-DEDİKİ, DEDİMKİ...!-

Yeni Edirne: Doğru söz acıdır:

Cadaloz- Sende ağzına alma!

Sabah: Gavgayı intibahat?

Cadaloz- Bu cümlenin manasından yalnız müntehibi sanilerin gavgası anlaşılıyor, gavgavat intihabat! denilse idi daha sumullu olurdu çünkü asıl gavga namzedelerle Meb'ûsun meyanında kopacaktır!

Yine ondan: İsterse her meb'us şimdiden hesabını versin!

Cadaloz- Neyin hesabını verecek? Kırdıkları potlarını kanunların mı?

Ziya: İlzamı yalanlar!

Cadaloz- Acaba diğer bir kısımda gayri ihtiyarını söyleniyor?

Yine ondan: İtalya kökenlileri!

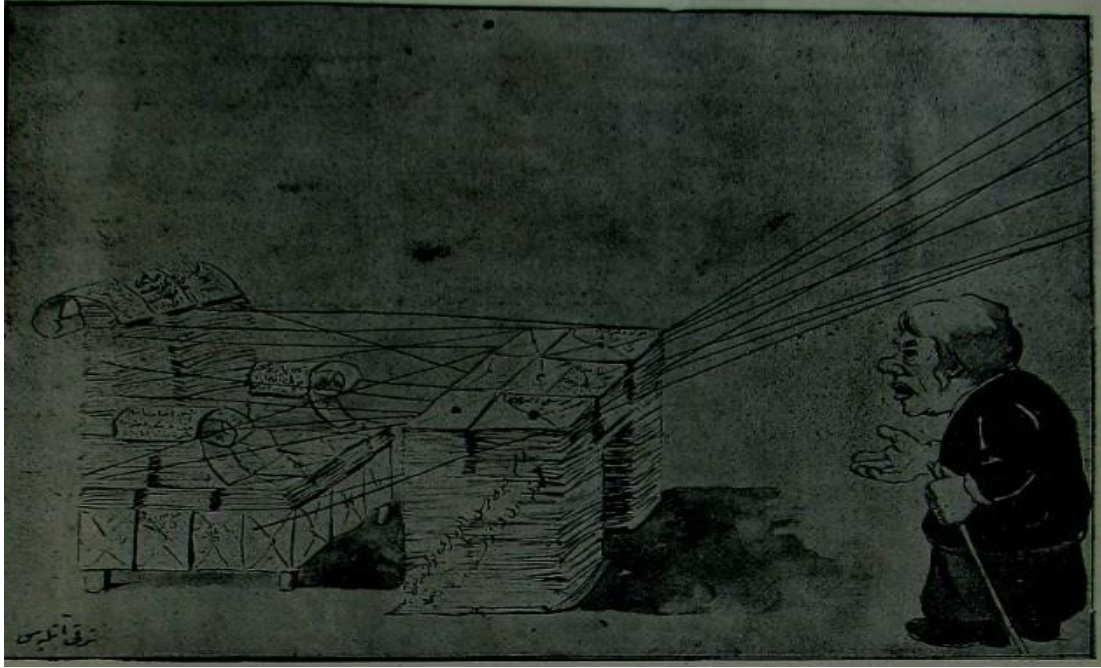
Cadaloz- Haydi kökenli olarak geldiler diyelim, giderkende kökenli olarak gidebileceklerini ümid ediyorlar mı?

Tanin: Meşrûtiyet ve kadınlarımız!

Cadaloz- Erkeklerle ait vezaifi Meşrûtiyeti bir kere bitirelimde.....

Silah: Kabinemize dört büyük hamî devlet nezdinde kat'i ve müessir bir surette hakkını müdafaa:

NUMARA 7 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz: Hey babam hey, tamalları alıç işlerse penç! Hangi babayiğit gelip de koltuğa oturabilir?!

(Mulazimlerden Bosna mülazimi Azime ceanaplarına resm-i ibham 5 seneden beri mürseli alemleri bulunduğum...iptal olunmuştur.16... 5 yapraklı Bolu..... can... Fahri Ağa namına hak iddiaya doğruca terakkimat-ı luzumeye Maşarun ileyhe sene... Terakki Adliyesi)¹²⁵

Cadaloz -Etmezse dört küçük devlette bize hiç rahat vereceği yoktur!

Balkan: Sıkılmadan, kızarmadan bu sözlerin Meclis-i Meb'ûsânın kürsüsünde söylendiğini idrak eylediğim dakika Allah bilir hicabından yere geçtim!

Cadaloz- Şimdi bu kadar gürültüyü yerin altından mı dinliyorsun?

Ziya: Teşrih masasında fırka mes'elesi

Cadaloz- Çıplak kulübünde hırka mes'elesi

Yine ondan: Ziyafeti saniye

Cadaloz- Ha şöyle ağızı tatlandırarak şeylere bakalım yoksa...!

Sabah: Fırkalarda salah

Cadaloz- Gazetelerin makalelerine de haye al el felah?,

Yine ondan: Maymuna münasebeti bizzat

¹²⁵ ... Bırakılan kısımlar okunamamıştır.

Cadaloz- Mutlaka şebektir

İkdam: Teklifler

Cadaloz- Ne kadar teklifler olsa yine onlar birbiriyle teklifsizdir!

Yine ondan: Seyid İdris'in hezimetini?

Cadaloz- Deme, Allah versin:

Tanın: Fırtına!

Cadaloz- Allah korudu yoksa yani anafolu bir hava bizi sapa oturtacaktı!

Balkan: Türkiye neye hazırlanıyor?

Cadaloz- Hazırlıklı dostlarını! İstikbal için!

Yine ondan: Bu siyasi veledizinaların maksadı

Cadaloz- Elbette gayrimeşrûh olur!

.....

TELGRAF

An Tekfurdağı:

Burada eyice emekler sarfiyle vücuda getirilen musiki kulübünde gençlerin gayret ve himmet inkar olunamayacak bir derece münzayettir. Azan cümle 10 Temmuz yevmi mübeccel mükadderime kadar hiç olmazsa beş on parça çıkarabilecek be bu suretle masruf olan gayretlerinin neticeni görmek ameliyle bu son günlerde her gece meşki ve talim etmeğe karar verirler. Fakat ve fakat daha ilk akşamdan uyumak isteyen ihtiyarın memleketin uykusuz kalmalarına sebebiyet vermiş olduklarından dolayı muma ileyhim ihtiyarlar bir metinbiğ ak dederek teşbiaatta (!) da bulunacaklarını bildirmeleri üzerine musiki kulübünde asarı telaş şayaş olmağın musikiyi öğrenebilmek için son derece gayretle dudağı bile patlamadan şiddet ve tavahhurun zıddı bir isme malik bulunan sarışın bir zat cin fikir sıfatın! Derhal bu ihtilafın çaresi bulmakta gösterdiği ihtimam üzerine iş kesip sukunet etmiştir. Şöyle ki, her gece yatsıya kadar musikarlar her istediği havadan dem vuracaklar fakat yatsıdan sonra:

Uyusun ihtiyarlar ninni

Büyüsün musikarlar ninni

Teranelerini kemâli merarat ve hararetle çalacaklar ve şüphesiz meteniğ aktına teşebüs eden zevatta bundan memnun kalacaklar ve daha ilk akşamından uykuya dalacaklardır!

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 8- 30 Rebî'ül-âhir Sene 1329 "Cumartesi" 16 Nisan 1327 29 Nisan
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: Ay y y y maskeli balıkçılar! O sizin bulanık suda avlamak istediğiniz balık kılıç balığı değildir...?! (İttihat -ı Terakki -Terakki Atelyesi)

NUMARA 8 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Cavalacoz sana bir şey söyleyeyim mi?
- Durduğun kabahat, konuşmayacağızda sabah sabah buraya neye geldin?
- Ben gazetecilikten çekileceğim!
- Üstümüzden ırak ayol oda neden? İnsan hayatı kadar sevdiği gazetecilikten çekilirmi imiş?
- Bir mecburiyet görürse değil çekilmek, biber gibi her şeyde ne gelmeği bilem göze aldırır!
- Ne imiş o mecburiyet Cadalozcuğum Allaha emanet yoksa Dîvân-ı Örfiden falan...!
- Sus çekik partı benim Dîvân-ı Örfi ile ne işim olacak. Onlar bizim hüsnü niyetimizden zaten emindirler!
- Peki o halde...?
- O caddede bu cadede çekileceğim ve-sselâm!
- Pekala çekil bakalım kaçkilo gele çeksin!?
- O na tartılmak derler a odun. Ben gazetecilikten çekileceğim yani terki meslek edeceğim diyorum!
- Ha anladım Cadaloz latife olsun diye söylüyorum, doğrusunu söylesen a niçin çekilecekmisin?
- Sizin gibi zübbelerin elinden!
- Ne??? Ben, ben mi zübbe, ben zübbe ha?
- Yok Abdi Tolinin muhtar sanisi, sen zahir!
- Maksadını açık söyle ve ne illa bunu bir hakaret farz ve tahayyül ederek sizi rüyada düelloya davet ederim!
- Bende saçlarını, bıyıklarını koparır uykudan avdet ederim!
- Şakayı bırakta niçin böyle söylüyorsun onu söyle!
- Bunu anlamayacak ne var? Yine imla mes'alesi!
- Ahmet Mithat Efendi mi yazıyor?
- Yok, keşke o olsa, can kurban. Hiç olmazsa bari ne dediğini bilir!
- Ya bunlarda kim imiş?
- Selanikden gelen Genç kalemler!
- Neler yapaçakmış o Genç kalemler!

-Terkibsiz yazı yazaçaklarmış!

- Nasıl olur?

-Eyi olaçakmış!, Öldüreceğiz diyorlar ne yaparsın?

-Ne yapacağım itiraz ederim! Her kes bana yardım eder, âlem benimle bereber, hatta bütün ervah âtikai şairanmuavenetime şitab ederler ve belkide aşık Keremler, Garibler, Koroğlular bomba bedest bu babda hizmete amade olarak arzı endam ederler!

-Daha neler?

-Öyle ya, ne demekmiş, hiç terkibsiz yazı yazılırmı?

-Bende bu fikirdeyim ama kime ne dersin?

- Her şey derim!

-Aferin Cuvalacoz meğer sende benim fikirde imişsin, ben senide onlardan sanırdım!

-Haşa, haşa ben bunları dünkiler kadar hürmet edeceğim ama gel görki bunlar

- bizi bu dakika geliriz diye tutturuyorlar!

-Ne teceddüt ne teceddüt ticaret??!

- Ben zaten bilirim, ne çıkarsa Selanik'den çıkar!

- Peki bunların mes'elenleri ne imiş?

- Ne olaçak lisânımızı sadeleştircekler, fazla ibareleri ataçaklar!

- Sonra?

-Sonra yan gelip yatacaklar!

- Böyle ise pekde fena değil Cadalozcuğum!

- Nasıl fena değil! Bu gün insanımızın tekibine itiraz! Yarında hayatımızın maişatımızın terkebine itiraz, bu nasıl olur? İttihade mağayir değil mi?

- Hakın kararı ama ateş işine rüfailer karışsa gerek!!!

.....

KÖTEK

Gelivermiş ğaribaldı alayı!!!

Denilince köye yendi Cadaloz

Böyle divaneleri gördükçe

Papada olsa ederdi afaroz

Çakırpençe

KONFERANS!

.....

Karîn-i kirâm konferans sâmiin malumu olduğu veya olmadığı vecihle Cadaloz beyin tahtı riyaset laklaka pervanesinde müteşekkil Kokoz, Kokoroz, Afaroz, Abanoz, Çil horoz beylere ilave bu defa Kakaroz, Çisil Çiroz beğlerde de Hey'eti Terbiyeye dahil olarak konferans programını layıkı vecihle ta'dil ve tavsî e ettikten sonra, Cadaloz İdarehânesinden küb suvar Cadaloz oldukları halde ber- hevâ olmuşlar. Ve her zamanki gibi bir iki saniyede menzili maksude vüsulu ummuşlarsa da birdenbire ufukda zahir oluveren bora, fırtına hasebiyle şapa oturmalarına ramak kalmış iken sarfedilen safire veisten ruyü zemine ilka olunan kum torbaları sayesinde kırk sekiz saat kadar çevvi havada çalkalandıktan sonra salimen Meclis-i Ayana vasıl ve huzur eĝniyaya dahil ve Reis Paşa hazretlerinin iltifatlarına nail olmuşlar ve bahşedilen saatta âyanane üzerine mevki hitabeti teşrif veya o kürsi-i mualla ile teşerrüf eden Cadaloz şu vecihle kelama aga ve peviraz olarak demiştir ki:

Ey ayarı dermadaran ve kesmekeran! Sizler kâinata parmak atmış, istibdadı alele oynatmış, liraları bankonotları katmış tecrübe dideler ve resimli ber güzidellersiniz, bunları dedikten sonra!

Maksadı latife mersadam sizlere eyarı hal ve bazı gil ve kaldan ibarettir, belkide keremattir.!

Şu ittisalınızda ki salında, benim küpden balonda bir takım arkadaşlarım var hepsi naçar, hepsinin buraya gelmekte ki amel yeğanesi milletin ihtarı nazikanesi olan, dumağında yer bulan şu arz edeceğim mes'eledir sanmayınız bir kelepir!

Sizin küçük kardeşleriniz, siyaset işleriniz! Dedikoduyu çoğaltdılar, şahsiyeti ortaya atdılar, Cadalozu dinleyiniz, bunları söyleyiniz, eğer böyle giderse gavga devam ederse halımız harab, istikbal turab olur!

Ey muhterem ihtiyarlar, tamül ayarlar işler böyle giderse gavga devam ederse, çibrili cıplak soyarlar, bizi kabre koyarlar!

Konferans buraya geldiği sırada makamı riyasetden yükselen billurin bir sedayı siyaset eda ile işbu manzume kıraat olunmaya başlar!!

Zat devletleriniz latife ettiğinizde azacak bendeniz arz edeyim ah yüreğim çünkü yanık

NUMARA 8 CADALUZ SAHİFE 3

ben ki bir pür siyaset sayılır hocanızım doğrusu nicece uafakı siyaset bu layık size bir mes'ele arz eyleyeyim ki- bir gün yani bin yüz otuz altı Recebinde idi yazık sekizinci gece saat on idi rüyamda bana dördüncü sadaret veriyordu babalık! Havabına hemde hemen doğrularak yazmışdım. Hakipayı kereminden dilemiştim pašalık. Sonra üçyüz sekiz Eylül'ünün altıncı günü beni azleleyerek düşman kıldı. O alık aradan geçti sekizyıl yine celbetti hele sıvışıp kaçtım o kapıyı bulunca aralık hem sever, hem yine ehemniyeti yokdu asıl nasıl işdir, ne siyaset, bu nasıl maskaralık hasılı kâh binerek derk ettim devri- ur hüriyeti, ben eylemedim mankafalık!!!

Söz sözü açtı getirdi ya teneffüs edelim, ya devam eyleyelim ama size oldu yazık zatı sâmilerine son amelim arzetmek doğrusu gavga, gürültü buda nice kalabalık konferans Cadaloz dinlemeğe layık ise bari Meb'ûsları irsal edelim öyle salık

- Dedi ve kendi! ve bizede kemalî şetaretle dağıldık.

.....

Fırka gavgası, hırkas gavgası demek olacağı hakkında varidi ahbar bir kaya üzerine Kıbrıs'ı, Mısır'ı dolaşarak denizler, deryalar aşarak İzmir'de Leşgeri endaz mehabet olan bir aded gayri sahih piri kâmil siyaset zailin hemen Bâb-ı Âliye'nin kurbu civarına takarab ederek bu karışıklıkda bir külâh kapmak arzusunda bulunduğu söylenmektedir!!!

.....

TASFİYE

Geçen sene demişdim ki:

Pek acayıbdır siyaset her zaman her kesi bir güne dem söz eyliyor mechulu afaka uçan uşşakları sanma ciddiyetle pervaz eyliyor. Müdrîkâtı hepsinin gayet kısa bazıları Adana'yı içaz ediyor ben demem, her kes ne derlerse desin! İttihatı halkı pek avaz eyliyor bak bahar geldi, semen bulmak için galiba şimdi kan ifraz eyliyor. Bir sahayı, büyük kıyas şöylece bir cogun tasrifsiz şaz eyliyor bazısı başdan başa illetlidir, müdgamı fih hükmen infazı eyliyor, birçoğu alelade, idgamada ecvefi vavilik ihraz eyliyorlar zurnada peşrev arar biçareler gelin nahemvaranı saz eyliyor hayıf kim dansetmede mazmurlar!. Talii nasazı poyraz eyliyor

Bir derviş nurandış!

.....

Bir Zükûret Ağzından:

Ben zükuretimi (!) Müstefiti adl ve ihsan olmadım daima eme eşeklik (!) etdim hiç insan olmadım. Bâb-ı Âli caddesinde her kese malum (!) idim.Ben neyim (!) bilmem fakat bir an şadan olmadım bir zamanlar ben himarın bir kibar (!) ıydım hele istiaze eylerim ama ki şeytan (!) olmadım.Çok oçak başı karıştırdım elimle maşasız hayıf kim her demde dervişane zişan olmadım. Bî mehaba bizce tenkidat ve tarizi şan idi süslü ahlakımızla hiç ama ki zişan olmadım. Daima mahkum idim Dîvân-ı Örfide hemen ben demokrat mesleğinde hiç hükümran olmadım. Bu zekâvette cihanı fetederdim şüphesiz neyleyen eşek gibi mahrumu izân olmadım! Dan dan öttüm her tarafta, dinlemezler akılanı ah niçin fetrette ben bir Meclise çan olmadım! Ben dahi ilim ve mairifden alır ken hissemi ne dediğin bilmem kusurum, ama baban olmadım! Parasızlıktan demadem on bir ay tuttum oruç ben siyam halindeyim bir demde şaban olmadım!

.....

(OLUR FELAKET DEĞİL!)

Gazetelerin rivayetine nazaran Tırabzon'da hamsi yoksulluğu olunca kuvvetiyel hüküm ferma imiş! Hamsinin kıyyası yüz paraya çıkmış imiş. Ben haber Tırabzon'da hakikatın ucibi telaşdır zira Tırabzon fukarânın kolaylıkla geçine bileceği bir yerdir. Bir fakir hamsinin bol zamanında sekiz ğaz tenekesi hamsiye evinin bir köşesine attımı kışı bütün hareretiyle geçirir! Hele bu mübarek hayvan pişirilmek için yağada arzı ihtiyaç etmez. Şöyle kuyruğundan yakalayipta, ızgaranın üzerine atladımı bu bir hassa hayvan yağlarını harice terk ederek çözer, çözer kızarır. Şimdi hamsinin böyle katı her kesi bilhassa saray ahaliye hallice düşünceye düşürmüştür. Ve ala rivayetin hamsinin mehcuru olanlar bol zamanlarda gübre makamında istimal ile tarlaları döktükleri hamsilerin çokluğunu der hatır ederek göğüs geçirmekte imişler!

.....

Hiçte güleceği olmadığı halde adamı gıdıklayarak zorla güldürebilmek isteyen mizâhımsı bir gazetenin sahnî kaydı kantarı aşınarak eski bir şehir mektupcusundan her nasılsa yeni bir parmak tedarik ettiğini iddia etmiş isede muhalif aidesi yine o eski soğutana incimad imiş parmakların tesisi nevazişinde kaldığını anlamakda güçlük çekmemişlerdir!

.....

Bu sırada mizâh gazetelerinde kendi hesaplarınca bir terakki, bir kâr! Hisseden bazı kesan bî nam nişan kendi kendilerini misalı keman o akort ederek kurulmuş ve her birini birer nam ile mizâhı gazete imtiyazı istihsalında hayliden hayli yorulmuş iselerde satış hakkında ki tahkikat ve abone iadesi keyfiyetinde ki tenkikatı aher de beyan ve üzerine sarfi nazara mecbur oldukları işidilmiştir!

.....

Geçenlerde her nasılsa tehayyül ediveren bir çeride-i edebiyei!!! nim maheden:

Bez mi Nusret ismi zikrettikten sonra bir şey söylemesi görürüz!

Cadaloz- Hakınız var azizim çünkü onam edebiyat inşan-ı! Zikrettikten sonra juri hakkında ne kadar sitayişde bulunsanız kimseye yutturamazsınız!

.....

Beyazıt ve Ayasofya cihetlerinde ki kahveciler yakında sokak duvarlarına birer ilan yapıştıracakları hakkında devarân eden havadisın sadık ve kizbanı tahkik için gönderilen muhbirimizin iskitlâanına nazaran bu kahvecilerin ilanları şu yolda olacak imiş?...

İLAN

Belediye devâirine!

Geçenlerde her köşe başına ilsâk eylediğiniz ilanatta diyor idiniz ki: Ruhsatiye usulu leatiyen lağvolunmuşdur. Ba'dema beyhude yere müracat etmeyiniz. Halbu ki bu ilanlar üzerine bizim tekrar ruhsatiye alabilmek liğimiz sizin ilanlarınızın ehemiyetsiz ve kuru lafdan ibaret olduğunu isbat ediyor. Binâen- aleyh milletin parası olsun böyle tatbik etmeyeceğiniz ilan ile sırf

NUMARA 8 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz: Ooh, hele şükür gelebildiniz, " tenkidar bu vadi " Narıftada at oynamazı kim dedi aşk koşubda kendini meydana at?!

(*Terakki Atelyesi*)

etmekliğinizi ve ba'de ma bize de ruhsatiye veremeyeceğiz diye vuku bulaçak ilanınızdan zerre kadar ehemmiyeti olamayacağı hususunu bizde mekabeleten size ilân ederiz.

Kahveciyan

Ayasofya ve Beyazıd Meydanı

.....

Sütle yenmek yüzünden şimdiye kadar duçarı ıztırap ve alil olanların esamisi geçende bir zat mutehassısı (!) tarafından hesap olunarak netice hesapta şu bir ay zarfında üçyüz küsür zevanın ayakda hareketinden ayaklarına (kara su) inmiş, altmış kişi kalabalıktan (kaburga hastalığına), tutulmuş, olduğunu tebeyûn eylemiş olduğunu ecilden ba'dema kimsenin beyne ma ki yemin değılsede yemine yakın ahitler eyledikleri işidilmiş isede pekde inanılamamıştır.

-CADALOZ -

Şu sünen hakkında her neki işitirsem hepsine de inanmak boynumun borcudur
ve-sselâm!

- DEDİKİ DEDİMKİ...! -

İkdam: Fas'ın mükasemei

Cadaloz- Fe'tebiruuu!

Yine ondan: Aciz Fas hükümet İslamiyesinin uğradığı şu akıbet elimeye aciz

Cadaloz- Kuru acımakla bir şey çıkmaz arkadaş. Hem daha doğrusu kendisine
açımayana kimse açmaz!

Ziya: Cemiyet-i muhteremenin dúcârı zayıf olduğunu ilanda menfeatta
olanların

Cadaloz- Göreceklere mazaret sonra anlaşılacaktır.

Tanin: Şimdi vasıl olduğumuz şu merhalede arkaya sakinane bir nazar
atfederek

Cadaloz- Saatte kaç mil kat ettiğimizi bir hesap ederek yaya kaldığımız pek
güzel anlaşılabilir!

Yine ondan: Her kes vicdaniyede yalnız kalıp uzun teâmmüle dalmalı

Cadaloz- Vicdan ile yalnız kalmak mümkün mü ya? Nifak ekak ve müfsidatla
okadar teklifsiz olmuşuz ki bila ta herimi vicdanımıza kadar giriveriyor!

İkbal: Balkanlarda asayiş

Cadaloz- Görek mi dersin?!

Yine ondan: Hakikat önünde

Cadaloz- Hayat firar eder!

Meşriki İrfan: Bugün Osmanlı Milleti büyük bir buhran içerisinde
yuvarlanıyor mu dersin?

Hüküm: Yine şakva edelim.

Cadaloz- Marko Paşaya!

Yine ondan: Gül daha on beş gün bu suratla terfi ederse ne yapacağız.

Cadaloz- Su kabağı gibi mühendisleri belinize bağlar, hesapsız açtığımız
kanallar içerisinde üzersiniz!

Hükümet: Murakip kimdir

Cadaloz- Evvelce Ekseriyet Fırkası idi ama şimdi bilemem

Yine ondan: Kabine kimden korkar?

Cadaloz- Allahdan kormayandan
Envarı vicdan: Bu gelen zevk ve surur eyyamıdır.
Cadaloz- Söyle iyi gördüğün rüyamıdır?
Yine ondan: Canlı mahlukun bütün bayramıdır
Cadaloz- Hangi mahluk? Beğ midir, Paşamıdır?
Yine ondan: Kellerin, beğlerin aramıdır
Cadaloz- Anladım şimdi deniz hamamıdır!

.....

Muhâberât-ı Aleniye: Adana'da Halil Asım ve Emin Ali Efendilere -abone bedelleri olan atmış gurusu aldık. Teveccühünüze teşekkür ederiz.

-Selanik'de yolcu Abdülbaki, Eskişehir'de Abdülvahab, İzmit'te Kokarzade Nazif Efendilere serian mektubunuza intizar ediyoruz.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 9 - 3 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı " 19 Nisan 1327 2 Mayıs Efrancı
Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşr olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: A benim hamarat evladım kirli çamaşırklar meydanda yıkanır mı?!

(Abu hayat → İttihat Terakkiyat Fırkasının kibirli herifleri Sahibul hayrat ve'l hasenat cahidu usturani nevidir 1311- Terakki Atelyesi)

NUMARA 9 CADALUZ SAFİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ah Cavalacoz ah ben sana demedimmi ki bizim kolay kolay olacağımız yok?
- Bu neden icab etti?
- Neden olacak birbirimizin aleyhinde hırıltıyı, gürültüyü bırakamadık ki...!
- Hizbi cedinde mi bahsediyorsun?
- Dert bir olsa ne canım, gel gör ki her tarafta bir takım ahzap cedide ve hedide peyda oldu ki, hizbi cedit ona nisbeten kizbi kadid gibi kalır!
- Peki ne demek istiyorsun Cadaloz?
- İkdamı muntazam okuyorsun?
- Serde gazetecilik var. Hangisini okumuyorum ki İkdam'ı okumayacağım!?
- Demek ki gazetelerin hepsini okuyorsun öyle mi?
- Hay hay!
- Bari okuduklarını anlaya biliyormusun?
- Cadalozcuğum sende bazı öyle sualler sorarsın ki her tarafında bir tariz ahengi mündemiç!
- O bizim ahengi hayatımız muktaz batındandır!
- Haydi öyle olsun. Ne var idi İkdam'da?
- Edirne valisi hakkında bir makale
- Nasıl? Makalemi?
- Hemde öylesine bir makale ki biraz daha gayret etse baş makale olacaktı!.
- Ya demek bu kadar ehemmiyet vermiş ha?
- Tabi değilmi ya? Ehemmiyetlice ise ehemmiyet verilir!
- Peki ama benim nazarımda Mazhar Beğ valilerin en mümtazıdır. Artık onada bir bahane bulduktan kelim!
- Evet kelim kelim layenfa!
- Doğrusu ama zaten İkdam'dan menfaat olsun için etmiyor ya?
- Ya mazarrat olsun diyemi?
- Dünyanın her işi esasen menfaat ve mazarrattan hali degildir!
- İyi söylüyorsun dostum ama hüsnü zan ile memeuruz. Belki İkdam onu vatanın selameti için yazmıştır!

- Artık vatanın selameti için mi başka bir kuvvetin kerameti içinmi yazmış bilemiyorum.Yalnız benim bildiğim bir şey varsa o da Kazova resminin Edirne'yi ihya edebileceği mes'elesidir

- Bunu İkdam cinayeti mukadder dinlemiştir dersek?

- Kim bilir?

- Yok ben onu bilirim her halde onunda bir fikri vardır

- Tabii mi ama okozu iyi isteyenlerin elli bin fikri vardır!

- O ne demek ya?

- Bak sana bir şey söyleyeyim o Kazova resminin va'z olunmasını esasen bütün Edirne ahali -i umran pervarani istediler. Meclis-i Umumi vilayet karar verdi. Valai kâr agahda adalet ve hakkaniyetle tatbika başladı.!

- Pek ala ya İkdam niçin taşladı?

- Sen ona paşanın taşı çok istediği yere atar, sürer

- Ve İkdam öyle:

"Atarlar senin harayı deruhtu meyvadar üzre."

- A caba bu o Kazova resmini isteyenler de varmı drsin?

- Pek az adeta bir hizbi galil diye hüküm geliyor oda işlerine gelmeyen, daha doğrusu iğfalatı acaibe kapılan bir kaç Rum tüccar!

- Zaten bu gazetenin mesleği gelil meddahlığı!

- Ne dersin? O da meslek.

- Hepsi ne ise de malum ya Edirne'den şehrimize bir çok misafirin muhtere geldiği ki hepsi o vilayet erkanından, hepsi o memleketin mukadderatı siyasiyesiyle meşgul, daha doğru bir tabirle, o Kazova resminde konpetan bunlardan hangisine sordumsa bu ersmi cedidden son dereceye kadar memnun ve hatta her hususta olduğu gibi bu mes'elede dahi valai vilayet Beğ efendiye minnettarlıklarını söylüyorlar.

- Acaba nasıl olduda İkdam öyle bir fikir de bulunuyor?!

- Söyledim ya hizbi galil mudafaalığı, hem daha doğrusu bu bahane ile dahiliye nezaretinde çatmak, o babda bir dedi kodu meydana getirebildimi, gazetesini satmak yan gelip yatmak istiyor!

- Ya! Demek böyle ha?

- Dikatli okusan anlardın, bilhassa Şu sözler nazarı dikkatı calibdi. Dahiliye Nezaretinden sorarak merkeziyetlemi idare olunuyoruz, ademi merkeziyetlemi?-
Diyordu.

- Hay kurnaz hay, ademi merkeziyet deyiversinlerde kikirir yeni muharririne haber gnderebilirmisin? Kapanda kaçan mı?

.....

KÖTEK

Bütün gavga ile geçmektedir kıymetli saatler, boĖazlaŐmak, didinmek en büyük emelidir nasıl ortayı kaplamıŐ asabımız, hunu cehalet kim yetişmek hatıra gelmez bu gün imdadına Fas'ın

akırpene

.....

- KONFERANS!

Tiyatrolarda salonlarda hatta kahvehnelerde bile umumi ve hususi konferanslar dinliye dinliye kulakları işe dair sözler işitmek istemiyen bir hayli zevatı kirâmın ekiden mekiden Şiddetle ve hareretle ettikleri ısrar ve ikramları zerine Cadaloz Cenapları da Karadağ hududunda müthiş ve mükemmel bir konferans itasını va'detmiŐ ve heyeti tertibiyeyi teşkil eden malumul esami Cavalacoz, Afaroz, Kaparoz, Cayaroz, Abanoz, Kokoz, Kokoroz, iroz, il horoz nam ve zevata layık vechile tedarikatta bulunmalarını keraren ve mesaren emreylemiŐdi!.İŞ bu mevaidi dinleyen ve işiten zavatı kirâm ber muibi talimat yevmi mahsus me'susunda fev fev Okmeydanı'na Şıtab ve oraıkda bir miktar ekli kebab eyledikten sonra nagihn ol Cenabı Cadaloz, küpsavar!.Misali mantar ve karnıbahar birden bire küpüyle beraber orada zahir olub, hazır bulunan zevatı hamilen ber-hevâ olmasına ve iş bu kp hayret numun gıpta bahŐeyi balon bir dakika sonra! Karadağ hududunda arzı vucud ederek hamulei kıymetdarı olan sâmiini bıla pasaport oraya ihraç ve orada Şekavet ve isyanla meşgul olan kesen

NUMRA 9 CADALUZ SAHİFE 3

bî izanide çağırıp konferans dinlemek hususunda iz'aç eylediğinden orası bir mülhîme halını almış ve haşerai tecemmu eden bu kalabalığa Karadağlılar'da uzaktan kaz asabaka kalmıştır.İşte bu cem ğafirin ne olduk? Ne oluyoruz? Sualı istifhamları arasında alkışa felan lüzum görmiyen natik ve nasih şehir Cadaloz en yüksek bir taşın başını kendisine kürsi-i nasihatittihaz ederek ra'd ve bark asa şol vechile gürlemiştir ki:

Ey ahali bu haliniz? Geldimi zevatınız? Evlat ve iyalınızı, mealınızı kendi ellerinizle kara topraklara mahkkum mu etmek istiyorsunuz? Sizler bu vatanın evladı, ecdadınızın ahvadı değilmisiniz? Asırlardan beri sizi düşmanınızdan koruyan, sizin için soluyan hükümet, matbuanıza alel-hus'us şimdiki hükümeti meşrûyenizin niçin karşı duruyorsunuz, kendi kendinizi vuruyorsunuz! Şöyle bir kere etrafa bakınız, çakmağınızı çakınız, kardeş kardeşe kurşun atmaz yüreğini ateşe yakmaz. Kurşun düşman göğsüne atılır, vatanda rahat yatılır, ey Malisorlar! Hâla uyku uyurlar? Su uyur düşman uyumaz, kardeş kanı kir yumaz? Sizi aldatıyorlar, ekmeğimize zehir katıyorlar,? Emin olunuz ki aldaniyorsunuz, eğer böyle devam ederseniz kendi bildiğinize giderseniz sonra kimseye karışmaz olsanızda barışmaz, haydi temerrüt etmeyiniz, Osmanlıktan tecerrit etmeyiniz, böyle giderseniz şekavette devam edersiniz açık düşman yolu açık bulur inlerinize sokulur, o zaman hamiyetli Arnavutlar galayana gelir Osmanlı'lık tuğ yana gelir, düşmanla beraber ezilirsiniz. Hakı helake serilirsiniz. Size en son sözüm haydi iki gözüm silahları bırakınız yerine kalem takınız...!

Konferans buraya reside olduğu sırada orada hazır bulunan halis, dindar, mert, hamiyetli Arnavutlar tarafından medid alkışlar başlamış ve bu zarı sainenin takdiratiyle aşlamış olduğu halde güç hal ile konferansa nihayet verilebilmiştir!!!

.....

MARTAVAL

Tariki siyasi matbuatımızda muntazam bir şerrah! Müşahade etmek isteyen erbâbı fazilet ve hamiyet bir kaç gün evvel çülusa humayun şerefine birden bire meydana getiriverdikleri şerrah terakkiye sâimane ellerini uzatarak lazime-i mehmanne vazeneyi ifade-i kusur etmemişlersede bir iki gün sonra koltukları dolu, birazda sulu olan bazı mezelerin, Tanzimat, Tanzimat yaygaralarını işitir işitmez esasen tanzimatı pek de sevmeyen ve sevmek de istemeyen sükkanı şehir şehir

harabat espirimiz bunun bir gazete olmayıp, belediyeler tarafından va'z olunmuş o Kazova resminin nizamnamesi zannıyla telaşa düşerek tanin matbaasına doğru firare badem basmaklarıyla bu babdaki İkdam ve İbram üzerine sabaha karşı Ziya'yı şafak runemun oluncaya kadar kendi efkârınıza tercüman oldukları mebtunu meşhur tarafından sirkat olunan evrakı siyasiye arasında zühur ediveren kırmızı bir kağıt hakkında görüldüğü işitilmiş?

.....

- ZAVALLI!-

Rumeli cihetinden aralık aralık top tarakaları işitipde mermilerinin kendi göksü üzerinde tecrübe edilmek istenildiğini zanneden zükuretlikte yekta-i cesarette bî himmeta hararete burudet bahşa bir adet nimi sahih muharrirlik tarafından:

"Her dem ey top felek sineme dokunma benim taşmı sandın yüreğim, kala'mı sandın bedenim" mutalaali bir parca besteleyerek her an ve zaman tağannide devam ve bu surette teşfili sadır edildiğini haber alınmıştır!

.....

- HOROZ MERAKI!-

Meb'ûsanı Kirâmın bu sıradaki münakaşatı siyasiye ve kanuniyelerini? Görüp veya işitipde agzı sulanan horoz döğüştürmekde merak ve hatta yed dolusu olan muzip bir çocuk sahibi olduğu yirmi beş adet horozdan ispenç cinsine mensup gavgacı yusyuvurlak çil horozuna bu şu efendi, bir parça tüyü ondan daha kabarık sağ ayagının bir tırnağı yarık melezleşmiş bir anadolu horozuna kozmide efendi boyu uzun tüyleri dik ve dağınık siyahımsı birisinede Lütfü Fikri Beğ kaz yumurtasından alıbdı hindi altında kuluçka çıkardığı çevik bir sarı horoza İsmail Beğ namlarını verdiği gibi kehribar renkli, kırmızı tüylü halis Denizli cinsine mensub irice bir horoza Hüsnü Fehmi Efendi, beyaz ve tepdi ve her an gıdak gıdak nameleriyle arakadaşlarına ders veren cins bir horozuna Fehmi Efendi, tüyü dökülmemişte henüz tırnağı sökülmemiş olan ve leğmatı can efzasiyle kümesler dolan herşefi bacaklı diğer birisine İsmail Paşa tesmiye edildiği ve diğerlerinin derdest bulunduğunu ba tahrirat gazetemize beyan eylemiş ve orta capda tepeli olup Denizli cinsine taş çıkartacak dercede yüksek sesli, daima diğerlerinden ayrıca gezen ve yem esnasında gelen cesur ve fakat sercimle bir horozu daha olup layıkı vechile gavgacı çıkarsa onunda ismini Mecdi Efendi koyacağını hamış olarak bildirilmiştir!

.....

Seke seke sen geldin, çingırağım hoş geldin?! Bir zamanlar hacer ile nalan olurdu çingırak tabi olan oldukça hele nazan olurdu çingırak nalinin mihı çıkmışda keçe vaz eylemiş. Küskünü olsa güzel yalan olurdu çingırak. Sallarsa şöyle kulagin ses verir çin çin öter zili olsa pek güzel karıvan olurdu çingırak. Ziller istiab edib tariş edince sırtını her ağuş tosta uyuz mestan olurdu çingırak.

Ey ahali çingırağı a siz bilirmisiniz? Her gelişte çöllere mehmen olurdu çingırak. Anlamaz dan da öter sevsen catar, dökse catar. fikri olsa serpeser iz'an olurdu çingırak sen mi geldin çingırağım? Haydi sen öt hacerde kim ki hoş geldin dese yayan olurdu çingırak. Agzını açdıkça sihanı yutardı şüphesiz yaz gelinçe böylece ziyan olurdu çingırak. Bem demem çünkü o ezberden elifbayı bilir, dikkat etse tıflıeb cadhan olurdu çingırak diz çöküp şöyle huzurumda dilerse merhamet belki ol dem mazharı gufran olurdu çingırak.

Cadaloz

.....

- DEDİKİ, DEDİMİKİ -

Hikmeti! Aşkı hürriyet

Cadaloz- Bazı insanlara bir neşvei insaniye, bazılarında bir hissi hayvaniye bahşeyledi!

Yine ondan: Haksız ithamet

Cadaloz- Haklı delail karşısında sabun balonu gibi söner!

Sabah: Yeni bir vazife -i hamiyet

Cadaloz- Eskisinden baş alamıyoruz ki arkadaş!

Yine ondan: Asrımızda harpten maksat düşmanı öldürmek değildir.

Cadaloz- Ölümsün, öldürümsün? Maksat düşmanı öldürmek değilde şöyle bişki milyonluk şarapnel yağmuruyla okşayı vermek ha?!

Ziya: İttihat ve Terakki Fırkası azasında bir kısmının bir hareket aniyeleriyle

NUMARA 9 CADALUZ SAHİFE 4

(Misafir: Bizim (...) balta getirdimi?!

Cadaloz- Haydi, haydi senin benim gibi bunaklara buralarda iş kalmadı.Başka kapıya!)

(İbni karabız Mısır tahrirlerine İzmir mutasarrıfı tariği miyaz 1325 saradisce mikamili Terakki Atelyesi)

Cadaloz- Az kaldı Fırka-i Saniye derece ve derekesine iniyorlardı!

Yine ondan: Kendilerinin muhafazakar olduklarını ileri sürüyorlar

Cadaloz- Menfaatı tarihiyeye lüzumundan fazla görenlerdir!

Şehrah: Maziden hale

Cadaloz- İçimizde (halden maziye) diyenlerde varmı dersin?!

Yine ondan: Meclis-i Meb'ûsânın mutlakiyeti ise bir hükümdarın mutlakiyetinden daha az korkunç değildir.

Cadaloz- A ne demek istediğinizi layıkiyle keşf edereder bilse idim, hala sevapbir cevap verebilirdim ama...!

Tanzimat: Bu günün mes'elesi

Cadaloz- Tanin bilader duymasın derhal hakkınızda şirket davası ikamesine lüzüm görür ayol bu nasıl Tanzimat daha çıktığın günü ilk kilişesini, ser levhasını aşırımsın?!

Yine ondan: Mühim bir hatve-i tekâmül

Cadaloz- Sen söylemeseydin bunu bir hatve tekamül olduğunu bî'la tereddüt kabul ederdim çünkü Ekseriyet Fırkasında tekâmülden zatı tanzimat sıfatı muhalefet gayeniz pek de memnun olmasanız gerektir.

Yine ondan: Evkaf Nazırı Hayri Beğ'in istifa ettiği haber alınmıştır

Cadaloz- Haydi bugün Ekseriyet Fırkasına girde bir caresine bakalım!

Tanın: Kendi aramızda ki gürültülerle o kadar meşguluz ki

Cadaloz- Uzaklarda ki fa'tan değil başımızda ki fesden bile haberimiz yok!

Yine ondan: Bugün şüphesizdir ki, Fas'a biraz malumat bizim için kabil değildir.

Cadaloz- O halde niye kalbimizi kanatıp duruyorsun?

İkdam: Eğer Fırka bu esası İngiltere'de yapıldığı gibi tatbika çıkarsa

Cadaloz- An- kârib Kamil Paşa kabinesine kavuşur!

Yine ondan: Her gazete bir fikrin sahibidir

Cadaloz- Kurnaz! Ya sen kaç fikrin sahibisin?!

Balkan: Meclis-i Millide Abdülhamitler

Cadaloz- Daha nelerrrr?!

Yine ondan: Zavallılar! Kimi Sadr-ı a'zamlığa, kimi Dahiliye, kimi Hariçiyeye Nezaretlerine, kimi Şeyhülislamlığa hazırlandı?!

Cadaloz -Hazırlanırlar zahir.Bu saydıkların bal kabağından olmaz ya!

Yine ondan: Adayı vatanı serinçe delisi edecek parmaklar, sökülmüş tırnaklar ihtira ettiler

Cadaloz- Bırak şimdi o kırdığı potların tanzimatı ile meşguldur!

Teceddüt: Bir zatı muhterem veli nimet

Takdire şayandır bu merdi meydan

Alemde muallimi muhibbi bir ümmet

Mucibi meserret merdi sühandani

Cadaloz- Bu şiirini görse koca Körğolu koşmasına eder seni kumandan!

.....

MUAZZEB KUŞ

İki dirhem bir çekirdek tabirine seza var olan centilmen bir zatı bîdad, yeni bizim vedat! Her nasılsa yanmış yanılmış Ayasofya sıra kahveleri önüne kemâlî itina ile oturarak Alafiranga pantolonun ütüsünün bozulmamasına itina etmekte iken ağaç üzerine oturmakta olduğuna nasılsa dikkat edemediği muazzap bir kuş ela angala

beyaz, otuzbeşlik, fantazi yeğinin önüne mütemayil bir surette eğilmiş olan alamut veya mütaari burnunu tam orta üzerine bir şey kondurmuş yani pislemiş!olduğundan şak şehrimiz bademe ağaç altına oturmamağa ahdetmiştir.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 10 -7 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 23 Nisan 1327 6 Mayıs
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüşhası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz- Gördünüz mü arslanım uğrunuzda dağlar delen, kayalar parçalayan böyle büyük askerlerin oldulça senin için ölüm yoktur demezmi idim?!

(Karadağlar! Vatan - Terakki Atelyesi D.M.)

NUMARA 10 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Gel bakayım Cavalacoz, nerede kaldık bir saattir haykıra haykıra ağzımda tükürük kalmadı. İş olmadı mı burnumun önünde bitersin. Azıcık bir hizmet görebileceğini hissettik mi ararsan bul, bu ne kadar adalet betalet? Ne mucibi hacalet halı esef işimal?...!

- Ne söylüyorsun Cadaloz hele dur bakalımda anlaşalım!

- Sus cal çene herif, ben sana cuma günü bir yere gitme dememişmiydım? Daha bir hafta evvel sıkı sıkı tenbihatta bulunmamışmiydım? Bu ne hareket kepazekârane?!

- Canım efendim rica ederim beni bu kadar paylayıp durma hiddetini teskin et şimdi ne oluyoruz?

- Daha ne olacağız sıkılmaz adam ellere, günlere karşı herkes yiyip, içip eğlensinde biz böyle evlerde pinekleyip duralım. Bu olur iş mi? Elalem bizi ayıplamazlar mı?

- Neden ayıplayacaklarmış, istersem evde otururum, istersem gezerim benim hürriyetim yokmu?

- Senin hürriyetin varsa rûzu-huzurun hakkına tecavüz etmeyede silahiyetin yotur ya!

- Peki şimdi senin maksadın nedir bakalım?!

- Daha hala maksad anlayacaksın öylemi? Vay babam vay, herkes yemeye ceklerini aldı da Kağıthâne yolunu tuttu bizim züppe beğimizde daha maksat anlayacak çarşıya gidecek levâzımât alacakta gezmeye gideceğiz oh babam oh!

- Ha, demek ki Kağıthâne hazırlığı var öylemi?

- Hele şükür anlayabildiniz, a pişmiş kelle süretli biçimsiz herif sana nisan kelleli söylüyorum ki bu sene adam gibi bir rûzu-huzur geçirelim, sende durmuş dahala istizahlara, istifhamlara suallerle vakit geçiriyorsun?

- Peki ne yapacaktık?

- Ne yapacaktınız, tabii hiç, çünkü sen öyle iş anlar, işten çakar adam değilsin ki....!

- Eyi söyle bakalım ne lazımsa getirelim!

- Öyle uzun masrafa luzum yok, şuracıktan balık pazarına iniyor, iki üç kadar kuzu alıp fırına ver, iki üçyüz yumurta bir iki küfe salata, bende birde irmik helvâsı,

kahve takımları felanda hazır işte bu kadar sanki kalkıpta dünya kadar yiyecek getirecek değiliz a...!

- Hiç ne ehemmiyeti var değilmi ya...?! Be yahu çıldırdın mı hiç buna tahammül edilirmi, bir gezme için bu kadar masrafa ne lüzüm var?

- A, a üstüme iyilik sağlık neden bir kere olsun koca rûzu-huzur hiç adi bir gezmeye benzer mi?

- Bilmem benzemez mi? Ruzu huzurda başka bir fazilet ve meziyet mi var?

- Sus günaha girme, bari bilmediğin işlere karışma, gir bari Nisa mollaya sorar sana ruzu huzurun faziletini anlatsın!

- Ayağın öpeyim sen o faziletleri bilirmisin?

- Deme çok şükür ağzının teknesi var hangi kitabı açsam yerini bulur çıkarır. Hiç ruzu huzurun faziletini bilmez olur muyum!?

- Eyi söyle bakalımda bizde öğrenelim.

- Evvela bara kaplı dudu namenin fevki birine bir kişi gerek erkek, gerek dişiruhu huzurun neya hızır ilyas tabir olunan bu yevmi mübarakde! Bi mesireye giderse her adımına yüz bin sevap verilir!

- Ayyy be sorma!

- Ondan saniyen! her kim rûzu-huzur günü kendini mesirede yağlı bir tatlı kaç türlü yemek yer ve yedirirse o kadar huri ve ğilmana sahip olur!

- Sonra ağzı ballı Cadalozum sonra?

- Bir adam rûzu-huzur da araba ile veya kayıkda kaç saatlik mesafe kat ederse kendisine o kadar köşek yapmış olur!

- Dehşet yahu bunlar hep senin kitapların kavlimi?

- Öy le ya!

- Yapmayanlara cezada var mı?

- Şüphesiz! Bir adam rûzu-huzurda her türlü hazırlıklarını ikmal ederek berayı benzer bir mahalle gitmezlerse eşeklerle beraber haşır oluna deyu muharrardır!

- Sus, eyi haydi öyel ise gidelim!

.....

KÖTEK

Pek karanlıkta kalıpta çaresiz yola bulmuş burnuna asmış ışık bir kötek attım dedim tarihini tam aşağıdan fitil almış ğadık!

Çakırpençe

.....

OYNAK ŞİİRLER

Dün gece uykumun içerisinde aparmanı üst katında munkati muttarid asabi ve eninden bir mırıltı işittim. Tatlı rüyalardan sonra muhakememin kararsızlığı arasında ğaygoncuların gamsız soğuk namelerine benzeyen bu mırıltıyı dinlemek bence pek büyük azap olduğundan. Önce yorğanımı ta boğazıma kadar çekerek ve o sesin ans tekrariyesini işitmekten kaçarak yatağın içinde benim bir daire teşkli ettikten sonra büzüldüm kaldım. Fakat o manzara. o asi ses kulaklarımdan bir türlü uzaklaşmıyor. Muzacı ve muazap bir tanıt ile tüylerimi ürpertiyordu."la havle!"dedim yine yatak içinde benim bir daire hiddet cizdim lakin mırıltı kesilmiyor?..O yine birşey besteler gibi işidiliyor, gecenin sabahlara karışmasığa hazırlanan ruhu malulve girya namında me'şun bir seda soğukluğuyla titriyordu.

Nihayet dayanamayıp bağırdım:

-Hay Allah cezanı versin be herif. Böyle gece yarılarında şarkımı ezberliyorsun? Uyusan a, artık...

Ses yine o ses...Name yine o name...Benim çığlığını işitmemiş gibi mırıltısına devam ediyor, hiddet topuklarımı tutmuşdu. Daha ziyade tahammül edemedim. Yerimden fırlayarak kendimi karanlık salonda buldum. Yumruklarımı sıkıyor, herifin kapısını tekmelemeyi ani surette muhakeme ediyor ken fişır fişır bir terlik sesi beni ikaz etti. Evvela karanlıkda

NUMARA 10 CADALUZ SAHİFE 3

bunun ne olduğunu tahmin edemedim.Sonra hafif bir ses:

-Beğ efendi, şu herif delirdimi, ne oldu? Böyle gece yarısından sonra tuhaf tuhaf sayıklıyor dedi.

Bu bizim ev sahibi kadını cevap verdim:

-Şimdi ona gösteririm dedi.

-Ne yapacaksın?..

-Ne mi yapacağım? Yakasından tuttumu sokak kapısından dışarı atacağım.

Burada her kes uyumak ister....

Ses yine o ses... name yine o name. Bizim salonda ki şu yüksek sesle muhabetimizden bile haberdar değil.Hiddetim yavaş yavaş sükun bulmaya yüz tutmuşdu. Ayaklarımın ucuna basarak, onun oda kapısı yanına yaklaştım. Kulağımı anahtar deliğine koyarak dinlemeye başladım işittiğim şunlardı:

Ey perû güzel kadın şimdi

Sana arzı muhabbet eyliyorum

Bir buketcik menekşe ruhuyla...

Ah bilesin

Bu küçük mai mor menekşelerim

Hangi bağdan hayatı feyz aldı?

Bunu bilsen...Hayır hayır bilme

Bilmek isteme

Gece gelmek muhiti hülyama

Ben kapandım hemen ayaklarına

Şahyalı gurur ve ismetine

İltica eyledim. Niçin ruhun

Beni redeyledin,

Azdın.

Ve çiğnedin...

"Ben olmak istedim ebedi bir esiriniz "

"Red ettiniz bu meylimi her halinizle siz"

"Karşımda siz

"Ruhumda siz

"Enderin

"Hissimde siz

"Ah isteseydiniz"

Ah isteseydiniz beni sevseydiniz beni

Dinseydi ruhumun ebedi ah şuyunu...

Biçare adam içeride saçları karışmış. Gözleri dönmüş olduğu halde hem yazdığını kah nazmın ahenğine tabi olarak tiz bir sesle kâh inceleyerek hafif hafif okuyordu madam kulağıma eğilerek sordu:

-İçeride kadın mı var?..

-Hayır dedim ne kadın var, ne bir şey.

-Ne bu adam niçin böyle söylüyor*

-Şairdir dedim şair

-Ne şair? Ben yeminliyim şairleri evde tutmam,

-Madam sözümü ikmal etmeden içeride "intihar intihar edeceğim intihar ediyorum" diye bir çığlık kopdu. Oda kapısını tekmeleyerek herifi kurtarmak için içeriye girdik.

-Ne oluyorsun birader? Dur intihar etme dedim zavallı şair karışık saçlı başının masadan kaldırarak, alık alık yüzüme baktı:

-Ah, bu şiir, bu siir, bu füşun sanatı! İnsanın asabı hissiyesini üzerine öyle hain, fakat şiir amizi, öyle ğaddar fakat rüyavi cazibelerde te'sir ediyor ki... dedi!!!

Silis

.....

-Kasidei bukalemundur hak cenabı Salamon!-

Polise neşve-i can, şule feşandır Salamon.

Her işi zabilaya doğrusu şandır Salamon.

Önünü kesdi denizden kara sarıkların, öylede dehşetliki gayet afacan dır Salamon.

Zülmaaşan bile itl'ak edilirse caiz. Develerde, karalarda kaptandır Salamon.

Zinneti efzayı hikayet beni israil sureta gerçi sanırsında kadandır Salamon.

Ne kulaçlara atıyor şöyle açıktan yüzerek cin gibi mantar atar öyle yamandır Salamon

Ne dedim? Tevbeler olsun! ona ben cin mi dedim ilmi evveline refikî şeytandır Salamon

Yine bak zıpkın attı. Otuz altı kişiye saplandı. San ki balıkçı karayandır Salamon

Sen hemen yemlice, mantarlıca bir olta ile tatlı diller dökerek her kesi kandır
Salamon

Ba'dema peşine sileyi sirkat duramaz zoka limanına bir dalğa kurandır Salamon

O na acımaz olamaz kendisi maymuncuktur. Ah o mahutlara bilsen akarandır
Salamon

Diyemezler ona karşı salvetin sende yürek

-Yokmu payı!-Diyerekle'zazandır Salamon

Çolak Ahmed'e, köse kapdan ve balıkçı Mişona, kara sarıklarına karşı koyandır
Salamon

Kaptan Yorgi, Vasilie o Yunanlı Koçoyu o eşek cennetine şöyle çakandır Salamon

Dilerim her ki mantarınıza vakıf olup cadalozadamı yazmaktan usandır Salamon

.....

DURUBU EMSALİ ÇEMİYETTEN

"Bir sıçrarsın çekirge, iki sıçrarsın çekirge üçüncüde ele geçersin çekirge
"Darbı mes'eleşi meşhurunca bir aydan beri sıçramakla meşgul olan bir çekirgenin
üçün değil onuncu sıçrayışında şapa oturduğu bil amel görülmüş olduğu ecilden,
çemiyetimizce mezkûr darbı mesel meşhurun "on kere" sıçrarsın çekirge sonra şapa
oturursun çekirge"suretinde tashih ve ta'diline karar verilmekle ilânı keyfiyete ibtidar
olunur.

- CADALOZ

Zaten öyle olacağını size söyle me mişmiydim?..

.....

ZAVALLI ALDANMIŞ!

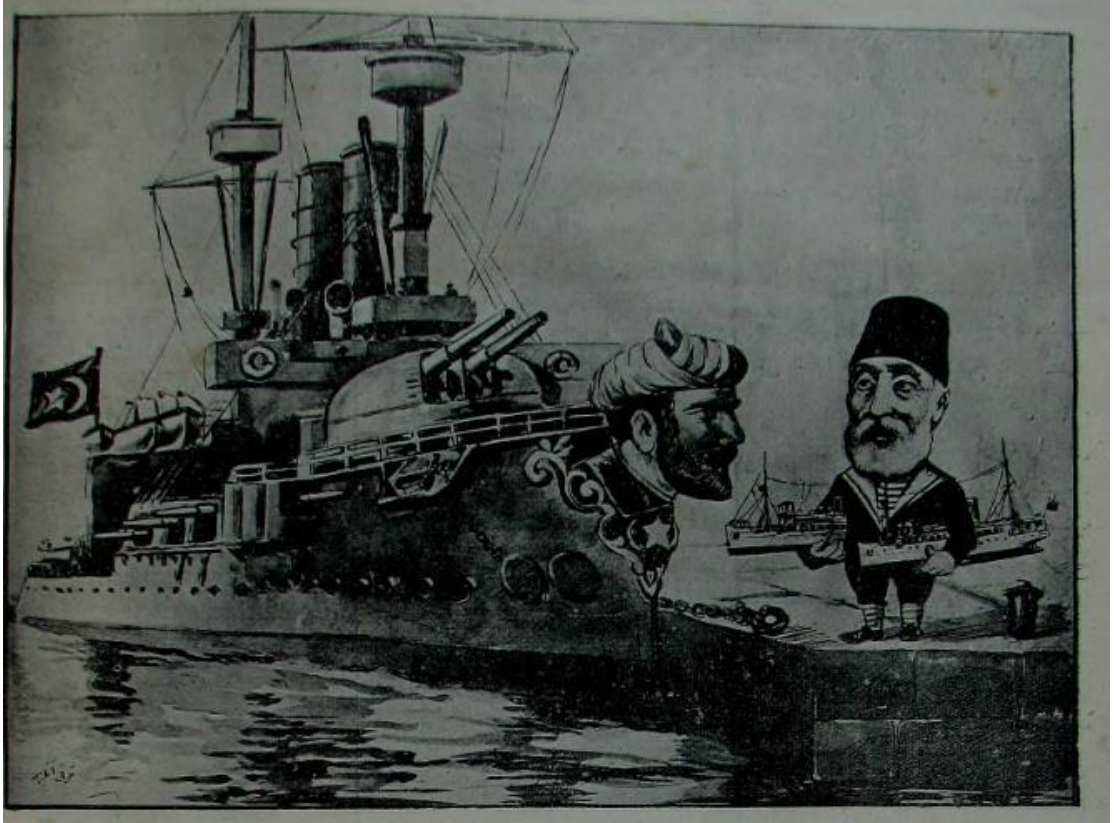
Yedi kaladan Şirkeci'ye gelmekte olan bir şahsi natuvan harâreti şemsten
kebab ve yolun uzunluğundan bitab olarak bir arabaya binmek itersede, elini cebine
uzattığında ancak bir adet ikilik bulunduğundan maksadına nail olamayacağını idrak
ederek çar nacar yürümeğe karar verir ve gele gele Aksaray'a gelirsede yorğunlugin
haddi azamiyi tecavüzetmekte olduğunu görerek orada kalır.O sırada Sirkeci'ye
doğru nazan ve haraman mahya bir tıranvaya tesadüf eder Tranvayın penceresine
asılı olan ilanda çapa köprü yazısını görerek, tıranvayın köprüye kadar caba
götüreceğine zehaf ve kemâlî meserret ve afiyetle tıranvaya rakip olur. Vakta ki
tıranvay bed avaz harekete ağaz eder, biletçi biçarenin yanına gelerek atmış paralık

bir bilet keser. Ozaman ikilik mabedi olan yiğirmilikle kalır kalmaz zavallı aldanmış olduğunu anlar sade yorgunlukdan halas olduğunada sevinir.

CADALÖZ

İşte bizde her çapayı caba zanneden, ya atmışlığı ya gülşana kurban olur?

NUMARA 10 CADALUZ SAHİFE 4

Büyük yürekli evlat: Huzuru hazret hakkında edip bizi ahdi ve peymanı. İanetiyele millet aldı bu vapur zişanı!

Barbaros baba- Unutmaz elbet evladı vatan deryayı ummanı. Korunmaz zırhlısız, topsuz, tüfeksiz mülkü Osmanı!

(Terakki Atelyesi)

- DEDİKİ, DEDİM Kİ -

Gıdık: Gazetecilerin aşağısı, insanların Cadalozu

Cadaloz- Ayol insanların aşağısıyla oynamaktan ne lezzet alıyorsun?

Yine Gıdık cenaplarından: Badettashi! Yazdığım şeyler bütün parlak düşer dermiş beyim. Nice parlak anın rengiyle kartasındadır parlatırdım şöyle tahrirat bî mana seni olmasa methin o yanlışlar ki imlasındandır. Al cevabı beni otur aşağı!

Kırdığın potlar büyüktür gerici binek yok. Fakat irtibat enfi ülyanız kafa tasındadır patlatırım o kafayı gıd gıdık efsanesi. Neyleyim dizginlerin senden de ednasındadır.

Şehrah: Bir safha-i tekammül daha

Cadaloz- Demek evvelce başka sefahatıda görmüştün ha?

Yine ondan: Malumdur ki mutedil hürriyet pervaran

Cadaloz- Müfrit hürriyet pervaran gibi olamaz

Sabah: Meb'usan ve ayan

Cadaloz -Du biraderan zamanist!

Yine ondan: Asılsız şayialar

Cadaloz- Ta'danamı geldi?

Ziya: Tanzimat dairesince icra kılınan ladlat

Cadaloz-Ha aklıma gelmişken söyleyeyim bir daha böyle bir şey yazarken, hangi Tanzimat dairesi olduğunu izah eylesin. Zira bu namda bir de idarehane açıldı sonar yanlışlığa mahal kalmasın. Artık millet gazeteci gavgasından usandı!

Yine ondan: Meslek "adl ve ihsan" bunu iktiza eyler.

Cadaloz- Buda ikileşti, buda izahat ister, çünkü taklidide çıkdı!

İkdam: Çakırcalının yeni çinayetleri

Cadaloz- Eski çinayetlerini hatıra getirdi ama bakalım belki son çinayeti olur!

Yine ondan: Kûdüs'te mühim sırkat

Cadaloz- Hüda fırkat! dan muhafaza buyursun!

Tanin: Bir hastalık

Cadaloz- Tedavi edilirse, kangiren olur. Ameliyatı cerrahiyeye luzum gösterir!

Yine ondan: Galata hüsn, ve hem suizan, iftita

Cadaloz- Pardon yanlış anlamışım bu illetler ameliyat olmaz efsun ile, tılsım ile def olur

Yine ondan: Meslek sahibi mühalifler

Cadaloz- Var mı dersin?

Meşrıkı irfan: Mesala birinin rivayetiyle diğerrinin rivayeti tearuz ediyormu?

Cadaloz- Bilmem, sen ne dersin?

Yine ondan: Tearuz ettikleri takdirde

Cadaloz- Müteariz bulunuruz!

Hakikat: Cemi izdada imkân bulunmuş!

Cadaloz- Şimdilik hüsnü kuruntudan ibarettir!

Yine ondan: Biz hakkımızla hayatımızla oynayan parmakların neler olduklarını anlamaya luzum görmeyecek derecede camid değiliz.

Cadaloz- Her şeyi görüyoruz diyecekte camid değiliz!

İkdam: Zamanı istibdattaki karışıklıklardan biri de gazeteler hakkında ayrı, gayrimenkullerdi.

Cadaloz- Hakkınız var bazılarınız elli bazılarınız da yüzelli lira alırdınız. Bir kaçınız bala olduğu halde içinizde mütemayiz rütbesinde kalanlar bile vardı!

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 11- 10 Cemâziyelevvel Sene 1329 " Salı" 26 Nisan 1327 9 Mayıs Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüşti

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüşti

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüşhası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Talimhane meydanında:

Malum: Kılınç kulanmakta ki maharetiniz zaten meselim...Şöyle şimdi diğerlerine dokundurmadan şu başta ki kara kar bazı bir vuruşta kesivermen işden bile değil lakin...!

Cadaloz-Aferdersin sözünü bal ile kesdim sebat oldum, şey.. bir vuruşta hepsini kesdirmezmissin?!

(Yunanistan, Sırbistan, Bulgaristan, Karadağ Terakki Atelyesi)

NUMARA 11 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Daima söze ben başlamak gibi suretime kaz asa bakıp durursun. Ayol söylesen a?!

- Oh civanım! Sabahleyin nedir yine bu iltifat girab beha? Nedir bu cilvei ruhu efza?!

- Sus Kırk kiliseden karanlıktan kaçmış çeri başı suratlı herif! Yine ecili buculu sözler söyleyip durma, ben senin bildiğin milk, mırtıkarşafı yırtık, şıllık, yılışıklardan değilim? Sonra ense kökün budur diye papucu indirirsem kağırhânedede afallayan kokoz kayıkçı gibi yapışır kalırsın!

- Ne??? Ne???

- Kır boynunu benin anana, nene nemine dinleyecek soğuk kişilerin karşısında finleyecek zamanım yok...!

- Ay çıldıracağım bugün sen neler söylüyorsun, ne cevhereler yumurtluyorsun?

- Haydi tüyü dökülmüş hint horozu!

- Artık yetişir çok oluyorsun. Benide hiddetlendireceksin ha!!

- Bak şunun ağzına, kılığına, bak hiddetine, mıymıntı sen sen kim?? Hiddet kim?!

-Acayip efendim hidet ve şiddet insan kârı değilmi? Sen hiddet edersin de, ben edemezmiyim?

- Yine benim boy ölçüşmeye kalkma, bağ duvarından beş karış aşağı, suratsız!

- Öf artık çok oluyorsun şimdi başarım ha...?

- Başla bakalım ne diyebileceksin? Benim alnım açık yüzüm pâk!

- Ne demezsin?!

- Ona şüphe mi var, işimi bilir, işimi bilir bir kimseyim!

- Evet işini, aşımı bildiğinden ruzu huzur günü okadar ev işlerini bırakıpta Kağıthâne'ye gittik. Bir şeye yanmamda o canım kuzulara verdiğim para!

- Ha, ha, ha ay güleceğimi getirdin ruzu huzur mesarifçinden mi tutdu?

- Ne yalan söyleyeyim öyle oldu, şey. Cadaloz bilmem bu günlerde bir çok evlerde bu biçim gavgalar eksik değil!

.....

KÖTEK

Laf ile, gavgâ ile geçti bu devri içtîma. Gerçi şimdi Meclis-i Milliyi temdid ettiler Bütçe hala bitmedi -pür melamet aşkına savleti nazırlara hakaki teşdidettiler!

Çakırpençe

.....

-BİR KISSA-İ PÜR HİSSE! -

Takvim-i Vaka-i birinci nüsha minder söketcisine kadar okunmuş olan refiki muhtereminden sordum dedim ki:

-Azizim şüphe yokki Meclis-i Meb'ûsân müzakeretinden bazıları pey ziyade nazarı dikkatinizi celbetmiştir. Hafızana ebediyen menkuş kalmıştır.

Cevab verdi:

-Kuvve-i esma-i nazmın pekde yerinde değildir. Yalnız bir şey nazarı dikkatimi celbetti. Muhterem Meb'ûslarımızdan bir çoğu bağıyor, çağırıyor ıslık çalıyor, muttasıl söylüyor. Bir kısmı da devrei içtîmanın üçüncüsü hitame erdiği halde henüz fethi ihsanı hikmet edib bir tek söz bile söylemedi..

Siz bunu garib buluyorsunuz?.

Güldüm, dediki:

-Müsade ederseniz size mini mini bir hikayecik nakledeceğim. Avrupa'da hükkam "hususiyile ruesa kimse ile görüşmez" hanelerine adam kabul etmezlermiş. Bir gün Vükelayı Duvaiden birisi mahkeme reisinin hânesine gitmiş uşak vesilesiyle niyazı mulakatta bulunmuş Reis Efendi adeti veçh ile o vakanın ziyaretini kabul etmemiş. Avukat uşağın cebine liralığı sıkıştırdıktan sonra:

-Lütfen efendinize söyleyiniz. "Parol donur" yalnız iki kelime söyleyeceğim demiş. Uşak liranın kisvi zurtarına sedayı cazibedarına tahammül edemediğinden efendisine gidip zairin iki kelime den fazla söylemeyeceğine namusu üzerine yemin ettiğini ifade etmiş. Reis Efendi iki kelime ile ifhamı meram münkün olamayacağını düşünür, merakta eder.

-Peki gelsin.

Emrini verir. Avukat kemâlî tazimle odadan içeriye girer. Yazıhânein üstüne bir deste banknot bırakıp:

Al sus!

Deyip dışarıya çıkar Reis Efendi bihti azim içinde kalır.

Mahkeme günü müzakere odasında aza he ağız birliğiyle avukata ait işinin lehinde söz söylerler. Reis Efendi ise derin bir sükût içinde kalır. Bir aralık a'zadan birisi kendisine tevcihi kelâm eder.

-Reis Efendi hazretleri! Siz bu hususa dair hiç bir şey söylemiyorsunuz.

Reis tebessümle cevap verir. Derki:

-Siz söylemek için daldınız. Bende susmak için aldım!.

Refikin sürekli bir kahkaha kopararak tesid etti!.

.....

-RUHU HUZUR DÖNÜŞÜ!-

Zamanın nurundan narından, na sazından, mevsimlerin havai safi letafetinden, mevsin al asabanık vakarına harından! İstifade etmek eylemeyle şehir-i şehirimizde ki ityada kapılan ve oldukça kemâli fellî sayılan iki gebc! Birisi kır sakallı, ağır başlı cebalı, diğerinin kavuğu kabalı, birisinin sağ elinde sefer tası diğerinin yalnızca asası Üsküdar'ın Şemsi paşasından veya birazda aşıyanı kıyısından kalkarak aheste beste nazan ve hıraman Fener yolunu tuttururlar. Tezhir zatın araba ile bile gitmeye cesaret edemeyipte şümendifer nişin seyahat oldukları bu uzak fakat şirin mesireye bu iki atmışlık nev civan yaya olarak ğitmeğe muvaffak olurlarsada tabii altı saat kadar meazhim siniriye iktihamına mecbur olurlar. Der kar efendim derken vakit geçerken şöyle bir çayıra uzanıp yorgunluk atmak üzere iken mevkiin bahşettiği letafete inzimam eden yorğunluğun verdiği rehavet bizim mütenezzihim hoş apindeye sefer tası ile beraber şişe-i mestureyi açmağa mecbur eder eder ama bir iki tane teati ek dah olunur olunmaz farti piriden kendilrinden geçerek sızdıkları ecilden nazarı dikkati cahip olan külahları yumurcaklar tarafından aşırılmıştır.!

NUMARA 11 CADALUZ SAHİFE 3

BELAĞAT HÜLASALARI!

Cenabı Cadalozun her nasılsa yine şairlik damarları uyanıp, kendisi aşk ateşine boyanıp, kemalî iştiğrak ile matbuatımızın halini nazmen Tasvir-i İkdam ederek:

Geçti matbuatın ömrü ah ile eyvah ile bari Tanzimat! Balsa şimdilik Şehrah! ile iktibas nur edip, hiçei malumattan bir zaman İkdam edersek ah istikrah ile ansızın baktık şafak attı. Göründü bir sabah! Yükselip avazai millet! Bu istiknah ileyiz Ziya tam hürriyetle açtık çeşmimiz inkılabı. Anladık güya bu sal ve mah ile hamei sadrı nehilkay! Name perdar Tanin! Taş çıkarttı fil ve ruh ve at ile hem şah ile. Ben dahi Tasvir-i Efkar eylerim derdi biri. Hanği bakkalda tıraş oldu o nimi perdah ile nazım bir güzide i nadidesini nazma cekerken yan gözle süzmekde olan birisi bu müsebetsizlikde Cadaloz'u üzerken dudakları arasından dökülü veren ikini mısradaki (Şehrah) yı şerullah diye hata etmek le iş bu iktidar tahriranenin meftunu olan şair na şehir Cadaloz beyti atiyi dahi bil bedaha yumurlayı vermekte gecikmemiştir!:

Böyle alimler!de vardır.Alemi tahrirde bak şu Abdullaha kim (Şehrahı) yı şehrullah okur!

.....

-MASAL-

Bir varmış bir yokmuş Allahın abdal kulları pek çokmuş, bunların içerisinde manalı ede afkeriyle alûde olmuş, hurafatı bî manaya burnundan tutulmuş bir genç Palikarya! varmış .Günün birisinde şöyle tatavlanın gerisinde bir meyhâne de bir iki tane yutmuş oldukça kafayı tutmuş, sağa sola bir iki kazman yola baktıktan sonra Galatacı esnafın toplandıkları Galata'da vaki bir kahveye gelmiş o gün kazandığı! Emvalına meşrûası veya nukudu masrufesini tadat ederken adedi nukudun gittikçe kabardığını yani sekizyüz otuz paraya vardığını görür görmez hemen fikri mağaluyedesi cuş ve huruşe gelerek bir adette esrarlı sığara tellendirmek üzere iken kurdukça karar önündeki mermer masaya bu paranın sureti masrafını natık bir harita çizmeye başlar: Haritanın tahdid ettiği hududu burada göstermek lazım gelse Hind, Çin, Avrupa, Asya kıtalarıyla Amerika'dan bir parcadan ibaret olan bu hudud sütunlarımızın istiab edemeyeceği tabii bulunduğundan yalnız Tedarikât-ı Harbiyeye sarfetmek üzere hazırladığı cetveli aynen söyleyebiliriz:

Averuf sisteminde sekizyüz on iki diritanevet üç bin yüz otuz üç kırovazor, .Altı bin beşyüz torpido ve muhribi. Yüz yetmişbin torpil, dokuz milyon mavzer, onbir milyon adadde makineli top ve tüfekten ibaret isede fakat kuruş hanesinde sarfiyatın yekunu tabii yine sekizyüz otuz altı kuruşu geçmemiştir. O ermiş muradına bizde yanalım adına!!?

.....

DİKKAT!

Geçen nüshamızda ki kaside-i bukalamunun kahramanı deniz merkez memuru Samai Efendi'dir bir kaç gün evvel meydana çıkarak pençe-i adalete teslim ettiği büyük bir sarık kumpanyası kendisinin ne büyük bir Şarlok Holmes olduğunu takdir ederek, huzurunda baş kesip yer oymuşlardır. Binâen-aleyh artık Salamon suretinde yazdığımız Samoil Efendi olduğunu tekrare lüzum yotur. Zannederiz. Haydi alel umya iki mısramı tekrar edelim:

Zineti efzayı hikâyat beni İsrail

Sureta gerçi sanırsın de kadandır Samoil

.....

Mehiye-i bend amuz der hakkı Cenabı Cadaloz sahibi rumuz

.....

Şimdi ser setri sühande yazılır ey Cadaloz

Çabaruz sözleri terkeyle biraz hey Cadaloz

Dinle insafa seni davet edersem kaçma

Yaparızla çatarız yapmadı bir şey Cadaloz

Okudum nazmı dil efuzini mâ-şâ-Allah

Etti aşık keremin şöhretini ta Cadaloz

Çan çan etmekle uğulatmakla kötekle artık

Dolmanı kimse yemez yerse eder kıyyı Cadaloz

Mai gözden kara gözden sakınıp kendie gel

Atma her bahiste bir narai hey hey Cadaloz

Hacı yatmaz gibi müthiş afacansın bilirim

Seni sızdırmadı nuş eylediğin mey Cadaloz

Adeta (örfi) burakma ki denir divane

Görünür meğer sana memleket reyi Cadaloz

Gelelim şimdi biraz mebhası ciddiyana

Hezle akadamı bırak böyle bî payı Cadaloz
Köylüden bir babalık çıktı bizim çiftçilere
O nun oğludur ibiş kalsa idi hey Cadaloz
Oldu manında çekirge koca başlı tasvir
Sormadı kimse bu yazarda bir pey Cadaloz
Kızılırmak, yeşilirmak ne demek tıraje
Giydi her renk ile bak başkaca bir zi Cadaloz
Erciyes'ten nazaret Ankara'ya, Yozgat'a
Berf ve baran ile her mevsimi birdi Cadaloz
Neşri buy etmeğe amade menekşe çıkıyor
Gül gibi elbiseyi durma hemen giy Cadaloz
Rüfeka istememede müttefikan bir bül bül
Sensin ol nameye ağaz edecek ney Cadaloz
Endelip olda sana bir gül ra'na bulunur
Hoşuna gitti bu söz ahdı ya hey Cadaloz
(Kokoz)

CADALUZ

Hoşuma gitmedi dersemde inanmaz kimse ona ikdam ediyor şimdiki piyapi Cadaloz!

.....

RIHTIMDA...

Sandaldan rıhtıma atalayan çocuk validesine dönerek:

-Ay anne burunsuz herife bak! validesi:

-Sus yumurcak!

Burunsus herif öteden bunları işitmiş olmalı ki:

-Yavrum! Sen annenın karnında iken annen benim burnuma aşıyerdide
(ham!...) diye burnumu kopardı!

.....

UĞURLULAR!

Hazakat ve maharetiyle elinin uğurlu olduğunu bütün hasta ğam ve merizaya ve hatta bir çok güzeşteğem kazaya takdir ettirmiş olan emrazı cildiye mutahassısı Uğur Lisân Efendi'nin Sirkeci'de ki muayenehanesi bir sarık tarafıdan güzelce müayene edildikten sonra bazı eşya oğurlayıb firar etmişsede Uğurlayan Efendi tarafından uğurlar olsun denilir verdiği eseflerle işitilmiştir!

.....
- DEDİKİ, DEDİM Kİ-

Sabah: Meclis-i Meb'ûsândan dava.

Ziya- Buruk artık onlar gavgayı bırakacaklar hiç kimsenin davaya hakkı yotur!

Yine ondan: Garip aldı gönülleri

Cadaloz- Usandık şu serserilerden!

İkdam: Yalnız hükümet mi? Ya Meb'ûsanın za'fı?

Cadaloz- Ya biz gazetecilerin za'fı onlardan aşağı kalır mı dersin?!

NUMARA 11 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz- Dur ayol bu ne hasaret? Hiç çatlak bir kalemle ateş üstüne gidilirmi?!

(Fodosun, Tuna Gazetesi, Moskova, Selam, Tanzimat Terakki Atelyesi).

Yine ondan: Önümüzde ki yirmi milyon kadar halk görüyoruz ki hükümetle araları pek şeker renktir

Cadaloz- Ayol senin görüştüğün adam topu topu yirmi kişi yokdur.Yirmi milyon kişinin adamı memuriyetini nereden anladın?! Yoksa yeşil masa etrafında ispartizma tecrübelerine daldınız?!

Şehrah: Siyaseti dahiliye

Cadaloz- Maziden -hale ile mukaffa olmamış. Ben sizin yerinizde olsa idim maziden hale bakınız siyaset ime ile derdim!

Yine ondan: Meşrûtiyet idareyi istihsala say eden erbab ciddi ve himmetin matbahı nazarı

Cadaloz- Birde harfitariflere dikkat buyurulursa arabi ibarebir gazete olacak gibi görünüyorBu nekadar lüğât perverlik?!

Ziya: Bu gün kü hal

Cadaloz- Meşbu-u gavgarat vekil ne kal!

Yine ondan: Kabine istifa eyleyecek olursa hükümeti meclisteki hangi ekseriyet teşkil edecektir.

Cadaloz- Besbelli hükümeteşiz yaşayacağız yani Kuvve-i Teşriyesi Kuvve-i İçraiye vazifesini de görecek!!!

Yine ondan: Temenni ederiz ki bu endişeler, bu şayileler esassız olsun.

Cadaloz- Ya biz havadis fűrüşlar ne hatiyat ile meşgul olalım?!

Silah: Silah'ın mesleği İttihad, hedefi Terakkidir

Cadaloz- Geç yiğidim geç hak yolunu açık etsin, şimdi sana ne diyen var?!

Balkan: Nedir yarab! Bu müslümanlarda ki kayıtsızlık? Nedir Allahım! Osmanlılarda ki bu kaygısızlık? Nedir ilahi bizde ki bu duygusuzluk?

Cadaloz-Bana ne soraydınız cevabını verirdim. Ama neyleyim ki pek büyük makama müracaat ettiniz!

Yine ondan:Milletin yüzde doksan dokuzu!...

Cadaloz- Hafizdir hafiz! Amaniyede bilirmisin! Başına iş çıkarma!

Hikmet: Gayei tahlilde ne buluyoruz?

Cadaloz- Bizlerin tahilinde demek istiyorsanız at, betalet, cehalet, hırılı, sızıltı, gürültü, şaka, veğa şaka, techil, tenkil, terzil, ferah, süür, hubur, feryad, enin...!

Yine ondan:Evvela meydanı matbuata bir göz atalım.

Cadaloz- Gözatmağa hacet yok.onların attıkları zigoslar gelir kendiliğinde göze girer!

Silah: Rumca gazetelerin ittifakı

Cadaloz- Bari bizlerede dersi ibret olsa!

Yine ondan: Rusya'da meşrûtiyet!

Cadaloz- Acaba yastık göremi gözü dilber görenin?!!!

.....

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE -

Umum taşra bayilerimize:

Her ay nihayetinde hesabı kati idarehanemizce usulu ittihaz eylediğinden, Mayıs iptidasına kadar, her neden ibaret olursa olsun, hesabatınızın katiyetle satış hakkında ki muâmelatı havi mektuplarınızla beraber irsalı rica olunur. Paraya mükabil posta puluda kabul olunur.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 12-14 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 30 Nisan 1327 Mayıs
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüşti

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüşti

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüşhası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Bir ihad metasuru:

Sadr-ı a'zam: Adl ve ihsan politikasını da vaaz ettim. Daha ne yapadım...?

Her kafadan bir ses:- Gölge etme adl ve ihsan istemem!-Müddeti ömrümde ben dolmayayım.- Böyle sadr-ı a'zama birşey demem!- Bencede alkışlamak emr-i ehem eyledi surat-u kübra ittihat!- Sonradan çıkdı netice çıkdı itimad!

NUMARA 12 CADALOZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ey Carulacoz ahvali almada ne var ne yok bakalım?
- Siz daha iyi bilirsiniz?
- Sende epece kulağı deliklendin hele anlat!
- Şimdi ortada ne vardı?
- Bilmem...? Acaba ne yok? Var olanlar okadar çok ki...?
- Birisi mutlaka Buhran-ı Mükela ha?
- Nasıl Buhran-ı Mükela? Nerede? Hangi memlekette?
- Burada ayol burada!
- Çekkek pireti, nevarmış durup duran adamcağızlarda?!
- Bir ben söylüyorum ya, herkes söylüyor her gazetede bundan bahsediyorlar, görmüyormusun?
- Görüyorum ya, can kulağı dinlemeğe bile lüzum görmüyorum, hepsi saçma, zırva daha ileri gidersen kim bilir nasıl bir emel ile kendileri buhranlar icad ediyorlar veya buhranlarda menfaatdar olanlar irfalatına kapılıyorlar!
- Ama yaptınız ha! görünen köy kılavuz istemez ya?
- Ona nekadar keskin gözmüş ki kimsenin göremediği haritası bile çizilmeyen köyü kılavuzsuz keşfediyorlar!
- Yine muamaya başlamada sözünü açık söyle işte meydanda, işte meydanda! Maliye Maarif nazırları başı çektiler o bir tarafta bekle!
- Vay beğim iyiki nazır istifa etmekle on iki kişilik vükelada buhranmı husule gelirmiş?
- Ne diyorsun ayol Şeyhülislam hazretleri ile istifa edecekmiş!
- Onuda kim halt eylemiş? O kadar metin, Fazıl bir zat böyle nazik bir zamanda istifa eder mi imiş?
- Dahası var, hatta sem hatta Kamil Paşa hazretlerine de sadr-ı a'zamlık teklif olmuşda? kabul buyrmamışlar!
- Daha neler? bu da nereden çıktı? Yeni çıkan gazetelerden birisiniin hibal-i bi mehlinden!
- Böyle buhranlar! gazetelerce bir galatı-i hal aldı birisi ricadan birisiyle münasebadar oldu mu güya kayna, firka hesabına hamen teklifleri bastırır ful ana

sadarat yok bilmeme o birisine meşihat teklif olunmuş gider sorarsam mehafili ayidasının haberi bilemem yok

- Hakikaten öyle ama...!

- Hakikatıda böyle mecazide, tevekkeli değil Divân-ı Arifinin yine bir ihtarı var başlıca nazar dikkati celb eden nokta memlekete muzur bir takım ecnebi telgraflarının dah doğrusu düşman fırıldaklarının hamam telli yolla sütunlarda yer bulmasıdır geçenlerde biriside kalkmışda artık İtthat Cemiyetinin kolu kanadı kırıldı. Rumelide bile sözünü dinlemiyor lar kabaklı saçma bir ecnebi telgrafını ağzı sulanarak mal bulmuş magribi gibi tercüme etmiş!

- Acayip, yahu bunca nankörlükten ziyade iftiradır!

- Ona şüphe mi var. Zaten burda bazı Rumca' ya çarelerin ecnebi gazetelerden alıpda neşir ettikleri muzir telgraflar evvele kendi garilesi kafalarında istihdar olunarak Avrupa'ya gönderirler onların gazeteleri yazdıktan sonra yine bizim me'hudlar taerrafından tercüme saderetiyle sütunlara derç edilir!

- Ey doğrusu fena kurnazlık değil!

- Zaten böyle beyinsizlerden ne beklenilir?

- Bilmem ki beyinsizmi desem? Yoksa vicdansızımı? Yoksa...?!

.....

KÖTEK

Mir-i cavide çekilmek yaraşırımı idi ah böyle sallantıda kalsın seneyi haliye? Yine nail olacak belki hükümet ama suyunu çekti gibi gelmedi bana maliye!

Çakırpençe

.....

KONFERANSI AFAKI!

Heyeti tertibemizden akaruz garbiyaldan alayının! Tenkiline, caparuz serseri alayları teşkiline kapaguz galafatda ceblerin terziline koku zenginliğin teshiline fukurunun zirvalar tehviline cebir-uz Ahmet'ler Cil horoz da taruflar tesciline memur olduklarından dolayı yalnız kalan Cadalacoz duacıları tertibar-ı lazime i ikmal edemediği cihetle konferanslar müztabihi bir surette mevki sektadar olmuşdu narinin-i ikram konferans-ı insan tarafından Cenab-ı Cadaloz mevakii olan müraccatı mütevaliye ve tahrirat? Nazarı dikkaten dur tutulmayacak bir dereceyi bulunduğu ecilden ve bu sırada kuru, kof ugultulara boru- boş gürültülerle meşbu olan afaki İstanbul'da bir konferans ihtası pekçe münasip ve hatta Cadalozlukla mütenasip ve

belki ehem ve ensep olduğu nazarı dikkate alınarak geçen rusu hazırda Kağıthâne tepelerinde kúp-savar olan heyeti Cadaloz ya! Hemen lem hul basarada bulutlara doğru yükselmiş ve heyeti terbiye cuhiyda tertibat-ı lazimeyi ahz eylemeğin na tıkâ şehir Cadaloz Efendi şu vech ile narazen haya hey ve feryad giş pi sapi olmuştur ki!:

Ey pinli pinsiz her kafadan çıkan mantıklı, mantıksız sözlerle meşbu olan afak! Ey mihadı inkilab ve irtica ile dolan afak! Ey sönük sözlerle renk gül günü solan afak! Ey yıldızı düşküm afak! Ey kendisi küskün afak! zabt olunamayan tarihlerden beri ne ah ve eninlere ma'kez oldun? Ne arşı alaya erişemeyen feryadlara mahbuz oldun!! ne kadar bikselerin tazallüm ve tazarruh etmek suretile imdadı ders oldun? Ey köhne Bizans'ın tecdir etmiş afakı şeni aları ey meşrûtiyet –i mübecelenin fakı ruh minsarı aah sende ne galgaleler gizlidir tarihin nekadar gizlidir (konferans buraya geldiği sırada bir heyvala hayal taerafindan icabat-ı atika –i afakiyadaen olarak rüşvet olmak üzere cadaloz ceneplarına bir sebet kirli hanım peyniri takdim edilmişsede kabul edilmeyerek def-u tart edilmiştir!) Biz seni artık Bârân-ı Meşrûtiyetle yıkanmış, ruzun istibdadı tıkanmış ad ettiğimiz halde yine birtakım fasafis (fis fısın cemidir!) haineye makes olmakda, burunundan tutulmaktasın eğer böyle giderse bizi meşgul edersen sen emin ol ki an-kârib seni müthiş silayin cendereleriyle tıkışdırarak tasviyede kusur etmez yanlış yola gitmeyiz (bu sırada ansızın bulutlar arasında zuhur eden cins-i latife mensup bir hayal zarif ve naarin bir sesle şu neişde-i kıraat etmeye başlamıştır):

NUMARA 12 CADALUZ SAHİFE 3

Ben malike-i husm amel bağış bizansım bilmem ki neden? Feknikab etmedi şansım ben üç senedir hepinize müstenid oldum her memleket her ben ne için müstebit oldum? Toplandıda etrafıma, eknafıma ihrar halen yine yetilmedi bu sütte-i esrar her memleketin sevgili Meb'ûsları burada herkes dökülüp akmadadır işte burada Meb'ûslara, ayanlara ben miskişan olurken her memleket her müstebit eyvah yalnız ben hürriyeti ihtar edecek hayli yerim var bir parmağıma bağlı niçe bin hünerim var alemde çalışdıysa eğer bende çalışdım hürriyete doğrusu süratla alışdım! Afeylediniz bazı kabahat bile olsa mişğil, biliniz maziye her kimki tutulsa asker yok idi şimdi bakın hepimiz asker ihlaki akar etmezsin devr-i mukarrer! dönmem yine nefsimde zararlar bile görsem hürriyete sadık kalırım dahi ölsem neşidenin hitamı müteakip mevcudiyeti his eden Cadaloz mustavrak zamam fevt etmeyerek cevap vermişdi!

Ey malikeyi husnü şerir yaş İstanbul kalbimde yine oynadınız süslüce bir rol emniyetimiz gerçi size yok idi ol artık severiz şimdi sizi gitti o engel! Lakin ne yalan söyleyeyim şüpheli hala bin dağdağa, bin laklaka olmakda hüveyda dolmuşda siyasetle senin sisli muhitin gittikçe tenekuz ediyor belkide sitin söz etmeyelim sevk-i gazele vukeleya hürriyet ile yükselirim arşı alaya deyip kesdi! Şiddetle rüzgar esti Cadaloz küpünden safraları yanı rıfakasından ibaret olan kalın kayım bafıraları atarak Muvâzenesini bulmuş olduğundan kemâl-ı muvafakiyetle idarehâneye nazil ve safra diye tırlandığı rıfakasına kavuşmağa nail olmuştur!

.....

- Medhiyeyi bendae omuz derhak Cenabı Cadalozdan-

DEN MÂBADE

Edebi kıymeti çok gerçi ucuzdur Cadaloz

Senevi aldığı misğar bir otozdur! Cadaloz

Edebi amuz- mizahaç medhike pirayı edeb nükte- i hezele acayip kılavuzdur Cadaloz

Remz ve ima ile her noktası bir ayrı kitap bak kinayât ve cinası bire yüzdür Cadaloz

Cub-i tedib-ibi dest bazı kötek dersi verir haddini bilmeyene elde topuz dur cadaloz

Neşiye yi baş dil-u can yağşı yaman her dediği işde meydan-ı mizâh hayli Cadaloz

Bakma herif attığına hased-u gammazanın can kulağı ile işit her sözü özdür Cadaloz

Yassada bazı soğuk kafiye! Ateşli yazar hele yaz mevsimi manendi Temmuzdur

Cadaloz

Kazı koz anlamanın geçti zamanı artık her sözü damda manende- i muzdur Cadaloz

Türkçesi terakki tatarı niçin ettin tasvir yılır efkârı cihan nesrin oğuzdur Cadaloz
Mevc urub bahrı havadisde şena verlik ile geçdi himmet ki böylece buzdur Cadaloz
Geveze namına gitti on iki tane vuruş zannedersen cebe attı ilk özdür Cadaloz
Otuza dolduralım üstünü işara ile bir hesap ilede noksanına bozdur Cadaloz
Bak muvafıksa bu manzumeyi ilan eyle okuyanlar diyeler ehli rumuzdur Cadaloz
Cadalozlukda vakurhane kıyafet lazım seftanup sende dedirme ne uyuzdur Cadaloz
Kaldı bir kafaya caiz değil istimali sen bilirsin ki ne kozdur ne horozdur Cadaloz

CADALUZ

Doğru söz kendi aleyhinde dahi olsa yazar hak perest anma muhubbi afarozdur
Cadaloz on iki tane guruşdan haberin yok amma belki bir keseyi agarde molozdur
Cadaloz işte son kafiye madamaki methiye fakat onu ben söyleyeyim ah ne domuza
Cadaloz!

.....

ZAVALLI KATİP!

Bir yazıhâne müdürü kesred-i müşagaleden dolayı yanına bir katip almağa
lüzum görür fakat zavallı müdürün varidatı meşguliyeti ile mütenasip olmayıp
mesarifatını ancak tesfiye edebilecek bir raddede bulunduğundan katibin maaşını
nasıl verceğininide düşünmekten hali kalmaz lakin meşguliyette gittikçe artıyor
bemahal bir katibe ihtiyaç var ne yapsın mecburi olarak üç guruşluk bir katip arar
bulur katip müdüre der ki:

-Efendim ben deniz aylığımı yövmiye hesabıyla alırım böyle olursa hem size
hemde bana muvafık olur.

-Bu söz müdüründe işine gelir öyle ya her ay başı üç yüzü bir tahtada
saymaktan ise her gün onar guruş vermek daha hafif olur!

-Pekale hergün muntazaman yövmiyenizi veririm!... der aradan bir hafta
geçer bu müddet zarfında müdür muntazaman katibin yövmiyesini tediye kusur
etmez fakat bir gün her nasılsa parası bulunmaz o gün katibe derki:

- Sizin herhalde bu günlükde harçlığınız vardır. Ben de bozuk para yok katip
de ses çıkarmaz. Ertesi gün yine aksilik olacak müdürün parası bulunmaz aynı
nakaratı tekrara mecburiyet hisseder zavallı katip "yavmu cedei ve rızkı cedeid "
geçindiğinden buhal pekde hoşuna gitmez nasıl gitsin ya o varını yoğunu ertesi gün
para alacağım diye sarfetmiş idi ertesi günde böyle cebinde yirmi para kalmak elbette
hoşa giden şeylerden değildir her neyse bu akşamda peynir ekmek ile imrar eder.

Üçüncü gün yazıhâneye gelir müdürde gelir çalışırlar tesadüf bu... yine müdür parasız! Fakat bu defada katibe karşı mahcub nasıl edeceğini düşünmekden tevellid bir ızdırab içinde mutamadiyen gezinir akşam yaklaşıyor para yok. Katipde gözlerini müsterih mane bir surette idare müdürüne dikmiş....

Nihayet müdür birden bire aklına bir şey gelmiş gibi seri bir hareket icra ederek

hemen asılı olan bastonunu kapar ve merdivenlerde aşağı suratla süzülmeğe başlar. Bir iki adım attıktan sonra aklına bir şey gelmiş gibi dönerek me'yüz bir halde bu akşam dúcâr olacağı açlığı azabı daha şimdide tasvire başlayan katibe:

Katip efendi yarın erkenden gel. Yazıhâneyi aç. İşimiz çokdur...

Der katip de merdivene kadar koşarak derki:

-Beğ efendi şayet ben deniz sabahleyin gelemesem lütfen bende hâneye uğrayınızda anahtarı alınız

Bu söz üzerine efendi dúcâr-ı hasiret olarak:

-Niçün?

Katip: Belki bu gece açlıktan vefat ederimde...?!

NUMARA 12 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz - Seni hain çakırcalımısın? Bakarcalımısın? Kırdığın kozlar kırkı geçdi, bari bende şu bakrac kafanı yere geçireyim de ...!

(Terakki Atelyesi)

(MERAM)

Halt edip birbirine Fırka-i etsek taksim çıkacak hariç kısmet ne kadar miktarda? Fırkalar fırkı hem şöylece mizana koysak librar fırkası kaç libre gelir miktarda?

- İşte cevab Cadaloz-

Böyle caiz olamaz kaide –i galatiyad!!!

Evvela cem ederek sonrada taksim edelim halbiki kayide-i cemn ise cinsiyed arar belki mazrub oluruz tarha nasıl biz gidelim?-

.....

-DEDİKİ, DEDİM Kİ -

Ziya: Dünkü sual, yarın ki isdizah

Cadaloz- Meb'ûsan-ı kiramdaki halei ruhiye böyle devam ederse bütün yarınlar sual ve isdizah ile geçecektir!

Yine ondan: Kabinenin mevki-i

Cadaloz- Her türlü neşiyad ve teminatın fevkinde ve hariçindedir!

Sabah: Bir sene daha

Cadaloz- Temdid edilse yine iş çıkamayacak gibi görünüyor!

Yine ondan: Kabine mes'elesi birkaç günden beri yazdığımız surette hal olunacaktır.

Cadaloz- Ayol senin yazdıkların birbirine uymuyor ki hangi surette hal olunacağını bilelim?

İkdam: Kabinenin mevki-i kesb –i mütenaib ediyor.

Cadaloz- Mi dersin???

Yine ondan: Hakkı Paşa kabinesi artık kesb-i kuvvet etti.

Cadaloz- Ettiysede işleride bitti!

Tanın: Cavid ve Hakkı Beğlerin istifası

Cadaloz- Gençlerin metanetsizliğini iddia edenlere bir vesika oldu!

Yine ondan: Islahatın mudafaları zan olunan nazırlar düşüyor Cadaloz- böyle arazu edenlerde gülüşüyor!

Şehrah: İngiltere Avam Kamarasında ber halede-i ruhiye

Cadaloz- Bizim havas! Kamaralarında ki bir cümle ahval-i ruhiden dah mükemmel mi diyeceksin?

Yine ondan: "Ne ede " gazetesinin mutelaatı

Cadaloz- Mutelaasını alacak başka birisini bulamadız mı idi?

Envarı vicdan: Dün kiler Edebiyat-ı Cedid taraftarını

Cadaloz- Ya bugün kilerin ki Edebiyat-ı Nev Cedid taraftarımı?!

Yine ondan: "Onlar bugün bir his bile olsaar herhalde mazide bir şey idiler ya!

Cadaloz – Peki madem ki ol bir şey idiler şimdi tabii çoğaldılar, çoluk çoluğa karıştırlarasa eşya olmuşlardır!

Yine ondan: Kurtar beni artık bu ceza-i hünerinden
Nizamettin yümni

Cadaloz- Acaba bu mısranıza envarı vicdan cevab verecek olsa:
Kurtar beni de ah bu şîk-ı derbederimden mi verdi?

Süngü: Kıracağız, parça parça edeceğiz

Cadaloz – Evladım eski kıldıklarınızı daha düzeltemedik ki!

Yine ondan: Ne kabine sükût edecek ve nede Tal'at Beğ çekilecek

Cadaloz- Nede istiyanların ekmeğine tuz ekilecek ha?

Resimli kitap: Silah başına

Cadaloz- Onu işittik, marş kumandasına bakalım!

Yine ondan: Benim usulüm

Cadaloz- Dum tek teke dum tek tek! Ayol bu curcunamı?

Meram: Meclis-i Miliye armağan

Cadaloz- Her taraftan feryad-u fiğan

.....

- MUHÂBERÂT-I ALENİYE -

Umum taşra bayilerimize:

Her ay nihayetinde hesabı katt-i idarehânemizce usul-u igaz edildiğinden Mayıs ibtidasına kadar her neden ibaret olursa olsun hesaba-tınızın kat-i ile satış hakkındaki mutelaatı havi mektuplarınızla bereber irsali rica olunur paraya mukabil posta puluda kabul olunur.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercuman-ı hakikat" Matbaası

Numara 13 -17 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı" 3 Mayıs 1327 16 Mayıs Efrancı
Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Atlamaca oyununda!:

Oyun bozanlar!: El başı atlarken bir şey yok sıra bize gelince baş aranıyor, olmaz sayım suyum yok biz oynamıyoruz!

Cadaloz -San ki mızıkçılık edersen mecid! Şerefim mi artacak! Çocukları korkuttun ayol!

(Terakki Atelyesi)

NUMARA 13 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Aman bu siyasyatte nekadar tatlı imiş! Her gün görüyorum siyasi makaleler okuyorsun nedir bu kadar merak, nedir bu ibtila?!

- Ah Cadalozcugum bilsen acaba bunun kadar tatlı meraklı, leziz bir şey varmı?! İnsan bir kere merak sardırdımı başka şeylerle meşgul olamaz ki!

- Peki bunun ne menfaati var?

-Aaah, Cadalozcugum çıldırdınmı!? Hiç siyasiyetin memfatı bilinmez olurmu? Artık böyle menfi-i mühimme-i latuhzası meydanda olan bir şey için sual fazla değil mi?!

- Ayıp değil a benim pek aklım ermiyor, söylede bari öğreneyim!

- Tesüf tesüf binlerce tesüf ve telehuf ve telehuf!

- Haydi çok söyleme zubebesinde

-Vay yine hiddetmi teşrif etti!

- Hiddetlenmeyecek gibi değil ki sanki bulunmaz Bursa kumaşı gibi efendim aman bunda ki menfaat. Aman bunda ki metafet! Deyib duruyorsun söyle çeksek söylüyor yumurtlayacak tavuk gibi kehkeleyüb durma sen ah!?

- Peki, peki Cadalozum iki gözüm anlatayım, nakledeyim. Sana mümkün olduğu kadar arz edeyim seni bir siyasi muhatap farz edeyim hem bu münasebetle birazda meşk edeyim!

- Bende şu hakkayı beyini siyaset pervaranenize aşk edeyim!

- Artık hiddet bu yemden dert-i metrude yukarı fırladı! Haydi seni bekliyorum

- Birtarafamı gidecekdin de?

- Cehenneme gidecektin cehenneme haydi söyle diyorum!

- Neyi söylüye Cadalozcugum?

- Hay Allah mustahakını versin işte siyastein menafihından bahsedecekdin ya!

- Onu bende bilmiyorum ayol dur bakalım daha henüz başladım!

- İşte demin cek bir cok menfaattan dem vuruyordun ya?!

- Ne bileyim ben, banada Rüstem söyledi!

- Kim imiş üstenez?!

- Lütü Fikri Beğ

- O dehşet, demeki siyasiyatın herkese menfatı olduğunu o söyledi ha

-evet!

- Hiç ta'dat etmedim i? Siyasiyat insana ne gibi memfat temin edebilirmiş?

- İnsan sert şiddetli sözler söyleye bilirmiş, olmayan şeyleri isnaden pek de çekinmezmiş ğuya gürültüde kimseye papuç bıarakmazmış, mes'eleyi cedde bila hariç ve rüsum ihtira beratı alabilirmiş? Daha var daha var!

- Bunu sana kendisimi söyledi?

- Kendiside söyledi gazetesinden de anlıyorum?

- Oku bakalım o siyasi o mükemmel sözlerinden birtanesini bende, işiteyim

- Peki dinle "Meclisi Meb'üsunda fincancı katırlarını ürkütmeden her şeyi söyleyebilirim".

- Sus sus şimdi senin ağzını papuçla çarparım hiç o muazzam, muhteşem meclisde fincancı katırı bulunurmu?

- Ey ama sen siyasetten anlamazsın! Buna lisân-ı siyaset derler onda bizim anlayamadığımız manalklar var?

- Eğer öyle münasebetsiz sözler lisânı siyasetse bende ne yakası açılmadıkları var ki...?

- Cadalozcuğum nemize lazım biz kendi işimize bakalım

- Nasıl kendi işimize bakalım artık çocuklarımıza tanzimat okutmayalım mı? Yumurcaklar bu fincancı katırları meclise nereden girmiş derleredse ne cevap vereyim

Sahi büyük tuhaf oluyor

- Ben kolayını buldun tanzimatçı dostumuzun kendisine gönderirim görür, anlar!!!

KÖTEK

Bir birinden müştekidir her sınıf baştan başa

İşte bak insanların ednasına, alasına her kime sorsan cihanda dalından ah eder bende şaşım kainatın bi manasına!!!

Çakırpençe

KONFERANS!

Afarozun, deste deste ceküp getirdiği tahrirat, Kafarozun Kâr'in-i ikram tarafından her an görmekte olduğu teşvikat. Caparozun naz-u inşaata eylediği manzume-i terğîbât. Kokuzun bu yüzden emri maişetinde müşahade ettiği teshilât Kokorozun oynadığı rol teminat! Cirozun balamut gibi irade ettiği terhinât çil

horozun ötüşündeki tesğirât Cavalacoz Beğ'e adeta bir taze hayat bahş eylediği ecilden bu defa konferans salonu ittihaz eylediği evki meyda-nın güne gün lahana yaprakları ve pırasa dalları ila! Bize demiş ve bir müddete natık-ı na şehir! Cadalozu gözetmiş olduğu ücretten muafı telsiz-i telgraf! İle istihbar olunur olunmaz bir sürat bir rakabe ile yetişmiş ve söylemeğe başlamadan dili şişmiş almış sazı bakalım ne demiş!?:

Ey saha-ı peruğa-ı İstanbul'um Ok meydanı! Kim verdi sana bu ünvanı? Söyle bana razu nihan.sürmyesin sazı-u kemanı sende oklar yaylar kırıldı, ne serupayeler vuruldu! Bilirmisin senin bu meydan-ı vasianın üzerinde ne tîr endazeler göründü nesihamı canbazlar süründü! Ne kadar dehşetli tîr endazlar yetiştirdin ne müthiş cengaverler didiştirdin! Fakat emin ol ki biz bu meydan-ı keşmekeşde senden daha mühim roller oynadık. Nifak-u şikak içerisinde kaynadık! Senin deldirdiğin başlar göğüsler birkaç gün içerisinde iltiyam buldu bizim carh ettiğimiz yürekler senelerce kesb-i iltiyam etmez söylemekle bitmez ey ok meydanı! Artık senin üzerinde tecrübeye ihtiyacımız yok bize başka vasayid çok çünkü biz ilerledik silahımızı bildik Avrupa'yı, Amerika'yı geçtik akı- karayı seçtik! Biz dehşetli siyasi olduk! Evet şimdi ırka muhtaç değiliz, düşmana kırbaç değiliz lisânımız gibi silahımız var düşman gibi hayrı havahımız var biz kardeş kardeşi yaralarız kurtlar gibi paralarız! Bî faku ittihadı unuttuk tefrika yolunu tutuduk nerede avareler? Nerede o perhizler ya acusun bizlere ya girelim biz yere!

.....

(SİYASİ BİR ZİYAFET!)

İttihat Fırkasında ki eczayı meşrûtiyetten bazı cuzuları her nasılsa bir hiz-i ceddî teşkil ettiği cihetle sahife-i ekseriyette şirazesizlikler numayan olmağa başlamıştır bir taraftan cemiyet

NUMARA 13 CADALUZ SAHİFE 3

Muhtereme merkezi umuyesinden şerf varid olan iftar diğer taraftan car ikdar aleminden tevaran eden protesto ve işar üzerine bu hiziblerde yine İttifak-u İttihada temayil-u izhar yine vesile olmağın işlerinde ilmi siyasette yedi tulusi bulunan bazı zevat-ı alim-u dâânın eseri tertib çikem- pervarvane ve niemi pesan danesi ile Beykoz cayırında bir ziyafeti rebiiyye idasına karar vermişdi:

İş bu mahı cemmâzıl evvelin on beşi ve şehri mayısın yevmi ibdiası olan geçen Pazar günü Beykoz nam mesirede kehribâ misal kuzular püryan ve bir hayli saf yağlı yoğurtlar ayaran edildiği dibi enval- u salata ve hıyarlar istihdar ve güne gün etamayı nefise ve eşrebe-i selise dahi iş bu seferede karar eyledi öyle ki iş bu helvâ sohbeti hiçbir alim-i siyaset tatmamış ola esna-i taamda öyle kelimat-ı latife ve nukdeha-ı zarife sarf olunmuşdur ki carakdar cihanda hatta İran ve Turan'da Fas ve Afganda bu kadar edebi edebane irâd-ı kalam edilmemiş ola vel asıl iş bu ziyafet-i pür siyaseti bi hakkı tarif hiçbir kula nasip ve müesser olamayıp yevmu mesburda ol cayıra bağı irem namını vermek layık ve ihra olup tefsilattan müstağni bulunmağın igtisaren lil kelem sarfu nazar olun du ve-sselâm!

.....

ESKİLER

-İstılahı perdazın başına gelenler! -

Köyün birisinde bulunan iki ıstılah perver sarfa düşkününden birisinin az yediğinden olacak şidetle karnı ağrıмага başlamış hatırını sormak için etrafına toplanan köylü dayıların nerenizden rahatsızsınız? İstıdahkarına, suallerine karşı vay batnım vay batnım nakaratını tekrar edmiş! Biçare merhametli köylüler bu batından bir şey anlayamamışlar sada savk-ı hamiyetle diğer hoca efendiye koşarak mes'elenin halini yani batnım ağrıyor demek ne demek olduğunu sormuşlar:

Hoca efendi düşünmüş, taşınmış belki birazada kaşınmış sonra (emsile) den istimdat tarıkını fevt etmeyerek hemen sağa çekmeye başlamış ve: Batın, yeptinu batmen demek ki hocanızın mastarı ağrıyor demiş bit tabi köylüde bir şey anlamadığı cihetle hocasının halen yürek ağrısıyla kıvranmakda rivayet olunuyor el vebalu alel elravu!

.....

-Buruğu kulla!-

Gecen Pazar Kağıthâne dönüğu, sandallar kayıklar sarhoşlar ayıklar mişunlar hayıklar hanımlar halyıklar herkes bir türlü okur sayıklar! Şöyle aheste beste yola düzülmüş geliyor: Sağ omuzu yukarı, sol bıyığı aşığı yumurta ökçe potinli yakası biraz inli kuzđuni fesli, davudi sesli bir hayli şık-ı şık müteşakkik bir takım zevat zanpara sıfatı harirde her mesirede vucudları eksik olmayam şıllıklar peşinde görenlerin feşefeş tabiyesine inzimam eden (yallah yallah) naraları arasında dehşetli gür bir ses:

Burunđi kullâ!

Siyak-u sıbaktan anlaşıldığı vec ile esasen borenenin nerede olduğunu bile fark edemeyen mütenezihinden bir çoğu beht-u hayret içerinde tahri-i enf derdine "düşerek sanki burunda" kumandası verilmiş gibi hamen burunlarının yoklamakta ve bazılarıda şiddeti nevm-u himarı ile uyuklamakta iken:

A uşadığım burunđi kulla!

Neresini tekrar işitir işitmez kayıkçı ağzı bir ihtar olduğunun farkına varabilmişlerdir!

.....

Şimdiye kadar garp lisânlarına vugufunu iddia eden Lütü Fikri Beğ her nasılsa garbca öğrenmeğe merak eylediği cihetle sarfa okumağa başlamış ve bil hassa (lemyemid)! Sığasına merak sardırđını işiden Gümilçine Meb'üsi muhteremi hoca Fehmi Efendi tarafından miri mumi ile (eşed)! Sığasından sarfı nazat etmesi tavsiye olunduğu rivayet olunuyor.

.....

-MEHÛDLAR! -

Bu memleketin nanve nimeti ile pervarde olduğu halde yine Osmanlılar alayhinde yemedik nane! Bırakmayan, el malum vel mahûd Hacı Davut kampanyasına taş çıkartan bir dostunun vapuru? Yunanlı'mıdı? Marsuvani miydi? Kapudan diye uğrada ve Köhen teknesine nalı mığı gibi perçinlediği bir adet Yunan-ı bî izanın vapur derununda Osmanlı yolculara karşı reva gördüğu darb-u tahkir ve tezyyîf mes'elesinden dolayı kotes-neşin istirahat olmuşsada bu ceza cihed-i hükümete ait bir vazife olup bundan mutasarır olan milletin bahş edeceği ceza ise:

Boykutaz

Den başka bir şey olamayacağından bütün erbab-ı hamiyet müttefik bulunduğu liman önü muhafilinden ba telgraf bildirilmiştir hak tesirini halk eyleye!

.....

- HÜSNÜ MUAVENET!-

Tuz, ve Kosturat hadisesini bir Arnavutluk mes'elesi gibi gösterek burnunu sokmak isteyen gârib aldı alayı Makaroniya bir dest-i şecaat-i! Oldukları halde an-kârip hudud boyunda arzu vucud edeceği haber alındığından boylarının ölçüsünün alınması için istimal olunacak metrolar mevki-i munakaşaya konulduğu cihetle Karadağ bahadırları!!! Tarafından Makaroniya bedastana bir hidmed -i müftagare olmak üzere şimdilik bu munakaşaya lüzum olmayıp kendi aldıkları boy ölçülerinden lüzumu kadar onlarada göndereceklerini bildirmişlerdir?

.....

-FARKINDAMISINIZ?!-

Postahânemiz nükemel etmeğe başladı, teknil deyüpe geçivermeyelim kelime kelimeye benzer, cümle cümleye, kela kelama benzer mana manaya kim bilir şu mukaddimeyi okuyam sabahb refikamız nekadar üzülecektir oh ya postahânemiz düzeliyor! Düzeliyorda düzeliyor, nafiye yorulma kolay kolay söylemeyeceğim haydi söyleyeyim postahânenin duvarları yıkanıyor temizlik ziyadelendi!

Darıldınız mı?!

Artık bundan sonra hiçbir kimsenin mektubu haftalarca, telgrafi günlerce seyahat etmeyecek manda poslar gecikmeyecek zamanı zamanında yetişecek bakalım sen kimin aleyhinde yazı yazacaksın.?

Ohya!

Ayıp değil a ben duvarı yıkanmasını intizan-ı idareye fâl-u hayır mumid ediyorum?

.....

- SİYASİ BİR ZİYAFET DAHA!-

Ayan Reisi Muhteremi Sait Paşa hazretleri tarafından umum İstanbul ahalisine mudebdeb bir ziyafet-i keşide olunup esnayı taamda Donanma- i Ananesinin her Osmanlıya lüzumu vücudundan bahsedecekler ve kendi kullandıkları alınmış iki senelik bir adadi atik feslerini de donanma iyanesi için muzayede ye vazı edeceklerini mevsukan istihbar eyledik!

NUMARA 13 CADALUZ SAHİFE 4

Bir şık! Aaay üstümü başımı berbat ettin be adam hiç böyle tenzifat-ı mı olur?
Süpürüyci: Ne bağıyorsun be, herkesin hürriyeti var, nasıl istersem öyle süpürürüm!

Cadaloz -Ah ah bu hürriyete alışamadığımız hep yanlış anlayışımızdan değil mi?!

(D.Mozloun Terakki Atelyesi)

-DEDİKİ, DEDİM Kİ -

Tanın: İttihat-ı anasıra mani ahvaldan

Cadaloz- Birisi ve belki birincisi gazetecilerin milletlerin ahval-ı ruhiyeleriyle oynamasıdır?

Yine ondan: Patrikhânenin şu sırada vazifesi gayet nazıktır

Cadaloz- Sen onların aralık kabalık ettiğine bakma her zaman nazıktır?

Ziya: Mualefet! mualefet!!!

Cadaloz- Mücanebet! Mücanebet!!! Şifreli cevapdan çakarsın ya??

Yine ondan: Malumat-ı umika ile mücehhez olarak meclisde ispat-ı vucud eden bir nazır

Cadaloz- Topla, tüfekte sükût etmez!

Sabah: Devre-i iştimaiyenin temdidî maksad nedir?

Cadaloz- Fazla maaş almak, boş durmamak için gavga gürültü çıkarmak, nazırlara karşı horoz gibi kabarmak vesaire bir hayli mek mak kemafi mes'eleyi kanlı parmak!

Yine ondan: Eğer mualefet fırkaları meshuliyeti hükümeti deruhde edebilecek bir halde bulunsalardı

Cadaloz- Belki ozaman yirmi beş (25) sene sonra mevki-i iktidara geçebilirlerdi!

İkdam: Her kes birden asabileşti

Cadaloz- Sende itiraf edersin hatta sütunların da tasdik eder ki kızılmayacak gibi değildi!!!

Yine ondan: Herşeyde mühim olan ahval-ı iktisadiye düşünülüyor

Cadaloz. İki ay sonra buhranı mali baş gösterdiğinde Cavid'i istemeyenlere benimde bir sual hakkım vardır sen buraya bir mim koy!

Şehrah: Siyaseti maliye

Cadaloz -Osmanlılar için Cavid'in şahsi ile kaimdi!

Şehrah: Teşviş nerede?

Cadaloz- Şehrah'ın birinci sayfasının dördüncü sutunun da

Yine ondan: Natılıktan istifa eden beğler

Cadaloz- Bir çok paşalardan paşazadelerden daha ciddi düşünürler!

Yine onda: Beğlerin istinad ettiği fırkada

Cadaloz- Paşa, paşazade fikrinde olanlar bari ne mamlıdır!!!

Yeni Edirnenin karikatüründen: O daha tahsili idadiyi ikmal etmeden pederinin mesleğine intisabı aht etmiş

Cadaloz -Tevekeli değilmiş dur ve muşavari öyle beş senelik dava vekiline benzemiyordu babadan muntakil ha?

Yine ondan: Kendi gibi hüsnü tabiata malik! Bir refiki ile ikamet ederdi

Cadaloz- Demek ki Tefviki de kendisi ne Refikmiş!

Yine ondan: Hangi mecliste bulunsa herkesden evvel söze atılır

Cadaloz- Bu (atılır) ın mastarı atmak mı atılmak mı?!

Yine ondan: Bir defa her nasılsa yanmışdırdı her vudunun asrı hazır müverrihlerinden olduğunu meşhur Franklı'nın Çin vazı kanunlarından bulunduğunu söylemiş

Cadloz- Hay sersem, hay birisinin Kırk kilise'de mühendis diğerinde meşhur Şeref'in katibi olduğunu bilememiş mi?!!!

Yine ondan: O şimdi ati garibde baba olacağım hayali hamile demekzardır.

Cadaloz- Ha...? Şimdi kimden bahsettiğini anladım:

Öyle ikramdır ulu rif'hatı! her kese baş etti birden hireti.

.....

- **MUHÂBERÂT-I ALENİYE**

Konyada Burhan Zade Hakkı Beğ Efendi'ye:

Abone bedeli ahz olunmuştur teveccühünüze teşekkür ederiz.

Kırk kilise'de Hüsamettin Efendi'ye:

Mektubu hesabınız geldi memnun olduk hesab altı para üzerinedir

Hesabını göndermeyen taşra bayilerine:

Az çok hesabınızı hemen göndermeniz lazımdır posta puluda kabul olunur!

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

" Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

Numara 14 - 21 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Cumartesi" 7 Mayıs 1327 30 Mayıs
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir. Falcı cadaloz: Nafîle nekadâr uğraşsam, kaç defa tekrar etsem fayda yok, yıldızınızdan!.Hiç biriniz nazır olamayacaksınız?

NUMARA 14 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Böyle hiddetli hiddetli nereden geliyorsun bakayım?
- Hiddetli olduğumu nereden anladınız?
- Onu anlamak için senin kadar sersem olmak lazım
- Bırak cadaloz herkesin kendi derdi kendisine kafi bir dertte sen ilave etme!
- Gördüğümü nasıl anlarım?
- İyi ne diyelim üstekar adamsın ve-sselâm!
- Bir insana üstekar demek için yaptığı işleri bilmek lazım sen benim hangi yaptığım işe vakıfsın?
- Senin yaptığın işler ta'dada mı gelir Cadaloz sen siyasi, kargizar, faal bir iş adamısın!
- Yine bir çıkacak işin olmalı!
- Onu da nereden anladınız?
- Eski vükela dalkavuğu gibi sözlerinden!
- Bırak cadalozcuğum işim var beni lakırdıya tutma?
- Ay senin başka işin de varmı? Ben zannediyordum ki yalnız bana muavenetle muvazzafsın!
- Şimdi bunu inkar eden mi var?
- Ne bileyim işim var dedinizde!
- Maksat yine size hizmet ayol başka hizmet görecek değilim a....?
- Pe ki nereye gideceksin?
- Meclis-i Meb'ûsâna kadar gitmek isterim!
- Ne yapacaksın orada?
- Bu da sözmü? Muhterem millet vekillerinin büyük büyük sözlerinden istifade edeceğim!
- Aldığım hissedenden sizde bir paye çıkaracağım!
- Ne gibi...?
- Artık bakalım ama tabi (livfikri mefel...) taksim ederiz!
- Aman hepsini sen al ben hissemi katiyen hibe ettim
- Niçin?
- Öyle hisseyi almaktan almamak daha muvafık olduğunu bildiğim için
- Yok yok yok olmaz olamaz nasıl olur? Şimdi seni protesto ederim...!

- Dur bakalım nedir o telaş?
- Nasıl telaş etmeyeyim nasıl merak etmeyeyim nasıl hiddet etmeyeyim nasıl...!
- Ay sus sersem sende yaygaracı şarlataan adamlar gibi lakırdıyı zencirleme yapıp gitme....!
- Ay aman Cadalozcugum!
- Sus diyorum sana, san ki her sözü hikmetlerle malamal Meb'ûsanımız varmışda istifade edecekmişiz?
- İyi ama nekadar olsa!
- Evet nekadar olsa onlar kadar beyhude sözlerle meşgul olan hiçlerle imateyi vakt eden kimse olamaz!
- Ayağını öpeyim susalım onlara dil uzatılmaz Allah adamı taş yapr!
- Sen şimdiye kadar doğru söyleyenin taş olduğunu gördüğün varmı onlar öyle dedim ki dedik i ile gavga gürültü ile meşgul olsunlarda sonra onlara dahil hasbu hal eden taş olsun öylemi aç gözünü şaşkın budala olma!
- Demek ki senin nazarında onlar beyhude sözlerle zaiyi vakt ederler öylemi!
- Ona şüphe yok daha dün kü gün oradaydım
- Hangi bütceyi musakere ediyorlardı
- Bütçe nerede ayol beni İsrail hikayeleri konuşuyordular
- A Cadalozcugum yanlış anlamışsınız hiç orada öyle sözler cereyan edermi?
- Kendi kendine cerayan etmez ama mecrasını biris açtı! köprüsünü diğeri kurdu, cerayanda başladı!
- Demek Nafia bütcesi ha?
- Halen bütçe diyor, kimin evini soruyorsun bütçe falan yok Beni İsrail hikayesi diyorum sana!
- Nasıl olur Cadalozcugum?
- Basbayağı olur birisi çıkar Tevrat okur diğeri İncil!
- Ne diyorsun?
- Gitte gör artık yorulmaya vaktim yok!
- Çok şey çok şey Cadalozcugum Tevrat dedinde hatırıma geldi yoksa yine m'evhut sevinirim meshelesinden mi bahsettiler?
- Hangi mesheleden bahsettiler bilmiyorum bildiğim bir şey varsa hiçbirisi o mes'elede konbitan değildi hep yanağında oynuyorlardı!

-Vay gidi meclis vay

-Vay gidi temdid vay!!!

.....

KÖTEK

Sevinirim aşkına Tevrat okunur meclisde zabta geçti o hikayât-ı beni İsrail ne diyeyim meclisin ahvalına Allah acuyub sonra ikazına sorun efhura İsrail!

Çakırpençe

.....

KONFERANS!

.....

Aforoz, Kaparoz, Kokuz, Kokoroz, Çil horoz ve Ciroz nam malum'ul- esami hâdimin Cadalozun kumandan-ı kesiri'i- izanı olan Cavalacuz alayını teşkil ve tertibatını tekmil ettiğinden sonra kub-ı malumayı ihtdar ederek huzur-ı Cadaloziyede yer öpüp afak-ı kaba-i hürriyette bir konferans ihta buyurulması arzusunun izhar eyledi Cenabı Cadaloz sahib-i nüfuz hamam maddeten hâli fakat manevi sihirlerle, tılsımlarla mali olan küplerine vaaz-ı kadem eder etmez Selanik'in Beyaza kalesi üzerinde ru-numâ olan küp yüzbinlerce ihrarın alkışları arasında meydan-ı hirriyete nazil oldu bu sırada siyasiyat Meb'ûsanın keşme keşde şişede beşde ber karar olamaması yüzünden ölçü var hürriyet medardda hasıl olan alaim-i hiddet-u şiddet herçebâd âbad bir konferansçıya lüzum hisettirir ümidiyle (kemafi tecellüb) onları bir hayli çürük yumurta ve limonla ve bir mikdarda muşmula hazırlamaktan azade bırakmamışdı! Vaktaki Cenabı Cadaloz küb suvar bir elinde mar arzıdidar eder etmez esasen ol meydan-u vagada hazur-ı amade bulunan toplar görülmeğe kurşunlar! Vızılamağa silahlar patlamağa süngülerde dokuz bin kilmetro uzamağa başladı işte böyle bir sureti fevkalde kabul olunan Cadaloz kar bürün tarafından uzanıp gelen min gari bir buruna sol ayağın basarak biraz

NUMARA 14 CADALUZ SAHİFE 3

yükselmiş olduğu halde şu vec ile nutkuna bed vu agaz ve uc bağla-i hürriyete pervaz eylediği: Ey muhterem cesur hadid, şedid evlatlar keskin sirke küpüne zarar bu günlerde sizlerde bir alayimi asabiyet rummun oluyor kalpler pirhun oluyor sizlerde yürek salunun dinler devri istibdada istakoz yiyenlerdir sizler ol ruzi hazır inkılabda hızırın külahını kaptınız memleketinizi Kabe-i hürriyet yaptınız sizler yetişmese idiniz istibdada ile didişmeseydiniz hürriyetiniz mâval olurdu ama dai raval olurdu hürriyetin esiriydiniz meşrûtiyetimizin zahirisiniz burç-ı istibdadı Selanik yıkmıştır sizden büyük adamlar çıkmıştır Rumeli dilaverlerini tenvir ettiniz dolab inkılabı tezvîr ettiniz irtica-ı bastırdınız mürtecileri bastırdınız maliyemize hayat-ı cavdad bahş ettiniz bu dece namını nakş ettiniz fakat biz onun kıymetini bilmedik halen gözümüzde ki çapakları silmedik ey kâr-ı gizar ihvanımız biz döneriz kanımız feda olsun canımız artık gözümüz açıldı nuri bidar-ı saçıldı cüzüleri ve hizibler şirazelendi sahifeyimhayat tazelendi Cavid'imiz hazırды o her zaman nazırdır telaşa hiç mahal yok otuz bire zaman Çok konferans buraya geldiği sırada tezkin-i asabiyet için kolonyalar açılmağa her tarafa saçılmağa başlamış olduğu cihetle Cadalozda bil istifade samimi ve daillerini bu yı atırmak ile karıştırarak İstanbul ile Selanik'i barıştırarak gözlerden nihan ve İstanbul'a revan olmuştur.!

.....

(**Tanin**)¹²⁶

Parladı şöyle cihana dehşet-i evzayı Tanin çınladı aksı sedadan şimdi fıfayı tamin cattı Tanzimata şehir ahe edüp ilan harp başladı artık kesilmez işte gavga- i tamin toplanıp etrafına birden çekerler oh ya! Pür şîaret şimdi mekteplerde edna-i Tanin ey bize cuz lazım bizlere bir kat daha hezeli dehşetina himeze etmek ıhyayı Tanin hiddetinden küplere muhalifler fakat çekselers asla yerinden oynamaz payı Tanin mir-i cahidde daha var husule bahrı muhid bahrı luttanda daha vaziftir ülka-i Tanin hamei dehşed feşânı kâinatı korkutur. Barbaros asa göründükçe hayulai tanın bir topuzda bazı insanı kılar duzhı neşin hak peratane acıktır anma me'vayı Tanin berhama taliki devlet-pişine pervaz eder uçmada kaftan kafa dünyada unka-ı Tanin harına hayrandır belki matenler tanlar olamaz taymesler hatta gıpdai bahşâ-i Tanin gülün ataş narına dünya dayanmaz şüphesiz alemi kıldı musahar fikri balai Tanin her

¹²⁶ Merhum için kablel vefat varid olmuştur.

muhalif hiddetinden karşısında titriyor tuutu Tanzimat ile Şehrahi himayi Tanin çokmudur olsa bugün bil çümle erbab-ı kalem emrine gerdem-biduş fermayı Tanin!

Horoz

-AMAN COÇUKLAR O MAMACI AMCA GELİYOR...! -

Bazı defa meşrûtiyet uğrunda için için ah-u enin bazı kere pür hiddet ve şiddet-i muhaliflerine cinu cebin gösteren Cenabı Tanin tabiri dervişhâne ile yürüdü kendisine mahsuz serce ve mütecevizane tabirad aklınca münderis gördüğ binayı meşrûtiyeti tamiratla meşgul gibi görünen Tanzimat yumurcak muz acaklerin tanzifat, tanzifat yaygaralarına rağmen cavalagı çekti sıratı müstakim inhınayı meşyu hareket dolayısıyla cismi cedide matbuatta ayağı kayarak sendeleyip düştü ve vefata eyledi ne ulu gavs der kenarı mus mus uyuştu!

Gülme komşuna gelir başına derler Cadaloz dünkü perşembenin geleceğini evvelki güngü çarşanbadan anlamakta teredüt etmemişdi ah ne edem de neden değişildik taziye tecdid tesirden ibaretir derken hak hayru halefler ihsana eyledi: Tanin meydan-ı matbuata kanlı, canlı, toraman ve hatta tuntuni bir (Cenin) fırlattı Tanzimat aynı fiilin tatbikatında güçlü çıkmadı kendi afakında bir (Zühre) paralandı ne olur gavs ile sıratı müstakimin nasıl hareket edeceğini bilemiyoruz

Şimdi bize düşen- müteveffaların ihlâ ve edvâsına sabru cemil ve ceraidanı vakıyanede umru tavil ihsan buyursun duasıdır yalnız düşünülecek bir cihede varsa oda nöbette bulunan biz mizahiyûn hezelpervaranın - şeytan kulağına kurşun böyle bir emri maneviye karşı nasıl bir halef bırakacağımız keyfiyetidir ne diyelim: Hak için zay edenin her işini hak o kara olur a!

İnsan dediğin beni adamı benzerssede bazen deveye benzediğide vardır etli, sütlüye karşı boyun uzadışı burnuna vuruldukça boyun kırışı hele fütuhât-ı terakkiyi ağır ağır atışı tebişhedaya gelmediğimizi isbat eder

BİR KISAYI PÜR HİSSE!

İleride dehşetli bir hekimi siyasi olaçakları pekçe belli ve sarıkları telli iki hücre neşin talebe her nasılsa gavga etmişler yemek pişirmede buldukları ocaktan ateşli odunları çekerek hemen yeti yerine hücumla başladıkları sırada hiddete arasın da bile hekimana düşünen birisi -aman arkadaş gözümüzü sakınalım

-imdi ey rıfakayı kirâm ciddiyeti ittisam mizahul kelam sizlere hitap ederim ki yendiklerimize hücumu terkedelim veya bizde gözümüzü sakınmağı terk edelim

—

.....

- Hababam?-

Bu sırada cerâidi Haziranın yek diğere karşı misali anarşi şuna buna çattıklarını ve bu münasebetle fazla gazete sattıklarını haber alan bil umum kârîn esasen irtayı mut'aleğandan usandıkları ve fart-ı zikuretiden yandıkları cihetle matbuat böyle devam ederse hiçbir yazıklı kâğıdın yüzüne bakmamaya karara verdikleri işitilmiştir!

.....

DAHA NELER!?

Şimdiye kadar her nasılsa cisri cedîdi namını taşıyan (me'hud cisri âtikın teceddud etmesi murada edildiki sütlüce civarında Kagıthâne yolunda du beler ihzar ediliyor. Emri emanet penahi veya nazaret penahisi ihta edilur edilmez irfayı vazifeye şitaban olmakta bulunduğu görülmüş sede der desti istiğdar olan o metin dubelerden üç adadının ruyi deryada durmaktan usanarak şimdiden garnayab-ı ademe gittiği idaremize haber veriliyor Cadaloz duacıları iş bu rivayetin esası olmasını taemni etmekle beraber merci-i aidinin nazarı dikkatini celb eder ve tekzibini rica eyler

NUMARA 14 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz- Baktım ki gavga var sulh! Ol öyle fena fena lakırdı söyleme sonra ağzına biber sürerimde görürsün!?

(Terakki atelyesi)

- DEDİKİ, DEDİM Kİ-

Tanın: Meclis-i Meb'ûsân muahaze edilebilirmi?

Cadaloz- Bu da sual mi aşık arkadaş onları muahaze etmeyeceğizde kimi muahaze edeceğiz?

Yine ondan: Netice olarak deriz ki Meşrûtiyet bâkıldır, Meb'ûslar fânîdir

Cadaloz- Ah birader bazı gazeteciler Meb'ûslardan daha fânî gibi geliyor

Sabah: Kudüs harfıyatı

Cadaloz -İskele mes'elesi gibi hiç kimse esasına vakıf değildir

Yine ondan: Sait Paşanın Zihni Paşa'ya cevabı

Cadaloz- Hayu bende bu Sait Paşa'ya şaşıyorum seksen iki kere mâ-şâ Alllah seksen yaşında seksen sutunda yazı yazıyor

İkdam: Çetin'e vükelasının acı tahrı

Cadaloz - Kim bilir ne kadar cetin olur

Yine ondan:Prens Sabahattin Beğ'le mülakat

Cadaloz- Ademi merkeziyete doğru ve kati mesâfât şehrâ: Dîvân-ı Âli'ye karşı hassasiyet

Cadaloz- Yalnız müstehidlerinde görülüyor ortada fol yok yumurta yok horoz altında civciv ararsınız!

Yine ondan: Tebeddül-i sadaret şaiyası

Cadaloz- Geçti borun pazarı...!

Ziya: Japonya ve biz

Cadaloz- Ez-zıddan la yehte mîyân efendim nerede ben nerde? Veya eyne ve en ve in ... gibi bir şey

Yine ondan: Emre itaat etmeli

Cadaloz- Boru değil..!

Genç kalemler eski şeylerle ancak bir harabe yapılır

Cadaloz -Neye Kamil, Sait Paşa'lar hazıratından yeni bir kabine yapmaya çalışıyorlar ya?

Yine ondan: Eskiliğin mukavemeti

Cadaloz -Şüphemi var baksan ah hala muhafazakarlık mukavemet ediyor

Yine ondan: Olur dakikada bin kere bende haşrı cenun

Cadaloz- Bu na kıyas edebilsem ya bende kaç milyon

Yine ondan: Benim için ağlaya bilmekte bir sasadetttir

Cadaloz- Be o sadaete her vakt nailimsen bana gülmek sadetinden haber ver

Envâr-ı vicdan: Ağuşu naharın lekesiz gölgeğinde.

Cadaloz- Nekadar gölgede olsa yine sıcaktır a çocuğum

Yine ondan: Muhterem ağa beğim roman beğ

Cadaloz- Diğer ağa beğin ismide tiyatro beğ mi?

Hakikat: Cavid Beğ niçün istifa etti?

Cadaloz -Şimdi baklayı çıkaracağım artık bu suali tekrar edip durma

Babalık Konya'da protestan hastahânesi

Cadaloz- Kurban olduğum kara donlu sanada mı dadandılar?

Yine. ondan: Vali-i fazıl-ı vatan perver

Cadaloz- İstibdattamıyız a derbeder?

"MUHÂBERÂT-I ALENİYE"

Halep Mevlevi hânesi şeyhi Saddettin Konya'da Vacid Celebi Zade Celal Celbi Efendilere abone bedelleri alındı teveccühünüze teşekkür ederiz

Eskicede Hacı Eşref Edirne'de kitapçı Nesim Efendiler hesaplarınız alındı gayretleiniz şayan- 1 teşekkürdür.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercümanı Hakikat" Matbaası

Numara 15- 22 Cemâziyelevvel Sene 1329 "Salı" 10 Mayıs 1327 23 Mayıs
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Son sistem mizahuyun guygucuları destan üçüncü sayfada

(Çekirge sürüleri... Cadaloz Karagöz ve Hacivat..... Terakki Atelyesi)¹²⁷

¹²⁷ ...Bırakılan kısım okunamamıştır.

NUMARA 15 CADALOZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ey söyle bakalım Cavalacozum ne var ne yok?
- Vay her zaman muhavereye ben mi başlıyordumda ...?
- Açanım şart değil a hasen ha ben!
- Peki ama senin her halü hareketinde bir sebebi ziyaretinde sebep vardır onu anlamadan nasıl olurda ben başlarım!?
- Şimdi ben başlarsam fena başlayacağım ha haydi haydi söz isterim
- Söz istiyorsan söyle efendim!
- Söz isteyenin söylemesi Meclis-i Meb'ûsânda olur haricde söz isterim derdimi dinlemek istiyorum manasındadır
- Ah efendim bana bir yar-u vefadar olsa bendeniz söylesem o dinlese o söylese bendeniz dinlesem işiden samîn ve kariin sâfayap olsa...!
- Haydi başlıyoruz efendim perde açıldı olan antikalar serafrazı Karagöz perdesi gibi bu ne biçim muhavere!?
- Ey haydi beğenemedi isen sen çan çan eyle!
- Haya musibet zorla beni söyletmek istiyorsun halbu ki ben bugün dinlenmek taraftarı idim!
- Oda niçin?
- Gevezelikte senin kadar tekelmül etmiş bir Cadaloz nasıl olurda dinlemek taaftarı olur
- Her günah papaza söylenmez a!
- Hele hele Cadalozcugum şunun bir esbabını anlatırmısın ne yapayım suya sabuna dokunmadan lakırdı söylenmiyor ki
- Demek ki siz lakırdınızı ya hamamda veya tuvalet otanızda söylüyordunuz öylemi?
- Neden anladınız
- Öyle ya su ile sabun ile söylenen söz elbette oralarda söylenmek içab etmez mi
- Hay Allah müstakını versin ayol
- O sözded kinaye var kinaye
- Sus konpostozade kifaye yeni yapılan kanundan haberin yok mu
- Var ey ne olacak

- Nasıl ne olacak kinaye, mecaz, memnudur beş altundan yüz altuna veya iki aydan...!Yok a çocuğum o şahsiyatta!

- Ey şahsiyatsız yazı yazalabilirmi

- Bilmem

-Desek biz mizahuyun-ı zaman top iflası imdahat buyuracağız

- İşte benimde suya sabuna dokunmadan demekteki maksatım bu değilmi ya?

- Eyi amma a kardaş bazende insanın susuz sabunsuz köpüreceği gelir köpürde göreyim seni peki ala bende sabunculuk yaparım o zaman kendi sanatın dır derler esnafa yasak olmaz a!

- O çamlar şimdi bardak oldu, görmedinmi koca sabun hânenin başına gelenleri!

KÖTEK

Arkadaşlar zem-u gadhı terkedup say edek kesb-i nezakaet etmeğe geldi Meclisden o Kanunu Ceza bizleri hep hapse davet etmeğe

Çakırpençe

.....

KONFERANS!

.....

Bazı boş heriflerin saçmaları ile dolan kulaklar bir hayli müstaid-i irtica dangalakları peyda eylediği istitlaat Cavalacoz yesinden bulunduğunu beyan ederek-Cadalozun Fransızca bilmemesine ragmen- Paris afakına kaba Türkçe bir konferansın talep eylediği bir cihedle ne yapıp yapıp bir cümle hâdimin Cadaolozun yani ol zavatı malumayı Aforoz ve Caparozun gönlümü yaparak Kokoz ile Kokorozide kaparak Ciruz ile Çil horozu dahi koyluklayup küp tılsımdarı ihtar eylediğinden Cenabı Cadalozda car-u navçâr iş bu teklifi kabule karar vermişdi an hareketin halunda Cemberlitaş üzerinde bulunmak heyeti terbiyenin programı iktizasından bulunduğu ecilden iş bu mağı bi künah Mayısın dörtyüz onsekizinci günü sabaha karşı Alafranga saat almış yediyi on bin ikiyüz bir dakika geçerek berhava olduklarından bir buçuk saniye sonra Paris'in Eyfel kulesinin paratoneri üzerinde ahzı mevki eylediler! Her nekadard Paris ahalisi gayed münevver ve müterakki iselerde o kadar teresidat-ı havaiyeye rağmen ne rasathânelerden ve nede il-mi nucum ulaması taraflarından böyle bir afat-ı semaviyenin zuhur edeceği ihbar edilmemiş ve fakat yine birçok moda meftunu

maden mazeller gökten moda melekesi nüzul etmekte olduğuna zahib ve küp Cadalozun zemine inmesine rağip olduklarını his eder etmez Cadalozda sâmiinin üzerine hemen bir mızrak boyu kalınevaya kadar yaklaşarak ve muhitin nezaketine bakmayarak en eski bir Türk şivesi ile şöyle bağırdıki:

Ey çalışkan, çalışmaya alışkan müterakki zengin Fransızlar şimdilik ziyansızlar sizlerde bizler gibi inkılâp yaptınız hatta Meşrûtiyeti de geçipte Cumhuriyete saptınız gördüğünüz tarakiyatı kaptınız bir çok engeller atlattınız hayli düşmanlar çatlattınız! Fakat acaba bunlar kaç senede hasıl oldu?

Bu millet müreffeh kaç senede bu refaha vasıl oldu? Bunu bilerseniz sözüme gelerseniz tenvir ettiğiniz biz İnkılâpçı gençler biraz daha muavenet ediniz siz millet-u vahide olduğunuz halde ancak bir asırda Meşrûtiyete ısınabildiniz bizim gibi değildiniz bunları tekrardan maksadım hürriyet perver Fransızlardan bir ricadır çünkü artık Osmanlılarda Meşrûtiyet pa bercadır biz henüz harab memâlikîmizi imara ber refah-u saadet ihzar ederken zîr-i himayenize sokulan buralarda yer bulan boş, dolu sulu bşir takım döküntüyad! İstibdatın halen mukaddert-ı milliyemizle oynamakta hiddetinden gayyâeyika tran gibi kaynamakta olduklarını anladığımdandır. Ey muhterem Fransızlar İnkılâbın ne demek olduğunu, yeni bir hükümetin ne buhranlar geçirmeğe mahkum olduğunu takdir ederseniz o latif ve hür muhitinizden o sefil mürtecileri def-u ref ediniz?

Konfransın hitamında bazıları alkışlamakda bazıları alıklaşmakda bulunduğunu gören Cadaloz İngiliz kaşığı ile Fransız çorbası karştırmaktan ise bırakıp savuşmak daha muvafık bulunduğunu bî takdir hamen bravo ur var sadaları arasında küpüyle beraber ber-hevâ ve İstanbul'a can atarak naili reha olmuştur!

NUMARA 15 CADALUZ SAHİFE 3

-GUYGUY CANIM GUYGUY! -

CADALUZ:

Küp suvar hiddet olmuş bir alay sersemlerimiz kayım Allah aşkına bizde bu bağda bitmeyiz merhamet kıl Hakkı Paşa bir daha küfür etmeyiz

Hep bir ağızdan:

Elleri bağlı kapunda adl ihsan isteriz

Karagöz:

Ey Hacivat, hep kabahat doğrusu ba bizdedir lahana duruşuna karşı söyle bu perhiz nedir zemmi istinaf ettik kadaehe bak temizdedir

Hep beraber:

Elleri bağlı kapında adl ihsan isteriz

Cümle:

Hep haram oldu bize eyvah yine bu cam-u cem daima tazik içinde sersem olduk dem be dem yüz gibi olduk yine ey daver-i alişim beraber: Elleri bağlı kapunda adl ihsan isteriz

Kalem:

Arşa çıktı doğrusu işte serir hamemiz: garin insaf ederler lime lime camemiz açlığından can verir bak en büyük allamemiz

Beraber:

Elleri bağlı kapunda adl ihsan isteriz

Gıdık:

başını kimse ğidik asa bu derde salmadı ol üç, beş tane sattım şimdi kimse almadı merhamet kılaf efendim bizde takat kalmadı

Beraber:

Elleri bağlı kapunda adl- ihsan isteriz zukuret alayı ve kibar ailesi:

Biz dahi mağdurlarız geldik huzura bir alay

Sağa sola bakmadan biz aleme bastık kalayı boynuna ipler takup şimdi pişman oldu say

Hep beraber:

Merhamet kıl Hakkı Paşa bir daha küfür ettmeyiz

Elleri bağlı kapunda adl ihsan isteriz

.....

-MARTAVAL!-

Hakan-ı mahluanın intiharı şaiyasını yakından tetkik edebilmek üzere parsada ki boş herif tarafından göze görünmez buluta sürünmez makinasız zafiresiz son sistem henüz görülmemiş bir balon yaptırılmak üzere bazı fabrikalara müracaat etmekte bulunduğunu haber alan Cadalozlarım gelen takibatta bulunmak üzere gemileri hazırlamağa başlamıştır şayet aslı çıkarsa konferanslarımızın afaki bir surette devam etmesini bu vesileye hamıl etmek iktiza eder!

.....

-MASAL-

Bir varmış- postahâne gibi- bir yokmuş-ordaki intizam muamele gibi-bir zat var imiş bu zata bir ihbar name gelmiş ihbarnamenin zahrında yazılı bir ihtar resmi varmış bu ihtar resmiye itaatla bu zat ihbarnameyi heran ve zaman meşhur-i cihan olan bir eczahânenin mührü resmi ile temhir ve hüviyeti tasdik ederek almış postahâneye götürmüş fakat memur-i mahsuz havale namenin natık olduğu parayı "biz bu mührü tanımayız" diyerek red etmiş! Derken efendim o zat kalkmış bu defa bir gazete İdarehânesine gelerek postahanece maruf olan mühür ile havale nameyi takdim ve hüviyeti tasdik ettirdikten sonra gitmiş fakat memur-i mumaili bu defada kabul emmemiş ve bu mührü tanımayız demiş" masal buya bu mühür postahâne ce muteber ve maruf değilse şimdiye kadar posta ile olan muamelatta bu mührü irae ve postada kabul ediliyormuş niçün? Demek ki bu hal kafi ha!... Eger postahâne bu mührü tanıyorsa o zatın işini ne için görmüyor anlaşılıyor ki buda keyfi bir muameleden başka bir şey değil derken iş bitmemiş o zatta parasını alamamış bilahare başka bir vasıtaya müraccaatla parayı almış yemiş, içmiş, gelmiş, geçmişe vermiş muradına bizde hayret ettik postamızın inadına!

Doktora mes'eleli münasebetiyle Çemberlitaş ve Esir pazarında ayakları çemberinde işret olan hukuklu efendilerden bazıları tası tarağı toplayup yola revan olmak için tetderikatta bulunmuşlar isede ruşu ahvalden Bosna'da doktora vazı olunamayacağı istidlâl eyledikleri cihetle bu fikirlerinden vaz geçerek rahatlarını bozmağa karar verdikleri işidilmişsede bu havadisın makrunu sıhha olup olmadığını daha yakından anlamak üzere muhbir-i mevsu'ül gelmemiz Carulacoz Beğ Efendi ol canibe irsal kılınmıştır...!

Meclis-i Meb'ûsânın temdidi müddeti mevzu bahis olur olmaz sebebi müdün nerede vakı olduğunu ve temid icab ederse kaç elif miktarı olacağını hesap ederken uyuya kalmış olan birisi dün bu hususun hali için siyasi-i şehberbimisil ve bî azır Cenabı Cadaloz pür taksire müracat eylemiş olmakla icabı icrası zınnında hamen serri necib murakkabe olarak bir kaç kilometre kadar derin bir duşu naciye dalmış ve badehu bu siyasi ve mühim mes'eleye dair beyan-ı efkâr eylemekde mazur olduğunu söylemiş olduğundan şahsı saili mumaili dahi dört elif miktarı bir teşekkürden sonra me'yusen avdet eylemiştir!!!

.....

"Söylesem tesiri yok sussam gönlüm razı degil"

Nu madı can- efzası ile elved, elfırak çekmekden bir an hali kalmayan bazı muharrirîn-i muhalefet-kârînin eser-i himmetleri ile inanı bi imtinan serbestisi çekilen yürekçiğine tuzlar ekilen matbuata bundan sonra şahsiyat ile iştiğal etmemek ve edememek için dokuzyüz seksen altı çilt tutunname, altmışbeşbin Battalgazi hikayatına mutaallik kutüb-i atika-ı mar atu ile edinmişlersede bu meyanda Aşık Kerem ve Aşık Garip destanlarının bulunması cihetiyle Cadalozun bi hakkın protestosunu mucib oldukları yoksa bazı işaat vuku bulduğu cihetle bu sevku adem ve sevkini tahkik miçün bir heyet tahririne an-kârib şehrimize vurud edeceğini istihbar eyledik diyen olursa inanılmaması tavsiye olunur-

.....

İki kişi arasında:

-Yahu bu sıcak havada bu koskoca paltoyu niçin çıkarmıyorsunuz?

-Hastayımda onun için!

Aynı zavat birgün sonra buluşurlar yine evvelki:

-O geçmiş olsun azazizim bugün paltoyu çıkarmışsınız hastalıktan eser kalmadı demektir.

- Zaten hastalık bende değil dün giydiğim eski paltoda idi!!....

-ZIRVA-

Ba'demâ te'vil götürmeyen zırvaların sahâifhi matbuadda yer tutmamasını teminen bil çümle muharririn ile müdür-ü mes'ullerin gözlük yerine mikaru sokup kullanmaları lüzumunu tavsiye etmek üzere Cadaloz tarafından an-kârib Marmara Denizinde sal üzerinde bir konferans verilecektir!

NUMARA 15 CADALUZ SAHİFE 4

Eskiler: Kuzum Cadaloz efendi, bu bizim eski defterde siyuniştü (siyonizim) varmı?!

Cadaloz - Yok ayol yok böyle yeni işler eski defterlere sığmaz!

(D.M ozloum Terakki Atelyesi

- 142 NUMARO!_

Refik-i şefikımız tuntur (Cenin)'in asarı münteşire sütununda (Cadalozumuza) karşı gösterilen o latif, ruh-u nuvaz tevecuhte sehven numaramızın (142) olduğu gösterildiği cihetle kârîn-i ikram Cadaloz peyam tarafından on dörtten yüzkırk ikiye kadar olan numarların ikmalî lüzumu idarehânemize bildirilmektedir düşündük taşındık bir care-i tesviye bulduk.on dörtten yüz kırk ikiye kadar olan numaraların(Tanin) karikatürlü nushalarından ikmal ile bizi bu derten kurtarılması veyahut onbeşinci numaramızında bir suret-i latşfede tavsiye edilerek tashihi istirhamat-ı Cadaloznamizdendir.

.....

-DEDİKİ, DEDİM Kİ-

İkdam: Karadağ hududunda

Cadaloz- Karadumanlar eksik olmasın!

iyoruz.

Yine ondan: Sofya'da umumi bir metiniğ

Cadaloz- Geliyorlarmı dersin?!

Balkan: İntihaplarda çalışmalıyız..... çünkü

Cadaloz- Çünkü çalışamadığımızın cezasını çek

Yine ondan: Sofya'da hukukumuzu takip edecek kardeşlerimiz vardır.

Cadaloz- İstanbul'da da duacılarımız eksik değil!

Şehrah: Anadolu Timur yolları hakkında

Cadaloz- Neler yazıldı da aldırın olmadı

Yine ondan: Bu devletin selameti atiyesi Timur yollarına merbuttur

Cadaloz- Ah yolsuzluk değil mi ki başımıza işler açan?

Cenin: Giridliler düveli muazzamanını bu kararı kati olduğuna emniyet edecek olurlarsa kabil değil ona karşı gelemezler çünkü mecnun değildirler

Cadaloz-Sen kendini papucu büyüğe okut! Ayol mecnun değil de ne ye tımarhane gibi tahtı müşahadedirler ya?

Yine ondan: Kümes tahliye edilememiş Cadaloz acaba içerisinde baba hindimi vardı

Ziya: Siyonizim mes'elesi

Cadaloz- İskele mes'elesi gibi esasını bilende yok ya

Yine ondan: Metropolide Bocada

Cadaloz- Acaba bu kaç Metrapolid işde bu kadar uzadı

Sabah: (mozahikattan):aldı zehra kaynar kazan taş gel sen Çemberlitaş'a gel biz artık kavuşmayız karşıdan yol aşağı gel

Aldı Cadaloz

Kaynar kazan kararı, yoktur kalay yarası kalayısıyla kazanın, bozulmuştur arası

.....

Taşra bayilerimizden Nisan hesabını göndermeyenlere bir haftaya kadar idarehânemize hesabınız vürüt etmesse hem gazete göndermekte ve hemde namınızı teşhir etmekte mağduruz!

.....

(BİLMECE)

Dörtharflı bir gazete ismi bulunuz ki baştan üç harfi hayatı mafv eden mevadın birinci harfini kaldırırsanız hayvat-ı ehliyeden birinin ismi çıksın birinci

harfini üçüncü harf yaparsanız aslı esası olmayan yalan yanlış sözlere yazılara karşı kullanılan bir tabir husule gelsin ikinci üçümçü harfler bir edat üçüncü dördümçü harfleride esvatı mevsikiyeden birisi olsun doğru hal edenler namına ceklilen kurada birinciye gazetemizin bir senelik abonesi ikinciye zarif bir kravat beşimçiye kadarda birer kart postal verilecektir bir hafta müddet tayin olunmuştur.

ihhtar- halvarakalarına kapunun rabt edilmesi ve bilmece memurluğuna gönderilmesi lazımdır.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercümanı Hakikat" Matbaası

(Cadaloz)gazetesinin bilmece kuponu

Numara-15

Numara 16-28 Cemâziyelevvel 1329 "Cumartesi" 14 Mayıs1327 27 Mayıs
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: İşte ondördüncü asrın tahiri ile zehrası!!!(Manisi (3). üçüncü sayfada)

NUMARA16 CADALOZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ah ah yine şairliğim tuttu bari şu sazı akort etmiş bulunsaydım!
- Nerenizden Cadalozcuğum? Burnunuzdanmı tutdu!?
- Hayır bayan hapı yuttu, yine tatsız, tuzsuz sözlere başlama keyfe gelmişken sana bazı bedayi yumurtlayayım!
- Ey haydi bakayım seni dinliyorum
- Ah aman aman aman:
- Hım hım hım!
- Ne inliyorsun ya?
- Dem tutuyorum dem!
- Dem tutulurmu ya?
- Tutulmaz mı?
- Tutulur ama öyle uzum müddet tutulup durulmaz içli verir!
- Bu dem senin bildiğin dem değil buna demi musiki derler!
- Benim söylediğim kısmında dem-i ayyâşî itlak ederler?
- Bu dem-i ayyaşide bir fayda temin edebilirmi dersiniz?
- Buda sual mı, birinci menfaati insanı eclinden evvel öldürür, ikinci menfaatidüşmanlı kendisine güldürür üçüncüsü ellerine raşe verir dördüncüsü...
- Anladım kes, o birilerini sayma!
- Neden?
- Öyle ya başlıca menafi-ini söylediniz kafi!
- Daha can alacak menafi-i latu hsazı var onuda söyleyeyimde !
- Ay evvelki saydıklarınız can almayacak kısmı mı idi?
- Nisbeten öyle
- O halde diğerlerini öğrenmek şerefinede beni nail edermisin?
- Hay hay, efendim vücuda kesalet, zihne rahavet taba denaet bahş eder!
- Dehşetli menafi!
- Daha var içenleri hecıl bütcesini sefil belkide insanı rezil eyler!
- Aman anladım kafi kafi bu adeta tadada gelmez menafi!
- Peki o bir demin ne menfaati var?
- Pek saydığınız menafi kadar yoksada okunacak besteye runak verir semavilere parlaklık bahş eder gazel havane muavenet edilmiş olur!

- O halde sen demini tut ben de biraz gezineyim!
- Nereye gidiyorsunuz ya, haniya konuşacaktık?!
- Gitmiyorum taksim yapacağım, onun ismine lisân-ı mevsikiyede gezinmek derler!

- Ya ey haydi gezin bakalım!
- Sen demi tut!
-Peki peki haydi söylede...
- Ay aman?

Siyaset-i bahrına daldım acayip günlere kaldım şaşurdım gittide aklım iki kıyayeni aldım!

- O hakikaten hoş devam et!
- Ahhh!

Siyasiyet aleminde neler vardır neler bu dünyada siyasetle külâh kapmak dahi kardır

-Devam devam!
-Ah!

Siyasiyat içinde anlaşılmaz başka lezzet var Siyasiyat siyasiyat, siyasiyattır yar

-Oh, demek ki tilkinin tavuk masalı gibi hep siyasiyat ha?
-Artık bizim başka ne işimiz var ya hepimiz baş vekilliğe namzet!!!

.....

KÖTEK

Gelince devr-i hürriyet terakki eyledik artık

Bulunmaz şüphesiz hükmi kara koşuya razılar fakat ey şeyhi pür hikmet inayet kıl ne hikmettir? Geride gitmeden sana neni korkuttu kadılar!

Çakırpençe

KONFERANS!

Gazetemizin ta baş tarafında (abone bedeli peşindir) yazılı olduğu halde hiyyeroğlif hattı gibi hiç ehemmiyet verilmeyip alan okunmak zahmeti bile ihtiyar olunmadığını gören konferans heyeti reisi zî iktidarı Cavalocoş Beğ umum abonmanlarımıza ve bî tahsis an garip geşt-u gizar için her birisi bir memlekete dağılacak olan ve adedi sahihi yüz kırkbeşi bulan abonmanı Meb'ûsan-ı muhterem unvana karşı bir konferans verilmesi bütçelerin esnai tanziminde pekçe muvafık ve hatta ufak bulunduğunu huzuru Cadaloziye arz eylediği ecilden natık nâ şehir ve nâ

sıh bi nezir Cadalaoz Cenapları dahi bu teklifi muvafık-ı nefis'ül emir görerek telefon santral merkezi umumisinden sımâ abonmanana şol vec ile sehezen olmuşturki:

Ey kârîin ve karan abonadarân ve sahib'ul- sahavet'ul -ihşan ve dahi malumunuz olsun ki abone bedeli peşindir liravathı şerife ve mecidiyad-ı zarife nazarında pek dıl neşindir! Bunu sizinde bilmeniz pek tabidir ve birgün olupda vereceğiniz bedihidir fakat biliyorsunuz ki Cadaloz duacıları size müftekirran ve muftehirren arzu vucud ve hepinizi hoşnut etti ve zannederim epeycede hoşunuza gitti lakin emin olunuz ve hatta sümme hatta emin olunuz ki bu intizar artık cana yetti (el-intizaru eşşed-u mineln'ar) dır.biz ne kaparsak kardır fakat Cadaloz (hak cümleye geçinden versin) ölünceye kadar ber karardır çünkü Cadaloz her zaman Cadalozdur rıfakası Kokozdur abone bedeli otuzdur haydi lirayı bozdur! Eğer bu konfransımı dimlemezsiz çıkaracağım kozdur!

Ey muhterem abonman vay güzide gan Meb'ûsan numaramız onbeş oldu masarif şeş, beş oldu posta pulları peş keş oldu yarın bırakup giderseniz tebdili adres ederseniz bu teklifime ne dersiniz!

Konferans buraya geldiği sırada tiz vurana kadar bir sada alo alo dan sonra hay hay kabul kabul Allah cümlemizi havâb-u gafletten ikaz ve dünya borcundan bil hassa abone badalatından halas eyleye tarzında Ekseriyet Fırkasından Tokat Meb'ûsu muhteremi İsmail Paşa hasretleri tarafından verilen takrir bil ittifak kabul edilerek saat onsekizi beş yüz gece konferansa nihayet verilmiştir!

.....

- HODRİ MEYDAN!-

Devr-i hürriyette baş eğmem beğim alama ben sayay-i millette minnet eylemem encame ben

NUMARA16 CADALOZ SAHİFE 3

mucub-u fevz-u felah olsa gerek top ve silah şatim olsamda tenezzül eylemem düşünemem ben kalbi Karadağ gibi olsa metin düşmanımız ağzına kurşun vursam gerekdir yame ben kimse nafi olmuyor nazırda olsa hayrı yok badenizin dildade olmam öyle situnama ben nazır olmak fikri kimlerde olurdu münceli Meclisi Millide yapsaydım acep yoklama ben taze bir orman ararken dindi bak (hizbi cedide) dahil olmak istemem böyle yeni ilama ben bastırdı galiba havran yemin ıslahu için kalmadı bir mani-i hail gidersem Şama ben postalardan eyliyor herkes şikayet şaşmışım kim getürsün geri yazarsam yar bilmem name ben cıknadı madem kanun-ı

vilayet doğrusu hep nizamsız olsada bir şey demem aklama ben böyle sevgardan ve hayrandır devair serteser itimad etsem aceb caizmidir hukama ben şan-ı meşrûtiyeti aladır ancak maksadım böyle tarizata meydana sürersem hame ben.

Caparoz

CADALOZ

Bu sıcaklarda soyunsam doğrusu hamama ben bir siyaset dolması isterdim akşama ben!

.....

-ON DÖRDÜNCÜ ASRIN TAHİR İLE ZÜHRESİ -

Aldı Tahir: Ne istersin, ne istersin?

Kafesde durmaz ötersin!

Böyle dargın ötüşünle ...

Beni divane edersin!

Aldı Zühre: Ne istedin kim bilirsin!

İmdi sözüme gelirsin!

Bu diyarın beği Tahir!

Belki bizede verirsin!?

Aldı Tahir: Ben Tahir'im bana karşı duran yok deniz, deryaya yesem içsem soran yok bu obanın bu yurtların içinde benim gibi ananda yok vuran yok

Aldı Zühre: Deve deveyi yedir,

Coban deveyi güder Tahir gibi koç yiğit şimdi düello eder

Aldı Tahir: Zührem kaşki çatmamışsın gaygulara batmışsın derya be teklif olmaz

bildim ahular katmışsın

Aldı Zühre: Bizim bağda ağ olmaz kara salkım al olmaz

bahri luta düşenin yüreğinde yağ olmaz

Aldı Tahir: Süt pişirdim taşıyor ufne baştan aşıyor

gavgayı bırakalım alem bize şaşıyor

Aldı Zühre: Zukuret ne bulsa yermiş zengin murada ermiş anam beni dünyaya gavga için getirmiş deyup kesdi ve yine

Aldı Tahir: Ey benim gönlümün derdanesi

kalbimim birtanesi ciğerimin pervanesi Zühreciğim deyüp aşk ateşi gözlerin bürüyüp boynuna sarıldıkda ol fetân dil aşup dahi validesinden talim eylemiş olduğu sihrü

mekrin guvveti ile kalktı ve ettiki ey vezir oğlu tahir senin bu obada yapmadığın kalmadı tez çadıra varalım gür-u kalkanımı alalım başın derde salayım dur ki göresin beni deyu çadıra doğru gitmegün Tahir dahi kükreyüp kızkanı yüzün suyu rusfa eyledin beni tez eve varayım gör ne ederim seni deyüp sazı biduş olarak savuştuğunun resmidir!!!!

.....

-ACAYİP BİR MUTİNİĞ!-

Temdidi müddet modasına Tevfik-i hareket için senenin kış ve karla geçen günlerini telafi etmek üzere bu sene yaz mevsiminin temdidi hakkında esir pazarındaki tahta kurularının bir mutiniğ akt edecekleri işidilmiş isede bu mes'elenin makarru raatini takdim edecek bir mevki-i resmi bulunamayacağı hakkında pireler tarafından derman olunan efkaru mutelaa üzerine bu mutiniğden vaz geçmeğe karar verileceği işitilmiştir.

.....

- OLURMU DERSİNİZ?!

İki de birde kilişesini tebdil be matbaatca tescil edile gelen Tanin ve Tanzimat gazeteleri bâ'demâ isim hususunda eski kalıplarını muhafaza ve seci ve kafiyeye harfiyen riayet etmeğe azmu cezm-u gast eyledikleri cihetle (Sinîn) refikımız yalnız ilk harfi tebdil, ile enin, benin, tenin senin, cenî.(Tanin'i) buluncaya kadar ila ahıra devam edeceği gibi Tazminatta tamirat, tahribat, tezbirat ve tevilat tenzifat, tehdidat gibi tadat mısradır edecekmiş ...!

CADALUZ CENAPLARINA İSTİDÂ

Geçen sene kolera münasebetiyle icabı kadar kireç asid-i fenin gibi mahi-i mikrop şeylerle men-i teafnatimiza efkâr nazırınca gayret ederdi kolera bu gayretle bitti şimdi bir hale geldik ki yanımızdan gelip geçenler ah kolera gelsede şu kokudan kurtulsak diyorlar bu temniyat satına rast geldi oldu işte Maltepe hastahânesinde kolera başladı nezaret-i muşarunileyhanun gayret-i sabıkkasına başlayacağı derkar isede tehirane meydan verilmemek üzere takdimi istidaya cesaret ettiğimiz maruzdur.

İmza

Nuru Osmâniye ve kadıyı kuyı cevami-i umum muballeri namına yeni cami kadağhaneleri

- CADALUZ-

Bu tafidatın kalkmasına himmet olunmasa kolera bizi kaldıracak desek ah?!

.....

İstanbul'da mevcut sakat ve malullerin illetlerinin sebeplerini mübeyin bila hasta istatistik cetvelidir:

Babu evvel

Der hak yoran!

5050 Kişi sokakların tozunda

4000 Kişi şirketi Hayriye vapurlarının dumanından

500 Kişi çok gazete okumadan

500 Kişi resmen gelen tahriratı tenzilen çokça mütelaa etmeden

800 Kişi her gece tiyatroya gidip uykusuz kalmadan

1000 Kişi ötekine berikine mutamadiyen göz kırpmadan

5000 Kişi gençlik budallahığı ile gözlük kullanmaktan

1 Kişi çokça ağlamaktan

1000 Kişi Cadaloz'a hased edip göz dikmekden

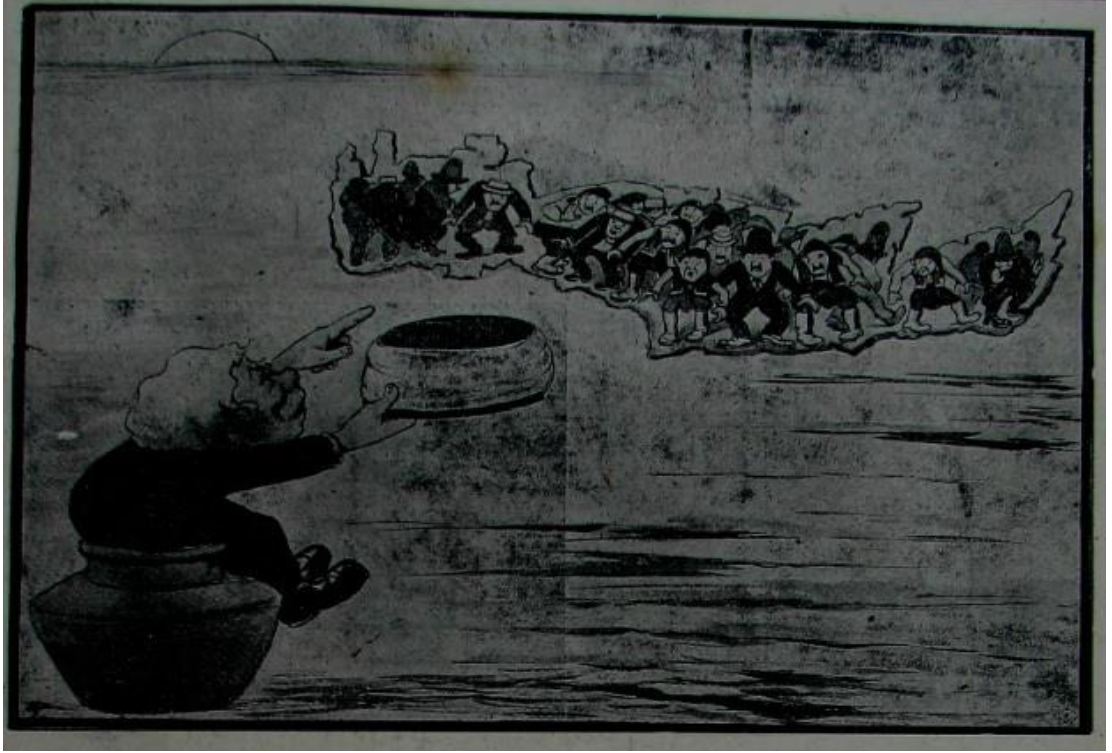
18350 "yalnız onsekizbin üçyüz elli birdir"

(Gelecek nüshaya sağır)

.....

Geçen nüshamızda bilmece gayed kolay olduğu eciden idarehânemize vurud eden yüzlerce hal varakaları içinde hemen kısmı azamı muvafık cevaplar vermiş olduklarından bâ'demâ mişkilçe bilmece koymağa itihad eden Cadaloz yanlış hal edenlere (yağma yok) markalı (dolma) kitabı hediye etmeye karar vermiştir.!

NUMARA 16 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz: Apalı karyacıklar! başından bu kadar korkuyorsunuz, ya kendisi gelirse?!

-DEDİKİ DEDİMKİ-

Ziya: İttihad ve Terakki programı

Cadaloz- Kabul etmeyenler programı bilmediklerinden değil işe gelmediklerinden!

Yine ondan: Kırkbin Osmanlı tarafından Girid hakkında bir metiniğ

Cadaloz- O kırk bin kişi ile beraber kırk milyonda kalp var!

Sabah: Taharriyi hakayık

Cadaloz- Ne zaman bu fikri edinirsen adam oluruz!

Yine ondan: Vukuat geri alemetleri gösteriyor

Cadaloz- Öylemi ben ise yerinde sayıyoruz sanıyordum!

Yine ondan: Ez cümle serbesti-i matbuatta gerilediğimiz bil fiil görülüyor

Cadaloz- Yine sizin sütunlarınız evvelden alışıkça acıyan bize acısın sanki bizde kolayını bulamadıkda kaldık mı?:

Kendim ettim kendim buldum gün gibi sararıp soldum şarkısını okur keyfimize bakarız!

İkdam: Ana mektepleri hakkında bir teklif

Cadaloz- Babaların başı bacadan çıktı ya anaları düşünelim

Yine ondan: Hududu tecavüz

Cadaloz- Hiç bir karda iyi netice vermez

Şehrah: Masonluğa ihtiyacımız varmı?

Cadaloz -Hususi ise karışmam siyaseten ise masonluğda yok melamiligede!

Yine ondan: Atalar menkileri hakkında defter tanzimi?

Cadaloz -Bu defteri hangi makam tanzim ediyor Bâb-ı Âli'mi yoksa şeremaneyetimi?

Yani hangi kısım menkiler olduğunu anlayalım

Hakikat: Talkîn! müteveffa tenzimat ya ehlel kubur yıkıldın gittin ama şu kâbada nahoş sadalar bıraktın halkı vesveseye düşürmekte iblislere hannâslara taş çıkarttın yalancı, iftiracı, fesatçı idin ömrün vefa etse idi kart baban olan (Volkandan) ziyade fitne koparabilecektin.....

Cadaloz -Hiçde böyle telkin görmedim ama epeyce olurparmaklamışa benziyorsun!

Balkan: Millet ne istiyor?

Cadaloz- O tadada gelmez ne istemiyor diyeydiniz cevap verebilirdim

Sinîn:Ordu ve siyasiyat

Cadaloz- Yek diğeriyle münasebeti kalmadığı gün belki adam oluruz!

Yine ondan: Şimdi atalar denizinde Hukuk-u Osmaniyi muhafazyaya kadar harp sefineleimiz şanlı bayrağımızı dolaştırıyor

Cadaloz- Hatta nakliye sefainimizde şanlı askerimizi menzil-i maksuda ulaştırıyor:

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Piriştine Meb'ûsu muhteremi Şaban Paşa ve Karasi Meb'ûsu muhteremi Abdullaziz Mecid Efendi hazretlerine, Danadda şekerçi Mustafa Efendiye abone bedelleri alınmıştır teveccühlerineze teşekkür ederiz.

(BİLMECE)

Altı harf iki heceden mürekkep bir kaza ismi bulunuz ki bu her iki hece ayrı ayrı hem birere renk ismi hemde hedemu tagribe dalalet eder iki emri hazır olsun doğru hal edenler namına çekilen kurada birinciye şık bir baston ikinciye gazetemizin altı aylık abaonesi beşinciye kadar zarif birer kartpostal verilecektir. Beşinciden yüzüncü numaraya kadar da parasını kendileri vermek şartıyla ala birer adet puf böreği ve mutabakisinede içebileceği kadar tarkoz suyu takdim edilecektir.

İhtar -Hal varakalarına kuponun rapt olunması ve bilmece memurluğuna gönderilmesi lazımdır.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

"Tercüman-ı Hakikat "Matbaası
(Cadaloç) gazetesinin bilmece kuponu
Numara -16

Numara 17-2 Cemâziyelâhir Sene "Salı" 17 Mayıs 1327 30 Mayıs Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

(Paris balon kazası münasebeti ile:)

Cadaloz- Kışt kışt! Bizim kabinemiz afatı semaviyeden masumdur!

(D.Mozloun Terakki Atelyesi)

NUMARA 17 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

Hüveybala işte bir bu eksikti hamd olsun oda hasıl oldu artık kimsenin terakki etmiyoruz iddasına hakkı yok....

- Nedir o Cadalozcuğum?

- Hele dur şu gazetemi bitireyim!

- O hangi gazete?

- Ziya

- Evet zaten sormağada hacet yok ya senin okuduğun gazete ya Ziya veya Tanin

Şey pardon Sinîn olmalıydı, nadiren Sabah!

- Neden?

- Öyleya meslek? Diğerlerini hiçde elinizde gördüğüm yok ki

-İşte bunda bir halt-ı kebir işledim!!!

- Niçin?

- Ben gazeteciyim her gazateyi okurum herkesin bir ihtiyacı olabilir fikrime muvafık değildir diye onları okumamam kar-ı akıl mı?

- Her ne ise ama bu sözleri siyasi, idarî bir lisân diye kabul edebilirim

-Ne demesin?

- Öyle ya geçinmek fikri!

- Hiçde öyle değil benim ki er doğruya, hak doğruya tabirine sez'a-vâr bir lakırdı!

- Buda lakırdı! Her ne ise o Ziya'daki nazarı dikkatinisi celb eden mes'ele acaba ne ola ...?

- Düello mes'elesi!

- Adam bırak Cadalozcuğum hükümetin mücade etmeyeceğini biliyorlarda her kes yek diğerine hodrimeydan deyip çıkıveriyorlar!Doğrusu ben bunların hali-aralayıcıların çok bulunduğu ne yerlerde yek diğerini gavgaya davet eden mektep çocuklarına benzetirim:

- Her nede olsa ayıp efendim iki Meb'ûs-i muhteremin hususi, ile bir muharr-i zî iktidarın işi böyle düelloya kadar vardırması muvafık-ı akl-u hikmet mi?

- Hakkın var Cadalozcuğum!

- Hepsi ne isede bugün Ziya'da Hasan Beğ'e tuhafca bir telgraf var!

- Ne diyor!
- Cahid vatana lazımdır vekaleten benimle düello ediniz kabul etmezseniz şöyledir böyledir diyor!
- Ayağını öpeyim!
- İşte inanmassan oku!
- Ya bir diğeri çıkarda Hasan Beğ vatana lazımdır onun vekaletini de ben ifâ edeceğim derse!
- İşte çıkdıya?!
- Peki şimdi nasıl olur dersek!
- Mukavalat-ı muhariri bu vekalet nâmeleri tasdik etmez olur gider!
- Şimdi istermisin böyle cogala cogala yüzlerce binlerce düello vekilleri meydan alsun!
- O kadar kurşun aşıklısı, nişan meraklısı iseler hududa doğru gidipte meşrû bir suretle olsunlar.meşrû bir surete öldürsünler böyle kardeş kanı yakmakla ne çıkar?
- Evvela hır çıkar sonrada münasebetsizlik çıkar daha sonra tatsızlık çıkar çıkar oğlu çıkar!
- Alemi böyle münasebesizlikten yıkar!
- Hükümette bu mecrayı tıkar işin işinden sıyrılır çıkar!!!

KÖTEK

Bulgaristan şakavettir o hain serbestler eşkıyalıkta serafraz-ı cihan olmuş yezid .Karadağ asasiya bir kalbe malik mufteris zevk almış günde yüz bin Müslüman etse şehid

Cakırpençe

KONFERANS

Karadağ hududunda kara kuş gibi kendi yuvasını yıkmaya çalışan haylazlığa alışan bir takım serserileri himaye suretiyle umur-i dâhiliyemize müdahaleye kalkışan!!!Karadağ finosu ile hudud-i Osmani dahilinde hedef dane-i tenkilat olan Balkanların sevdecı mitusine karşı ağuş dub şimalin acık ve hepside bir fikirde kaçık bulunduğu ru-numa olur olmaz bu sırada yine başların büyük karataşlar yuvarlamağa başlamları konferans müredeb namesini Cavalacoz beğın nazarı dikat ve hamiyetini celb-u sabır ve samaniyle mean tâb-u tevâneni selb eylemiş bulunduğundan esasen serhadda can vermeğe cana minnet bilen hamiyet pervarane Osmâniye karşı dehşetli

bir konferans ihtası be gayet elzem –u labet bulunduğu yolundaki teklifini el hak muvafık gören Cenabı Cadaloz küpsavar hiddet olarak sathı arzdan üçyüz metro kadar yükseldikten sonra ya hayy!nidayı intibah-efzası ile şol vech ile haykırmıştır ki:

Ey muhterem, şeci, bahadır Osmanlılar! Ey kahramam unvanlılar!Bu âli millet esasen harb için dünyaya gelmiştir. Ne kaleler yıkmış ne kafalar delmiştir.Canı fütuhatıyla titretmiş, aleme mertliği öğretmiştir, bizce pek tatlı ve tecrübe deb değan açanı ise gayed acı olan bu hakayıkı unutmuşlar Karadağ' da, Tesaliya' da, Filibe' de ikram ettiğimiz mermileri yutmuşlarda şimdi bir takım yaygaralarla güya bizi korkutmuşlar! Kendi vücudu tefessüh- nemuden deği kangren olmuş yaraları bırakıpda Balkan sürüsüne karışan şimali dostumuzda! Bu palıkaryalara, bu gosbu dinlere! Bu şımarıklar.müzaharet etmek onların peşinden gitmek istiyor onların üstüne titriyor!

Ey cesur, hamiyet perver hemşerilerim! Vatan için selametler saadetler dilerim! Yunanlılar geride yutmak, Bulgarla, Karadağ, Rumelinde bir ip ucu tutmak koca Moskof' da bizi korkutmak emeline düşmüşler hep başımıza üşmüşler zaten bu devletin şanlı tarihi karıştırılırsa yalnızca bir devletle başa başa bir milletle carpştığımız asla görülemez taş çıkartımda oyuna girişmek lekesi sürülemez evet iki, üç hatta beş devleti ilk oyunda mars ettiğimiz pek çokdur. Fakat hayif ki ey muhterem Osmanlılar son asırlarda mülk-ü millete musallat olan istibdat. O zaman başta bulunanlarda zulme karşı istidat bizi berbat etmiş bir takım kopuk, subuk herifleri dilşâd etmiş bir hayli yurtlar elden gitmişdi işte bundan cesaret alan bu dilli çocuklar arkalarında gavcuklar bize meydan okumağa ince eleyüb sıkı dokumağa başlıyor. Şu devr-i hürriyette bile bizi taşlıyorlar eski yiğit Osmanlılığın safahat-ı seciâna

NUMARA17 CADALUZ SAHİFE 3

Ve merdanesi daima baki bulunduğunu artık gösterelim!

Onlar Balkanlara sığınıp havlarsa Osmanlılarda tuşani araba ile avlar!

Konferans buraya geldiği sırada Sarayburnu'nu dolaşmakta bulunan kahraman 'askerimizle mani olan bir nakliye vapurundan işidilen yaşasun vatan narası sâmiini ağlatmağa başladığından zaten kükremiş olan aslanların bir kat daha şiddetini celb etmemek için konferansa nihayet verilmiştir.

Bilmece usul-i ahvalı ruhiye-i memleketin anlaşılmasına pek büyük yardım etti yani bu vatanda korkulacak kadar tarftar-ı muhalefet olmadığını meydan bi da hede attı idaremize gurud eden yüzlerce hal varakalarında Zühre gazetesi hakkında fikirler müteleaalr vardı haem hepsi Zühre'nin içtihadı aleyhinde yalnız bir tanesi lehinde idare-i kalam ediyor hatta hal varakalarından birisini aynen derç etmekten sarf-ı nazar edemedik:

.....

- BAKINIZ -

!!Zühre isminde" "Zühre "'Feşân"Hür "misal-tarnak anan bir ceride-i "herz " günün meydan matbaatı manenbeğir-u dar ettiği ecilden bir heyeti âdile tarafından arafen tırnakları kesilmiş ve merkun dahi iş bu hüsrânından mütesiren sada-i bînuvayı ibret-numasını "rah" numasını daldırarak kemal-ı nezaketle!giryeye başlaması afak-u pür vefak-ı Osmaniye galgaledar ve fükân-ı sukun-pervaran vatanı dağdar etmeğe başlamış olduğundan nifakcuyu mezburun canına ot tıkanması babında takdimi Ali-i Cenab-ı Cadalozi kılındı.

.....

AL BİR DAHA

Cadaloz Cenablarına muhabbet var iken el kaba ne hacet!

Mizâh gazetelerin serafrazı denilecek bir mertebeyi ihraza etmesinden naşı Cadaloz Cenablarını ben denizde vatandaşlarım gibi muntazaman almakta ve mündericatından kes-i telezzüz ve istifade etmekteyim dünkü posta ile gelen Salı nüshasının dördüncü sayfasında ki mumayı tamamıyla maksad muvafık bir surette hal edecek (Zühre) gazetesi muharirinden başka bir ferdi tasavur edemez idisemde bunun cend gün mukaddem yaban (Kedileri) gibi mırladisine bir (Aheg) vermek sevdası ile gazetesine (Zühre) alud birtakım (Herzeler) derç etmesinden (hür) birde olduğu gibi batatil köküne kibrit suyu dökülmüştür bu mania dolayısıyla muamanın

bi hakkın halli mümkün olmayacağını arz eder tefrik edilen mükafatın ikinci bir konferans mesarifatına madar olmak üzere Cadaloz Cenabllarına idasını rica ederim.

.....

- BİLMECE-

Fatihden bir hal vakası geldi hemde acık bir muhabere varakası el kab (şermu siv)! hatime (salunazyun) haydi bakalım çık içinden bu bilmecenin! (şer) bizde fenalık eden adama derler.(mösyö) de efendi demek bu sözde maksat bize (şerir efendi) demek ise bunu red eder vakaili geçen senenin Temmuzunun ondördünçü Salı günü bilahavf vela tereddüd-i misal (garibyaldı) Makaroniyalarıyla düelloya davet ederiz hatimede ki kelimedede bilmece olduğundan tamamıyla manasını anlayamadık fakat takribi olarak (hayır olsun) manasını çıkardık böyle ise bizde düellodan vaz geçtik....

Bir daha var o da diyor ki kimse duymasın bilmeceniz (.....) dir bunada guvvetli ve çifteleme usulunda (bir er rau) takdim ederiz hem kimse duymasın diyor hemde acık muhabere varakasında aleme ilan ediyor ba'demâ bu gibi bilmece tarzında hal bilmece edenler sabahleyin ac karnına bir rabaloz hava konpostosu takdim edileceği taktir eylemiş olduğundan bakalım ne gibi aceb'ül-acayib bilmeceler tesadüf edeceğiz huliya hamile demgizar vefika-i hayal-u firakları gect-u gizar etmekteyiz!

.....

Babu sani

Derhakki sâhirân

1000 Satıcıların bağırmasından

120 Sabahlayan gazete muzihlerinden

800 Vapurların ötmesinden

200 Gramafon makinesinden

600 Kına gecesinde ki! insan anırmasından

100 Meclis-i Meb'ûsândaki yaygaradan

150 Yüzelli parae cakırdısından!!!

500 Bahçe kapısı emsali yerlerde sarrafların önünde duran paroması satmak efkarı ile avazı cıkdığı kadar bağırın insanlardan!!.

950 Hacetein arzu halını iştmemek ve aldırmamak için kendi arzusu ile sağır olan.

1000 Cadaloz'dan korkupta kulaklarını tıkaya tıkaya sağır olanlar.

7370 Yalnız yedibin üçyüz yetmişdir.

.....
Zamanın dayık manamın be gayed dakik olmasına rağmen bu günlerde Meclis-i Millice tekkik edilmekte bulunan cuzter pür pervecesine linec-i mes'ele-i mühimmesi gibi ehemniyetlice bir miktarda meadin-i zarifenin karıştığı şayası çıkar çıkmaz bütün azayı Meb'ûsanın gözlerini dört açtığı rivayeti ayan-ı kirâmı heştat-ceşim, ile intizarda bırakmış diyorlar

Tercüman-ı Hakikat nam ceride-i âtikada bu babda bazı işaret-u kinayat görülmesi bu mes'elede tenkidatın ileri sürülmesini temin edecekmiş

--- **Mümemyizden Elam olur**

Sahib-i Tazminat alayhi eftal'ut- tenkidat-ı Lütü Fikri Beğ Efendi'nin Rumeli'nde intişar eden rıfakayı hadi'ul malu Top, Süngü, Kurşun, Silah gazetelerini kendi fikrince" kitaba sövmek mukaddemeye dönmek" imtihanına çıkıp cenab-ı süngünün el hak diğerlerinede hazi-i rüçhan olduğunu takdir ve tamyiz ederek bi'la tereddüt dokuz buçuk numara ataşız süretiyle ibraz-i kadirdani eylediği ecilden hazreti mümemyizin iş bu hareketi takdir kareside Cadaloz duacıları tarfinadan pek latif görüldüğü cihetle bu hafta kendisine mümemyizden elam gerek kelamı hakikat iştimalinini muhtevi bir levha takdim edilecektir

15 numaralo bilmecemiz

(Zühre, Zeher, Hürre, Herze, Her Rh) keşide edilen kurada birinci mükafat Selanik'de Kemalettin Beğ adresine ikinci mükafat Nikde Meb'ûs-i muhteremi Muhiddin Beğ Efendi'ye isabet etti birer kart postal kazananlarda şunlardır Menemen Unasi Mektebi talebatınadan mal müdürü Tevfik Beğ'in kerimeleri Sadiye hanım Vefa idadisinden altıyüz onbeş numaralo Ferid Efendi Beğlerbeğinde Mazlum Paşa kerimesi Fatma hanımlara...

Mükafat kazananların idarehâneye müracatları rica olur

Bilmecemiz (453) zat tarafından hal olunmuştur

NUMARA 17 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz -Alınız evlatler sizlere bundan daha ala silah olmaz beğen beğendiğini al!

(Terakki Atelyesi...)

-BİLMECE -

Altı harfli bir sancak ismi bulunuzki üçüncü harfi hasf edilirse hem bir kaza hemde Meb'ûs-ı ikramdan birisinin ismi olsun doğru hal edenler namına çekilecek kurada birinciye bir senelik abonemiz ikinciye gayet güzel bir tablo üçüncüye kadar birer kart postal verikecektir onuncudan elli sekizinciye kadar birre toplu iğne tabakisinede çifteleme, son modaaya mufakık birer adet "mureresi takdim olunacaktır!

İhtar

Hal varakalarına kuponun rabdı ve doğrudan doğruya bilmece memuruna irsali lazımdır

DEDİKİ, DEDİM Kİ

Ziya: Yeni bir numunei vahşet

Cadaloz- Mutlaka şekavet Bulgaristan'da olacak!

Yine ondan: Kadılar mes'elesi

Cadaloz- Palikaryaları korkuttu

Sabah: Harici siyasetimiz
CadaloZ- Beğine dahili siyasteimize benzermiş
Yine ondan: Bahr-i sefitde politikamız
CadaloZ - O da bahr-i siyâhdaki gibidir
Sinîn:Rus notası münasebetiyle
CadaloZ –Tanpoları tutmalı mi?
Yine ondan:Ekseriyet fırkasının bir siyasi proğrammı olur
CadloZ-Bizim ekseriyet fırkasının yoksa neye tarftarlık ediyorsun
İkdam: Meb'ûsanda cüzter pervecesi CadaloZ birden bire kabul olunursa dedemizi şamda gördüğümüzün resmidir
Yine ondan:Eğer hat yumurtalıktan yapılırsa pahalı olur
CadaloZ Yani yumurtasını hesap eden buu sırada yürek yiyebilirmi?!
Şehrah:Karadağ'ın talebi
CadaloZ- Onun talebini ben bilirim ama soran kim
Yine ondan:Bu sırada Bulgaristan hududnda vuku bulan şayanı teessüf bir vaka
CadaloZ -Hangi bir, hangi iki, layuatvelayuhsa!
Yeni Edirne:Bir kere cemiyet ne idi ve nedir?
CadaloZ- Cemiyet cemiyettir, cemiyet idi ve cemiyettir
Yine ondan:Karikatör ah rıcat
CadaloZ -Vay sende ha???
Balkan:Atina gazetelerine yeni yeni sermayae çıktı
CadaloZ- Onlarda zaten sermaye çok! Hatta fazlasını buraya beğ oğluna gönderirler.
Yine ondan:Politika hayatında bu gibi sıkımlar
CadaloZ-Titrede titrede ölümler bile tevellüt eder meşrk-u irfan:yahu insan be garip
CadaloZ -Ona şüphe mi var?
Misalinişde ben göstereyim mi?
Yine ondan: İçrayı targibat edemez yalnız bulantı verir
CadaloZ -Anladım (sinek)

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE -

Ayanı kirâmdan vesariya, ve Karasi Meb'ûsu muhteremi Ali Galip Efendiler hazretine:

Pelinka kazası tahrirat katibi Mahmud Ta'lat ve Kadınhanı eşrafından hoça Hafızzade Mustaffa Efendilere: Abone bedelleri alınmıştır teşekkür ederiz

Adana'da Kodalzade Mehmet Kemal ve Magnisa'da Hasan Ali Efendilere
gönderdiğiniz paralar alınmıştır himmetleriniz cediri takdirdir.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu

Numara- 17

Numara 18 -6 Cemâziyelâhir Sene 1329 " Cumartesi " 21 Mayıs 1327 3 Haziran
Efrancı Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Cadaloz- Marş hududa doğru ey gaziler yol göründü ...? (Terakki Atelyesi)

NUMARA 18 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Hala bu cihanı layık-ı vecihle anlayamadım gitti
- Ve ömrün oldukça anlayamayacaksın!
- Acaba zatı Cavalacoz zaneleri ahvali aleme layık vecihle kes-ı ıtlâ buyurdular mı?
- Ne demesim ne demesin elbet!
- Baksam a Cavalacoz ben sana her vaktü her an ve zaman söylüyorum ki ciddiyetten ayrılmayalım?
- Aman Cadalozcuğum bu nasıl olur bizim mesleğimizin ciddiyetle münasebeti olabilir mi?
- Hay tuzlayayım da kokmayasın kaba herif
- Madamaki kabaca doğranmış hiçde tuzlanmaya ihtiyacım olmasa gerek!
- Şimdi, cevabı sevabını alırsın ama bugün ciddiyetten ayrılmamak isterim?
- Ben de ciddiyetten ayrılmayan mizahçı bulursam şakerle beslerim
- Haydi oradan be sende Ali Paşa çıplağı asa karışmada tiril tiril titriyorsunda birde durmuş beslemekten dem vuruyorsun paltosuzluktan ne haber?!
- A böyle sıcak günlerde paltoyda lüzum varmı ya?
- Yaptığın soğukluğun neticesinde belki vücuduna ihtiyaç-ı mes eder!
- Be o perşembenin geleceğini çarşambadan anladım da paltoyu vakti zamanında okudum, sen böyle giderse kendini dahi okutacağına hiçde şüphen olmasın
- Aman sus komşular duymasın
- Neden
- Belkide bir üfürükçü ile iştirak ettiğimize hükmederler
- Sende gittikçe tuhaflaşıyorsun mesala insan kendisini okutmağa kalkışırsa o adamın üfürükçülerle iştiaki olduğumu anlaşılırmış! Sanki bir parça falcılıktan çakıyorsunuz da? Onu da neden anladın?
- Daha bundan kolayı ne var? Bir iki aydan beri atıp savurdunuz zırvalar adeta bir hakikat suretinde müncelî olmağa başladı
- Nelerden bahsetmek istediğini bir türlü anlayamıyorum ki
- Hangi birisini sayayım

- Dahili harici siyasetimiz hakkında nelerden dem vurmuşsanız birer birer meydana çıkıyor

- Haydi haydi saçmalamada maksadını anlatı ver?!

- Benim ne maksadım o bilir vazifem manalı manasız muhaverenize iştirak etmekten ibaret!

- Madamaki manasızdır o halde uzatmağa ne hacet

- Uzunlu kısası bence pekde haiz-i ehemmiyet değilse de siz demincik ciddiyetten bahsediyordunuz da

- Ay ne olacak sanki?

- Hiçbir şey olacağı yok fakat şey!

- Hay söyle sıkılma!hiçbir şey yokya sanki...!

- Sonra sonra?

- Devam etsek ah?

- Sanki bu manasız can canmaz Meb'ûsanın müzakeresini andırıyorda

- Sus sus biraz sıkıl!

- Neden sıkılacakmışım geçen sene anket parlementer mes'elesinde biraz sıkıldım da altı ay hasta oldum

- Demekki utanmak sıkılmak sana yaramıyor ha?

- Buda sual mi kime yarıyor ki bana yararsın!

- Öyleya sıkılma. Pazar mideyi bozar

- Bence her kitapda böyle yazar

- Gazetecinin zevzekide kendi kabrini kendi kazar

- Olan a boşboğaz musibet hiç şu sözleri birbirini tuarmı adam gibi komuşsan a?

- Ağzını topla ben gelecek içtimada Meb'ûs olacam

- Ay ne yapalım

İdman ediyorum idman!

-Böyle manasız sözlerle Meb'ûsluğa idman olur mu

- Ah ah ben bir Meb'ûs olayımda cüster pervezesi reji meshesi böyle mi hal olunur!?

-İşte pek ala olup gidiyor!

- Evet devr-i sabıkda birisinin şevketli! Hicaz'a şumendifer yaptıracağına karayele bir duvar çeksen daha iyi değil mi dediği gibi

KÖTEK

Bütün Balkanlar Osmanlılardır harisi mutlak bunu takdir ederlerse dökülmez kimsenin kanı müsebibler bugün sulhu salahı bozmasın yoksa şişerse zabt olunmaz bir zaman hiç Türk'ün ayranı

Cakır pençe

KONFERANS

Mürettibi bi teshib konferans Cavalocoş Beğ (Rudegan Meb'ûsan-ı) nazarı dikkate alarak ve paçaları sıvamadan deryayı tefekküre dalarak dün gece saat yirmi dokuzda üçyüz elli kalarak Cadaloz Cenaplarının eteklerine sarılıp kemeli nezaketsizlikle hemen Meclis-i Meb'ûsânın iskelesinde son defa olarak bir konferans vermesini talep edildikde mevkiin nezaketini der-u naz ve istignayi terk eden natıkı şehir bî nezir Cadaloz hasretleri hemen oracıkda kıyam ve şol vechu veciye üzere ifade mafil meram eylemiştirki:

Ey aziz muhterem Meb'ûsanı rundegan gidiyorsunuz baizzu şan olsaydı bir zurna, keman teşhir ederdim ben heman ey muhterem Meb'ûsanlarımız siz kederi hervarımız, bu işde yoksada karımız sizsiniz medarı iftarımız!

Ey Meb'ûsanı zebil ihtiran ayrılık demleri yetişdi ayrılığımız şimdi o yaptıklarınız ne işdi? Kısmı azamınız kabineyi devirmeğe bazınız meclisi çorba çanağına çevirmeğe kalkmışdınız yumurtaya kulp takmıştınız yüreklerimizi yakmıştınız, kızıl ırmak gibi akmışdınız çok şükür o hiddtli zamanlara artık elveda dediniz haydi afiyetle gidiniz!

Ey muhterem vekillerimiz gidip gelmem var gelip görmemek var işde bütün nazırlar baş vekilde hazırlar samimane veda etmek için serebrehne olarak size muntazır bu vdeda ile pek müftehir bu surada kendi reisi şerifi siyasiyat elyefinden bahsedildiğinin farkına varan hazret-i baş vekil

NUMARA 18 CADALUZ SAHİFE 3

Baş vekil dest beser mücella olarak ber vechizâr bir manzume kıraatına ibtidar eylemişdir: Bir zamanlar derde cattu gülle-i zi devletim

Tozu hem dumana kattı gülle-i zi devletim sır mariye nubat edüp geldikde kürsiye hamen

Adlı ihsanlar yarattı gülle-i zi devletim

Hazineyi millet görülmüştü bana hem tam takır

Yaptı istikraz kapattı gülle-izi devletim

Ah o alman dostumuzdan aldığı milyonları

Dest-i cavide uzattı gülle-i zi devletim elveda ey sevgili meclis vü azayı ikram şimdide korkuyu attı gülle-i zi devletim

-VARDA!-

Karadağ mes'elesinden dolayı bize karşı suret-i ubuset piranesinde nasılsa bir alayimi işme izaz bilir yoğuran şimal komşumuz cenubu garbi-i bahrisini hal-ı sükûnetten kurtarmak emeli gayri halisi ile Bahr-i Siyâh Filosuna hareket emri vermesi aksayı şark havzasını karmakarış ettiği cihetle bu hareketi ile Japonya ile yarış etmek hevesine düşdüğü Tokyo mehafiline nazarı dikkate almış ve bu mes'elenin ariz-u amik teskiri ile Filoyu Bahr-i Siyâhın hangi suya hazimet edeceğini keşfu tahmini zınnında amiral Doğuyada haberler salmış olduğu cihetle Japonya bahriyonca heman tahkikata bil ibtidar icra kılınan müzakaret neticesinde Bahr-i Siyâh Filosunun olsa olasa- fikri daha cenabı fatihi takliden-karadan yürütülerek âli tarik siyâh asayı aksa surkata doğru yol alup Baykal gölü tarikıyla müteveffa amiral Makarofun ihyayı namı için pür artur limanına doğru bir cevalon-ı icra edeceği tahmin edilmiştir!!!

" GREV "

Dedik ki: nale-i mesai ve kiriyeter gibidir şu halde nale-i kenan geriye- riz her şair yanında kirlî kılksız bayağı bir amele düşün a fabrikatör hissi besleyen dilber yanında ben amale isem mutu-i vefa perver!Yazık yazık sana lanet senin gibi güzele!Yanında biz amale isek: Nezakete, edebe riayat eyleyerk daima sizi celbe daima sizi takdise gayret etmedeyiz! Daha ne yapmalı bilmem nasıl yaranmalıdır?

Biras sıkılmalı insan biraz utanmalıdır!

Yanında biz amele isek hesapları kesiniz:

Benim hesabıma üç busecik kifayed eder fakat ki saire azdır o kasdı vuslat eder bütün kadınlar onu tahtı inhizarında Şımallı, Şarklı, Garplı, ve Cenuplu birleşerek bütün güzeller için bir ğar yapılsa gerek bitiniği olmalıdır: gupyar civarında!...

MUHİMYA

"Hudayı bir gelegesinde gör paçacılar başı!" iki sene evvel aksayı şarkda aldığı dersi ibred hezimetini unutarak ve Asya kıtasının paçacılar başlığını kurarak iki tarafına zımnen meydan okumağa yeltenen dostu şimalımızın Karadağ yumurcağını himeye ve adete terbiye etmek için bir daye sıfatını ihraz ederek Türkiye'ye işahi veye tahriri bir nota vereceği şaiyası üzerine ıslavlık çermanlık mes'elesini tahrir eden menafi-i siyasiye ve asarı dostu dolayısıyla iş bu nota-i mevhumenin tesirini akim ve amali siyasiyesini sekim bırakmak üzere Avusturya tarafında bunun aksi olarak Karadağa bir nota-i tedib ihtilal edilerek Rusya dostumuza adeta biçilmiş heftanı asa bir külâh giydireceği haber alınmıştır!

Garaîbemi desek?!

Posta müdürünün nazarı dikkatine

Bizim devairimiz içinde en ziyade nemune numayi garyib olan postamız şimdi tam Alafranga bir cevher-i garibe daha yumurtladı bakınız! Mesela gidipte sekiz tane gurusluk-posta pulu alınız işinizi gördükten sonra size dört tanede yirmilik pul lazım oldu evvelce aldığınız gurusluk posta pulu verubde mukabilinde iki tane yirmilik pul istedinizmi işi bu dakikada gayri kabil-i afu bir hatda bulundunuz demektir zira posta memurlarımız pulu tebdil etmez, edemez sorarız acaba bu pulları posta kabul eylemese neresi kabul edecek? Buna mantık bir türlü akıl ermiyor ki tebdil için verilen pul mukabilinde yine pul isteniliyor eğer bu muamelede kanuni ise o halde mantıksızlık başka cihede teveccul eder

Bir vakka-i mühimme-

Matbuat-ı edebiye mizahiyeyi aralık aralık, kırık dökük, latif zarif, silis nefis, munis enis, şiireri ile tezyin-u cabaca görebildiği hârrı temmuzları teşrin ve bir hayli dikdanları ustadı muhterem Ahmet Mithat Beğ Efendi'ye terhin etmek suretiyle afak-ı şir-arut-i İstanbul'da azim bir nam alan cenabı celis her nasılsa bir kıtasında kıçdan kara etmek mecburiyed eylemesinden kaldığı ciheddle bir takım parçalara çarparak gıç omurgalığı biraz rahnedar olmuş bulunduğundan iş bu pazartesi günü murassayı hastahâne-i nmuseviyede kalafata çekilmek üzere yüzdürdüğü haber alınmıştır!

Bilmecenin halli için şöyle bir kıta varid olduğundan dercinden sarfu nazar edemedik: (boz kır) istersen yine sen vaadini bila iltizam bilmecen hal oldu artık al sana benden selam ey Cadaloz (buz) lokasın kır bıyıkısın bal tamam bastonu hak etti hakkı başka söz yok ve selam

CADALUZ

Bastonu hak ettiğin bâ insicamu-u bâ selam

Tahtı ikrarındadır madama ey zî ihtiram eyle tayin bir mahal bir dem veya gel subhu şan elde baston intizar etmekteyiz al bir tamam

Lakin olmaz sonra dersin vay kulağım vay kafam!

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Ziya: Karadağ hükümetinin zul vechyınbir politika takip ine imkan bulması

Cadaloz- Bazı siyeroların verdiği yüzden ileri geliyordu şimdide astar istemeğe kalkışıyor!!

Yine ondan: Karadağ hükümeti amade-i imdat olduğunu

Cadaloz- Böyle münasebetsizce harekete devam ederse asıl amede-i imdat olacağı devirlerin gelmesi pek uzak değildir

Tanın: Fırka ile Cemiyetin münasebetini bi hakkı takdir debilmek için,

Cadaloz- Her türlü garazdan salim, parti hayatına alim olmak gerektir

Yine ondan: Cemiyet düşmanları cemiyete hücum ettikleri zaman

Cadaloz- Karşılarında ahenin yazılı erbab-ı hamiyeti bulacaklardır

Şehrah.Hattai Yunan'iyede istatoku

Cadaloz- Orada da mı var o koku?

Yine ondan: Kelimeyi bu manada telakki ettiğinden sonra

Cadaloz –Kelam ve cümleleri ne manada telaki edeceğimizi var kıyas et!

Sabah: Asker olanların mülkiye vazifesinde adami istihdamları bir kaidyi külliye olarak tabdik edilemez

NUMARA 18 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz- Aslan zaten bu küçük mahluku tepelemeye tenezzül etmez ana mübarek hayvan sana ne oldu?!

(Terakki Atelyesi)

Cadaloz- Kemafi tecelibeb?!

Yine ondan: Ordunun ibraz eylediği şu büyük vazife şinazlık muvacesesinde idare-mülkiyemizin

Cadaloz- Suratt-ı şerifi! biraz tamir etmesi icab edermi diyeceksin?

İkdam: Acaba devlet recisi yüzünden ne kazanılacağı hesap edildimi

Cadaloz -Ayol bilmez gibi ne soruyorsun? Bizde herşey hesap edilirmi!?

Yine ondan: Halep lisesinden feryat

Cadaloz- Celb kesesinden bir berbet! Geldi kafiye gitti safiye

Hüküm: Şimdilik bi külhane beği tulumbacılık hayatı kaldı onuda vakt-i ahire bırakıyoruz

Ali haydar

Cadaloz- Eyyuhe'l-kanubun her raite misle hezel Meb'ûs'el- müstakbel!

Yine ondan: Bizde öyle garib haleti ruhiye vardır ki

Cadaloz -Yek diğerimizle didişmedikçe rahat edemeyiz!

Maşrık-ı irfan: Doktor Habib ressam efendinin raporu

Cadaloz- Ne darlıyorsun? Madamaki ressamdır elbette raporuda biraz boyalı çıkar

Yeni Edirne: Sen olmasa idin bu ağır yükün altına kim girerdi

Cadaloz- Elbette yine sekbar olan fukarâ girerdi kalkupda sana milyonların bar-ı sakil-i altında ısvahan kariyani gibi inlîn ashabı served girecek değil a!!!

16 Numaralo Nüşhadaki Bilmecenin Halli

Bozkırdır hal edenler namına çekilen kurada birinci mükafat Kastamonu Mevlevi hânesinde Hüsameddin Beğ'e ikinci mükafat mühendis mektebinden Şakir Hazim Beğ'e isabet etmiştir

Kart postal kazananlarda şunlardır: Beykoz kazası hapishâne memuru Mehmet Hilmi, Tekfur dağı memuru Mahdumu, Mektebi İdadi talebesinden Namık Fierer, mektebi talebesinden Hüsni Efendizade, Şemseddin kadı güyi Fransız (Senjozef) mektebinde beşinci sınıf talebesinden Mehmet Nuhiddin, Bursa İttihad Veterikki mektebi şakirdanından 342 numaralı Atıf Bin Ömer Efendi ve Beğler başından İhsan Beğ'in yalısında Sakine Seniye hanım mükafat kazananların idarehâneye müracatları rica olunur

BİLMECE

Bilmecem bir kuş ismidir nihayetinde ki kedet kalkarsa hayvanat carpadan birinin ismi olur doğru hal edenler namına çekilecek kurada birinci bir senelik abone ikiniye ala iplikli bir mendil beşinciye kadar ikişer beşinciden onuncuya kadar birer kaart postal verilecektir mütekabisindedede zeytin yağlı dolma ihta edilecektir! Kabul olunmaz varakalar

"MUHÂBERÂT-I ALENİYE "

Yemen Meb'ûsu Mahmud Nedim ve Seyid Ahmet el kebsi, Corum Meb'ûsu Ali Osman, Tırabluzgarb Meb'ûsu Sadık ve Nahi, Sinop Meb'ûsu Hasan Fehmi, Bolu Meb'ûsu Aabdulvahab, Urfa Meb'ûsu Nedim, Nigde Meb'ûsu Muhiddin, Konya Meb'ûsu Salim ve Mehmet Emin, Kütahya Meb'ûsu Hasan Tahsin, Manisa Meb'ûsu Şekib, Ertuğrul Meb'ûsu Mehmed, Ziver Meb'ûsu Hızır Lütfi, Kerkük Meb'ûsu Sali Paşa ve Mehmet Ali Beğ Efendiler hazratına inayet buyurulan: Abone bedelleri alınmıştır teveccühlerinize arzı teşekkür ederiz.

Nazilide muza Şakir Aydında kitapçı Hüseyin Tevfik efendiler hesaplarınız alınmıştır,

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu

Numara- 18

Numara 19-9 Cemâziyelâhir Sene1329 "Salı" 24 Mayıs 1327 6 Haziran Efrancı
Sene 1911

Sahibi imtiyaz ve Ser Muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracaat olunur.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüşhası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.Meclis-i Meb'ûsân kapısında.Ohhhhh! Hele şükür gidiyorlar (*Terakki Atelyesi*)

NUMARA19 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Artık tası tarağı toplamanın zamanı geldi-
- Ne dir o Cadalozum yolculukmu var yoksa?
- Öyle ya Meb'ûsanı kirâm bi'l izzu vel-ihtişam gazanrah-ı memâlîk oluyolar!
- İyi bundan bize ne
- Nasıl bize ne?Anca beraber kanca beraber!
- O artık birazda insaf burada elinizden çekmedikleri kalmadı bazısını balona bazısını trene hatta içlerinde küplere bindirdiğin bile var!
- Onlar senin gibi hamhalat kişilerden değildir.onlar gün görmüş, tecrübedide, mizâhın ne demek, gazetenin ne mana ya olduğunu pel ala bilirler!
- Ve hatta ben dahi o Meb'ûsanı kirâm veya kirâmı meb'ûsanın nekadar büyük olduklarını pek rana takdir edenlerdenim amma gel görki içlerinde elema satan, abone bedelinin üstüne yatan hadid kimselerde eksik olmuyor belki bir gönül kırıklığı falan husula gelirmi diye korkuyorum!
- Yok dostum tok azmı paralarını aldık? Öyle nankörlük istemem zannederim ki hiçbir gazetenin bizim kadar aboneli Meb'ûsanı yokdur!
- Aboneli Meb'ûsanda yenimi çıkıdı? Hiçde böyle bir terkip işitmemişdim?
- Yani bizim gazeteye abone olan zevt-ı muhteremeyi demek isterim
- Peki ala madamaki memleketlerinde de Cadalozu okuyacaklar o halde bizim için oraya kadar ihtiyarı zahmet etmekde bir mana göremiyorum
- Söyledim ya anca beraber kanca beraber ben de gidip onlara refakat edeceğim bütün devair intihabiyelerini gezeceğim bende onlar gibi milletin ihtiyacatınana kesb-u vuku edeceğim!
- Peki efendim ama herşeyde bir maksat takip edilir bunda ne maksadı olabilir?İnşallah selamete geldiklerinde görüşmeniz daha iyi olmazmı
- Allah allah ama muhazab adamsın be! Ne vazifen herkesin elbette bir bildiği veya beyinlerince bildiği vardır
- Kuzum Cadalozcuğum işte benimde asıl öğrenmek istediğim mes'elede budur ya
- Neyi öğreneceksin ne öğrenmek istiyorsan
- Bizimde Meb'ûslarımız gibi gezmekdeki menfaatımızı?

-Peki anlatayım şimdi hazretler! Buradan çıkıpda devairi inntihabiye yolunu tuddularmı, giderken her birisi ayrıca bir program yaparlar mesala nenin gibi patlamasın

- Ah işte anlatacağım üç beş maddeyi muhtevi olan programlarının birinci maddesi memlekete girer girmez muntehibi sanilere gayed teklifsizce güler yüz. Ve pek deste başlarına! Bire mikdar armağan ihtası ikinci madde, esayı istikbalde eşrafın alyimi veciyelerine dikkat üçüncü madde o memleketin menfiyine aiat meclisde her çıkan makarraratı benimsemek!dördüncü madde bu devirde Meb'ûsluğun gayed güç olduğu söyleyüp (Allah kuvvet versin'' duasına nail olmak.üçüncü beşinci devrei içtimayalarda Meb'ûsluga temin edip ila mâ-şâ-Allah Meb'ûs kalmağın çaresine bakmak!

- Daha neler hiç böyle daima Meb'ûs kalmak için uğraşacak kadar Meb'ûsluğa meftun olanlarda bilmiyordum!

- Ne diyorsun Cavalacoz çocuklarını bile şimdiden namzed kayıt ettiribde veliaht tanıyanlarda var

- Hopbala iyi vallahi!

- Ya zanneddin düdüğüm!

-Peki bunlar böyle gaydı hayat şartı ile temini Meb'ûsiyet!Ettikleri sırada biz orada ne vazife ile meşgul olacaz?

- Konferanslarımızla

KÖTEK

"Girid'in derdi büyükdür"derken dahili mes'eleler tüy dikdi eşkıya vari apansız geldi vatana bir kolera eksikdi

Cakırpençe

KONFERANS

Bizim konfrerans tiryakisi ve ali rivayeten martaval plakisi Cavalocoz Beğ bendeleri tarafından vaki olan gayed ilgaya şiddetli ve tatlı sert ısrara o ibran üzerine Cadaloz hazretleri çenesini yağlamış ve çarıkları bağlamış ve desartan ayrılacağı dolayısıyla kendi arzu ve iştikaliyle bir haylide ağlamış olduğu halde küp-i derunune ihzar ederek daha doğrusu sardaliye asa istif ettiği Aforoz, Caparuz Kokoz, Kalavuz ve Çil horoz namındaki fihakai Cadaloz zanesinide alıb seberhine azimrah Edirne olmuş ve daha meskure vasıl olmadan nacarşi derunundan istasyona kadar müstekabilin hürriyet-pervarene dolmuşdu. Vaktaki Cenabı Cadaloz sahib-i rumuz

bil suhulet-i mahsuza ile ol meydan-ı dilareye sükût edince bütün ahaliyi belde Cadaloza nikran olarak bir hayli müddet dem beste ve hayran kaldılar iş bu mebhutiyed arasında nasılsa bir zemi-i müsait üzerişne konfreansını dinlete bileceğini tahmin edebilen cenabı konferans-nuvis şu vech ile makaraları kyu vermiştirki:

Ey muhterem Edirne'liler sizi selamlarım ben her memlekete damlarım ve dahi bakınız neler yumurlarım ey Edirne ahalisi! Valisi, lavubalisi, biliniz ve agah olunuzki harfi med üçtür ama sebebi med gayedle güçtür! Şuracıkta buranızda öğünde duran mitucıklarla Karadağlı kopuklar hududumuza doğru gâhi gâhi bir elif miktarı uzanırlar! Sanki dertlerine yanyorlar gerçi bu uzamaları oracıkda vakf ediverecek veya kasır-ukesir decek şeci dilaverleriz varsada Girid için akd olunan mitanigler gibi bunlar içinde ölecek ve belkide hiç ölmeden beyinlerini delecek erlerimiz vardır öylese haydin çarıkları çekelim hududa doğru sekelim düşmanların köklerine kibrit suyu ekelim!

NUMARA 19 CADALUZ SAHİFE 3

Ay muhtarım vatandaşlar, delikanlılar, ortayaşlar, ne zamanki muharebe başlar Osmanlılar düşmanı haşlar!

Ey aziz kardeşler, bizim için oynayan kaşlar, muharebelerde kesilen başlar kadar çokdur, halbuki böyle dolmalara karnımız tokdur! Öyle nafile aldanmayalım, Avrupa siyasetine kanmayalım beyhude yere yanmayalım, devri eskisi gibi sanmayalım çünkü şimdi mevcutiyetimiz var, çok şükür meşrûtiyetimiz var, vatansa merbutiyetimiz var, askerliğe meftuniyetimiz var, salemeti vatandan başka ne niyetimiz var?

Ey sevgili kardeşler, hudud kana boyandı bıçak kemiğe dayandı! Durulacak zaman değil nayun ver ne ekil!

Bir taraftan Girid için Yunanlar, bir taraftan Karadağlı kovanlar! Bir taraftan meytularala yovanlar hep başımıza üşüyorlar kancıkca dövüşüyorlar! Bizim için carei selamet dinlemeyin yalandır o siyaset!

Ey aziz Osmanlılar! Cadalozun sözlerini dinleyenler vatan muhabeti ile inleyenler kılıcı beline takmalı vatan silkilenerak ayağa kalkmalı- deyip geçdi oradan Selanik'e doğru yola revan oldu!!!

Tenziripend amuzbahil remuz!

(Ey furuhumah hüsnü azeruyi Raşan şima) vay şima Meb'ûsu ayan manen hibanu şima milleti merhume migvadaki daim micent (abıruhi hubî escah zenhidânı şima) (ki dehti dest ingarezi yarab ki hemdestanı şunet) Lütfu Fikri husnu ceht-u mecdu irfan şima mülkirâ asayış ez güftar pur şurest ve bes (hatırı mecmu-i ma zulfi perişan şima)

(Omru tan bada fuzun-u ey sakiyan bezmu cem taki heşyari pinent hiç müstan şima devre-i diğır hema havahidi başı muntakip (gerce can manesid pürmi bi devranı şima) (gerce devrim ez besatı kurbu himmet devri niset) subesu in memleket muhtaç imranı şima

Sarı diğır in çenin gavgayı bi menabu mubat (zinhar ey dostan canı mini-u can şima (rahmi bel mülki ve vatani bayed hudara bi nekrid (kan derin-i ragüşte besiyarand gurban şima) millet el fakru zarured can berleb amede (baz gerded barı ayed cîst ferman şima (mikunend hafız duayi beş nu amini bigu in cihan mamursazdı adlu ihsan şima

Klavuz

VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ?!

Adedi yüz elliyi bulan Meb'ûsan abone daramızdan abone badelatı tahsil hususunda bin nefis çektiği yorgunluk Cadaloz sana karlarının ta ilikli kemiğine veya kemik derunundaki iliğine tak dediği cihedle emru tahsilanın nekadar mişkil bulunduğunu el hak takdir eylediğinden bil umum tahsildaran-ı zamanın maaşlarına yüzde üçyüz elli nispetinde bir zam edeceği! Yolunda tanzim edilen layiha muktesid şehir, Meb'ûs-i bi nazır Hafız İbrahim Efendi'nin müstacel kararını havi bir tavrı ile bereber gelecek içtimada riyasete takdim olunacağı Cadalozun kendi ruveyat-i gayri sahihesinden dir!

-Kuşe-i ranay-ı klavuz derhalli bilmece-i cadaloz –

ila uz, burnu düz, sarı göz, yavuz, toplandı bir yere aşık Cadaloz! Düşünüp taşınup söylendi çok söz horoza bir kere haykır dediler alet-i harf alet-i ayaklı gibi iki heca hecuyi pek haklı gibi bilmece halinde meraklı gibi kim ester kimi aygır dediler buz deryasını geçen kuşlar kırdı sahrada eli boşlar tavuk pazarında saz bedüşler sordum bilmece ki bozkır dediler

Klavuz

ŞIKKI GÖÇEBELER...?!

Ahvali alemde bî haber bazı derbaderan mizâhiyunun karikatörsüzlükden nab-u tevanı kesildiğinden mesarifâtı yekuni kabarıp varidatı eksildiğinden gelecek kış bol sermaye ile işe başlamak üzere bu günlered itifagahlarına çekileceklerinden cadır-bedüş olarak kuşeyi inziva olmak üzere intihab ettikleri çirbici cayırına doğru yollandıkları işidilmiştir

-Numunelik Bilmece Halli-

Ba'de selam inha olunur ki: 18 numaralı muhterem Cadalozun! Dördüncü sahifesinde saheyi müsabakaya sapan taşı gibi atılan bilmece emini muhakkak bildimki: samsun olsa gerektir izin-i canib bilmeceye sohtecesine bir ihlâl –i istimâl edersen!!Kaide ol vech ile imiş ki bilmece aslında(samsun) idi

Kelime altı harf birden vaki oldu Cenabı Cadalozun vaz ettiği kaidei bediaya tevfikeyn kelimeye içtimayı sakinin vaki oldu biri sadî ceken elifden diğeride (meshun) mimimden bu gibi şeylerin kafasını kesmek kaideden olmanla mmi bir vuruşda düşürdük (sûn) kaldı bi me'l her nekdar esas kaide elifi hazf etmek isede burada cadalozun ihtiyarlığına hürmet ettik (sâsûn) oldu derhal birde baktık Meb'ûsan-ı kiramdan "Sâsûn "Efendi çıktı filhal bir mes'eleti bitti zannediyorduk

Bitlis vilayetinde bir kaza ismi olmuş badel i'lal uzattık lafı vermesun melal bunu
gazetenize derç-ı etmeseniz eylerim cidal

Üstü acıklı

zartalak ib'nül paâtâ

-CADALOZ -

Aferin zartalak İbnü part'al martuvalın ölsünde sen kal

BİLMCE HALLİ

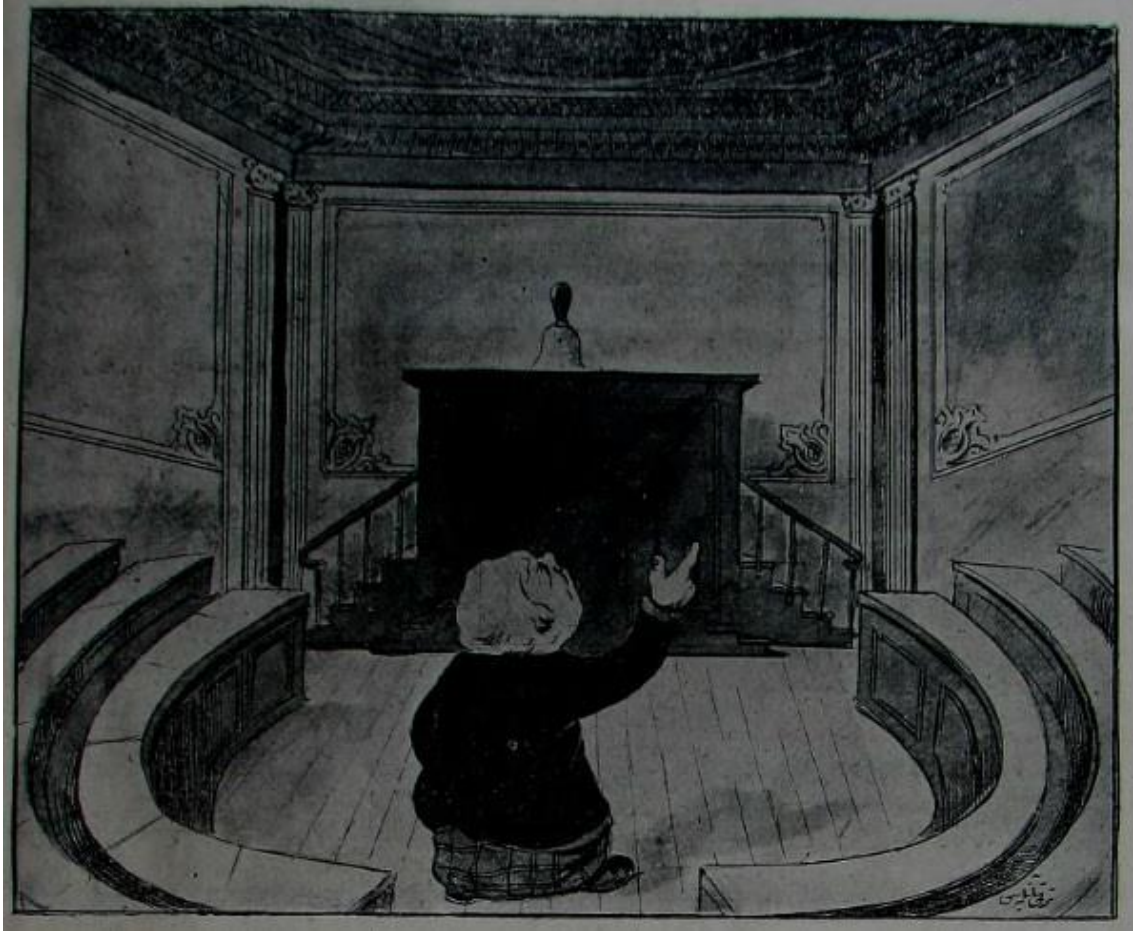
17 numaralı gazetemizdeki bilmece (samsûn-mâsûn idi) bu bâbda
İstanbul'dan, taşradan vurud eden telgraf ve mektup (875) adete balığ olup doğru hal
eden yediyüz elli iki kişi arasında çekilen kurada birinci ikramiye Urfa Meb'ûsu
muhteremi Şeyh Saffet Efendi hazretlerine ikinci ikramiye tıp fakültesinden Arif
Beğ'e isabet etmiştir

Vefa idadisi birinci sene üçüncü şube talebesinden (514) numaralı Hilmi,
Papashıkda hacı İsmail oğlu Ahmed, talebeyi umumdan Seksanzade Tevfik, Hadikayı
meşvered talebesinden iki nunaralı Mehmed Hilmi, Karahisar sahibde tornacı zade
Memduh, Gelibolu tahrirad kalemi sermesudi Süleyman Sıtkı, talebeyi Umumdan
Hafız Yakub, Vefa idadisi müdavimlerinden Hasan Ferid, Bahriye yüz başlarından
Bahddin Efendi kerimesi Hatice İhsan hanım, Hasan Fehmi Paşa zade Liği Beğ
efendilerde kart postal kazanmış olduklarından Cadalozun iş bu mükafatı
nacizanesini almak üzere idarehanemize müracat etmeleri rica olunur

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Sabah: Kuddüs asarı âtika sırkatı mes'elesi cümlemizi didik etti

Cadaloz- Bundan dolayıdır ki baston yutmuş asayız vaziyeti umudane aldık?

Meclis-i Meb'ûsân salonunda:

Baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş. (*Terakki Atelyesi*)

Yine ondan: Asbidât her türlü menâbi servetimizi kurutmaya çalıştığı halde asarı atikanın hıf'ı siyanetinde şu son zamanlarda daha mukaddem idi.

Cadaloz – Acaba kendileride asarı âtikadan bulduklarındanmı ileri geliyordu

İkdam: Cesareti basiret.

Cadaloz- İnsaniyetin lazimi gayri mefarikidir?

Gazeteler: (Şevket Turgut Paşa hzaretlerinin beyanatından) Eşkıyanın mukavemet mandası karşısında taşlara tırmanarak topları omuzlarında taşıyarak ilerleyen o cesur ve fedakar Osmanlı kahramanları ile iftihar etmemek elde değildir.

Cadaloz- Celaded, hamset, istihkar-ı mevt hasail -iber güzidesi nefsinde cem etmiş olan o kahraman oğlu kahramanlardan beklenen bu değildir?

Yine ondan: Eşkıya mun hezimen Karadağ cihetine kaçmıştır

¹²⁸Sehven 18 yazılmıştır numara 19 olmalı.

Cadaloz- Hiç şüphe yokki Karadağ'da onlara kapıları açmıştır

Sinîn: Meclisin hitamı

Cadaloz- Gürültünün yevmi tamamı

Yine ondan: Meclis-i Meb'ûsân makinası içabatı tabiyattan olarak böyle ağır işlerken

Cadaloz- Yaglayı vermek zahmetini bile ihtiyar edilmez olmadı ha!?

Yine ondan: Şehrimizde kolera

Cadaloz- Hududu hariçine def-u tart edilmesine bir care ara

Ziya: İsaat budhu ahane

Cadaloz- Mastarı kapanmassa her gün devam der

Yine ondan: Kadiler mes'elesi

Cadaloz- Balıkarcıkların azı dişini sökecek gibi!

Şehrah: Telfii mâfât

Cadaloz- Edemessen vefat demleri yaklaşır

Yine ondan: Madamaki bu decemizde mühim rehneler vardır

Cadaloz -O halde birde biz comaga çalışmayalım!!

İkbal: İşlerimiz ne halde?

Cadaloz- Bildiğin gibi arkadaş!

Balkan: Refik Beğ keşuf nezdinde,

Cadaloz- Keşuf yine plav kokusu almasun?!

Yeni Edirne: Şimdi Balkanı ateşlemek

Cadaloz- Ateşe yazık değilmi neft onlara?!

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Derseadat Meb'ûs-i muhteremi Ahmed Nesimi, Tekfurdağı Meb'ûsu Adl, Mardain Meb'ûsu Sâid, Gümüşhane Meb'ûsu Hayri, Preveze Meb'ûsu Hamdi, Bolu Meb'ûsu Mustafa Zeki, Diyarbakir Meb'ûsu Feyzi, Van Meb'ûsu Tevfik, Amasya Meb'ûsu Fazıl Arif, Urfa Meb'ûsu Nedim, Maraş Meb'ûsu Şükrü, Maraş Meb'ûsu Ahmed Tahir, Genç Meb'ûsu Mehmed, Drâh Meb'ûsu Esat Paşa, Biga Meb'ûsu Mustafa, Malatya Meb'ûsu Tevfik Beğ ve efendiler hazratına:

Lütfen gönderilen abone bedalatı alınmıştır takdim-i teşekkür ederiz. Kadın hanı eşrafından Hacı Ahmed Efendi makdumu İhsan ve Giresun'da Mehmed Şükrü Efendilere:

Mektup ve paralar alınmıştır teşekkür olunur.

BİLMECE

Muhatabınızın kuyruğuna edavat nispiyeden bir edat ilave edinizde gazete olsun! Doğruca hal edebilenler arasında kura çekilerek birinciye zarif bir saat ikinci altı aylık Cadaloz abonesi onuncuya kadar şık birer kart postal mütebakisinede "el bravo aleykum" takdim edilecektir hal varakalarına kuponlar raptı şartı azamdır!

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

(Cadaloz) Gazetesinin bilmece Kuponu

Numara- 19

Numara 20- 13 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Cumartesi" 25 Mayıs 1327 10
Haziran Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebusuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır
Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.
Cadaloz-Ah hasibe o ihtiyarı vasıta yapacağına doğrudan doğruya kendin gitsen a?!
(D.Mozloun Terakki Atelyesi)

NUMARA 20 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Aman yarabbi hiçde bu kadar güldüğümü bilmiyorum ay halen katılacağım geliyor.

- Hayrola Cadaloz?

- Allaha emanet olunuz Cavalacozcuğum

- Bu sözün selamun aleykum sarplık kesiyorum! Gibi bir şey oldu, Ayol bu nasıl cevap?

- Peki ala cevab sen bana hayırlar olsun dedim bende Allaha emanet ol dedim bundan daha mükemmel cevap olurmu

- Anladık ama o rüya tabiri esnasında olur mesala sen-ben bir rüya gördüm dersende bende hayır olsun, hayırlara gelsin felan gibi bir cevap veririm

- İyi işte ben de rüya görüyorum

- Şimdi gülüyordunuz?

-Demek ki bu bir rüya hendur idi ha?

- Ne sayarsan say rüyanı gülerek uyandım ve halada gülmek istiyorum

- Demekki benim hayır ola boşa gitmemiş ha?

- Evet vet hüsnü tesadüf?

- Eyi anlat bakalım şu rüyayı handerizi

- Efendim rüya buya güya Meclis-i Ayanın sol cihetindeki locada imişis!

- Yanda bende varı idim?

- Kanbersiz düğün olurmu? Elbette

- Teşekkür ederim devam ediniz!

- Evet orada oturuyor Meb'ûsanın müzakerelerini dinliyorduk

- Abdestinis varmı idi?

- İcab edermiydi?

--Değilmi ya!?

- Hele soğukluk etmede...

- Peki efendim dinliyorum

- Sonra efendim dehşetli, hararetili ve gayet'ül-gaye ehemmiyetli bir mes'ele olmaliki gürültü ta fevkı ayyuka huruç etmişdi!

- Galiba sen Meb'ûsanı değil ayanı dinliyormuşsun?

Neden anladınız dostum

- İstilah pervarane beyan-ı muatalaa etmenizdir
- Ay busöz ona delil olabilirmi
- Öyle degilmi ya
- Değil ya rüyadan nasıl bir muhavereye tesadüf etmişsen uyanıncada devam edersin mesela gürültülü ise hiddetli, şiddetli nazikane ise böyle mustalihane olur!
- Acayip!
- Neden acayip olsun bilakis pek tabii inikasad-ı dimağı inkar edebilirmisin
- Öyle ince işlerden pekde anlamasamda seni temin ederimki Meb'ûsan müzarekesini dinliyordum .
- Peki ala o halde devam ediniz.
- Lakırdıyı mâbadeli soğuk makalelere çevirmede şu rüyamı bitireyim!
- Dinliyorum iki gözümüm bebeği
- Sonra bir bütçe mes'elesi ortaya atıldı bir taraf benim dediğim olacak diye tuturdu, diğer tarafda kendi içtihadında ısrar etti bekle beklemez misin, dinle dimlemez misin müzakrere uzadıkça uzadı sabah olmaya yaklaştı
- Ayol sen yalnız Meb'ûsandan bahsetmiyorsun iki taraftan...!
- İsrardan bahsedilişine bakılırsa ayandan da dem vurmak istiyorsun?
- Oo sen yanımda değilmiydin
- Aah üstüme iyilik sağlık rüyada seninle beraber dem diye olup bitinden benimde haberim olacak değil ha?
- Ha pardon fakat bilmiyorumki söylüyorsun benim oturduğum loca ayanla benim Meb'ûsanın arasında değilmi her iki müzakarıda dinleyebilirdin
- Doğrusu çok vasi samiya dinlemeler
- E netice?
- Netice vur aşağı tut yukarı uğraşmaktalarken!!
- Açanım uzatıpda gitmede rüyda seni güldüren mes'ele ne ise o safhasını söyle ne olacak?
- Şeb bitti şafak sökdü güneş doğduda halen yüzyirmi iki Meb'ûs beş ayan uyuyordu e uyumağa gülünür mü imiş?
- Ben uyuduklarına gülmüyorum uyku içinde bile inat ediyolardı o hoşuma gitti

KÖTEK

Gayed hafifçe!
Ekseri bitmi şaşırđı benmi
Programsız nice dağlar aştım
Ne muvafık, ne muhlif bakınız
Vükela bi'itaraf oldu şaştım

Çakırpençe

KONFERANS

Ve dahi arzu beyana hacet olmadığı ve konferans bulunmadıkça sutunlar dolmadığı üzre bizim gibi nüfusu mevcudasının yüzde iki buçuğu marifden hissecin ve hissecin olanlarımızda ameli siyasiye arkasında koşmak suretiyle menfi-i umumiye-i vatana perçîn-u çebîn olan milletler için az çok hüsnü niyetle ve elim konferansların menfaatan hali olmayacağını derpiş eden Cenabı Cadalozun ufacık bir işarete bakıb durduğu Cavalacoz tarafından nazarı dikkate alınarak Rumeli seyahatı şahanesi münasebeti ile güzergahı ve reşaded iktina hazreti şehriyariye müsadif olan memâlîk-i ahaliî sadikasına sırası düştükçe bir yere üştükçe nafı konferanslar ihtasını teklif etmesi calibi nazar-ı dikkati olduğu ecilden küp tılsımdar muztahzar hemen mühüründe şiddetle deveran etmek suretiyle konferans içtihasını tezyid ve arzu-u natıka perdazı yı teşdid eylemiş olduğundan lemhol basarda gözlerden nihan ve murassayı Selanik'de ayan olduğunu nazmen tasvir eder-manzum bir konferans:

Ey kârîn-i karşınaz! Nazmende caiz

KONFERANS!

Çil horoz aklınca bir kar eylede
Küp tılsımdarı ihzar eyledi
Arkasından fırlayıp cıkdı Kokoz Cavalacozi de dîdâr eyledi
Haykırıp sonra Kokorozla Ciroz
Heyeti fikrinde azar eyledi

NUMARA 20 CADALUZ SAHİFE 3

Küp dahi bin mil bahrikatı için

Safiresin etti sekbar eyledi

Böylece heyeti olunca küpsüvar vızlayup

Küp devri tekrar eyledi

Katedip Balkanları baştanbaşa

Karadağ'ın başına dar eyledi

Yaptı tenkilat ve ıslahatını

Bir nota ile carı naçar eyledi

Eşkryanın bir kulağından tutup

Diğerinden astı berdar eyledi

Hasılı ttudu kemal-ı cihed ile

Rumeli'yi hayli imar eyledi

Sorulunca rehenzar padişah

Adlı ihsanını yar eyledi

Vakti geldi kabe-i hürriyette

Bak halife rahmed îsar eyledi

Aşka geldi bu cadaloz kulları

Programın böyle istar eyledi

Rehanzar padişahide durub

Konferans arzusu izhar eyledi

Pişkahl şevketinde yer öpüp

Konferans yazdı seyyar eyledi

Nuk edüp hemde kemal şevk ile

Herkese ol devri ihtar eyledi

Padişaha fartı merbudiyyetin

Var bi daha şöyle ikrar eyledi

Bugün ehli silanın başka bir hüviyete mazharyine bu kabei hürriyed oldu zinete

meşher çihan pür ittihad oldu yıkıldı zulmü fermanber bu dehri şuhleyi seyif çeladed

tutu sertaser bugünden başladı Osmanlılar ümidi istikbal huda sultan mehmed-i

hamisi kıldı bize rehber bakın islahatı hemnami umumen adl ile maruf mehmed namı

altında gecen şahhan-ı adl aver hususen hazreti fahri Selahatini cihan ara habibi ekrem

halakı alem yani peygamber tefeül eylemiştım mahlasın ol şanı nu cihan Reşad isminde buldum cuz-i azam şad olur her yer

Top, silah, süngü ve kurşun ve rıfakayı ateş feşânımızın mermiyeti dilsuzı ta kalbi İstanbul pervaranelerine tesadüf eden bazı ağır başlı! Gazeteler ve gelenin karar-ı ahiri karşısında sevinip hoplamakta ve âdete şiddeti surudan oynayıp zıblamakda oldukları nazarı medlunane ile görülmüştür diyorlarsada Cadaloz şimdilik kaydı ihtiyatla hareketi muvafık siyast hususiyeti bulmuştur

-KİBARANE GAUGALAR

Bu abduaciz Cadaloz fenakarlarının her an zaman söylediğim vecihe ve vecihe üzere her nede olsa bu memleket e şahsiyad kalfamız kalkamız. Çünkü şahıs olmazsa lakırdıda olmaz ve binâ-leyn hergün çıkan ceridi siyasiyenin sütunları dolmaz geçen gün Tanin'in parton! Sinîn'in baş makalesi Rumeli ceride-i hadid ül 'me lünü mudafa-i gayred rıfaka nuvazenesinde bulundu diye heman muhalif -unim muhalf-u yamutlun ceraidin hepsi şimdilik bi çare zannettikleri Sinîn'e öyle bir hücum gösteriyorlarki insanın bile ihtiyar: cihanı hayrette canıhîredde can azar hîrde mısra-ı meşrûnu tanziren:

Tanin hiredde t'an hiredde Tanzimat hiredde! Diyeceği geliyor bakalım huda neyler neylerse güzel eyler

DENİLİYOR Kİ

İsmi bile insanın tüylerini ürperten koleranın hafazanallah şehrimizi ziyaret etmek üzere bulunduğunu nazarı dikkaten dur tutmayan hükümetimiz lazım gelen tedebili tuhfeziye ve inzibatiyeyi temin zımmında lüzumu derkar olan altıyüz altmışaltı bin altıyüz altı adet! Kordon sipariş etmiş sede iş bu kordoleleri imal için henüz saantında mahir bir kuymcu bulunamadığından bu hafta munakasası icra edilmek üzere askıya alındığı haber alınmıştır.

CADALUZ.

Gayru ihdiyadla telakkisi içab der çünkü iyi işin aleti ide çıkabildiği bugün karar ahir Meb'ûsandandır!

Buğünlerde dağa adam kaldırmak modasının olunacağı vüsatı ile caygir olması yüzünden Selanik ve o havride Mösyö Rığner namında ki bir zat ile Aydın dağlarının şenliği! Olan malum ve mel'un Cakırcalının kulaklarından yakalayup kaldırdığı iki zat iş bu modaya taben eşkıya ile birlikte zahreşin olması yüzünden o havalide ahalide gusule gelen korkular diz boyunu aşmakda ve dahi arasına kaynayup

taşmaktada olduğundan bu gibi eşkiya bî hayanın hayyen meyten istisal ve doğruca vucudlarını parmak kopuya isalı için an-kârib aydın cihedlerine doğru Cenabı Cadalozun kevbi sivar olarak icrayı takibata cıkacağı istihbara kılınmış isede bi'la hare aslı olmadığında tahkik eylemişdir

İLLETİ TEŞÂİR

Bu sırada veya adadı atıkayı milliyeden madut olduğu zamanlardan beri her kes için adete bir tabiatı saniye hükmünü alan şiir merakı, daha doğrusu nazım ve seci iştiyakı-zahiretin perveliginden olacak-artıyor eksilmiyor bilmece münasebetiyle idarehânemize vürüd eden yüzlerce hal varakalarının heman kısmı azamıda nazım, gazetelere bakarsınız ser levhalar, satır aralarında muntazam cümleler hep nazım, kapu levhaları nazımdır! Vel hasıl herşeyde bir tık-ı tikat manzume be didar!

Mes'ele bir ilan satırı:

Hariciye Rus ticaret bankası! Bir daha:

Memedeki çocuklara gıda dakik doktor Ziya

Al birdaha:

Mukavvi mudevi hazım ve midrar

Kafiise size birde kapu levhası numunesi: türk Fransız kız sanayi mektebi:

Daha nelerde neler artık bile rekmi yazılıyor bilmeyerekmi. Benim bildiğim bir şey varsa madamaki bu millet şair-imin tarefillahtır! Bende aşık garib asa dediki dedimki yide nazmen yazarım ve-sselâm

DEDİKİ DEDİM Kİ...?!

.....- **MANZUM**

Sinîn: Hal mevki Cadaloz ne haldedir aya?

Yine ondan: Garibet heyeti ayan o tadlatı red etti

Cadaloz- Demek ki milletin ikbaleti onlarda seda etti!

Yine ondan: Umuru devleti alt üst ederdi

Cadaloz- Hükümet olsa idi bütce derdi

Şehrah: Bu sene hırsında unsuru İslam?

Cadaloz -Hayli demler ki görmüyor ikram

Yine ondan: Bu hale care saz olmak?

Cadaloz –Sızıda mest-naz olmak

Sabah: Kendi ismi ile müsemmah güzfezin

Cadaloz - Bildiği yerdir panama hergizin

Yine ondan: Dün akşam şark şümendüferi

Cadaloz- İleri ile gitti birkaç er!

Ziya: Zırhlıdan bezli iltifat-u selam

Cadaloz- Eylemkte idi herkesi inâm

Sabah: Karadağ yalanları

Cadaloz - Çektirir kolonları

sevindirir palayı

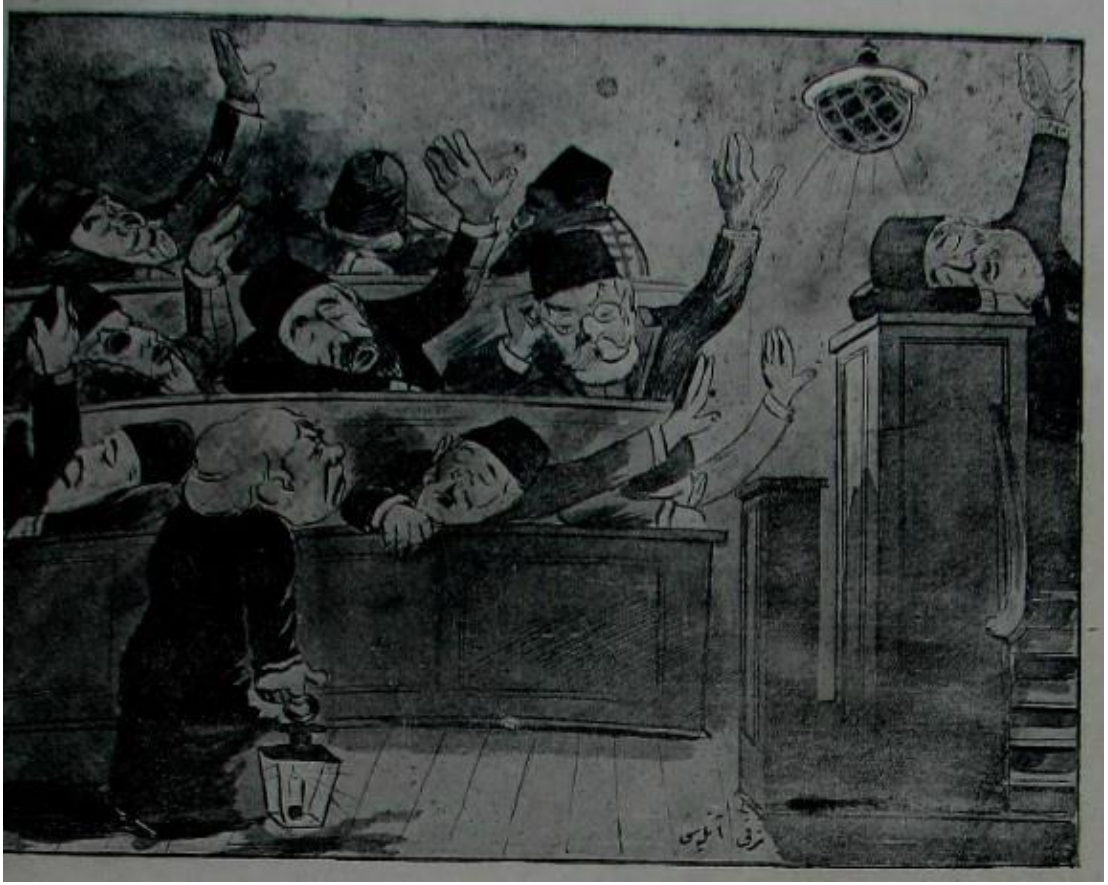
sokakta bulanlı

Yine ondan:. Karadağın kralı

Cadaloz -ben sanırdım moralı

Moğalumani oldu tahtına!!! oturalı

NUMARA 20 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz- Kabul etsenizde etmesenizde nafîle uyku içerisinde verilen karar rüyada bal yemeğe benzer!. (Terakki Atelyesi)

Yine ondan: Köpekler, çünkü onlar bizden evvel..

Cadaloz -Biraz çatallıdır bu söz mü'le!

Sinîn: Yenidünyaya doğru

Cadaloz- Açık inşah uğuru!

Ziya: İkmân edildi köpeğe bütçe

Cadaloz -Tatbiki anma geyetle güççe

Yine ondan: Tevdi edildi ama ne halde

Cadaloz-Bu hale koyan kalsun vebalde

İkdam: Asıl mevzumuz birincilerdir

Cadaloz- Benimde altun ile incilerdir!

Yine onadan: Hükâmâ gelince

Cadaloz- Sert olmalı bence

Şehrah: Rumeli ziyet içinde yüzüyor

Cadaloz - Benide Őimdi no dertler űzűyor
Yine ondan: Trenler pűr meserret pűr Őitaret
Cadaloz- Olur elbette tasvire ne hacet!

Bilmece Halli

18 numaralı bilmeceimiz (sıĝırcık, sıĝırdır)

KeŐide edilen kurada birinci műkafat Jandarma cavuŐlarından Rıza Efendi'ye ikinci műkafat Sűleymaniye'de Ŭnas mektebinden Mezune Bedriye hanıma isabet etmiŐtir, kart postal kazananlar Őunlardır: Őorlu jandarma kumandanı Kemal Beĝ kerimesi Sabiha hanım, .Hadikai MeŐveret talebesinden yirmi numaralı M. Hilmi, Tekfurdaĝı Műdde-i Umummisi Mustafa Őűkrű Beĝ makdumu Ferid, Vefa idadisinden Ferid, KalamıŐ'da Takıayasofya merkez rűŐtiyesinden sekizyűz seksendűrt Mehmet Silahaddin, Bursa'da Őmer Fevzi, Edirne'de Kemal Nuri, Sirkeci'de Hasan Fehmi Beĝ ve efendiler.

BİLMECE

Őyle bir memleket bulunuz ki hangi tarikdan baksanız yűzű kara olsun.

Őekilecek kurada birinciye gűzel bir yazalı takımı ikinciye tarihi umuminin birinci Őildi űçűncűye kadar birer kart postal verilecektir

İhtar -Hal varakaları bilmece memurluĝuna gűnderilmek ve kupon essak olunmak lazımdır. İŐ bu bilmeceenin kurası- taŐranın iŐtirakını tamin iŐin- on gűn sonra keŐide olunacaktır

"MUHĀBERĀT-I ALENİYE "

Mersin Meb'űsu Abdulhalim, Sivas Meb'űsu Kasım, Ŭskűp Meb'űsu ParlıŐ, Karahisar sahibi Meb'űsu Salin, Baĝdat Meb'űsu SĀsűn, Őorum Meb'űsu Műnir, Laskiye Meb'űsu Emin Arslan, Darama Meb'űsu Agah, Halep Meb'űsu Baha, Siroz Meb'űsu Mithad, GűmilŐine Meb'űsu Mehmed Arif, TrablusŐam Meb'űsu Fuat Hulisi Beĝ efendiler hazıratına:

Abone bedelleri ahz olunmuŐtur takdim-i teŐekkűrat ederiz

Umum Taşra Bayilerine

Mayıs nihayetinde hamen hesaplarımızı yetiŐtirmenizi rica olunur

Ankara, Manastır, Tekfurdaĝı, İŐkodra, Kaleisultaniye, İnĀd, Safir, Midilli, DedeagaŐ, Gelibolu, İŐtip, Ŭskűp, PriŐtine bayilerimize: Artık bu kadar intizara tahamműlűműz yokdur saıyan hesaplarınızı tesviye etmeseniz gazete yerine protesto gűndermege mecbur olacaĝız

Selanik'te Jan Soyis biraderlere mektubunuzu bekliyoruz

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat "Matbaası

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu

Numara 20

Numara 21 10 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 31 Mayıs 1327 13 Haziran
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Hayri şerden çok bir nazıra yediyüz ama tarafından varid olmuştur!:

Körler duası cenab hak sizi ve emsalinizi bizim gibi etmesin efendim cadaloz amin
cümlemizi.....! (Terakki Atelyesi)

NUMARA 21 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Oh hele şükür keşfedebildim!
- Vay Cadalozcuğum böyle sizi dört elif miktarı oooflarla sevindiren keşfiyayı mühimme ne ola?!
- Sorma sorma dehşet, mühim bir keşviyat
- Aman etme okadar mühim ha
- Bütün tahminlerin fevkinde bulunan ehemlerden daha mühim
- O halde ne duruyoruz meadini mekşufedendir deyüp bir imtiyaz alalım!
- Yagma yok tavşan gözünü açtı şimdi böyle mühim imtiyazlar değil kolay kolay gazete imtiyazı bile vermiyorlar!
- Adam sende okadar ümitsizliğe düşme elbet bir çare hastası bulunur!
- Ümid etmem Cavalacoz böyle bağlı kurugu bize yutturamazlar
- Mi dersin?
- Ona şüphe yok!
- O halde...?
- O halde de bu halde de ve hatta istikbalde ve gelecek zamanda!
- (Nasare) yardım etti bir gayib er!
- Şimdiki halde yanılacak zamanda!
- Yanlış ayol o (yensurunun) manasıdır!
- Her ne ise açanım ikiside bir, nasara yan suru
- İmtiyazı alamassam can soru!
- Bırak şimdi azadei tehvil zırvalarında şu keşviyatımıza baklım!
- Ha sahi nasıldı o?
- Basbayağı keşviyat
- Bende sana harikulede bir şey ihtira buyurduğunuz dememişdim ya isterse bayağı olsun!
- Sen bilirsin:
- Demek ki bu keşfiyat-ı mühimmeye beni iştirak ettirmeyeceksin?
- Onuda ben bilirim!
- Ben menfaat tan vaz geçtim tek şunu söylede çan çanana olsun iştirak edeyim!

- Peki söyleyeyimde bari meraktan kurtul. Efendim bu keşfi mühim bir mikroptur!

- Ne??? Bende medeniyetten bir şey keşfettiniz sanıyordum

- O kısımdan da keşfiyetim eksik değildir?

- Ayağımı öpeyim Cadalozum!

- Sabret Kokozum!

- Haydi söyle Kokorozum

- Gayed basid

- Gayed basid çalışubda altun çıkarmak!

- Nasıl?

- Nasıl olacak ticaretle

- Hay Allah mustahakımı versin! Bugün antikalığın üzerinde

- Evet hep antikalarım üzerimde:

- Aman görebilirmiyim?

- Hay hay işte nasılsa haftamanda! bir çil horoz

- Bu haftamanda hangi cins asarı atikadan?

- Bu asarı atikadan madud değil haftamanda geçen haftadan kalma demek

- Ha oyundada var pek sizinki kadar haftadanmanda! değilse dündemanda!

hele keşfini söyle!

- Söyledim ah bir mikrop!

- Demekki sen dehşetli bir profösörsün ha!

- Evet gayed cesurum

- Mikroptan korkmam!

-İyi bu imikrop hakkında biraz tahsilat verebilirimisin

- Kendisini bile veririm al işte sana yüzyirmiyedibin kere büyütölmüş bir

şahsiyati mikrobi!

- Aman bu kadar mühim bir mikrop hangi iklimde keşvedildi!

- Kıt-a i İstanbul'un murassayı Bâb-ı Âli caddesinin suyi medbuat nam körfezinde.!!

- İlahi Cadaloz ömürsün ömür!

KÖTEK

Bırakın haline Osmanlıları şöyle biraz istimkar-ı silahtar şekavet-i Balkan Tuna asa akacuk sonra karışmam kanınız bu gidişle nereden patlayacak sa ve volkan!

Çakır pençe

KONFERANS

Cavalacoz pür söz, refiki Kokoz ve Kokoroz mahiyet-i dilsuzlarına Aforoz ve Kaparozu alarak manendi Caparoz deryayı şiir dalaru çiruz asagu ıslakda devam etmeleri aşık Çil horoz efendiyi aşık getirerek saz bag ve muz! Oldugu halde huzuru bî futur Cenabı Cadaloza kabulunu istitâ ve istitâf etmegın kulavuz beğ münasib bir fırsatın zuhuruna müterakkib bulunduğunu baliyan-ı mumaili Çil horoz beği maverayı küpde biraz intizarda bırakmışsada bil ahire keyfiyeti intizardan haberdar olan aşık-ı mader zade şair nîm berbad! Cadaloz hazretleri tarafından kemalı iltifatla kabul olunduğundan makamı teşekkürde sazının perdelerini sökmekte kusur etmeyen Çil horoz efendi hemen fırsatı fevt etmeyerek şöylece soğuk neva bir taksimden başlayub Beyoğlu tarikiyla âli tarik ılgalata! Rıhtımda karar kılmış olduğu ecilden hatibi hitabet intima, konferans guyi bînuvâ Cenabı Cadaloz bila program ve bil'la tevkif ve fakat bil bidahe bir konferans ihtasını murad ederek şöyle narazen olmuştur ki!:

Ey nushai kübra olan insanlar vi piş-i medeniyedde kurbanlar! Niçin bu keşme keşe-i mütamadiye içerisinde keşlik, keşlik ediyorsunuz? Niçin burnunuzun doğrusuna gidiyorsunuz? İnsan olan dünyaya boyun eğmez zira o bu hayatı çektiğiniz mihnete değmez!

Ey medeni insanlar! Nedir bu al kanlar? Bak şu Balkanlar, nedir bu bolkanlar hedermi bu canlar?:

Ey beni beşer altı sekiz bin seneden beri bu dünyaya geleli medeniyed namına ne yaptınız?

Evet birbirinizden külah kaptınız tariki nahm vare saptınız bir kısmınız putlara taptınız!

Fakat söyleyiniz medeniyed namına ne yaptınız

Ey ebnayı beşerin kodamanları! Ey siyaset

NUMRA 21 CADALUZ SAHİFE 3

Korsanları vay bu devrin hükümran-ı bî amanları güya bu medeniyete pişva oldunuz sizde ber-hevâ oldunuz! Bu dehrîdûnda kim baki kaldıda siz kalcaksınız? Elbet sizde hâke düşüp alacalcaksınız!

Ey atlı, şanlı on parmağı kanlı kocabaşlar asıl sizedir bun taşlar nerde o mahvettiğiniz anlar kardaşlar hunhuvarklıktan ne lezzet duyuyorsunuz? Kudurdukca kuduruyorsunuz! Milletleri biribirine çattırdınız kardeşi kardeşe kurşun attırdınız, lezâizi vahşeti medeniyed diye tattırdınız nedir bu haliniz?!

Ey Avrupayı nezaketriba! Bu türlü medeniyet sizlerdenmi çaba? Bakınız ne kadarda kaba bir gün sizde oturursunuz ya şapa!

Ey üstadı medeniyet olan Avrupa bu mesainiz hep heba eger siz âmili medeniyetseniz meftun-i mezidseniz sulhu salaha riayed ediniz!Ya bu deveyi güdünüz ya diyardan gidiniz!

Konferans buraya geldiki sırda dehşetli rıfakayı kiramımızın akıbetini derk ediveren Cadaloz konferansı buracıkta ter edivermiştir

-BU MİDİR?-

Otuz üç sal bu millet dedi subhan Allah

Devri menhu-i hamidiye kıyamed bu mudur?

Şimdi tekrar a ne haced o sitemkar gitti

Demesunlar ki şaşametli hikayet bu mudur?

Şimdi teşrih edelim halimizi bir nebze

Belki iş erleri derler ki vahamed bu mudur?

Şeri kanun-i Esasi yi edenden rehber

Ha la tatbik edelim hükmü hükümet bu mudur?

Canımızdanda muaazez bize meşrûtiyed

Birazinsaf edelim hükmüne beyad bu mudur?

Arnavud, Türk-u Arap Ermeni, Rum başka bütün

İttihâd etmiş idik bizde uguvet bu mudur?

Gerci takip edemem hazreti Meb'ûsanı

Sorarız üç senelik hizmeti millet bu mudur?

Ne gezer meclis şurada Tokat, şahsiyat

Fırkalarca acaba şartı nezaket bu mudur?

Eyledik milleti mustavrak dini mevfur

Bütçe tanzimi için hüsnü dirayed bu mudur?

Kokoz

- CADALUZ -

Bekliyor böyle büyük sözleri hergün Cadaloz ayda bir gelmiyor ihvana inayed bu mudur?

MEDARI KELAM BERAKÂTI!

Cenabı hak matbağı ihsan alilerine Halil İbrahim bereketi ihsan buyursun! Ve buna mümasil bir hayli körler duasını işitmişse niz demdarı kelamın tezayidine dair dua almak bahtiyarlığına nail olabildinizi farz-u tahmin edemiyorum. İşte ilk defa olmak üzere garyibi ahvaldan olarak size bir zat-ı nazif'ül kelâm takdim edeyimki tevfiği kendisine refik ehli irfandan! Olan rıfakayı kadehdârâni meyanında cenabı hakkın kendisine mebzulen bahşu ihsan buyurduğu bereket medar kelamla mütemayiz ve mütefahhir bulunuyor

Medarı kelam (ondan sonra efendim) cümlesi olup muhatapları hiç olmasa saate üçyüzseksen iki defa bari işitmek bahtiyarlığına naidirler daha garibi bu zatı muhteremin medarı kelama olan fartı inhimak ide gittikçe tezayüd etmesidir geceli gündüzlü hem meclisi olan rıfakasından birisinin hasbel merak tutduğu en son istatistikiye nazaran mumailehşu son haft a zarfında altıbinbeşyüzoniki şifahen ve mütebakisini tahriren olmak üzere on bir bin dokuzyüzdoksan üç adet sahih, zaid bir taksim dört defa isti'mâl! (ondan sonra efendim) eylemişlerdir.

- CADALUZ-

Şimdi bu kadar ondan sonra efendim söyleyem zata ne demeli ondan sonra efendim illallah!

Hal Bilmeceisinin -Ala tariki nuvîn!-

Ey Cadaloz aferin, nüktelerin nu zemin bilmez idim zatını, zûzembey nazenin kuyruğuna takmalı bir cers pür (Tanin) böyle tekmül edüp şeklin olur bihterin kaç kubbelerden fakat olaya sakat cenin! bilmeceki hal için işte tariki nevin sen bilenin re'si (1) ile kuyruğuna (2) ol karîn düzmece düz durma hiç, böylece birçok sinîn bilmece ki bildim ah, muntazırım dergemineşref saatında kurayı cek olemin cene çıkar mutlaka sathub-u zerîn cenabı cenden gelir, seviyenize badeizin el yazımı

hâmilin, mutemid'ül- muflûsin hatlarına bin nazır, hasıl olunca yakın hamili şakam
ile sebatımı gönderin

Yoksa fena çarparım cene olur cenmain! (1) (2) ikinin (CİN)

CADALUZ

Ne yediğini anladım ah acen oğlu cen zûzenb olsam bile, allahıyı tekin çıkmadı ah
neyleyeyim saat hup-u zerrin kura ile çekmişin sende bir ah-ı derin!

- **DEDİKİ, DEDİM Kİ...?!-**

Ziya: Mertcelin masonluk, Melamilik

Cadaloz- Yenirmi! Yenmez mi canlımı cansızımı?

Yine ondan: Meclis-i Meb'ûsân kararıyla cef'el- kalem bu dört kelimeyi
lisânımızdan tayy edivermeli

Cadaloz- Cefel kalem karaların mutlaka Meb'ûsandan suduru şarttır öylemi?!

Yine ondan: O ulvi müessirler ayağa düşürülecek olursa

Cadaloz- Ellerde tesir kalır mı?!

Şehrah: Şu hal gösteriyor ki

Cadaloz- İstikbali göremiyoruz

Yine ondan: Hak söz acıdır

Cadaloz –Yenilir yutulur gibi ise zarar yok hardal makamına kaim olur!

Sabah: Hakkanu bir gazetenin mutalası

Cadaloz - Mutlaka bizde degildir ya?

Yine ondan.: Avrupa niçin bizi anlamıyor?

Cadaloz- Anlatamadığımızdan:

Anlamak alemde anlatmak kadar müşkilmidir?

İkdam: Ateş öyle tevsî eder ki netice

Cadaloz- Dehşetli bir yangın çıkar!

Yine ondan: Acaba hiç görmeze görünmeyen bir takım ecsâm-ı gayri meriyye
mi gezunur.

Cadaloz hayırdır inşallah kolera mikrobundan mı bahsediyorsunuz!

Sinîn: Kırmızı beyaz memleketinde:

Cadaloz - Allah kırmızı beyazı eksik etmesin

Yine ondan: Yağan yağmuru defterime (sihâmu kaza) diye kaydediyordum!

Cadaloz- O sihamu kazanın nefî!de inkar olunamazdı ya?!

Yine ondan: Bu aşikâr hakikatlar karşısında türkiyayı Yahudilere satmak
iftirası

Cadaloz- Ah neden iftirar olacakmış?! Biz bu köhne fikirlilikde ber devam
olursak elbette (eskiler) (eleyevm)!torbasına girmeğe mahkumuz!

Hüküm! Zührü nâk yılan deliğinden çıkıyor

Cadaloz - ur beynine hainin

Yine ondan: Varol, payidar ol, makamım eyledi çok hürmetle yad balasına
imla ederek eyledik diruz –u ceride feristad

.....

Akşehir naibi: Abdurrahman Nafiz

-Cadaloz

Aman ya hazret naibi garibi! Eyledin sen şad mefailin, mefailin vezni yokm kafiye
berbât elâ yâ eyyuhel’-kadı olurmu şâirân irazî? Kaza et mahfelinde sen keremin eyle
icad !

NUMARA 21 CADALUZ SAHİFE 4

(D.M Terakki Aelyesi)

LAZ KONTOSİ

Ey Nikola Nikola sallanur sağa sola
Karadağ'ın taşları taburuna sokula
Kemencemin kirişi çalarım beyti raişi
Sizi oynatan tumanı yok bir dişi!
Osmanlı oğulları kutludur kulları
Biz Rize'den çıkınca ha biluruz yolları
Hey Çetin'e sana benzere atına
Bıcağımı biledum onların niyetune
Kılıncımın saçağı sallanacak burçağı
Ha kuzum laz uşağı yaman atar bucağı
Moskov kazan kaynatır sonra kurar çadırı
Abdalları bulunca kokla gibi oynatır
Türk kaçırmaz avını bilir demir tavını
Hiç dinlemez söndürür, lavını ıslavını

Ha uşagum uşagum sıkı bağla kuşağum
Bize Osmanlı derler hududda dur batağum
Ayağımızda carık nerde olsa yatarık
Bize çatan olursa balkanları yakarık
Al aşağı vur yere kusun kanlı dere
Alamzsan Girid'i canlı girerim yere

(BİLMECE)

Yek diğerinin eksi iki emri hazırla bir kaza ismi tescil ediniz

Çekilen kurada birinciye zarif bir yazlık şemsiye, ikinciye güzel bir baston,
onuncuya kadar birer kart postal verilecektir

İhtar- Hal varakalarına kuponun ilsâk edilmesi lazımdır. kurra taşranın iştirakı için
on gün sonra çekilecektir

19 Numaralı bilmecemiz

(sen-yin=Sinîn)

Birinci mükafat Lingaza'dan Ethem Efendi'ye, ikinci mükafat Tekfurdağı'nda
berber Sait Efendi'ye çıkmıştır!

Kart postal kazananlar İzmir Sultaniyesinden (413) Horulenbos Efendi,
İstanbul Sultanisinden 13 numaralı efendi gârilerimizden Kadıköylü (cin) beğ,
Memba-i İrfan mektebinden Halil Bedri Efendi, (Capa civarında çenesi düşük, akli
büyük sadikaminlâ!) imzalı varaka manastırdan Kemal Ömer Efendi, Beyazud'da
boyacı Memiş aga, Trabzon'da Faruki Sami Beğ, Trabiya'da kuşkavak imzalı varaka,
Gedik Paşa'da Amerikan Mektebinden Rüştüye birinci senede ince sulu Yusuf
Efendi....

İhtar- Mükafat kazananların idarehaneye mevcuttur.

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Erzurum Meb'ûsu, Mekke-i Mükerreme Meb'ûsu Hasan Şibi, Yozgat Meb'ûsu
Edib, Yemen Meb'ûsu Sait Ahmet, Kayseri Meb'ûsu Ömer, Selanik Meb'ûsu Rahmi,
Haleb Meb'ûsu Ali Cenabi, Denizli Meb'ûsu Ahmet Muhib, İstanbul Meb'ûsu
Ferraci, Ertuğrul Meb'ûsu Mehmet Sıtlı Beğ efendiler ve Tokat Meb'ûsu İsmail Paşa
hazratına: İnyet buyurulan abone badalatı alınmıştır. Takdimi teşekkür ederuz.

Taşra bayilerimize:

Az çok herhalde hesapların gönderilmesi müsterhemdir

Bileçik'de saatçı Yâşve Efendi'ye: Para alınmıştır henüz para göndermeyen
umum abonmanlarımızda: abona badelatının irsaline inayed buyurulmasına
minnettarlığımız tezaif edecektir

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tecüman-ı Hakikat" Matbaası

(CadaloZ) gazetesinin bilmece kuponu

Numara 21

Numara 22 -19 Cemâziyelâhir Sene 1329 “Cumartesi” 4 Haziran 1327 17
Haziran Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür mesul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez.

Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah

Gazetesidir

Ulvi bir seda: Hayatımı feda ederek aldığım bu sahralarda bütün Osmanlı evlatlarımın böyle baş başa verüb vatana sadetler temennisi ruhumu şad edecek bir şey yoktur.(Cevat Nuri F. Houry)

NUMARA 22 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Aman Cavalacoz yetiş, senin bu memleket hakkında bazı mütalaamı müracat etmek isterim!

- Hangi memleket o?

- Konya'nın Karaman kazası!

- Onu sende bilirsin bende yoksa yine (dib)¹²⁹lerindenmi bahsedeceksin

- Yok açanım ne patcarından, dibinden ve ne de Karamanlıların hepsinden bahsedeceğim!

- Ya kimden bahsetmek istiyorsun?

- Kendi tabirlerince baliharyalarından!

- Vay babam zâbâhın gâlimrâ!

- Ya ne dersin? "Kurbanı olduğum karadonlu.... Sanada mı uğursuzlar dadandı!" dediği gibi Karaman'ın tak ortağubunundan İstanbul'a gâdan gelubda vuş gumundan gâlin gâlin doğradığı Kayseri pastırması satmaktan gayri birşeyden çakmayan şu harbuların Yunan'lıktan dem urmasına ne dersin?

- Ey katılacağım Cadalozum nelerden bahsediyorsun şu bizim 'gaşgâvâl peynirini sabun galibi gibi istif eden karamanlar ha?!

- Beğenmedinmi? İşte o Karamanlı bakkalzadeler memleketlerinde! Hanelerini mai beyazla boyadıka akıllarınca fitri megalomaninin! İntişarına çalışıyorlarmış

- Bunların içinde Atina'ya falan giden kalan varmı dersin?

- Şararım aklına bunların Atina ile pire ile alışverişleri yok Türkçeden başka lisânda bilmezler lakin gel görki aralık aralık oralara uğrayan (etnike-i eseriya) tenekelilerinin yuvarlanmasından pireleniyorlarda al bayrağın saye-i atıfetinde mai, beyaz rüyalar görüyorlar

- Tuhaf şey orada ki diğer unsur bunlara karşı boykot yapmıyorlar mı?

- Aman mevkiin nezaketi var hatırlarına (boykot) getirmeyelim

- Yok açanım işitecek şuraçıkda ikimizden başka kim var?

- Orası öyle fakat bilmem ki niden de neşeliyem?

- Hiç açanım buda merak edecek bir şeymi?

¹²⁹ Pancar manasınadır?

- Ah nasıl merak edilmez? Konya'nın yanında yani Karaman'da böyle Yunanlı fikri baş gösterebilir?

- Bunlar olur işler Cadalozcugum, yarın onlarda aklılarını kötü güllerine toparlarlarda üç kere döndükten sonra güle otururlar!

- Şimdilik bir tedbir-i itilatıya ihtiyaç yok mu dersin

- İşte söylüyorum ya şayet ahalinin hatırlarına gelirse boykotaj yaparlar. Biter gider

- Amma tuhaf he, gördüğümü gördünmü şu tabanı yarık, gendüsü alık bakkal paliğaryalarını!

- Ellologuna tetuk garşuya gittik gittikde gızlari yanmiyandık, yogusa üstem zarar ziyan etsun deye düne dönemi galdük gotugu poğlu!!! (1) pancar manasınadır!

KÖTEK

Kosova sahrasında marş etse görürdü padişah Karadağ'a karşı yüz bin Arnavut cengâveri Muhteris Balkan siyasiyuni artık anlasun Arnavutluk tacı Osmaninin âli cevheri

Çakırpençe

-KONFERANS

Cenabı Cadalozun bir hayli demlerden beri ihta edenlediği konferanslar erbabı hamiyetin asabını tahrik eylediği ecilden bir çok memleketi ahali-i hamiyet-pervarenenin davetlerine mazhar olmakda ve cekemeyenlere ragmen gittikçe revaç bulmaktadır. Bir kaç haftadan beri mutehatti mekâtib-i latuhsa ve telgrafât-ı bî intiha ile şehir şehir Tırabzon'da bir konferans ihtasına medu bulunduğu cihetle bendegân-ı martaval dareneni de maiyeti natıka perdazanelerine alarak ve gub-u malumu bahr-i siyâha salarak tepelerde bel gibi derelere sil gibi, dalgakar arasında kuş gibi hemen birkaç dakika zarfında Tırabzon'a vasıl ve birçok alkışlar arasında cifte millet bahçeleri ortasında ki meydan-ı hürriyete nazil olmuştur.

Cadalozun bu seyri seyiri ile Tırabzon dahili ve bu na mutehanahi alkışlara nail oluvermesi rıfkai tahririyesinden Çirozun fevkaledde mahzuziyed ve mesuriyetini mucib olarak huzur-i Cadaloziyede yer öpüp (bu hamsi sitanda cirozane!) bir konferanas vermesi için kendisine müsaade rica olmuşsada Cil horos tarafından itiraz olunarak bu teklifin kabulü takdirinde-her horozun kendi çöplüğünde ötmesi-kanununun maddai mahsusına istinaden kendi tarafından da ötüleceği beyan

olunması üzerine Cenabı Cadaloz iş bu tekifatı hikmeten red ile mahsuzen istizâr olunan kürsü üzerine küpi ile meyan suud edib dest-i beğüş! Olduğu halde karcıgar faslının suz-nâk makamında şöyle gitabzen –i bî teklif senu ben olmuşturki:

Ey mert, cesur, hamiyetli Tırabzon'lular ey zıbka donlular ey zerre hamiyet kinler, ey hamsi yiyenler! biliyormusunuz ki bugün çorba gezden hoşafınıs lezzetdar eden o sevimli, mercan gözlü hamsilerin etrafını köpek balıkları almış yutmağa amede bulunuyorlar!

(Bu anda sâmiin arasında birden bire bir tuhur-i fevkalade hasıl olarak hemen bıçaklar çekilmiş olduğundan Cadaloz konferans-ı mecaziyi burakarak hemen sededi hakikiyeye şurua mecbur olmuştur!)

Ey muhterem silahşörler sevgili Giridimiz hakkında ki hükmü hükümrâniyi tasdikden korkan Yunan fikirli Girid palikaryaları kadalarmızı Giride kabul etmiyorlar!, Manisor isyanını vesile ittihas eden Karadağlılar ikide birde hudumuza tecavüz gösteriyorlar, Balkanların serfirazı kesilen Bulgarlar zımmen bize meydan okuyorlar Makaroniya bedest yüzüz garibaldı alayı dest gahı siyasette astar tokuyorlar! Bazı kodaman dibşimalilerde bu mes'eleye burnunu sokuyorlar!

Ey fedekar Tırabzon silahşörleri, ey meydanı hamiyetin vatan perver oğulları artık bu serseriyana siyasiyata bir an ihayet vermenin zamanı geldi geçiyor. Girid deki Müslüman kardeşlerimiz gözyaşlarını içiyor.

Bu sırada yine bir galyan-ı harikulade gösteren sÂmiini zapt etmek mümkün olamadığından bıçaklar ellerinde olduğu haklde hep bir ağızdan iş bu şarkıyı okumaya başlamışlardır.

Osmanlıyız, Osmanlı, bıçağımız al kanlı
Biz Girid'i vermeyiz, bayrağımız pek şanlı
Denizlerde gezeriz, düşmanları yüzeriz
Laz uşağı Girid'e hâ yüzerek gideriz

NUMARA 22 CADALUZ SAHİFE 3

Karadağ'ın kazları, omuzunda sazları
Bir bıçakta keseriz hâ bilermi lazları?
Hâ Yunan'ın nesi var? Birtek Atina'sı var
Attığımız bıcağın hala mı öfkesi var?
Bulgar sutpeni satsun rahat yerinde yatsun
Yiğit ise hududda bir daha kurşun atsun
"Alaşağı vur yere kurusun kanlı dere"
"Bunlar için olursan canlı gireriz yere"

Kemal-ı ehemmiyetle dinleyen konferansçı Cadaloz birden bire hal-ı
istirakiyesinden bîdâr olarak ahvalı ruhiyesi bu kadar mükemmel olan bir
memlekette fazla gavezeliğ lüzum göemeyerek hamen tahriki çarg-ı azimetle
dersaadete gelmiştir

Destei tedib olur destemde her mecnun için
Azmi İstanbul edersem çokmu bir batsun için
Şimdilik kalsın amenet nezdinizde hıfz edin
Kesb-i istikâk eden istekli bir meftun için
Batsun olsun çıkıyor dalımız oldu küşâd badeizin bilmece halli ile meşgul olalım
Oldu peyda tutamak elde bi kabu-lü Âsım
Azimi zim-i suyi Semâyı sitanbul olalım a
Atalım kendimizi (atmaca) – vari orada
Biş kahı Cadaloz haneye mevsûl olalım

Caparoz

-CADALUZ -

Kesb-i istikab edüp yüzlerce baston pervaran-ı azimi suyi sema sayı Cadaloz oldular!
baktılar kim namına kura isabet etmemiş hiddetinden hep esef guvan-ı Aforoz
oldular.

Bir sihru derine ol iklimi şer
Münteşirdir anda hep zulmü sife
Her ne yandan eylesen atfi nazar rusihdur Rusya

- CADALUZ-

Sed hezârân âferin ey cen baba
Çok mu şeytanlar bile derlerse peh!

Parladıkça beyninizde bilmece şüphesizdir kim sana gelmez ateh!
Çakırcalıdan varid olmuştur bî taraflığımız binâen derç ediyoruz.

İstanbulda cadaloza:

Benim bu dünyada hiçbir kimseye zararım dokunmamıştır ben dagada gaezerim ama gazeteleri hep okurun!

Bemim için yazık günah değilmi bu kadar takibât el vermiyormuş gibi bir de sen küpüne binerek benim üzerime gelmek arzu ediyorsun bir insan günahsız olursa bu kadar üstüne varmak günah degilmidir?

Cadaloz-

Doğru söze ne denir?!!!

Selanik'de intişar eden Genç kalemler namında ki bir gazete bu günlerde yeni lisân diye ortaya bir şeyi çıkardı. içadu ihtirada yekta olan bu muhitin daha neler yumurtlayacağı hakkında şimdiden gerek merhum ve sağlığında dahi mahiyeti mevhum olan fecri-ati encemin edbisinde ve gerekse daha geçenlerde verilen ziyafetin lezzeti harareti ile tesis edilen mahfel-i edebiyat-i Osmâniyede hayliden hayliye mucib-i endişe olmakta iken bu Genç kalemlerin heyeti tahririyesi meyanında içad edilen bu yeni lisân mes'elesinden dolayı ihtira beratının kim tarafından ahz olunacağına dair kopan ve luleimünezaatın gürültüleri bu icadın temadi ve tevali edeceği ümidiyle dembedem yürekleri sallanan bora mahafil-i malumasınca müçibi teslid olmuş olmagin ol babda.

CADALOZ -

Şu yumurcak Selanik gençlerine bak an inata (ananeler) hiçde riyayetleri varmı
Üsküdar'da vuka gelen harik münasebetiyle muhterik olan iki öfurun dolayısıyla Haydar Paşa ve Selimiye cihadlerine bir iki gün kadar pek büyük bir gayred sarfi ile yetiştirilebilen olanca manasıyla hamurdan mamul ekmeklerin! ba'demâ yetiştirilmesi zor olduğu cihetle o civar ve tevabiî sükanenein Ramazan-ı Şerifte zahmed cekmemeleri için şimdiden idmana başlayarak o iki fırın yapıncaya kadar oruç tutmaları husus katiyen ilan olunur!

- VE DAHİ -

Beyanat şuru olunur ki rıfâkayı hiddet ihtivamızdan Top, Süngü, Silah, Kurşun gazetelerinin sükkân-ı İstanbul'a havale edildikleri mermiyâd ve actukları zâhmiyad-ı mutaaddide bazı yarası olanlar tarafından gocuntuyu mucib olduğu ecilden sadayı bî nuvayı iştikâlerini bazı matbuat-i matbuhat vasıtasıyla tâ evci uyuka

isal eylediklerinden iş bu feryad-u istimdat-ı acz içadlarına merhameden muhîd darsaadete duhulleri men olunduğundan (Silahım) (Salahım) (Süngünün) (Burgu) (Topun) (Mitraliyuz) (Kurşunun) (Mermi) olarak tekrar bu suyi hayife doğru gelecekleri rivayeti Tophane cihedlerinde devarân eden şaiyattandır!

Hüsnü İntihâb!

Fırka münazahatından bıkan zevata Tanzimat, Şehrah okumasını, hakgu gazete mütalaa etmek arzu buyuran kiramı zavatada ikdam, yeni gazeteyi tarfgir gazete isteyenlerede Sinîn, Ziya ceridesini ne tarfgir nede bî taraf gazete aranırsa (Sabah) okumasını tavsiye den!! Bir zatın bilahire elleri böğründe kalacağı ilan olunur!

İlanât-ı Mühimme

Harem, Salacuk İstanbul arasında gidib gelmesi itibariye mekike, surat-ı syri itibari ile manda arabasına müşebihet-i külliye mıntıkıyesi bulunan (Vapurat'uş- Şirket'ül-Hayriye nin) iskele vât-ı mezburatânda! Ancak ve ancak teşahüd miktarı kaldıkları malum olduğundan bunlara yetişmek için sekiz adet otomobil ihzar edildiği ilan olunur

DEDİKİ, DEDİM Kİ...?!-

Sinîn: Bir elinde kılınç fakat diğer elinde livayı afuff-u atıfet-ı şevket Turgut Paşa beyân-namesini neşir ediyor

Cadaloz- Osmanlıların yalnız balkanlarda değil bir umu Avrupa ya karşı bir unsur-i sulhu müsalemed olduğunu bir daha beyân ediyor desem ah?

Yine ondan: Harici cereyanlardan soğuk almayacak derecede metin bir bünyeye malik olduğumuz

Cadaloz- Artık şu son muayenei mühimmede dahi anlaşılmaı ise deme gitsün!

İkdam: politikadan daha mühim bir mes'ele

Cadaloz - Mutlaka" pare çantasını düşürmek" olacak!

Yine ondan: mülki ve askeri memurlarımız ellerine gecen paraların su gibi erüyüb gittiğini görüyorlar

Cadaloz- Herkes senin gibi saklayubda apartman yaptırmağa muafik olabilir mi ya? Hem efendim memurinin eline defaten bir çok para girmiyorki? Hani o eski günler... ha?!

Şehrah: Manisa'da garib muamale.

Cadaloz- Sizde adeta garaib kolleksiyonu oldunuz arakadaş?

Yine ondan: İhtilas neticesinde intihar

Cadaloz - ila ...?

Ziya: Milletın arzusu birini buldu

Cadaloz- Hakiki Osmanlıların kalbleri de surula doldu

Yine ondan: Derid notların biri sipariş edildi

Cadaloz- Hay ağzından öpeyim arslanım, cenabı hak bu milleti atda bir kere böyle müjdelerine nail etsin.

NUMARA 22 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz: Ah karga kardeş zor ile o bülbül alet olunmaz acı acı bagurubda bari alemi rahatsız etme!

Sabah: Emniyeti Umumiyeti temin etmek

Cadaloz- Mutlakamı söylüyorsun? Bende Emniyeti Umumiye Dairesi hakkında söylüyorsun sandım dide bütcesini tezyid etmekle olur diyecektim

Yine ondan: Bugün hareketi askeriye kemal-ı muvaffakiyetle hıdam bulmuştur

Cadaloz- Cenabı hak yarınki hareketi askeriyada muvafak buyursun!!

Silah: Arnavutluk bayram yapıyor

Cadaloz-Hak ağızlarının tadını bozmasında her vak yapsınlar!

Genç kalemler: Başka şairlerin hayainde seni gördüm ve eyledim tecil

Cadaloz- Bende mekteplerin divarında! Okudum şiiri eyledim teknil

Yine ondan:" (tekdir ile uslanmayanın hakkı kötekdir)" diye Bizanslanmış paslu ruhlara hep birden darbe vuracaklardır

Cadaloz - Rica ederim bizim(kötek) burası için tebşir onlar hariçi idre etsinler kafi?

20 Numaralo bilmecenin halli-

(Rusya siyeru-)dır-

Çekilen kurada birinci mükafat Ispartalı Rıza efendiye, ikinci mükafat İstanbul mekteb-i hukukundan Cenberlitaş'da Sakin Subhi Efendi'ye isabet etmiştir. Kart postal kazananlar şunlardır: Toptaşı Rüştüyesinden Ömer Nizami Efendi, Eskişehir hamidiye mahallesinde bakkal Şakir Efendi, Göztepe'de kaymakam Muhiddin Beğ'in kerimesi Selma hanım, Gülşen-i Mearif mektebinden Feridun Efendi, Yıldız telgraf muhabere memuru Mazhar Rasim Beğ, Bursa'da İbrahim Paşa mahallesinde cırpanlı Vahid Efendi, Esir pazarında Erzurum'lu Tefvik Efendi hanında Süleyman Surri Efendi, mühendis mektebinden Abdullselam Beğ, Tikde'de Süleyman Bahri Efendi, Trabzon'da Ortahisarda (Kamışzadae) imzalı varaka sahibi efendi

İhtar-Mükâfat kazananların idarehânemize müracatları mercudur

BİLMECE

Bir memleket ismi bulunuz ki baştan iki harfi o memleket halkının fenalığa karşı ilk hareketinin ilk harflerini teşkil etsin üçüncü dördüçü beşinci harfler bir ismi mekan ve bu ismi mekana altıncı harfde ilave edilirse bir hayvan ismi husule gelsun dördüncü beşinci altıncı harfleri memleket ahalisinin sıfatını göstere sin bu sıfatıda akis ederseniz haksızlığa karşı duydukları his derhal tecelli etsin on gün sonra cektecek kurada birinciye Sinîn'in bir senelik abonesi, ikinciye Cadalozun bir senelik abonesi üçüncüye zarif bir tablo onuncuya kadarda şık birer kart postal ve ondan yukarisına mersiyât-ı mütevaliye takdim olunacaktır. Kuponların hal varakalarına rabtı hususunda gaflet olunmaya!

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Edirne'de kitapçı Nesim Efendi'ye:

Mayıs hesabınız da alınmıştır. Gayretinize cidden müteşekkirimiz

İşkodrada mücellid Ümmi Efendi'ye: Nisan hesabınız alınmıştır mayıs hesabınızda muntazırız Umum bayilerimize:

Serian hesaplarınızı göndermenizi rica ederiz şimdiye kadar para göndermek zahmetini ihtiyar etmeyenlere?: Serian hesaplar gönderilmediği takdirde protesto hazırlanmıştır bayiliğede veda etmeniz içab eder! Tekfur dağında Mücellit Necatiye:

serian paraları göndermediğiniz takdirde muamale-i kanuniyenin igasına muracata mecburuz .

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu

Numara 22

Numara 23-22 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 8 Haziran 1327 20 Haziran Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.Cadaloz- Hazır sırası gelmişken patlatıpta şu kartalları ürkütmek vardı amma..?!

NUMARA 23 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Cadalocoz senin epeyce kulağın delik acaba Sait Paşa hazretleri niçin gitti
- Vay efendim bu kadar seyati içerisinde yalnız paşanın esbabı azimetlerimi merak buyruldu tabi değilmi ya?
- Hayır neden tabi olsun sunnidir
- Nasıl?
- Öyleya tabii demek mutlaka herkes için onu sormak vazife-i asliyesindedir manasına gelir
- Halbuki zatı kâr agahhaneleri mutlaka il intizam sual buyuruyorsunuz ki herhalde sunidir!
- Haydi, nasiyet sende herşeye bir mana verme!
- Hakım yokmu Cadalozcuğum.
- Ne hakkın var nede alacağın, koca bir memleketin üstadını demek olan tecrübedidê kar-ı azmude bir pir muhteremin esbabı seyati nazrı dikkati celb olmaz olurmu?
- Ha?... hakkınız var öyle ya ayanı reisi hususiyle böyle mühim bir zaman şöyle böyle ide!
- Madamaki hakkıkmı teslim ediyorsun ohalde esbabı seyahatleri hakkında mutaalanızı söylemeniz a?
- Benim bildiğim sırf ahval sıhiyesinden dolayı bir seyahat lüzum görmüş
- Bak abdala sen bu ahvalı sıhhiye sözünün her siyasi için bir alet-i mazeret, daha doğrusu bir siper-i saika olduğunu bilmiyormusun
- Ama yaptınız ha!
- Hay sersem hiç olmasa bazı suferâya karşı hariçiyeye nazırı siyaset müzaharemizin tamaruz ettiğini demi görmüyorsun?_
- Ne bileyim a efendim bu siyasiyat ile pek uğraşmıyorm ki
- Ne care böyle zamanda siyasiyatla uğraşmamak olmaz sonra başlar siyaset seninle uğraşmağa!
- O daha neler?
- Madanozu köfteler ayol siyasiyat ile uğraşmaya uğraşmaya vaziyetimizi, hürriyetimiz, hatta insanietimizi bile unuttur sonra beş sene evvelki, gibi nereye sevk edildiğini bilmez bir sürü koyun asâ kör körüne gideruz!

- Sahi Cadalozcuğum!, Şey..., anlamadı sanma... sende bugün dehşetli bir kuvvei iknaiye var:

-Neden anladınız?

- Karşınızda adeta kukla gibi her sözünüzü tasdik edup duruyorum bana birşeyler oldu sanki bir cazibeli ketrigiyeye tutulmuş mıknaş ibresi gibi!

- Ne söyleseniz evet diye baş sallayıb duruyorum

- Ha ha hay!

- Kovuzum nedir bugün sendeki kuvvei tashiriye?

- Siyasiyat kuvveti ayol siyasiyun hep böyle olurlar ne söyleseler herkesi ikna ederler

- Aman Cadaloz öyle ise bende siyasi olacağım koca karıya gel şu evleri satalım diyorumda papuçla üstüme yürüyor mümkün değil ikna muvafık olamıyorum

- Haydi oradan zübbe siyasiyun öyle ehemniyetsiz alışverişe tenezzül etmez ki birkaç kötü ev için kuvve-i iknalarını sarf etsunlar

- Ayol bende daha siyasiliğe yeni alışıyorum sonra sonra daha büyüklerini de satarım koca siyasi piri Kamil Paşa birden bire memleketleri satıvermeğe cesaret ede bildimi evvela ufak tefek derken sonraları alıştı gtti...

- Ah hıyanet ah her şeyde alışıveriyorsun bu nekadar siyasice bir söz!?

- Ay siyasi sözler bumu böyle manalı sacmaları her zaman yumurtlamakta kusur etmem iyi haydi öyle ise Sait Paşa'nın Avrupa'ya niçin gittiğininde tahmin et?

-Dur biraz düşüneyim makum ya siyasiyun böyle mühim şeylere birden bire cevap veremezler...!

- Haydi ne duruyorsun ya halen düşünemedinmi

- Paşa hazretlerinin donanma ihalesine merakını bilirsin.acaba...?

- İyi sonra

- Sanki geçenlerde hani iki pehlivan güreş yaparak bir çok memleketler dolaşmışlarda asıl olan varidattan bir kısım mühimmini donanmaya vermişlerd!

- Eyiii?

- Paşa hazretleri bin nefshizmeti severler belki pehlivanlık edüp oda donanmamıza iane edecek?

-Hay Allah mustahakını versin, gördüğümü işitte yine siyasiliği berbat ettik gitti!

- Afadersin sen onu:

- Afadersem sonra bir daha böyle münasebetsizlik edersin peki senin aklına nasıl geliyor Paşa niçin gitti?

- Ahvalı hazıra itibariyle bütün Avrupa gazete muhbirleri kendisine müracaat edecek, nam-ı samileri en mühin gazetelere geçecek

- Sonra lüzum görülürse her kes onu başvekilliğe seçecek bir sürü cek çük ha? Yagma yok madamaki donanmaya para vermiyor kaz andeye son'!

KÖTEK

Şaşurub satmış idi başka tarika ama

Seyrine mani olunca ayağında koca bağ

Sıcradı son harekâtı ile düşüb Balkandan agıbet dersini aldı yola geldi Karadağ

Cakır pençe

KONFERANS

Nerede ğalebelik görürse burnunu sokan Cavalacoz seyahat mıknatına ayd-serurunda bulunamamaktan mütevellid yes-i azim ile rıfâkayı mangafayı bî pervası olan meşhur'ül-esami vel gavafi

NUMARA 23 CADALUZ SAHİFE 3

Aforoz, Caparoz, Kavanoz, Kokoz, Kokoroz, Ciruz, Çil horoz, nam bende gan Cadalozu bil iğfal bu defada Kosava sahrayı pür itinasında bir konferans ihtasını teklif ve aksi halde idamât-ı Cadaloziyede bulunamayacakları yolunda bir ğarre ve ilanını tasvip eylemeleri istihbar olunur olunmaz işi tatlıya bağlamak, rıfâkayı sabunlayıb yağlamak içab ederse işin şadi dönerek ağlamak üzere heman ve nagihan küp tılsımdar-ı müstehdar sihri averi ihtar! İş bu amalı siyasiye! Konferans mürettibi namu sibi Cavalocoz beğe işar edilmeğin iş bu pazartesi günü ale's- sabah tahririn ve taziykin havai azimetle sekiz buçuk saniye onaltı salise zarfında ol sahra-i maliye nazil ve ve alkışat-ı! na mutanaiye nail olunmuştur!

Gerçi teşrif-i muali redif-i şahane münasebetiyle ol makamı pür ihtişamı alide irad olunan mevize ve hutabaları n başhettiği lezzet-i maneviye mustagrak olan muhterem Arnavut kardeşlerimizin harim-i samialarının artık yabancı sedalara ma'kes olamayacağı aht-u Peymanlarla temin edilmişsede her an-u zaman Osmanlılığa bir hadimi naçiz ittihadı anasıra saik-i aciz, meşrûtiye bir sedayı veciz olan bende-i ibred –amiz Cadaloz Cenablarının dedir deryad-pür manasını! İstima- ifaideden hali ve sarfı kendi mali olamayacağı nazarı dikkate alınarak o sahrada bir sasat daha kalınması tensib edildiği cihetle konferansı nâ şehir hamen küpünün üst tabakasına fırlayarak şöylece sene sıhhezen meserred olmuştur ki:

Ey aziz muhterem kardeşler, ey seci bahadır vatandaşlar! O sizin Maliye Nazırı olan gözleriniz, Osmanlılık uğrunda kurban oluruz mealinde sözleriniz bu aciz-i Cadalozi de ihya etti. Önümdeki nihâl-ı saadet-u vataniye dallandı bu daklandı bitti! Ey vatan-ı Osmaninin zerre-i haki hürmetine ilk işrette soluğu hududda alan, ey Osmanlı sancağı mukaddesi altında bütün balkanlara sayasalan mert kahramanlar sizinle iftihar etsin insanlar!

Ey eli acık, saf yürekli erkekler vatan sizden hizmetler bekler artık bundan sonra meşrûtiyet-i mübeccele ile idre olunan memleketimizi bergülzar-ı saadet haline getirelim chl-u nifakı tökitelim, bu güzelim Osmanlı yurdunda Osmanlılıktan başka emel besleyenlar olursa aman vermeyib gebertelim artık düşmanlara anlasınlarki Osmanlılıktan milliyet dava 'ur-rey müsidedet manaları kalkmıştır.

Ey vatanın bir karış toprağı için hayatını feda eden, Osmanlılığın muhafazası uğruna namına giden timur bedenler! Artık gitmelidir senler, benler, gelmelidir buyi yaseminler! Vatan bir Gülizar ittihad halini alsun istemeyanlar hâib-u hâsire baka

kalsun! İsterse cihan tîğ ile alkana boyansın isterse baştanbaşa hep neft ile yansun isterse bütün düşmanımız artık inansın, isterse şakilerde görüb görsün, utansun Osmanlılar zimmet fakr, mutehidiz biz.

Her ana vatan uğruna hem can veririz biz biz türk ve arap, Arnavut Osmanlılarız, biz birdir bu vatan sahibi biz bizde biriz biz.

Numatını tekrar ederken yaşasun Osmanlı ittihadı sadalarıyla beraber Cadaloz sena karlarında küpiyle mean tâ afaka sûud ediverdi

-Bilmece Halli_

İşte değıldem “git” mim asla almadan şemsiyeyi ay Cadaloz vermem asla yakışmaz şanına gerce sen bastonla taltif etmek istersin veli istemen baston senin olsun sezadır canına hem dahi asla ve kat’a kart ile yokdur işim taze!Bir şemsiye kıl ihsan feda ihsanına

Kasım Paşalı

CADALUZ

Günde doksan kere gelgit anlamassan kurayı böyle bastonsuz gelinmez (cen babanın)yanına ...?

Ah benim (gelgit) kazalı! Sevgili ton ton beğim kesb-i istihkak edüb Kasımpaşa ünvanına! Sen o zat-ı desti zarifin boşta kalmaz bilmiş ol taze şemsiye alupda girme kârtın kanına!

YORGAN GİTTİ, GAVGA BİTTİ!

Sözüm yabana, tutulmuş kapana bir adet gayri esah mizah! Gazetesi yani kendi burudetinden donmak üzere bulunduğu ecilden geceleyin donunu ıslatan cici! Bir çocuk yorgan omuzunda olduğu halde Bâb-ı Âli caddesinde geçmekte iken geveze bir kişinin cart beğim! Diye alay etmesinden münfail olarak acı acı bağırmağa rıfâkasını çağırmağa başlamsı ile köylü, şehirli arabacı, tulumbacı ne kadar esnaf varsa oraua toplanmışsada bu ayini cem esnasında nara zen merkumi gıdıklamak üzere yanına sokulan gayetle gözü kara bir zatın yorganı omuzlayub firar etmesiyle iş bu halı şakaya! Hamletmek isteyen olmuş sada bu sırda Cadalozun vururdu üzerine her birisi kaçacak bir yer aramaya başlamış olduğundan daha fazla korkutmamak için ol biçareyi beruded nuvanın aletine cici bir kurşun kalemle:

"Yorgan gitti gavga bitti" cümleli manidarını yazarak avded eylemişlerdir?

DEDİKİ, DEDİMKİ?!...

Sabah: Meclis-i Meb'ûsânda tesadüf edilem müşkilat

Cadaloz- Nezareti hülyasından ileri geliyordu

Yine ondan: Hükümet ile matbat

Cadaloz- Yekdiğerine ber-nigah nizbane ile yakıyorlardı

Yine ondan: Fakat cemiyetin fırkai siyasiyesi

Cadaloz- Hep bu tatsızlıkları izale etmeye muafik oldu nezaret hülyası besleyenlarla mualif gazetelerde şapa oturdu

Sinîn: Maaşlar artık tenkiha mutahammil değil

Cadaloz- Vergilerde tezyîde mütehammil değil! Bilmem ki ne eylemeli

Yine ondan: En ufak bir çöpü bir sefineyi selamete ad eden bazı muktesiblerimiz.

Cadaloz- Kendi gözlerinde ki çöpü görmüyorlarmı

Yine ondan: Devr-i sabıktaki dar kafalı muktesidler

Cadaloz- Devr-i lahikda olsalardı bu bütceyi istihâb edemeyen kokmuş beyinleri derhal patlardı!

Ziya: Bütün evkat-ı ömrünü muhafazi hayat endişesine har etmeden rahat bir nefes alamayna bazı efrâdı millet.

Cadaloz- Şimdi her an teneffüslerinde dünyanın kafe-i saadetini yutmak istiyorlar!

Yine ondan: Almanya'nın Karadağ'a ihtarı

Cadaloz- Herriflerin! Gözlerini karartımı diyeceksin

İkdam: Ahvalı maliyemize bir nazar

S.

Cadaloz-(S) Lisân-ı hesabda meçhule işaret olduğu için böyle meçhul bir nazarla bütceye nazar isabet eder gerce (s) Siverek'ede işaret sede sivrisineğe işaret olabilir!

Yine ondan: Papa hastadır

Cadaloz- Bir kurşun dökse geçermi?

Şehrah: Kral Ferdinand'ın Viyana'ya icra ettiği seyahattan dolayı kral ile Meclis Reisi Mösyö Geşuf beyninde ihtilaf-ı azime tehattüs etmiştir

NUMARA 23 CADALUZ SAHİFE 4

Bir gazete: (Zabıta memuru hiçbir fırkaya mensub olmayıb tunçdan mamul bir heykel gibi olmalıdır)

Cadaloz- A polis efendi niçin korkutuyorsun? Sen tunçdan mamul isen buda altundan mamuldür!

(*Cevat Nuri Polis 1207*)

Cadaloz- Dema Alla versin öyel ya meşrûtiyetle idare olunan memleketlerde meclis reisleri dehşetlidir bura değil!

Yine ondan: Mösyö Geşuf Kral Ferdinand'ın Türkiye'ye karşı olan vaziyetini ve münasebetsiz politikasını muhafaze eylemiştir

Cadaloz- Bak şu Allahın hikmetine dürlü dürlü keşifler halk eder birisi pılava darılır diğeri krala

Balkan: Masekine atılında açık konuşalım

Cadaloz- Herkesin senin kadar yüreği söylermi a benim toramanım içizdedir
mandagân ümmette var

Yine ondan: Haksızlık insanlarla bereber doğuyor

Cadaloz- Haydi bakalım ebeleri düelloya davet edebilir misin?

Yine ondan: Bu gayda Osmanlı inkılâbından evvelde çalınırdı

Cadaloz- Fakat o zaman gaydanın önünde zıb zıb sıçrayanlar eksik değildi ya
Magnisa: rezaletler yosuzluklar

Cadaloz- hepsi Magnisa'da mı? Yetiş ya haydar-ı kerrâr!

Yine ondan: Vali Paşa hazretleri Magnisa'da

Cadaloz-Sus bundan başka dürlü manada çıkıyor!?

Bilmece Halli

(21) numaralı nüshamızda ki bilmece (gel- git gelgit) dir.

Keşide edilen kurrada birinci ikramiye Vefa idadisinden Abdurrahim, ikinci ikramiye Beyazıd'da Rıza Efendilere isabet etmiş ve:

Kekebozada Mir Seyfettin Zade Silahattin, Ruhi Fatih Rüştüye Askeriyesi ikinci sene talebesinden Ali Remzi, Kadın hanında Facıbeğzade Hüseyin Fevzi, mualefatı umumiye kassamlığı kitabesinden Arif Hikmet, Koca Mustafa Paşa Rüştüye-i Askeriyesi müntehi sınıf talebesinden Fecri, Aksaray'da Necib Şakir Beğ ve efendilerle Amerikan mektebi talebatından Melehat, Beşiktaş Ünası Rüştüyesi talebasından Naima hanımlarda birer kart postal kazanmışlardır. Mükafat kazananların idare hanemize müracatları rica olunur.

(BİLMECE)

Bilmece beş pençeli gayed megrurdur bundan dolayı hangi taraftan okursan yine kendisi çıkar sağdan sola soldan saga üç pençesi Cadalozun alet-i mahsusasından birisidir

“MUHÂBERÂT-I ALENİYE”

İşkodra Meb'ûsu muhteremi Rıza Beğ Efendi hazretlerine abone bedeli alınmıştır arzı teşekkür ederiz. Dırama'da muallim Mustafa Ramiz Efendi:

Abone bedeliniz alınmıştır himmetinize müteşekkiriz,

Dırama'da Hüsni Efendi'ye:

Kupondaki adresler okunamadığından gazetenizin munta zaman gönderilmesi için adresinizi bildirmenizi riça ederiz

Kütahya'da Muzığ Faruk ve Ali Efendilere hesabınız alınmıştır

Tırabzonlu Mustafa Asım imzalı varaka sahibine:
İdarehânemize kadar ihtiyar-ı zahmet buyurmanız lazımdır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat' 'Matbaası

.....

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu
Numara 23

Numara 24 27 Cemâziyelâhir Sene 1329 “Cumartesi” 11 Haziran 1327 25
Haziran Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Frangtır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Cadaloz: Sahib Kemal! M. Diye böyle çetin! İşlere karışırsan bende seni rüyada bu umacı ile korkuturum!!! (Terakki Atelyesi)

NUMARA 24 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Nede olsa insan tahammül edemiyor ve-sselâm gel kızma bakayım zübbenin birisi çıkıyor gazeteciliğin baş harfi adetince bir nüshada bin hezayan ediyor! Ahlakı umumiye nedir vezâif-i içtimaiye nedir, hatta insaniyet nedir, Osmanlılık nedir? Bî haber!

- Kimdir bu derbeder?

- Layuat veleyuhsâ, hangi birisini sayayım a iki gözüm! Senin hiddet ettiğin kimse? Onadır sözüm!

- İşte söylüyorum ya ta'dadâ gelmez

- Bunları hükümet niçin bilmez?

- Bilmez olurmu? İşte sırası düştükçe muhterem Dîvân-ı Örfi eski günlerine iniyor iniyor ama insan hiddetinden küplere biniyor!

- Peki, ala cezai sezasını bulsunlar, şimdi sana ne deniyor?

- Bir şey dendiği yok lakin gazeteciliği o hale getirdiler ki bir imtiyaz almak için on beş gün bir müdür-ü mes'ul bulmak için bir ay uğraşılmak lazım heb bu tasfîbât o hezelenin yaptıkları münasebetsizlikden ileri geliyor!

- Bana da öyle geliyor Cadalozcuğum ay ayol nedir hal? Bu adam azmanları veya insan cüceleri başımız bir iş getirecekler diye içim titriyor bunun ya bir çaresine bakmalı veya bu haylaz yumurcakların burunlarına bir halka takmalı!

- Öyle ya gazeteci dediğin herşeyden çakmalı!

- En tuhfi neresi şu hallerine bakmıyorlarad hükümeti tenkide kalkışıyorlarki insanın cıldıracağı gelir.

- Yok, bak burada ayrılırız her gazeteci hükümeti tenkid etmeli eğer kendi bildiklerine giderler se iyilik devam etmez ne olur ne olmaz!

- Şimdi bu martavallara kim tutulmaz?

- Neden martaval oluyormuş?

- A iki gözümüm hiç birisi bu gibiler kendi evlerinin değil hatta kendilerinin idaresine muktedir değildirler nerede kaldı ki idare-i hükümete tenkid edecekler?!

- Vah vah vah memleket bunlardan hizmet bekler..!

KÖTEK

Ordunun harekâtı ile bakın Malisor sustu Karadağ sustu

Satvet-u şevketinin pîşinde yine düşmanlar hele kan kustu

Çakırpençe

- KONFERANS! –

Konferans ihtası içim fırsat-ı münasibi katâ fevt etmek istemeyen hazreti Cadaloz anı bir seyahate intizaren istem üzerinde duran küp fûsun karın balayı hükümetin sârine çıkararak düşünmek de, çeşni siyaset-peymayı ateşini gâhî kapanub bazı sevinşinde iken heyet-i tertibiye reisi konferansı enisi Cavalacoz Beğ Manastır'da bir konferansihtası lüzumunu beyan eder etmez heman küp-i malumanın balon asa seferesini bî't tanzim iş bu seyahat programını rıfakai bin vayı berhavası olan Aforoz, Kaparoz, Capruz, Kokoz, Kokoroz, Çiroz ve Çil horoz namun kisan pür izânun kulaklarına fısılamak sureti ile ta'mîm ettikten sonra ve dahi iki saniye beş salise bir buçuk râbia zarfında ta yirmi dokuzuncu kar bulutlara kadar suûd ettikten sonra ol membei hürriyet olan manastır şehri şehir-i bî nazirine hubut eylemiştir

Gerçi Cadalozun vurud edeceğinden kimse haberdar değil idisede yine ol memleket pür meymenet sükkân-ı kahraman unvanı tarafından fevkalde bir suret-i müdebdebede istikbal ve bila istikal alkışlarını ikmal eylemiş bulduklarından fartı mesruriyetten zıb zıb sıçramağa başlayan konferans guyi bî m'lve dahi şu suretle best-i mekal eyledide buyurdi ki

Ey muhterem ahaliyi Manastır! ahailiyi Manastır ezinasdır, kahrı istibdar vü sevastır dafi-i mezalim munastır ey Manastırın kahraman erleri, ey sertacı hududumuzun polattan miğferi mahvettiiniz ejderi şad ettiniz her yeri inkar eden serseri insaf eden gelsin beri! Ey aziz manastırın muhterem niyazisi! Ey inkılâbı azimimizin sevgili gazisi! Sizlere medyun şükranız şimdi azede-i bahrienz ey mukaddes Eyub Sabri vatanın hazır iken kabri, sizler oldunuz kuvveti zehra ey aziz ve muhterem kardeşler kainat-ı Osmanyân sizinle beraber bütün millet vatan için kükrer

Ey muhterem vatandaşlar artık meşrûtiyetimiz var azim memnuniyetimiz var yaşamağa niyetimiz var var elbet bu millet yaşar, düşmen bile şaşar korkudan dağları aşar bize sanar kaşar balkanlar hep taşar Osmanlılık yaşar!

ÂSAR ŞAŞKINI!

Ahvalı umumiye-i hariçiye ve dahiliyemizin birkaç hafta evvel almış olduğu teşviş muhalifin namu muhalefet insamını taşıyan nezaretleri düşündükçe başımı kaşıyan-bazı eâzın müşkil-pesandanenin meserretlerle yüreğin hoplatmışsada gerek seyahat-ı şahane gerek kabine tarafından ittihaz olunan tedâbîr-ı hakimane o gerek

muhterem Millet-i Osmâniyeden tekküb eden orduyu Osmâniyede ki vaziyedi merdane hasebiyle vaziyeti hazıramızla el hamdu memnuniyet bahş bir hale geldiğinden bazı ceraide görülen tebeddül-i vükela şayiasinin "Asar şaşkıını"ndan başka bir şey olamayacağı mehafili siyasiyemizde kemal-ı kathiyetle haykırılmakta imiş!

Elloloği Ne Teduk..?

Karaman Rum milleti muhteremesi içinde birkaç adet gayri sahi bakkal zade paligaryanın gaşar peynirini kalın kalın doğradıklarına bakmayarak o saf muhit-i nafize derecesine zehri nifak-ı magalomani secmekde olduklarından ve bir'ı hamiyet Konya gazeteleri ile mean Cadaloz hazretleride bu hareket-ı kepezegarhaneye bi haktutulduklarından şayet böyle" etnike-i türya ":tenkilleri orada dahi teneke bedüş olarak tangırıtı ederlerse mahalli hamiyet pervaran-ı Osmanisinin kendilerine tatbikında çekinmedikleri (bu boykotaj) care-i aciline müracaat lüzumunu bir çan çanımızda ihtar etlemiştik

Bu mes'eleye her nasılsa burunundan tutulan, dili Karamanlı, emeli Yunan, dimağı darlık cihetiyle Yunanistan şübe-i ceziyesinden biraz daha aşığı olan

NUMARA 24 CADALUZ SAHİFE 3

Asya kisveli bir Karamanlı yuvan bu ihtarı ittihad- pervaranemizi görür görmez hiddetinden küplere binmek istemişede Cadaloz tarafından- bu küp erbabına mahsus bir-i füsunkâr olup geçen sene hoca aşığıdaki bakkalda dükkânında bıraktığın pekmez küpü değıldir-diye fırlattığı darbeyi ciddiyetle tangır mıngır yuvarlandığı sırada Cavalacoz tarafından fırsat fevt edinmeyerek:

Elloloği ne dedun ...!?

Nakaratıyla teşhide gusül edilmemeiştir!

-BAKINIZ BİLME HAL ETMİŞ CİN¹³⁰-

(S)"sl" seyf etmekte istibdat ile carpışmaga haiz fazlı takdim sabikîn-i "ëvvêlini lâ lâçeren lâ şekke Selanik ittihat erbabıdır onlara nispetle bizler tabiiniz ân ve "în

"N Naili hürriyetiz yeksiru terakki perveriz

Aksine dava edenlerdir guruhi ğafilin

Y Yâd mazi şartı ise sağmal (inek) bunlar deyub mes ederdi gunini hep milletin birkaç mehîn

¹³⁰ ch harfinin sehven konulmadığının farkındayız

K Keyfu istidada çekmekle aldık"yek "nam çok şeker har olduk artık artık çatlasın
asabı (kîn)

Elhamdüllillahi el muîn

Kul "lâlike 'l- fevz'ül- mubin"

Cin ortağınız

- CADALUZ -

Bu duaya demezmiyim amîn!

BUDA KISMI CİDDİSİ

Ahalisinin zulm-u istibdata karşı ilk hareketi sel! Seyi mucahideden ibaret olan bir memlekettir ki bu hareket-i 'âli himmettaneleri ile belde-i garrelerine mehdi hürriyed ünvanı muhteşemini bahş eden o dilaverler bil umum Osmanlılar hürmet-u muhabbetini celb etmeğe muvaffak olmuşlardır. O bahadırların nazarında ân! ânın hükmü olmayup daima te'yîd-i meşrûtiyete ve istibdadın sagımlı inek!hükmünde b'it telakki otuz seneden beri kanını emdiği millet-i Osmâniyeye taze can vermeğe hasr-imevcudiyed etmişlerdir.

Bu suretle ebedinin! nâmı ihrazi ile mümtaz ve zulm u esarete karşı layan pafi bir kin! beslemek hususunda serafrazdırlar!

safa

cadaloz

Hallı bilmece! Beyni ihvân-ı bâsâfâra?!

DEDDİKİ, DEDİMKİ...?!

Karagöz: Ziyayı (300) kişi okudu.

Bizim yazdığımızı(30000) kişi okudu.

Cadaloz- Ben mübalağadan pek hoşlanmam aranızdaki bürüdetin devamında istemem gelik sözümü dinlikde şu otuz bindeki seferin birisini yenişzde taksim ediverin bitsun gitsun!

Ziya: Kolera

Cadaloz- Sus Allah aşkına baş makale yapacak başka bir menhus kelime bulamadın mı? Hiç olmasa Karadağ, Bulgar, Yunan var!

Yine ondan: Belevha-i garrayı ittihad

Cadaloz- Etmezmi görüp bazıların beyni inçimadı?

Rumeli: Cezareisi İbrahim Ethem Efendi Tazminat ve Şehrah gazetelerini okurmuş

Cadaloz- Ay bundan teaccüb edecek ne var? Kendi muhitinde onlarada gazeteyim diyorlar!!

Yine ondan: fakat fazla olarak bu gazetelerin münderacatından içtima ile kanat ve içtihatları başka yolda olanların vicdanlarını cerbahdâr eyleyecek evzâ-u hareket ve beyanatta bulunmaktadanda men-i nefis edemezmiş

Cadaloz- Desen a kötüğe kesb-i istihkak etmiş?!

Gazeteler: Abdulhamid Macaristana gidiyormuş

Cadaloz- Şimdi meşgulüm müsaid zamanım yok yoksa makaraları bırakır katılincaya kadar gülerdim

Sinîn: Karadağ'ın vaziyetini.

Cadaloz-Galiba vuhudi ileri buununun? Vaziyetinde olacak?

YALNIZ ERKEKLER İÇİN

Mühim bir tebşir

Kuvvei bedeniyesini gayıb etmiş olanlara

Kudretsizliğe duçar olanlar için kendilerine masarret ve ümit bahşedecek müessir ve keremetli bir ilaç ihzâr ve irsâl etmekteyim bu ilaç sayesinde adeta meşhume sebebiyle veyehut bazı ahvalı gayrı muvafakanın tesiri tahtında sinirleri taman zayıflamış olan erkekler sıhhatlerini ıslah edebileceklerdir."amerita" tabir olunan bu çarenin mevcudu bulunduğum cihetle her kısırın veyahut her sinirinin bunu büsbütün meccanen tecrübe edebilmesini bana bir vazife adlederim-elyavm gizli olarak muzdarib olanların 'amerita'nın istimaline sıhhat-u saadete nail olacaklarına eminim.

İçad etmiş olduğum care herkes için bir nimettir. Herkese afiyet ve kuvvet verir fakat en ziyade hecele-i asabiyenin ıslahı suretiyle alat-ı tenasüliyenin tedavi ve takviyesine hizmet eder hususiyle kudretsizliğin müzkirad ve tütün istimali ile kâğıt oyununda gösterilen ifrad, munesabatı tenasüliyenin zaitlik ve kuvvei tenâsüliyenin ihlalm ve mavhfeden adeti meşrûmeyi hafiye husule gelmesi halinde bu ilaç büyük tesir gösterir. alal umum meşum denilen adetler bile bazen hecele-i asabiye ve hecele-i tenâsiliye üzerine gayet muzir bir tesir icra dederler. bu gibi adetlere bir misal olarak kuvvetli çay ve kahve istimalini fena tegdiyi vesayireyi gösterebilirim elyavum sükûnette muzdarib olub genlik hatalarının netayicini gören velyavmuntazam bir hayat geçirmeğe başlamış olan erkeklerden bir çokları için içat

etmiş olduğum çare kemal-ı şiddetle arzu ettikleri mesarreti kendilerine serriyan bahş edecektir (amerbita- ameritâ)tedavinin membaıdır.

Meccanen irsal olunur

Azayi tenasüliyye mücedded bir hayat için kuvvet ve ikdidar verir kudretsizlik ile bereber görünen o nahoš âlaim- i marziye kamilen izale olunur başta artık ağırlıktan uykuda ki heyacanlardan malıguliyyadan ve sair nahoš ihtisalardan eser kalmaz

"Amerita" Zayıflatmış olan erkeği kuvvetli ve genç eder zayıf ve ebusite düşen biri kendisini yeniden kuvvet ve iktidara malik edecek olna çareyi kendisine göndereceğime emin olarak bana tahriren müracat debilir. Bu çarenin istimaliyle az bir müddetde kendinizi ondan otuz sene gençleşmiş his dekeksiniz bana müracat den her erkeğin talebinin muntazaman icra eyleyeceğine emin olabilir yalnız bana bir mektup yazıp posta masrafı için üç tane gurusluk pul göndermelidir (ameritadan) bir numuneyi bu ilacı istimâl etmeniz bilinmemek üzere- bir paket derununda adresinize gönderirim bana gönderilen bir cümle mektupların esrarını, ketmini temin ederim teklifimi tegir ve yahut istifaf ile telekki etmeyub bilakis kesb-i afiyed için kanı bu münasib fırsattan istifadeye çalışın!

İşte karter size diyor "Artık muzdarib olmayın baan yazın aradığınız çareyi bulacaksınız".

Adres:

Guraşyu karter: Daire 300 dersaadet Galatda M ehmet Ali Paşa hanında numara 49.

NUMARA 24 CADALUZ SAHİFE 4

Arnavutlukda tâzâhürât-i hamiyet-pervaraneden:

Hamiyetli Arnavut: Padişahımızın uğruna bu koyunların yerine ben kurban olayım

Cadaloz- Bende senin gibi vatanımı vatan perver padişahına kurban olanlara kurban olayım!

(Terakki Atelyesi)

Yine ondan: Karadağ'ın henüz tasavvurda kalın metelibi

Cadaloz- Varmı başka talibi?!

Yine ondan: Şevket Turgut Paşanın beyân-nâmesi müelli (Karadağ'da) tahrif edilerek.

Cadaloz- Onlarda tahrif, tahrik, teşvik gibi öyle yanlışlıklar yapıyorlar ki tashihi ancak şevket Turgut Paşa'ların kasaturalarıyla düzelebilecek gibi

Sabah: Şark muhitinde

Cadaloz- Garb parmağı görülmemelidir!

Yine ondan: Yunanistan baş vekilinin Girid'de mazisini.

Cadaloz- Oradaki fiilin failine mi! bağışlayalım mı desin

Yine ondan: Hayal-ı Meb'ûsan

Cadaloz- Nazma iştiyakdan nmidir nedir şu ser levha benim olsa (hayal-ı ham Meb'ûsan) der ve bir mısra yumurtlamış olurdım!

İkdam: Bütçe açığının mahiyeti

Cadaloz- Artık onu öğernmeyen kaldımı?

Yine ondan: Ve açığın çaresi

Cadaloz- Hay Allah senden razı olsun bundan kolay bir şey mi olur zat-ı segavet me'beleri gibi devr-i sabıktan beri gına hasıl eden dermedaran-i germekârân elli şer yüzerbin lira veriyorsanız kapanır gide!

Şehrah: Halde vahimme-i irticâ

Cadaloz- Ayol ne korkuyorsun sen mültecei değilsen benim ilti, cagımada karışamassın ya?!

“MUHÂBERÂT-I ALENİYE”

Dırama'da dava vekili Bahtiyar Efendi'ye: Hesabınız alınmıştır yirmi yedi buçuk guruş fazlasıda haziran hesabınıza kayd olunmuştur, Karahisar sahibde kitapçı Nihat ve Kale-i Sultaniye'de Mesro Beyan Efendilere:

Hazirana kadar hesabınız taman alınmıştır

Perşembede kırtasiye taciri Sabri Cemal Efendi'ye hesabınız alınmıştır üç guruş borcunuz kalmıştır

Kırkkilisede Hüsamettin Efendi'ye hazirana kadar hesabınız tamamdır ve kemafi 'sabık namınıza muntazaman gönderiliyor yanlışlık postada olmasın Çorlu'da Bagdatlı Semoil Efendi'ye: Hazirana kadar hesabınız tamamdır cümleminizin gayret ve himmetiniz şayan -ı teşekkürdür

Çine'de Sıtkı ve Emin efendilere:

Abone bedeli alınmıştır beyan-ı teşekkür eder ve humamat-ı mevudenizede intizar ederiz. Hesab göndermeyen bayilerimize:

Seriyen himmetinize intizar ediyoruz

Şimdiye kadar hiç alındırmayup üç aylık hesabı göndermeyen bayilere:.

Artık bu nüshadan sonra size gazete göndermekde mazuruz defteriniz idare dava vekiline verilecek ve isminizde ilan edileceği tabidir

Karaside Aleksaniyane:

Karasi bayimiz hakkında çevirdiğiniz fııldaklarla, içra ettiğimiz tahrikat mahiyetinizi tanıtmakla gecikmediğinden zarar ve ziyanimıza mukabil alı koyacağımızı zan ettiğin otuz guruşu bâ posta gönderdik idareminiz bunlara tenezzülden çok âlidir

Bilmecemiz (Selanik) tir, kuranın neticesini gelecek nüshada yazacağız

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası.

Numara 25 30 Cemâziyelâhir Sene 1329 "Salı" 14 Haziran 1327 27 Haziran
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: Muhterem büyük padişahımız şeref- kudüm hümayunlarını tesîden hâkipayı şahanelerine kendi bahçenizin mahsulü olan şu verdil ittihad ı takdime cesaretyâb oldum.(Terakki Atelyesi)

NUMARA 25 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ah aha ben sana her zaman söylemiyormiyim Cavalocoz ki insan dediğin beni adame benzer

- Bazen deveyede benzer

- Vaka öyle ne tarafa cekilse bila itiraf otarafa gitmesine bakılırsa deveyede benzer ya:!

- Şimdi buda neden içab etti Cadalozcuğum?

- Bugünlerde yine muvafık, muhalif ve nîm muhalif gazetelerden bir irtica gavgasıdır gidiyor!-ne??? İrticamı ediyorlar

- Evet irtica ediyorlar nevar sanki oda korkulacak bir şeymi?

- Sus ayağımı öpeyim beni çıldırtma

- Neden çıldırıyorsun ayol birisinin rivayet ve içtihadına nazaran murteçilikde bir meslekmiş hatta en garib Meclis-i Meb'ûsânda fırka bile teşkül edüb (bir hükümet-i mürteci-a)!Husulune tarafdarlık edeceklermiş!

- Kuzum, huda hakkı için sinirleniyorum, latife yapıyorsan kafi!

- Niçin latife yapacakmışım bas bayağı sahi, yazar yerinde gördüm inanmayan gavur olur!

- Hobbala desen â yeni baştan başımıza iş acıldı?!

- Yeni başlardan başımıza iş açılmaz bilakis eski başlardan açılır

- Ne diyem hemen huda ikinci bir (otuz bir) den hıfz-u siyanet buyursun!

- Amin hep o otuz bir değılmiki memeleket gençlerinin başını felaketten felakete sokdu

- O genç Türklerin başını felakete sokacağına, şu senin sözlerini biraz nezakete soksaydı!

- Ne varmış sözlerinde

- Her ne ise geç arif olan anlasın

- Bilmeyerek sürç-ü lisân vaki olduysa af ederler!

- Öyle ya bilerek irtica bile bir meslek bir içtihatmışda ...!

- Bana ne söylüyorsun onu içtihat edenlere söyle

- Ayol bunu içtihat etmek içinde mukdedir müçtehitlere ihtiyaç yok ya saye-i cahalette onu herkes yaapbilir

- Kadar derinlere aklım erik değıl!

- Ben aklımın erikliğine, armutluğuna vakıf değilim ama Meclis-i Millide böyle bir fırka teşkil ederse bütün muallifinde onlarla birleşirler o zaman Ekseriyet Fırkasının endâhet top ettiğinin resmidir ha gavğûk!!!

KÖTEK

Komşuları siz bırakın haline Osmanlıları etmeyin bi senecik şöylece ihlali sukun
Yoksa billahi tehammül başı çoktan aştı
Bizde balkanları artık ederiz kün feye kün!

Çakırpençe

Konferans Makamına Kaim

Orta Oyunu

Eşhâz:(Cadaloz, Cavalacoz, Kokoz, Kokoroz, Kavanoz, Aforoz, Cayaroz, Çiroz, Çil horoz...hanendeler, sazandeler, ve bir çoklar ve gayrihim!!!):

Haydi başlıyoruz

Mesala?

Perde açıldı!

Cadaloz: Benim efendim letafetmendim mevkiini beğendim kendi kendim sizlere bir konfereans vermek isterim

Cavalacoz: hayır hayır asla dinlemeyiz katt'a hatta ve summe hatta böyle nutukm pür mana!

Kokoz: nedir bu Cavalacoz oyun versin Cadaloz şimdi gelir Kokoroz çalınınca Kavanoz parsayı toplar Kokoz! Kokoroz: lebbeyk efendim, nerde maymun, şebek oynasun kukla bebek sonra uçar kelebek

Aforoz: Hakkı var Kokorozun sesi var çil horozun gönlü olsa Çirozun oynar zıblar görürsün!

Kavanoz: Kavanozum çalarım kulaklar hırpalarım, bende canak yalarım, nerede torbalarım? Oynuyor kuklalarım!

Çaparuz: Capayı vursam taşa tozları baştan aşa, ben doğrusu bayıldım sendeki göze kaşa!

Çiroz: Denizlerde gezerim uskumruyu severim meze tabağında ben ne madeler ezerim!

Çil horoz: Ötsem kızar Cadaloz değilmi Çavalacoz? Böyle orta oyunu konferanstanda ucuz?

Perde kapandı?

Yalan!

Adet olmuş yine açıldı

(Bu defa Cadaloz, Cavalacozun boynuna binmiş olduğu halde görünür!)

Cadaloz- çan çan çan türeli, tuman üstü pireli bizim köyün imamı yanlış okur ezanı, altından verirken samanı üstünden çıkar dumanı çatal matal kaç çatal?! Yukaaarı!

Cavalacoz- beş!

Cadaloz-bilmeden yat aşağı!

CADALAZUN RESMİ TEMUÇİ?!

Keyf kılığa bakarmı? Bazı kodamanların remi tutucuna imrenen caye varmadan çemrenen Cadaloz da hiç olmassa ona benzer bir halt-ı kebir işleye bilmek için maiyet-i pür tahiyed caf cafenesinde bulunan bende gan-ı güziden nihanına! emredub derhal ve heman ve bayihal bir program-ı resmi temuçlihzar ve bil çümle kibar-u sigârâ davet nameler tesyari ile gayed parlak bir ziyafet vermesini fermen eylediği cihetle kethudaiyethi Cadalozide bulunmağla mübahi Cavalacoz Beğ'de "el emru fevk'êl-edeb" medlulünce dakika fevt etmeyub işe başlamış öve esnayı ziyarede tenavul etmek için bir hayli ebeğömece haşlamıştı ba'da vakdi ziyafet cunmayid derhal muavinden Kokoz efendi aydı, yani anlaşılmadıysa şayet? Misafirler teşrif ettiler doğruca sofraya civarına gittiler fakat her nasılsa meduvîn elbiseyi parlakanelerini!labis ve gayetle sulu, ya pis olmadıkları ecilden sahibi ziyafat pür metenet Cadaloz Cenablarına an sızın bir hiddet teşrif etmenin heman küpsuvar olarak birden bire çu havaya suûd edivermesi meduvîni merekda bırakmışsada telâtım-ı hevaiye arasında temuç etmeğe başlayı vermesi müşahede

NUMARA 25 CADALUZ SAHİFE 3

olunur olunmaz yürekleri su serpilmiş işbu resmi temuçun hitama erdiği anlaşıl原因 olarak kazanacı asa dağılmışlardır.

Getir sofi şu sazı şuna bir türkü söyleyeyim:

Aldı Kerem

Aslım seni götürmeğe gelmişler
Ya benim gönlümü kimler anlar, hey
Giydirmişler hoşça gelin etmişler
Al velesin yüzü tutmuş ağlar hey

Rakibin yolları yazıldımı ola
Tomurcuk gülleri dizildimi ola
Hüveyrat eli değdi bozuldumu ola
Mihnet ile dikdiçigim bağlar hey

Arayubda bizi bunda bulsunlar
Yeryüzünde engelleri kırsınlar
Mert yiğidin sevdiğini versinler
Arayubda ona bir nam koysunlar hey
Kerem eder kaynayupda çoşanda
Çiğerciğim aşk odunda pişende
Aslı gelüb şu gedikden aşanda
Yüz süreyi yollarına dağlar hey
Ver cadaloz sazımı şuna bir nazire söyleyim:

Aldı Aşık Cadaloz

Girid seni götürmeğe gelmişler
Ya benim nişanlım kimleri alır hey?
Bir palikaryaya gelin etmişler
Sanıyormuş bu yanına kalır hey

Yunan'ın yolları uzak mı ola
Bunlar Osmanlıya tuzak mı ola
Bilmem arkasında kazak mı ola
Oda bu günlrde pek alçalır hey

Birgün gidecektir elbet kadlar
Yedi kıral bile buna razılar
Kimi neve neve kızdı azılar
Yoksa Yunan yerinden igranır hey

Cadaloz der eger kafam kızarsa
Palikaryacıklar böyle azarsa
Ters yuvarlanub yollar tozarsa
Türklerin önüne ne dayanır hey
Deyüb geçti ordan yola revan ve gözlerinden nihan oldu!

CADALUZ'UN DEVESİ?!

Aşk mateşi gözlerini bürüyüb kerem asaserinden dumanlar çıkmakta olan aşık Cadaloz tarafından an-karib (aşık garib) nam hikaye-i garibenin meydan-ı intişara vaaz olunacağı haberi Bâb-ı Âli caddesi kitapçılar mahfelini oldukça telaşa düşürmüş ve bütün tavuk pazarı uşşâk saz beduşanını buraya üşürmüşsede aşık Garib'den daha evvel muzi'lere boynunu uzatacak olan

(Cadaloz'un Devesi!)

tarafından korkutulduklarından derhal savuştuklarını resmidir!

Tahlil-i Kelime-i İrtica Derbab-ı 31 Mart Pürveci

Bu sırada ceridi yevmiyede sıkça sıkça ve fakat kerre musniâ gibi kutupları basıkça duran etmekte bulunan (irtica) mastarının hangi babda sudur ettiği sorfiyundan bazılarını düşündürmeğe başlamış isede mastar-ı meskure mahalli sudur bulbilmel için bir hayli müddet dur -u ebvab eyleyüb alemet-u binasına kesbi vukuf zınnında bir hayli mazi karıştırmak içab eylediğini bi't tehemmül sarfi sarfiyattan sarfi nazar eyledikleri istihbar olunmuştur

DEDİKİ, DEDİMKİ....?!

Ziya: Osmanlılara bir vade-i intibah ve teyakkuz bahş eden.

Cadaloz- Hepsine değil oracığa bir mim koyunuz da sonrasında söylerim

Yine ondan: Bülend bir himmet bile tehsis edilen bu cemiyetin

Cadaloz- Hidemâtını benimseyenler, otuz birde istakoz yiyenlerden daha çokdur

Sinîn: Munis kabinesinin sükûtu

Cadaloz- Öyle ya kabine munis olursa elbette sükût eder!

Yine ondan: Zira kabinelerin dört ayda bir değişmesi mahzurlu ise.

Cadaloz- Bizim kabinenin dört senede değişmesi bile mahzurdan sâim değüldür

Sabah: Karadağ hududunda

Cadaloz- Halen patırtı eksik değil ne diyem hemen hazreti Şevket Turgut'un kahrine uğrasınlar

Yine ondan: Rus hududunda

Cadaloz- Çatırtı başlıyor, hemen Cenebı Hak Osmanlıların şevket-u satvetini oradada göstereyin!

Şehrah: Komşuluk aleminde

Cadaloz- Neler olmaz, hudud munzâları, eşkıya mücaheleri hatta istikraz murabeheleri bile?!

Yine ondan: Kamil Paşa kabinesi

Cadaloz- Artık o bekleyişde?!

Yine ondan: Yunan hududunda müsademe

Cadaloz- Olur zahir onlar kimden kalır? Karadağ temerrüdde ber devam. Rus hududunda adem-i intizam, Yunan'da deviri bir cam Türkler'de de ayrınlık kabarıyor ve's-selâm?!

-Bilmece Halli-

22 numaralı nüshamızda ki bilnümece (sel, în, inek, nik, kîn, selanik) dir,

Kurra neticesinde birinci mükafat Hüseyin Cahid Beğe (bir) ikinci mükafat mektebi hukuk müntehi sınıfından Adana'lı Yusuf Ziya Efendi'ye.

Kart postal kazananlar: Gelibolu tahrirat kalemi ser mesûdi Süleyman Sıtkı Beğ, Kadıköyünde Senjozef mektebi beşinci sınıf talebesinde Mehmet Cemal Efendi, Nevşehir evkâf memuru Ahmet Nafiz Efendi, hadikai meşveretden Yusuf Kenan Efendi, İçeren köyünden bakkal İbrahim Efendi, Kasımpaşada hasan imzalı varakaya tatbikat-ı baytariya mektebinden (15) numaralo Mehmet Rıfat Efendi, Kalei Sultaniye muhasebe kalemi mülazimi Hüseyin Ulvi efendi.

(1) Mirimuma ileyhin şansından istifade emeliyle namına istihare den zat her kim ise Sinînin bir senelik abonesini almak üzere idaremize müracat etmelidir!

(BİLMECE)

Şecatta şöhretgir cihan bir zata izafetle yad olunan bir isim bulunuz ki aksine okursanız yine şeci bir kavmin ismi husula gelsin bir hafta sonra çekilecek kurada

birinciye (Ziya) nın bir senelik abonesi ikinciye Cadalozun bir senelik abonesi, üçüncüye kadarda birer zarif kart postal verilecektir.

“MUHÂBERÂT-I ALENİYE”

Beyrutta Musa Sururi Beğ Efendi'ye:

Abone bedeli alınmış ve kaydınız icra olunmuştur teşekkür deriz.

Trabzonda Osman Nuri Efendi'ye:

Hesablarınız alınmıştır gayretinize müteşekkirimiz

Eskişehirde Abdulvahab Efendi'ye!

Hesabınız alınmıştır ehemmiyetsiz bir kalan kısmınıda haziran nihayetinde ikmal deriz?

Gelibolu bayimiz vidinli Mehmet Efendi'ye:

Hazirana kadar hesanız alınmıştır.

Selanik'de Jak sidis, Manastır'da İrani Abdulkerim, Ankara'da Aleksandır Mortiloğlu, Manisa'da Hasan Ali, Kalkandalına Yakub Sabri, Debre'de Abdullaziz efendilere:

Hesablarınız heman gönderilmesi son defa olarak ihtar olunur

NUMARA 25 CADALUZ SAHİFE 4

Şad olaramin kerem –i hünerdest

Sağdan resim: aAşık kavanoz, Aşık kokoz, Şair cadalocoz beğ, Serfiraz-ı aşıkan cadaloz, Aşık çiroz,

Aşık aforoz, Aşık caparoz, Aşık meşur çil horoz

(Cevat Nuri F. Houry)

.....

Sohbeti Aşıkana be Münasebeti Teşrif-i Şahane

Adı Cadaloz:

Dinleyin aşıklar hikâyetim var

Size gayed mühim rivayetim var

Sanmayın kimseden şikayetim var

İşler aşıklara ayan dediler

Aldı Cavalacoz:

Geliyor sevgili padişahımız

Ufk-i hürriyette mühr-u mahımız

Artıkça atmada iştiyakımız

Fedadır uğruna bu can dediler

Aldı Aforoz:

Mahbubu kulubî bütün ibâdın
Ziyneti efseri âlinihâdın
Halife-i azam Sultân Reşâd'ın
Vücudu millete bir şan dediler

Aldı Caparoz:

Namı gardır lutf-u adeleti ile
Ta arşa yükselir semahati ile
Rumeline doğru seyahati ile
Zevale uğradı buhran dediler

Aldı Kokoz:

Görmüyordu millet asla metâlik
Bir habbeye bile değildi mâlik
Kokozun halide buna kezâlik
Şimdi ise bereket –i seyhan dediler

Aldı Kavanoz:

Şimdi paralandı ashâbı mââş
Sarraflar öğünde eylemez telaş
İki günde hammnan ğünde bir traş
Netice-i adlı ihsan dediler

Aldı Çiroz:

Etmişdin mezalim bizleri âlık
Kuzu niyetine yeridik balık
Bize Allah için etti babalık
Millete âmâde-i şükran dediler

Aldı Çil horoz:
Evvelce kimsenin çıkmazdı sesi
Ötsem yıkarlardı bizim kümesi
Milletin sevgili imdâd-ı resî
Merhamet zatına unvandediler

Deyub keddiler ve yine aldı Cadalo:
Âya âşıkân letâfet nemûn dualar etmeye başlayın bugün
Ömrü padişâhî eyleyen fezûn
Bize inayet-ı subhan dediler

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

.....

(Cadalo) gazetesinin bilmece kuponu

Numara 25

Numara 26 4 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 18 Haziran 1327 1 Temmuz
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri:Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Frangtır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez.Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Macûnci f.. râğî!:Cadaloz nekadar cevirseniz nafîle hep yine eski durduğu yere geliyor!(*dayıkın sâdra şifadır.....*¹³¹)

¹³¹ İkinci satırda yazılan okunamadı.

NUMARA 26 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Cavalacoz sana bir şey soracağım eğer muvafık bir cevap verebilirsen seni dehşetli bir mükafat ile tesrîr edeceğim nasılsın?

- Hamdolsun iyiyim! Sen nasılsın!

- Ben sana keyfini susal etmiyorum teklifime karşı nasılsın diyorum

- Ha anladım?

- Geliyorum hazırmısın

- Daha hazır değilim dur kisbetlerimi giyeyimde?!

- Ne kisbeti ayol güreşmi yapıyoruz?

- Ne bileyim ben geliyorum.hazırmısın dedinde birden bire göğüs çaprazına getirirsin diye ihtiyatlıca harekete lüzum gördüm

- Yanlış eğer ben güreş yapmak istesem ya aşağıdan dalarım ya boyunduruğa alarım hele kazıklamamı takdir edenler benimle güreşe çıkamazlar!

- Vay bu kadar pevlivansın ha?

- Hâlâ ona şüphenmi var şurada pevilivanlığa başlayalı az bir müddet olduğu halde kaç kişinin boyunun ölçüsünü aldım bilmiyormusun

- Doğru daha yakında birisine el ense usulunda bir takla attırmıştın harında mı?

- Kabahat kendisinde oldu ben onu düşürmek istemiyordum fakat başladı celme atmağa, birkaç defa kaz kanadı oldu yine akıllanmadı mecbur oldum devirmeğe!

- Cadalozcuğum bu pevlivanlık alami pek tuhaf ama mea'et-teaassüf elimden gelmiyor!

- Ustalara hizmet lazım!

-Kuzum Cadalozcuğum şöyle en namdâr pevlivanlardan bir ikisini bana tacsîye etsende şu sanattan bende hisse-ment olsam?

- Vucudumda o istidât yok nafîle üzülme, öyle ciroz asa kıyafetle pevlivanlık olmaz her ne ise açanım karınca kadarınca.siz başa çıktığınız vakit bende hiç olmasa destede bulunurum?

- O halde sana bir pevlîşvan tavsiye edeyimde onun oyunlarına dikkat et?

- Peki Cadalozcuğum teşekkür ederim lakin bu pehlivan her zaman güreş yapıyor mu?

- Her zaman!

- Alafıranga gürüştede mahareti var mı? Sorarmısın daima gürüşmekte hatta şimdi kendisine üç dört ecnebi pehlivan birden hücum ediyorlar vâkâ şöyle bir bakıma biraz yılgınlık gösteriyor gibi ama ağır ağır nefes aldığına bakılırsa ya alayını birden sarmaya getirecek ya beraber kalacaklar!

- Bune dehşetli pehlivan?

- Dehşet demekde sözmü, birkaç ay evvel yüzlerce Türk pehlivanı birden hucum ettilerde galib geldi

- Ah bu adeta ucâmane bir mubalagâ hicde böyle yüzlerce kişiyi maglub eden pehlivan görülmüş değil

- Vaka görülmemişti ama gördük

- Kim bilir ne kadar sıklet-bedeniye maâikdir ki kimse deviremiyor?

- Sıkleti bedeniyesi hiçdir amma oyunda mahareti ziyade

- Adam msende oyun kuvvete galaebe edebilirmi şöyle el ense edubde başından percement yakaladın mı kaldırır fırlatırsın ve'se-selam

-Öyle ele gelecek tüylü başlardan değil ki zıb zıb gibi bir şey tutayım derken kayar!

-Bu namadâr pehlivanın adına ne derler?

-Adl-u ihsan kariyeli hakkı pehlivan derler

KÖTEK

Yalnız biçare Yunan'ı değil?

Saçmak ister şey cihete boykotaj!

Keyf bizimdir, Türkleri kim men eder?

Eyleriz biz kainata boykotaj!

Cakırpençe

KONFERANS!

Geçen ki nüshamızda konferansın mefkûdiyetinden bütün kârilerimizin mevcudiyeti sarsılmış gibi şöyle çıkışarak Cavalacozun koltuğuna sıkışarak adete bahrı ûnmân bî pâyan konferansında kulaç atacak kadar yed-i tûlâ sahibi olduğunu iddia eden Çiroz senâ karları tarafından vaki olan ısrar ve ibran-ı Cadaloz hazretlerinin sabahını akşam eylediği ecilden bu defada kız kalesi açıklarında balıklara bir konferans vermeyi düşünmüş ve bu münasebetle vaka birazda üşünmüşsede konferansın bahşettiği hararet beruded vakayı izale eylediği cihetle iş

bu berûdedden yalnız Şirket-i Hayriyenin incimât etmesi muhtemel idisede esasen vücudu ile adami musâvi olduğu iddia edilmekte bulunduğundan hemen tertibat-ı lazime ahzından kusur etmeyen Cavalacoz rıfâkası ile bereber küp süvar olarak Cadalozun huzuruna geldiklerinden hemen tahririn cerhı azimetle altun küpler takınarak kendisini vapur müsademesinden sakınarak nâzân-u haramân arz-ı endan etmekte bulunan Kız kalesine doğru gitmişlersede tediben şöyle acıklara istim üzerinde konferansa ibtidâr ve sâmiîn-ibâliginâ! Arzı i'tizar ederk demiştirki:

Ey bu denizin balıkları ve ey Allahın alıkları! Karalarda kasaplar elinde on iki guruşa aldığımız etlerden demi tatsızısınız? Ne kadar kıymetsizsiniz? Meze tabaklarımızdan sakız kabaklarımıza kadar süsleyen bizi pilakilerle tavalarıyla besleyen sizlerde hukukunuzu müdafa edecek kadar olsun bir gayred yokmu? Koyunların sığırların adedei sizden çokmu niçün insanlara karşı bir grev ilan ederek şu kıymetsizlikden tahlîs-i gırîbâbn etmeğe çalışmıyorsunuz? Niçin müdafa-i hukuka alışmıyorsunuz?!

Ey sivri burunlu kılınçlar! Ey fuladdan mamul düğmeli zırhlarla mücehhez kalkanlar ey azgın palamutlar niçün böyle kansız cansız kaldınız? Niçin bu deryayı ibret-amize daldınız?

Ey süslü, şeffaf lüferler, levrekler! Ey turnaze uskumrular! Böyle yunus balığı gibi bir işe yaramayıp atıl ve batıl gezmek sizlere yaraşırımı?!

Ey bu deryayı dönen semkat-ı letafet nemuni! Sizler biliniz ve agah olunuz ki sizlere bu letafet ve lezet ber devam oldukça şehir-i emaneti kasaplara sokuldukça sizler kuzu makamında da istimal-u tenavül edilmekten kurtulamayacaksınız! Sizde sağ ve solunuza bakınız fiyatınıza bir narh takınız! Yahud hiçde ruyi deryaya çıkmayıp denizin dibinde keyfinize bakınız!

NUMARA 26 CADALUZ SAHİFE 3

Gelelim bamyanın faziletine?!

Başladı Cadaloz mahiyetine
Sofranın tâdâdı meziyetine
Evvelce (dolmayı) yutturmuş idin
Gelelim bamyanın faziletine!

Para edermi hiç bakla, börek
Mersayı mideye çeksede kürek
Tazelemek için şöyle bir yürek
Gitmeli bamyalar nezarete!

İndikçe yemekler mideye lom lom
Hele büfteki denen o lahmi merhum
Kadayıfa karşı eyledi hücum
Aferin bamyanın cesaretine

Evvela çorba sonra bir et
Tatlıdan evvelce yemeli kütlet
Kendisi ölmesse dans eder sepet
Bakınız bamyanın keremetine!

Sahurda yemessem orucum olmas
Tutmayı verirsemde sucum olmaz
Ah o ramazanda hiç doyum olmaz
Ekşili bamyanın zerafetine!

Anın için buyurdu bir pir kamil
Patlıcan Aasa degüldür cahil
Sebzeler içinde ilmi ile âmil
Bende hayretteyim alemetinse!

Patlıcan görünce hayli utandı
Salyası akdı hem ağzı sulandı
Bamyanın aşkına yüreğim yandı
Sığınayım artık inayetine
Baklaya pancara attırdı kabak
Fasulye yanında kalır avanak
Aman aşçı başı getir bir tabak
Doyamam bamyanın hâlevetine!

Şöyle göründükçe çeşmi dikkate
Dünyanın oburu gelir dikkate
Vukufuda vardır hıfzı sıhhata
Şaşırdım bamyanın zekavetine!

Sebzeler içinde bulunmaz dengi
Dokunmaz kimseye top-u tûfengi
Ne köroğlu ve ne arab üzengi
Tedadüğf olunmaz kıyametine!

Kitabına yazmıştır ibn-i hâcib
Şübhesiz ki hayri şerrine gâlib
Destanın okusun var ise tâlib
Erilmez bamyanın nihayetine!

Cadaloz diyor ki saymakla bitmez
Vakıa limonsuz kolayca gitmez
Velâkin kimseler tesadüf etmez
Midede bamyanın şekavetine

İhtarı Mühim!

Açlıktan benzi solan ve tokluk için ağzı sulanan zavatı kiramın Haydar Paşa ve Kadıköy arasında ki cadde-i kebirde üç kere pıyasa eylemesi kafi geleceğini işidenlerin heman cümlesi mahalli mezkure şitabân ola geldikleri ve fil-hakikâ yutulan avuç avuç tuzlardan akşam ve sabah yemek yemeğe aşınaları gelmediğini

gördüklerinden bil umum lokantalardan, aşçı parası vermekden bikanların ba'demâ akşam ve sabah taâmları yerine mezkur mahalddede üç aşağı beş yukarı gezinmeleri hususu ihtar olunur

-Bu Dahi

Caddeyi Bâb-1- Âli, polis ve zaptiyeden hâli olduğu cihetle aşağıdan yukarı âdab ve terbiye-i umumiyyeye mûğâir bir takım kart veya taze

YALNIZ ERKEKLER İÇİN

Mühim Bir Tebşir

Kuvve-i Bedeniyesini Gayıb Etmiş Olanlara

Kudretsizliğe duçar olanlar için kendilerine masarret ve ümit bahşedecek müessir ve keremetli bir ilaç ihzâr ve irsâl etmekteyim bu ilaç sayesinde adete meşhume sebebiyle veyehut bazı ahvalı gayrı muvafakanın tesiri tahtında sınırları taman zayıflamış olan erkekler sıhhatlerini ıslah edebileceklerdir."amerita" tabir olunan bu çarenin mevcudu bulunduğum cihetle her kısırın veyahut her sinirlinin bunu büsbütün meccanen tecrübe edebilmesini bana bir vazife adlederim-elyavm gizli olarak muzdarib olanların "amerita"nın istimaline sıhhat-u saadete nail olacaklarına eminim.

İçad etmiş olduğum care herkes için bir nimettir. Herkese afiyet ve kuvvet verir fakat en ziyade hecele-i asabiyyenin ıslahı suretiyle alat-ı tenasûliyyenin tedavü ve takviyesine hizmet eder hususiyle kudretsizliğin müzkirad ve tütün istimali ile kâğıt oyununda gösterilen ifrad, munesabatı ten Asüliyyenin zaitlik ve kuvvei tenâsüliyyenin ihlam ve mahfeden adeti meşrûmeyi hafiye husule gelmesi halinde bu ilaç büyük tesir gösterir. alal umum meşum denilen adetler bile bazen hecele-i asabiye ve hecele-i tenâsiliye üzerine gayet muzir bir tesir icra ederler.bu gibi adetlere bir misal olarak kuvvetli çay ve kahve istimalini fena tegdiyi vesayireyi gösterebilirim elyavum sükûnette muzdarib olub gençlik hatalarının netayicini gören velyav muntazam bir hayat geçirmeğe başlamış olan erkeklerden bir çokları için içad etmiş olduğum çare kemal-ı şiddetle arzu ettikleri mesarreti kendilerine seriyan bahş edecektir (amerbita- ameritâ) tedavinin membaıdır.

Meccanen irsal olunur

Azayi tenasüliyyeye mücedded bir hayat için kuvvet ve ikdidar verir kudretsizlik ile bereber görünen o nahoş âlaim- i marziye kamilen izale olunur başta

artık ağırlıktan uykuda ki heyecanlardan malıgulyadan ve sair nahoş ihtisalardan eser kalmaz

"Amerita" Zayıflatmış olan erkeği kuvvetli ve genç eder zayıf ve ebusite düşen biri kendisini yeniden kuvvet ve iktidara malik edecek olma çareyi kendisine göndereceğime emin olarak bana tahriren müracat debilir. Bu çarenin istimaliyle az bir müddetde kendinizi ondan otuz sene gençleşmiş his dekeksiniz bana müracat den her erkeğin talebinin muntazaman icra eyleyeceğine emin olabilir yalnız bana bir mektup yazıp posta masrafı için üç tane gurusluk pul göndermelidir (ameritadan) bir numuneyi- bu ilacı istimâl etmeniz bilinmemek üzere- bir paket derununda adresinize gönderirim bana gönderilen bir cümle mektupların esrarını, ketmini temin ederim teklifimi tegir ve yahut istifaf ile telekki etmeyub bilakis kesb-i afiyed için kanı bu münasib fırsattan istifadeye çalışın!

İşte karter size diyor "artık muzdarib olmayın baan yazın aradığınız çareyi bulacaksınız".

Adres:

Guraşyu karter: Daire 300 dersaadet galatda Mehmet Ali Paşa hanında numara 49.

NUMARA 26 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz -Aman cadalozcuğum biz senin kendi bendaganınızdan değilmiyiz niçin ağzımıza kilit vuruyorsun

Cadaloz- Bende kendi adamlarınız olduğunuzdan dolayı sizi muhafaza ediyorum ya sizin ne mal olduğunuzu ne boş boğaz kişiler olduğunuzu biliyormuyum?

Yeni Ceza Kanunu çıkıyor hiç olmassa sükûta idman edersiniz?

postallar! bir ay furuhet teşhir edile durmakda olub zabıta ise bu hal-ı esf iştimalle karşı hiçde vaziyetini bozmamakda bulunub ve ala rivayetien kendilerine malumat verildiği halde vazifen değildir deyub lakayd kalmakta olduğu merc-i aidinin kulağına ihtar olunur!

-Oluyor Bilmecce Halli Manzum-

Ah ey pîş-i istifademden

Bî tevakkuf uzaklaşan ey küp

Ey mubarekm ve sevgili Cadaloz

Böyle gayıb eylemk deyim seni hep

Bilirim bir nefesde bir demde

Kabarırsın küpün misal olarak
Uçarak asumana bâ devlet
Avdetin bahşeder bize savlet

Bunu ben gerçi eyledim tanzir
Beni afeyleyub edin tekdir
Bülbül-i Üsküdar Abdurrahim teberdar

- **CADALUZ** -

Gerçi caiz olamaz küpe ile hep
Bulmadım amma onu redde sebeb
Azacık buyi intihal amma
Şirine bahş ediyor lerze-i teb!

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

İkdam: Donanmaya dair

Cadaloz- Gavlen hizmeti diğer rıfâkayı bî yulanmazda! edebilir, sizden beklenen hizmet fiilen olmalı yani zenginlere bir numune olmak müzere hatırlanınca bir mubelliğ i'tâ eylemelisiniz!

Yine ondan: Eğer bugün tersanaiz bir İngiltere daru -sanayisi gibi zıhlı çıkaramazsa bununla meyus olmamalıdır.

Cadaloz.- Fakat ve fakat vatanımız Yunan palikaryacıları kadar olsun erbab-ı hamiyet, asabû îâne çıkaramassa onunla meyus olmalıdır!

Ziya: Sevmemek, evmemek umuru ihtiyriden olduğu için

Cadaloz- Karagöz'de sizi az seviyor

Yine ondan: Ne ondan:rusmuda bir cinayet daha

Cadaloz- Du veli hamiyet bu insafsızlıktan Girid palikaryaları bu imansızlıkda Bâb-ı Âli'de imansızlıkda buldukça bir değil bin cinayet olur

Bilmece Halli

23 numaralı nüshanızda bilmece (küp- kpündür) dır.

Çekilen kurada Mastır'da mulazim Mehmet Emin Beğ'e, ikici ikramiye Kırk kilise Meb'ûsu Emrullah Efendi hazretlerine isabet etmiştir, kart postal kazananlar:

Sirkeci'de Ali Senayi, Ayasofya'da Husamattin, Eskişehir'de Capacızade Ahmet, Fatih'de talebei umumdan Veysel, Trabzon'da Ahmet Kemal, Selanik'de Nuzhed, Kırk kilise'de Zeynel Beğ efendilerle, Kadıköyün'de Naciye Saime hanım.

(BİLMECE)

Bilmece gayed güzel bir evdir birinci hecesi içrâm-ı ulviyeden birisinin ismi, ikinci hecesi herkesin şiddetle muhtaç ve mevtunu bulunduğu birşeyin namıdır.

Hal edenler meyanında çekilecek kurada birinciye âla yazlık şemsiye, kinciye Cadalozun altı aylık abonesi, üçüncüye kadar zarif ve şık bir kart postal.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

"Tercüman-ı Hakikat" Matbaası

(Cadaloz) gazetesinin bilmece kuponu

Numara 26

Numara 27- 7 Receb Sene 1329 “Salı” 21 Haziran 1327 4 Temmuz Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nüshası 10 Para şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Madamaki Avrupa'da ciddiye yok:

Asker: Yok usta başları böyle nalıncı keseriyel herkes kendi öğüne yontmakla bu iş başırlmaz. Siz nereden kesilecekse bana gösterşinde ben icabına bakalım!

(Taslak Balkan Siyaseti Terakki Atelyesi)

NUMARA 27 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ben sana her vakit her zaman söylüyorum ve yine bu iddiada musırrım ki bu millet şair –i minterafilledir.müptelayı illet ah-u vahdır

- Evet bende tasdik ederim yalnız milleti Osmâniye değil her millet nazmu intizama muhtaçtır bu ise görülüyor onun için ahu vah ediyor!

- O dediğinde doğru Cavalacozcuğım ama demem o demek değil!

- Ya nedemek istiyorsun yani aşk ateşi gözlerin bürüyüp, mevfailin, mefailin ile yürüyüp aheste beste nazan- uharaman yol alışımıza bakıpta şiir ve nazıma karşı iştihakımız takdir edilmesse hiç şüphe etmeki dermakamı-ı suznak ağır aksak usulde yerinde sayacağız

- Bence sana bir şem söyleyeyim mi? Bugün sende mutlaka bir illeti gayri manzume var!

- Neden?

- Baksana bir kere söylediklerine? Bunlar söz değil adete deli saçması mefailin ile yürüyormuşuzda ağır aksak olacakmışızda...

- Efendim zor ile değil a herif bundan lezzet almıyor kabahate bende ya, durmuşda alemin atıl ve batıl ve cahil ve mendeburine ve vezinli mevzunlu lakırdı anlaltmağa kalktım

- Ne deddik baklım bir daha tekrar et!

- Atılı batıl cahil-u mendebur dedim!

- Şimdi sana anlatırım galiba senin yeni Ceza Kanunun dan haberin yok!

- Pek ala haberim var!

- Haberin olsa öyle cahil batıl diye bir arkadaşının ulu orta tahkîr etmeğe kalkışmassın!

- Haydi sersem sende!Sen gidiyorken ben geliyordum?

- Bakalım görürüz hele şu istidâya yapıştırayımda

- Bende senin burnuna tokatı yapıştırayımda iki davayı bir yaparsın

- Peki ala haydi elini cabuk tutda tahkir diyeceğime ve tahkir davası ikâme edeyim!

- Tuzlayayımda kokmayasın enayi pılakis hiç şahidsiz dava ikâme edilirmi haydi dava etmişsin ispat edemessen kaç para der-yazık mesarifine!

- Artık şahidim varmı yokmu o mahkemede belli olur.

- Sen beni kendin gibi budalamı sanıyorsun hiç şahid olsa ben öyle tahkire falan cesaret edebilirmiyim?

- Şimdi seni sözlerini işidmedimi?

- Elbette işidmedi! Burada ya senden benden başka kim var?

- Öyle ya hiç!? Sekiz on bin kâriden ibaret bir şey!

- Hay Allah müstakını versin gördünmü yaptığın işi!

- Sahi onlarda var ha kuzum bir defalık olsun beni af et şairliğime bağışla

- Peki öyle olsun ama siyasi bir destan isterim

KÖTEK

Sarmada etraf ve eknâfi bine cehlu nifak cehlu nadâni eder isyana nâsî münhemmin bir taraftan bastırıldı derken Havran ve Yemen başka bu milletin bak çıktı birde müntefik!

Çakırpençe

- **KONFERANS!-**

Zift gibi yapışkan it gibi çalışkan konferansa alışkan afet-ı devaran Cavalacoz zamandan vefikî şefik Cadalozun ısrar ve ibramı üzerine küp efsunkâr esfârı beideye el verişli bir surette ihdar edilerk Afaruz, Caparuz, Kavanoz, Kokoz, Kokoroz, Çiroz, Çil horoz, nan taifelerin teşhis edilememelerini temin için ön dişleri gidilerek gecelerden bir gecenin tâ nisuleylinde, vaktu seherin dibacei zıllında¹³² berununda birleşilerek bilâ pusula vela dümen heman pür küşayı azimetle az gidüb uz gidub dere etepe düz gidüb derelerde sellere tepelerde yellere düz ovada toplara gıbda-bahş dercada bir surat-ı seria ve yüz yetmiş bin kantar kârihâ ile nice zamandan beri mehcure didâr hasreti, mecbur bîzar ve nefreti bulunduğu avenei (İdris) in haymegah-ı sihr-u fusûn iktinahi olan asir çöllere vasıl ve idris-i sihhâr ve mekkârın rehin zar küp tılsımdar serpdığı sihirlere rağmen kendi cadırı me'hudunun na zervesine nazil olu veren hazreti Cadaloz bilâ tavakkuf vela tereddüd şol veçhile narezen olmuşdur ki!

Eyyuhel arabân ihtiram unvan! Ey ahaliyi kesir'ul- izan! Sizler ennecib, en âli bir kavme mensubsunuz.aşık'üs sünen ve'l mendubsunuz Osmanlı olmakla mergûbsunuz fakat böyle adam-i itahat ve temerdüde devam dersenez nezdi ilahide mayubesiniz!

¹³² Silinmiş olduğundan dolayı okunamamıştır.

Eyyuhe'l kavmu's şeci ve'l muharîb! Nedir bukdar mesâyib? Haydi olunuz naib! Müslümlere tefrika yaramaz tefrika yapanları sâhib-i şeriata aramaz haydi beni dinleyiniz biraz olunuz bu derde care saz, eyleyub nazu niyaz, evamiri halifeyi idiniz infaz, sizwe vereyim peyaz!

Eyyue'l-ihvan ya sahib'ul iman emin olunuz ki İdris sizi ihval ediyor ecanibe mal ediyor hammal-u bal ediyor, mahrum-i cemal ediyor! Sizler onun sihr-u mekri ve iğfâlatına inanmayınız, ne söylerse kanmayınız, onu sahi sanmayı (nız, dünyada ve ahirette ateşlerde yanmayınız, Eyyue'l-ihvan ya sahib'ul iman veya alude-i isyan! İdrisden nasihat almayın vadiyi delalatte kalmayın başınızı derde salmayın sizler bizin kardeşimizsiniz aziz muhterem dindaşımızsınız!

Es'salamu ya ehlel asir, ehli Yemen olmalıdır gayed basir olmasın izanınız kasîr! Haydi ediniz terki silah allah ihsan eylesin felah! Temerrüd eylemek günah sonra kesilirsiniz vallah para etmez ah vah geçmez ele malı cah, yine gelirim gâh gâh, işte kaçıyorum yallah! (Cadalozun nutku hitama erer ermez Arapça ve Türkçe alkışlar arasında gözlerden nihan olurken küp derunundaki taifelerde tutarsa çok yoğurt olur!-diyorlardı.)

Dâstânı İbret- âmiz

Der Hakkı Balkan Siyaset- Engîz

Dinleyin aşıklar! dünyanın işi

Kılınça cihana şöyle bir kişi

NUMARA 27 CADALUZ SAHİFE 3

İster erken olsun gülerse dişi
Arzuzu hep mal-u menal dediler

Bu adam oğlunu gözleri doymaz
Ecel fakat onun yanına koymaz
O denli pazarlık çarşıya uymaz
İnsan âludei gıyal dediler

İşte bakın size küçük misal
Balkandaki halı siyaset meal
Söyleyim sanada bari ibret al
Bunlara siyasi meval dediler

Nakıl edeyimsiz geçmiş zamanı
Dertli arai azizi hani
Var idi bizim bir sığır çobanı
Elin bir kırık kaval dediler

Ömrü geçmiş idi bir kardağ'da
Bilmez di yenirmi yumurta yağda
Furtınalica bir bulutlu çağda
Çaobana kavalı sen cal dediler

Çobanın başına sıçradı kanı
Bulmuş idi ama coban zamanı
Toplanıb başına Nikola, yânî
Geldi şimdi sana Kemal dediler

Beğ oldu bir zaman bizim Nikola
Astı sarmısığı hem saga, sola
Dedim sabahları hayırlar ola
Birkaç sene sonra kiral dediler

Birde baktılar ki başında kalak
Kaynat matbagında bin okka kabak
Bizim çoban bulmuş kaba bir yatak
Görenler- buna ne hal? Dediler

Çoban bu hal ile giitti bir zaman
Bir elinde saz bir elinde keman
geçilir açlıktan feryadaı figan
Edinçe yetişir şimal dediler

Gerce kahramanın yoktur parası
Her işleri fakat yüzleri karası
Bozuldu bizimle yine arası
Bunada şem-i reval dediler

Himaye eyleyor Malisorlar'ı
Tamir eylemkde bütün surları
Buna benzer daha çok kusurları
Kendine münhasır vebal dediler

Kandırdı onları bir çok müsibet
Asiler eyledi eyledi sohbet
Sonra yirmi gün verildi mühlet
Gelmese askere gir, al dediler

Görünce o Şevket Turgut Paşa'yı
Musallit eylemişdi Avrupa'yı
Ateşlere verdi o Rusya'yı
Bize amadei zaval dediler

Dem olur dinlemez Türkler yasağı
Şöyle baştan başa atar bucağı
Çetine ber çine şanlı bayrağı

Tereddüt etmetüp cak al dediler

Toplanub bir yere hayli boş boğaz
Yunana'da verdi fasulye piyaz
Balkanlarda bile kurtlandı kiraz
Bunlarda siyasi masal dediler

Ah neler oldu nelerde neler
Karadağ'da şimdi kuzular meler
Toplandı hududa teru tazeler
Görünce bunlara ne mal dediler!

Aşık Cadaloz der emin olsunlar
Gürültü etmeyüb temin olsunlar tekin olsunlar
Balkancılar biraz serin olsunlar
Aslanlar onlara cakal dediler

Yaşasın Magnisalılar

İstanbul'un agsesi hassasdan tahassüz etmiş ihtiyarlıkta mal bekçiliğinden işler birmiş, zenginli nisbetinden inğın paşalarının adami- igdai ianede temerrud, hep vatan perveriden tekerrud etmesine rağmen vata-ı mukaddesimizin muhafazası uğrunda değil mal ve menalını evlat-u ialini hatta nakdinei canını bile seve seve güle güle vermekten çekinmeyen mukaddes muhterem erbebi hamiyet her anu zaman hâssis utanmaz zengunlere dersi hamiyet igdasında gecikmiyor iş bu cumlei cemileden olmak üzere Magnisa'nın hamiyet perver ahali vatan-ı mukaddesimizin donanmaya olan şiddeti ihtiyacını nazarı dikkate eletak bahrıbî payan hamiyet ve sahavete dalarak- Amerika hükümeti tarafından hükümeti saniyemize teklif olunan dörtyüzbin lira kıymetinde ki dört adet krovözörün mubayesi için hamen kesei hamiyeti küşad ve ruhi ecdadımızı şad etmeğe karar verdikleri meserretlerle haber alındı Cadaloz senakarları arzu ve ümid eder ki bu dörtyüz bin liranın tedariki hususunda muhterem Magnisalılar yalnız kalmayub bütün Memâlîki Osmâniye ahaliside Osmanyah ahaliside onlara bravo olsun kulasatan manasıyla vatan silkinerek ayağa kalksın!

Acaba...?-

Bu sırada her ne suretle olursa olsun Osmanlılar aleyhinde yazı yazmağa kadar tamamız eden bazı matbat-i ecanib tarafından Dersaadet mehalifi aliyesinde devaren eden siyasi sözleri dakikası dakikasına fakat hakikatle mak'kusen mütenasib olmak şartıyla ajanslara ihbar etmek üzere altıyüz altmış iki adet muhbire ihtiyacı olduğu bildirilmesi üzerine yüzü matbaat yüzüirmisi Şehrah tarafında tedariki esbabı istikbal ve mutekabbiside baz Urumca gazeteler tarafında doğrudan doğruya kendisine mal edilecekmiş diyorlar acaba...?

-Cenab-ı Renin-

Ahengini bozmadan tebdili nam etmekde el-hak meharet kâr agâhanesini teslim ettiren cenabı (Taninin) bu defada (Renin) suretinde arzı endam etmesi bir hayli zevat-ı teccüss sıfatı tahri-i lügat hususunda devr-i sahaife mecbur ettiği halde hale ve ân manasını anlamağa muvaffak olamamalarını Cadaloz Cenabları haber alır almaz:

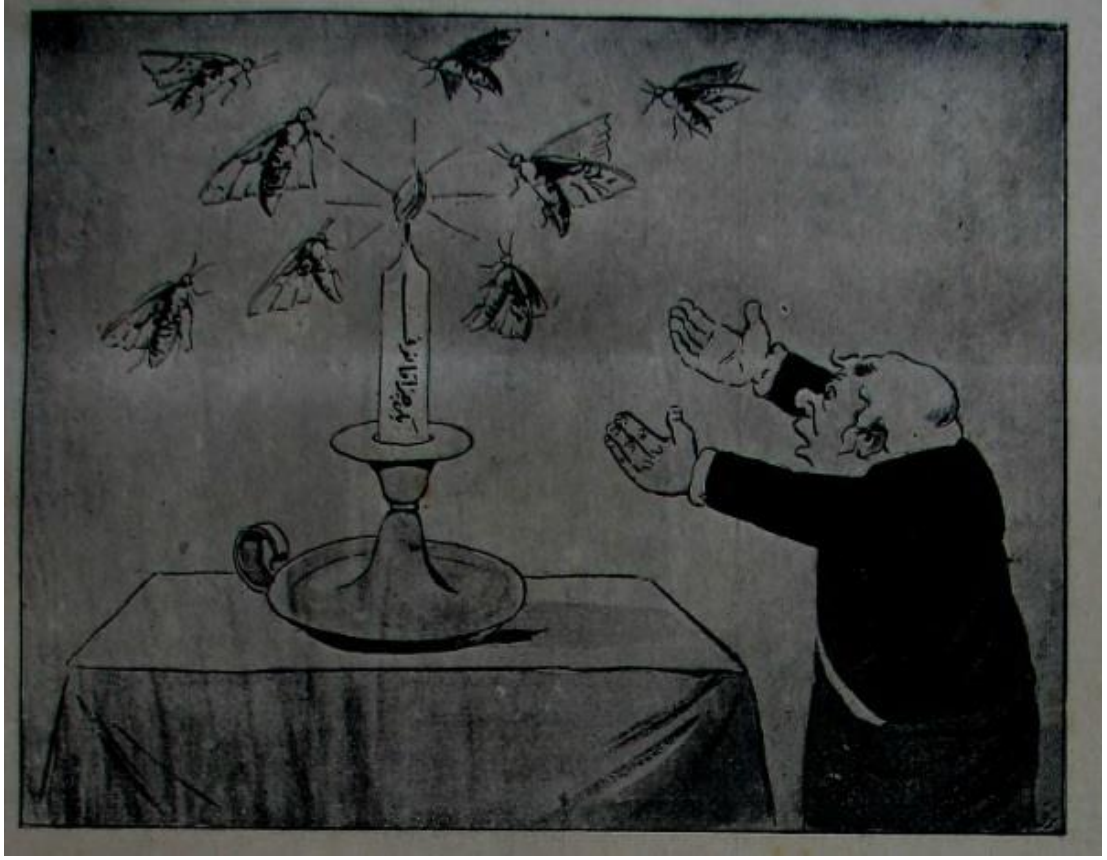
Her kese kab, il değil idraki manayı Renin
Mısra-ı manidarını bil bî dahe yumurtlamışdır
Sayısı hep birer birer bütün meratimi şuur
Gurura müptela olan kalır sofrada bî huzur
Evet gurur bence en büyük hâmâkat-ı beşer
Gurur o salibi terkkiyat o calibi şurur

Anın için nasihatlen demiş idim gecende ben
Vesilesi hazır iken ezân ve caibu umur
(Küpün gibi söz gidre cihanda sahibi gurur (!)
Sakın sirayed.....¹³³ mesaibi gurur
Niçin bu hali yazmamışlar bugunki nüshada

Teessüf ediyor buna bugün şu katibi sutur fakat ziyarı yok bu iş gururuma dokunmadı

¹³³ Silindiği için okunamamıştır.

NUMARA 27 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz:ah

Pervaneleri şem'a yanar, gelsun beraber yanalum!

(Yeni ceza kanunu Terakki Atelyesi)

.....

Başımda eylemiş gezer niçe garayib duhur bu sekdede o cümleden deyub
geçer bu dostunuz hemen akılvere bize canab-ı vâhib şuur

Cin duacınız

(1) köpük) bilmecesine işarettir

-CADALUZ-

Mefaulun mefaulun inayed eylerdim tenâ!

Sana nazire yapması sanırmısın ki bence zor

- Bilmece Halli-

25 numaralo nushamızda bilmecemiz (zâl-lâz) dır çekilen kurada birinçi
ikramiye Nevşehir reji memuru Ahmet Beğ'e
İkimci ikramiye: Zaloğlu Kadir şecaatim var
Yutmaz bu sefer laz oğli mantar

Teranesi ile ibrazı liyakat eden cen beğe isabet etmişdür!

Kart postal kazananlar:

Gelibolu defter-i hakanisi katiplerinden Avni, İstanbul Sultası birinci sınıf talebesinden Hüseyin Hüsni, Lefke'de Pertilzade Osman Nuri, Hadika-i meşveretten (309) Yusuf Kenan, Bursa İttihad ve Terekki mektebi talebesinden Atıf, Kırk kilise'de mustentik katibi Ahmet Cevdet, Sirkeci'de Ahmet Faruk Beğ ve efendilerle Hatice İhsan hanım.

Mükafat kazananlar idaremize müracacat etmelidirler

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Sabah: Biraz dostluk

Cadaloz- Biz de ise az çok arama belki o seni bulur

Yine ondan: Rus matbuatının hayr- hevahlığı!

Cadaloz- Eksik olsunlar bayır turpu gibide belki bir gün rendeye getirebilersen sürteriz

Renin: Payı tahtın latif ve zarif manzaraları

Ahmet şerif

Cadaloz- Sakın kurbağalı dere den bahsetme. Az kaldı o dere sahiblerini kızdırıyordun!

Yine ondan: Karşıdan karşıya ağız şakası yapanlarda var

Cadaloz- İki gün daha devam edübde senli benli olaydık asıl ağız şakasını kurbağalı dere de görürdük ama..

Ziya:Müntefik hadisesi

Cadaloz- İsyankarın hamsesi! İnanmassan sayalım bir horan iki kervan birde yemen dört, beşiçide müntefik, isyana biz mühimin!

Yine ondan:Dîvân-ı Harb-i Örfiye teşekkür

Cadaloz- al bendende bin teşekkür çünkü bu günlerde o kadar bî tarafane hareket ediyor ki adete musavatıda geçdi içtihatçı gazeteleri bila tereddud kapatıyor mualiflere nevaziş gösteriyor!

"MUHÂBERÂT-I ALENİYE"

Edirne merkez kaymakamı Fetîn Beğ Efendiye:

Beğ efendi hazretlerine arzı menandari, teveccühlerinize teşekkür eder ve temadisine intizar eyleriz İşkodra'da Sami, Sakız'da Sadi, Magnisa'da Hasan Ali, Tire'de Hacı Ali efendilere:

Haziran hesaplarınız alınmıştır her ay başı muntazaman gönderilirse teşekküre kesb-i istkâk edersiniz!

Manastır'da! Ayanî Abdulkerim Efendi'ye:

Halen intizardayız:

Tekfur dağında mücellid Necati, Ankara'da Martiloğlu efendilere:

Üç güne kadar paraları göndermediğinizde takdirde emmiyeti su-istimal nazarı ile bakılarak hakkınızda ikâmeî dava edilecek ve meşrûtiyet mahkemelerinin ne demek olduğu size öğretilecektir malumunuz olsun.

Müdür-ü Mes'ul:Haydar Rüştü

.....

"Tercuman-ı Hakikat "Matbaası

Numara 28 11 Receb Sene 1329 “Cumartesi” 25 Haziran 1327 8 Temmuz
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Cadaloz: Hava nekadar bulutlu ŐimŐekler nekadar mŐthiŐ olursa olsun Allahın inayeti ile bu siper-isaikâ sayesinde rahat rahat gazetemi okurum! (*Terakki Atelyesi*)

NUMARA 28 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- İşte bir bu eksikdi hümetine kurban olayım oda başa geldi artık taman!

- Nedir o Cadalozcugum?

- Cenabı hak belâ ve mesaibini sevdiği kullarına verirmiş derler inkılâbdan beri şu biçâ Osmanlı milletinin çekmediği kalmadı

- Nen yapalım arkadaş haktan gelene nedenir

- Hak denir

- Kardeş orası öyle amma sanki bu kadar mesaibde Meşrûtiyeti bekliyormuş gibi evet üste yığılıyor, bu na millet ne yapsın hükemet ne yapsın bir taraftan Manisor, Havaran derken şimdi birde müttefik hadisesi çıktı Cenabı Hak başka hadis'addan muhafaza buyursun

- Amin amin Cavalacoz ama benim bugünkü söylemek istediğim bu değildi...

- Anladım gavail-i hariciyeden bahsetmek istiyorsun hakkınız var Girid mes'elesi mahalli cemiyeri İslamiyesinin metanetine, bütün Milleti Osmâniyenin sâhabetinehükemeti meşrûtiyetizin hüsnü niyetine rağmen halen muallakada kaldı, Karadağ'ın takib ettiği iki yüzlülük politikası Bulgarların hududu şakası! Yunanlıların takkası! Arkalarındaki aga babasını hep bu düşünüşle cek mesaildeddir!

- Evladım Cavalacoz sen emin olki bu evladı vatan bu mukaddes Osmanlı dilaverleri öyle iki buçuk milllete, üç beş devlete karşı koyacak kuvvete malikdir.öyle Karadağ'a, Yunana her leşe konana boyun değil metelik bile vermez. Hususile artık bu millet zillet ve meskenetten kendi silkindi kalkdı, ila mâ-şâ-Allah kemal-ı galibiyetle yaşayacağıda muhakka. Fakat benim merak ettiğim o da değil...

- Anladım demek ki siz mesali-i dahiliyeden daha ziyade korkuyorsunuz

- Ah evladım acele ediyorsun dur ki söyleyeyim vaka mesaili dahiliye her devletin ismihlaline bâis olacak kadar müthişdir.Fakat sen yine emin olki İslamiyet menafi-i vataniye gibi iki sâik-i mühim tahdında yaşayan mert Osmanlılar bunada mukadderdirler vatan mukaddeslerine karşı hariçi bir tecavüz his ettilermi kendilerini bir kitle-i âhenîn halinde serhatta görürsün yarab o ne tezahüret-i milliye ve diniye idiki bir işaretle yüzbinlerce Arnavut kardeşlerimiz ittihatın vücudunu takdir ederek Vatan-ı Osmâniye'nin layünfek olduğu Kosova

sahasında yeminlerle besaleleriyle temin ettiler ona sâik-i maneviyedir ki Yemen asileri bile Osmanlılık re'tiyeti altında başka sığınacak zıllı sadet bulunmadığını anlayarak vatan-ı azizin müdafası uğrunada Karadağ hududuna kadar koşmağa amede bulunuyorlar.o na hamiyet-u his-i fedakaridir ki Türk, Kürt, Laz, Yahudi, Rum, Ermeni Osmanlılıktan başka bir şey düşünmeyerek yek diğere rekabet edercesine güle güle hudutta koşuyorlar benim tesüf ettiğim bu cihetlerde değil yalnız...

- Ha anladım ifsadâ-ı dahiliyedenmi bahsetmek istiyorum

- Galiba sende dayak istiyorsun susda sözümüs ikmal edeyim

- Peki peki buyrunuz efendim

- Hamiyetlievladı vatanın karşısında cemiyeti muhteremenin faaliyeti maneviyesi huzurunda hiçbiri dikiş tuturamaz!

- Ay cıldıracağım bugün ne kadar nik bin siniz peki sizi merak ettiren nedir ya?

- Edirne mesâibî maneviyesi bi çare edirneli kardeşlerimiz sılâbei felaket karşısında inliyorken ben nasıl gülecek, güldürecek şeylerden bahsedeyim!

- O da düzelir azizim derdi veren dermanını da verir.bizim vazifemiz hükümetün nazarı dikkatini celb etmek

KÖTEK

Bir matbaaya:

Yok satış bütçe acık kese, idare tam takır tercüman!...olmuş müretibler kasa ahvaline sermuharrir fikradarı jan illetinden danış eder vah ona pir olan biçare gânın haline

Çakırpençe

DÂSTAN

Kalmamış

Mı dersin

Sanmayın yahu cihanda istirahat kalmamış

Mevki ikbalde insana rahat kalmamış

Gece, gündüz sa'y ederler naziran-ı hazırân

Galiba bu işleri tenkide hacet kalmamış

Perde perde laflar içad eder bed binler

Ser beser dünyadada güya saadet kalmamış

Anların fikrinçe hep baştan başa yangın yeri

Tarlada sahrada bağlarda hazarat kalmamış
Maverayı kafi görmüşlerde ol dürbinler
Ğüya yecuc, mecucdan işaret kalmamış
Her taraftan zübbeler ilerlerken aksini iddia
Serte ser hürriyete karşı esaret kalmamış
Türk tenkidat ederse neylesun tenperuran
(Babana meftuhâ...)'li bir imarat kalmamış
Dolmuş erbabaı ataletle cihan baştan başa
Kahvelerden başka yerlerdesiyaset kalmamış
Ehli dil heb ser necibi nükte-i seralat
Zannederler maneviyatda metanet kalmamış,
Eski anket palmanterler gibi içada yok
Bak muhaliflerdede eski maharet kalmamış
Eskilereden geçti genç türlerede artık rabeti
Gördüler ki m eski pirlerede keremet kalmamış
Toplanıp erbabaı himmet aşk ile hem şevk ile
Baktılar bir çok cereidede nezahaet kalmamış
Yabtlara dehşetlice bir zil kanunu ceza
Sanma Meb'ûsan-u ayânda nezakaet kalmamış
Eyledim meydân-ı matbuatı ben geşt-u gizâr
Lütfi Fikri bende hatta tabu takat kalmamış
Korkusunda titremekde sayaei kanunda
Bak mezahiyuna kim eski şitaret kalmamış
Kaz gibi şimdi düşünmekde ihzayı zaman
Heb evladı vatan, fikri hamiyet kalmamış
Ruyini silmiş serapâ sünger rabbi kerim
Dikkat et Osmanlılıktan bir işaret kalmamış
Var ol ey erbabaı himmet sagol ey ehli vatan
İş size kaldı yine başka sehavet kalmamış
Kes sözün kafi ise artık ibret alsun talibâ n
Bu cihanda doğruluk senden ibaret kalmamış

Cadaloz

NUMARA 28 CADALOZ SAHİFE 3

-Tebdili Kilişe Tedbiri HamiŖe! –

Sıkça sıkça tebdil, nam eden ceraid- partiyi dârâna gıpta eden çıkdığı gündən beri burnunun doğrusuna veya doğrunun burnun giden bir adet Ceride-i Cedidenin Şehrah-ı terakkide payı endâz olmayarak fevt ol vermesiyle tam yarım gün sonra kendisine bir Hemrah bulmakda kusur etmemişsede hafazanallah anın dahi bir akıbeti elimeye uğraması halinde aynı vez-u kafiyeye riayetle (gümrah) suretinde arzı endam edeceği tahmin edilmekte imiş

DOLMA

-Siyaset Dolması-

Yutulup yutulmadığı pekde malum degilsede biçare Karadağ'ın bu sırada kuyruğu kapıya kısılması hasebiyle Ŗimdiye kadar Malisor asilerine yedirdiği bir miktar cüzi meblagın meafaiz kendisine iadesi halinde iki yüzlülük politikansından vaz geçeceğini ileri sürerek düvel-i muazzamaya bir dolma yututrmak istemese isede her ne sebebe mebni ise müteret bulunmakda imiş

-Nezakat Komkuması-

Dur o ebvab eyleyib olma cihandadır bedır ki bari duruken gayra etme intisab kelâmı hakikat içtimalini nazarı dikkatten bir an uzak tutmayan selabet-i İslamiyeye malik bîr zat-ı muhteremin ber mutad dergahı kibriyaya girmek üzere abdest almakta bulunduğu bir sırada açık gözlerden birisi muma ileyhin ceblerini karıştıрмаđa başlaması ilke kendisine karşı hayır ola?-Sualine karşı cebinizden mendil alıpda size takdim edecektim! Cevabı nazıkanesi ile mukabele ettiği işitilmiştir.!

- MASAL -

Bir varmış bir yokmuş Allahın kulu çok imiş o zamanda kalbur zamanında birde kadan var imişde kadan deyub geçivermeyelim isim isme benzer semt semtte benzer, Ŗöhret Ŗöhrete benzer, mahlaz mahlas, geçmiş zaman söyleceğiniz:!

Vadi-i bahri rumelide bize derler top atnda kadanlar giremez meclisi irfanımıza

Mealinde söylenilen efsane-i köhne –furuşaneyel Şöyle beşuşane saçlarını sallayı vermekle mukabele eder bidayaa meftun gram ile meşrûn birazda mecnun sayılan da kadanamız maktebi hukukda mukayyed olduğu halde Sirkeci çivarında ki me'hûd Selanik kahvesi masasında müteleayı işâr ile iştiğal ve esnayı mutelaada en me'nûs bir lugatı kafasını yarub gözlerini çıkartarak adete bir Çince gibi istimâll ederdi

Günlerden birgün bizimde kadan beğ bir ceride-i edebiye sahibi imtiyazı olarak meydana çıkıverdi maksadı Tefvik Fikretlere, Faik Alilere çatmak Fecri Âtinin pişmiş aşına soğu sokmak hele celâl sahirler adam akıllı hadini bildirerek üdebâ meyanında bir yer kapmaktan ibaret idi vel hasıl efendim gel zaman git zaman oda hasıl olmakda gecikmedi gazetesinin ta birinci sahifesinin birinci satırından sonuncu sahifesinin sonuncu sütununun sonuncu satırına kadar hep kendi imzası ile, kendi meddahı ile, kendi ittihafı ile doldurdu!

Vaka da kadanamızın her yerde imzasını görenler daima kendisini edebi eserler yazmakla meşğul zannederlensede kadanamız o gibi meşeğil-müşkileden manen mi'râ o yalnız şuradan buradan topladığı eserlere vaaz-ı imza koyarak edivermekle o vazife-i tahririyeye ifa ettim sayardı niyayet efendim baş ağırtmış olmayalım gerek gazetesinin on sekiz nüshayı geçmeyen! Satışı ve gerek ihtayı âsar edenlerin kşa çatışı beğimizi tas tarağı toplamağa koyruk değil çığa! Darbu meseliyle hoplamağa mecbur etti hatta otuz beş bin nüsha sattığımı!!! Gösterir. ve Memâlîk-i Osmâniyenin en hucra köşelerinden Mada, Hint, Çin, Cava, Fas, Türkistan, İrani, Afgan gibi bilâd-i baâideye bile sari olan hesap çaresini!!! Havi bir defteride cebkanında bir noktada kadan... beğın defteridir diye Rumca bir yazı ile mûşih olduğu halde een an kahvecide merhun olduğu rivayet ediliyorsa da beğimiz şimdi siyasi müthişbir partinin reisidir! O ermiş muradına sizde erin muradına!

An Edirne:

Şuarayı bî şûûran -ızaman ânibe müntesib meslek de kadan bir şiarı bî emen - u âmân ...

Perîi ilhami olan zerrîn ki şû (kamer) hakkında bir sünene yazmağa niyed etmiş ve bu sevdaya zipadece düşüb beyni uyuşmuş olduğundan sabaha kadar (kameriye) neşin iz-u içlâl olarak temaşayı cêmâl baâ kemâl ay!İle mebhud lâl-u mustagrak bahr-i kalam olduğu tehemmul edlerek yazacağı suneneyi bî mâl hakkında devaran eden bir çok kâl-u kal malum ola bal hal!...

Muhbiri ajans uydurmasyonal

Aleti şeş hane üstü kaval kankal ibni ma bek kâl

- Cadaloz -

Aferin sahibi kemal, anlayan ceksun vebal

-ŞÂYÎAD-IM MÜHİMMÊ!-

Hatibi şehir Cavid Beğ Efendi ile munkadi bî tesir Lütfi Fikri Beğ'in beraberce bir seyahat icrasına teşebbüs ettikleri vesaha-i seyahatın Konya, Ankara, Sivas, Trabzon, Van, Erzurum, Haleb, Beyrud, Selanik, vilayetlerinden ibaret bulunduğu mevsuken haber alınmıştır maksadı seyahat Lütfi Fikri Beğ'in gazetesinde kuşâdına muvaffak olduğu:tenkidi hitabet Cavid, bekâm huzzâm Cahid! Nam tefrika! Sütununa sermeye edinmekden ibaret olduğu söyleniyor! elvabalu ale'r- râvi!

-DEDİKİ, DEDİMKİ...?!-

Sabah: Bir nezaretin vazifesini iki üç nazır a tevdi etmeğe ihtiyaç vardır

Cadaloz- Oh babam şurada topu topu iki nezaret-i münhal diye ikiyuz kişi geviş getiriyorda böyle her nezarete üçer kişi daha ilave edeceksinde kainatı ummayamı uğratacaksın?!

Yine ondan: Keşif kolları hareket etmiş

Cadaloz Türkler:

"Hareketi çümbüş-i riftar salınmak yürümek"

"Dilberin cilvesidir naz, girişme tibâ" beyti manidarına zaten vakıfdırlar

Ziya: Kral Malisorlara para veriyor

Cadaloz- Daha yenimi öğrendiniz verir zahir, aldığı gibi vermesse hayrını görmesin!

Yine ondan: Karadağ pornasinin zevcesi Malisorlara para vermiş

Cadaloz- Herkese vermektedir bizede verse ne olur?

İkdam: Rusya'da ihtilasat

Cadaloz- Hayır yanlış o Karadağ'a verilen paradan galat olsa gerekdir

Yine ondan: Yunan istikrazi

Cadaloz- Avarofun tazhiri içinmü

Hemrâh: Bizde kadınlık

Cadaloz- O da nedemek ayol? Yoksa gazetecilik kadınlık demek mi?!

NUMARA 28 CADALCOZ SAHİFE 4

Cadalcoz heyeti aşikânesinin muharebe destanı hazırlamak üzere hududa doğru yollandığının resmidir! -

Sağdan sola: *Aşık çil horoz, Aşık çiroz, Aşık kokoroz, Aşık kokoroz, Aşık kavanoz, Aforoz,*

Şair-işehir cadalcoz, Aşık çil horoz, Ser muharrir-i aşikân cavalcoz (Terakki Atelyesi)

Yine ondan: Yunanistan'la harb vukuunda

Cadloz- Söyleme ötesini Allah kerim

Yine ondan: Almanya seyahati

Cadaloz- Nasıl beladır ağa bizim Anadolu seyahatına benziyormu

Yine ondan: Matbuat Karadağ'a neden taraftar

Cadaloz- Hak tarafdarı olmadıklarını bildirmek için

İkdam: Hiç

Cadaloz- Merak etme zaten hiç ile meşgulüz!

Yine ondan: Karadağ kralı ne demiş?

Cadaloz-: Ne derse desin sana ne bana ne artık her iş bittide köy muhtarlarının sözlerini mi tetkik edeceğiz?!

Sabah: Belki bunda bir diploması inçelikeri var

Cadaloz- Diplomatlarada incelik olsa Karadağ'ın şu kabaca nezaketine!!! bıyık altı gülüvermezlerdi

Ziya: Çıkma yol Cadaloz müstehil'ül- vusul!

Yine ondan: Rusya muavenette bulunmayacakmış!

Cadaloz- Hatır için inanmış olsam bile enayi derler!

Renin: Mezardan bir ses

Cadaloz- Hortlak olmasın?!

Yine ondan çünkü Kamil Paşa ne zaman sadarete geçmiş se

Cadaloz- Bu milletin fetvayı hûn nâ lâyıkını imzalamıştır

Yine ondan: Böyle muhatablar karşısında Kamil Paşa bir dâhi-i siyasi gibi ahzı mevki ederse

Cadaloz- Cadalozda ta karşısında bacakları kurarak diplomatça çubuğunu fosurdattığının resmidir

Bilmece Halli

(26) numaralı nüshamızdaki bilmece halli muavinini tahririyemizden hazreti Çin beğün:

İsterim gayetle şık şemsiyemi mehpareden

Yoksa kurtulmassınız ah dil-i avareden

Nukdeyi zarifesi ile telmih ettikleri (meh, pare –mehpare) mağazasıdır! Keşide edilen kurrada birinci ikramiye Bintibehdet Aliye hanıma, ikinci ikramiye Hacı İsmail Beğ Zade Haşim imzalı varaka sahibine isabet etmiştir:

Kalayı sultaniye nafia katibi fâhri, mektebi hukukudan Ahmet Eyub, Hadıkarı meşveredden Ahmet Cemal ve Ahmet Burhanetdin, muhabere memurlarından Muharrem Lütfi, Yusuf Paşa'da Ahmet Served, Acıbadem'de kolağası Ahmet Beğün köşkünde Nedim, Şerameneti mektubi kaleminde İhsan Beğ efendilerede birer kart postal isabet etmiştir.

-İhtar-

Bundan sonra her onbeş günde bir bilmece yazacağız fakat mükafatı daha ehemmiyetlice olacak ve hariçden mükafatı ile beraber gönderilecek bilmeceelerde kabul olunacaktır

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Magnisa'da Hasan Ali Efendi'ye:

En muntazam hesab gönderen bayilerimizden bulunduğunuz halde sehven ihtarata hedef olan bayilerimiz arasında yazıldığınızdan dolayı alenen beyan-ı i'tizar ederiz.

Manastır'da İrni Abdulkerim Efendi'ye:

Altmış guruş alındı, mutabaki matlubatımızıda haziran hesabıyla beraber kati etmeniz rica olunur.

Selanik'de Jak Sidis Efendi'ye:

Hesabınız alınmıştır teşekkür ederiz ve sarfiyat hususunda daha fazla gayretinizi bekleriz.

Halen hesabı göndermeyenlere:

Haziran nihayetinde gazeteniz kesilecek ve diğer gazetelerinde ibret alması için isminiz gazete ile ilan edileceği ihtar olunur.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

Manzume-i Efkar Matbaası

Numara 29 14 Receb Sene 1329 "Salı" 28 Haziran 1327 11 Temmuz Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüşti

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Cadaloz –Giryâ kapudan ben size laf ile peynir gemisi yürümez tek kürekle yarışa çıkılmaz demedim mi idi?!

(Avaroff Terakki Atelyesi)

NUMARA 29 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Vah vah vah işte buna acıdım kocaman!!! Bir milletin yagane ümid-i istikbali gitti ha? Allah cümle nekkini kem nazardan saklasın inasan bir şeye pekde güvenmemeli ve-sselâm

- Vay Cadalozcuğum nedir o gene meraklı meraklı birşeyler söylüyorsun

- Nasıl meraklanmayayım ayol topu topu bir danecik bir şeydi onu da ne zahmetle meydana getirebildilerdi

- Kim kim ölmüş Cadaloz

- Yunanlıların Avarofu

- Sen onun anasıyla babasıyla tanıştırmıyınca bu kadar merak ediyorsun?

- Şimdi hokkayı kafana patlatırımda soluğu anasının babasının gittiği yerden alırsın ha sonara keyfine

- Onun anası babası nereye gittiydi

- Cehenmeme herif, cehenmeme, sus yine zevzekliğine başlama

- Neden zevzeklik oluyormuş, sen Avarofun öldüğüne acıyordunda sanki bu kadar merakınızı mucib olan o kişinin anasını babasını biliyormusun diye soran sanki kıyamet kopduya

- Evet sende hiç gel bir defada onlara sor bakalım!

- Diline dolana bulubda iki milyon liraya yaptırdıkları ve halen taksitlerinin sekizde birini ödeyemedikleri ve hatta sümme hatta kainatın fet ve istilasını kendisine musahhar bildikleri kocaman!!! Bir zırhlı hemde dirnavut! Parça parça olurda hiç o milletin kıyameti kopmaz olurmu?!

- Neler söylüyorsun Cadalozum bende Avarof diye bir Yunancık öldüde ona acıyorsun sandımdı?

- Bir değil kâşki bin dane ölseydi de...

- Amin!

- Sus musibet-iölüme dua olurmu? Bugün onlara ise yarın bize sanki demek isterim ki böyle hayali çok parsı yok bir milletin bin danesi kırılrsa bir vapuru parçalanmasa daha iyi!

- Vah vah vah demek koca vapur parçalandı ha

- Ya? Allah bu gibi felaketi üstümüzden irak etsin

- Hiç a canım hiç ufak bir gaza savuşturmuşlar ya para çantasını düşürelerdi?!

KÖTEK

Ordumuz şanlı, şecaatda cihanda yekdânhb-u gârât yaraşmaz ona haşa külah Karadağ
gördü besalatle o Turgut Ali marş ederse girecek her yere Şevket Paşa

Cakır pençe

KONFERANS!

Müşavere

Suretinde de olur!

İlmi siyasette yedi tûlâ ve fenni muzahede mertebe-i ula sahibi olan hazreti Cadaloz refiki el Kokoz ve muhib'il- işkora ve't-tuz! Bu sırada Karadağ'dan siyaset kumkumasını takib ede gelmekte bulunduğu iki yüzlülük politikasını hududda asker tahşidini, Malisorlar'ını isyana teşvik ve teşdidini görerek herçe bâd-ı âbad-ı rûzi kâr siyaset isen kafasına veya arkasında ki aga babasına güvenek ende sonda bir muharebe nin zuhur edebilmesi ihtimalini derpiş ederek bütün Meb'ûsan-ı Kirâma rüya olsun bir konferans ihdası ile keyfiyetten haberdar ve Meclis-i Meb'ûsânın kapalı olması hasebiyle yalnız kalan heyeti vükelayıda bî dâr etmek emeliyele dün gece Sarayburnun'da Cavalacoz tarafından deniz üzerine serili veren came huvabında küp süvar olmağa bile lüzum görmeyerek bir iyilik istişare şol vechu veciye ve avezeyi tenbiye ile haykırmıştırki:

Ey bu memleketin mukadderat-i siyasiyesinde reci idresi gibi müşterek olan Meb'ûsanı kirâm ve ey bu sefineyi hükümetin kârine-i mutenasına yelken ve kürek olon vükelayı fegâm!

Ey muhterem Osmanlıların carh-ı füsunkar-ı idaresinde zemberek olan ricalı uzzâm

Karadağ'ın vaziyeti hazırasından istişmam olunan barut kokularını tabi sizde his ediyorsunuz?!

Devletlerin hukuk-u hem civarı veya fenni siyaset ispancıyarıya! taben takibetmekte buldukları yola tabi sizde gidiyorsunuz?!

Ey her Osmanlı vilayeti ve kasâbatının ahval-ı ruhiyesine vakıf olan Meb'ûsanı kirâm! Bile Karadağ muhaeebesine karşı ne diyorsunuz?

- İstanbul Meb'ûsları- Ayol şehir cocuguyuz, dolma yutarmıyız?
- Bursa Meb'ûsları - Memleketler içinde İstanbul bir, Bursa iki!
- Selanik"-Sanmıyarum Selanik gelecekleri varsa görecekları var!
- Edirne"- Al pilvan! Tuna nerese bırak iş çizgi çavuşa!

- Karakilisa"- Abe keskin sirke küpüne zarar!
- Haleb"- Haleb orada ise arşun burada!
- Şam"-Evvelinâ şam ve âgarinâ şam!
- Sivas"- Göründü Sivasın bağları!
- Dersim"-Derinler daldım Dersimi aldım
- Basra"-Desen ah bâde harab'ül-Basra!
- Bagdat"- Dinlemam Bagdat viran olmasa?!
- Trabzon "- Hamsi koydum tavaya başlayimmi kalaya?!
- Kayseri"- Ğûş gûmundan gâlîn gâlîn dorgarım bir gün olur Karadağ'a uğrarım!
- Tokat"-Bir tokat basam desam tarihini?
- Konya"-Pilavdan dönenin kaşığın sapına kakim!!!
- Berat"-Berat-i madelet elde cihanda işte ben kaldım!
- Manastır"- Faidesiz kilisânın papasını kurt yesin!
- İşkodra"- İşkovi memleket!
- Her Meb'ûs kafasından çıkan şu kelim-ı manidarını dinleyen Cadaloz memleketin ahval-ı ruhiyesindeki ittihadı anlamakda gecikmediğinden kemall-ı meserretle notasını açarak tanposunu tutarak:
 - Yaşasun vatan yaşasun millet
 - Yaşasun Sultan Mehmet yaşasun asker
 - Terenumatı ile yola revan olduğu sırada kafasını

NUMARA 29 CADALUZ SAHİFE 3

Koryola demirine çarpmak sureti lile falso yaptığı sırada uykudan uyandığının resmidir!

NUMUNE-İ HESÂFET!

Hatıratında büyük pir-i giyaset kimse? Bulamıyor hiç ne isabet ne nefaset kimse attığı nazarada şarkirum eli işlerine görmüyor zerrece asar-i feraset kimse Moskof'un mesleği vazih iken ol günlerde yok iken mani te'dîb-u herraset kimse hars-ı ihrâz sâdaretle muhalif kalmış duymasun ta bu kadar hırs-ı riyaset kimse İngiliz cerhını, dolabını tedevvir etmiş bilmeyen kalmadı neydi o siyaset kimse "lehmî kum lehmî" deyüb mil-i semahet kılmış kimse isnat edemez kâmile haset kimse müselman olmasa hatta o güzel yerlerde anlamaz böyle saha, böyle hâmaset kimse Hatta-i mısıradamı "lahmî ke lahmî" diyelim anlamaz hiç buna nisbet buna cinaset kimse İngiliz ile Arab'ı hasılı baş göz edecek bulsa ol dahi-i tahrir-i kiyaset kimse? Gerci vakti ile nişanlar gibi olmuş isede dilerim görmeye hiç öyle nahuset kimse Eski çamlar fakat eyyâm ile bardak oldu dolma yutmaz bugün ey piri siyaset kimse

Cin

SEVDAYI RİYÂSET!

Ve çevirmeyi dolab-ı siyaset!

Ağır aksak usulü ile nazan-u haraman ve bir tarafı cürüyübdde su üstünde sallanan köprü dubasını andıran bir sahib-i vucud her nasılsa kartalın! Ete üşümesi esnada düşmesi kabilinden olarak gezmiş dolaşmış ve her nasılsa ulu orta bir köyde böyle bildiği bir meclise devama başlamaş isede kemal-ı hûd pesendî. Türkçesi kendisini beğendi illetine müptela olduğu ecilden derdine deva aramağa ve şimşir bir tarakla su kupasına müşabehet –i kathiyye ve mantikiyesi bulunan fusunun sayesinde ki serbî muyini taramağa başlamış ve nihayet el emru müracaat ettiği doktorân tarafından kendisine eğer devam eylediği meclisin riyasetine veya hiç olmasa kasadarlığına tayin olunmadıkça bu illetten tahlis-i giriban edemeyeceği bildirilmiş olduğundan içrayi muktezasına tevessül eylediği görülmüş ve fil hakika muvaffak olmuş isede bu sefer fıkradaran illetine tutulduğundan derhal kendisinin kasacanibinden uzaklaştırılması esbabı tezekkür edilmeğe başlandığından şimdilik kaçınıp durmakta olduğu istihbar edilmiştir!

OSMANLI ŐIKEMPERVER CEMİYETİ

Tarihi küŐâdî sene 327 Haziran merkezi: balık pazarı olub Üsküdar'da Karagümrük'de, Kasımpaşa'da, Őubatı dahi vardır cemiyetin yegâne arzusu vatana ekül yetiŐtirmekdir cemiyetin programı (8) maddeyi havidir.

Birinçi madde- Cemiyedin sebebi- küŐâdî aşçı bakkal vesayire mekûlat-i furugat eden esnafa bir mecrayı ticaret temini

İkinci madde- Cemiyete dahil olmak isteyenler yedlerinde ekül olduklarına dair pis boğaz müdüriyet-i umumiyesi tarafından verilmiş bir Şehadet name ibrazına mecbur oldukları gibi fenni tabagatde dahi az çok malumatlı bulunacaktır

Üçüncü madde- Cemiyete reis olmak arzunada bulunan zat inde'l-içab bir tepsi su böreği, bir tencere fasulye pilakisini, dört gıyye ekmekle bîla tereddüt ekle ve on kase aŐura ile onaltı bardak kayısı hoŐafını içmek mecburiyetindedir altı ayda bir dea vuku bulacak müsabakada ihraz-ı muvafakiyet edenlere vazifei riyaset tevdi olunacak ve hediye tenেকে Silivri yoğurdu ile elli adet pasta, bir küçük fiçı pancar turŐusu ve bir tepside papas yahnisi ikram olunacaktır

Dördüncü madde- Cemiyete dahil olacaklar kaydiye olmak üzere yirmi adata pasta getirecektir. Bu pastalar pis boğaz cemiyeti müdüriyeti tarafında furugat olunup ismaniyle yedi kale bostanında bir ziyafet tertip olunacaktır. Ziyafete riyaset eden zata en büyüğünden olmak Şartı ile ve her tarafı muhtelif papatyalarla müzeyyen bir marul buketi takdim olunacaktır

Beşinci madde- Merkezde mekûlata ait her bir Şey bulunur ve talep vukuunda bir baden cisan mukabilinde izahat verilir

Altıncı madde- Cemiyetin bir kilerci ve birde kâtibi vardır kâtibin vazifesi ibrazı gayret edenlerin esâmisini bi't- tahrir-i heyetine arz edecek ve heyetin ekseriyetiyle o zata ikiyüz elli adet pasta ile yirmi âdetini gazoz verilerek tahsin edilecektir .

Yedinçi madde- Her kim cemiyetimize aza olmayarak başka bir yerde cemiyet açmak arzusunda bulunursa cemiyetimiz reisiyle müsabakaya talib olması lazımdır ve illâ musade verilemez derhal kapattırılır

Sekizinci madde- İŞ bu cemiyet hürdür icraatından anı kimse men edemez 21 Haziran sene 1327

Katib-i umumi-i cemiyet Őikempervaran akil-i sedakabâk ve hezar batlıcan el fakîr obur afacan

Hamiş: Cemiyetimizin riyasetini kabul ettirmek üzere Cavalacoz Beğ müracaat edecektik lakin cumartesi günü dünkü İkdam Ceridesinde’’müthiş obur’’ seer levhasıyla yazılan bir fıkraya nazaran iş bu riyaseti kabul buyurduğu takdirde o zata vermeliğimize cemiyetimizce müttefikan karar verilmiştir yalnız aşçı kadınlık vazifesi Cadaloz hanım tarafından deruhte olunursa cemiyet-i mumaileyhaya ilelebet minnetdar kalacak bu vesile ile vatan ve millete istifadeli eküller yetiştirmek ile dahi büyük hizmetlerde bulunmuş olacaktır

CADALUZ

Baş üstüne yavrularım, yiyebileceğiniz kadar hazırlıkda bulunmağa söz verir, içeceğiniz suyu kalburla taşıttırırım.!

.....

YEMEN'İN MUHTEREM ŞUHEDÂ VE MECRÛHÎN ASKERİYESİNE

Cadalozdanda bir selam

Ey cihanın kanlı, şanlı muhterem askerleri
Kanınızla çizdiniz (çîzân) içinde her yeri ovalayub kafilleri, asileri cehl-u nifak
Her iki dünyada kıldı (men âsânî....) muzahari
Kurdunuz fart-ı şecahatla metanat-i serkisi
İstemezdim gerce biz dahilde olsun muşehheri
Satveti din-u vatan uğruna selli seyf ile
Onkara gösterdiniz nirân içinde mahşeri
Öyle tenkil ettiniz ki muzmahil oldu ûssât
Kaldı onbeş bin kişi çöllerde öyle serseri
Hem dedirti onlara eynel mefero cebin nefer
Analsunlar bu vatana izzet, şecaat mastarı
Harb içinde öldünüz gerce susuzlukdan şehid
Cebhenizde lemâdar oldu hüseyinin migferi

NUMARA 29 CADALUZ SAİFE 4

Cadaloz- Ayol o ihtiyarıyı neye üzüyorsunuz? Kendi çanağınızı kendi menbanızdan doldursanıza?!

(Çerayani siyasi Terakki Atelyesi)

bin selam olsun size ey mert-i merdai cihan sizlere râm eylesin Allah bahr-ı ahmeri

Aferin ey kahraman haslet seci Osmanlılar

(Ettiniz hoşnut bir allahı, bir peygamberi)

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Ziya: Bir Osmanlı Meb'ûsu asileri mesleklerinde sebata teşvik eylemiş

Cadaloz- İyi halt etmiş!

Yine ondan: Acaba bu Osmanlı Meb'ûsu kim imiş!

Cadaloz- Cam cahil bir Meb'ûs değildir ah elbette sahib-i kemal bir zat olacak!

Yine ondan: Şeyhülislam efendinin bir iki güne kadar istifasını vareceği hakkında gene gazetelerde bazıları malumat-ı furuşane beyen, efkâr etmekte isede

Cadaloz- Böyle mühim nazik bir zamanda asabı metanet yerlerinden bile yerlerinden kımıldamazlar

Hemrâh: Ne yapmalıyız?

Cadaloz –Hergün hükümete şöyle yapmalısınız, böyle idare etmelisiniz diye malumat firuşane yol öğretirken akıbet sende şaşırında bana mı soruyorsun?

Yine ondan: İşte bir senedir millet bu elim fedakârlığı ihtiyar ediyor niçin

Cadaloz- Ne yapmalıyız? Diyen çok olduğu halde yapıyoruz diyen olmadığından

Sabah: Luhemezede cerayanlar usulude vakidir

Cadaloz- Hep aleyhimizde olanlar yine muntazır bulunduğumuzdan görmüyoruz yoksa?!

Yine ondan: Kuvve-i içraiye bu mes'eleye şimdiden ehemmiyet vermeli ve her ay metbuatı ecnebiye muhabirlerine acup onların işini kolaylaştırmalı

Cadaloz- Aksi takdirde bizim beğ oğlunun Türkçe bilmez, siyasetten anlamz, Osmanlılığa hayır okumaz câfi cîrî coflarına müraccata mecbur ve ilelebet menfur kalırlar!

Renin: Yapılabilecek şeyler

Cadaloz- Yapılabilecek şeyler çok yapabilecek kişilere bakalım

Yine ondan: Şu vakayı Malisor isyanı münasebetiyle dökülen bî günah kanların tekmil mesuliyeti Karadağ'ın üzerine sıçradığını pek güzel isbat eder

Cadaloz- Tevekkele değilmiş hep üzerleri kirli görünüyor demekki kan sıccamasından ileri geliyor ha?!

Yine ondan: Âvazeyi sâdâkat

Cadaloz- Oh çok şükür hele şu paslanmış kulaklarımız acılsın!

İkdam: Siğorta konpanyalarına dair

Cadaloz -Herkes hayatı ile uğraşiyor sende siğorta ile

Yine ondan: Tünba kürjîsi

Cadaloz- İşimiz yine galiyane kaldı desen ah?!

MUHÂBERÂT-I ALENİYE

Muhterem Meb'ûsan abone daranemize:

Devairi intigabiyenizden göndereceğinizi ve adedinizi abonelere Cadaloz'un (el kerim mu ize vade vefâ) medlulüne istinad ederek intizara hakkı yokmudur?

Bedeli işтира göndermeyen abonmanlarımıza:

Seyan abone bedalatına intizar ediyoruz!

Umum muhterem bayilerimize:

Temmuz ibtidasına kadar Haziran hesabınızda muntazırız!

İştibde İranlı Mehmet ve Hüseyin birader Efendilere:

Haziran ayına kadar hesabınız alınmıştır

Debri balada sarraf ve pulcu Abdullaziz Efendi'ye hesabınız kapatılmış yalnız ondört buçuk guruş Haziran hesabına nakil edilmiştir. Haziran hesabıyla mean gönderirsiniz

- İhtar-

Gerek abone ve gerek satış bedalatı idarehânemiz namına posta ile gönderilmelidir, posta pulu mecdiye yirmi guruşdan kabul edilir.

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

.....

Manzume-i Efkar Matbaası

Numara 30 18 Receb Sene 1329 “Cumartesi” 2 Temmuz 1327 15 Temmuz
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde (35) Numaralı Daire -i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) guruş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir

Müthiş dalgaları aşan led'il -içab âteş-feşân bir sefine-i hükümet

(Karadağ Terakki Atelyesi)

Cadaloz- Yaşa bin kapudan evlatlarım biraz dikat biraz dikkat oh sahil-i selamet yakındır!

NUMARA 30 CADALUZ SAHİFE 2

Mühim Bir Tebşir

Bu hafta içinde (Çihad) isminde yevmi bir gazate çıkacaktır herkese tavsiye olunur

ÇAN ÇAN

- Gelde gülme bakalım böyle zübbelere karşı insan ciddiyetini muhafaza edemiyorki...?

- Aman Cadaloz ne yapıyorsun? Kendine gel böyle zamanda şahsiyât...? sonra adama ne derler?!

- Şimdide gelde kızma bakalım a musibet ayda yılda bir kere güleceğim geldi idi berbat ettin güleceğimi kaçırdın

- Hiç gülme daha iyi!

- Bak şu âbdala neden gülmeyecekmişim?

- Gülecek haldemiyiz

- Haydi oradan hayır söylemez koca kafalı kavanoz suratlı, biçimsiz ne var..?

Ne oluyor

- Ne olacak dam dum küm..?

- Damdumdan korkanlar senin gibi yüreksiz mahalliçilerdir hiç insan damdum var diye gülmemelimi?

- İstersen sen cesur ol doğrusu benim işime gelmez bir yerde başladımı dam dum kulunuz orada yoğun

- Böyle olmaz cocugum bizim ecdadımız hep dam dum içinde büyümüşler insan dediğin vatanının muhafazası için ufuki tüfek dam dum dan değil taşdan kumdan bile korkmamalı bu kadar kurşun karşısına gidenleri ana doğurmadımı, onların canı yokmu:::?

- O değil ayol o değil!

- Hangisi olursa olsun, İşkodra, Yemen, Lilak, Yasmen, seçilmez ah hükümet nereye sevk ederse oraya gidilir hepsi selamet-i vatan uğrunda çalışmak vatan uğrunda gazilik vatan uğrunda ölüm!

- Evde değil, ovada değil sen bana lakırdı söyletmiyorsun ki muttasıl diri diride, diri diri!

- Haydi söyle baklım gör gaydır!

- Böyle şeyler ayıbdır

- Üstüne bir nokta boyunca her ayıb-i mutafen yumurtlayacaksın?
- Cadalozcuğum kimse duymasın laf aramızda kalsın ben gözümüzün önündeki dam dum dan, makari guyu çinayetten bahsetmek isterim!
- Niçin başka cinayetten bahsetmek istemiyorsun? Daha geçenlerde Sultan Ahmet'te salkım söğüdünde adam vurdu!
- Ben adliye mudde-i umumisimiyim? Ne vazifem varsun Daire-i Aidesi baksın
- Peki ala ya makari guyu mes'elesi onlara ait değilmi neden sana vazife oluyor?
- Ne kadar olsa hem mesleklik var bir muharrir vurulursa ben alakadar olmazmıyım?
- Şimdi beynine geleceğim vulan o nasıl lakırdı muharrirlikle cinayetin arasında ne münasebet var?
- Bas bayağı munasebet var o adam muharrirlik etmese idi belki vurulmazdı?
- Hiç de öyle değildir ya haydi öyle olsun bundan sana ne? Neden bu kadar korkuyorsun?
- Nasıl korkmayayım Cadaloz feslahan pazarı değil bu can pazarı?
- Olsun madamaki bu alemi siyasete atıldın insanda yürek mangal kadar olmalı!
- Olmassa...?
- Olmassa def olub kurtulmalı!
- Asıl demek istediğim o değil Cadalozcuğum ama bu cinayette gizli bir kuvvetin eli veya bir kuvvetin gizli elleri olduğuna zâhib oluyorlar!
- Sen öyle kuru, kof gürültülere bakma onlar öküzün altında buzağı aralar! koca bir cemiyete leke sürebilmek için dürlü dürlü entrika kûraralar!
- İyi sen bu işe ne dersin?
- Hükümet kemali ciddiyetle vazifesini ifa ediyor neticei tahrikâta ne çıkarsa bende onu derim iyi ya hadi hayırlısı

KÖTEK

Bugün dahilde gayette samimi ittihad lazım
Muvafaklı, muhaliflik sözü hatta küçüklüğüdür
Lüzumu ittihadı duymayan ervaha yofdur yof muhalifler bunu takdir ederlerse büyüklüğüdür!

Çakırpençe

KONFERANS!

Malisorların kendilerine karşı acılan agûş-i şevkate atılıb atılmamakta tereddüdü bayır kadarlarının derebeylik kuruntusunda ki temerrudi Karadağ'ın iki yüzlülük politikasının teşedüdü, asabı nüfuz-u kemaldanım iddiayı ham ve hamında bulunan bir şahsı siyasiyenin!!! Yalanları ile planlarının teceddüdü vatani azizi için bîla terddüt heranu zaman fedayı cana amade bulunan Cadaloz Cenablarını bî hakkın küplere bindirmiş alati cihadı tılsımdarı küpe bindirmiş ve müddeti gaybuviyeti vicdan müflislerini sevindirmiş olduğu halde gecelerden bir gece şöyle serice düşünerek derince rıfakası beraberince bîla pusula vela dümen bulutlar arasınada ince ince ta uc bâlayı hududda irince safireleri hududu hasricine ihraç ede dedeasilere heman beş on metro kadar yaklaşmış ve hiçde ummadığı bir ihtiyarı kişiyi Malisorları teşci eder bir tarz eble feribanede görünce alkışlanmış, adeta bu işlere şaşmış dolub dolub taşmış gözünü kapayıb ağzını açmış otuzaltıbin bargir kuvvetinde bir dirinavud motorundan fırlar gibi şiddetli dehşetli bir sesle öylecesine bağırıştırki:

Ey bu cahil ve asileri aleti siyaset-i sefilane ittihaz ederek mevcudiyetlerininidididk diderek ecnebi menfaatına entrikalar tertib eden haini vatanlar! Ey mukaddes vatanın refahı vusâdatını düşmanlara satanlar! Ey bu ateşi isyan karşısında gülüp oynayıp yatanlar ey vatanın nam-u

NUMARA 30 CADALUZ SAHİFE 3

Nimetiyle purude olubda veli nimetine çatanlar! Ey evladı memleketin seferei saadetine zehirler katanlar!

Kötülüklerinizin içinde zerre kadar ızan siyâh yüreğinizde bir parçacık iman beyninizde susma danesi kadar olsun hüsnü emanvarsa biliniz, anlayınız, takdir edinizki Karadağları, ak dağları kendinize zehir etsenizde şeytandan daha evvel cehenneme gitsenizde yine amel-i rezilaneinize muvaffak olmak imkânı yoktur!

Çünkü bu Devlet-i Âliye'nin satvet ve kuvveti çokdur dolmalarınıza karnı tokdur düşmanlar ise birkaç kopuktur!

Ey Allahın rahmetinden malumlar, ey kulların lanetine mustahik olan meşunlar, ey kendi menfaatini derrin etmeyerek ecanibe alet-i müfsidet olan medyumlar!

Yine biliniz ağâh olunuz ki bu kuru gürültülerinizle, bu hainene eserinizle o bomboş sırbınızla Balkanlara çarpdığınız semrinizle sulhu salahı ihlal ve bir adım toprağımızı işgal ve kendinize mal edemeyeceksiniz!

Ey kıtmirli! Abdallar Ey yapışkan tutkallar, ey buldoklar, kurtlar, cakallar! Katiyen ve katiyeten ve b'i tahkik ve't- tetkik biliniz ve emin olunuz ki malisorlara karşı gösterilen af şevvkate verilen son mühlete kadar bu temerdüde tanidde devam ederseniz düşmanlarla birleşipte bir müsademeye kıyam ederseniz harbe hazır gibi rekiz-i giyam ederseniz yani o kadar derbederseniz sizi samimi metraliyolarıyla müşfik kurşunlarıyla karşılamak üzere karşınızda en evvel muhterem Arnavut kardeşlerimizi göreceksiniz!

OLUR AH ...?!

M Muhterem Lütfi Beğ'e nazlanıyormuş ikbal arıyor ta Karadağ'larda onu miri Kemal

A Arsa-i fikri sine-i vet arsa demek layıktır-bekleyor bir yuca kaşenei izu iclâl

T Tarumar etsede herdefa onu bir üfürük o kağıttan koruyor muttasıl ihramı hiyal

D Daima muntasır murgi humayi devlet

Esmâ tiyadı gibi güllere konmuş derhal

H Hakkı var şimdi tefahürle ümid eylemeğe bir prenses alarak bulmağı envale visal

R Rüşdi malun onun altun babası eyleyecek Şam ikbalini bir şema ile istikbal

Y Yağlı bir şemaki mregûb-i ebu'l-gud'a idi okumuş üflemiş avizeye takmış rumal

T Tabiş-i leması simin-uzerrîn şem'a ile "sakin yıldız" göstermiş o nafi ahval

P Paşanız hür idi birçok sene uyumakda can yakıp öyle kazanmış bu kadar m'al-u menâl

Z Zifat-u izzet ve envai saadet bulmuş mutedil hür olarak şimdide besler âmâl

V Verir elbet şeref öyle riyasetle şerif. Çünkü eşrafı ederdı gece gündüz jurnal

R Re'si karında o bir şubei zât'ül- şerefın

Koruyor etmeği teksir-i nukûd-u enval

L Lütü Beğ böyle zâvat -yaz hele meriha bunu-sana hemrah gerek tâbula tevkife mecal

R Resi tahriri büyük lütü müdürü Tevfik böyle bir nüsha-i irfanı gerekdir ibcâl

Cin

- CADALUZ -

Cadaloz bazı siyasice konuşmak ister! davede cende icabet ediverirse derhal.

VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ..?

Raviyanı ahbar nakılan ve muhaddisan ruzi kar şöyle rivayet ve böyle hikayet ederlerki zaman-ı eva ilde iklimi Anadoluda (Konya) namında bir vilayet olup her nekadar abı revani kalil isede bağı bostanı hele hevâyı safı yabisi misal iksir idi: Ekser ahali salâbet-i diniye ile muttasıf ve ziraatle müştegil ve amma terakkiye karşı münfeildi çünkü ol suyi sevidayı vatanda ta zaman-ı evailden beru "bugün ye yarın guda kerim" kelamına bî tamamihâ temessük ve ahvalı ruhiyelerini bu nasihaler temellük eylemeleri ecilden el hak şayanı esef bir hale gelmiş idi. Vakta ki şemsi müniri hürriyet afakı iniklabda lemân ve ziya tabdar-i meşrûtiyet ol ufukda dahi pür tavaf şan olmagın ahaliyi mahalliyaden bazı eşrafda hafif bir âlâim şaşkıını rûnmûn olmuşsada vakdı fevt etmeyib eltaf-ı sübhaniyeden care-i acilini istidâ ve istiddâf eylemeğin ol mesaibi kevniyeden tahlis-i keriba eylemeğe muvaffak olub içlerinden bazı Ruşen-i zamir, kâr azmude kişiler ol memleket namına kendilerine bahsettirerek Meb'ûsen şehri İstanbul'a azimet-i esvabını tühbe-i de kusur etmemişlersede fil hal ulamyı amılan ve fudalayı arifan rekiz asayı şeriatla ol makama kendilerini er gördüler!fe emma ol makam-ı Meb'ûsiyet ilmı fika ve sarfu nahiv olmayıp orada hesab, tasarruf siyaset, içtimaiyat, kâvanîn gi, bi bir hayli dünya işleri ile meşgul olunmak içab eylediğinden ol Meb'ûsan-ı mensifan ve kâr-ı agahan edvrei saniye-i intihabda makamlarına memleketlerinin genç tüvana, münevver kimselerini ikâd ederek kendileri duayı devlet ve satfeti hükümete muvazabeti ihtiyar eylemeleri melhuz bulunduğu bazı raviyan-ı imevsuk'ül- beyan taraflarından rivayet

olunmakta iseede ol Meb'ûsan-ı müstak belan zamandaran-ı kem kârânın ahvalı ruhiye-i memleket hakkında ne derecelere kadar vukufı olduğu malum olamamasına mebni ankârib maalinde bir heyet-i imtihaniye teşkil ederek: (ilmi ahval 'iz- ziraiye ve lezra, ahval'ül tarik vel'-galai nam kitablar ile fenni ittifak ve ittihad ve fenni iztihzar zêhairu ve zât) nam kutubu lazımeden bir müsabaka imtihanı kûşad olunacağı varestei izah ad olunmakta imiş fet'melu!

-BİNİN YARISI BEŞYÜZ ODA BİZDE YOK!

Gerek Rumelide ve gerek İzmir havalisinde vicayica Anadolunun bazı yerlerinde paralıca kimseleri dağa kaldırarak fidyeyi necat isteyen eşkıyayı müdhişeden her nasılsa korkan ve bu vehm ile adeta dudakları ile mean kulakları sarkan bir zatı bî izan dünki gün aybaşı olmak hasbıyla maaşını derdest ederek Sirkeci çivarına yollanmış ve fakat yine eski vehmi eşkıyadan kuşkulanan olduğundan kahvehanede ve birahane oturma müğddet her iki, elide beş bucu lirayı havi veya muhtevi bulunan habibi ile sıkı sıkı merbur ve mulasık olması rıfâkasının nazarı dikkatini celb ederek ve hemen mumailehi nazarlarıyla tarassud altına almışlar halbuki bu intizar-ı mütecessishânedan daha ziyade kuşkulanan biçarenin gözüne rıfâkayı muhteremesinden her birisi bir cete reisi hatta en küçüğü Cakırcalı kadar müthiş görülmeğe başlamış olmalı ki birden bire olduğu yerden fırlamış ve adete kediler gibi mırlamış ve ber mutad elleri çebinde olduğu halde bir müddet Bâb-ı Âli caddesine doğru koşmakda devam eylemişse karşılarına sarraf, bakkal, lokantacı gibi ashab-ı matlub çıkıvermiş olmakla hemen kendisini rahatsız eden o muazzeb madeni paralardan kurtularak itidali avdet etmiş ve tabiri diğerle kahveye gelmeden kendine gelmiş olduğu ecilden kemal-ı hayretle kendisine muntazır bulunan rıfâkasına karşı kemal-ı beşaset ve hatta büyük bir cesaretle:

Binin yarısı beşyüz o da bende yok! Demiştir!

Umum develer namına baş buhur deve: Rica ederim Cadaloz efendi şu istiramımızı kabul ediniz

Cadaloz: deve kardeş kaşki yirmi beş milyon liralık yollar yapılsında sizin aç kalmamanızı ben temin ederim!

(Huzuru cadalozlarına Anadolu şümendiferleri ile dolduğundan biz deve acilerinize iş kalmadan.... çölü çuvalı... şimdi yine yol yapılmak için seksen milyon lira daha işfiraz edilmüş halimize merhameten hükümet nezdinde asitanda bulunmanız imza)¹³⁴
(Terakki Atelyesi)

-DEDİKİ, DEDİMKİ...?!-

Renin: Neşriyat-ı kazibe

Cadaloz-Okadar çok ki insan her caduabat her yazılan havadise (yalan) bastıracağı geliyor

Yine ondan: Şu havadis herhalde calibi dikkat olmakla beraber.

¹³⁴ ... Bırakılan kısımlar karikatür üzerinde okunamamıştır.

Cadaloz- Gördünmü bir edefa: işte bunada inanacağım gelmiyor

Sabah: Bâb-ı Âli'nin sulh perverliği

Cadaloz- Halen Avrupa'ca takdir olunamıyor,

Yine ondan: İsmail Kemel Beğ Viyana'da

Cadaloz- Oraları kim olsanız bilir gelsunda bie defada Yemen'in esvali safilinine gitsin

Ziya: Mücahedede haddi maruf

Cadaloz- Bizlere kismet olu nimetlerden değil ki..?!

Yine ondan: Ahvalı iyileşiyor

Cadlaoz -İnşallah

İkdam: Çalışmanın buradaki derecesi uzakdan tarif olamaz bunu gekli güzele görmelidir

Cadaloz- Paris a birader Avrupa değil Makari köyüne bile gidemiyoruz herkes senin gibi yıllanmış zengin anaç gazeteci değil ki

Yine ondan: Şu birkaç günden beri oturduğum otel (Lozanda) istasyon karşısında Viktorya olmalıdır

Cadaloz -Ne diyeli Allah rahatlık versin biz Viktorya oteli değil Viktorya lirasını bile gördüğümüz yok

Hemrah: Hakayıkı ahval

Cadaloz- Senin için tam manasıyla meçhul bir masal!

Yine ondan: Mutlakıyetin en muzlim senelerinde

Cadaloz -Abdulhamit'in elketrikleriyle ziyadar saraylarında vakit geçiriyordunuz

Yine ondan: Bilmen için işitmen görmen için tenvir edilmek

Cadaloz -Ne kadar lazımsa gaztecilik için başak bir emel beslememek şahsi ümitlere düşmemekte o kadar lazımdır

Kaveh: (İzmir'de): matbaatı vazifeye davaet

Cadaloz- bazı gazeteleri (dâhhak) kesildiğini sende anladın haydi yola getirebilirsen

Cadaloz: (demirci kave dahaki anınla eyledi berbat) mısrana bir nazira söylemekte gecikmez!

Yine ondan: Bugün en büyük bir hükümeti bile yerinden sarsan sauhi ahlak degilde nedir?

Cadlaoz -Ahlakı suhidir!!

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE -

Muharirlerimizden Cin Beğ:

Bu cumartesi zevali saata on iki de herhalde, idarehâneye teşrifiniz
musterhamdır.

Henüz abone bedeli göndermeyen abonmanlarımıza:

Serian abaone bedellerinin irsali rica olunur.

Umum taşra bayilerimize:

Aybaşı hesabatının irsaline intizar ediyoruz

Eskişehirde Karahisar sahili Memduh Beğ ve kebsud eşrafından Hacı Ahmet
agazade Nafız Efendi'ye:

Abone bedeli alınmıştır gazeteniz muntazemen gönderiliyor

Kalkandalı'nda kitapçı Yakup Sabri Efendi'ye: Haziran nihayetine kadar
hesabınız alınmıştır

-Cemiyet ve Muhalifleri -

Meşhur avukat Şerif Beğ'in bir lisânı siyasetle tahririne muvafık olduğu:

Cemiyet ve muhalifleri

Nam kitab her iki kısım hakkında en sahih, en mükemmel bir mutelala
edinmeğe kâfi bulunduğundan diplomatça yazılmış olan bu kitabın her halükarda ve
kefai zaman da okumağa layık bulunduğu temin ve kârîn kirâma tavsiye eyleriz.

Mahalli furugatı: idrehânemizle Bâb-ı Âli caddesinde kitabçı ve bayi Yörgi
Efendi'nin dükkânıdır fiyatı yalnız iki guruştur duymadık demeyin!

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Manzume-i Efkar Matbaası

Numara 31 21 Receb Sene 1329 "Salı" 5 Temmuz 1327 18 Temmuz Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Cadaloz

Her husus için idare namına müracaat edilmelidir.

İdarehânesi Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) gurus ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır

Abone bedeli peşinen göndermelidir.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez. Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur. Mizah Gazetesidir.

Yunancık: A sevgilim herkes meşgul, tam zamanıdır kavlimi takdim edeyim haydi artık gidelim

Girid....!

Cadaloz- Seni palikarya seni hane halkını meşgul görübde cesaretin artmasın seninle uğraşacak kadar boş adamımız yine var

NUMARA 31CADALOZ SAHİFE 2

-Cihat –

On Temmuz yevmi mübeciline mütesadif olan Pazar günü intişare başlayacağından asabı alakaya Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında (Çihadu Cadaloz) gazeteleri İdarehânesine müracat etmelidirler.

ÇAN ÇAN

- Yarab ne eksilerdi deryayı izzetinden peymani vücuda zihrab dolmasıydı

- Hayır ola Cadalozcuğum bugün şairliğin üzerinde şiirler, nazımlar gayırla...?

- Az edeser oturda asiyetdir doğumdan ya dehre gelmese idim ya aklım olmayaydı

- Öyle ise ne merak ediyorsun kantar kantar akıl ve izan altında inmi inmi inlemiyorsun ya?

- Yarab ne eksilirdi tahsin ve izzetinden beş on sene makeddem Yıldız'da gurtulaydı

- Ne nazire ha?

- Azde ser olupda Abdulhamit o demdem terki mezalimi ile millet reha bulaydı...?

- İyi vallahi dehşet! Demek ki zati alilerinin şiiri ve inşada mahareti kâmiliniz var ha?

- Ah aha Cavalcoz sorma o kadar dertliyimki Mecnun, Ferhat, aşık Garib, dertli yanımda hiç kalır huda hakkı için ah dedikçe Kerem'in arpa tarlası gibi cayır cayır yanub gitmek içten bile değil!

- A man Cadalozum demekki sen hak aşığı olmuşunda benim haberim yok öylemi?

- Daha onu yenimi ögerendin? Anlatamadıkmı babamızın bayraktar olduğunu?

- Demekki sende onlardansın ha?

- Onlardan baba keder külhan beği!

- Ah...? Niçin hiddet ediyorsun ya hiç aşıklarda hiddet, şiddet olurmu?

- O nasıl sual öyle zübbe

-Ne bileyim Cadalozcuğum babanızın bayraktar olduğunu söylüyorsunuzda bende Karadağ'a kaçan bayraktarlardan sandım!

- İyi aç gözünüde iyi bak kafadar ben olamam bayraktar ya ne dersin atıkım?!

- Kafiye dar veznedar, manadar, dar oğlu dar!

-Aferin aşık mantar, haniya sazan?

-Dedik ya saz aşığı değil söz aşığıyım

- Hiç olmassa aralık aralık saz kurdalamışsın?

- İyi elinizin artığı!

- Öyle ise lütfen şu sazı takdim edeyimde bir iki gezini ver

- Yok bir adım bile atacak halim yok

- Gecenlerde bir hembeli ata gezintisi yaydık halen yorgunum!

- Öyle değil aşık Cadaloz!

- Ya nasıl?

- Yani sazı alda bir iki fasıl yapalım.

- Peki ama ben adama söz atarım cevap vermeğe ittidarım varsa seninle bir iki fasıl konuşalım!

-Yok bak bende şairim ama balbîdâhe söz söyleyecek sana cevap verecek iktidarda değilim!

-Dem de tutamazmısın?

- O sorama iş deme kalırsa Allah kerim?

- Her fasıldan tutabilirmisin

- Oldukça...?

- Nerelerde tutabilirsin bakayım

- Tadadamıngelir itada bogaziçinde garda, marda hatta tevfiği kendisine refik-i rıfakayınazif'ül kelema tesadüf edebilirsem tokatlıyalıda bırakır ayaklıyanda bile tutarım!

- Neyi?

- Kafayı

- Nasıl???

- Demi demi

- Öyle ise sen demi tutda turada ben geliri!

- Şimdi sazım akortsuz belki bir pot kırarım!

- İstim üstünde müşteriya muntazır hilal vapuru gibi üç gün bekleyeceksiniz

ha?!

KÖTEK

Gerçi çantandan çıkarmışlar fakat bilmem niçin pek mukaddestir yine herkarda bence tokat ...!

Şöyle ansam Avrupa'da aşk ile hem şevk ile önce pir-ibî kemale!Sonra bir gence tokat

Çakırpençe

KONFERANS!

Kârîn-i Ceride'deki ragbetsizliğe gazetecilerdeki himmetsizliğe, etraf-u ekafında gittikçe tezayud eden nimetsizliğe bakarak siyasiyat ve içmayiat-ı hazıramızı layıkıyla çakarak yatağından fırlayub kalkarak fi sebil'il vatan (Cihat) etmeğe azım-u cezm-u kast eden bir zat dehşet sıfat tarfindan mühim, mükemmel, müthiş yevmî bir gazaret neşrine ibtidar edileceği vasılı semah mennuniyeti, dahili kulak mezubiyeti! Olur olmas hemen bugün ekram veya kıramı gunesinden eli kalem tutanları şimdiye kadar siyaset dolması yutanları huzuru Cadalozhânesine celb derek (çihadı) tebrike davet ve hazurun ve ğayubunda bu davete icabet eylemiş olduklarından gerek med'u ve gerek tufeyli bir surette ahzı mevki eden bir milyona garib İstanbul ahalisine teminen lil istinat ve tebriken lil çihad muaarrız ilanı imtinanda şol vech ile kelama agaz eylemiştir ki: Ey kârîn ve kârian! Ey vakıf in –u an! Vay kıymetşinasan- ı cihan, pıran unu cıvan!

Bu Cadaloz'a inan ve bînşian bila saz vele keman sizleri tebşir ve tebrik sadetinde derim ki ba'demâ okuyacağınız gazetenin mesalik ve mehalikine dikkat ve böylece kesb- i rikkat ediniz: ey gazetelerimiz okuyanlar ey okuduktan sonra cebine koyanlar ve ey o yazılardan bir duygu duyanlar!

Her yazıcının sözüne inanmayınız hepsini sahi sanmayınız, her söylenilene kanmayınız çünkü hepsi Tanin gibi, Ziya gibi, Sabah gibi olmaz seve seve okunmaz! İçlerinde ateşler, volkanlarda zuhur eder, oluruz heb derbeder! Ey kârîn-i dūr endişan, ey metelik daran ve dervişan! Pek serbestiye meyil etmeyeli şu tatlı günleri otuz bir marta zil etmeyelim, burnumuzun

NUMARA 31 SAHİFE 3

Doğrusuna gitmeyelim hak sözleri dinleyelim? Hak nefesle inleyeli!

Ey kârî -in-i âli nejâd haka edek itimad eylemeyecek hiç inad bu hafta çıkar cihad!

BÂ'DES-SELAM İNHA OLUNUR Kİ

"Varmıdır insanda bir haddi mûin gaflete?

Der isem hiç gelmesin ebnayı adem hiddete

Teccrübemle sabit olmuştur seraser cehliniz

Düşmeyin tenzibe cin fikriyle asla gayrete

Sizlere envâi nâ mahdut oyunlar oynadım

Müstadem her zaman hem böyle azı hizmete

Sen bile ey küpsuvar-ı nazeninim sen bile

Sanma kurtuldun düşersin şimdi sende hîrete

Cin nedir kimdir deyüb bir çok düşündün bir zaman

Sonra bir sima nihayet verdi güya hasret

Öylece katmerli aldandın kapıldın hileme

Biraz giden bunca gafatlar sezadır ibrete

Şimdi ben" artık tanışmış ken niçin gelmez?" deyub

Kim bilir daldın nasıl envac-ı bahrı fikrine!

Hiç düşünme yazdığın göz cizdigin saate:dün öğle vakti eylemişdir cen icabet davete

Amme görüştük hem bu luştuk hani sen beklerken

Cin oda gide arzu hürmet eyliyordu hazrete!

Böyle dersi intibahı sen hoş görmez misin?

Hizmetim layık degilmi bir muazzam ücrete

Cin

-CADALÖZ-

Mazhar ettik bilmeden ey cen büyük bir nimete

Hangi naz şükreylemez söyle bu kutf-u izzete

Eşraf satinde geldik bilmedik hayfa ki biz

Çünkü hiç vakıf değildik ah emri davete

Eyledik amma icabet ipadişah cen gibi...!

Zib-uferr verdi kudumun cümle insaniyete

Her neış deruhde etsen biz ce mahzı âtıfet

Sen riyaset eyle bizler hazırız heb hizmete

.....

-Peh Peh Peh Şeytan Kulağına Kurşun-

Kırkbin kere mâ-şâ-Allahı var hamden sümme hamden bu sırda yangın biraz seyrekleşti dün sabah bade kıyam minel yatak sabah kahvesi almada dolma asa bir siğara ağzımda bir mikdar kâğıtla kurşun kalem dahi hizayı dizimde olduğu halde köşe penceresine abanmış Cadaloza süje tahri ederken bir satıcı:-Bayrampaşa enginar, sakız kabaklar- tarenesiyle öğümden geçti, arkadan birisi daha.

- Cayır bamyası bamya ağzım sulandı dayananadım pencereden pazarlığı ettikten sonra ikiyüz adet sahihini dört pesi!eder etmez çil guruşu fırklattım sonra lebiyeci, sütçü, fırıncılacı hatta sekiz okkası bir carik.

- Namesiyle millet-i nazikeye!Mensub bir coparda bu resmi gecit satıcıya!dahildi derken her bir danesi bekçi sopası ıtlâğına bi hakkın sezavar rengi mordan ziyade siyaha bajkar patlıcan çiğerleri içerisinde koyu elbeden bir Yahudi daha bizi ziri conbaya! yanaşmazdan mukaddem şöyle yetmişlik bir çonguluzla pazarlığa girişdi ben dinliyorum!

- Bana bak hanım nine bu yaşa geldim ben böylesini yemedim sende görmemişindir hay mâ-şâ-Allah! Ne mal ...?

- Sus musibet sende kaç para imiş o bakayım?

-Yirmilik hanım efendi

- Ben demedimmi? Ne vakit yangın cogalırsa patlıcanda ozaman ucuzlar

Dayanamadım çenen tutusun bunak karı diye bağırdım bağırdım amma ne fayda Galata kalesi yangın sepetlerini çekmişti!

VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ...?

İklim-i Avrupada Rumeli diyarında (Selanik) namında bir şehri azim var idi. bağı bahçelerinin ab-u havası rıhtımı ve beyaz kalesinin şeb safası, dilberanını nazu edası dillerde destan, ahaliyi umummiyesi fitrtan şad-u handan idi velakin ol şehri şehir-i bî nazirin sukkan-u erkenına li sebebin minel esbab kadiminden beri (yürek Selanik) tabiriyle taris ve hissiyat-ı merdaneleri tehziz edilegelmekde olduğundan ötürü aşuru derece merak ve hazine giriftar olurlardı ol kadr. kim:beyt (beni beşer yürekdar! Yüreksiz kimse olmaz, meşhur misaldir aşık yiğidin yeri sorulmaz) kelamı hakikat beyan-ı mazmundarî! Bile kendülerine teselliyet bahş olamazdı. Beyt (erişir mahsuduna akıbet kişi diler erkek olsun dilerse dişi) gel zaman git zaman hakani bî aman abdulhamit hanın zulmü adevetine tabı aver mukavemetb olamayub adlu ihsan

bakleyen hürriyet pervaran ilk tahmı hürriyeti ol şehrin arsayı vululehdarına zer'i etmegin cen sene sonra hikmetilehi teâla cendan mertve kahraman erler dünyaya kudüm nihad olub her biri istibdatdan azade yetişmek suretiyle ol mahalli dil aşub da öyle bir inkîlab meydana getirdiler ki mislu nazirin çeşni çihan firengistan bile görmemiş ola bayt (darı dinyada kişi heb kendüsünü hep ihlak eder, dem olur onlarda mesudunu idrak eder) medlulünce mühri minîr hürriyet ol ufki şaşaadarda tulu etmesi ecilden şehri şehir-i Selanik kabeyi hürriyet namını almagin cümle sukkan-ı vilayet şad-u harem ve hatta summe hatta meşrûtiyete mahrem oldular. Cenabı Hak cümle ümmeti Osmâniye'yi ol metirdi meydan –hürriyetin şefaathlerine nail ve arzularına vasıl eyleye

MİN EYNE VE AN NE DAİM?!

Türkçe söyleyeyim ben bunu ben onu bunu bilmem İstanbul'da dahil olduğu halde bilmem kimin tahtı riyasetinde bir fırka-i bir huva bit gane intisab etmişiz. Hemde öyle bir intisab ki henüz reisimizden bile bi haberiz! Vilayeti mütecavireden bazıı kolera afeti hanim aman suzi altında inliyor feryad ediyor. Kısmım azamında doktor yok eczahâne ve ecza nist fakat anlayan fırka varan gist?

İşte bugünkü postanın getirdiği Konya'nın (Babalık) gazetesindedede Beğşehir kazasında koleranın bila teklif arzu vucud etmesine rağbet eden doktorların mevcut olmamasından şikâyet, estagfirullah sade şikayet değil baş makale ile feryad ediliyor.

Bir kere düşünelim haydi İstanbul'un Kasımpaşa'sı, tavuk pazarı, Nuru Osmâniye, Yeni çamii mübali gibi mestekre mütaffin toramsı belediyelerce şartı itthaz edilmiş olsun şehir-i emaneti Konya'nın Beğşehir kazasında karışamaz o niçin kolera yuvası halini alsun? Sebeb? ha???

An Tekfur Dağı:

Mehtabdan bir ay istifade marmaranın dil neşin tılsımlarını seyertmek isteyen bazı gülünç beğler memleketin biraz ilerisinde yüksek mevkiye bulunan Ayazma nam mahalde ta bi sabah ayazlamak arzu

NUMARA 31 CADALUZ SAHİFE 4

Gazetelere ragbet!!

Mevzu: Yeni gazete Merih, Hemrah...

Cadloz- Ayol ne kaçıyorsunuz? Almasanızda seyredin gazete adam yemez a?!

ederler ve giderler kalıb pür şiir ve gramlarına gecenin zerrin ihtişamları nüfus eylediği ecilden daha içmeden sarhoş ve sarhoş olmadan mest-i bî huş olduklarından ruzi karın cerayanı karşısına vücudu mest aludelerini terk eyledikleri çihetle o zaman kadar hilmi mülayemetle ve zan olan rüzgar birden bire kesbi işdidat etmegin bu zevatı muhtermeden birisinin sersemleşerek yardan aşağıya düşmüş olması bura nahafilî siyasiyetince haylice kuli kala mucib olduğundan bir ay tedavi Üsküdar'da toptaşına azam edileceği istihbar kılınmıştır

- CADALOZ -

Anlaşıldı demek oluyor ki merkumu mumaileyin ziveri beyni hastalığından imiş!...

Hatibi şehir eşvur'ül- meşahir Cavid ve Naci Beğlerin şehri Tırabzon'a giderken Osmanlı vapuruna tercihen nemse vapuruna bindilleri çihetle bazı kilu kal bi misal

devaran etmeğe başlamışsada yevmi hareketi halen ve halen kestirilemeyen Osmanlı vapurunun o ğün tahriki carĝı azimet edeceği

-Vakı olan sullaerine rağmen-haber verilememiş olduğundan hutabayı seyyahının veya seyyahın hutabanın himmetlerinden şüpheye dűřmeđe hiğbir vec ile lűzum olmadığı analşılmışdır!

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Renin: İngiliz gazetelerinde

Cadaloz- Fransız cilvesi bulunur mu?!

Yine ondan: İsmail Kemal Beğin teşbişatı

Cadaloz -Kendisinin ne mal olduğunu biilmeyenlerede bildirdi!

Yine ondan: Yine Cakırcalı

Cadaloz- Usandık, bıktık şu herifdende- cetineyi alırsak seni kral yapacağız!- diye bir vahidde bulunsak bilmem uslu otururmu?1

Ziya: şevket Turgut Paşa hastadır rahatsızlığı hafifdir!

Cadaloz- Kűkremiř aslan demir kafese konurda rahatsız olmazmı hele bir kere "Marř"!kumandasına mezun olsunda bakınız bir şeyciği kalırmı?!

Yine ondan: Amerika'da sıcak

Cadaloz- Sana neyi yakacak!

Yine ondan: İstanbul'dan Beğoğlu'na bir nazar

Cadaloz -Aşık Kerem oğluna mektup yazar!gibi bir şey ha...?

Sabah: Metanet ve himmet

Cadaloz- Sahibin kılar mazharu izzet

Yine ondan: Avrupalılar nazarında İstanbul

Cadaloz -Bir sűpürüntű yıđını ki tanzifi azca memul!

Yine ondan:Kosava vilayetinde pusu

Cadaloz -Eřkıya kurřununua rahm ve řevkatle mukabele eden bir hűkűmet dailinde pusuların eksik olmayacađı pek tabidir acaba Avrupa halen Tűrkiye hűkűmetini medeniyetsizlikle ithama utanmazmı?!

Yine onadan: Yine bu mubah

Cadaloz- Dűřmanlardan evvel művsitler beynine

İkdam: Misafiri, binâen-aleyh karancı çok bir memleket.

Cadaloz- Mutlaka Karadağ olacak misafiri İsmail Kemal ve hempası, kazancı rusyanun filorinleri!

Yine ondan: Yazıya haruf hareke ilavesi

Cadaloz- bırak Allah aşkına başımıza bir hurfat mes'eleside sen çıkarmada eski bildiğimiz gibi okuyalım!

.....

(Cemiyet ve Muhalifleri) nam kitab idarehânemizde satılıyor

.....

İdare memurluğu hizmetimizde buluna Mahfi Efendi nam zatın idaremizle hiçbir ilişik ve alakası kalmadığı yanlışığa mahal kalmamak üzere ihtar olunur

.....

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 32 25 Receb Sene 1329 "Cumartesi" 9 Temmuz 1327 22 Temmuz
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri: Cadaloz

Her husus için idarehanemize müracaat edilir

İdarehânesi Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul: Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) gurusve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Abone bedli peşin gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez.

(Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur mizah Gazetesidir)

Kumandan ileri.... Marş...!

Cadaloz- Aman evlat daha marş sırası gelmedi neye acele ediyorsun ne kadar
cetin olsa yine 24 saatlik bir iş!

(Terakki Atelyesi)

NUMARA 32 CADALUZ SAHİFE 2

(ÇİHAD)

Binayetillehi teâla (10) Temmuz yevmi mübeccelinde intişar edecektir

.....

ÇAN ÇAN

- Göründü Sivas'ın bağları, bakarmısın şu patates kralına, mes'eleyi anlar anlamaz kiminin şape oturacağını keşifde kusur etmiyor, öyle ya... ne kadar olsa siyasi adam ve-sselâm!

- Cadalozcuğum nedir o ve-sselâm.

- Elkelam yecrilkelam!

- Vay sen Arabcadanda çakıyorsun öyle mi?

- Çakarım zahar, patates kralı siyasetten çakarda ben Arapcadan çakmam olurmu?

- A, demek ki sen de kocaman kişilerle boy ölçüşüyorsun?

- Neden Kocaman kişi oluyormuş? O daha köy bekçisi, Balkan korucusu iken abd-i acizleri yine böyle siyasiyat alemi içerisinde yuvarlanıyordum!

- Hiçbir tarafınıza bir şey battımı idi?

- Lisân-ı siyasiyet kimseye batmaz. O senin kötü kellende hazırlana fikre kokmuş, köhnemiş ağızından çıkan söze benzemez, kılıcsız kalkan balığı gibi tatlı tatlı yututlur, hazm olunur bir iş!

- Haydi oradan palamud kafalı kişisinde yalan sen mi siyaset düşkünüsün? Karınca kaderince her keste ala kadri iltilaa o yolda yuvarlanmıştır. Ben o vadi siyasetin ne uçurumlu bir sengistan olduğunu bilmezmiyim?!

- Bak ben farkında bile değilim. Sahih sende iyice harman yeri dişlemiş, siyaset fabrikalarında işlemiş eskilerdensin!

- Ha şöyle yola gel bakalımda, anlaşalım!

- Bir emriniz mi vardı efendim!

- Yine alay etmede benide kala başlatma!

- Oğlum o kalıbdada! Min gayri-i liyakatın acizlerinin de meleket varsa da lisân-ı siyasetin tatlıca olması eclinden size karşı velevki bir defa olsun ibraz-i nezaket etmek istedim, feanamı ettim?!

- Çok iyi ettin. Haydi o lisân-ı siyasetin veya siyasiyun lisânının ince rakik rekik bir lisân-ı nezahatbeyan olduğunu teslim edelim. Fakat zat-ı

münasebetsizaneleri gibi siyasiyunun ağzında deminki kaba kaba işittiğim sözleri neye haml edelim?

- Ne zaman işittin ben müddeti ömrümde nezaketten ayrılmış kimselerden değilim!

- Mi desek?

- Ona şüphe yok?

- Ya demincek, patates kralı lahana imparatoru gibi Avrupa'ya karşı cidden müibattan ma'dud olan sözlerle niçin meşgul oluyordunuz?

- Her kes istediğini söyler, hürriyet olan memleketlerde her söz söylenir. Sanki bunda ayıb olacak ne var?

- Bende bizde memnundur, ayıptır demiyorum ya sanki Avrupa'ya karşı...!

- Avrupa, Avrupa...ayol Avrupa bizim işimize neden karışıyor? Her kesin ahval-ı dahiliyesine ne sıfatla müdahaleye kalkışıyor?

- Onlarda adet omuş ne yapalım. Bizde birşey gördüler mi heman müdahaleye lüzum görüyorlar.Neylersin?

- Karıştırmayız ve-sselâm!

- Öyle ama...

- Aması, maması yok. Karıştırmadımda, karıştırmam.Ama işlerimizi biraz daha yola koyarız biter gider!

- Pekâla işler düzelince, onlarda işimize karışmazlar!

- Off bana sözümü unutturdun, ben ise şu patates kralına bir mektup yazacaktım!

- O da kim?

- Karadağ, Karadağ:

- Sen kimsin de ona mektup yazacak salahiyeti kendinde görüyorsun?

- Ya o kimde bizim işlerimize midahale salahiyetini nefsinde his ediyor?

- O bugüne bu gün koca Karadağ'ın patates kralı!

- Bende bugüne bugün ve belki yarına yarın kocaman bir Türkiye'nin Cadaloz küp suvarıyım!

.....

KÖTEK

İttifak ve ittihad elzem bize Osmanlılar...! Pek güzel ibret bire ol pir perva sıfat farklarından gönlümüz reyan oldu kim ke's-i hürriyetle verse içmeyiz ab-ı hayat

Çakırpençe

.....

KONFERANS!

İstihasını devr-i intihab-ı Meb'ûsane saklayan, bende Meb'ûs olabilirmiyim diye sayıklayan, pirincinin taşını ayıklayan Cenab-ı Cadalozi konferanslardan usanmasına, susayıb kanmasına derdine yanmasına, rağmen kendisine varid olan la yuada veya yuhsa tahrirat-ı martavulğayat!- Çar nacar yine kursiyi hitabet ittihaz ettiği küp füsunkare çıkmaya mecbur, bu münasebetle arkadaşlarından dur ve mehcur etti. İtiraf edilmelidir ki biraz gücüne gitti rüfeka-i tahririyesinin kendisine karşı herşey hazır, herkes sana nazır, küp emrine müntazır- diye ihbar ve heman tahrik küp füsunkar, etmesi arzusunu izhar ve daha doğrusu- ne duruyorsun? Kelimatıyla gitmesini ihtar edildiği cihetle alarre'si velayın ferane-i itaatıyla sokağa fırlayıb her anve zeman evamir-i Cadaloziye amada bulunan küp suvar tılsımdara atlar atalamz vedaa bike hacet görmeden ve bir mûtad bila pusla vela dümen ol mertebe evc-ibalayi ayyuka suud ettiğine kendisini elin nazarın da ta bilad-ı İran'ın şehr-i Tahran'ı üzerinde buldu ve sakarasını Rusya toprağına çıkarup kemal-ı sukunet ve zerafatle Muhammed Ali Şah'ın binek taşı üzerine nazil ve ve Farsı olvaziyet bir hayli alkışlara nail olduve açtı ağzını bakalım ne dedi?:

Ey bilad-ı atike-i İran, ey pay-ı taht-ı kiyan ve ey makarr-i sasaniyan! Artık biraz uyan, yaşamaz uyan. Kalk biraz derdine yan!

NUMARA 32 CADALUZ SAHİFE 3

adaletinden usan, dursun duşab ve ğaleyan! Gelsun size ğalyan!

Ey muhterem Acemler, ah bu demler, ne demler?! Etrafınızda kimler, hala o şahı yemler, eşkabelerle nemler, tufan olurda yemler, te'yid eder kasemler, bu ettiğn sitemler!

Ey muhterem dadaşlar, kande aşler lavişler? Hidettle kalktı kaşlar, hep Avrup'da başlar! Biz müslümanı taşlar!

Ey müslüman-ı İran! Gelzari kılma viran, her kes bu hale hayran ehl-i Azerbaycan! Şirazde ehl-i iman, selmas ve huy ve Tahran açsa yedi çeşm-i iman, etse yedi ahd-u peyman, elbet olurdu olan, bir ittihad-ı ğayan!

Ferzendegan-ı İran!, Sıtarhan, Bakırhan, ey erselan oğlu erselan, sizlerde çeşm-i iman, sizlerde fikir ve izan, bir ittihad-ı zişan etmezmi refu isyan?!

Ey Farisan-i cengan, ey âli mard-u meydan, ümidimizdir heşan, hurşid-i pertu efşan, siz el ile kema kan, ol mülke verseniz şan, o memlekette her ana, dostlar da sizde handan, düşmanlar olsa giryan, İran'da hem kalırşan. Hem gitmez eski ünvan!

Ah, ey susuz gülistan, etmez devam kan, kan, artık yeter bu çan çan, billah ağlar insan!!!

.....

(BİR SAHİB-İ KEMAL AĞZINDAN)

-İŞTE BEN-

Dehr içinde aşk ile ihrar erersek işte ben sosyalist âsa bir ateşpar ararsan işte ben rengi solğun bir siyasiyet tekyesinden gelmişim!

Eski püski şöyle bir destar ararsan işteben hangi suya gitmiş olsam kimse yüz vermez bana böyle yüzüzce yüze astar ararsan işte ben onda bir gelmez cihana ben gibi kalleşler...?!

Tam ğubarlı seyline bir i'şar ararsan işte ben. Kimse gelmez üstüme feryadlar arz eylerim. Bir yapışkan maskara barbar ararsan işte ben. Hiç bir iş gelmez elimden enayi meşrebim al ğayem apatlca bir naçar ararsan işte ben. Lafzi var manası yok. Kafiye ve safiyesiz vezni yok, mevzuni yok iş'ar ararsan işte ben.

Çullanırsam çok mu her seviye zebaniler gibi olmadan evvelce istiğfar ararsan işte ben. Ben siyasiyum fakat hubb-i vatandan anlamam ihtilafa canlı bir ihtar ararsan işte ben. Küfr zülmünden haya etti utandı Avrupa niktaye, yorguya bir zevalınlar ararsan

işte ben. Zülcenaheynim fakat ben zam ile - hem kesr ile her iki dürlü mücessem kar ararsan işte ben

.....

GÜNDE BEŞ HİKMET

Beş! Beş beş hikmet eyleyüb talim umumuna verecek çen hemişe akli selim cedid üç günde eskir eski her lahza müceddeddir âtikin dem bedem tecdidi bir feyz-i mûebedir

Safsata mader hakayıktır

Felsefe hep hataya saiktir

Hakikat zıll-i zaildir yakiniyat batıldır

Funun evham-ı cahildir hurafat işte ulviyat!

Doğruluk calib-i ne damettir

Eğrilik mucibi selamettir

Terakki fecr-i kazibdir tevakkuf subh-i sadıktır

Tekaddun temaşasıdır tedenni pek muvafaktır

Cin

.....

-VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ...?-

İklim-i Avrupa 'da ve diyar-ı Rumeli'nde (Dırane) namında bir kasaba var idi ahali her an bişuş ve handan, servet ve ticareti feravan ve hemean rehğizar kareban idi. Havası latif ve mutedil isede sekan hamiyet-i iktirani ne mutedil ve ne ihrar olmayub su katılmamış koyu ittihaddan idi. Ahlak ve tabiatları ne sert ne yavaş ve asla ve kat'a flaş bî telaş olmayub ol güzar-ı vatan sad-i iktirande mebzulen neşvunema bulan misal duhan latif ve hoşbu adeta misal şibubu idi. Vakta ki ol şehir-i zarif ve latifin sekan bahtiyar-i! Piran ve ihtiyari, şeban ittihat naşarı bir araya toplayıp enva-ı şevk ve şaduman ve hatta kanun kemani ile nimeti hürriyetin kıymet ve ehemmiyetini takdir birle işbu vatan-ı aziz ve müsterekin menafi-i la tuhsasın aşırı bir fart-ı muhabbetle tefekkür ve emr muhafazasının kısmı bahriyesinde ki noksanı sefani derk eylemenin içlerinden bir zat-ı kar azmuda kükreyüb kıyame gelerek Ey aziz evlatlar vatanın imdadına ecdadımızın hayr ile yadına vesile olmak dilerseniz vatanın imdadına şıtab ve bu uğurda çiğğerlerimiz kebab eyleyüb demesi üzerine derhal i'tay-ı ianat donanmaya bil ibtidar heman ekall-i kalil denecek bir zamandayüz binkere yüzbin dirhem mebalığı kesire ve vefire cem eylediler. Öyle kim çeşm-i

cihan nazirin görmemiş ve mesilin hiç bir paşa ve maşa temaşa eylememiş ol beyt:
(Felekte görmemiş emsalini elhakdır emanın anın halkınca hiç bir zevki yoktur mal
ve samanın) İmdi bu uğurda bez-i nakdine-i ianat edenlerin esami ve müfredatını
ceraid -i cihankati ve vafir medayih ve sitayişle yad ve hatta bir çok kasaid inşad
eylemişler olmağın burada zikrinde sarf -ı nazar olundu. Feemma şimdi ol belde-i
ibret âmizin nam himmet ittisamına izafetle diyar efrasında dirinavud tabir olunan
ateşli gemilerden sağırül cinne bir adeti sipariş olunmuştur. Müellif-i hakir ve pür
taksirin istihbarat mevsukasına nazaran an-kârib bu sene-i meymenede dahi yine
feveran-ı hamiyetle daha vasi bir miktarda cem-i ianat eyleyecekleri me'muldur
Allah'u a'lem bî tahkikatil hal!

.....

- **DEDİKİ, DEDİMKİ...?! -**

Hakikat:Gazetelerde neler var?

Cadaloz-Yazı yazmakta hüner var

Edası çok mangızı yok

Zebilerde safa çok!

Yine ondan: Maarif encümeninin kulağına

Cadaloz- Sur-u israfil ile üfürülse belki duyarlar?

Neyr-i Hakikat: Arnavutluk mes'elesi yodur

Cadaloz- Aksini iddia edenler kopuktur

Yine ondan: Bulgar hükümetinin ısrarı meydana çıkıyor

Cadaloz- Yüreğini süngü ile yarub elimle çıkarmadan inanmam!

İkbal: İlk oyunçak

Cadaloz- Anladım siyaset olaçak?!

Yine ondan: Tuhaf bir mükaleme

Cadaloz- Mütallakati olaçak?!

Anadolu: Şukufe-i ruhum?

Cadaloz- Hiç böyle devr-i teceddüde eski elkab kullanılırmı? Sonra görenek
olur: Tende canım, gance dehanım, mehabbetli sultanım!lar başlar!

Yeni Edirne: Nafia Nazırı Hulisi Efendi'ye

Cadaloz- Ve dahi arz-ı hulus ve selam-ı mahsus üzre bâde selam inha
olunirki...? Ayol köy mektubumu yazıyorsunuz?

Renin: İsmail Kemal Beğın kerameti!

Cadaloz- Keskin ferasetin keramet taş attırđını bilirdim ama yanlış siyasetin keramate tahavul ettiğini henüz işitiyorum!

NUMARA 32 CADALOZ SAHİFE 4

(Terakki Atelyesi)

- SAMİMİ BİR İSTİKBAL AŞKINA -

Tırabzon'da denüz, ha içinde yüzeruz
Misafiri görünce, hamsi kurban keseruz

Al aşağı vur yere, kurusun kanli dere
Sözlerini dinleruz, göksümüzü gere, gere

Osmanlı uğruna, sancagının nurine
Niçün binduk uşağım, nem senin vapuruna

Al aşağı vur taşa, aklımı alsun başa
Hayran olduk biz misafırdeki göze, kaşa

Yelkene bak yelkene, salı verdik engine
Ha biz nutuk isteriz geliverse zengine

Al şağı kũçũđi, ben veririm yũzliđi
Ha bizim misafirin, altundandır gũzliđi

Misafirin urbası, elde pare torbası
Akşam olsun gelecek, size hamsi çorbası

Al aşağı sandale, girmeyelim vebale
Bir daha gelişine, binecektir hilale

Ha birisi sakallı, diğeri orta halli
Bize nutuk verecek, bunların ağzı ballı

Al aşağı hevanı, k irlenmesun yakası
Verceğiz onlara, taze hamsi tavası

Yısa ha babam yıssa, bunların boyu kısa
Tanrı misafiridir bakmayalım fiskusa

Al aşağı beğleri, gũsterelim ileri
Hamsi yahnisi yiyen, kalamaz ilden geri

Çakmağı çak ver kavi, nerede zerde çavi
Bunlara yedirelim, tatlı hamsi pilavi

Al aşağı yoldaşı, ittihadin kardeşi
Bunlara yan bakanın, gũzleri olsun şaşi

CİN BEĞE

Cin davetinde varmış maharet
Bilmek gerekmiş eşraf-ı saat
Hayret değil mi? İğfal olunduk
Geldik de hatta gafil bulunduk
Gerci hakikat emma mũevvel
Aldandı sanma bir kaç gũn evvel

Cin bekliyorken geldi periler
Hayrette kaldık hep serseriler
Lütfen yarında teşrif ediniz
Sessiz de gelsek aldanmayız biz

.....

- MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Abone bedelini göndermeyen zevat-ı kirâme:

Serian abone bedellerini göndermenizi rica ve ihtar ederiz!

Umum taşra bayilerimize:

Haziran hesabını irsalde istical ederseniz memnun olacağız:

Şam'da tütüncü İsmail Elhalid'i Efendi'ye:

Posta ile bir lira alınmış ve emriniz vechile kaydı icra olunmuştur, teşekkür ederiz!

Gerede kazasında Avarazade Yakub Efendi'ye:

Abone bedeli alınmış ve kaydınız icra olunmuştur. Beyan-ı teşekkür ederiz!

Dırama'da dava vekili Bahtiyar, Edirne'de kitapçı Nesim, Bileçik'te saatçı

Başu Efendilere:

Haziran hesabınız maatteşekkür alınmıştır.

Hadide Jandarma kumandanı Hasan Sıdkı Beğ Efendi'ye:

Abone bedeli alınmıştır teşekkür ederiz!

.....

Müdür-ü Mes'ul:Haydar Rüştü

Manzume-i Efkar Matbaası

Numara 33- 28 Receb Sene 1329 "Salı" 12 Temmuz 1327 25 Temmuz Efrancı
Sene 1911

Sahibi İmtiyaz ve Ser muhariri: Nurettin Rüştü

Her husus için sahib-i imtiyaza müracat edilebilir.

İdare hanesi Bab- 1 Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

Müdür-ü Mes'ul:Haydar Rüştü

Senelik abone bedeli (30) gurusve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Abone bedli peşin gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez.

(Şimdilik Salı ve cumartesi günleri neşir olunur Mizah Gazetesidir)

Numara(1) Çocuk:Cadaloz nine, bak şu yelken ne kadar sevimli, ne kadar beyaz?

Numara (2) Cadaloz-Gördünmü evladım? Uzaktan gördüğün şeye aldanma, bak ne kadar kirli ne kadar lekeli?(Terakki Atölyesi)

NUMARA 33 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Cihad'ı gördünüz mü?
- Ha aklıma geldi, o sana selam söylemişti!
- Kim o...?
- Nihad Beğ!
- Hay Allah müstakını versin!
- Demek ki artık beni idareden çıkarıyorsun öyle mi?
- Şimdi bu sözde nereden çıktı?
- İşte haydi Abdullah hakkını versin dedikya?
- İyi vallahi bu gün tam ma'nasıyla kulak kesildik. Bu ne kadar anlayış, ne kadar iz'an?!
- Estafurullah efendim teveccühünüz!
- Ay ama bununda zamanı ve bir maksadları olur, öyle ulu orta laf ola padişahım -masalı gibi ısıdıb ısıdıb yemezler!
- Ama yaptık Cadalozcuğum bizim evde sonradan yemek artmaz ki ısıdıb ısıdıb yiyeyim!
- Şimdi ben sana öyle bir yemek ikram edeceğim ki galiba iştahından parmaklarının da beraber yiyeceksin!
- Ayağımı öpeyim Cadalozcuğum? Aman bu nimet-iğayri metrekebe hangi yemeklerden?
- Fasülyeyi tenamaviyeden!
- Alafiranga bir şey mi?
- Alafiranga kısmına "komposto bokos!" tabir ederler ama sana Alaturkasını yedireceğim!
- Kuzum Cadalozcuğum onun ismi ne?
- Bunun ismi şerifine dayak ta'bir ederler ki, tokat, tekme, yumruk, muşta, şabalak! Sumsuk! Gibi enva-i çeşidi var!
- Vay yedireceğinizde bumu idi?
- Sana bundan iyi ikram olur mu, cenetten çıkma bir nimet!
- İyi bir şey olsa çıkarmazlardı!
- Onun cennetten çıkması fenalığına delalet etmez!
- Biraz şüpheliyim!

- Hayır hiç şüphe etme, çünkü dünyada şiddet luzuma mebni a'lemi siyaset olan Cenab-ı Hak onu kullarına mahz-ı nimet olmak üzere gönderdi.

- Ama yaptın ha?

- Vay inkar mı ediyorsun?!

- Ne haddim fakat...!

- Fakatı falan yok baksana gecenlerde Meclis-i Meb'ûsân kubbesini bile çınlatan bir adet sahih tokat dervişane alam-i şهادette iktisab-ı kemal etmiş bir zatı bile yola getirdi!

- Yok, bunu katiyen red ederim, çünkü tokatı yeyince kabahati arttı!

- Hayır öyle değil asıl efendilerine çatdıda aklınca Arnavutluk'u sattı!

- Peki bu kabahat, bu hıyanet tokatın tesiriyle hasıla gelmedi mi?

- Bilakis, eğer tokattan o kadar altun gözü yamamış olsaydı bütün Memâlîk-i Osmâniye'yi satmak için pazarlığa girişirdi!

- Demekki sen bu kadar menafii sayup göktüğün cennetten çıkma nimet bu idi öyle mi?

- Daha ne istersin?

- Şimdi ona iştahım yok, başka bir münasib yemek ikram etmez misin?

- Her nimet cennetten çıkma olamaz ki...?!

- Mutlak cennetten çıkma yemek inayed buyurulacaksa, acizlerine bir tavus kızartması bir parca zeytun salatası biraz da incir tattılsı kifayet eder!

- Öyle cennet taaamlarına nail olmak için Allah yoluna, vatan uğruna cihad etmek lazım!

- Cihad fi sebil vatan ha?!

.....

KÖTEK

Belayı asmanımı, fitne devri temiddir, bilmem? Bu günlerde felakatler sihdar etti faki! Bulutlarda dumanır bak kesafat eyleyub payda fesadlarla doğurmakda bu tahribat-ı ihraki!

Çakırpençe

KONFERANS!

Her gün kendi fikrinde bir dürlü program ihzar eden, aklına geldiği yere giden reis heyet-i tertibiye-i konferans Cavalacozun mayetinde bendegan-ı meşhuresi olduğu halde huzur-i cenabe-i Cadalozide arz-ı endam ihtiram ederek müded bir

ruvarans ve alaçapar! Birde dans ettikten sonra bu defa da muayene-i Tekfurdağ'ında bir konferans i'ta eylemişaniden ve kiraren istirham eylemenin bir çok ta'b-ı seyahate rağmen bu katah Refikin ısrarına dayanamıyarak Kokoz, Kokoroz, Çil horoz, nam zevatın mukab Cadalozi olan küp tılsımdara Afaraoz, Kaparoz, Çaparoz nam zevatta da sofrâ makamında derun küpe idhare emr-i i'ta eylemiş olmağla derhal Cavalacoz tarafından icabının ihrazına ikdam olunmuş ve heman Cenab-ı Cadaloz küpsuvar bî kemal az ve ikbal-i bilademin vela kürek elinde mar enkarın olduğu halde Tekfur dağı'nın ak çeşme denilen mahalle iki, buçuk saniye zarfında nazıl ve hazırunun müded ve açib alkışlarını nail olmuş vebal afatan zaman ve heman gelme ağaz ve duhan hükümet feşanını şol vecihle kesede semet poyraz eylemişdirki:

Ey ab-ı hürriyet Namık Kemal'in mühid maziziye olan Tekfur dağı, sizide hiç bulunmaz bağ ey muhterem Tekfur dağlılar, kırmızı kuşak bağlılar, bakın Karadağ'lılar, bir taraftan hududumuzu tehdid, hucumlarını teziyid ediyorlar, bir taraftan Yunan'lılar Giridi kana boyadılar. Galiba bunadılar...sonra dahilde bir çok fesada başladılar hasta, gargalar gibi konmak istiyorlar bu cesede fakat bu cesed eski bildikleri gibi ne başı var ne dili bir hasta vucud değildir. Bu milletin, bu vatanın parası bulunmazsa çaresini şüphesizdir ki mahvimiz mukarrer, mezar bize makarrdir.Buna çare nedir biliyormusunuz? İttihat, İttihade itimad. Çünkü İttihatsız millet eder elbet incimad eğer ittihat ederseniz, doğru yola giderseniz, cehli öldürürseniz, vatanınızı nur-i ilimle doldurursanız, bakınız ilim ve irfanda iktisab şanda ne kadar kalmışsınız hab-ı atalate dalmışsınız, memleketiniz imare anbarlarınız idihare

NUMARA 33 CADALUZ SAHİFE 3

Damağınız envare muhtaç, ilimden, memuriyetten yana karnınızın pek aç düşmanların emeli, oynatmaktır temeli bu sözüme deyiniz beli ve çalışmağa ibtidar eylemeli. Mekteblere yardım yardım çocuklarınızı alim ederseniz kendinizi düşman korkusundan salim bulursunuz. Makbul-i ümen olursunuz (işte gidiyorum ben, elbette gelir giden)Yolun yine uğrarsa gelirim. Eğer yine sizi bu halde vatana karşı vebalde bulursam bu halden rencide olursam sonra karışmam. Bir daha barışmam. Haydi bakalım mumları yakdım memleketin her tarafında marifet ilim şimşekleri çakalım. Sonra göz sehmine koşan kör düşmanlarımızın hale güle güle bakalım. Dedikten sonra nagehan bulutlara kadar suud eden kerb ile gözden nihan olmuş isede gençlerin musikilerle vuku bulan avazei teşyiileri üzerine tekrar aşağıya doğru nuzul ederek selam makamında Cavalacozun kollarından tutarak bayrak gibi havada bir kaç kere çevürüb salladıktan sonra dideden nihan olmuşdur.

.....

-KASİDE -

Hakkı Paşa gibi bir miri sehandan olamaz
Bize Şevket Paşa'dan başka kumandan olamaz

Öyle bir zat hakim hazret-i Şeyhülislam
Zatına hazret-i Musa gibi avan olamaz

Nam alır aşk ile kırdıkça bütün esnamı
Kimseler mir-i halilden daha şişman olamaz

Türklerin sevgili centilmeni Refet Paşa
Hele tek güzelliğine koç bile kurban olmaz

Barbaroslar gibi kükrerken o Mahmud-ı Muhtar
Başka bir kimse bu zırhlı be kapudan olamaz

Hayır mı! Çok, işte soyundandı bütün imanı
Gözliler ama imaretine mahmal olamaz

Ne famı satırıda buldu heves! niyet
Ve fakat bunları yaparsa ona şan olamaz

Gerçi takdir ederim devre-i hürriyette
Cadaloz üstüne hiç kimse hükümrân olamaz

Cadaloz haddini bil sonra karışmam ama
Kodaman kimselere böylece çan çan olamaz

Mail-i atıfeti her kişi maliyemizin...!
Bilmeyen kendini lik nail-i ihsan olamaz

.....

- VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ...?-

.....

Asya kıtasında diyar-ı Suriye'de kendi namıyla dahi yad olunur "Şam" isminde bir şehir-i azim var idi etrafı anlaf bağurağ ve dağ ve taşı ağ¹³⁵ idi. Dilyaran ve zenanı gayetülğaye mahbub ve nezd-i millet ve hükümet de merğub idi. Melcau ve merkez-i Araban ve şimendüfer ve karaban, meftun adl ve ihsan idi. Fema dur devre-i Abdulhamit'de ol şehir-i dil aşub rical ve azamatinden bir hayli zevat gelir aşına dersaadette vurud edüb ol hakan-ı zamanın ertaf ve civani bin ihata ve bu münasebet ve minasebetsizlikle bir çok gürültü ve şamata etmeleri ve o devrede kendi bildiklerine gitmeleri eclinden hulul-i meşrûtiyetle aşırı derecede miyus olmuş ve adeta bu inkılab meabede burnundan tutulmuşlardır. Binaenala haza ol Şehr-i Şam'ın ehal-i safini her an ve zaman dam-ı ihtiyal-i bî kemaline düşürmek başlarına ecanibi üşürmek arzusıyla her an ve zaman fırkalar teşkli ve cemiyet-i muhtereme-i ittihadı techil sevdasına düşmenin bil umum ehal-i Şam ez sabah tabe akşam çalığub ol fikir-iham ve evhame kapılmayacaklarını müşir suyu sahası daire-i Cadaloziye arabi yûl ibare ve Türki efkar müteaddid mekatib raf ve ila eylemeleriyle (el emru favkel edeb) muktezasınca keşide-i silki tahrir edildi ves-selâm ya kirâm-ı ahali-i Şam!

.....

¹³⁵ ak manasındadır

- DEDİKİ, DEDİMİKİ...?!-

Cihad: Artık bu gün bilinmiş bir hakikat-ı siyasiyedir ki

Cadaloz-Ayol dur bakalım dün meydanda yoktun ki bugünün hakikat-ı siyasiyesine karışasın!

Yine ondan: Başkasının hesabını döğüşü an bir uçurumdan iki seda yükseliyor

Cadaloz- Kime kim kurban olayım yavrum işte ben böyle Türkçe yazmaları severim, o nedir bazı muharrirlerde ki ecili bu sicili sözler?!

Yine ondan: Görülüyor ki matlaatımız hiç istemediğimiz bir neticeye varıyor

Cadaloz-Benim çan çan gibi suğra kübra hisabsız olursa elbet neticede öyle çıkar!

Tanin: Sayid Paşa'nın Kamil Paşa hatırına cevabları

Cadaloz- Köfte huvar, buldun yine genç muharrirleri??.

Yine ondan: Yıldız hatıraları

Cadaloz- Muharririn gözleri yıldızlandı ihtimalkiterfianoy hatıralarına başlar!

Yine ondan: Kabinen mevki

Cadaloz- Dünden bugün sağlam

Sabah: Bu da bir nağme-i diğer...

Cadaloz- Ne soğuktur dem tek?!

Yine ondan: Esassız şayialar

Cadaloz- Memleketimize münhasır gider!

Yine ondan: Tebdilat-ı me'murin

Cadaloz- Aldırma, sayıklamadır!

Ziya: Nakış bir âb

Cadaloz- Yazık değil miemkine, öyle bir yere yarı yarı ki bari kolay kolay zail olmasın yoksa kendine güvenmiyormusun?!

Yine ondan: Şah-ı Tahran'a gidiyor

Cadaloz-Menem diğer nistimi diyor?!

Yine ondan: Muhammed Ali şah İran'da

Cadaloz- Baykuş girer virande!

Babalık: Hacı Emin kürkini giydi meclise gitti

Cadaloz- Sus Allah aşkına Hacı Ömer ağam!Hatırına geldi!

Yine ondan: "Bir millet müstahak olduğu hükümete mazhar olur"

Cadaloz- Her felek müstahak müstehak olduğu Mustafa'ya yar olur?!

Yine ondan: Lehül hamd şimdi koleradan korkulaçak bir şey yok

Cadaloz- Günde beşer onar cavlağı çekeriz. Huda başka elem vermesin!

Yine ondan: Seydişehirin naibi

Cadaloz- Hangi meslek sahibi?!

Yine ondan: Akşehir'de karantina kurdun

Cadaloz- Ahz-u i'fa ticaret öyle devru avn!

.....

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Abone bedeli göndermeyenlere:

Daha fazla intizare mütehammil değiliz. Serian himmetinizi bekliyoruz

Taşra bayilerine:

Haziran hesabınızı hala alamadık, rica ederiz intizamı muhafaza edelim.

-Özüm giderem dadaş gönülden firamış eyleme kinan!

-:Allah yolunu açık etsin, bakalım sen hüsn-ü kanul görürsen...?

(İran D.M Terakki Atelyesi)

.....
- CİDDİ-

HARİKİ HANEMANSUZ DER FASL ON TEMMUZ!

"İl idi ekber eyledi biz matem eyledik" Fehvayı pür hevası üzre dünki yevm-i mübeccel millimizde şehr-i İstanbul'un köhne ve ser bürhane bir mahalli olan uzun çarşı başının Çukurçeşme civarında henüz siğortalananak o telleşan bir harabhânenindir ve divarında bir alaim-i ihtirak runemun olmuşsada otel-i mezkurun bundan bir kaç gün evvelde bu gibi çendan kaza savuşturduğu nazar-ı dikkate alınarak etrafça çeşme ehemmiyete alınmamış çırçır-ı sani denilebilecek bir mertebeye gelebileceği düşünülerek deyayı tefekküre dalmamış olduğu ve rüzğar dehşetlenerek ins ve cinnin bile giremeyeceği yerlere sokulduğu eclinden tevsii daire sirayetve her tarafı ziyaretle bir taraftan Çukurçeşme, Mercan, Düğmeçiler ve diğer taraftan direkler arasından başlayıp Koska, Aksaray, Yusuf paşa ve namı hatıra

gelmeyen bir çok mehallatı yalayıp yuttuktan sonra Samatya'ya kadar heman ledettahmin beş bin hâne ve bir hayli cevami ve tekaya ve mekatib, hâne ve dükkakin etraf ve cevanib ihrak ve ashab-ı baytabin be's ve harman içinde ihnak ederek ancak on iki saat sonra hırs-ı âteş-feşânını kendi kendine teskin ve ehali-i İstanbul'u mümkün mertebe temkin edebilmiş isde çefaideki İstanbul'un heman bir kısmını harita dersaadetten silmiştir.

İmdi iş bu hariki dilsuz on Temmuzun aynı gün ve saate ve aynı tahribata tesadüf etmesi ile buna inzıam bazı delail iş bu hariklerin kasden ika edildiğini ima eder ve bir çok tecrübedideğan ve kâr azmudiğan dahi böyle derlersede bu babda icray-ı tahkikata kemal-i ehemmiyetle ibtidar ve mümkün olamayan safahatına i'tizar edeceği pek tabii olan ve heman ipin ucunu bulan hükümetimizin vazifesini işkâl ve manevi bir ihtirak-ı deruni işal etmemek üzere kavi bir delile destres olunamadığından, şimdilik sükûn ve sükûneti ihtiyar eyledik. Fe emma harikzedeganın imrarfih ve teselliyesi ve sükûn ve asayişin muhafazası ugurunda Sadr-ı a'zam, Harbiye ve Dâhiliye Nazırlarıyla İstanbul Valisi, şehir-i emini, polis ve Emmniyet-i Umumiye müdürleriyle polis ve jandarmanın gayret ve himmetleri şayan-ı tezkar.

Bakın şu askeri şan âver itfaiye-i dehre serende bir hilal-i hamret alud celadet var ateşden, kelleden, hatta ölümden korkmaz altında vatanperverlik hissiyle yazılmış bir şehadet var.

Kıtasıyla takdir hevan sitayişi olduğum itfaiye alaylarının mevti istihkar edercesine emr-i itfaiyede ki mesaisi şayan-ı tezkârdır. Fe emma ne çare ki yine binlerce biçaregen ve mesaibzidegan:

Sıbt-ı Ali mesaib livaniha, sıbt-ı aliyyl eyyam sırn-ı lehaliya maliyle nale ve feryad ve padişah-ı merahım aktınsahıve hükümet-i meşrûta-i kâr agah ile ebnay-ı cinsinden istimdad ediyor ve bu hal-i esef-i iştimali ağlayarak temaşa eden ehkarûl ibad Cadaloz bakınız ne diyor:

Ey bu memleketin aziz evlatları!

Yaramız az ise biz çıkmadıkyada ademiyetten "Cihad titrer sebat-ı payı erbab menatden"

Haydi durmayalım heman bir iane defteri açalım, bir iane cemiyeti teşkil hükümetin muavenetin teshih ve buni bütün biçaregan harikzade gane teşmil ederim.İşte bu naçiz Cadaloz para ile beyanımız son derece açık olduğu halde yine

ağlayarak (bir Osmanlı lirası) vermek suretiyle nağizane bir iane defteri kúşad ve buni (cihad) yine yazmak suretiyle dad ediyor.Her kim Cadalozdan sonra emr-i ianede birinçiliği ihraz ederse kendisinin suret-i mükemmelede karikatörünü neşr edeceğinide va'd eder ve mesaib zedegane samimi taziyat ve tesellilerini arz eder!

.....

Müdü-r-ü Mes'ul: Haydar Rüştü:

Mesa-i Matbaası

.....

Numara 1- 34- 5 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 19 Temmuz 1327 1 Ağustos Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri: Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

(Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşr olunur Mizah Gazetesidir.)

-Aman haşmetli, para kalmadı, bunlar memmleketlerine dönüyorlar, biraz daha himmet?!

-Yook, artık elverir, sayım, ayım yok!

-Al şu mumuda derdine yan.!(Cevat Nuri F.Hourly)

NUMARA 34 AFACAN SAHİFE 2

- KÂRÎN-İ KİRÂMA-

Cadaloz arz-ı vucud edinceye kadar kendisine vekalet etmek üzere müşarun ileyhanın küçük hafidi Afacan Beğ ellerinizden öpeçektir. Kabul buyurulması müsterhamdır.

.....

ÇAN ÇAN

- Afacan- Cavalacoz nerede isen gel şimdi beynini patlatacağım!
- Aman nedir o yumurcak, meydana çıkar çıkmaz sende öfkeni benden mi alacaksın?
- Şimdi senin o patlıcan asa burnunu tutar da moda burnunan kadar uzatırım!
- Evladım ne istiyorsun benden, ben sizin bu kadar zamandan beri emektarınız değilmiyim?
- Nankör! İnsan velinimetine karşı böyle mi yapar?
- Ben size ne yaptım?
- Daha ne yapacaksın nerede Cadaloz ninem?
- Hiç, şey...
- Yutğunma, şimdi senin burnundan girerde ağzından çıkarım, söyle haminnem nerede?
- Ha, ha, hasta, hastaneye gitti!
- Haydi oradan mıymıntı, mendebur, yakası kirli dektan kıyafetli herif, nenemde hasta yenisi varmıydı?
- Aman Afacan Beğim...
- Amani, zamani yok.Söyle Cadaloz nine ne zaman gelecek?
- İnşallah üç haftaya kadar gelir?
- Onuda kim söyledi?
- Doktorlar evladım
- Hangi doktorlar imiş o, bari sözüne inanılır doktorlardan mı?
- Şüphe yok evladım meşhur doktor Örfi! Paşa Hazretleri söylediler!
- İyi pek ala benim o heyeti sahiyaya itimadım var, lakin haminnemin hastalığı neresindenmiş?
- Evladım doğrusunu istersenn kendisinde hastalık yok ama...
- Ay yoksa hastahânedede ne tutuyorlar?

- Haniya geçenlerde komşu (Cihad) Beğ hastalanmadımı idi?
- Ay Cihad hastalandı ise ona ne?
- Ne dersin beraber gitmişler, onide alıkoymuşlar, onların adetleri, kanunları öyle imiş!

.....

KÖTEK

Ateş-i aşk-ı maişetle yanarken -eleman ateşe yaktın kavurdun bağteten İstanbul'i yandı millet dahil ve hariçten Allahım medet çokmu gördün arkamızda köhen bir eski çulu

Çakırpençe

KONFERANS!

Harik-i haiden, zılli zailden, ianate mailden, Mu'tiyi vesailden ve bazı mesailden dem urmak. Hiddetli hidetli söyleyub, hazin hazin durmak emeliyle küp fusunkâr ve tılsımdari kendi eliyle ihzar ve bu fikir halisini refikine iş'ar eylemiş olan natık şehîr-i eşherûl -meşahir Cenabı Afacan küpsuvar olur olmaz ateşin olanca hırsı harabisiyle den dan ateşfeşenini kaçırdandığı mesabin-i harikzedenanın şiddeti teesürden yayıb yandığı, bir demlerde şöyle bir keşf içra ve keyfiyeti alakadarane İsra eylediği eclinden küp füsünkârın takarne yaban bir hayli tehi para torbası ve kendi mide-i pür iştahasına da bir kase eşkene çorbası indirerek, kendisi de bir ay tuhfez köpek derununa girerek ve bir vechi peşin bir lira iane vererek, yine bir mu'tad bila dümen vela kürek sağ elinde:

İane

Yazılı bir büyük bayrak, sol elinde küçük bir çörek olduğu halde ta yedi kat bulutlara kadar fırlamış ve bütün Osmanlılara hitaben şöyle dırlamıştır ki:

Ey bütün mesaib-imaddiye ve maneviyeye göğüs geren Osmanlılar! Ey dışden, tırnaktan artırıp iane veren Osmanlılar!

Veriniz

Veriniz can çekişir kardaşınız kaçmıyalım "veriniz ellere düşmanlara el açmayalım"

Bunların bağlı maişetleri ihvanlarına
Belediye varamaz hepsinin yanlarına...!
Bakmayın her kafadan çıkma o dandanalarına
Acıyın ateşin afatzede kurbanlarına

**

Veriniz paramızı başka yere saçmayalım

Veriniz başka hükümetlere el açmayalım

Bakın afak-ı İstanbul'u dumanlar yürüdü

Ateş hırs-ı mesaib yürüdükçe yürüdü

Sanki düşmanlara doğru gidiverse kör idi

Tar-ı beyza ipini boynuna takub sürüdü

**

Verelim varımızı sarf edelim kaçmayalım

Verelim ağlayarak düşmana el açmayalım

Öyle bir halde ki vallahi felaketzedeler

Doldi yersizler ile oh ibadetindeler

Ağlıyor hazin ile evlat ve pederler, dedeler

Söyleyin siz varıyın ah kimi feryad edeler

**

Yüzü ferz oldi taon veriniz kaçmayalım

"Veriniz ellere, düşmanlara el açmayalım"

.....

- AFACANIN MÜLAKATI!-

Harik-i hanemansuzdan müteessir olan bî yuvayegan harik zegane tevzi edilmek üzere e'yan- ı Reis muhteremi Said Paşa Hazretlerinin beşbin lirayı İngilize verdikleri hakkında deveran eden şayiât üzerine Afacan bir mülakat yapmak istemişsede işin seni i'tay-ı ianete müncer olacağı müşarunileyh tarafından his olunarak kabul etmemeğe azm etmiş olduğu cihetle tahriren müracaata mecbur olunmuştur bakalım aldırış edecek mi?

Sınıf zananna! dan Gazi muhtar Paşa Hazretlerinede harikiz danane otuz bin lira kadar bir meblağ cüzi-i irsal buyuracakları Tercüman-ı Hakikat gazetesinin henüz müsvedde halinde sütunlarında görülmüşsede bîlahare her nedense derc ettiğinden Afacan'ı şüpheye düşürmüştür. Görelim sonu ne çıkar?

NUMARA 34 AFACAN SAHİFE 3

Bu günlerde birden bire (cihad) fi sebil-i vatan nidasıyla Meydan-ı Matbuaata atılan bir gazetenin bu huruc nagih zuhuri kıyametin takribi hasebiyle zuhur-i mehdiyi bekleyecek derecede bed bin olan muhalifini biraz sevindirmiş idi isede bîlahere mutedil bir lisân ile cihadında devam eylemekde olduğu görüldüğü eclinden iş bu sevinç mübeddil gülünç olmuşdu şimdi de yerine mihad arz-ı vûcud idince iş bambaşka bir renk kesb etmiştir.

.....

Bir kazay-ı nagihaniyi lüzümundan fazla ehemmiyet vererek adeta meşrûtiyet ve hükümetin fikdanını iddia ederek saika-i me'yusiyetle intihar etmek isteyen Hemrah gazetesi o hiçte vucudundan haberi olmadığı etibba-i hurriyetin verdiği devayı acil ile iade-i hayat ederek gözünü açmışsada karşısında ki tabib-i husisini henüz tamamen teşhis edememiştir!

.....

Vakitsiz cihanda başlayan bir aded sahih gazete kendi kendine bastı mihad ve tenkidat etmek üzere meydan-ı arbedeye atılmış isede birden bire garib olması eclinden kendisinin şehidmi, gazimi olduğunu henüz tahakkuk edememektedir!

.....

Ceiz-î ceviz suretinde yanmak suretiyle isbat-ı iktidar eden tırnağı üstünde fındık kırmakta olduğu halde kendisinin Şam fıstığı gibi ağzı açık bir surette adil ve ihsanın badem gözlerine bakmakta olduğundan bahisle kadim istidade kusur etmeyen bir aded gayri sahih nahiye müdürü bir cevab-ı şafî alamadığından at kestanesi gibi kas katı kesilerek Bursa'ya doğru yollandığı rivayet edilmektedir!

.....

Şehrimizde yine baş gösteren, etraf ve inkişaf vilayat-ı hak-ı helake seren kolera illeti menhusesinin gittikçe çoğalması, harikzedeganın emri iaşe ve iskanında yaya kalması, bazı memurin emanetin saike-i nevm ile çürük sebze küfelerine dalması şeh-i emin nezafetkerinine sabahı, şamı şaşırttığı eclinden istifaye karar verdiği haber alınmıştır!

.....

Kasımpaşa, Beşiktaş, İbham Çaviş, Kesikbaş mehallatına fazla miktarda çürük yaş sebzevat idhal ve ucuz, pahalı mal edildiğinden hastalığın ziyadelendiği öksürerek şikayette bulunuyorlar. Tabii mercii nazar-ı dikkate alırsa şikayet azalır!

.....

Tekfur dağı karpuzlarının lehülhamd bu sırada çoğalması hasebiyle hüsn-i rikkati arttıkça artan İskenderiye çürüklerinin an-kârib karpuz müşarun ileyha ile bir düelloya karar verecekleri işidilir işidilmez toptan kavunun araya girerek işi yatıştırdığı işitilmiştir.

.....

AN TEKFURDAĞI:

Zaten üç buçuk kişiden ibaret olan mutaf "mevitab" esnafının ötedenberi istihdam edegeldikleri çıraklar birdenbire bir ittifak akd ederek ve yedi adedi bir araya gelerek bir grev ilanına karar ve yevmiyelerine ustaları canibinden yirmi beşer para ilave edildiği takdirde iş bu grevlerinde kararın merarın ısrar edecekleri çevadaşı bura mehafil-i aliyesine haber alınır alınmaz derhal teskini heyacana medar olmak üzere iskele hamallarından müteşekkil bir komisyon huzurunda iş bu çırağan grevdaranın tesviye-i umur ve tesviye-i hususatı için teşebbüsatta bulunmuş ve nihayet bunlardan üç adet sahihi bittekrar işe mübaşeret ettikleri cihetle diğerlerinin de an-kârib sulha razı olaçakları ümid olunuyor.

-AFACAN-

Heman bu işin bir an evvel tesviyesi ve muvazzaf esnafın zardan! vikayesi esbabının istikmalini temenni eylerim.Ol bâbda emru ferman muvazzaf çıraklarıdır!.

- DEDİKİ, DEDİMİKİ...?-

Bir gazete: Çocuk şairlerinden:

Beyaz, yeşil, siyah, sarı

O inceçik kanatları

Çimende bir menekşeye

Açar ipekli şemsiye

Afacan- Bu da karı koca şiiirlerinden!

Yıkıl, sefil, bunak karı

Bana sen atma mantarı

Bizim sümüklü Ayşe'ye

Pişirtti yağlı mahya!

Ziya: Muhammed Alişah İranda imiş

Afacan-Daha kısa tabir ile -İran'a kolera gelmiş!

Yine ondan: Şimendüfer kazaları

Afacan-Ben zaten bu kazaların tezayüdünden dolayı şimendüfer almıyorum!
Yeni gazete:Tûbâ ağacının meyvesi
Afacan-Kimler dike? Kimler yiye ha?!
Yine ondan: Maraşal Koçi
Afacan-Acaba kaç kiloluk?
İkdam: Asiler dinamit alıyor
Afacan-Mavzer hapı yutacaklarına alamettir!
Yine ondan: Sadr-ı a'zam silahı
Afacan-Yeni sistem adl ve ihsan getirmeğe mi gidecek acaba?!
Renin: İngiltere- Japonya ittifakı
Afacan-Rusya dostumuz hapı yuttu desek a?!
Yine ondan: Bir hatay-ı adli
Afacan-Taşramuhakemen bir kere gezerseniz, bir mi, beş mi görürsünüz!
Yine ondan:Avaze-i sadakat
Afacan-Ta'dâda var mı hacet?
Sabah: Mes'uliyet fikri
Afacan-Fikriden maksadınız Lütfi Fikri Beğ ise bu fikriniz pek yanlış onun İsmail Kemal'e arkadaşlıktan başka ne kabahatı var?!
Yine ondan:Yeni intihab kanunu
Afacan-Sen o yevm-i mesudi idrak ettiğimizi hele bir kere tebşir etde biz kanunumuzuda buluruz kemanimizide...?!
Yine ondan:Meclis-i Vükela
Afacan-Küllûhum ukala!
Balkan:İstibdadde, ihtilalde ahenk olmaz
Afacan-Tevekküle değilmiş, meşrûtiyete kadar kulaklarımız paslanmışdı!
Yine ondan:Ortada bir ğavga döğüş, herhalde bir post ğavgası var
Afacan-Postu ver, başını kurtar devri geçti. Bakalım ğavgamıza devam edelim
Yine ondan:Hürriyet ve adaleti kazanmış bir heyet maneviyeye sırf İttihad ve Terakki şahsiyet-i manevisine hucum etmek tarih inkîlab erbabınca namuskar ve meşrû bir muhalefetmi idi?
Afacan-Hucum edenler erbab-ı namustan olduklarını iddia ediyorlar mı idi evvela sen benim sualime cevab ver bakam!

İkbal: Her yerde ve her şeyde siyaset

Afacan-Biz hepimiz hariciye nezaretine, kabine riyasetine namzedaz ayol
senin haberin yok mu?

Babalık: Taşra hastalıklarından

Afacan-En mühim ve müdhişi cahil ve nifak hastalıklarıdır!

Yine ondan: Beğ şehrinde kolera var. Fakat kimin nesine

Afacan-Duymayanın bas tokadı ensesine!

Renin: Bu takrir ile Vasfi Efendi ne istiyor?

Afacan-İlk fırsattan bîl istifade balay-ı kurside ötmek!

Yine ondan: İttihat-ı Terakki'nin münaveneti

Afacan-Bende beğendim müsabakatı!

Yine ondan: İstanbul yangınları

Afacan-Saçığı sardıktan sonra ne söylesün hiç!

Cihad: Bu gün acı acı itirafe mecburuz ki

Afacan-Ağzınızın tadı yoksa biraz kınan kinye hulasası kullanınız!

Yine ondan: Karadağ'ı kendi işleriyle meşgul etmek

Afacan- Kolunu kanadını kırmakla mümkün olabilir ve illa...

NUMARA 34 AFACAN SAHİFE 4

-Aman tulumbacı başı hiç böyle para ile tulumba sıkılırmı?

-Aklın erse sen de yardım ederdin, asıl yangını söndürecek tulumba budur!

(Lira 1.000, Lira 6.000, Lira 70.000- Terakki Atelyesi)

Yine ondan: Cihad ne hoş işdir

Afacan- Lakin mücahid nerede?

Sabah: Harik, kolera

Afacan- Yek diğerinizden bala...

Yine ondan: İmdad-ı zaman, şefkat zamanı

Afacan-Terk eyle artık sazu kemarı

Derk eyle haydi biçare kani

Dilsiz yangın kesdi amanı

Yine ondan: Şah-i mahlu Muhammed Ali başı

Afacan- Beynine gelsun çini taşı!

Ziya: Arnavutluk mes'elesi

Afacan- Daha tükenmedimi idi?

Yine ondan: Bursalıların tesiri

Afacan- Bursalıların tesirinden daha ziyade Bursalıların tesiri lazımdır!

Hemrah:Endişeler içerisinde

Afacan- Lehül hamd tekrar intişar edebildiniz

Yine ondan: Hududda yeni bir hadise

Afacan- Karadağ'lılar ciddi bir dersi te'dib verilmesse her zaman hadise eksik olmaz!

Akşam: Ticaret-i Bahriye-i Osmâniye

Afacan- Ah o ticaretin tadını aldınızda hep ondan bahs ediyorsun!

Yine ondan: İki insan mukayesesi mi

Afacan- En büyük hünerde bu ama...?

Yeni gazete: Şehr-i emaneti

Afacan- Bu günlerde Allaha emanet ama belediyelerde adem-i merkeziyet hamafır ma olmasa...

Yine ondan: Felaketten sonra

Afacan- Felakete düşmemek için bari tedabire tevessül etmek!

Halikat:Haksız müahezeler

Afacan-Hak huzurunda ziruzeber olur

Yine ondan:Allah aşkına oku

Afacan-Ah birader öyle yikirmi dörtpunto hurufla değil hakikat kadar büyük kilişe yaptırmanız yine okumayacaklar okumaz!

Kave Karadağ askerlerinin tuzağı

Afacan-Bize tevzi etmesinde kime ederse etsün. Bundan sonra Hırvatlara kapı bekçiliği ettirmeyeceğiz!

.....

- MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Hadide belediye reisi muhterem Ahmed Şirai Paşa hazretlerine ve müşarun ileyhin vekil-i umurleri Anber Efendi'ye

Abone bedeli olarak irsal buyurulan bir lirayı Osmani alınmıştır. Arzı teşekkür ederiz

Hadide Jandarma kumandanı Sıddık ve tahrifat ser müsevvidi Muhammed Hilmi Beğ Efendilere:

Abone bedeli olarak irsal buyurulan otuz guruşi maatteşekkür alınmıştır.

Derne Merkez Kaim makamı Fatin Beğ Efendi'ye:

Vesatıb aleyhleriyle irsal buyurulan abone bedeletından yüz seksen guruş maatteşekkür alınmıştır.

Derame'de dava vekili Bahtiyar, Adana 'da Vasıf, Manisa'da Hasan Ali, İşkodra'da Sami, Bilecik'te Yaşuvu Kanalan, Tire'de Ali Muzaffer, Aydın'da HüseyinTevfik, Edirne'de kiatbçı Nesim efendilere:

Haziran hesabınız maaal memnuniye alınmıştır.

.....

İLAN

Taht-ı imtiyaz ve idaremdede intişar eden cihad, mihad namında yevmi siyasi gazeteleri bazı esbab-ı husisiye mebni bıl ihtiyar tatil ederek yalnız Cadaloz gazetesinin muntazaman neşrine ibtidar edeceğimi alakadarane beyan ve ilan eylerim.

Nurettin Rüştü

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 2- 35- 9 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi" 23 Temmuz 1327 5 Ağustos
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bab-1 A li Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paredir.(Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşir olunur Mizah Gazetesidir.) Nushası 10 paredir

(Adl ve ihsan lakırdısından usandık!)

Afacan:Aman hamisine bırak beni de şu adl ve ihsanın perçeminden yakalıyam?!

Nine-Gel evladım gel, ne onlar gölge etsun nede sen adl ve ihsan iste!

NUMARA 35 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Geliniz ey rüfeka-ı adem âbad geliniz? Afacanlıkdâ serafraz cihanım biliniz!.

- Vay benim ton ton Afacanım, sende şair oldun ha?

- Menim ol kafiye salar cihan deminin çıkamaz karışma hiç kimse ne maymun ne şebek!

- Hay ağzından öpeyim evladım. Bu ne iktidar, ne telike?

- Afacanlılık ile şairliğinize ettim ben, vadi-i halde bahrimle gittim ben

- Oh, pek memnun oldum benim duremanım?

- Bana hiç kimseler asla çanamazsa ne canım aksi takdirde fitim fit, keserim!

Ayeti imanım!

- Kimin haddine yavrum sana çatmak, fesir satmakla beraber!

- Bunu böyle biliniz, yoksa fenadır işiniz bir kötekle kırılır sonra karışmam dişiniz!

- Emret iki gözüm, sana yan bakanın yakasını koparırım!

- Yakadan mı? Paçadan mı nereden başlayayım haydi sen söyle biçimsiz, ya kimi taşılayayım!

- Afacanım nedir bu kadar hiddet ve şiddet, söyle bakayım derdin nedir?

- Söyle ey sail-i bî pul bilad-i keremde nerede kaldı benim, söyle haminine nerede?

- Yavrucağım merak etme, yakında nerede ise gelir!

- Nerde kaldı Çiruzlar, Çil horozlarla Kokoz Afarozmu, Çaparozmu Kokorozmu ne domuz

- Şimdi gelirler evladım, hepsi emrinize amade!

- Söyle gelsinler o tonbul, o kepaze alayı canına ot tıkanır sonra basarsam kalayı!

- Sen merak etme hepsi hazır Afacan Beğ sazlarını akort ediyorlar!

- Hazır ol sen dahi onlarla beraber hepiniz geziniz her yeri, herşeyden haberdar ediniz vatana, millete hizmet edelim aşk ile biz Afacanlıkdâ serefzar olalım meşk ile biz

-Siz müsterih olunuz her arzunuz isaf edilecektir!.

KÖTEK

Sanma afakı tutan seyal dud ateşin mahv edüp İstanbul'u bir başka çaşan istiyor bir heyulayı kefen puş savlette yükselüp âh tensik-i arşa çıktı adl ve ihsan istiyor!

Çakırpençe

.....

KONFERANS!

.....

Mini mini mercan, işi gücü çan çan, ton ton Afacan destinde dûrbin-i siyaset göğsünde berat ve raet Cadaloz asa heyete riyaset sevdasıyla Cadalozmande küp fusunkare bir rukub misal bad heyub konferans verecek bir cebel dil aşub aramakta ve hiddetinden kıvrıcık saçlarını taramakta iken nagehan gözüne ilişen bir Karadağ hududuna yaklaşp, Malisorlarla mahlun karatağilere binsemez bağilere taklaşubp bulunduğu yerden zıb zıb asa yedi metro fırladıktan sonra dili düdük gibi şol vechile ötmüşdür ki:

Ey müşfik ve adl bir hükümetin son mühletini beyhude geçiren Malisorlar! Haydi geliniz, yoksa geliyorlar! Hükümet daha ziyade beklileyemez, Karadağ sizi bekleyemez!

Ey bu vatanın cahil evlatları, kalmadı sizde darı, yüzünüz oldu sarı, bırakın şu barbarı, onlar bütün farfarı, yutarsınız mantarı!

Ey ğafilan ve cahilan! Dinlemeyin filan filan işleri hep yalan dolan, onlar kopuk yoktur kulan, hep fikrinizde yer bulan, boşdur bakın baki kalan, hepsi yalan hepsi yalan!

Ey söz dinlemeyen vatandaşlar, davete içabet ediniz, haydi memleketinize gidiniz, anlamadım ne dediniz? Aç kalınca ne yediniz? Size ağışumuzu açalım, yolunuza altun saçalım, nedir sizdeki çalım?!

Eğer yine gelmesseniz, bu iyiliği bilmesseniz, gözünüzü silmesseniz hepiniz harab olursunuz, sanki turab olursunuz!

Osmanlıların daveti, işte bu son mühleti, bırakın huşuneti, hiç çekmeyin zahmeti, teb dil edib niyeti, anlayınız dehşeti, tercih edin avdeti!

.....

HİKEMİYATCIK"

MÂBAD

Hikmet-i sadise - Vaktiyle memleket-i francanın zaptiye paşası olan "Taliran"nam merkumun mağz dıran çalakine canib-i latif elceranibcinden ilka ve ilkah birlemüşir felatun tebdir-i merkumun mizab ziyan hud'a feşanından sadır ve cari olmağla bîttabi yine halis Çin mal sayıldığı üzre ber vechi atil lisân-ı Türki ve "Feulun feulun feulun feul" vezninde "sahihun sahihun sahihun sahihun" tevşik vesiki ile vaz-ı inzar, itibar olunur ki:

(Lisân-ı alet ketm-i efkardır)

Hikmet-i sabie - ol dahi cerman ve şol siyasi Alman ki "Bismark" namıyla şöhet giri garb ve şark olduğu cümlece malum ola imdi ol megub taife-i cin ve serafzarı mekule -i insan derya-ı umman bî payanımızdan hikmet-i atiyeyi ballatıkat tafu buyurmuşlar idiki:

(En celil hakkı bastırır kuvvet)

Hikmet-i samine - ve dahi kavm -i necib -i Arabın muradanını ve şecaaat ve şiir ve edeb vel hikmetçe Ab-ı rayi mübahatı olan dehat-i cin semat meşhuresinden "Antere" namıyla şehir emiri İbn-i emire şöyle söylettirilmiştir ki:

(Zulme karşı - çare yokdur - gelmeli hep zalim ile sende cahil ol düşersen vasatı kavmı cahile)

Cin

.....

MERSİYE-İ HARİK DER KAFİYE-İ EVELİ BİTTARİK!

Payitaht yandı ah perişan oldu
Öyle dühhaş bie ateş ile şuzan oldu
Bu ne muharrib ne feci nar idi taban oldu
Yürüdi her tarafa sanki bir umman oldu
Yaktı İstanbul'i hem halik-i insan oldu
Ağlamak bilmeyen adam bile giryan oldu
Bir kazadır ki zuhuri keder efşan oldu
Nice gülşane olub ta'mei dendan lehib
Ne mesacid ne mekatib dedi etti tahrib
Hasılı birbirini eyleyeb afet ta'kib
Aksaraya tutasın veznecilerden bir ip

NUMARA 35 AFACAN SAHİFE 3

Aralıkda ne kadar varsa emakin telhib
Eyledi âfet, pür nükbet te'siri acib
Bunca bünyan-ı rasin ile yeksan oldi

Hele ol aileler haline insan ağlar
Bu cihet öyle müessir ki çi, ğerler dağlar
Dökülüb yerlere mahv oldi o bablar yağlar
Kimi hicret edecekmiş gibi yüksek bağlar
Seyl-i ateş ise her canibe durmaz çağlar
Ne için gülmeli? Dostlar bugün elbet ağlar
Dostlar ağladı düşman ise hudan oldi

Dağlar etti bütün milleti bu hal-i elem
Nice ebniyeleri etti o dem zir-i adim
Hanemansuz ciğer parçalayan nar-ı azim
Bütün Osmanlıyı dilhun edecek haile kim
İdi millimizi matem ile etti tesmim
Anlıyor işte bu ahvele bütün kalbi selim
Dar-ı mesud bugün mahşer ekvan oldi

Alemin halet-i ruhiyesin ettin teshir
Avrupa, Afrika hasretgahi ey şehir-i şehir
Sana karşı duyulan hisler edimez tabir
Gün beğün dilleri ümrânın ederken tesrir
Ne için muhterik oldun bizi ettin dilgir
Yanmasın, yanma, niçün yanmalı tarih-i kebir
Ah bir hayli yerin yandı da viran oldi

Bizi müsteğrak-ı ye's etti bu ihrak-ı hemin
Mütellim, müteessir ederiz ahu enin
Bir daha mislini göstermesin Allah âmin
Cümle Osmanlı biladin ede afetten emin

Her cihetten ede asayışımız hep te'min
Hanis olmazdım eğer eylesem dahi Allaha yemin
Calib-i merhamet Hazret-i Rahman oldi

V.H

.....
Şehr-i şehir Konya'nın sahaf esnafından olmağla beraber erbab-ı fazl ve yesar ve bais-i men ve mesardan ve daima dükkaân nişin olduğu halde her nasılsa öcü namını alan nekreke bir zat-ı muhteremin dükkanına yol uğratan bir adet gayr-i sahih ceride-i muhalife tek tük satılmağa başlamış zan olunmuş isede daima çekmece nişin istirahat ola ola canından bıkan bir hafta yatub on gün sonra yine çıkan ceride-i ma'hudeye bazı su katılmamış partizanlar tarafından boykot vaz edildiği haberi sahaf mum-i ileyh, shife sahife tekerleme söyletmeğe mecbur ettiği memnuniyette istihbar olunmuştur.

.....
Harik-i hail zailden mail-i enderas tabiri diğerle canb-i vesvas ve haif-i nas bir hale gelen yangın harabelerinin zir harabisine sığınan bazı kerre serseriyan çakıcılığa idman etmeğe yeltendikleri ve aslı saimah Afacananın olmağın geceleri harik harebeleri etrafında devriyeler bulundurulması için polis müdürü der etsemi birinin nazar-ı dikkatini celb eyleriz.

.
Harikin dükkân siğortadaranın siğorta bedelleri dercat-ı tasviyeye şitab eden vebayı hal etmeside icab eden siğorta kumpanyelerinden bazısı veya birisi ebani-i mühterkanın keşfiye masarifi namıyla bir hayli para kesmekte bulunduğu işitildiğinden kumpaniye direktörlerinin nazar-ı dikkatini celbe ve aksi takdirde onlardan emniyeti umumiyei saleb ederiz!

.
Koleranın velayetçi kuvvetiyle isar-ı haf ve haşyet etmesine ve günden güne çoğalıp gitmesine rağmen hala velan ve biz bir tabakada mide dolması! diyecek derecede azile-i gillu giş mideye olan midepervaran ve işkembe pesandan zaman artub eksilmiyor "Ben sana olliği verdim çarak desen de yiyeceğim, çorak desende yiyeceğim" Kaziye-i muktezidane siyle kurbağanın vaveylayi manidarına bile ehemmiyet vermeyib mideye indiren meşhur cihan öbür devranın yaptığı gibi içinde mikrob değil parmak asa kurtlar, böceklerle malamal olan meyvelerve sebzelerden

elhaletu hazihi bazı ayak takımının sarf-ı nazar edemeyecekleri cihetle mesail-i mühimmeden bulunan bu biçareliğin çaresi şehr-i emaneti çavişan sebze endişanini Eminönü yakınına irsalde istical eylemelidir çünkü nezafet sıhhatın temelidir. Haklı söze ne demelidir!

Akşamları hânesine geç kalan veya bir birahânede bir kaç aded alan ve bu surette serini sevdaya salan veya bir dostuyla lakırdıya dalan kesan-ı bî izane karşı gece saat birden sonra araba ücretlerine yüzde seksen beş zam olunduğu işidildiğinden daire-i aidesinin kulağına fıslarız!

.....

An Okçiler:

Tekfur dağı ve İskenderiye karpuzları arasında vukua gelecek olan düelloyu bertaraf ettiğin yolunda gazetenizde bir havadis görülmüşsede acizleri gibi zaifül bünye kişiler mum-i mümkün olabileceğinden mezkur şayanın tekzibini rica ederim!

Topayan kavuni bendeleri

- AFACAN -

Henüz sıkıp koklamak suretiyle olsun taht-ı muayenemizden geçmemiş bulunduğunuzdan cihetle bu arzunuzun maatteessüf isatı mümkün olamayacağı maruz gibidir!

.....

-DEDİKİ, DEDİMİKİ...?!-

Tanın: Hükümetin müsaadati

Afacan- O her zamanki adeti!

Yine ondan: Var mı şekvaye bab-ı şahane sana çar edeni sal Allaha

Afacan- Gelemezler ise imarahe git şikayet et edegör hemrahe

Yine ondan: Heyeti mühennate

Afacan-Cenab-ı hak hatiyat-ı kabireden muhafaza buyursun!

Ziya:Malisor ahvali kesb -i salah ediyor

Afacan- Yirmi yedi bin kere inşallah ve mâ-şâ-Allah!

Yine ondan: Karadağ'da ne oluyor

Afacan- Tohumu Rusya'dan alırlarsa bol bol patates!

Yine ondan: Mahrem Reşid çetesi

Afacan-Peşinde takib recetesi!

Sabah:Hürriyet namına İran'a karşı vazifemiz
Afacan- Kolera namına ayrana karşı vazifemiz kadar büyüktür!
Yine ondan: Biçare İran
Afacan- Olsun mu viran?!
Yine ondan: Allah göstermesin bu adam maksadına nail olursa
Afacan- Bizimki de imrenir mi dersin?!
Akşam:Köy mekteblerinden maksad köylülükten çıkmak değildir
Afacan-Köylülerin canını sıkmak da değildir!
Yine ondan: Orman yüzünden münazara
Afacan- Koca ormana sığamamışlar mı?
Yeni gazete: His vazife
Afacan- Ah bir kere bizler de gelse ha?!
Yine ondan:Muhammed Ali (şah) nereye gidiyor?
Afacan- Şimdilik Tahran'a daha sonra Tiran'a!
Resimli kitab: Esaret ve istikla!
Afacan- Bais-i kelâl ve zeval!
Yine ondan: Seyahatı hevaibede muvaffakiyat
Afacan- Her halde İstanbul'da değil!

NUMARA 35 AFACAN SAHİFE 4

(Cevat Nuri -F.Houry)

AYRILKTAN SONRA

İşbaşada düşdü neyleyem, derdimi kimlere diyeyim

Ölürsem, uçuz pahalı pileyim

Karagöz küllahı attırır, zükurettiği tatdırır

Gerçi benim fikrimçe, gazeteyi resim sandırır!

Oğlumu getir hacivat, bugün sanışım berbad

Böyle devam ederse düşmanlar olur şad

Oyna Karagöz oyna, bugün işimiz oyna böyle olursa

İşler böyle olursa, bizde yaparızmayna!

Perdemiz açık kaldı, şemede mum azaldı
Karagöz ötmez oldu, Hacivatuykuya daldı

Karagöz'ün perdesi, pilav yemek zerdesi
Eyvah hevaya gitti, satışımın yüzdesi

Muharriri aşırıdım, hem âmandostlar şaşırdım
Ne kara yazım varmış, ipin ucunu kaçırdım

Sözüm yok taze taze, dayanılmaz bu naze
Kimler muvafık olur, cihanda keşf raze

Cadaloz etti çan çan, niyetime ettdi dan dan
Sanki kafi değilmiş, çıktı birde Afacan?!

.....

CEMİYET VE MUHALİFLERİ

Gurub hakkında en doğru bir fikir edinmek isteyen zevat be hemehal bu kitab-ı
mükemmeli okumalıdır. İdarehânemizde iki guruşa satılmaktadır.

.....

-CADALOZ'UN DEVESİ-

Bu siyasi, mudhik, nefis kitab yakında neşr olunacaktır.

- MUHÂBERÂT ANHU-

Umun abonmanlara:

Daha fazla intizare halımız müsaade olmadığımızı arz etmiştik, rica ederiz isim
tasrihine mecbur etmeden abone bedellerini göndermeyenler göndersin!

Hisab göndermeyen bayilerimize:

Her ay başı az çok hesap kat'etmek mütadımız olduğunu biliyorsunuz ne kadar
gazete gönderildiğini de bittabi defterinizde müsarrah bulunduğundan hesap pusulası
falan göndermeğe hacet bırakmayınız da muntazaman gönderiniz!

Kırk kilisede Hüsameddin, Kılman sultaniyede Ohanus Efendilere:

Haziran hesabınız alınmıştır.

Eskiçe'de Eşref efendiye:

Müntazaman irsalette devam ediyoruz, hesabınız ise kendinizce malumdur.

Koozan Sancağı ve Yerköy baş katpi Ali Mümtaz Beğ'e:
Abone bedeli maatteşekkür alınmıştır!

.....

Müdüü Mes'ul: Hüseyin Nazmi:Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 3- 36-11 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 25 Temmuz 1327 7 Ağustos Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paredir.(Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşir olunur Mizah
Gazetesidir.) Nushası 10 paredir

Afacan: Torbası büyük amuca! cadaloz ninemde bizim mahallenin çocuklarını
böyle yemlerdi?! (Cevat Nuri- F.Houry- Adl ve ihsan)

NUMARA 3-36 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Böylelikle işimiz ne olacak haminine, ben sıkılıyorum, beni ortaya atıp çekiliyordun ne zıp zıp oynaya biliyorum, ne iki tarafıma bakabiliyorum, nedir benim çektiğim?

- Biraz sabret evladım, dur bakalım daha dün bir, bugün iki!

- Yok istemem, ben bu kadar sıkıya gelelem, yerine otur, bu iş benim işim değil!

- Ne söylüyorsun Afacan ben seni istikbalin en müthiş bir siyasi olmak üzere telakki ediyorum ve hemde Allahım utandırmasın öylecede yapacağım!

- Üç baba durun!, daha neler, ayol benim bu yaşda siyasete nasıl aklım erer!

- Sus yumurcak sende, şimdi iş görebilecekler hep genç çocuklardır. Benim gibi bunaklardan şimdiye kadar bu millet ne görmüş ki bundan sonra bir şey beklesinler, haydi, haydi iş başarmanın kılıncı kuşananın, hemen işini başarmağa bak!

- Ayol benim gibi çocukların neye akli erecek?

- Şeytanın oçağına bile aklınız erer beni söyletme!

- Bunağa bak söyleyipte ne yapacaksın bakayım!

- Ne mi yapardım? Alimallah doğru gidipte şikayet etmeyide bilirim!

- Ne? Benimi şikayet edeceksin?

- Mahalle imamını değil a, elbette seni!

- Kime?

- Kime olacak Sadr-ı a'zam paşaya!

- Benim sadr-ı a'zamlar ne alış verişim olacak, artık bu milletin görülecek mühim işleri bittide çocuk terbiyesine başlayacak?

- Bak şu yumurcağa ne kadarda sivri akıllı?

- Öyle ya, o bana ne karışır?

- Nasıl karışmaz, yarın terk-i mevki ederse yerine kim gelecek? Hiç öyle alem, siyasi ademler kendilerine halef olacakların terbiyesine bakmazlar mı?

- Haminine bugün sen iyi saatte olsunlar olmalı, gitte papucu büyüğe kendini okut!

- Sus çenen yırttı musibet, ne varmış tanrıma şükür aklımda yerinde fikrimde!

- Akli fikri yerinde olanlar böyle senin gibi saçmalamaz!

- Şimdi bunun saçması neresinde, kurşini neresinde ayol!

- Daha nasıl saçmalayacaksın anlamadım ki, beni kalkıpda sadaret namzetliğine kadar çıkarıyorsun?

- Elbette!!! Sadr-ı a'zam olmayacaksın da bensen neye yakıştırıyım?

- Sus be bunak karı çıldırdın mı?

- Neden çıldıracağımı, hamd olsun sekiz muahede, dokuz mukavele, yirmi dokuz muhim karar yapmağa bile yetişir akıl ve idrakım var!

- Oo, ne demezsin, demekki sadarete geçirsem sayende rahat edeceğim ha?

- Ona şüphemi var, adeta o kaca makamı klıdırda kıldır oynatırım, sen cadaloz deyüde geciverme, benim ermede, Kırımımda, yedi iklim dört köşede namım var!

- Yaşa sen be nineciğim, var ol be!

- Hımmmm?, Sen sözlerimi iyi dinlede kızına mani olma, ben ne söylediğini bilenlerdenim!

- Lakin ayağını öpeyim haminnne, bu gün sana rüyada filan iyi saatte olsunlar eylemiş olmasın?

- Şimdi sana cımbızı iyileştirsem iyi saatte kötü günlere hasret kalırsın ha...?

- Peki peki susdum, sözünü dinleyeceğim, fakat rica ediyorum benim gibi bir çocuğu sadarete kadar irtifa ettirmekteki maksadınız ne?

- Görmüyormusun her kes agaçdan adam arıyorda bir takım ma'tuhlar namazdalık propagandası yapıyorlar öyle ölü getirmektense, çocuk büyütelim hiç olmazsa size bari akılları ermez!

.....

KÖTEK

Ne muzahref, ne kadar kirli siyaset bakınız Karadağ sahası bir diplomatın! Mezbelesi soltarafında da müfid!olmazdı âmâl kemâl! çok şükür bitti nihayet Malisor mes'elesi.

Çakırpençe

KONFERANS!

Cadalozun en gözde hafidi, siyasiyun bahriyunun bahr-i sefidi, müstakbelde vatanın şehidi bulunan mini mini toraman Afacan'ın bir hayli zaman beri zihnini işgalve âmâlini işkal eden Girid Cezire-i Osmâniye'sinin bir çok hatırat-ı tariyeyi ihtar, her taşında bir hatıra-ı celadın işar ve her kabza-ı turabından bir katre hun şehadet inar eden kandiye burcuna kadar çıkmak kerbedin nankör palyakarlarını biraz sıkınmak, gülumun ham halat ahlalılarını boğazlarına tıkmak, söz dinlemezlerse

yakıp yıkmak niyetini pururda ettiğini haber alan haminnesi Cadaloz Cenabları küp füsunkarı mumi ileyh Afacan Beğ'e tahsis etmiş olmağla evel fetan dıl aşub belayı küpe fırlayıb bir hayli deniz derya aşub tam yol ile pire açıklarında dümen kırıp bir saniye iki salise zarfında evel cezire-i zarifenin Kandiye nam burcuna kadim nihade ve elleri biraz havada olduğu halde şol vechi vecihe üzere söze başlamış ve ol mertebe palyakarya taşlamış ki:

Ey Alihe-i hurfat ve esatirin cansız, izansız muharebeye idmansız, mukadderata imansız kulları! Anladınız mı sağ ve solları? Osmanlıların vusulları karar üsef kulları! Ey Girid'in azgın, dargın, palikaryaları, atanız Yunan şabkaları onlar size engeldir, sizden daha tenbeldir!

Ey boş kafalı deli delikanlılar! Ey harekata idmanlılar, kâbadayılıkda iki canlılar! kendinize geliniz ve iyi bilinizki ki bu ata Osmanlılar kadar ve sözde Osmanlısınız, ya bu davayı güdersiniz ya def olur gidersiniz!

Ey kanı sulu çocuklar! Bizede o köçekler, sizler ki ey köpekler!, cesaret, cenatı artırdınız, insafda kaldırdınız, aklınızı aldırdınız, ve nirelesi saldırdınız fakat emin olunuz bu denizler naşlarla dolubda kendiye bir cana kadar yoksunsa Girid yine Osmanlılar gider ey mini mini haydutlar! Afaka çıksa davetler, gelseniz hep kokotlar! Hepinizi azarız, çiz birede gezeriz, bize yakındı sözeriz, Girid'imize giderse canımızdan bizeriz!

Girid bizim canımız feda kanımız

NUMARA 3- 36 AFACAN SAHİFE 3

- AFACANIN MÜLAKATI-

Afacan Beğ dünkü gün siyasi şehir Cadaloz Cenablarını ziyaret ederek Malisor mes'elesi hakkında bir milat icra etmiş ve Cadaloz hazretlerinin dehan siyaset feşânından dökülen gevher giranbahayı hikmetli lahana yaprağı üzerine kayd etmiş olmağla bir vechi zir arz etdik farz ediyoruz1

Afcan: Efendim mMalisor mes'elesi hakkında fikriniz nedir?

Cadaloz- Malisorlar Malisorlar'dır, bunlar hakkında ki fikrim şimdilik hafidir!

- Peki efndim, bunların avdet edeceklerine ihtimal veriyormusunuz?

- Ya avdet ederler, ya etmezler!

- Avdet etmezlerse acaba hükümet bunlara karşı ne gibi bir vesayet alacak?

- Şimdilik ona kabine reisimiz bile bilmez!

- Bu günlerde bir hayali avdet edenlerden bahs ediliyor sahih mi?

- Madama ki haberdır sadakada, kızbede delalaet etmek ihtimali var!

- Afedersiniz ama suallerim hiç bir kâti cevaba nail olamıyor?

- O siyasiyunun eski adetidir!.

.....

-GELENLER, GİDENLER-

Bu hafta zarfında mersayı darsaadete teşrifinden patlıcan efendi hazretleriyle, bamyaya beğ ve karpuz, kavun ağalardan bir kısmı made limanına ve bir kısımda marmara açıklarına doğru hareket etmişlerdir! Üzüm, İncir, şeftali hanımlarla Mustafa Beğ zade armut beğ dahi şehrimize teşrif etmişlersede bütün ahali İstanbul nasılve salları ölemeyüb bazı müdebdeb konaklarla lokantalarda imrar-ı hayat etmekteyler! Veli nimet umumi soğan ağarefakatında hacı fasulye ve tomates dayılarıyla madanoz ablanın şehrimizde ikamet niyet ettikleri haber alınmıştır! Son kabile olmak üzere hacı Davud vapurlarıyla bir hayli mahiye gelmiş isede yüz verenler az olduğu cihetle sokak sokak dolaşmışda olduğu işidilmiştir!!!

.....

**

Ravilae öyle rivayet, hakiler ve müşterilerde şöyle şikayet ve hak ve hakikatı bu vech ile himayet ettirdiler ki:

Kıta-ı Avrupa ve Asya'nın nokta iltisakında ve akalim-i mu'tedilenin zir bir Tokat'ta İstanbul namında bir şehir-i azam ve azam vardı ki ab ve hevâsı dilerde

destan bir kısmı Âbadan bir kısmı Frengistan etraf ve cevanibi bağ ve bostan ve derun biruni malamal tekrimistan ahali-i kirami müntesib-i şiiir ve destan va ba'zıları sahib-i bedestan ve adeta bir mecma-i velveledar şib ve şeban idi. Femma tarih-i tahrir kitabdan çend sene mukaddem inkîlab ve otuz bir Mart nam müdhişî ve dehaşîlatında acib ve garib bazı halate duçar olmağın bazıları hedefdane-i tensikat ve bazıları tağrib haric-i vilayet ve bazıları dûçar-ı şikayet olmuşlar idi isede yine herkes alakadar alsutaat ve alış güzareyatae birer me'muriyetle veya maaş ma'zuliyetle veya ticarete heves ne niyetle nail-i adl ve ihsan olup memnuniyetleri vafir ve bî payan idi. Beyt.

Heman zaduzuvad ahirette olasin meşgul ne lazımdır sana aya cihanın adl ve ihsan fehvasıyla saadet niyaye mağruruluk götürmek hak katında pek de merğub olmayub hikmet-i huda bir kaza erişmek gerekir.

Tatvil-i mekalden sarf-ı nazar ederek kısaa-ı pür hassamıza devam edelim! Günlerde birgün bu şehri azimin Uzun Çarşı nam mahallenin Çukur Çeşme civarında beynel avam (hotel, otel) nam afrane isiyle yad olunur bir mihman haneden lihikmetillah bir harik zuhur birle Mercan civarına sirayet eylemegin bir kaç saat zarfında ateşin bir kolu tam Süleymaniye Camii Şerifi civarında düğmecilere yetişüb evel esnaf âtiken düğmelerin mezabı ve diğeri bir kolu dahi Sultan Sarayı ile Erkan-ı Harbiye Dairesini harab ve bir hayli yürekler kebab eyledi. Bu civar Terkos namdarde bir kaç yüz hâne ta'me-i lehib dendanî eyledikten sonra hikmet-i huda şerarepaş olan Kağlıcemelelden ta Vezneciler ta 'bir olunur bir mahalli miskal miskalerittikten sonra derelerde sel ve tepelerde yel ve düz ova top asa Aksaray, koskodan olup tolağa bostanına kadar cehennem tarlasına çevirdi, iş bu harik haneman sözün tahkikat ve keşfiyatın hükümet-i seniye bir heyet-i kaşife ve ehli habereye havale eyleyüb netice-i tahkikatte mea mesacid ve nikaya üç bin kadar hâne ve dükkânın muhterik olup yiğirmi bin kadar bî yuva yeğan derun az kadanalan kalmışsada hükümet adamlarıyla erbab-ı hamiyet tarafından i'ta olunan ianaat ile imrar ve iskanları temin edildiği evel zaman intişar degelmekte bulunan (Tanin, Sabah) gibi ceridelerde mesturdur.

İmdi iş bu müellif-i hakir ve pür taksir ala rahmeti Rabbih-il Kadir raf-i ebadi-itederru'la canu gönülden derki: Yarabbi bu Millet-i Muazzama-i Osmâniye'nin çendan seneden beri çektiği belaya ve mesaib kafi ve vafî olup cümlemizi ibrete bin eyledin, bu aciz kulların bahr ve cud ve kerem ve inayetinden dileriz ki bir daha bu gibi afat-ı maddiye ve maneviyeye kurban eyleme amin.

Hamiş: Bab-ı ianede bir tafsil zikr olunacağı vech ile iş bu harik-i hane mansuz bî yuvaye kane nane fukarây-ı hamiyetdarın himemat-ı can fedakaranelerine rağmen ihsayı meşhure-i zaman yine bir mu'tad donanma ianesi asa bu babdada himmetlerin kasir eylemişlerdir. Allahüme ihfaznan bir ezaletihisseti amin!

.....

- DEDİKİ, DEDİMİKİ...?!-

Babalık: Derd üstüne derde bundan?

Afacan- Derdimizi anlayıp çaresini keşif edecek doktorlarımız olmadığından!

Yine ondan: Otomobil cezaları

Afacan- Rica ederim varsa buraya da gönderiniz!

Meşrik-i İrfan: İlk nefha-i tayakkuz

Afacan- Elham edin Allaha şükür!

Yine ondan: Kuş diyanet ve hamiyete

Afacan- Yine mi gidiyor?

Ziya: On Yunan eşkiyasına üç jandarma

Afacan- Öyle katına!lere bir tanesi bile kafi!

Yine ondan: Kahraman ve cesur jandarmalarımız iki danesini meytan elde ettikleri gibi diğerlerinin de mevkiin menati tehlik edebilmiştir.

Afacan- Şu menaat mevkiye anında ki herife nasıl i'lan-ı harb etmezsin?!

Yine ondan: Paşasun kahraman jandarmalarımız

Afacan- Ve dahi cümlesine selam ederek ol mübarek hareket kahramanlarını tebrik ederim!

Yeni Gazete: Fikri ta'kib

Afacan- Peşinden de fikri ta'yib ha?!

Yine ondan: Encümen-i vükela, istifa şayiaları

Afacan- O yalnız sizin encümen-i ukelada şayı olmuş sû kuruntulardır!

Sabah: Yine " tesi-i me'zunib"

Afacan- Şimdilik yoktur öyle bir niyet!

Yine ondan: Malisor mes'elesi senin tesviyesitarafı edin:

Afacan- Vay şimdi vazgeçtiniz mi?!

Yine ondan: Şundan, bundan

Afacan- Ver bir tabakda ondan!

Darbe: Tebdil-i mesleğe lûzum-i kati

Afacan- Hiç üstünü başını yıتما atı alan Üsküdarı geçti sen hala meslekden bahıs ediyorsun?

NUMARA 3-36 AFACAN SAHİFE 4

Muhammed Ali (şah) ordusu Tahrana doğru!!!

Muhammed Ali (şah) elin kulağına atanda yüksek sesle danışır!

(D.Mazloum Zendirabat istibrât. (Sağdan sola): Zaloğlu ahfadından 500 0 kişiye bedel, İki bin kişiye bedel, özüm gösteriye bedelim ha! Beğ kitabelerinden, Şahid-i edremiye mahsus operatörü 19 bin leşkere bedel, 3 mikasora bedel, şahid-i Edirne'ye mahsus serdar –ı livalığına)

Men giderim Tahran'a, İstanbul'da nişane
Üzüm kimi! Büyük şah, gelmiyübdür cihana

Aşkım deldi zebane, bir bir çekem beyane
Ölsemdе kavuşurum, yine tahtı kiyane

Men keserem, biçerem, dilersem kan içerem
Ne mendir hürriyet, sevdaya saldı serem

Bir milyon askerim var! Hamiside tirdar
Nele bu baht işide, ne çiharsa ziyankar

Moskofun pulu çekdi, askerlerim kopuhdu
Daniş görem bakırhan, üzüm içene ne yohdu

Mene sabır büyük çar, bahtım tera bidadır
Bahtiyarı kesende, men öleyim bahtiyar

Tebirizin uşakları, kırmızı kuşakları
Al kanlara boyarım, huyda kaş kabahları

Hey benim selmas benim, İran benim, kas benim
İran hazinesinde, yakut ve elmas benim

Rusya'da kaynar aşım, duşabım hem levaşım
Hamisi satar kesilse, kesemez benim başım

Tahtı kiyan menemdi, hem isfehan benimdi
Kamış kuma itil gitti, hamisi İran gitti

Mene derler bî guvah, yeke muhammed Ali şah
Meb'usları bilirem, topla, tüfekte tibah

Meşrûtiyet! Bilmenim, böyle işe gelemem
İran üzerine derem(duskuru alem) menem!

- AFACAN'IN CEVABI-

Gel ki kaffanı delem, İran'a vermesse alem
İran oldu asa, benine mendegilem

Onlar benim dadaşım, vatandaşım, dındaşım
Hürriyetin uğruna, fedayı benim yaşım

.....

- MÜJDE, MÜJDE, MÜJDE!-

Kemal-i ehemmiyetle beklediğiniz siyasi, mizah manzum (Cadaloz'un Devesi) Ramazan-ı şerifin ibtidasına neşr olunacaktır duymadık demeyin!

.....

-CEMİYET VE MUHALİFLERİ-

İdarehânemizde iki guruş fiatla yağma gidiyor tükenirse karışmam ha?
Çünkü ğurub hakkında en doğru fikir edinmek isteyen zevat behemehal bu kitab-ı mükemmeli okumalıdır.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkar Matbaası.

.....

Numara 4- 37-16 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi"30 Temmuz 1327 12 Ağustos
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musavviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paredir.(Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşir olunur Mizah
Gazetesidir.) Nushası 10 paredir

Malisozrakların avdeti münasebetiyle:

Afacan-Baksan a, şu adamlarına söyle misafirperverliğini!!! Bu derecesi olmaz!

NUMARA 37 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Eyyyy! Afaroz, Kaparoz, Çaparoz, Kavanoz, Kokoz, Kokoroz, Çiroz, Çil horoz! Kim var orada?

- Ha geliyooor!

- Kimdir o?

- Su gibi akan, nükteyi çakan, eşeklere yular takan mini mini Kokoz köleleri!

- Baksan o Kokoz dayı!

- Lebbeyk Afacan Beğim!

- Sen Cadaloz ninemin adamlarından değilisin?

- Hem ölünceye kadar hizmete ahd etmiş kölelerindem!

- Ooo bu nekadar sadakat?

- Alay etme beğim, bizim meslekte ölmek var dönmek yok!

- Vay benim dehşetli Kokozum, sen kendisine itimat olunur merd bir adama benziyorsun, şu tercüme-i halini anlatırmısın?

- Hay hay arz edeyim efendim, ben deniz, ben Kokozduacımız her nasılsa muharrirliği kurdum, pantolonumu tavuk pazarında bir ikiliği ütüye verib fisk yağımı kibrit kutusuyla temizledikten sonra Mahmut Paşa'dan altmış paraya bir double yaka (ne alırsan gurus) dan bir boyun bağı birde yüzlük baston ile şikak levâzımâtını bil ikmal Bâb-ı Âli caddesine damladım...

- Ne yapmak istiyordun?

- Belli değilmi ya?... Muharrirlik!

- Hangi gazeteye muracat ettin?

- Hiç birine müracat etmedim!

- Nasıl olur?

- Gazete idareleri hep caddeye nazır, elbette tarz refitar, aramış varadan benim muharrirliğe isti'dadımı anarlarda pencereden çağırırlar!

- İlahi Kokozcuğum sonra?

- Dediğim gibi oldu ya, bir aşağı bir yukarı.derken iki zübbe muharrer taslağı veya genc eskisi peşimden münşir beğ münşir ve diye çağırdılar!

- Sen nasıl cevap verdin?

- Ben derhal işi çakdım, bir gazetenin baş muharririliğini teklif edeceklerini anladım!

- Ne, diyorsun?

- Fakat tamamen tahminim gibi çıkmadı isede yine bir meserret meseret kırathânesine oturduk lakin kahve ısmarlamak mes'elesinde biraz ağır aldıklarından züğürtlüklerini keşiftede güçlük çekmedim ama çocuklar şıkça, pek ayrılmakta istemedim!

- Ayol iki çıplak bir hamama yakıştır!

- Zaten onlarda oradan çıkıp gitmişler!

- Oo desen a adamına çatmışsın?

- Ne demessin? Biraz sonra bir mizâh gazetesi çıkaracaklarından ehemmiyetsiz iki iki teklifleri olduğunu söylediler.

- Ne imiş o iki teklif?

- Hiç! Ehemmiyetsiz şeyler! Birincisi sermaye, ikincisi müdür-ü mes'ul!

- Doğrusu ehemmiyetsiz şeyler ama senin pek hoşlanacağın iş değil!

- Bende mazeretimi söylemekle beraber umur-u tahririyede kendilerine muavenet edebileceğimi de söylemişim. Aradan biraz geçti, koca kulaklı bir imtiyaz alub şeddeli bir (eşşek) suretinde meydana atıldılar. İsti'dad-ı fitriyelerini halka göstermekte kusur etmedikleri gibi koca bir Millet-i Muhtereme-i Osmâniye'yi kendilerine kıyas etmek suretiyle tahkire başladılar!

- Ha...Anladım...şunları!

- Evet işte onlar! Sonra bittabi Divan-i Örfi ta'til ve yetmiş beş lira cezaya mahkum, etti (Malum) diye yine kulaklarını gösterdiler.O da kapandı (Kibar) lıklarını meydana attılar.O da eşek cennete gitti (Sıpa), (Öküz) almak suretiyle bahalarını iki paraya indirdiler!.

- Hay Allah mustahakını versin keçilerde alemdarmıdır, kabakçımıdır bir gazetede- beni memuriyetten kağdılar- diye birferyad-ı mezbuhane vardı onların olmasın?

- Öyle ya?

- Demekki muharrirlikten değil (...) lakinden ha?

- Ona şüphe yok hatta bu millet-i necibeyi öyle ulu orta tahkire cesaret eden o gibi mahlukati me'muriyetten değil memleketten bile kovarlar!

- Bravo Kokoz, bende bu fikirdeyim!

- Hatta onların beğenmediği kabine sükût ederde yerine (Hafazanallah) beğendikleri bir kabine gelir ve o zata bir me'muriyet verirse emin olunuz ki izzet-i

nefis ve namusunu tanıyan bu millet onu yine şu bulunduğu han mezelete atmakta terddüd bile etmez!

KÖTEK

Bizde böyle torba torba adl ve ihsan varken harcırah kanununa girmez mevadd-i müşkilat...? Hiç telaşa düşmeyin ey muktesid Meb'ûslar, belki ısrar-ı hükümettir bu tebdil-i velat!!!

Çakırpençe

.....

VE DAHİ RİVAYET OLUNUR Kİ:

Kıta-ı Avrupa'nın iklim evsâtında ve diyar-ı Rumilinde (Edirne) namında bir şehir-i kebir var idi. Etraf ve aknafı (Meriç) (Tunca, Arda) nam enhar-ı cesime ve azime ile muhat bağ ve bahçeleri ferahzad ve hali (sarayıçi) ismiyle müsemma mesiresi gayetülğaye şahane ve dil âbad idi!

Ahalisi beyne zekavet vel gabavet yani -hayırulumuri evsetuha- sırrına mazhar çarşı ve pazarı çavreş ve albiluan! nam (Üzümlü) meşhur idi femma kısmi Avrupa ile çendan seneden beri münasebettar olmasına rağmen halen ve elan her semtinde bir herabazar nemayan ve turkam ve hasi mezbele yadına cisban idi. Vakta ki şems -i münir-i hürriyet Selanik ufkunda tul'u edincek en evvel ol civar anıbamadarı tezyin ve içlerinden hayli fedakaran -ı hürriyet tayin eylemişti.ve ez cümle talaat didariyle şulepaş havas ve avam olan bir zat bomba endaht en evver devri inkılâbın istihdaratına can ve baş feda edercesine sai olmuştur. Hasılı kelim ol şehir-i şehir bî taksir Anadolu'da emsalına nisbetle mümkün mertebe hatır kalır meyanında tadat ve tezkir olunabilir idisede ahiren evel enhar-ı dehşettarın tuğyanıyla mezarı ve bostanını mahu nabudu biçaregan seylabezgigan ahalesinde bir derbederlik meşhud olmuştur imdi bu sa'yi hürriyet ve ticaret olan memleket-i pür saadetin su hali nageh zuhuruna muavenet ehem ve elzem bulunduğu halde nafia nezaret müstevcebuş şikayeti kendilerine layıkı vechile imdares olamamağın cebhe-i pür ismet fakirhanelerinde ru nema olan asar-ı beşâset mübedil-i hüznü ve kudret

NUMARA 4- 37 AFACAN SAHİFE 3

olmuştur. Hatime-i mekal olmak üzere iş bu muharrer hakir pürtaksir ala rahnetli rabbihi-l kadir rafea eyadi-i tezarrul'la cenab-ı vahibül atayadan reca ve niyaz eylerde derki: Ey kerem kan-ı ümmeti İslamiye ve Osmâniye olan Hazreti Allah bu aciz ve naciz kullarının kusur ve kem kusurlarına nazr-ı merhametle bakarak bizi layık bulunduğumuz belaya ve mesaibe griftar eyleme amin ya muin

.....

HUZUR-U ALİ CENAB-I AFACANIYE

Maruz-u bende-i müsten kılabdır:

Bana gelen selalet perveranın arzuyu sekaletmedaneleri şudur ki: Haiz olduğu Osmanlılık ve Meb'ûsluk sıfatıyla katiyyen ğayr-i kabil-i tevfiik işlere kalkışan bir zat-ı fesahat sıfatın - hiç sıkılmadan- keşkul bedest intifa olarak Avrupa diplomatlarına ebvabı siyaset medaranını dur ve dik kendi zu'munca Arnavutluk'u şak eyledikten sonra vatan-ı Osmâniye'ye avdeti muhtemel olduğundan menhus merkumi istikbal etmek üzere bil cümle zevat-ı istiskal-ı sıfatın iştirakiyle bir heyet-i istiskaliye teşkil riyasetde de fikri! Madum ve medhul bir zana Selanik'te denk olmadığını bil beyan-ı meydan hürriyeti tenk eyleyen ve istikbalde ki mahareti elhak sözü artasın! Olan bir sahib Silah ve Silahın nabini tensib edilmiş isede mebus anhu ma'tuhe top iflas hamiyet ve itibari endaht ettirecek olan iş bu hey'ete (zoz komiser) olarak sahinkoy ritalı, hatnada acil olan hazreti Afacan bende-i letafat-i enisi cenab kavanozun tayinini mutasevver olduğundan mumi ileyhin küp merkup tılsımdara bil irkab vel idhal irsaline himmet buyurulman babında iş bu sekaletname bitastir tesir-i cenab-ı nir noksazı kılndı ol babda!

Reis-i sani-i heyet dai-i pür hamiiyyet köpür yalı yalı selamet!

-AFACAN-

Kendisinde namus ve kemalden bir miskal bile bulunmayacak dereke-i pistiye sükût eden ve esasen müstaskil min indillah olan bir sahibi vebal- siyaset zevali istiskali erbab-ı hamiyetin himmetine dal ve fakat zahmet buyurulmazsa mani-i kil ukad olamadığından kavanoz sahib-i martaval ol cenaba izam kılndı!

.....

-ALDIĞIMIZ BİR VARAKA-

Devr-i sabıkın fırkası! Namını kendisini paşalığa kadar irtika ettiren, doktorluktan başka her şeye akli eren tecrübedideliğine mağrur emri teşhisde mazur

bir aded gayri sahih doktorun rahim hastalığına karşı verdiği reçete muhteviyatı ledettetik beyaz peynir ile topatan kavunundan ibaret ve hastaya gezmek tavsiyesi ise ma'tuhiyetine işaret olması eclinden hissiyatı tehlikede kalan biçare hastanın emri muayene ve tedavisine koşan etibbayı hazıkanın fahri bir muhterem doktorun himemat-ı maharetkaranesine sitayişlerle yad olunur!

.....

Anadolu'nun bir eski şehrinde neşr-i hakikat ediyorum fikrinde bulunsan cesareti çok abonesi yok ve fakat gözü karnı tok bir adad sahih gazete her nasılsa Ankara istinaf müdee-i umumisinin şahsi muamelelerine karşı dilini tutmadığından veya o münasebetsiz işi yutmadığından anlaşılamayan bir kuvvetin taht-ı kahrında zanu bizemin olarak çalıştığı halde beyanı hakikat edemediği cihetle ceza kanuna tatbikan müdür-ü mes'uli cinayette ittiham edilmek gibi ufak!!! Kaza ile beraber hayli zaman göksun geçinir koca matbuat kanunu dusturul amel damgası gibi ol heyeti acibe-i hükkamın gözlerine ilişmemesi kendisinde cinayet derecesinde ağır bir maddenin bulunamamasından mütevellid bulduğu anlaşıldığından adliye nezaret kanun aşinasının gökten iner gibi bir emr-i tahririsiyle ve heyeti temyiziyeinin tepeden inne bir kararıyla o mahud heyet-i ittihamiye mazbatası ziru zebar ve müsebbibleri taht-ı isticvabe alınmak suretiyle derbeder edildiği istihbarat memnuniyet gayat-ı Afacan anamizdendir!

.....

-GELENLER GİDENLER!-

Buhafta yine bir mutad şehrimizi teşrif eden Kasım kemerin ekber evladına mensup aslanlu patlıcan efendi hazretleriyle hadim-i has ul has nezaketlu bamyı beğ ve rifekay-ı edaful ibadından ayşekadın kerimesi letafetlu fasulye hanım ve Sudan asilzade kânından hareretlu merakatlu buber bin dolmalık ve hametatlu tomates efendi ile Kasım topnanayana mensub Tekfur dağı eşrafından kavun ağa ve hemşehrisi zerafaetlu karpuz dayı, İzmir çekirdeksiz zade üzüm ve çekirdekli çavuş efendiler ve Bursa handanından neredetli şeftali hanım bir çok erbab-ı iştihadan akraba ve odası hazır olduğu halde yemiş iskelesi civarında istikbal edilerek ihtigalet fevkalade ile balık pazarına getirilmiş ve misafirhane manavında beytutet buyurmuşlardır.

Geçen haftada kellerden bazı cerakatlu (çürüğün mazdarıdır!) sebzevat dahi ka'r-i mermereye doğru tahrik mavune-i tanzifat olmuşlardır!.

.....

-CELB-İ NAZİR DİKKAT!-

Bu sırada yine aşçı çırağı müretteb yamağı, hülasa bütün cihanın salağı ve belki de danğalağı olan bir çün kesan bî izan ve daha doğrusu siyaset-i umumiyyeden, ahval-ı ruhiye -i memleketten bî haber bir kaç derbeder mizah gazeteciliğini takliden adeta tulunbacısını! Vatani ateş içerisinde tasvir ve daima hakikatı tağyir etmekte buldukları cihetle diğer erbab-ı namustan olan mizâh gazetecilerinde kesr-i haysiyetlerine badi olan cahilan-i merkumanın sanat-ı asliyelerine ircai zımmında murecili aidinin nazar-ı dikkatini celb ederiz!

Münekid

-AFACAN-

Haklı söze ne diyelim? Hemen Allaha duanızı müstecab eyle amin.

.....

- YANLIŞ OLDU!-

Tercüman-ı Hakikat Ser Muhariri Hüseyin Kazım Beğ şehr-i emanetine tayin olduğundan! Dolayı gazetemiz vasıtasıyla arz-ı tebrik edilmesine dair bir kaç tane mektup almış isede emin cedid mumi ileyhin celb-i vali-i sabık Hüseyim Kazım Beğ olduğundan müşar ileyhi tebrik mezkur havadisi tashih ve bizim Kazım'ı da ta'ziyet ve iş bu şayla-i latifeyi kendi istikbali için Fl-i hayrad eyleriz!

.....

-DEDİKİ, DEDİMİKİ...?!-

Hemrah: Çakırcalı İstanbul'a geliyormuş!

Afacan- Eski takiyem size müjde çünkü yeni bir saha-i tenkide!!! Malik oluyorsunuz demektir!

Yine ondan: Tünel bozulmuş

Afacan- Bu kadar senelik işlek menfez bozulmazda ne olur?!

İkdam: Güzel haberler

Afacan- Lehül hamd sizin sütunlarınızda da kör bile bildi?!

Yine ondan: Malisorlar'da kolera!

Afacan- Öyle her aklına geleni yiyenlerde! kolera başlamzda ne olur? Dezenfekde etmeden hududdan geçirilmemeli, belki fare dağ dostumuz yola gelir!

NUMARA 4- 37 AFACAN SAHİFE 4

Afacan- Falakacı baba nafiye hiçde zahmet eyleme benim mini mini ayaklarım falakaya gelmez, yıkaçak adam lazımsa şunları gözet! (Cevat Nuri- F.Houry)

Yine ondan: Rus bankanlarında ihtilas

Afacan- Karadağ'a gönderilen para olmasın?!

Yine ondan: Amasya meb'usu Amasya 'ya gitmiştir.

Afacan- Gelince bamyasını sen yiyeceksinn bana ne?!

Tanın: Keşmekeşler

Afacan- Şeşler, beşler izale olunur!

Yine ondan:On Yunan şehrine karşı

Afacan- Bir aded mavuzer marşı!

Yine ondan: Bahalılığa karşı bir çare

Afacan- Hayatını ucuzca geçirmekle bulunur!

Hakikat: Korktuğumuz başımıza geliyor

Afacan- Ya umduğunuza nail olamıyorsunuz?

Yine ondan: Bu milletin mukadderatından mes'ulolanlar yoksa paydar elimde işin içinden çikalım bari

Afacan- Evela sen şu işin içinden bir kere sıyrılmışta belki sana piru olanlar bulunur!

Darbe: Dîvân-ı Harbin tahkire hakkı varmıdır?

Afacan- Kesb-i istihkaka etmemeğe çalışmağa bizim hakkımız var ya?!

İkdam: (Eski köye yeni adet olmaz) diyor idin

Afacan- Şimdi oluyormu demek istiyorsun?

Yine ondan: Karadağ'ın ulu cenabı?!...

Afacan- Rusya'nın simsiyaset mezabı!

Yine ondan: At pazarı ibka edilmez

Afacan- Kırdın eşki müjdeni kabul edermisin?

Alemdar: Kabinenin istifası ihtimali

Afacan- Kah, kah, kah, güleyim mi, bana ne? Namzadelerin kulakları şakırdasın!

Yine ondan: Kirpi diyorki:

Afacan- Urum bağında yuvarlanayım derken, dikenini kendine batırma oda görür!

Sabah:Zevahirden sonra

Afacan-Bu atanamı başlatalım?

Yine ondan: Motorlu harik tulumbası

Afacan- Yaman gider!lerden kurtuluyoruz desene?!

Tanin: Me'murin ve matbuat

Afacan- Yazı yaz, basub sat!

Yine ondan: Malisorlarla- Karadağ

Afacan- Beraber bilinmek yasağ!

Ziya: Ferdayı inkılabda gözümüzü açtığımız vakit

Afacan- Hala sabah olduğunu bile anlayamadık!

Yine ondan: Karadağ'luların ateşi

Afacan- Bulgarların bir eşi!

Salah: Acaba meşrûtiyet devrindemiyiz?

Afacan- Sende öyle söylersen bizler nişleyelim dayı?!

Yine ondan: Giridliler ne diyorlar?

Afacan- Kendileri bilmiyorlar ki biz bilelim?

Yeni asır: İhtilal mahud

Afacan- Şimdi o bab madud, terk edenler mesud!

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Taşra bayi muhteremlerimize:

Ay başı hesaplarını heman gönderirseniz Afacan memnunen mektebine gidecek ve yerini, yine Cadaloz ninesine terkedecektir!

Abone bedeli göndermeyen zevat-ı kirâme:

Ramazan-ı şerif gelmeden abone bedellerini irsalde isti'cal ederseniz Afacan duacıları himmet ve ihsaniyetinizi derk edecektir!

Aydın'da bayii Ali Rıza ve müdellili de Hürriyet kütüphanesi sahibi Ali Kemal'i Efendileri:

Ali elhesab gönderilen mebalîği malume postadan almıştır teşekkür ederiz!

Muhterem Cin Beğ efendiye:

(Cadaloz'un Devesi) eser-i himmetinize intizar ve isaf istirhamiyle iftihar eyleriz!

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 5-38- 19 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 2 Ağustos 1327 15 Ağustos Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paredir.(Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşir olunur Mizah Gazetesidir.) Nushası 10 paredir Afacan: Ha biraz daha, ha biraz daha!....Yağlı pastırmayı yakalayam derken kapana tutulabilrimisin?!

NUMARA 5-38 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Baksanıza kim var orada?
- Bendeniz efendim!
- Sen deniz olalı kaç tanzifat maunasu yuttun?
- Aman efendim kulunuz o biçim denizlerden değilim!
- Ya sen kimsin, nesen? Neçisin, ne iş yaparsın, nereden geldin, hangi memleket ahalisindensin, hangi...?
- Rica ederim küçük beğ hiç olmassa dokuzda bir yekun yapınız zira abd-i ahkırları bu sen şeyhuhetimde o kadar uzun ve mütetabi suallere cevap veremem!
- Sen Kokoz değilisin?
- Vakıa acizleride min ğayri had pul tutmazlardan isemde Kokozluğu kabul etmem efendim!
- Pekala ya sen kimsin?
- Nazmı nesre katan çuli çuvala satan, diktatörlere satan, geceleri çoropsız yatan fi çivar yere batan misal-i topatan aşık-ı Kavanoz köleleri!
- Ya...? Sen misin aşık Kavanoz sende hamen nemen adamlarındanmısın?
- Ahdinde nukul etmez va'dinde udul etmez, kovsanız da gitmez oçağa ikrar vermiş ben derindenim!
- Aferin Kavanoz, insan dediğinde böyle olmalı!
- Teveccühünüze kesb-i istihkak ettiğimden dolayı kendimi bahtiyar addediyorum efendimiz!
- Aşık Kavanoz senin şu luğatlı sözlerine bakılırsa her halde memuriyet düşkünlerine benziyorsun, yoksa sende Bâb-ı Âli kadro hariçlerinden olmayasın ?
- Son cümle-i cemilenizi anlayamadığımdan dolayı müteessifim efendim?!
- Kadro haricimi kaldın diyorum?
- Afedersiniz o nedemek efendim?
- Yani memuriyetten rızkın kesildide haric-i kısmet kaldın diyorum?
- Ha arz edeyim efendim, bendeniz rufeka-i acizanem olan malumul esami Afaroz, Çaparoz, Çiroz, Çilhoroz, Kokoz, Kokoroz ve Çarulecuz nam zat ile mean maiyyet Cadalozuda cem olunduktan sonra hasil-ı cemin bir cinsten çıkmamasından naşi bazımız tarh olduğumuz surada şiddet-i darbtan ihtirazen bir kısmımız maiyyet afacanelerine ve bir kısmımız diğer mahalle taksim olunduk, gerçi zatı

kerem karaneleri Afacan suretinde kesr kaldığınıza zahib oluyorsanızda kulunuza kalırsa tevhid-i mahrec ettiğiniz zan ediyorum. Çünkü bu keyfiyet ameliye-i hisabiyede yalnız haric-i kısmet Cadaloz Efendi hazretleridir!

- Neler söylüyorsun Kavanoz?

- Haric-i kısmet kaidesini arz ediyorum efendim, daha doğrusu adi bir misal!

- Ben senin ne aşarı alınmış, kaşarlanmış kesr-i i'şari olduğunu anlamakda kusur ettim ama hisab mes'elesinin böyle malayani sözlere karışacağına ihtimal veremiyordum!

- Kulunuz daha başka suretle arz edemem efendim!

- O ne demek? Ben nasıl istersem öyle söyletirim, sen emrime tabi değilmisin?

- İhtimal öyledir fakat ben söyleyeyim efendim!

- Aç gözünüde iyi bak sen Cadalozun hafidi, Afacanı işitiğimi, ben adamı cebrende söyletirim!

- Hayır efendim, fakirinizin bu oçağa eyvallahım var fakat kalb-i dervişaneme hiç kimse hükümrân olamaz!

- Ooo sen ehl-i dil bir adama benziyorsun, haydi kalbini kırmayayım da arkadaşlardan birisini gönder!

- Mevlana onlar lokmna ediyorlar bir emriniz varsa fakirimize emr ediniz!

- Nutk-i hakla derviş kardeş git bana Çil horozu gönderde bir mes'ele - isiyasiye hakkında biraz ötsün!

- Derviş duacınızda siyasetten dem vurabilirim efendim!

- Pek ala ama ben nazmen cevap isterim!

- Eyvallah yahu!

- Bu gün ahvali alemde haberdar olmadım asla siyaset -i alemde neler var söyle bir perva

- Ne lazım hey azizim bu siyasiyat-ı bimana tehpişe sofr-i alem varub akıl eylesen helva

.....

KÖTEK

Gelince devr-i hürriyet eşeklik mahvolup gitti,
Kaynadı tavlalar derken kulaklar çıktı meydana

O illet mevzii gayre sirayet eylemez gerçi
Ahurdan salikin millet çeker elbet divana

Çakırpençe

.....

KONFERANS!

Cadaloz ninesinin muvakkaten alem-i siyasetden çekilmesinden dolayı hiddet topuklarına çıkan tatsız gördüğü ahval-i idareye limon yerine dişini sıkkan bir kaç gün içinde gazeteçilikten de bıkan müfsidlerin evini yıkan elmalum Toraman Cenab-ı Afacan bir elinde saz diğerinde keman Bâb-ı Âli'ye girmiş ve görenler yer versin ve fakat sazlı kemanlı, gözleri dumanlı olduğu eclinden icra-i ahenk için müsaade istihsali arzusunda bulunduğu zan olunarak şehri emanetine uğurlanmak istememiş ve heman odacılar polise seslenmiş isede en mühim zamanlarda bile itidalini muhafaza eden vadi-i siyasete diplomatlardan daha evvel giden hazret-i Afacan heman çeker ki asa fevk-i binayı Bâb-ı Âli 'ye fırlayup şol vechile dırlayıp mırlanmıştır ki:

Ey sekan Bâb-ı Âli ve eyyühel ahali! Burası kimin malı, bu gün ya pazartesi yarın salı dinlemeyin masalı ve hatta kil ve kali guş eyleyin bu hali, satma mısır maveli!

Ey muhterem ahali Karadağ'ın kralı derin eyleyüb zevali, hiç kalmadı mecali, bizde görüp kemali, açtırdı Rus'a falı, düştü başında şali, nisyan edep ruvali, aldı ele kavali:

Karadağ'ın kıralıyım, bilmem kimin malıyım

Malisorlarda gitti, ben kim ile kalayım

Bana dedi kırallar, terki olmaz bu aller

Aldı paramı kaçdı, İsmailer Kemaller

NUMARA 5- 38 AFACAN SAHİFE 3

İhtiyarlar garibler, beyazlılar, sarılar
Hebaya gitti eyvah, o verdiğin dariler

Kime aldanayım ben, susayıp kanayım ben
Rusya'dan mum alayım, derdime yanayım ben

Askerimi saldırdım, hep ayağa kaldırdım
Yine fayda olmadı, ben aklımı aldirdim

Bakdım hava dumanlı, tren ateşe idmanlı
Koyvermesi güç oldu dedim ben af kirmanlı

Hey derelere dereler, sellere ip gereler
Bilirim alır beni, arkamdaki bereler

Seller gider kum kalır, milletler hep uyanır
Abair gün bu Karadağlar, alkanlara boyanır

Dolup dolup boşaldım, siyasete bunaldım
Yeller ese sermede, başımı derde saldım

Ben anamdan doğmuşum, kardaşımı koğmuşum
Hadetmeden kakıyıp, çok düplomat boğmuşum

Selam eylen felahe, Bulgar'a hem ulaha
Hizmet eder bilsunlar, beni sulhu salaha

Kral eder uluyum, gerçi biraz suluyum
Şimdi nekru barışdım, ben Türklerin kuluyum
Deyub kesdi.

Ey ahali-i kiram, kralı böyle avutturan ahu feryat ettiren, bilirmisiniz nedir?
Böyle hüner bizdedir, aşk adamı böyledir, hep siyaset böyledir!

Ey muhterem ahali, anladınızya hali, Türk eyle kili ve kalu şimdilik bu siyaset Hakkı Paşa'nın malı!!!

.....

- MUAZZAB KARPUZ KABUKLARI!-

Gerek hasbul kada ve gerek bil iktida bir ademe hiddet eden kişi- elbette bende onun ayağının altına bir karpuz kabuğu koyarım! -Kelam hayal etse meyle teşeffi sadr ider okuduğunu leyle nihayete kadar gider, isede heman aynen be bil fiil mevki tatbikte koyuverecek erbab cesarete tesadüf müşkil eder. Siyasiyetimizde ki teşviş ve infial veya idrak etdiğimiz derece-i kemal Bosna İstanbul sekanini bu mes'elede okadar ilerlemiştir ki heman hergün her sokakta ve her köşede kurulmuş karpuz kabuğu tuzaklarına tesadüf edilir. Dün divan yolunun bir pazar veya yazar yerinde görüldüğü vechile tavuk pazarında şöyle kelli felli, ince belli, ibrişim püsküllü kalınca telli amede-i hevayi çifte telli çakır keyf ile kufelinin arası kendi kisesinin maskarası, insaniyetin yüz karası bir şık sağ tarafa kandillice, sol tarafında inhalice selamlar vererek ilerlemekte iken birden bire tebdil-i istikamet ederek sol ayağı üstünde bir kere çarh ederek mahveri üzerinde bir zaviye-i münferice teşkil edercesine sallandıktan sonra hürriyet kıraathanesi önüne doğru bir yalpa ile dümen koparıp masa üstüne rampa etmesi bir oldi icra edilen tahkikatta muazzeb bir karpuz kabuğu tuzağına uğradığı anlaşılmıştır!

.....

-VAZİFEYE DAVET-

Aksarayın hor hor caddesinde horoldamak veya homordatmak mu'tadı olan ba'dı sürücülerle bargirlerinden murur ve abur gayr-i kabil ve sahibleri ise lakırdı anlamıyacak kadar mütemerrid ve kara cahil buldukları ecelden cadde-i mezkure adeta heyevan-ı ahuri halın iktisab eylemiş bulunduğu şimdilik mürur ve aburun tatil edildiğini müstemir mahalli daire-i belediyesi tarafından sokak başına bir levha talik edilkirse hiçolmazsa ol civar hayvanatı madardan bilmeyerek geçmek isteyen muhtirata iyi bir hizmet olacağı idaremize bildiriliyor. Binâen- âleyh daire-i aidesini kolera davet etmeden biz onları vazifeye davet eyleriz!

.....

-İLLALLAH BE...?!-

Raviyan şöyle rivayet ettiler ki şehir-i İstanbul'un Sirkeci civarı sakinlerinden tevkifi! kendisine Refik Ali! Rivayeten bikes ve bî yuaviye-i etfalı Şefik bir zat letafetmutad ile gayret latif ve zarif ve ondan sonrada nazif bir zat-ı muhterem karyetül kadi nam mesirede şems hikmetiyle meşhur bir doktora misafirliğe giderler, akşam olupta vakt-ı kerahet hulul eder etmez misafirlerine bir humma geldi zannına düşen biçare doktor merak etmeğe başladığından bir taraftan mumi ileyhimayı muayeneye İkdam ve bir taraftan diğer rüfekâyı sanatına haber göndererek konsoltoya ibram eyler. İş bu telaş-ı nağihaneyi hastalara his ettirmemeye çalışan doktor bir aşağı bir yukarı koşmakta bulunduğu bir sırada tekrara muayene için misafir odasına girdiğinde hastalarının yanında unutmuş olduğu iki buçuk kilogramlık ispirtonun yerinde yeller estiği cihetle binliğin bom boş ötmekte olduğunu görerek misafirlerinin daül kesvelden başka hiç bir illete musab olmadıklarının farkına varıp yüreğine su serpildiğini Kadıköy'ü mühbir-i mahsusamızın cümle-i müstahbiratındandır!

.....

-MÜDÜR-Ü MES'UL FUNDULERİ!

Biz gazetecilerin neyleyup ne işlediğimizi bilmediğimizden daha doğrusu bazı ahlaksızların aramıza karışmasından dolayı daima yek diğerinden daha şedid mukarrerata kesb-i istihkak eylediğimizden yan yattıkça çamura battıkça tatil ve sahibi ile müdür-ü mes'ulunun diğer bir gazete daha çıkaramamak üzre defatir-i divan-i ürfiye tescil edileliden beri okur, okuyamaz, anlar, anlamaz her sınıf müdür-i mes'ul kondularında fevkaleda yükseklik runimun olduğu Bâb-ı Âli caddesinde gelineçegine haber veriliyor!

-İNDAHTİTOP İFLASI!

Her aklına gelen gazeteçiliğe, her teşvik gören mizâhnuvistliğe yeltendiğinden dolayı kendisini ayine-i devde müşahede buyuran bazı mizâhimtrak! Gazeteciler top iflası indaht buyuracakları tahmin edilmektedir.

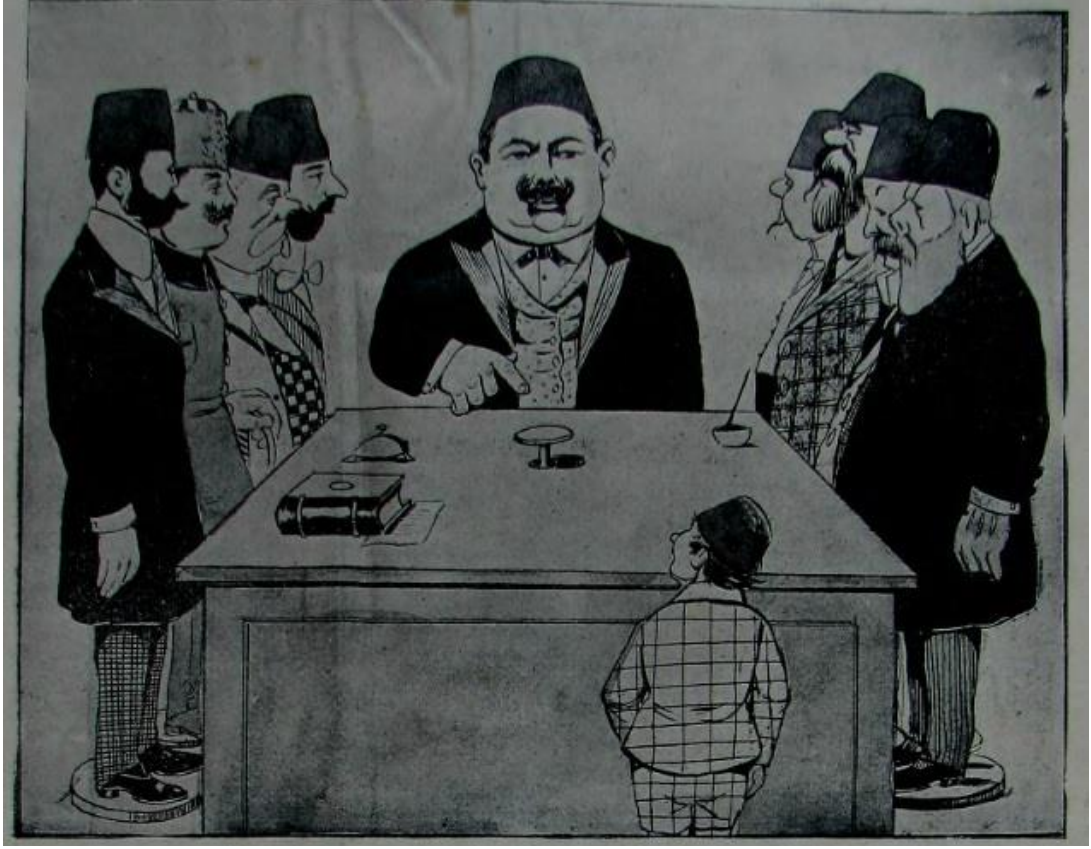
.....

Söylesem Tesiri yok, Sussam Gönül Razi Değil!

Daha henüz Rusya hududunda dolaşmakta iken güya tabialara sokulmuş kadar telaş ederek her an ve zaman daire-i aidesinin veya bu milleti emanet ettikleri emanet-i aidesinin nazr-ı dikkatlerini celb hususunda söz söylemek değil adeta âvaz

âvaz bağırdığımız kolare belay-ı azimi akıbet her tarafımızı sararak bütün Memâlîk-i Osmâniye'yi kıs kıvrar bağladığı ve bu hale karşı cihan ağladığı halde Hasköy nam karya veya mahalle ile Kasımpaşa'nın mezbele ve müzah rafatını tathir zahmetini ihtiyar buyurmamış ve hatta kimselere duyurmamış olan daire-i aidesi bazı harab-ül Hasköy tedabir-i lazimeye tevessül etmişsede Kasımpaşa ciheti hala koleranın çoğalmasını bekliyormuş!

NUMARA 5-38 AFACAN SAHİFE 4

Usta şışman o Ali: Ne sihirdir, ne keramet, el çabukluğu marifet, dikkat evladım şu düğmeye basar basmaz sağ taraftaki veliler sol tarafa, soldakiler sağ tarafa gelecek! Afacan-Usta başı! Adamları tebdil etmek hünerini çok gördük, asıl hüner beyinleri tebdil etmektedir!

-DEDİKİ, DEDİMKİ...?!-

İkdam: Fil hakika bugün pek büyük müşkilat idare içindeyiz

Afacan- Fakat bazı çeraid muhalefet etsem daha ziyade işğale çalışmamalıdır!.

Yine ondan: Evet Rumeli canımızdır

Afacan- Fakat Anadolunun hayatımız olduğunu nasıl inkâr edebiliriz?!

Yine ondan: Karadağ hududunda

Afacan- Artık intizam ve sukun başlıyor!

Sabah: Meşrûtiyet intizam perverlik ister

Afacan- Ha şunu bileydin?!

Yine ondan: Kolera kasıp kavuruyor

Afacan- Biz ise midelerde harman savuruyoruz!.

Yine ondan: Atina'da kilukal
Afacan- İster iste olsun badi zaman!
Alemdar: İngiltere ve Mısır
Afacan- Birini yut, birini ısır!
Yine ondan: Vedaide terneleri
Afacan- Bu mazereti kim korukları?!
Yine ondan: Tehditden sonra
Afacan- Teşdit gelir!
Yine ondan: Ticarete durgunluk
Afacan- Dimağlarda yorgunluk!
Tanin: Avrupa matbuatına ihtiyacımız var
Afacan- Mi dersiniz?
Yine ondan: Devr-i hazır hulul edince
Afacan- Devr-i sabıklılar hapyı yuttu?!
Yine ondan: Madamaki meşrûtiyet zarf içinde
Afacan- İstibdad koli postal edilmez mi?!
Yine ondan: Bir edebsiniz ta'rizinden Hakkı Beğ'e bir leke gelmez
Afacan- Muhalifler keyfe gelir ya?!
Yine ondan: İstanbul'un anladığı başka
Afacan- Başka memleketlerin anladığı yine başka?
Ziya: Feremed nebalet geç kalmış!:
Afacan- Hayırlısı olsun, diğer bir münasebetsizlikte daha çabuk davranıyor!
Yine ondan: Nek bini, bed bini
Biha Tevfik.
Afacan- Ha şöyle, nedir o gürültü patırdı ayol, işte en doğru yol?!
Yine ondan: Rusya'nın Bahr-i Siyâh donanması
Afacan- Başladı yüreğimin yanması1
Babalık: Tahfazhane mi kolera hânemi?!
Afacan- Yolsa adam öldürmek için bahanemi?!
Yine ondan: Malumdur kitahfahâne ismi ile müsemma olamk için
Afacan- Hiç olmazsa biraz münasebet olmalı ha?
Yine ondan: Vermemişler
Afacan- İki yüzleride kara olsun!

.....

CEMİYET VE MUHALİFLERİ

İdarehânemizde satılmakta olan (Cemiyet ve Muhalifleri) nam kitab siyaset meab Bâb-ı Âli caddesinde kitapçı İranlı Kasım Efendi'nin dükkanında iki guruş fiatla satılmaktadır.

-MELAHAT-

İsmi kadar güzel olan Melahat nameli roman yine kitaphânedede satılıyor karîn-i kirâma tavsiye eyleriz.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 6- 39 -23 Şa'ban Sene 1329 "Cumartesi" 6 Ağustos 1327 19 Ağustos
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi

Bâb-ı Âli Caddesinde Mesa-i Matbaasında Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paredir.Şimdilik Salı ve Cumartesi Günleri neşir olunur Mizah

Gazetesidir. Nushası 10 paredir

İşte bakınız tamamen temizlendi, artık birdaha leke etmemeğe gayretediniz?!

(Cevat Nuri- F.Houry- Havran, Bahri sefit, Hutbe, Manisya, Bahri Ahmer, Sina)

NUMARA 6-39AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Yandım ateşler eyvah seni gördüm görelî
- Bendenizi mi efendim?
- Sus herif silsile-i teşairane mi bozma!
- Rica ederim Afacan Beğ kime söylüyorsun, kimin ateşine yandın?
- Ah ah sorma, sorma bitiyorum!
- Vah evladım, bu yaşda ha?
- Hangi yaşda olursa olsun, on dördünü buldu mu hapı yuttuğunun resmidir?
- Hay kaltak hay?
- Sus işitirse gönderir!
- Nereye?
- Cennete, cennete!
- Ne diyorsun, muammamı söylüyorsun?
- Ooh pekala oldu, işte böyle ağı beğ kazı gibi düşünün!
- Aman efendim yine ne var?
- Daha ne olsun akıbet diliniz boğazınıza takıldı artık rahat oturunuz!
- Merhamet buyurunuz Afacan Beğ bizim ne kabahatimiz var, acaba efendimize karşı ne gibi bir küstahlıkda bulunduk? Şayed bilmeyerek bir hata ve sürç-i lisân vaki olmuşsa mazur görünüz!
- Bana karşı dilediğiniz hıtyatı kebire ve sağireyi işlemekte serbestsiniz, lakin dilinizi tutmadığınızdan, dolmaları yutmadığınızdan bu halleri başımıza getirdiniz!
- Rica ediyorum nedir sabah sabah bu kadar tekdir, biraz boşboğazlıkda bulunduksa kıyamet kopmadı ya!
- Nasıl, nasıl? Galiba siz işin layık olduğunu ehemiyeti takdir edemiyorsunuz, yarın bir şahıs zalim veya müstebid hakkında gerek alenen ve gerek kinayeten ve mecazen bir söz kaçırdınız mı başınıza kızılça kıyametin koptuğunu görürsünüz!
- Oda neden? Artık zalime zalim, haine hain, alçağa alçak diyemeyecek olduktan kellem askanilemi verir çıkarım dışarı, bu ne biçim hürîyet?
- Sus belki hürîyet isminde bir adem olurda kendisine tariz ettik zanına düşerek davaya kalkışır?
- A a üstüme iyilik sağlık bu nasıl iş?

- Bu gidiş, başka gidiş!
- Kaç paraya bu gidiş?
- Bu kindişin parası pulu yok, ölçüsü kantarı çıka!Anladınmı mösyö antika?
- Rica ederim sizde biraz sözünüzü biliniz, başkalarına ta'rizden korkarken beni alenen tahkir ediyorsunuz!

- Sen ve senin gibiler bu gibi tahkirlere bilir vel istihkak kesb-i liyakat ettiğinizden dolayı bundan sonra bütün müfsidlere, mürtecilere zalimlere, hainlere söyleyeceğim sözlere siz muhatab olacaksınız!

- İlallah be alemin zaliminden, haininden bize nede onlara aid küfrü bize fırlatıyorsun?

- Kanunen öyle lazım gelir!

- Odamı yeni kanunda yazılıyor?

- Yeni kanunan nasıl kesb-i istihkak etdinizse benim kanunumada öylece kesb-i istihkak etdiniz!

- Vay Afacan Beğ sizde işi büyüttünüz, evel siz kimsiniz ki kanununuz olsun, saniyen bu kanuna biz neden kesb-i istihkak etmiş olalım?

- Öyle ya nasıl her millet layık olduğu hükümete müstehak olursa her gazetecide müstehak olduğu kanuna nail olur, sizin gibi kendisini bilmez, gözünün çapağını silmez, cehaleti artar eksilmez şahsiyet düşkünü mazatacılarının sayesinde bu kanuna da düşünmeze çekdin, buna karşı benim kanunuma gelince kanunun lüğat manası adet demektir ben de bir haine hiddet ettinmi sizi paylamağa adet edineceğim, hiç olmassa bununla teşeffi-i sadr edeceğim?

- Anladım maksudını, ne kadar siyasi adamsın yahu demekki Ceza Kanununun korkusundan (kızım söylüyorum gelin sen işit!) olacak ha?!

.....

KÖTEK

Belayı ateşine mi, yoksa gayyayı felaketmi unutmaz bu harik hateman sözü bütün millet mekarib ecel şeklinde küller göklere çıktı, peşinden başladı hüküm etmeyedeşetli bir millet

Çakırpençe

- **KONFERANS!**-

İlim hıfzusuıya aşına sahibül kanaat velğina akilü elsufat vel kanikana! gayri Afacan layıkussena kolera afat-ı müdhiseni bir hakim gibi nazarı dikkate alarak,

tabib-i derya dıl asa bahr-ı hikmet dalarak İstanbul'un dikkatsiz insanına ve tahsiz harikizde sağanarı kolera münasebetiyle tedabir-i tahaffuziye itina edilmesi etibbanın dediği yola gidilmesi hakkında bir konferans i'tasını niyet ederek dün sabah erkence kalkmış ve sağına soluna bakmış daha henüz şehir emaneti memurlarının bile icrayı faaliyete başladığımda çıkmış ve derhal küpsuvar hiddet ve şiddet olduğu halde afakı İstanbul'u keş ve kezar ve teftişeden sonra Hasköy'ü ve Kasımpaşa üzerinde istap eder etmez sekam nezafettir inanın!!! Yüreğide hop hop etmiş ve almış aşık Afacan bakalım ne demiş?:

Ey Hasköy'ün sakinleri bir parça dikkat etseniz
Sizler dahi doktorların gittiği yola gitseniz
Yahut nasihat namına onlar ne derse fitseniz
Yazık değil mi hastalıklarla ölüpte bitseniz?!

Ey Hasköy'ün sakinleri bir parça insaf eyleyin
Omuz bile asa muhit damı saf eyleyin
Her meyveden, her sebzedden azade -i raf eyleyin
Siz modaya mikropsuz bırakma ithaf eyleyin

Ey Hasköy'ün sakinleri lazım nezafet şüphesiz
Gelse nezafethaneye gelmez o afet şüphesiz
Eyler emanet sizlere arz-ı nezaket şüphesiz
Kalmazdı dikkat etseniz bir şeye hacet şüphesiz

Ey Hasköy'ün sakinleri işte bu bir ibretsiz
Bir parça dikkat etseniz gelmezdi bu nükbet size
Doktora arz-ı inkıyaddır en büyük hikmet size
Mikropdan mahfuz olun işte düşen gayret size

Ey Hasköy'ün sakinleri dikkat ile kuş eyle kuş eyleyin
Her halde o mideyi bir parçaçık boş eyleyin
Ama demem ki sizlere şebani serhoş eyleyin
Gitsin kolera ol zaman isterseniz düş eyleyin

Ey Hasköy'ün sekan handani hemen sen çok paşa
Soğuk sular dökmek gerekmezdi fakat sıcak aşı
İbret alır belki bu halinden senin Kasımpaşa!

NUMARA 6-39 AFACAN SAHİFE 3

Bu pis liman mundar sokaklar var iken baştan başa

Ah ey Bizans sakinleri dikkat gerektir evlere
Hiç bir zaman haince mikrop girmesin arayer
Limonu eksik etemeyin, sordum tabib-i eşhüre
İsterseniz sizde alın bu konferansı ezbere

.....

- HAYDİ BEŞ?! -

Eski (yeni cami) çivarında veya tabiri diğerle Pişgah camii cedide pek eski bir zaman-ı kadimden! Biri dört adi bir tek metalik mukabilinde kolaycacık derdest olunabilen ve bir hayli dermandanan tarafından bile pek zorca yenen, tam name-i taafün atsamanada sıkılmadan ve bila tereddüd şiş kebab!!! Dinen ölü eti hasta eti mamulatından elmalum vel meşhur canlı kolera davet namelerinin çabıçayına oralardan Tahtakale çivarına doğru seyar bir halde dolaşmakda ve ma'huz -haydi beş, haydi beş!- Şerbetleri! de bu yanıkların canlarına ulaşmakda oldukları eclinden koleranın memleketimize (Hafazanallah) ikamete niyet ettiği veya etmek üzere bulunduğu söyleniyor ol vebal alarravi!

.....

-AHVAL-İ İRAN ÇI KUNE-İ,-

Rivayetlerin rivayetine inzimam eden hakilerin hikayeti üzere memâlîk-i İran'ın şehri şehir Tahran'ına iki yüz elli fersah mesafede kain-i hemedan nam kasabayı bila harb ve darb zabt ve işgal ve naize-i fesadı işgal eylediği Rusya ajanlarının işar deruğ paroranelerine itafen Ceride-i Osmâniye'de dahi meşhud basire-i ibret alan Şah zalim -i bi ve müstebid devranın serdaranından salaradevlenin dahi manadiğer aynı zehrabei eclî nuş edeceği şehrimiz mehafil İran yanında rivayet ediliyor ve Afacan dahi can-ı gönülden inşallah ediyor!

.....

VE DAHİ YİNE RİVAYET OLUNUR Kİ ŞAH-I MAHUD

Adalet mahsudun bu sırada kırdığı yumurtaların kırkı geçmesi ihrar-ı İran fena halde iğdab etmesi eclinden fedakâran ve bahtiyarandan mürekkeb bir heyet-i muhteremenin an-kârib-i evvel Kızıl Sultan -ı sabikî tîğ ve hanverden mamul armalı bir bayrak ile istikbal ve kelle bî insaf ve bî izanini koltuğuna vererek gayıy-ı

cehenneme göndermeğe karar verdikleri memnuniyetle haber alınmış ve Afacan duacıları tarafından amin duası afaka salınmıştır!

-DÜELLO MERAKLILARINA!-

Men olundukca hırs-ı iştihayı artıran ve şehrimizde de (yalnız daveti) moda almağa başlayan bu hareket-ı kepazekaraneye şimdiden idman etmeğe himmet eden yumurcakların eser-i himmet ve gayretleriyle bir çok harikmande tahta parçaları meç yerine istihmal olunmağa başladığından Ebussuud caddesinde tahta şakırtısından geçilmiyor!

.....

Kolera korkusundan girftar-ı illet cuî olup açlıktan inim inim inlemekde ve kendi kendisinin hareket-ı nebisisini dinlemekde bulunan midelere cenab-ı hak ecirler sabırlar ihsan buyursun, bu sırada bil cümle mekûlat ve meşrûbat ahz ve ihtasında durgunluk his eden bazı esnaf satışlarının temini izdiyadi için metalarını hılt ettikleri mevadı ecnebiyeden belli belirsiz bir hale gelen halis tereyağı gibi karışsız su bile bulabilmek müteassir bir hale geldiğinden emanetin nazar-ı dikkatine emanet eyleriz.

.....

-SERGİ! -

Ramazan-ı şerifin takribi hasebiyle iktisab-ı nezaket etmesi pek tabii bulunana mideleri kolera mikrobundan mauhafaza ve siyanet vücudi şiddet-i haretten sonra baş göstermesi muhtemel olan burudetten hıfz ve himayet emeliyle hanım ninesi Cadalozdan aldığı bir nasihat-ı hekimaneye tabiyet etmek isteyen Afacan karîn-i kirâmına bir hizmet-i müftehire olmak ve münasebetle kiseciği yariye kadar bari dolmak üzere iş bu mah-i zişan-ı bereket nişan hürmetine enva-i me'kulat ve meşrûbat ve melbuşat üzerine bir sergi kûşad ve en nefis levâzımât-ı bedeniye ve mideviyeyi son sütününde arz edeceğinden karîn-i kirâm sergimizi görmeden levâzımât beyi ve şirasından hazer eyleyeler!

Ticaret ve ticarethânesi ğıl ve ğıştan hali ve emtiası sırf Osmanlı mali olan tüccaran mağazadan ve hamiyetperveran serien idaremize müracatla ol sütun srgideki yerlerin pileyeler ve-sselâm ya ahaliyu-ıhavas vel avam vel haifinülmukarib vel hevam!

.....

- NAKUS ADEM!-

Her işi bektaşi sırnını andıran, elinin erişemediği her çanaga burnunu bandıran hucum ateşfeşeniyla eşrefleri utandıran bektaşi sırnı müellifi cenab-ı Elif Rıfkî

tarafından (noksan adam) namında neşir edilen bir mecmua -i işar Fecr-i Atiyi afile ithaf ve işar edilmişsede fecr-i mezkur azasında bir kısmının kırık dökük bir halde bulunması ve bir kısmında beyni dönmesi eclinden ruy-i kabul görmemiş ve binaenaleyh tavuk pazarı şirasında tavsiye edilmesi zımmında müellifi tarafından aşık Kerem hazretlerine bir istidaname gönderildiği mesmuzumuz olmuştur!

.....

-HİMETÜL RİCAL TEKLAUL CİBAL!-

Şehr-i emin sabıkının noksanı himmetiyle emin-i lahikin şayan-ı takdir hizmeti arasında bir mukayese yapmak sevdasına düşen erbab-ı meraktan birisi dünki gün umumi bir su bilime ve asit fenin banyosuna nail olan Hasköy nam mahalle giderek ve olunana himmeti seyr ve tamaşa ederek avdet etmiş ve doğruca idarehânemize uğrayıb- bundan bir hafta evvel düz ovalarda bile bir karınca meşy ve hareketiyle nazan ve har aman dolaşan koleradan sokakta düşenlere yirmi dört saat sonra ulaşan müfettişan ve çavişan emanetin bugün Hasköy tepelerinde, Kasımpaşa zirvelerinde keklik asa sekmede ve her tarafa mizad taaffün gereçler ekmekte olduklarını kemal-i memnuniyetle gördüm-derdimiz Afacan tarafından "himetülrical teklaul cibal" kelâmı hakayık ittisamıyla mukabele edilmiştir!

.....

Ve dahi arz ve beyandan müstağini olduğu üzere harık hanemansuz münasebetiyle açıkta kalan, evleriyle beraber yürekleri de yanan yersiz yurtsuz bî yuvayegan ve biçare kanan, bir kısı mühimmi beytutet edecek kiralık hâne bulamadıkları veya buldukları halde ev sahibine rızasınî tahsile muvaffak olamadıkları hakkında varid olan evrakı iştikaiye üzerine muhterem vatandaşlarının arz hizmeti vecibe-i zimmet bilen Afacan tarafından bu babda içra edilen tahkikatta fil hakika bir çok mahalatta boş ve kiralık hâneler kesir isede bedeli içare kondularının harik münasebetiyle yüzde elli derecesinde fırladığı anlaşılmış ve bu gibi ashab-ı emlakın hamiyetine!!!? Şaaşılmışdır!

.....

- DEDİKİ, DEDİMİKİ...?!-

Sabah: Arnavutluk hakkında mühim bir tebşir

Afacan- Ancak hükümetle Arnavutluk'un anlaşdığı zaman edilebilir!

NUMRA 6-39 AFACAN SAHİFE 4

Şaha mahlu: Vay benim başım?! Ele almışsan serdar-ı men?!

Afacan-yoh dadaş hiçmerak eyleme kinen ikinçikramiyenide üzüne
tapşırım!

(İran meşrûtiyet ordusu, İstibdat-ı teslim bayrağı, Şahı mahluh'a istibdadı)

Yine ondan: İntizam ve tesik idare

Afacan- Ancak ahval-ı ruhiye-i memleketi tamamen mukdir bir kabine ile
mümkün olabilir!

İkdam: Hiç bir memleket yok ki büyüğü, küçüğü, fakiri, zengini umuman
kumar düşkün olsun.

Afacan- Bin nefsimi tecrübe buyuruldu efendim?!

Yine ondan: Rusya çarı Kırım'da

Afacan- Kırım'da mı, ıskırım'da mı?!

Çifteci: Mesala Fıransa'nın Hamburg şehrine

Afacan- İşte çiftçiliğe ait mesaili bırakılda böyle işlere karışanın vay hali budur, koça Hamburg'u Fıransa'ya mal ediyordun ki Almanlar işdirse ilan-ı harb ettiklerinin resmidir, biraz daha dikat çiftçi dayı!!!

Tanın: Patrikhânelerin müstediyaı

Afacan- Bu müstediyaın da ardı arası kesilmeğe başladı ama hak sonu hayır eyleye!

Yine ondan: Hemze-i vasl mes'elesi

Afacan- Artık kat edilecek zaman geldi.Sonra mes'ele medreseye düşerse onu almak zor olur!

Alemdar: Siyaset maliye ve mecburiyet tasarruf

Afacan- Kibaset haliye ve mahcuriyet tefelsüf vezinde bir cümle -i bî mana olup halen ve elan ne demek olduğu anlaşılamamıştır!

Yine ondan: Bu seneki bütceyi kapatabilmek için

Afacan- Muhalifinin ağzını kapatmak usuluni öğrenmiş olmak lazım!

Ziya: Kabinenenin istifası etrafında

Afacan- Yıldız! Böceklerimi dolaşıyor?!

Yine ondan: Beyazıddan Taksime tünel

Afacan- Ha göreyim sizi şu memleketin altında girib üstünden çıkabilirmiyiz?!!!

Terbiye: Lulililmurabı lu magrifet rabı"

Afacan- Hakkınız var.Her işin başı terbiyedir, kimisli şurubatlı eşkeniye

Giresun: Marifet emr-i hayriye mümanatda değil müaventtedir

Afacan- Ona şüphe yok fakat...!

.....

-CADALUZ'UN DEVESİ!-

Ramazan-ı şerifde intişara edecek ve yirmi paraya satılacak olan bu namdaki siyasi, mizahi ibret amiz hacmi küçük, manası büyük kitap taştra bayilerine on beşer paraya gönderileceğinden arzu eden muhterem bayilerimiz bedelini peşin göndermek şartıyla şimdiden siparişatda bulunmaları icab eder!

.....

-CEMİYET VE MUHALİFLERİ-

Fiyatı iki guruşdan ibaret olan bu kitap mükemelin İstanbul'da yeğane satış mahalli Bâb-ı Âli caddesinde İranlı kitapçı Kasım Efendi'nin kitaphanesidir bedeli peşin göndermek şartıyla taşra bayilerine altmış paradır.

.....

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Fuat Hulisi Beğ Efendi'ye:

Bu gün Alaturka altıya kadar idarehânedede teşrifinize muntazırız.

Taşra bayilerimize:

Temuz hesabına şidetle müntazırız!

Dibre-i Balada sarraf Abdullaziz ve İsparta'da Yusuf Ziya Aladdin Efendilere:

- Serian hesaplarınızı bekliyoruz!

Para göndermeyen abonelerimize

Daha bekleyelim mi...?!

Tekfur dağı muhasebeci-i cedideyi Zahid Beğ:

Biraderiniz afiyet haberinizi bekliyoruz!

Eskişehir'de Ahmed Necati, Kekbozada Mahmud, Nazilli'de Şakir Efendilere:

Temmuz hesabınız alınmıştır:

.....

Müdür-ü Mes'ul:Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkar Matbaası

.....

Numara 7- 40 -26 Şa'ban Sene 1329 "Salı" 9 Ağustos 1327 22 Ağustos Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri Afacan

Her husus için idareye müracaat edilmelidir

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numaralı Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Çan Çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlik-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Posta ücreti verilmemiş mektuplar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paradır.Şimdilik Salı ve CumartesiGünleri neşir olunur Mizah
Gazetesidir. Nushası 10 paradır

Afacan- İle beratlı!Üste İstanbul'u bu yüzle! mi geleceksin?!

NUMARA 40 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Baksanıza biriniz buraya geliniz!
- Ne var Afacanım!
- Oda kim?
- Sözü, sohbetini bilen her sofraya giren başına akıbetlere gelen, ceza kanuna hakimana gülen, müstebidlerin kafa kemiğini delen mini mini çiruz köleleri!
- Oo beğ sen misin?
- Kulunuzum, kölenizim, bendenizim Abd-iaz'af ve ehkirinizim efendim!
- Aman bu ne müstebidane söz?
- Bilakis efendim gayet mütevaziane arz-ı mafizzamir ediyorum!
- Yok yok, bu sizin sözlerinizde bir buyi istibdat istişmam olunuyor
- Aman efendim merhamet buyurun, hiç böyle nazikane, mütevaziane sözlerde öyle bir koku his edilir mi?
- Yok yok bu kelam devr-i sabıkın ma beyni işidir ve-sselâm!
- İnyet buyurunuz paşam?
- Sus kabul etmem münasebetsiz herif ben nasıl paşa olurmuşum, neden öyle münasebetsiz bir unvana kesb -i istihkaka etmişim? Ne Silahiyetle beni tahkire kalkıyorsun!
- Aziz beğim her kes paşalığa nailiyet için günde dokuzyüz defa fesini havaya atarda zat-ı devletiniz niçin kabul etmek istemiyorsunuz? Niçin fazla olarakda tahkir telakki ediyorsun? Hiç bu kadar latif, munis, şaşadar bir kelime el fazı tahkiriyyeden madud olabilir mi?
- Daha Meşrûtiyet'in dördüncü senesinde bir adam nasıl paşa olabilir madamaki devr-i sabıkta alınmış paşalıklardandır o halde nasıl kabul edebilirim?
- Çok şey her kes paşalık derken ağzının suyu akıyordu, abenim Afacanım siz niçin kabul etmiyorsunuz Afacan Beğ olmaktansa afacan Paşa olmak daha âla bala bir mevki-i müstezna değilmi?
- İstemende istemem, madamaki bundan sonra tahkir tarz-ı telakkiye göre imiş bende gider istidayı bastırırım seni matbaa kapısına astırırım
- Eyi ama nasıl olur efendim paşalık elfazı tahkiriyyeden değildir Benim maksadımda sizi tahkir etmek yokdur.!

- Buda lakırdımı? Benim haiz olmadığım ve olmayacağım bir unvanı vermek behemehall istihza ve tahkir sayılır!

- İşte burada yanıldınız!

- Neden?

- Öyle ya haydi bu gün paşalığı haiz değilseniz yarın olabilmeniz müstebadmıdır?

- İşte bende bunu söylüyorum ya hiç bugün beğ efendi ağa olan bir adam yarın nasıl olurda paşa olur, devr-i sabık olsa her ne ise damdan düşer gibi iri kıyım bir irade ile insan en büyük bir paşa olurdu. Fakat Kanun-ı Esasiye muğayir olan iradelerin bile sahîh olamayacağı bir zaman meşrûtiyette bu nasıl olabilir?

- Doğru amma....!

- Aması falan yok madamaki bu mümkün değil, o halde bu tahkiride geçerde iftira şeklini bile alır!

- Ayağınızı öpeyim Afacan Beğ?

- Ne yapayım birader. Kanunun hükmü bu. Madamaki bende olmayan bir şeyi bana isnad ediyorum bu mes'ele hiç bir vakit iftiradan kurtulamaz!

- Beğim!Elfazı tahkiriyyeden birisiyle olursa ona tahkir derler. Kendinde olmayan muayyibatan birisini isnad edersem oda müfteriyattan olur. Paşalık muna makis olamaz merhamet buyurunuz.!

- Bak şu koyun kafalı, kuş beyinli kişiye ulan sen paşa dedikçe işidenler beni devr-i sabık adam zan etmez mi?

-Ederse kıyamet kopmaz. Devr-i sabık adamı denirse siz tahkiri mi edelmîş olursunuz?

- Öyle ya oda elfaz-ı tahkiriyyeden dir bir adama devr-isabık adamı yahut ricali dedinizmi, zaimlik, gaddarlık, müstebidlik, hafiyelik hepsi tahtında mündemiç!

- Vayy kuzum Afacanım ben sizin kendi bendaganınızdanım, madamaki bilmeyerek bir kabahat ettim bu defalık bari afv ediniz! Hem belki beni Allah söyletmiş olur da yakında paşa olursunuz!

- Hâlamı tahkir?

- Niçün tahkir olsun a benim efendim iktidarınız var, liyakatınız var, bu kadar zamandan berisiyaset içerisinde yuvarlanıyorsunuz belki Sadr-ı a'zam olursunuz!

- Gördüm ki Kanûni müdafayı, işte böyle mantıkî sözler insanın hoşuna gider!

- Hepsî böyle denk gelmez bazıda boşuna gider!

- Yok artık ben sana emniyet edebilirim. Hakımızda ikame-i dava eden olursa müdafaya seni göndereceğim hiç olmasa müddeinin hoşuna gidecek bir söz bulupta davasından ferağat ettirebileceksin!

- Elimizde bir bu silahda olmayamış iki bayrama kadar annemiz ağladığının resmidir!

- Daha iyisi arakadaşlık bir kontrat yaparız, basarız yek diğerimize kolayı dünyda görsün kepazenin alayı!

- Zaten kışta yaklaşıyor bir darb-ı misalde uydururuz!

- Nasıl?

- Mizahçıların düşkünü bir yerini söker kış günü.

.....

KÖTEK

Bir takım cahil enayi serserio baş ile taht-ı istibdadı istirdade kalkup dangalak, himmet-i ihtar ile kalktı vücudu ansızın düz hande taht-ı şidade oturdu şahe bak?!

Çakırpençe

.....

- KONFERANS-

Ramazan-ı şerifin şer fehlûli öbürlerin kabuli, tiryakilerin eser-i zuhuli etime ve eşribenin itam ve fehuli Afacan Beğ'in ırk-i gayretve hidamatını celb ederek ve nefan lilâkin balık pazarına kadar gidrek sünbül bedest istihzar-ı meydan kar-u zerayı tenk eyleyen iğvat ve kethudayan teneke teneke tereyağı, yani başında külaç bağı, daha üzerinde şeker kabağı olduğu halde kulları kavun ve karpuzlarından daha sulu velhasıl Ramazan hazırlığıyla meşgul bir hayli Allahın kulu müsadif nazar-ı dikkati olur olmaz hemen oracıkta ki şeker çuvalının üstüne çıkararak şol vech ile irad-ı kelâm ve ifham -ı meram eylemişte demiştirki:

Ey ağzının tadını bilen, ağzımı, burnunu ipek mendille silen, inkilabat-ı müteaddide ile kendisine gelen debdebede ve daratı biteriz eksilen İstanbullular!

Bilirsiniz ki nimet külfet mukabildir sizi bu nimetlere nail eden Anadolu ve Rumelidir, sabah kahvaltısı balkı yumurtası akşam

NUMARA 7- 40 AFACAN SAHİFE 3

nevalesi sağır dildir, bunları unutmayalım, şükür etmeden oruç tutmayalım. Bu levâzımât maduyeyi yalnız yutmayalım!

Ey muhterem İstanbullular! Müsavatın ne edemek olduğunu bilirsiniz bu nimetleri düşünerek yersiniz sözlerime gelirsiniz Haksız mıyım ne dersiniz?

Ey muhterem İstanbullular artık sizinde Anadolulardan Rumelilerden farkınız kalmadı parmaklarınız bal küplerine dalmadı sizinde verginiz temettunuz var sizinde kalbinizde vatan duygusu yaşar. Öyle ise dinleyiniz ey ashab-ı elservet vel akar!

Dersaadette harikmande memurin atikadan amelmande gerek yabanda gerek ummanda vel hasıl bu fani cihanda ne kadar erbab-ı ihtiyaç varsa düşünelim onlarında imdadına yetişelim Ne için yalnız yeyüp te şişelim?

Ey erbab-ı fazl ve ğına Allaha hamdu sena, hepimiz hal aşita lazım bize her zaman muhtacına itina!

.....

-ENSON KEŞF OLUNAN MUHTERİATINDAN-

-TAHTA KEHLESİ İLAÇLARI!-

Nara atarak korkutmak suretiyle tahta kehlelerinin firarini temin etmek usulu:

İş bu usul muhter-ışehir profösör Ali Tefvik Beğindir! Birebir tutup dişlerinin kamaşmasını temin için kehle merkumenin ağzına limon ve koruk sıkma usuli!

İş bu usuli mucid ğaributedbir Hacı Zahid ağanıdır! Hedefi şaşırtmak için gözlerini hadeke-i basiriyle tabir olunan mahalline kırmızı biber saçmak ve ekmek usuli!

İş bu usul-i atik ise laedri imzalı bir zatın olduğu pazar yerinde mestur olup inanmayana gavur olur deyu muharrerdir!

- İNSAN KEHLESİ İLAÇLARI-

İş bu hüveynatı munisenin aksam-ı olup beynuel avam macar akyavaş pehlivan, azaman, enseleme, bülbül, yiğt kuşi, gibi bir takım fasılaya ayrılmışsada umumune birden ufaklık tabir olunur!

İmdi bu hayvancılıklarla insanları yek diğerinden ayrıca yaşatmanın kabil olduğu iddia-i hamına kalkışan bir doktora karşı cenab-ı babatahir mahbeste buldukları zamanında bu ibdidayı bir takım fenni ve mantiki cevaplarla def'a muvafik olarak yalnız fen saydı kakında ilmül enseleme! ve fenni firari hakkında (çiva) usulunu tevziye buyurmuşlardır!

PİRE İLAÇI!

Hüveynat çarpadan olan hayvancık ise İstanbul sokaklarında kesretle neşvü nema bulur.serseri kahvelerinden paşa konuklarına kadar sokulur muazzeb zevbebe çapkıya ijimnastik ilminde yed tuli sahibi olup kendisne izafetle bir takım tozlar! içad ve kiremit tuğla esintileriyle takıldı ve berbad edilmişsede mumi ileyhin vurudunda ar-ı firari ihtiyardan başka çare yoktur!

-BİR KADEH VİSKİ!-

Yemen illerinde Üveys Karani asa hayli zaman geştü gezareden bir zat-ı acibussıfat olsaha-i harkatların tehvin -i mesaib ve alami için aralık aralık beş on paralık viski içmeğe alışmış ol illa ingilemesidir et ile iyice tanışmış bulunduğundan İstanbul'a gelir gelmez viskiden maada meşrûbat sairiyeye ehemmiyet vermeğe başlamakda bulunduğu sırada viskinin menafita tuhsasından dem vurarak sodasıyla içilen bir kadeh viski ile bir mahallesi serhoş olabildiği gibi arzu ederseniz bir aya müddet mezuniyetinizi sekran sekran geçirebilirsiniz-kelam mübalega karenesini işiten ehl-i dil bir zat bu gün Yemene müteveci, hen hareker etmiştir.

.....

-MEYHANECİDE KALDI!-

Geçen gün parasız sarhoş olabilmek sevdasına düşen bir kaç kopuk bir meyhâne davarları kopuklardan daha kopuk olan sahib-i meyhâne her nasılsa müşterilerden daha ayyaş olduğu ecilden kadehler kızışıp müşterileri sızışmağa başladığın dan içlerinden birisi- ben şimdi bir oyun oynayacağım. Haydi hepimiz gözlerimizi bağlayalım kör ebe oynayalım. Kim tutulursa mesarifin hepsi ondan olsun-der ve meyhânecinin kulağına- sen aldırma benim kayfim böyle gelir şimdi sana en zengini tutacağım -der ve kafası telli meyhânevide bu oyuna gerdan dadei inkiyad olarak çırağıyla beraber müştrileri gibi gözlerini bağlatmaya muvafakat der oyuna başlanır. Meyhâne da koşuşan koşuşana. Bir aralık ayak patırtısı işitilmez olur nihayet bir el meyhâneçiyi yakalar gözler çözülür, meyhânecinin yüreğide çözülür, ne baksın ne meyhânevide nede müşteriden eser ve ne de havyar keser kimse kalmamış yalnız sim siyakı yakasından sarılmış olan Karamanlı çırak alık alık usta sende kaldı!- der!

.....

AKİBETİ POSTUNA TARAMIŞLAR-

Bulgarların keleşî, eşkiyanın kebeşî, kapudanların şeşbeşî, canvarın bir eşi yani vardar güneşî! Nam herif şekavet etsem şimdiye kadar zulmetten bî istifade kuyruklu yıldız asa bir çok ecramı ulviye ve süfliyeye kendini çarparak mahvu harab etmekte iken akibet müthiş bir hasuka uğrayarak bir daha doğmamak şartıyla uful ettiği vasıl-ı sem memnuniyet olur olmaz eşkiyayı sairenin dahi bu gibi akıbetlere nailiyetlerine dualar edilmiştir!

.....

Topatan kavunu tarafından şehr-i emanetine takdim edilmek üzere idrehâneye tevdi edilen istidaname suretidir.

ŞEHR-İ EMANET CELİLESİNE

Defol kolera dikatlu nezafetli efendim hazretleri!

Cariyeleri on asl Tekfur dağı olup asırlardan beru bu şehri pür iştiha aramu hak carianemde her kes mecbur-i ihtiram iken zat devletleri mevki emaneti teşrif eder etmez bir çok senelerden beri göz aşinalığımız eksik olmayan çavuşan emanet nazarında gayet müstahkir addolunarak sepet sepet, küfe küfe denizlere sevk olunmaya başladım. İktisab ettiğimiz hürriyet ve meşrûtiyete istinaden esbab-ı nefiy ve tebidimi sual etmişsemde yumuşak ve cıvıklığın ileri sürülerek adeta kolera mikrobu dereke-i sefilesinde bulunduğu ifhama kadar cesaret ediliyor. Halbu ki emsal-i acizanem olan bir takım sebzevat ve nebatat cariyelerinden daha yumuşak ve cıvık oldukları halde her nedense iltimas olunarak haklarında hiç muamalede bulunmadıklarından ya onlar hakkında da emri tanzifat ve tebidatın tatbiki veya cariyelerinin de hür ve serbest bırakılarak meftunu bulunduğumuz müsavatın te'minini istirham eylerim olbabda emin olki sakinlerinden topatan cariyeleri

.....

- MEĞER Kİ CEZA KANUNU ESKİDEN DE VARMIŞ!-

Vaktiyle ihtisab ağası meşhur Hüseyin Ağa okkalı dirhemli her hangi sınıftan olursa olsun küfür etmeyi men eder ve küfür edene yüzlerce değenek vurulmasını emreder bundan en çok mütessir olanlarda balıkçı, kayıçı, arabacı, esnafı olur ve dinin kanunuda cay-ı tatbik bulunur. Kim bilir kaç defa iş bu perhizi bozarak dayak ziyafetine çekilen bir ermeni balık tuarkan oltadan kaçıp mandır mandır kendisini oynatan balığa küfür edeceği zaman değnek aklına gelip: ağzını öpeyim balık anlarsın ya?! Demiş!

NUMARA 40 AFACAN SAHİFE 4

Bir hararetili: Vay anam vay, bir içim su, insan şerbeti ağzınanı döküyor, yok sanamı? farkında bile olmuyor?!

(Cevat Nuri- F. Houry- On paraya soguk buz gibi)

!-DEDİKİ, DEDİMKİ....?

Salah: Sadr-ı a'zam hazretleriyle Dâhiliye Nazırı Beğ Efendi hazretlerine:

Afacan- Ve dahi arz-ı hulus ve-sselâm mahsus badinde inha olnur ki Salah arkadaşımıza dokunmayınız!!!

Yine ondan: Yunan değil yalan memleketi

Afacan-Ne yapsınlar abirader huy canın altında ve o tabiat onlara pedermededir!

Hakikat: Hürriyetin son nefesi

Afacan - Sus çenen birtine, ne vakit doğduda ne zaman ölecek?!

Yine ondan: Diz boyu rezalet!?!

Afacan- Peki kimde o kabahat?!

İkbal: Haysiyet matbuat

Afacan-O nunlamı ayol? Eski köye yeni adet mi çıkarmak istiyorsun?!

Tıraje:Gelbuse-i aşk
Afacan-Tevekkeli değilmiş kokusunu işidir işmez tatlı bir baygınlık geldi!
Yine ondan: Sen inledikçe
Afacan Ben koleraya tutuldunuz zan ediyordum!
Babalık:Meb'ûslarımız
Afacan-Hiç çalışmadılar diyeceksen haksızlık etmiş olursun?!
Yine ondan:Bu satırları yazacağım zaman çok düşümdüm
Afacan-O belli hiç düşünmeden yazmış olsa idin Meb'ûslarımız aklına gelirmiydi?
Yine ondan:Meb'ûslarımız ayrı ayrı farklara mensub olmaları hasebiyle
Afacan-Hepsinin başıda hırkadan çıktığı yok mu demek istiyorsun?!
Yine ondan: Devenin akıbeti
Afacan-Sen Cadaloz'un Devesini görde deve akıbatlerinden akıbet beğen
Yeni gazete: Kesik baş
Afacan-Kim bilir han Koroğlunun kesdiği aşık Garib'in başıdır?!
Yine ondan: Tekzib kolayımı!
Afacan-Onu sen daha iyi bilesin ger kedur!
Alemdar: Alemdar ve din şükran
Afacan-O bir alamdara söylemiyorsun hakın var yok kendin için demek istiyorsun dur biraz düşüneyim!
Yine ondan: Kabine istifa etmiyor
Afacan -Ya ne bekliyordun düdüğün?!
Yine ondan:Veliaht saltanat hazretleri Berlin'de
Afacan-Daha gitmeli evlerinde!
Salah: Vardar güneşi battıktan sonra
Afacan-Peyklerinin de gurub ettiğinin resmidir!
Yine ondan: Ahalinin eşkıyaya karşı bu nefreti varken
Afacan-Tabib müfrezelerine lüzum bile yok mi dersin?!
Yine ondan: Zavallı İran'ın başında
Afacan-Zehirler var aşında!
Yine ondan.Yunanlılar el çabukluğunda mahirdir
Afacan-Yalnız onda mimahirdirler, gel de o palyakalardan burada görmeden alıyor dinleri matahlara bak!

Yine ondan: Kerid pare çantası olsaydı çoktan gittiydi

Afacan-İki kat zincirle sahibinin boynunda takıl olduktan kelim biraz zorca?:

Ziya: Millet odalete susamıştır

Afacan-Bu kadar ihsan ile karnını doyurursa tabii değilmi ya?

Yine ondan: İnsanlar memurda olsa, hakimde olsa mülk değildir

Afacan-Fakat mülküne varıncaya kadar insanlığın derecatı müteaddideri ve hatta envar-ı çeşayidi! vardır!

Yine ondan: Yeni Kanun-i ceza

Afacan-Rabbim cümle ümmeti Muhammedi muhafaza buyursun!

İkdam: Fukarâya müjde

Afacan-Zenginlik yasakmış?!

Yine ondan: İki başlı çocuk

Afacan-Bizim bir başımıza gelmeyen kalmadı o iki başıyla ne yapaçakmış?!

.....

Müdür-ü Mes'ul Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkâr Matbaası

Numara 8--41- 2 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 13 Ağustos 1327 26 Ağustos
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri ve Musaviri: Afacan

Her husus için idarehanemize müracaat edilir

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numaralı Daire-i Mahsusadır

İşi gücü çan çan

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için 12 Franktır

Abone bedeli peşinen gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nushası 10 paradırŞimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur Mizah
Gazetesidir Nushası 10 paradır

Almadlar: Kadı kalır oldular! Hani inkılabı hürriyetimize ne getirmekte değil
muhafaza etmektedir?!

(Cevat Nuri -F.Houry- Ya hürriyet ya.ölüm)

NUMARA 8-41 AFACAN SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ooh, Elhamdulillah bu günlerede kavuştuk, hemen Cenab-ı Hak cümle ümmet-i Muhammed'e ağız tadıyla vucud afiyeti ihsan buyursun!

- Amin tontonum amin, hepsinin başı o!

- Hemde ne sırasına geldi ya.Kolera içinde pek mukaddes bir perhizdir!

- Zaten öyle degilmi ya? Ahkam diyenin, her hepsi bir takım menafi-i maddiyye müstezimidir!

- O cihetin efham ve tenbihi vaiz efendilere aiddir biz kendi vazifemize bakalım!

- Sahih vaiz dedikte hatırıma geldi, geçen senelerde bir takım ümmi vaizler! Meydan almıştı, cer mesalikat için ağzına geleni söyler, önünde celilin tercümesi Babadağı, mızraklı ilmihal, Derikta şerhi, Beni İsrail hurafatıyla malamal hikaye kitapları, olanlarıda bari doğru okuyabilmek şerefine nail olsa ama oda yok yalnız:

Alam-i eali iledir şevk-i ehali

Afakındır eylerse zemin handelere eyler

Kabilenen öteye, beriye hükümete, muhakeme akli erer ermez verir veriştirir (Allah cümlemizi islah eyleye) ye bastırır, metalikleri deceb eder etmez haydi öbür camii şerife, bari bu sene bu kilerin münasebetsizliklerine meydan verilmesede hikemiyat-ı ulviye-i İslamiyeyi tamamiyle müdrük ve mukdir vaizler dinlese?

- Ona hiç şüphe etme. Zamanın nezaket-i siyasiyesi ve idariyesini tamamıyla müdrük, din-i mübin-i ulviyemizin gevamid ve de kayikine vakıf bir Şeyhulislamımız var elbette. Bu cihetleri bizden daha alâ düşünür!

- Bende öyle ümid ederim!

- Ay sen oruç tutabilecekmisin yavrum?

- Ne diyorsun? Buda sual mi? Elbette tutacağım. İnsan müntesibi olduğu mezhebi mukaddesin icabat-ı fiiliyesinde bulunmazsa ondan daha aşağı adam tasavvur olunabilir mi, hususiyle amden nakz-ı siyam edenler hakkında makm-ı celili fetvanın hükümeti seniyyenin ihtaratve mükarratını görmedin mi? Yoksa benide o bildiğin zübbeler aksam ve fasliyesinden mi sanıyorsun?

- Haşa sümme haşa evladım ben seni bilmezmiyim? Fakat henüz yaşı küçük olduğundan daha fariz -i diniye ile mükellef sayılmazsında!

- Ben sana bir şey söyleyeyim mi ağaç yaş iken eğilebildiği gibi insanlarda bu gibi terbiye-i diniyeyi çocukken alırlar!

- Her çocuk senin gibi dünyaya iki kere gelip gitmişlerden değil ki bunları takdir edebilsin!

- Anası, babası ne gününe dururlar?

- İyi, bazısı çocuğuna kıyamaz!

- Sonra çocuk kendi kendisine kıyar ama...?!

- Bazısında zayıf, çerimsiz falan olur, hepsi senin gibi ton ton, toraman olmaz ya?

- Her ne ise oruç tutmanın faidesi çok ve-sselâm!

- Faidesi olmazsa farz olur muydu evladım?!

- Hem âburu cuburu mideye doldurmaktansa aç bulunsak elbette kolera mikrobuna karşıda kendimizi muhafaza etmiş oluruz!

-Akşamda tıka basa yememek şartıyla!

.....

KÖTEK

Ne çürük meyve, ne karpuz, ne kavun lazımdır. Sizde zenginleri taklid ediniz ey fukarâ!

Kaynamış su içerek bazı da limon yiyerek. Korkma Allaha tevekküle gider bu kolera

Çakırpençe

-KONFERANS! -

Koleranın bir aralık kesb-i şiddet etmesi, şehir-i emin cedidinin Hasköy'e kadar gitmesi, iş görmeyen devar-i beldiyenin yönünü dönmesi ve evamir-i insaniyet pervaraneleriyle yüreğinin yağını eritmesi, laf anlayan biri gelsin diye diye dilinde tüy bitmesi ve bazı rüesa-yı belediyenin ayağını tenketmesi! Bakiye tüssüyuf rüesanın nazar-ı hiddetlerini celb ederek geçen gün üçüncü Daire-i Belediyede memurin-i atike-i hükümetten ol kadir ve harci, yetmiş beşlik cici bir reis-i atikin taht-ı riyasinde bir ictima akdiyle emin-i cedidi fa'lın icrat-ı şedidesinde bir çare-i acil tedariki zımmında hayli yürek tükettikleri, Afacan-ı senakarlarının vasıl-ı kûş dikatleri olur olmaz hiddet ve şiddetlerini tabi olduğu eclinden hemen ve ansızın ve hatta dakika fevt etmeksizin küpsuvar olarak afak-ı İstanbul'a yükselmiş ve bir parça odokolun koflayarak kendisine gelmiş olduğu halde şol vechile ihtar ve konferansa ibtidar eylemiş ve demiştir ki:

Ey muhterem İstanbul ahali! Gördünüz mü böyle İstanbul valisi? Bakınız bu şehir-i emini ne hale getirdi hâk ve zemini, süprüntüciler toz yutturamaz oldu, müdürlerde dindiş sattıramaz oldu ne Hasköy bıraktı ne Kasımpaşa, tertemiz eyledi o baştan başa, ben sizi bilirem mukaddersiniz bu faal-i emine ne dersiniz!

Ey İstanbul sakini ve ey eşraf ve erkanı! Büyüklüğünde şanı, temizlemek cihan-ı, şimdi bunun zamanı, kolera diyenin canı, kesdi tab ve tavanı!

Ey müdiran-i devair, münkeşifdir zevahir, bu şehir olmazsa tahir, kolera olur zahir, emin bu babda mahir, çalışmak emr-i bahir!

Ey muhterem etba! Size söz olmaz haşa, emniyetim var ama, cahil ziyade zira, lazım bu gün itina!

Ey çalışkan cavuşlar rezakiler, cavuşlar bize kâfidir onlar, def olsun o kavunlar! Hele o pek çürükler, her mikrobu körükler, Eminönü civarı, hep bunların mezaviri. Anlat o sebze hüvare hiç bakmasın o kâre!

Ey muhterem ahali, siz gördünüz ya hali, bu bir ölüm misali hep bizlere vebali, Hak vermesun zevali, dikkatle hizmet ister hayata kıymet ister, lazım bize çalışmak, çalışmağa alışmak!!!

.....

Muhalifin muhalefet-i enamdan bir aded benim sahih ceride-i cedide ile şü'le-i kaside hevanisini hükümete ziya bahş olan bir gazete yek diğerine negah niztazine ile bakmakta ve hatta birbirinin ayağına ip takmakta iken ansızın birleşivermeleri bizde henüz parti hayatının oynamadığına delil kafi olup an garib Tanin ile Alemdar'ın dahi tarik-i siyasette teşrik -i mesai eyleyeceklerine pek ziyade ihtimal verilmekte ve bu hale ise tevfiği kendisine refik değılsede

NUMARA 8- 41 AFACAN SAHİFE 3

Dahası tevfikanı makarın bir zat siyasiyet ağının sebebiyet verdiği söylenmektedir!

.....

Bir aydan beri vadi siyasiyette bil oynayan mini mini Afacan Ramazan-ı şerifin helvâlı hasebiyle dire gelir arasında bol bol gezebilmek ve çalib dikat herşeyini süze bilmek üzere ve zayıfı ve kaltahatam yorarak yerlerini bana mizâhıhneye asıl Cenab Cadaloz'a terk ediyorlar!

.....

ŞEHR-İ EMANET CELİLESİNE

(Varid olmuştur)

Kahirulkullar himmetli, inayetli efendim hazretleri!

Zat-ı Aliy-i kadedanileri gibi bilumum hükema ve etbaya dahi malum olduğu cihette acizleri fitraten bei beşerin sıhhat-i vücuduna hizmet ve dünyaya geldiğine pişman ettiren, kıpırıtıran, dudak buruşturan bir nebat-i zaifimve fakat bütün asarlarımda sakladığım zerrat-ı hayat katiyen istisgar edilmeyecek bir bârân-ı rahmet zümresinden olduğu cihette hastaya, sağa, yumurtaya, yağa vel hasır her çorbaya ve torbaya yaraşır bir nimet olduğundan esasen müştakdidar latifim. Hadden efzun olduğu halde kullara illet, menhusesine karşı bir müstahfaz acil ve kati bulunduğunu etba-yı hazika trafından beyan edilmesi üzerine aşık sadıklarım an be ana tezayüd etmekte bulduğunu çekemeyen ve bu surada da kendileri kendisini bilenlerce menfur olan Eminönü sakinlerinden kavun, karpuz efendiler başlarına bir takım çürük meyve o başından toplayabildikleri metalarla guya kendimi dirhem dirhem sattığım iddiasıyla bir meteniğakdine teşebbüs edecekleri gibi iş bu metiniğinde belediye çavuşasının himayesi altında bulunacağı haber verildim Halbu ki acizlerinin yirmi paraya çıkarılmadığım kendi tamakarlığımdan olmayıp satıcılarımın ihtikarından ileri geldiği az bir tahkikatla meydana çıkacağından bu konuda haklarımın emniyete alınmasını yüce zat-ı emanet pahlarından istirham ederim.O konuda: Bil kabarari civarında kendi namıma izafetle yad olunan iskelede sakin: Limon bendeleri!

.....

-DERGİLER ARASI!-

Herşeyin bir bakışığı vardır derler, yalnız Ramazan-ı şerif akşamlarına münhasır falan direkler arası safasına iştirak etmek üzere bende gitmişim ne göreyim o kara direklerin yerinde yeller esiyor ve bir kısmında henüz astırılıyor vakıa fena olmamış. Direkler kalktıktan sonara oraya ne nam verçegiz? Sabık direkler arası mı?...

Bir zaman mekatib-i rüştiyeden birisinde tarihi mümeyyizi sıfatıyla bulunuyordum. Kendisine güvendiği omuz kabartışınadan, kaş çatışından anlaşılan son seneden bir efendiye muziblik olmak üzere - Çemberlitaş çenberlenmeden evvel adı ne idi? Diye bir sual sordum. Çocuk afalladı, zihni toğpalladı, muallim efendi de başını salladı fakat cevabda ayaklarını salladı.Bu esnada - efendim bunu muallim efendi de bilmezi - bastırdı bende arkadaşımı utandırmamak için ben dahi bilmiyorum dedim. Daha doğrusu bilmiyordu da el kısa ve bu kıssadan hisse direkler arasının direkleri kalktıktan sonra oraya ne nam vereceğiz diye bir sual irad olursa acaba şehir-i emaneti bie cevap verebilirmi dersiniz?!

.....

- BULANA MÜJDESİ VAR!-

Bundan tahminen yirmi gün evvel orta boylu siyah bıyıklı, şık ve centilmen yigirmi sekiz otuz yaşlarında Mekatib-i İdadiye müdürlerinden bir çocuk kayıp olmuş her kim bulurda vefa Mektebi İdadiyesine efendilerine teslim ederse helalinden kendisine iyibıçak numara verilecektir! Tarzında Alemdar gazetesinde görülen birilan üzerine bütün reifak-i tahririye ile beraber bu babda içra ettiğimiztahririyat neticesinde sabi gaibe dair hiç bir emareye tesadüf etmediğimizden şaibe-i mezkurenin asli olmadığına kanaat hasıl eyledik!

-BİZİM DADAŞ HURDAYI?!-

Kah bir hezimete kah makraşaka olan mahud cennete yol uğrattığı ve bazı kerede çölü cuvalı sattığı, kah ve kah ihrar irana çattığı ve bir kaç defa da keskin bir hayderi önünde mahşer ukba takla attığı rivayet olunan iran Şahı mahlevi mümmet Ali dadaşın! Bir defada Japon ordusu önünde Rus hezimetini andıran bir halet-i garibe ile münhezim ve perişan ve bir çok adam mahsusları bî nam ve nişan olduğu gibi kendisini dahi bir hayli aveni hunesiyle maen mahsur, mehcur, munfur ve mendebur kaldı Londıra'dan alınan ve mevsuk sanılan bir telgraftan beyan

olunmaktadır. Aslı varsa dadaş ufak bir kaza geçirdi demektir. Yağlayanın marpuçi kırılında hurdalığa çıktı?!

.....

-DEDİKİ, DEDİMİKİ...?-

Tanın: Mes'uliyet

Afacan: Tabk-ı dâhiliye Nazırı gibi düşünüyorsunuz. O dahi vilayet ve valat ile meşgul!

Yine ondan: Famil bitane cevab

Afacan: Allahu alen bîssavap!

Duneman mecmuası: (16 numara) Sevilen bir hükümdarın tahtı milletin kalbidir

Afacan- Bu bir inkîlab-i meşrûun kalbidir!

Hakikat: Ebu ziya Tevfik Beğ Efendi'ye: Size üstadınız lisâniye hitab ediyoruz.

Afacan- O neden? Kendi lisânınızla söylerseniz ehemmiyet vermezmi?

Yine ondan: Biz muhaliflerin hiyaneyt şaibesinin masun olabilenlerini her vakit mûhterem tanırız.

Afacan- Banada gösterirseniz bende öyle tanıyacağım!

Mücahide: Taklidçilik

Afacan- Hiç başka misal göstermenize hacet yok!!!

Yine ondan: Yazıklara olsun

Afacan- Bir hacete vardım da vermediniz acanım?!

Balkan: İlerisini Allah bilir!...

Afacan- Öyle ise bizde bildireceğinden şüphemiz olmasın!

Yine ondan: Biz öteden beri söyledik

Afacan- Dinleyen olmadı mı?

Yine ondan: Muhalifine fitne lazım

Afacan- İyi her kişinin bir merakı vardır!

Silah: Hükümetin gözüne

Afacan- Limonumu sıkacağım?

Yine ondan: Bil diye dikkatle vursun

Afacan- Bizim bildiler olsa dinlemez ve okumazlar ama bilmem sizinki nasıl?!

Balkan: Teceddüd bu mudur?

Afacan- Ananeciler bırakıyorlar mı ki daha iyisini yapalım?!

Yine ondan: Bizde Abdulhamit en kalma murdar illetlerden biri de mazbalaticılıktır

Afacan: Hükümet mazbata olmayan yerlerde mazbatacılık çok olur!

Hüdavendiğar: Ne yapalım biz?

Afacan- Onu biz dahi bilmiyoruz!

Yine ondan: Kamil Paşa "mezardan bir ses" şeklinde kalan siyasiyet meşuhanesiyle bocalıyan polkitikamızı düzeltti.

Afacan- Yahud düzeceğim derken bozdu.

Yine ondan: Nir nuvar, adlı ihsan

Afacan- Siz o arşınızdaki bipabander!!!

Envarı vicdan: Hükümet hükümet olsa gerek

Afacan- Ordada varmı o engerek?!

Yine ondan: Kapımda beklerim elbet gelir sorar

Afacan- Sormadan girerde çıkaramassan?!

Yine ondan: Bu vefasız gecenin koynunda

Afacan- Haydisen söyle kaç gece yattın?!

NUMARA 8- 41 AFACAN SAHİFE 4

Afacan: Hiç o kadar mükemmel sağlam bir bağ ile merbut bulunan çanta aşırılabilirmi apalıkaryamo?! (D.M-Osmanlı)

-RAMAZAN DAVULCUSU-

Elhamdüllah geldi ramazan,
Lutf umumhallakı zişan
İslami kıldı şadanu handan
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Kıldım Hudaya ben arz-ı hacat
Tezyin edildi cümle minarat
Zerde pilavla doldu imarat
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Akşam olunca toplar atıldı
Helvaya güya fıstık sacıldı
Hem baklavaya kaymak katıldı
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Bir çorba geldi tuzlu biberli
Terbiyeside gayet hünerli
Bir kaç misafir bit hayli yerli
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Taşlı gelince güller açıldı
Her midegaha rahmet sacıldı
Kollar sıvandı cebhe asıldı
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Teşrif edince evvel ekşi bamya
Hep iştahımız oldu huveyda
Bir çok limonlar sıktıkça haydi
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Şöyle yığılmış ala bir börekler
Geldikçe oynar hop hop yürekler
Girdi araya yağlı çörekler
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Biz midegahı doldurduk ama
Bilmem huda hafz eylermi aya
Bilmezdim evvel mikrop mana!
Dandanda dan dan, dandanda dan dan

Bir haftaya kadar intişara edecek olan (Cadaloz'un Devesi) tabi olunuyor ne mükemmel bir kitap olacağını artık karin kerim takdir edebilirler. Fiyatı yalnız elli para ve taşrada bayilerimize peşinen bir kuruştur.

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi: Manzume-i Efkar Matbaası

Numara 42 5- Rama'zan Sene 1329 "Salı" 16 Ağustos 1327 21 Ağustos Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri: Cadaloz

Her türlü muaharrat ve mübayaatiçin idarehaneye müracaat edilir.

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numaralı Daire-i Mahsusadır.

İşi gücü Afaroz

Senelik abone bedeli 30 guruşve Memâlîk-i Ecnebiye için 12 Franktır

Abone bedeli peşinen gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez.

Nushası 10 paradır. Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri neşir olunur Mizah Gazetesidir. Nushası 10 paradır

Bir Girid komiseri: Aman efendim merhamet buyurunuz. O elbise bana çok yaraşıyordu?!

Cadaloz-Yoook sen bunun şanına riayet edemiyorsun, Olamaz! (D.M)

NUMARA 42 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- HUUUU Cadaloz nedir bu idarehânin hali? Musibet herif hiç insan bir yere misafirliğede mi gitmesin? Bu idarenin en akıllı uslu adamı sen değilmişin? Nedir bu hali?!

- Efendim insanda cevap verecek hal bırakmıyorsun ki, gemici bucurgatı gibi makaraları kıvrırıveriyorsun, dur bakalım ne oldun hiç olmasa dokuzda bir yekun!

- Şimdi sizin dokuzunuzuda kun feyekun ederim. Nerede Afaroz, Çaparoz, Kaparoz, Kavanoz, nerede Kokoz, Kokoroz nerede Çiruz, Çil horoz, nerede o bizim Afacan domuz!

- Arkadaşlar hepsi burada emrinize amadeler yalnız Afacan beğ sergiye gitti.

- Ağzımı alınır o zukkum. Sergide ne halt edecekmiş? Ve yane ile halt edilecekmiş?

- Aman aman sorma Cadaozcuğum şu sizin gaybu betiniz olan bir ay zarfında yumurcağın elinden çekmediğimiz kalmadı. Açar ağzını yumar gözünü sallar, sıyırtır atar küfrümü dedik çiz kantar!

- İşte bu kadarıda mantar!

- Yutar mı hey iki gözüm efendim karşısında Kaparuz duacınız bile çiruz gibi kaldı!

- Demekki sizi çok sıktı ha?

- Sıktı demekte sözmü? Avdetiniz biraz daha tehir etmiş olsaydı şiresi çıkmış yapacak üzümü asmasını üstüne yapışıp kalacaktık!

- Her gün seninlemi muhavene ederdi?

- Yalnız ben deniz yapabilirmiydim? Ne mümkün....!/? Her gün birimize haşlama yedirir!

- Oh memnun oldum Şeytanda azabda yakışır

- Aman Cadaloz niçin böyle söylüyorsunuz?

- Öyle ya beni iç sıkıntısına uğratmıştınız Neydi o sizde ki atalet, betalet?

- Ooo şimdi sen bizi görme. Gel desen dakikasında burnumun dibinde, koş desen saniyesi zarfında kavuğun tepesinde bulursun!

- Demek bu kadar tetik değil namlu olduk!

- Eskiden namlısın bilmezmiyim?

- Allah ömürler versin. Teveccühünüz efendim. Fakat sormağa ayıp olmasın şimdiye kadar efendimiz nerelerde kaldınız. Bizi böyle Afacan eline bırakıyordunuz?

Yoğurt ye beni karıştırma

- Aman efendim süt, yoğurt, değil ayran bile üfleyerek içerdiniz. Bu nasıl oldu?!

- Hiç acanım yoğurt yiyenin yanında bulduk o nu sana sonara anlatırım!

.....

KÖTEK

Her felekten dem vuran kazib münecimler gibi söyler oldu görme den ebnayı adem çiftinin bir teşviş bir teşettüt, bir tereddüt, el aman ben dahi şaştım oruç ağzı kime etsem kötek

Çakırpençe

.....

-KONFERANS! -

Bir aydan beri köşe inzivaya çekilen Arnavut biberi gibi her nimete ekilen ve fakat nimetin kadrini bilen Cenab Cadaloz manend toptan bazı mesaili mühimmede komutan olduğundan misal soğan siyasiyunum gözüne sıkılmak ve ham armutların ahlat asa boğazına tıklamak üzerehayli demdir ki mini küp duran, kendi kendini kavuran küpfisunkar dehşettenlere savar olup bulutlar arasında bile kendi kendisine yer bulup nalan ve giryan ve hatta pür furan afak siyaset dare suud ederek bir aşığı bir yukarı giderek, fırtınaya tutulmuş vapur asa hangi limana demir ve hangi bedazane taş atacağına muhayyır bir halde iken, Nağehan kendisine doğru gelmekte olan bir cisimi siyah gözüne ilştüğinden hemen safirelerin ikmal ve esliha ve mühimmatına hazırlamada acele ile meydanı afakı siyasette bir hucum -u mühtemeli defa amade iken nagehan ol cisim kesif def kefin siyah eder etmez kendisinin afakı-ı İstanbul'da gezmekte emri tanziyane riayet edilmekte bulunduğunu sezmede olan kolera olduğu tahakkuk eder etmez heman bir şişe asitfinin bir teneke kireçle hucum etmişsede iş bu hücumu savar ve neticelerinden bile görmekte olduğunu ona sorarak aldirmamış ve hatta başını bile kaldirmamış olduğundan Cadaloz dahi şehir-i emini savletiyle hücumuna şiddet vermiş koleranın belediyemiz gibi olanca gayretle neşri mekarib etmesine rağmen himmet müdafa eden kusur etmemiş bulunduğundan şiddeti hücum dan baygın ve takatsız bir hale gelmiş olan kolerayı müthiş zehirli bir maşa ile yaklayıp bir profösör dikkatiyle

hangi fasıladan olduğunu tetkik etmişse de kendisinin siyasi kolera fasılasından olup istanbulda görececek hangi işi bulduğunu söylemiş olduğundan Cadaloz Cenabları da konferansı tehire mecbur olmuştur!

.....

KASİDE-İ KABİNE SÖZ MİN TARAF CADALOZ!

Şehr-i emini gibi bir zat-ı kerim vefaal
Verse her daireye rabb-i kerim-ül müteal
Dahili baskı vucudi ol hallil elşimen
Mancınıklar çekemez aççiz, oçir oçir eskal
Şevket ve satveti artıkça bizim ordumuzun
Yaşasın kupkuru paşayı kesirül efal
Yemeni Hurani üşkudureyi ihya etti
Dahili işler ile etmesin Allah işgal
Vakıa sadrınız yinede durub dinlemez
Geceler ta bî sabah ah o siyasi çuval,
Ah ne gerğınlik izale ne vifak akd eyler
Kimse farkında değil gerçi esiri bir hal
Hariçi her salonun zineti Rıfat Paşa
Bulamam doğrusu centilmene bir başka misal
Nail! olmasam eğer bütce açığımı kalaçak
Diye açtırmada her köşe de her gün bir kal
Bir diritnavut olayımda ne olursa olsun

NUMARA 42 CADALUZ SAHİFE 3

Diyerek koşmak ise faili muhtar! Ağa dal hayri çoktur bakınız nazır-ı evkaf ediyor mütevellilere bir konuya kalahı amal. Böyle faydalı işe lazımsa halis! Niyed Nafi-a Nazırını elbet bulacaktır derhal alimi felsefeye dolsun O Şeyhulislam hırkası düşüne şahane biçilmiş bir şal. Hasılı orman baltayla yolu, hem yol ile tesviye eyleyecek kimse mi var? Kahta rica ne derhem var ne terazi satarız kendimizi şaşar ahvalımıza bir karamanlı bakal biri şaşırtıkça şaşırdık ve hükümet şaşdı ne muvafık, ne muhalif hepimiz Rüstem zalı

.....

-DİREKLER ARASI-

Direkleri kalkar kalkmaz sabık direkler arası namını lazım gelirsede eski hatıraya hürmeten ve bir ay nezaket biz yine direkler arası diyelim. Dün akşam şöyle bir gezinti yaptıktan sonra bir adet sahih benim dezenfekde edilmiş Alaturka nargileyi düşün keyfederse çekerek yoğurt canağı cücesi fincan azmani bir kab derununda dumanı tüten bir adet mümsek kahveni nuş etmekte iken gözlerimde marin ve abirin seyr etmek suretiyele iş bu keyf küyuf ekyaf mükeyyafatın ikmal katmirinine! Çalışıyordu.

Vakı-a inkîlab-ı hurşid hürriyeti müteakib herkesin meziyeti iktisa ve meşy hareketi de temin edilmişsede benim dahi hürriyeti nazariye ve tenkiridiyem varya! Mesela takiyeci kali asa kalın bıraksa ala Halil Beğ çifte karim bergerden vucudundan otuz alatı santimetre kadar fırlamış bir köpek bu vucud doğu misali setr eden kısa bir gecelik entarisi endazedden bir parmak daha noksan birde hırka ile karnaval azmani insaniyet ve terbiyeden kadiru harici kalmış bir kişi ötede pastırma assa yam yassı bir vucud kavanoz misal cihetini basık bir kafa kakhaha makalarını bırakıverdiği zaman siraçhane başından dinlenebilecek bir sesde ilave ediniz. İşte bir acibe-i hilkat, daha sonra boğazına beyaz kağıttan şatikat vazı olmuşsiyah mürekeb şişesini andıran yakalıklı zeytuni berzenci! İş bu amed şimdikini zinetlendiriyor. Görenler kakhahayı bastırıyor bende karnaval zamanını andıran şu mühtelif biçimleriye bir saat on bir vaziyetiyle kızıyordum!

-BİR KARA Hİ'SARLI MEKTUB SAHİBİNE -

Karahisar sahibde zemin istasyonunda Hancıoğlu Hasan Efendi'nin otelinde vuku bulan vakıayı fecie cenaisenin muayyen katları hakkında gayrı muvakkat tevkif müzekkeresi verildiğ halde nüfusları sayesinde embi icraye koydurmadıklarına dair

mufassal mektubunuzu aldık. Bu babda tahkikat içra ettiriyoruz derecei vusuku tahakkule eder etmez hukukunun umumiye namına lazım gelen hizmetlerde elinden kurtulmak meşrûtiyet konumundan kurtulmak kadar müşkil olduğunu bilmelisiniz!

.....

ŞEHİRİ HÜRRİYET ELİLESİNE

Yüzonsekiz sebze imzasıyla varid olmuştur. Numune nemalı dikat ve nezaret emin bir hasafet himmetli efendim hazretleri!

Zirde açık imzalı bir sebzevat -ül hadra köleleri asırlardan beri bu şehir-i şehrin iskan nimettarına arzı hizmet ve midegahı ber iştilahlarını doldurmak hususunda çiliçi zahmet etmekte iken aralık aralık memleketimize uğradığı halde efendimizin makamı emaneti teşrifiniz hengamında daha ziyade kesb-i ehemmiyet eden hiyanetli kolera dayının ağışuna alıp götürdüğü kesanın veya diğer tabirle bu münasebetle kurugu itreten insanın hep katili müteammidi bizmişiz gibi hemen derbest edilerek sualsiz -cevabsız bazımızı nefi ve tebid be bazımı hakkında ihtiyatkarlığa teşdid ettikleri gibi her hane ve dükkanında kaynar sular içerisine ilka edilerek arzumuzdan fazla banyo ettirilmekte olduğumuzdan lütfen iltimaza uğrayan kavun ve karpuzlar gibi bizlerinde iğmad-ı ayn ile geçişdirilmesi için çavuşlar emanete evamiri lazime ita buyurulmasını istida eyleriz!

DEDİKİ, DEDİMKİ...?!

Genç Kalemler: İslaf gecelerin ha canlı müvekiller kızleyin

Cadaloz- Her aşık ve gam mutlaka nezle-i sadriyeye giriftar olur. Dikat oluna!

Yine ondan: Bazen derinler haykıran kuş sadası

Cadaloz-İnsani afatlara tırmandırıyor!

Yine ondan: Şimdi güllerde süzölmüş o bayan gözle zar

Cadaloz- Onlar yunus balığıdır. Uyurken gözlerini süzerek şairleri anlatır

Yine ondan:Daldım tefekkürü gördümde kapkara

Cadaloz- Mutlaka bahr-i siyah syahatında olacak

İkbal: A'sarı maziyenin gavrı siyah izmihlaline atılan

Cadaloz- Her kim ise muhitul mearif cemiyetine müracaat etsin

Yine ondan: Evet ortada bir inkılab lafzidan başka bir şey yok

Cadaloz-Yoksa biz mi fark ve temyizden aciziz

Randandoz: Papağanım neredesin?

Cadaloz -Kürdistan'da, Kürdistan'da!

Balkan: Bugün ki halecani beğenmiyoruz

Cadaloz- Yarın ki yürek çarpıntısından korkumuzdan!

Yine ondan: Yetim adam gülermi?

Cadaloz-İsbatı rüşet eder etmez ya ali bir mirasa konduysa..?!

Yine ondan: Kamil Paşa'ya Hüseyin Hilmi Paşa takib etti

Cadaloz- Bari yetişebildimi?

Tanın: Bütçe ihtilafı

Cadaloz- Kabineye kadar sirayet etti

Yine ondan: Kilyomi yakından tanıyan

Cadaloz- Uzaktanda tanıyacağına şüphe etmesin

Alemdar: Vükela arasında ihtilaf varmı?

Cadaloz- Yokmu dersiniz? Sizin hissenize düşende bu değil ya, yoka var, vara yok!

Yine ondan Açık mektup

Cadaloz- Buda muda oldu!

Sabah: Çarık mahalleri çarşısı

Cadaloz -Bir memura görünsende, ister hane olsun, ister çarşı?!

.....

-MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Bizi unutan abonelerimiz:

Rica ederim ismi tasrihine hacet bırakmadan pek cüzi olan abone bedelelerini gönderiniz. Şartımız peşin olduğu halde altı aydan beri müntazırız.!

Temmuz hesabını göndermeyen bayilerimize:

Ağustos yarıya geldi, paralar hala gelmedi.Az çok hesabınızı gönderiniz

Tekfur dağında bayi Kapuda Niyan Efendi'ye:

Necatiden havaleten kabul ettiğiniz yüz yirmi sekiz guruşka kendi borcunuzu üç güne kadar bekliyoruz. Sonra kendiniz bilirsiniz!

Uşkurd'a Mücelled Sami Efendi:

Arzumuz vechiyle hareket edilmiştir. Almış guruş kadar ki bir hesabımnız vardır seriyan gönderiniz!

Aydın'da Hüseyin Tevfik ve Dedeğaçta Hacı Karabat Fesliyan Efendilere:

Hesabınızı gönderinde defter kapansın.

Bileçik, Gelibolu, Karahisar, Konya, Selanik, Adana bayilerimize:

Seriyen hesapların irsaline himmet buyurulması rica olunur

Debre-i balada sarraf Abdullaziz Efendi'ye:

Gönderilen pul elli adettir.Yüz guruş kadar daha hesabınız var. Lütfen gönderinizde yeni hesap açalım.

Dıramada dava vekili Baytiyar Efendi'ye:

Posta ile yarım lira alınmıştır

Edirne'de kitapçı Nesim Efendi'ye:

Altmış guruşluk havaleniz alınmıştır

Çoaralibde bayi Semoil Efendi'ye:

Posta ile yirmi guruş alınmıştır

Manisa'da Hasan Ali Efendi'ye:

İlim ve haber numarasını gönderiniz. Zira hala mande posta almağa muvaffak olamadık!

NUMARA 42 CADALUZ SAHİFE 4

Afacan: Cadaloz nine ola bir fal andırırda alaçağımız eşyanın mikroblusunu mikropsuzunu anlasak.

Cadaloz- Haydi yumurcak sen de mikrobu ben tanımayacağım da falcımı anlayacak?!

-RAMAZAN DAVULCUSU!-

Bir vali asa ebnayı insan

İdrak edince bir mahi zişan

İftarlık oldu bu adlu ihsan

Dan dan da dan dan, dan dan da dan dan

Şad oldu işte cümle ahali

Çift aylık almış memur misali

Her hanede oldu bir Bâb-ı Âli

Dandan da dan dan, dan danda dan dan

Sofra kuruldu oturdu şıklar

Tanzim edildi - ve seli kaşıklar

Her lokma etten çıkdı aşıklar
Ben isterimki sofradan kurulsun
Her cevre kahi nimetle dolsun
Taze yumurta peynirli olsun
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Attıkça atsam bir yağlı manca
Ağzım köüpürdü bastıkça gonca
Limonu sıksam yoksa tabanca
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Bir padişah tır kaymaklı güllaç
Fıstık başında güyaki bir taç
Aklımla fikrim ettikçe tarac
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Et al kasabdan sen kebab
İç kase kase buzlu hoşabı
Yevmi mübarek sorma hesabı
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Dinle nasihat tiryaki olma
Kızma bacıya asla tutulma
At midegaha bir yağlı dolma
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Ben anlamam hiç beyhude
Hiç bir siğara yakma o kavdan
Dünya yıkılsa geçmem pilavdan
Dandan dadan dan, dandan da dandan

Dün öğle vakti gelmişti su
Bir bardak içdim bozdum orucu

Sonra ninemden yedim papucu

Dandan dadan dan, dandan da dandan

- CADALUZ'UN DEVESİ -

Binayetillah Ramazan-ı şerifin on beşinçi günü intişar mevkiine konulacak olan bu kitap siyasi hükmi, mizahi ibret amizdir sabırlı mütevekkil, mütehammil olan deve, aheste meşği ve hareketi her türlü ağır yükü taşıması itibariyle bu Milleti Muhtereme-i Osmâniye'ye teşbih olunmuştur.

Gayet nezih bir lisânla pek şairane tasvir edilmiş olan bu manzum ve musavvir kitab yalnız elli paraya satılacaktır. Taşra bayilerimize bedeli peşinen gönderilmek şartıyla bir guruşdur!

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi -Reşadiye Matbaası

.....

Numara 43 - 9 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 20 Ağustos 1327 2 Eylül
Efrancı Sene 1911

Ser Muhariri: Cadaloz

Her türlü muhararat ve mubahayat için idare haneye müracaat edilmelidir

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numralı Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Afaroz

Senelik abone bedeli (30) gurusş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Abone bedeli peşinen gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paradır "Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri Neşir olunur Mizah
Gazetesidir "Nushası 10 paradır

Cadaloz-başka çare yok bu kadar örte bildim evladım, ne yapayım sizde
ayagınızı yorganınıza göre uzatınız! (*Cevat Nuri F.Houry--:Borça yorğani*)

NUMARA 43 CADALUZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Çavalacoz öyle bir haldeyim ki aklım, fikrim dimağım yaprak tenceresi gibi fokur fokur kaynıyor. Başım cız cız cızan gibi ateşler içinde yanıyor. Gözlerimin önünde Girid adası şeklinde şişlikler görüyorum. Yürümek ucu kutbu şimali asa buz kesilmiş. Ellerim Yunan esatiri gibi feleklerden maaliyat topluyor. Ayaklarım her gördüğü şeyden - bende isterim!-diye feryad eden bir yaramaz çocuk vaziyetiyle tir tir tinmek istiyor. Ah ah benim halim ne olacak böylelikle halim necelere varacak?

- Arz edeyim efendim zati alileri hemayı bilmem ne şeye! ile karışık ısıtma vasiniz illetleriyle beraber bir nevi cinnet ve evham ve ve hayelet mikrobuna kolera ya sillerini karıştırdığınızdan dolayı bazı günah halifatı kebire ile mümteziç ve müllemmi, bulunduğunuzdan dolayı recete yazmak fitne aşına olsaydım derhal ve hemen bir çare-i acil tavsiyesinde bulunacak isemde ne çareki sanatı sefile-i tahriraneden velev ki muvakkaten olsun feragati acizlerince gayr-i kabil bulunduğundan...

- Şimdi senin bin tahriranen bu dur diye bastonu yerleştirirsem top taşından bağısız çıkarılmış deliler gibi Bâb-ı Âli caddesinde timarhane koridoru zannedersin ha?...

- Ayol ben sana ne yaptım da...?

- Daha ne yapacaksın kepaze herif. O nasıl söz o nasıl lakırdı o nasıl saçma?

- Beğenmediyseniz başkasını arz edeyim efendim...

- Sus, münasebetsiz herif, benim kendi derdim kendime yetişir. Başım benim buhranlar içerisinde bu kadar mühim siyasi mes'eleler ile meşgul olduğum bir zamanda nasıl olurda saçama dinletmeye kalkışırsın?

- Ay efendim o acayip acayip mukaddemeleriniz saçma değilde Mesaili Mühimme siyasiden mi idi?

- Ona şüphe yok...

- A efendim sevse idik ya ona göre dinleyeyim? Ona göre cevap vereyim?

- Bu kadar sözü anlayamıyorsunda salyangoz pazarında işek ne?

- Ben Salı pazarı diye gelmiştim salyangoz pazarı çıkdı kabahat bendemi?

- Yine saçmalama!

- Ne yapayım o benim eski tabiatım

- Ben sana her vakit söylüyorum eşek kafalı kişisin o kafanı değiştir

- Yerine koyun kafasını mı takayım?
- Kokmuş beyni yenile böyle olmaz
- Kabahat sizde Biraz zeytin yağı ile limonunu değiştiriyor olsaydınız şimdiye kadar pekala kullanılacak beyin olurdu!
- Ulan sacmaçı adam öyle demiyorum Yani şöyle mümkün mertebe politik sözler öğren, siyasi ol, adam ol!?
- Nasıl olunur bilmiyorum ki...?
- Geriden çokça bahset!
- Geriden çokca bahseden siyas mi olur?
- Bu sırada öyle...!
- Ben öyle adam biliyorum ki akaşama kadar Girid ağzından düşmez Bari onu getireyimde Girid komiseri yapalım?
- Oda kim?
- Balık pazarında bir bakal, akaşama kadar Girid sabunu, Girid malı diye haykırıyor!
- Haydi sende Girid komiseri değil, polis komiseri bile olamaz!

KÖTEK

Damadım tığ ile tedmir ederken, her belayayı mesa ile pişgahi devlete rezk hiyam eyler hukuki nasın hıfzı için geride gitse bir kadi ayağını attığı anda hemen nakzi sayam eyler

Çakırpençe

.....

-KONFERANS!-

Cenabı Cadaloz pür vakar, bir elinde kalem bir elinde mar saat oturdu küpsavar olarak tiryakilerin hiddetini oruç tutan esnafın şiddetin görmek münasebetsizlikte ileri giderlerse başlarına bir çorap örmek üzere letafette yekta galebelik bî hemda olan Beyazıt sergisine gelmiş ve galebilikden bil istifade orada tüneyen kör cinlere karışarak hiç kimsenin haberi olmaksızın küpiyle beraber nuzul ediyormuştu vaka hayli zamandan beri temiz tereyağından mahrum kalan halk küp tılsımdarı yağ küpü zanniyle etrafına toplanmışlarıkada Cadalozun birden bire küp mahude kadim nehade oluyormu, aılıktan beyni dönmüş pahalılıktan reği sönmüş ahaliyi şaşırmış ve Cadaloz dahi bu şaşkınlıktan bil istifade şol vech ile ötmeğe başlamış tır ki:

Ey sâimin kaimin! Biliniz ve agah olunuz ki bu mukaddes mah-i zîşanın nimeti pek çoktur. Fakat bu sene buralarda yiyecek bir şey yoktur. Malumdur ki oruç münasebetiyle iktisab zekat, kolera münasebetiyle kesb-i nezafet ve hasekat etmesi lazım gelen midelere dikkat ve ihtimamlazımdır. Taze ve temiz levâzımât madudeyi tedarik ve ikmal içinse hayli müşkilat iktiham lazımdır. Ey muhterem ahali, sâimin esnafa aldanmayın hepsini dğoru sanmayın, yeminlerine kanmayın sonra derdinize yanmayın, çünkü bazıları sahtekar işte kış, işte bahar, eyler duruğ ihtiyar. Ey muhterem ahali! Siz anlayın bu hali, koleranın kemali her midenin zevalı!

.....

DİREKLER ARASI!

Geçen akşam havanın yağmurlu gitmesi sabık direkler arası kahvehânelerinde oldukça his edilir derecede bir burudet bırakmıştı "olur arız giranlık saime iftardan sonara" müfred manidarı mevdasınca sofrasından kalkan her sâim kendisini bu serin ve rüzgarlı

NUMARA 43 CADALUZ SAHİFE 3

akşam ta bi sabah kaim olabilmesi tatsız olacağını bil idrak hemen köşe minderine uzanıp çubuğu tütürdüğünden, olsa, olsa, en baba yiğitin en yakın camide teravih kılmağa cesaret edebildiği cihetle bizim mahud direği düşük kendisi sönük sabık direkler arasını bomboş bir akaşamdı. On bir aydan beri adeta en mükemmel bir sayyad sinek kesilen biçare kahveçiler başka zaman hiçde semtlerine uğramayan marin ve abirine hiddet ederek şimdi sen bir kere yorulup şu sandalye ye bir saniyeçik iliş de bak guruşunu nasıl elinden alırım- manasına gelen gönlünden yüzlerine karşı fırlattıkları küfürle karışık buyurunlar bile o akşam görülmüyor. O na bedel bütün kahvecilerin suratları kira istemeye gelen o sahibi suratlı gibi inçimad etmişti. Esaslı kahvelerden başka ne kafar pürükar salonu azmanı gömlekçi dükkanı bozması katrpostalcı dönmesi varsa hepsi la hevla kenan bomboş tıkr fincan ağızları havaya açılmış bekliyordı. Tiyatrolarada tabii bunları tanzirde kusur etmemişlersede hazır gazlar yanmışken provalarla iştiğal etmişlerdir!!!

- TİRYAKİLERİN HİLESİ?!

Süleymaniye'nin meşur tiryaki çarşısı müdavimlerinden ve o civar sakinklerinden yetmiş sekizlik bir ihtiyar uzun oruçların akşama kadar kendisine bahş ettiği yorgunluk yetmişlikten mamaul dolma asa kalın sığırasına kavuşmaktan mütevellid durgunlukla ipte çektiği avanı iftar hulul eder etmez tam altmış yıllık

kafadarı olan bacının akşama kadar tava ile tencere ile, çenkleşe çenkleşe hazırlayabildiği çorba ile adeta katık edercesine mahud siğaralarını içmiş yoğurt kaselerinin okkalık kısmına numune olan köpüğü kesilmiş sade kahvesinide pir aşkına harputtukdan sonra yine bir manad mahalle kahvesinde ilk topa kadar gençlerin itikadı kısmına! Hikayeler söyleyi vermekde ve münasebet düşdükçe genç vüklaya tenkit etemekte kusur etmemeişdi- Allah rahatlık versin cümleye Hacı baba - cemil vudayaları dahi teati edildikten sonra Hacı baba oldukça iştihali bir surette sahurunu yeyüp ve mekifatı sairesinide pala kemal yanağına uzanır uzanmaz kendinden geçmiş idi. Aradan hemen bir iki saat gecer gecmez tiz perdeden, bamyama bamyama -helezani bir ses - sadarı Hacı babayı kanamadığı uykusundan ayırmış ve bu satıcılara bir hayli kantarlı savurduktan sonra pencereden-yahu patlıcancı sizde hiç insaf yok mu sayğı denen şey hiç size kısmet kısmet olmamış mı? Ki herbirinizi ayrı ayrı serserilere nasihatları tekdirlere, tenbihlere boğuşmada satıcılar anudane yaygaralar beni teşdid eylediklerinden bu gibi satıcıların sesi fısılmışlarından intihab edilmesi luzumu böyle beraber bağırınların men edilmesi icab edeceği-hakkında hemen oracıkta şehri eminine bir mektup dahi yazmışsada ne kadar olsa genç bir şehir eminin bu gibi muham umure akli ermeyeceğini! Çünkü emanetin bu gibi garamız ve de kayikine vukufa kendisi gibi tecrübede salhurde zevata munhasır bulunduğunu! Korkarak bu gibi müracacattan sarf-ı nazarla satıcılara karşı bizzat bir içraat göstermesini niyet etmişdi. Ertesi akşam bütün o çivardan gecen satıcılar hatta sütçü, meyçu ile limoncu giray bile uşak Muhammed marifetiyle bizim ihtiyar beye davet edilmişlerdi. Top atıldı beyin bizzat nezaret ettiği sofrasında misafirin kiram kemal işiha ile alaturka yemeklerini yedikten ve vaziyette sade kahvelerinde içtikden sonra muslukların ellerini yıkayan -Allah beğ efendiye ömürler versin. Sofrasına Halil İbrahim bereketi ihsan buyursun. Bastıran kapu dışarı çıkmış bizim ihtiyar tiryaki da memnunen kahvede sahura kadar oturup bade ekli sahur hab istirahatata uzanmıştı. Sabahleyin ne kemer patlıcanı, ne şire bamyacı, ve nede sakız kabak, sütçü kendisini rahatsız edebilmişdi. Çünkü beyin tertib kerdesi olan yemekler heriflerin sesini kısmış bir müddet mahalleli rahat etmişdi!

.....

-DEDİKİ, DEDİMKİ...?!-

Silah: Harici politikamız asıldır?

Cadaloz- Dahili politikamızın amucazadesi!

Yine ondan: Avrupa bize yalnız bir şey vermiyordu

Cadaloz- Bilirim istirahat!

Yine ondan: İran'da haşinler mah oluyor

Cadaloz- Keşke mesti namuda her harami çün şarab!

Çiftçi: Dediki, dedim ki

Cadaloz- İlk nushalarda sir kat ha! Ayol vazgeçtin sen ihsanından bari gölge etme çiftçilerin ilk o gece öğreteceğin sarfetse (hepsi değil) o nu zaten bilirler, çünkü işar memurları (hepsi değil) sizden daha evvel öğrenmişlerdir!!!

Yine ondan: Gören göz

Cadaloz- Felaruz istemese çekil oradan!

Yine ondan: İhtiyar tavukları tanımak

Cadaloz- Ha şöyle işte bunu beğendim. Lakin yine bir yanlış var konuda (tanımak) anlamak manasına değil tata etmek manasındadır. Halbuki benim bildiğim Konyalılar tavuğa değil kendi gölgesinde neşin! Diye horoza bile itaat etmezler!

Vatandaş: Hürriyet ve meşrûtiyetin nimetlerinden kel cemel vapuru

Cadaloz- Bu idaresizlikle giydirse dur istibdatın şirket-i şerya o vapurlarından daha fena olaçaktır!

Yine ondan: Malı severler mes'elesinin sonu

Cadaloz- Kerbed mes'elesinin evveline tesadüf edecek gibi görünüyor.!

Mücahid: Müsavat varmı?

Cadaloz- Mücahitlikte ise yok manasızlıkta ise tümün tümü!

Yine ondan: Yazıklar olsun!

Cadaloz- Kırk yılın başı bir işim düştü idi?!

Tirhakikatı: Başatan nihayete kadar okursanız hem gülecek, hem ağlayacak, hemde hak vereceksiniz!

Cadaloz- Baş makaleyi okutmak için fena usul değil. Bizim Karagöz işitirse mühaveremi okutmak için tetbikine gecikmez!

Yine ondan: Şimdi anladık

Cadaloz- Dedemizin bayraktar olduğunumu?!

Hakikat: Reisin sahabetine uğrayan bir cinayet daha!

Cadaloz- Ayol hangi tulumbanın reisi bu?!

Yine ondan: Yıldız hanım bir çoğu geçenlerde kurşunla vurup öldürmüştü.

Cadaloz- Vay kaltak vay ne kuyrukluhalleymiş o! Adı ile beraber batsın!

.....

Mehpareyide unutmayalım, terinağan çürüklerini yutmayalım, evet kumaşlarla kendimizi avutmayalım!

Şimdilik bu kadar.Bundan sonra gelecek nushada!

NUMARA 43 CADALUZ SAHİFE 4

Cadaloz-Oh işte ben böyle şehir eminine bayılırım Hem kolerayı kovuyor hem mikrobları boğuyor!

-RAMAZAN DAVULCUSU!-

Şehzadeden de kalekaftı direkler
Şemsiyesizdir bir çok bebekler
Yağmur yağınca nerde pinekler
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Şimdi havalar gayet sıcaktır
Her hastalık bir keskin bıçaktır
Aldırmamaksa gayet yasaktır
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Akşam olunca ye ekşi çorba
Limon bulundur hem torba torba
Zira kolera bu şehre zorba
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Tiryakilerde kayıp oldu Türkçe
Böyle sıcakta açlıkta güççe
Yaklaştı artık gavga bu dece
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Dahilde böyle hariçte şöyle
İster isen sen hiç durma söyle
Dinler miyim ben hiç şöyle böyle
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Bak şu kerbedin derd zehiri
Elbet şaşırır hep genci piri
Rifat başımız paris sefiri
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Bilmem olurmu hepsi dikişe
Sık sık değişmek bir karı işe
Pirler dikişe gençlerde pişe
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Bu memlekette çünkü u kal var
Herkes diyormuş kaht-i rical var
Ben var maval var hem martaval var
Dandan dadandan, dandan dadan dan

.....

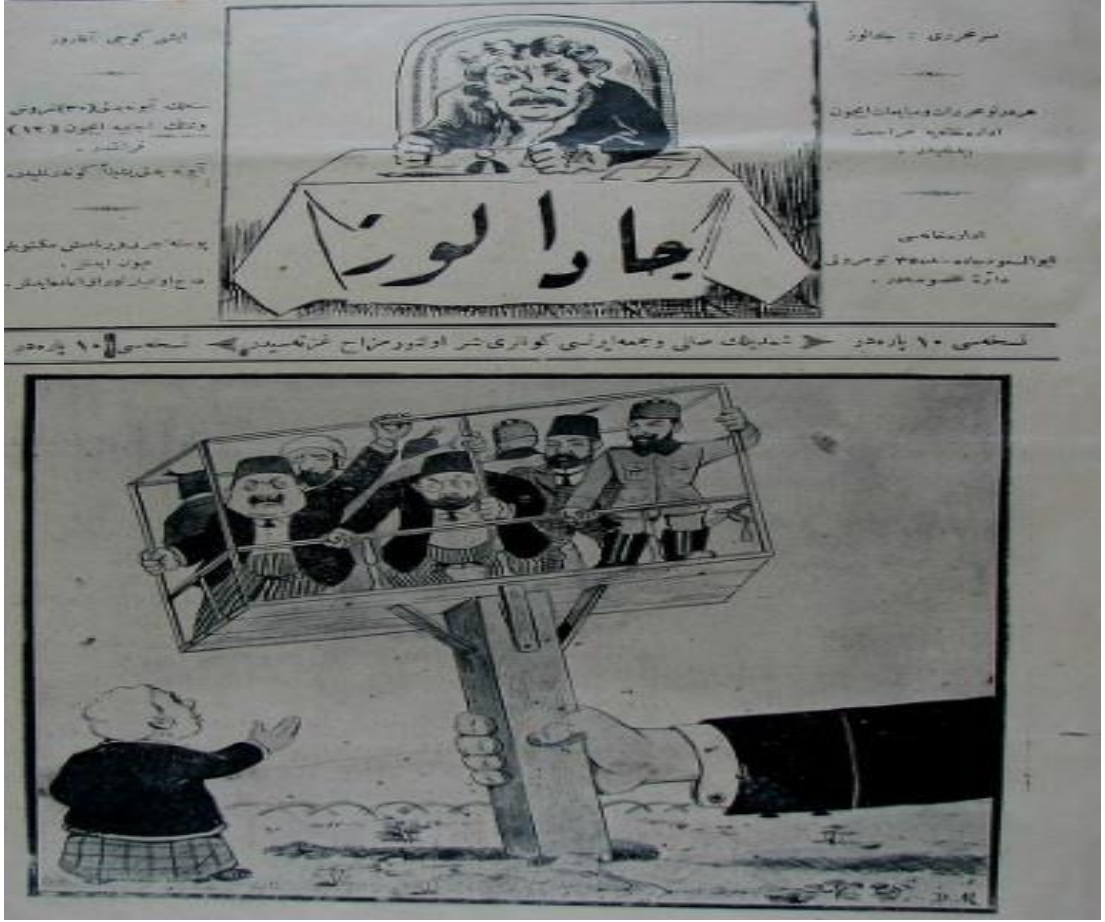
-CADALUZ'UN DEVESİ!-

Cadaloz'un Devesi yakında arz-ı vucud edecektir, siyasi mizah hükmi ibret
amiz bir lisân şairane ile yazılmıştır, Camii olduğu nükkat dakayik itibariyle şimdiye
kadar emsali görülmemiş olan bu musavvir kitap elli paraya satılacaktır. Taşra
bayilerine bedelini peşinen gönderilmek şartıyla bir guruşdur.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi -Reşadiye Matbaası

Numara 44 - 12 Rama'zan Sene 1329 "Salı" 23 Ağustos 1327 5 Eylül Efrancı
Sene 1911

Ser Muhariri: Cadaloz

Her türlü muhararat ve ve mubahayat için idare haneye müracaat edilmelidir

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numralı Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Afaroz

Senelik abone bedeli (30) gurus ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Abone bedeli peşinen gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paradır "Şimdilik Salı ve Cumartesi günleri Neşir olunur Mizah

Gazetesidir "Nushası 10 paradır

-Ayol niye sallanıyorsunuz?

- Kendi isteginizle mi sallanıyorsunuz? Sallayanı görsek?! (D.M.)

NUMARA 44 CADALOZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Hayır ola Çavalacoz, bugün seni meşgul görüyorum!

- Bendenizde efendimize arz-ı ihtiyaç edeyim ediyordum, iyi sırasında sual buyuruldu!

- Banamı ihtiyacın vardı?

- Elbette efendim.Hangi mes'elede efendimize muhtaç değilim?

- Rica ederim, ödünç para falan isteyeceksen hiç sırası değil. Malum ya para isteme benden buz gibi soğurum senden!

- O geçti azizim emin olunuz ki badema sizi o gibi madeniyat-ı süfliye için tasdi etmek hatırımda bile geçmeyecek!

- Aman Cavalacoz bu ne kadar zenginlik kara gün olduda mirasınamı konduk yoksa?

- Ne münasebet? O Sulukuleli ben Selanik'li?

- Bununla ne demek istiyorsun sanki?

- Aramızda hiç bir türlü karabet ve sıhriyet yoktur ve olamaz demek istiyorum.

- Karabette olurya hele sıhhiyat pek kolay. Çünkü malum ya sizin memleket ahalisi ulumu iktisadiye ve ticariyaya vakıf olduğundan dünyalık biraz fazla olur. Sulukuleliler ise mangız gördüler mi iskara masayıda bırakır başlarlar gerbezinde oynalıca gördüğün acube abayı atarsın sonrada sen sıyrılayım derken onlar zift asa yapışırklar olur bir sıhriyet!

- Ay sonra?

- Sonrasıda böyle olide...!

- Varacağınız yere var yürüyünüz bakalım ne demek istiyorsunuz?

- Öte tarafı belli, çalarsanız çifte telli, Az sonra karagözlü kain peder koleradan falan çavlağıyla beraber çeker mi yalalili mirana kavuşursun veselam!

- Oh babam buldun öldürecek zengin kain pederi hiç çingene onada kaymak bulunurmu?

- Her çingene onda bulunmaz ama çeribaşı onda tabak tabak

- Haydi sende bal kabak buda mı söz?

- Enayiliğn luzumu yok. A echel menfil Karagöz l

- Rica ederim münasebetsizlik etmeyelim mizâh gazetelerinin içerisin de yeğane nezahet lisâniyesini nezaket mesalikesiyesini muhafaza etmiş bir biz varız sonra bizimde ipliğimiz pazara çıkar?

- İyi işte ya o iyilikle ince serseri bağlanır!

- Bırak onu azizim ama Allaha bu halle ağlanır, ne dir o nezaketsizlik hususuyla kendisinin en eski yaşını başını almış bir gazete olduğundan bahs eden sözüm yabana da hiç öyle eşek gazetesi asa sözler bulunmalımı?

- Hangi gazete için söylüyorsun?

- İşte öylelerinin asaletli Sulukuleli çeşim saya mazatesi için?

- Çok mu görüyorsun o perdeyi kuranlar demiş ki ismi geçen mahud gazete maktule ve gayrı makbulenin muharreri veya muharrirleri!

- Ya...? Öylemi, ne bileyim ben evvelce ince sazını sözünü bilir kesanim izandan ma'dud idide...

- Öyle idi amma şimdide böyll oldu nilerde nişlersin?

- Neden öyle oldu !

- Yağmur yağdıda böyle oldu...

- Yoksa tükürdüler de yağmur yağdı mi sandı?

- Uzatıyorsun ayol hani bir tek ikili muharrer yokmu idi o oradan ayrıldı, alındı mum dikili muharrerler kayrıldı!

- Hımmmm anladım onları, fakat evvellki Nedim hassül hassı nelerde kaldı?

- O da şimdi mevcut el latif ve şakka, bir sahib falakadır.!

KÖTEK

Ey Girid kabinesinden ayrılan Osmanlılar? Şarlatanlık eylemekte böyle bir kaç serseri Avrupa ahvali takdir etti artık badazin bir Yunanlı olmaz elbette Girid'in komiseri!

Çakırpençe

.....

- KONFERANS!-

Sahib altınyıl ve altı demir Cadaloz acayib altedbir her türlü ihtimale ve hucumat bimeyenle mizah gazetelerindeki martavala karşı bir sed ahanin çıka bilmek şahsiyatırsetlerin yorene bu bir neki bilmek ameliyle kendi ile küp dolmasıdır ya hazır ve aynı zamanda geleceğininide çivar Bâb-ı Âli'ye işar eden dün akşam saat Alafiranga altmış ikiyi üçyüz elli geçerek gazeteci başta zarr-ı Osmanı iner gibi bir

vaziyet tepeden inme ana!İle Bâb-ı Âli caddesine nazul ve ne yapaçagınıda zuhul etmişsede koltukları siyah orak çantasıyla mazin bağ maharran der bedaran görür görmez zannıyla açılmış ve almış sazı bakalım ne demiş,

"Dinleyin ey muharrin kiram
Cadalozun sözü binlerce payam
Ne için bizleri yaratmış !
Meteliksiz ve parasız Allah
Hep zukured bilmediğim muharirler
Kendi ahvalini makarreler
Ramazanlar gelir geceler, bayram
Bile giydirmes onlara ihram
Nedir sebep zükretliğe bilemem
Niyetsizlik değilmi? Başka demem
Ne olur bizde bir gurre yapsak
Bizler irşad ederken halkı bütün
Bakınız bir ne kahve var ne tütün
Fakir darjan denen ouled har
Bizi lutfiyle eyledi nacar
Silkinip kalkalım bu iletten
Kainat mahu olur bu zilletten

NUMARA 44 CADALUZ SAHİFE 3

Hepimiz aciz ve zayıf, mahrum
Böyle her dem zekuretliğe mahkum
Yaşamaktansa ölmek evladır
Mantiken hallı zahir
Hasılı gezmeyin siz avare
Düşünün şu zekuretliğe çare "
Deyüp gitti ve oradan yola revan oldu.

-FIRTINA -

"Müşahabenin aleyhinde yazıyor fırtına!" Diye cırlak, sevimsiz, beyin tırmalayıcı bir ses direkler arası kahvehanelerin sukun mekifatını ihlal ederken birisi soruyordu:

-Buda yenimi çıkmış?-

Diğeri-Galiba buda batdı, çıkdı oynayan zümreden olaçak?

Ehli dil bir zat ortaya atıldı!evlatfırtına çok devam etse tahammül olurmu ya!
Fırtınanın müddeti devam bir iki saat, biriki gün...?

.....

-MÜSAHABE-

Bayağı bildiğimiz kolera musabının (he) sini kaldırarak milletin teşdi dine bedel bir (ye)ilavesiyle (millete müsabeh o pareh) nakaratıyla satılan -pardon sürç-i lisân vaki oldu- satılsın diye sabık direkler arasında dolaştırılan küçük çapta bir gazeteye kızan bir bağı yanık: Hangi millete müsahebe etsek gavga hazır, hiçde meydana çıkma demiştir.

-Karagöz mutabahta -çıkıyor!

mutabahta iken ne haltetide çıksa ne yapaçak?!

-Yanakta-ağam anlıyor!-

Yalnız ağan değil yatakda herkes eylenebilir

-Kabinede ihtilaf!-

onlar muhalifliği kabul etmezler hepsi ittihatçıdır!

- İLAL!-

Direkler arası aslında direkler arası idi, her kes oraya uşdu filhal direkleri düştü derhal arası kaldı, kavalı paraya saldı masal!

- DEDİKİ, DEDİMİKİ...?-

Tanın:Dedi kodu

Cadaloz-Sen ona razı ol deyipde komayanlar da var!

Yine ondan:Mekifattan bir şeye alışanlar

Cadaloz-Ramazanda ağu bey kazı gibi düşünürler!

Yine ondan: Bir buhran vükela ile netiçelendirmelerini nazırlarımızdan dürbinliklerinden bekleriz!

Cadaloz-Ayol Harbiye Nazırı gibi hepsinin dürbünü varmıydı dürbünlüğü olsun!

Sabah:Hayat umum mücadele kaimdir

Cadaloz-Hayat zümen anana ile daimdir!

Yine ondan: Bizde program İttihat ve Terakki programı olacaktır

Cadaloz-Diğerlerinin programı da varmı onlar hep yalanınkinden oynarlar!

Yine ondan: Koleraya karşı

Cadaloz-Yalnız şehir emini cedidi gelebiliyor, başka kimsenin haddine mi düşmüş?!

Yine ondan: Eğer başka misaller aramak lazım gelseydi

Cadaloz- (Emsile)yi aynen sabaha nakletmek icab ederdi halbu ki (levn) in tekamül babansa nakli hiçte işimiz gelmez. Gazetemizin mesleğiyle makusan mütenasib değil! mi dersin?

.....

MUHÂBERÂT-I ALENİYE-

Tekfur dağı, Bafra, Bozkır, Konya abonelerimize: Abone bedeli peşin olduğu arz etmiştik. Binâen âleyh süratle irsaline müntazırız:

Temuz hesabı göndermeyen bayilerimize:

Ağustos hesaplarınızla beraber seriyan gönderiniz!

Mağnisa, Milet bayilerimize:

Posta ile onuru güruşumuzu aldık! Tekfur dağında Mustafa Akifzade Necati Beğ'e: Abone bedeli alınmıştır teşekkür ederiz!

(Büyük mehparedede bütün eşyayı ve beytiyenin tedariki mümkün olduğu gibi zabitaneye taksitle verilir.Eşyayı askeriyede bulunur.)

-CADLOZ'UN KABİNESİ! -

Bazı muhalifin muhalefet etmek müzaveret derecesine vardıkları illet teşkil kabine bu sırada havaların muhalefetinden naşı misal anarşi yine nakır eylemiş ve her kes bir cins kişi bilemiş olduğundan mahalle kahvehânesine rahmet okutan bazı sözümler yabana gazete idarehânelerinde yine kemal kerim ile kabine teşkilde devam ve güya bununla irşad-ı avam etmekte buldukları Cadaloz tarafından haber alınarak böyle her biri fasılaya mensup ve çok menkub ve miyub kesan bî izan metecanasından avli kuleli eyvansır ile kişilerle kabine teşkili katiyyen muvafık olmayıp böyle İngiliz kaşığyla Fransız haltıyatı karıştırmaktan istimdad ile hürriyet yarıştırmaktansa hiçde ahali-i kiramin fikrini taklit etmeyerek hak sarihleri olan teşkilatı Millet Meclisi'ne bakarak mahudlar gibi illet meclisinin teşkil edeceği kabinenin isad edilmeden iskad edilmesine karadadesi çiruz tarafından keşide edildikten sonra içraati yalnız bir tek eşref saatte ikmak etmek üzere muharririni mukdediremizden Cin beğ Efendi'nin taht-ı riyasetinde bir kabine teşkil edilerek hemen vazifelerine tayin edilmiştir:

- KABİNE-İ CADALUZ DER ZAMAN DAKİKA TUL OTUZ!-

Beş vekilin:Cin Paşa hazretleri (Mükellef ref-i amel ve ihsan ve pederde-i nisyan!)
Harbiye nazırı:Cavalacoz Paşa (Teşdid-i Dîvân-ı Örfi ve men -i müzevverat-i elhafi!)
Dahiliye nazırı:Afaroş Beğ Efendi (Makab kafatalı fırkalı ve ahırkalı şen çakırçalı!)
Hariçiyeye nazırı:Çaparoz Beğ Efendi (Halli müşkilat kerbed misal suyu ne terbe!)
Bahriye nazırı:Kaparoz Paşa (Muzaf bineal baluf mil alruf)
Maliye nazırı: Kokoz Beğ Efendi (Muzaf bekatı alamamış men ishabal ittişâş!)
Evkaf nazırı: Kokoroz Beğ Efendi (Muzaf tahribat tenabahane ve inşaat derslane!)
Nafianazırı:Kavanoz Beğ Efendi (Muzaf yekşad altarık fimahallielharı!)
Maarif nazırı: Çiroz Beğ Efendi (Tayin hattulhareket fil mislihil imla bilaimtila!)
Postahane ve telgraf nazırı: Çil horoz Beğ Efendi (Tesis irtibat beyne elkarayal ve elbiyat!)

Bütün müddet memurinleri yalnız otuz dakikadan ibaret olan iş bu kabineyi teşkil eden zevat kendilerine ait ve zaif -i hususiyeyi yirmi sekiz dakikada bil ikmal cin paşa hazretlerinin tahtı riyaset siyasiyetindelerinde birde meclis akd ederek kabine teşkili ve tenkidi keyfiyeti mühimmesine alakadaradan başkasının müdahale edememesi hakkında bir kanun yaparak o dakika zarfında ayan-ı reis bulunan Cadaloz hazretlerine tevdih ederek dağılmışlardır!

NUMARA 44 CADALUZ SAFİFE 4

Cadaloz-Bira def koleradır derken gördüğümü nektarın başına gelen, varsın içenlerde güle güle kullansın!

(Cevat Nuri F.Houry-Nektari bira fabrikası Nektar)

-RAMAZAN DAVULCUSU-

Yaklaştı bütçe pür adlı ihsan
Gayet yaraştı derken bu ünvan
Mecliste koptu bir pehran
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Efkar-ı alam gayet acayib
Bahr-ı siyasette oldu kayıp
Asla bulunmaz bir re'yi saib
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Hala kara afak siyaset
Ettikçe etti kesb-i nezaket
Şimdi derletiyeye varmı hacet
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Harbiyemiz çün on milyon altun
Dinlermiyiz biz hiç başka dan dun
Baksun zekurettir bizden utansun
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Görsün utansın bir komşu devlet
Kalbi ganiyiz yok bizde haset
Vermiş sehavet ol rabbi izzet
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Açtık gözümüzü görsün miyoplar
Binlerce mavzer yüzlerce toplar
Bak karşımızda düşmanlar hoplar
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Bir ordumuz var işte Yemen'de
Her imtihanı verdi o fende
Tasvire kudret yok sende bende
Dandan dadandan, dandan dadan dan

Diğer bir ordu Balkanları aştı
Dört günde Karadağ'a yanaştı
Dostlarada şaştı, düşman da şaştı
Dandan dadandan, dandan dadan dan

.....

-CADALUZ'UN DEVESİ!-

Bînâyetillah Ramazan-ı şerifin yirminçi günü mevkiî intişare konularak olan kitab siyasi, hükmi, mizâhi, ibret amizdir, sabur mütevekkil, muhtemil olan deve aheste meşy ve ve hareketli her türlü bar-i azime tahammülü itibariyle bu millet-i muhtereme- i Osmâniye'ye teşbih olunmuştur.

Gayet nezih bir lisânla pek şairane tasvir edilmiş olan bu manzum ve musavvir kitap yalnız elli paraya satılacaktır. Taşra bayilerimize bedeli peşinen gönderilmek şartıyla bir guruştur!

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi-Reşadiye Matbaası

Numara 45 -16 Rama'zan Sene 1329 "Cumartesi" 27 Ağustos 1327 9 Eylül 1911

Ser Muhariri: Cadaloz

Her türlü muhararat ve mubahayat için idarehaneye müracaat edilmelidir

İdarehânesi Ebussuud Caddesinde 35 Numaralı Daire-i Mahsusadır

İşi gücü Afaroz

Senelik abone bedeli (30) guroş ve Memâlîk-i Ecnebiye için (12) Franktır.

Abone bedeli peşinen gönderilmelidir

Posta ücreti verilmemiş mektublar kabul edilmez

Derc olunmayan evrak iade edilmez

Nushası 10 paradır "Şimdilik Salı ve Cumartesi günleriNeşir olunur Mizah Gazetesidir "Nushası 10 paradır

Matrud kolera-Bilirim senin adl ve ihsanın boldur, şehr-i eminine söz anlatda varsın bu fikra kolerada sayenizde geçinsin?! (D.M)

NUMARA 45 CADALOZ SAHİFE 2

ÇAN ÇAN

- Ayol bir saatten beri Çirozu peşinden koşturuyordum, nerelerdesin, nereleri geziyorsun?

- Malum değilmi ya şimdi insan nerede olur?

- Ya bodrumda, ya kömürlükde...!

- Ne yapılır kömürlükde?

- Kim bilir belki çamaşır değiştiriyorsun !

- O Karagözün perdesinde olur!

- Peki sen nerelerde geziyorsun bakayım?

- Artık bu sırada direkler arasında başka nerelerde olur?

- Bırak Allah aşkına direkler arası bu sene pek berbat.Geçenlerde bir akşam bende şöyle bir gezinti yapayım dedim Letafet apartmanın önünden şehzedeye doğru şöyle bir nazar müdekkikane fırlattım adeta o koca cadde soğuklukta kutb-u şimali ile yarış ediyor!

- Ammada yaptınız ha...?

- Evet evet oraya atf-ı nazar edeceğime yanılıpta bir mizâh gazetesini sütununa baksaydım ihtimal ki bu kadar soğukluk ancak görebilirdim!

- Nerelerini gezdin bakayım?

- Direklerin arasının neresi var?

- K.Hasani ma bağı, kahvecilerin dilenci, çanağı, oraya toplanan cihanın avanağı adaba riayet etmeyen bir kaç terbiye danğalağı...?

- Hepsi bu kadarmı?

- Yok daha var, şıklar, şıllıklar, yılışıklar, kaşı kakıklar, bağı yanıklar, omuz vuranlar, saat kuranlar, kendini yoranlar hep orada!

- İlahi Cadalozum ömürsün ömür!

- Hak ihsan etsin çek kömür!

- Oh, kafiye denen geldidiye dea ha?

- Ne yaparsın, Temmuzun ortasında biz kömürün okkasını yirmi yedi para yok kanunlar geldiğinde hangi kanuna teban kömür alacağız bende bilmiyorum.

- Ayol kömürde kanunlamı alınır?

- Kanunla da alınır keman ilede para olmassa ne yapacaksın Kanun keman ile ne geçerse götürürsün rehine koyarsın, alırsın kömürü ve illa donarsın!

- Ele avuca sığar, Cadalozlardan değilsen ki demincek hangi kanunlardan bahsediyorsun, şimdi hangi kemandan dem vuruyorsun?

- Belediye dairelerinin kömür kanunundan tutda geçen sene rehine koyduğunuz vasılanın kanununa kadar hepsi ile kömür tedarik oluna bilir!

- Kapa o sahifeyi de yeni direkler arasının nesine kızdın bakayım?

- Her tur ve mişvarına, hatta mühendisine, mimarına, hatta direklerin yeniden imarına bile tutuldum. Hepsi ne isede hele donanma serğisi

- Vay ona da mı tutuldun?

- O na tutulmak için insan eğniyayı hasise kadar hamiyetsiz olmalı.benim tutulduğum cihet koca serği dairesi bir meşur hamiyet olduğunu halde bom boş duruyor da karşısında ki manak...?

- Evet karşısında ki manak malamad dangalak!

- Ne diyeyim bu millete pek acayip olmuş ve-sselâm Girid sahne-i hakikiyesinde feci dramlarını tahattur ederek, her gün perde perde mezalim ve feayi karşısında inlemekde olan kerbed müslümanlarının hallerini göz önüne alıp donanma kasasına para atmağı düşünmüyoruzda manağın yarım yamalak dram taklitlerini görmek için avuç avuç para veriyoruz.

- Hakınız var aziz Cadalozum!

-Hakkım var amma ne benim alacağım var nede kimsenin ibret alacağı?!

.....

KÖTEK

Vedalar! Size kıymetşinaz kârîler cihana- kısmet olursa-gider yine gelirim benimle haylice eğlendiniz fakat yetişir birazda şöylece ben de sizinle eğlenirim.

Çakırpençe

.....

-KONFERANS! -

Ey benim görmediğim, bilmediğim, kârîler! Ey mizâh gazetesi okumağa yemin eden nazikler can-ı gönülden beni dinlerseniz sözüme hak verip inlerseniz can kulağınızı açınız kesinizde paranızı saçınız, mizâh gazetelerinden bir manad kaçınız yalnız Cadaloz'un Devesini okuyunuz, akıl tesgahından bir destımal muhakeme dokuyunuz ve biliniz ki şimdiye kadar böyle bir kitap yapmamıştır ve bu kadar

mükemmel bir esere tapılmamıştır. Çünkü mündrecatında malayaniye sapılmamıştır. Ey Kârîn-i kirâm! Ve ey kârîni kirâm Cadaloz peyam! Biliniz ve agah olunuz ki Cadaloz'un Devesi bu millettir şimdiye kadar çektiği bar mezelletir aheste ruşi hutu-i terakki devlettir vech -i şebe kart metalettir.

Ey Cadaloz'un kârîleri! Cadaloz sena karlerinin aşık kerme taş çıkartmış bir şair!!Olduğunu bilirsiniz. Her sözüne gelirsiniz devesini görürsünüz aferin dersiniz!

Muharriri nacizdir fakat deve ibret amizdir okuyan hayret verir bu millete gayret verir devenin hörgücü var kuvveti var gücü var devenin kuvveti, var dehşeti safveti var devam gider boynuna bakar sağ ve soluna bakar. Devem dağları aşıyor hep görenler şaşıyor devemin er dereye bakmaz yara bereye devam dağa tırmanır, çöllerde hem kıvrır, devemin var çengeli dinlemez her engeli! Deve deveyi yedi devam yoluna gider Cadaloz'un Devesi elli parayı eder!

.....

MÜTHİŞ BİR GREV!

Kolera münasebetiyle şehir-i emini faaletin vücut pür süt hamiyetinden mütezarrır olan devair-i belediye ile öteden beri göz aşinalıkları eksik olmayan emin önü balkapazar, yeni kapı? Samatya, Fatih, manavları kalba ve sergilerinde sakin bilumun çürük, kokmuş kavun ve sebzeler tarafından mühim bir metiğ akd edilerek emin mumi ileyhin istifası talep edilecek olamadığı takdirde bilittifak hiç bir işe yaramayacaklarını ilan ile grev yapacaklar ve bu esnada joz

NUMARA 45 CADALUZ SAHİFE 3

Komiser tohumluk, salatalık, hıyar ağa tarafından ahval-i ruhiye-i sâmiin tetkik edilerek kendilerine karşı alaim-i merhamet görülmediği takdirde verilecek bir işaret üzerine hemen Sarayburnu'na hezimetle denize atılarak intihar edilecektir. İstihbaratımıza nazaran metine-i karibulvuku bulunduğundan geçen seneden kalma salamura olmuş büyük bir lahana yaprağı üzerine kırmızı buber işlenmiş ve etrafı makarib la tuhsa ile bezenmiş (yaşasın kolera) yazılı bir bayrak istihzar olunmakta imiş iş bu mantığa çürük dometesler mahafilnde bir ehemmiyet-i siyasiye fevkaleda atıf olunduğu rivayet olunuyor!

.....

-KABİNE!-

Çektiği bari elim altında inlemekden az zamanda saç sakalı dökülerek, dişleri sökülerek ihtiyarlayan kabinemizin mümkün mertebe tamiriyle böyle yokluk devrelerinde bir hayli zamanda kullanılabilmesi mümkün olup olmadığı sul olunması üzerine mimari şehir Tokat Meb'ûsu İsmail Paşa hazretlerine müracaat olunmuştur. Mumi ileyhim bu babda takdim ettiği raporun bir sureti elimize geçtiğinden bir vecibe-i ati derc sutun etmeyi muvafık şime-i siyaset ad eyledik:

-SURET-İ RAPOR!-

Şehr-i hal ruminin yiğirminçi cumartesi günü bie heyeti keşfiye mesabesinde olan dimağı nüktedanına ve çeşman dur debianemi hamil olduğu halde Bâb-ı Âli'de kain kabineye varılarak badel besmele müayeneye ibtidar olundukta evvela mezkur kabinenin böyle az zamanda mail enderas oluvermesi esbab-ı tehemmül olunarak gayet ûl gayederin bir tetebbüden sonra üçyüz yirmi altı senesinde acemi bir heyeti mimariye elinde çıktığına zahib olunmuşsada layık vech ile hadde-i tetkikden geçirildikte runumun olan alaim-i endaras bir takım avariz gayr manzaradan ileri gidildigine yakinen hüküm edilmiş ve mihverden alınmış iki santim kadara sağ tarafa temayülü duvarlarında ki tehlikeli çatlaklar çepte teynindeki mühlik sakbeler ayaklarında ki inhirife dalayında meşhud olan kaçaklık ve heyeti umumiyesinde görülen mail-i inhidam asar-i harabi mezkur kabine binasının pekde tamir kabul etmez bir halde bulunduğuna maaltessüf kanaat-ı kafiye husuluna badi olmuşsada şeran ve kanunen bir kerede üçyüzyirmi sekiz senesi heyeti fenniye mimarisine arzı

münasib görünmüş olmakla içabının içirasını tezekkür zimmında iş bu rapor takdim kıldı.!

.....

DEVİR-İ SABIKTA BİR MUHAVERECİK

Devr-i sabıkın Ayasofya civarı kesub biçenlerden iken inkılâbı müteakib bayraktarlıkla doğru yol gelip geçenlerden olan bir hıyar bir hayli zaman güneşe maruz bulunduğu ecilden lazım gelen alaimi isfirarı elde eder etmez bende turşuluğum diye ortaya atıldığı ve bir turşucuya mecanadan rub eksiye satıldığı ve geçen akşam manağın tiyatrosuna dair verdiği konferansta herkes kel Hasan zannıyla kanıldığı rivayet olunmakta iken münasebetsiz bir mahalde yuvarlandığı cihetle beldiye memurları tarafından bir süprüntü arabasına bil irkab azm suy-i kotus olduğu rivayet edilmektedir!

*

Ne için tutmadın oruç himmet?

-Etmedim ben ikamete niyet!

-Böyle kaç gün sürer misafirlik?

-Tabi mahşer sürer, günü birlik!

-Buralı derdi hep size pederim?

-Doğrudur ama belkide giderim!

Doğrusun söyle ricaederim?

-Nafiye amade işte derbederim!

.....

DEDİKİ, DEDİMKİ...?

Tanın: Fransa ve Türkiye

Cadaloz- Yek diğerinin hukuk mütekaiblesine riayet etmek şartıyla iyi bir dost

Yine ondan: Bütçe ihtilafı

Cadaloz- Bizde hal olunmadık hangi ihtilaf bertaraf edilmedik hangi muhalefet kalmış ki bütçe kalsın?!

Yine ondan: Maarif ibtidadiye

Cadaloz- En büyük noksanımızdan birisi ve belki birincisi!

Yine ondan: Patrikhânelerin metalibi

Cadaloz- Çıkmaz o ümidin dibi

Bildirem: (Selanik intişare başlamıştır):dertlerimiz teşrif edilmeli

Cadaloz- Aferin koca operatör ama sonrada bir ameliyat içrasını göremedik?!

Yine ondan: Muhaliflerde yüz göstermeye geri kalmadı.

Cadaloz- Onlar yüz değil iki yüzde gösterdiler ama bakan kim, hem ben sana bir şey söyleyeyimmi evladım tükürüyor bir yüzünede iki yüzünede! Lakin hep kabahat siz Selanikliler'dedir. Biz herşeyden usanır biz mültez bak meşrûtiyetten bile usandık. Hiç olmasa sende bir inkîlab yapmalı değilsiniz?!

Yine ondan: Haydi bakalım

Cadaloz- Sağamı solamı?!

Sabah: Hürriyetde nelere muavenet her vakit lazım

Cadaloz- Onlar mı....?!¹³⁶

Yine ondan: İbtalimi gazetelerinin ihtarımı

Cadaloz- Kimler imiş o hurmi kupası?!

Balkan: Balkanlarda Bulgarlar'ın rolü

Cadaloz- Gözümüzü açıpta bizde rolümüzü bilseydik böyle gelmezdik!

Envarı vicdan: Arefe mi? Ramazan mı?

Cadaloz- Yoksa mübarek bayram mı?

Salah:Şimendiferler politikası

Cadaloz- Bizde politikamı dediniz vapur, vapur!

Yine ondan: Moskof dayıya nasihat nasihat değil övendire

Cadaloz- Madem ki övendire ithaf olunacaktı hiç olmazsa dayın dese idiniz daha iyi değilmi idi?!

Envarı vicdan: Daima sen!..

Cadaloz- Gele idik?...Erken!!!

Yine ondan: Efsus şimdi anlıyorum!

Cadaloz- Efsusun manası mecazisinimi?!

.....

Bu mükemmel ve mücedded ticarethâne emin olmalıdır ki bütün Memâlîk-i Osmâniye ticarethânelerine meyanında kendisine bir mevki mümtaz ayırmışdır. Bir kere ziyaret ederseniz sıdk müddeamızı teslim der ve bir Osmanlı yüreği Osmanlı hamiyetin taşıyan sahiblerini sizde takdire mecbur olursunuz.

¹³⁶ Yırtık olduğundan dolayı okunamamaktadır.

NUMARA 45 CADALUZ SAHİFE 4
CADALUZ'UN DEVESİ

(Cevat Nuri F.Houry- Cadaloz'un Devesi)

- RAMAZAN DAVULCUSU -

Bizim afacan gayet haşarı
Sünbülü kaptı çıktı dışarı
Almış bir okka Balkan kaşarı
Gayetle sarı dan dan da dan dan

Yapmış siyasi peynirli sütünne
Dedim ona yaşın ne başın ne
Sen anlamazsın dedi hamnına
Sen evvelde dinle dan dan da dan dan

Gazeteciler bir başka halde
Lezzet bulurlar hep kilukalde

Hiç varmı lezzet böyle mavelde
Kaldım vebalde dan dan da dan dan

Etrafa baktım gördüm karanlık
Sordum Tanin'e hep süt limanlık
Sığmaz sabaha hiç pазtıranlık
Bu kadar danlık dan dan da dan dan

Aldı livayı oldu alemdar
Etrafa attı bir hayli mantar
Onda siyaset kantar kantar
Oldu bidider dan dan da dan dan

İkdam ederken tenkide herdem
Gördü çihanı hep oldu sersem
Hiç kalmamıştır bir gülde perçem
Tutsam da çeksem dan dan da dan dan

Eyvah emekler gitti hevâya
Eski siyaset girdi navaya
Yarab bizi sen eyle himaye
Bu bir kinaye dan dan da dan dan

Ben hem doldum hemde ezildim
Bir tuz misali dehre ekildim
Divanilikmiş eyvah bildim
işte çekildim dan dan da dan dan

Eski ricale şimdi çatılmaz elbet
Elbet çeraid asla satılmaz
Lakin alıştık yevm baоş yatılmaz
Bunlar da kalmaz dan dan da dan dan

.....

- FELEK-

Kerem ve serde-i feleğe bî hakkın göğüs gererek müdafa-i vatana azm etmek üzere meydana atılan (felek) refikimizi karîn-i kirâma takdimi vecibe-i kadirşinasiden ad eyleriz.

.....

- İHTAR-I MAHSUSA-

Cadaloz bir kisvei nuyine bûtünerek arz-ı endam etmek üzere bu nushadan itibaren bayram sonuna kadar ta'til-i neşriyat etmiştir.

Bu müddet zarfında gerek bedeli gönderilmeyen aboneler ve gerek taşra hesabı tasvife edileceğinden her kes az çok hesabını insalde istical etmelidir.

Cadaloz'un Devesi nam kitab mükemmellik karikatörleri ikmal edilmediği cihetle bînâyetillah teâla Ramazan-ı şerifin yirmi beşinçi günü mevkiî intişare vaz olunacağından taşradan siparişte bulunacakları bir an evvel müracaat etmeli ve bedelini bir guruştan peşinen göndermelidirler.

.....

Müdür-ü Mes'ul: Hüseyin Nazmi

.....

"Sada-i Millet Matbaası

III. BÖLÜM

CADALUZ GAZATESİ'NDE YER ALAN KARİKATÜRLERİN İNCELENMESİ

3.1. XX. Yüzyılın Başında Osmanlı Devleti'nin Genel Durumu

Yakınçağ Türk tarihi açısından önemli bir dönüm noktası olan II. Meşrûtiyet daha önceki yenileşme ve modernleşme çabalarının devamı olarak algılanmalıdır. Lale devri ile başlayıp Tanzimat ve I.Meşrûtiyet dönemleriyle tamamlanan bu hareket, uzun soluklu batılılaşma serüveninin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.¹³⁷ XIX. Yüzyılda Osmanlı imparatorluğu geri kalmış, Avrupa'ya askeri alanda mağlup olmuş, siyasette aciz kalmış, ekonomik ve ticarete sömürülmüştür. Avrupa artık ticari malıyla, sanayi ürünüyle, tüccarlarıyla, ilim adamlarıyla, misyonerleriyle, askerleriyle, elçilikleriyle, konsolosluguyla, seyyah ve kültürüyle Osmanlı'ya saldırıya geçmiş, Osmanlı ülkesini işgal etmiştir. Avrupa Osmanlı'yı geri bırakmakla ve sömürmekle de yetinmeyerek, ayrıca toprak kopararak imparatorluğun parçalanmasında da rol almıştır. Fransa 1830 Cezayir'i, 1882'de Tunus'u, İtalya 1911'de Trablusgarp'ı ve Bingazi'yi, Rusya Kars Ardahan ve Batum, Avusturya ve Macaristan ise 1908'de Bosna Hersek'i işgal etti.

Sonuç itibariyle II. Meşrûtiyet dönemine gelindiğinde Osmanlı İmparatorluğu içte gayri müslimlerin isyanları ve baskıları, dışta Avrupa'nın sömürücü müdahalesi ve kontrolü altında bulunuyordu. Böyle bir imparatorluk siyasi, idari, felsefi teorilerle ve pratiklerle kurtarmak imkânsızdı. Reçetesi çok basitti Abdülhamit'i düşürmek Meşrûtiyet rejimini yeniden getirmek.¹³⁸

Bilindiği gibi I. Meşrûtiyet 23 Aralık 1876'da ilan edilmiş, ancak Osmanlı Rus Savaşını bahane eden II. Abdülhamit'in 14 Şubat 1878'de Mebusan Meclisi (Millet Meclisi)'ni kapatması ile sona ermişti. Böylece I. Meşrûtiyet dönemi kısa sürmüş ve mutlakiyet yönetimine yeniden dönülmüştü ve padişah katı bir istibdatla devleti yönetmeye başlamıştı.¹³⁹

¹³⁷ İhsan Burak Birecikli, "Yüzüncü yılında II. Meşrûtiyet'in ilanı Üzerine Bir İnceleme", *Akademik Bakış*, C.2,S.3, (Kış, 2008), s.212.

¹³⁸ Bayram Kodaman, "II. Meşrûtiyet Dönemi(1908-1914)", *Türkler Ansiklopedisi*, C.13, s.167.

¹³⁹ Rifat Uçarol, *Siyasi Tarih*, Ankara, Hava Basım ve Neşriyat Müdürlüğü, 1979, s.309.

II. Abdülhamit'in bu tavrı Meşrûtiyetçi aydınları sükût-ı hayâle uğrattı. Aslında 1878 Berlin Antlaşmasıyla Rumeli'de büyük toprak kayıpları Kars, Ardahan, Batum'un Rusya'ya verilmesi Kıbrıs'ın ayrı bir antlaşma ile İngiltere'ye verilmesi 1881 Tunus'un Fransa'ya 1882 Mısır'ın İngilizler tarafından işgali 1881 Duyun-ı Umumiyenin kurulması Anadolu'da Ermeni İhtilal Cemiyetinin ayrılıkçı faaliyetlere başlaması, Girid ve Doğu Rumeli meseleleri Osmanlı toplumunda özellikle aydın kadrolarda şu kanaatin doğmasına yol açtı "*Osmanlı imparatorluğu hasta yatağında ölmek üzere, tedavisiyle hiç kimse meşgul olmamaktadır. II. Abdülhamit zararlı ilaçlarla tedaviye çalışmaktadır ve hastanın ölümünü hızlandırmaktadır. Avrupalı büyük devletler ile (İngiltere, Fransa, Rusya, Avusturya) ve gayri müslimler iş birliği halinde hastayı öldürerek mirasını paylaşma planları yapmaktadırlar.*" Bu kanaat yaygınlaşarak kamuoyunda "*bu devlet nasıl kurtulur*" sorusunu seslendirilmeye başlandı. Bu soruya verilen cevaplar şu şekildedir;

- 1) Abdülhamit'in devrilmesi, Meclisin açılması, Kanun-ı Esasinin yürürlüğe konulması
- 2) Muhafaza-ı Vatan yani Osmanlı İmparatorluğu'nun toprak bütünlüğünün korunması
- 3) İttihad-ı Anasır yani ırkı, dini, mezhebi ne olursa olsun bütün fertlerin Osmanlı üst kimliğinde birleştirilmesi
- 4) Düşman tecavüzünün ve müdahalelerinin önlenmesi
- 5) Kapitülasyonların kaldırılması
- 6) Reformların yapılması¹⁴⁰

Bu dönemde Balkanlar iyice kaynamakta olup Rusya, Avusturya, İtalya başta olmak üzere Avrupa devletlerinin nüfuz kazanma mücadelesi ile Balkan devletlerinin ihtirasları ve girişimleri bu bölgeyi gittikçe daha huzursuz hale getiriyordu, İngiliz Kralı VII. Edward ile Rus Çarı II. Nikola 8-9 Haziran 1908'de Reval Görüşmesini yaptılar. Bu buluşmada iki devlet özellikle Makedonya ve Boğazlar sorununu ele almıştır¹⁴¹ ve bu durum Rusya ile İngiltere'nin Osmanlı İmparatorluğu'nu paylaşma ve parçalama konusunda anlaştıkları dolayısıyla Rumeli'de Osmanlı sonunun geldiği şeklinde yorumlar ortaya çıktı.¹⁴² Bu durum İttihat ve Terakki Cemiyeti'ni endişeye düşürdü ve vakit geçirmeden Meşrûtiyet'i ilan etmek üzere harekete geçti. Bu suretle

¹⁴⁰ Kodaman, s.168.

¹⁴¹ Uçarol, s.311.

¹⁴² Kodaman, s.170.

Makedonya sorunu ve Reval Görüşmesi, Meşrûtiyet'in bir an önce ilan edilmesi için harekete geçilmesinde, diğerlerinin yanında önemli etkenler oldu.

İttihat ve Terakki Cemiyeti, bu gelişmelerin ardından 1908 Temmuz ayı başlarında Manastır'da ki konsoloslara bir bildiri dağıtarak amacının Meşrûtiyet'i yeniden ilan etmek olduğunu açıkladı. Yurdun çeşitli yerlerinden özellikle Makedonya'dan halk doğrudan doğruya Yıldız Sarayına telgraflar çekerek Padişah'tan 1876 Anayasasını yeniden yürürlüğe konmasını istemeye başladı.

23 Temmuz 1908 günü İttihat ve Terakki Cemiyeti Selanik ve Manastır'da kendiliğinden II. Meşrûtiyet'i ilan etti ve bu gelişmeler üzerine II. Abdülhamit 24 Temmuz 1908 tarihinde II. Meşrûtiyet'i ilan etti.¹⁴³ II. Abdülhamit iktidarda olduğu süre içerisinde aşağıda yer alan hükümetleri kurdu.

II. Abdülhamit'in II. Meşrûtiyet hükümetleri

- 1) Said Paşa Hükümeti 1 Ağustos 5 Ağustos 1908
- 2) Kamil Paşa Hükümeti 6 Ağustos 1908 14 Şubat 1909
- 3) Hüseyin Hilmi Paşa Hükümeti 14 Şubat 13 Nisan 1909
- 4) Ahmet Tevfik Paşa Hükümeti 13 Nisan 1 Mayıs 1909¹⁴⁴

Dönemin başat örgütü olan İttihat ve Terakki bu dönemin bütün siyasal yapısında neredeyse tek söz sahibi durumundadır. İttihat ve Terakki 1908 seçimlerinde örgütlenmesini tamamlayamadığı için seçimlere girememiştir. Ancak parti sempatzanı delegeler, Mecliste çoğunluğu sağlamışlardır.¹⁴⁵ İttihat ve Terakki Cemiyeti *Tanin* ve *Şurayı Ümmet* gazetelerini çıkarır ve bu gazeteler partinin yayın organı olurlar. Ayrıca partinin güçlü olduğu Rumeli'de *Tüfek*, *Silah*, *Kurşun*, *Hancer*, *Top*, *Bıçak*, *Bomba* gibi ilginç isimli gazeteler yayınlanır. Meşrûtiyet döneminin özgürlük ortamı 31 Mart ayaklanması sonrası çıkarılan 1909 Matbuat Kanununa kadar sürecektir.¹⁴⁶

İttihat ve Terakki Cemiyeti, tarihimizde farklı bir örgütlenme mantığıyla cemiyet, parti, okul, basın, ekonomi hatta askeri alanda aynı anda teşkilatlanan bir kuruluştur. Meşrûtiyet döneminde ittihatçı basının yanında her grup, cemaat ve görüş yayın faaliyetine katılmış, yerel basının gelişmesine katkı sağlamıştır.

¹⁴³ Uçarol, s.311.312.

¹⁴⁴ Kodaman, s.172.

¹⁴⁵ Hakan Aydın, *II. Meşrûtiyet Devrinde Basın ve Siyaset*, Konya, Palet Yay.,2010, s.44.45.

¹⁴⁶ Doğaner, s.118.119.

İttihatçı basın, muhalefet döneminde savunduğu hak, özgürlük, kardeşlik, adalet ve sistem düşüncelerinde tutarlılığı; İttihat ve Terakki iktidarı devrinde sürdürememiştir.¹⁴⁷

II. Meşrûtiyet'in ilanı ile birlikte toplum yaşamında büyük bir canlanma oldu. 24 Temmuz 1908'de gazeteler yazılarını sansüre göndermediler. Gazete, dergi, kitap olarak büyük bir yayın furyası başladı. Kadın hareketleri, işçi hareketleri, ortaya çıktı. İttihat ve Terakki, Said Paşayı istemedi ve yerine Kıbrıslı Kamil Paşa geldi.¹⁴⁸

II. Meşrûtiyet döneminde bazı dış sorunlar yaşandı bunlar;

-Avusturya'nın Bosna- Hersek'i ilhakı: Osmanlı Avusturya sorunu olarak başlamış ancak kısa zamanda büyük devletlerin de sorunu haline almış ve Avrupa bunalımı haline almış bu durum Balkanlar'da ki durumu daha da karıştırmış ve Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasının yakın nedenlerinden birisi olmuştur.

-Bulgaristan bağımsızlığını ilan etti:16 Mart 1909'da Petersburg'da Osmanlı-Rus antlaşması imzalandı ve bu antlaşma ile Bulgaristan'ın bağımsızlığını tanıdı.

Girid'in Yunanistan'a bağlandığının ilan edilmesi: Bilindiği gibi Girid, Osmanlı egemenliğinde olmakla beraber 1897'den beri Yunanlı valinin yönetiminde İngiltere, Fransa, Rusya ve İtalya'nın askeri işgali altında, özerk bir eyalet halinde bulunuyordu.

Girid çözülmemiş bir sorun olarak 1912 yılına kadar hukuk yönünden Osmanlı devletine bağlı kaldı.¹⁴⁹

Bu dönemde sadece dış sorunlar değil ülke içinde de sorunlar yaşanmaktaydı ve tarihimize 31Mart ayaklanması olarak geçen ayaklanmanın nedeni 6 Nisan 1909'da sert muhalefeti ile tanınan Serbesti gazetesi başyazarı Hasan Fehmi'nin Galata Köprüsünde öldürülmesiydi. Saldırganın sırtında bir subay pelerini bulunduğu ileri sürülüyordu. Köprü'nün iki uçunda karakollar bulunduğu halde kimse saldırganı yakalayamamıştı. Muhalefet olayı İttihat ve Terakkiye mal ediyordu.¹⁵⁰ İttihat ve Terakki ile muhalefet arasında siyasi alanda çatışma ve gelişmeler olurken dinci çevreler de, İttihat ve Terakki Cemiyeti ile hükümete karşı harekete geçtiler. Cemiyet güvenliği sağlamak üzere, kendisinin en güçlü olduğu Makedonya'dan İstanbul'a

¹⁴⁷ Aydın, s.150.151.

¹⁴⁸ Sina Akşin, Cemil Koçak, Hikmet Özdemir, Korkut Boratav, Selahattin Hilav, Murat Katoğlu ve Ayla Ödekan, *Türkiye Tarihi Çağdaş Türkiye 1908-1980*, İstanbul, Cem Yayın evi, C.4, 2000, s.27.28.

¹⁴⁹ Uçarol, s.317.318.319.320.

¹⁵⁰ Akşin, Koçak, s.29.

Avcı taburları getirmişti. 13 Nisan 1909'da (31 Mart 1325) günü 4 Avcı taburu askerlerinin subaylarını hapsederek ayaklanması ile 31 Mart Olayı patlak verdi.

Mahmut Şevket Paşa'nın komutasındaki Hareket Ordusu, 21 Nisan 1909 gününden itibaren İstanbul'a girdi ve 24 Nisanda şehre hakim oldu ve İttihat ve Terakkiye ve meşrûtiyete yapılan hareket, dolayısıyla da önemli bir iç sorun sonuçlanmış oldu.¹⁵¹

II. Meşrûtiyet döneminde Osmanlı imparatorluğu'nda düşünce akımları meydana geldi, bu akımlar; İslamcılık, Garpcılık, Türkçülük, Sosyalizm¹⁵²

20.yüzyılın başlarında, Balkanlar Osmanlı Devleti'nin en bunalımlı ve kritik yerlerinde birisi haline gelmiş bulunuyordu. Bunda, Balkan devletlerinin bölge üzerinde ki emelleri bulunuyordu.

İkinci Meşrûtiyet döneminde, Büyük devletler Balkanlar'da kökleri 19. yüzyıla hatta daha eski tarihlere varan ve gittikçe gelişen Balkan toplumları arasındaki mücadeleleri ve burada baş gösteren bunalımları kendi dış siyasi çıkarlarına göre çözümlenmek amacındaydılar.

Genel olarak "Doğu Sorunu"nun gergin bir aşamaya girdiği bu dönemde, Balkan devletleri de esasen dağılmakta olan Osmanlı İmparatorluğu'nun durumundan yararlanmak üzere düşmanca bir siyaset izlemekteydiler.¹⁵³ Bütün Avrupa büyük devletleri ve Balkan devletleri bu hususta hem fikirdiler. Ancak mirasın paylaşılması konusunda uyuşmazlık çıkmaktaydı. Hele de paylaşılacak mıntıkanın etnik ve dini yapısının karmaşık olması ve halkın aynı yere göz koyması işi daha da zor hale getiriyordu.¹⁵⁴

Balkan devletleri arasında ki ilk yakınlaşma Yunanistan'ın girişimi ile 1910 yılında oldu ve ilk öneriyi Bulgaristan'a yaptı. Ancak Bulgarlar Yunanistan'a güvenmediklerinden hemen cevap vermediler. Bu sırada Yunanistan'ın arası Girid sorunu yüzünden bir savaşa varacak kadar Osmanlı Devleti ile açık bulunuyordu.

Rusya 1911 yılında Fas bunalımının çıkmasından ve İtalya'nın Trablusgarp'a saldırmasından yararlanarak daha önce girişimlerde bulunup da bir sonuç alamadığı, Boğazları açtırma isteğini gerçekleştirmek üzere harekete geçti. Fakat başta İngiltere ve Osmanlı Devleti'nin karşı koymasıyla başarılı olamadı.

¹⁵¹ Uçarol, s.320.321.

¹⁵² Akşin, Koçak, s.45.46.47.49.

¹⁵³ Uçarol, s.330.

¹⁵⁴ Ahmet Halaçoğlu, Balkan Savaşları, *Türkler Ansiklopedisi*, C.13, s.296.

Balkan birliği düşüncesi, Trablusgarp Savaşının başlaması üzerine yeniden ele alındı. Konunun gerçekleşmesi için önce Bulgaristan işe girişti ve Sırbistan ile görüşmelere başladı. Ancak Makedonya'nın paylaşılması konusunda anlaşamadılar. Bunun üzerine Rusya, her iki taraf üzerinde baskı yaparak sorunu çözümlenmesine çalıştı. Bu baskının da sonucunda, 13 Mart 1912 tarihinde Bulgaristan ile Sırbistan arasında bir "Dostluk ve İttifak Antlaşması" imzalandı.

Bulgaristan Sırbistan ile anlaştıktan sonra daha önce önerisini geri çevirdiği Yunanistan ile anlaştı ve bu üç Balkan devleti aralarında yaptıkları ayrı ayrı antlaşmalarla Osmanlı Devleti'ne karşı birleşerek Balkan birliğini gerçekleştirmiş oldular. Daha sonra bu devletlere 1912 yılında Bulgaristan'la sözlü bir antlaşma yapan Karadağ da katıldı.

Balkan devletleri arasında ki bu gelişmelerde ve sonuca varmakta Rusya önemli rol oynamıştır. Balkan devletleri bu şekilde aralarında birlik için antlaşmalar yaptıktan sonra ve savaş hazırlıklarını da tamamladıktan sonra 1912 yılı sonbaharında Osmanlı Devleti'ne karşı harekete geçmeye karar verdiler.¹⁵⁵

Balkan savaşında¹⁵⁶ Osmanlı Devleti ordusunu ikiye ayırmıştı "Doğu Ordusu" Trakya 'da Bulgarlara karşı, "Batı Ordusu"da Makedonya ve Arnavutluk'ta Yunan Sırp ve Karadağ'a" karşı çarpışacaktı. Savaşın başlamasıyla kısa bir süre sonra bütün Rumeli'yi Balkan devletleri ellerine geçirdiler.

Osmanlı donanması daha savaşın başlarında Marmara Denizi ile Karadeniz'e bağlandığında güçlü olan Yunan donanması, savaşız olarak Ege denizinin kontrolünü ele geçirdi.

Balkan Savaşının başlamasından hemen sonra, Osmanlı Devleti'nin uğradığı bu ağır yenilgi iç politikada, büyük tepkilere yol açtı, Sadrazam Gazi Ahmet Muhtar Paşanın yerine yeni hükümeti Kâmil Paşa kurdu.

Tezimizde yer alan karikatürlerin yorumlanmasında XX. yüzyılın başında Osmanlı Devleti'nin genel durumu içinde yer alan başlık içerisinde değerlendirilmiştir.

¹⁵⁵ Uçarol, s.330.331.332.333.334.

¹⁵⁶ Uçarol, s.338.339.

3.2. Karikatürler

Karikatür kelimesi köken itibariyle; *yüklenmek, hücum etmek, doldurmak, , abartmak, alaya almak* gibi manalarda kullanılan *caricare* fiilinden türemiştir. Çizgi sanatı olarak tanımlana bilen karikatür, mizahın türlerinden biridir.¹⁵⁷

Karikatürde insanları veya tiplerini hicivli olarak canlandırma şekli ilk olarak 16.yüzyılda olmuştur. Matbaanın icadı ile birlikte yazılı ve grafik basın araçlarının artışıyla karikatür daha geniş kitlelere ulaşmıştır.

Gazeteciliğe karikatürü ilk defa Fransız ressam Charles Philipon getirmiştir.Daha sonra İngiliz ve Alman'lar kullanmaya başlamıştır.¹⁵⁸

Türk karikatürü ilk olarak 1867'de *Arif Arikani'nin* çıkardığı *İstanbul* adlı dergi biçiminde ki gazetede hayat bulmuştur. Bilinen ilk karikatür dergisi ise *Teodor Kasap*'ın yayımlamış olduğu *Diyojen*'dir ve 1870'te yayın hayatına başlamış olup hemen ardından da *Hayal* gelmektedir.¹⁵⁹

Cadaloz Gazetesi'nde yer alan karikatürler dönemin karikatürleri tarafından oldukça başarılı çizilmiş olup gazetenin her sayısında birinci ve dördüncü sayfalarında yer bulmuştur. Cadaloz Gazetesi'nde yer alan karikatürleri siyasi konulara yönelik karikatürler ve sosyal konulara yönelik karikatürler diye iki başlık altında görebiliriz.

Siyasi konulara yönelik olan karikatürler 1911 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkan devletleri ile olan münasebetlerinde Karadağ, Girid ve Balkan savaşı hazırlık safhasını görmekteyiz. Meclis-i Mebusan ve Mebuslar karikatürlerin ağırlıklı konularındandır.

Sosyal konulara yönelik karikatürlerde ise 1911 yılında Osmanlı imparatorluğu'nda yeniden başlayan Kolera salgını çevre ve temizlik, Osmanlı'da basın konuları yer almaktadır.

¹⁵⁷ Zeynep Kamiloğlu,"Penguen Dergisinden Hareketle Türk Karikatür Tarihinde Mizahın Saldırı İşlevi,"*Milli Folklor*, S.98, (yıl 25), s.166.

¹⁵⁸ Yardımcı, s.29.30.

¹⁵⁹ Kamiloğlu, s.167.

3.2.1. Siyasi İçerikli Olan Karikatürler

3.2.2.1. Balkan

Balkanlar Batı'nın dini ve ekonomik ve siyasi ihtiraslarının karışımı olarak ortaya attıkları, Doğu sorununun halkalarından sadece bir tanesidir. Bu ihtiraslardan çoğu zaman dini olanı öne çıkmaktadır. Buna göre, her ne suretle olursa olsun Müslüman Türklerin hakimiyetinde olan bu topraklar ve bölgede yaşayan Hıristiyanlar kurtarılmalıydı. Bu arada zaten emperyalist gayeleri de kendiliğinden gerçekleşmiş olacaktı.¹⁶⁰

Gazetede yer verilen Osmanlı-Balkan ilişkilerinde en fazla Karadağ karikatürlerinde yer verilmiştir. Yukarıda karikatürde Karadağ bir kara dağ olarak gösterilmiş olup kaz sürüsü de o bölgede toprak sahibi olmak isteyen Batılı devletlerini (Yunanistan, Sırbistan, Karadağ, Rusya, İngiltere) göstermektedir ve karikatürün altında şu ifade yer alır; *Kış, kış, boyunuz devrilesiceler, bütün kış o Karadağ da beslendiniz de şimdide bizim tarlaya tecavüz ha?*¹⁶¹

¹⁶⁰ Halaçoğlu, s.296.

¹⁶¹ Cadalog Gazetesi,numara2,s. 1.

Balkan harbi Meşrûtiyet'ten sonra gerek iç gerekse dış politikada en fazla Osmanlı Devleti'ni meşgul eden olaylardan biridir. Aşağıda ki karikatürde Çetine (Karadağ'ın başkenti) dağ olarak gösterilmiş ve Osmanlı askerleri gösterilmiş.¹⁶²

I.Balkan savaşları sırasında Osmanlı Devleti'nin gösterdiği gayretleri gazete karikatürlere yansıtmaktadır.¹⁶³ *Gördünüz mü arslanım? Uğrunuzda dağlar delen, kayalar parçalayan böyle büyük askerlerin oldukça senin için ölüm yoktur demez mi idim?!* Karikatürün altında ki bu yazıyla Osmanlı Devleti'nin ve askerlerinin gücünü ve bu topraklar için Osmanlı ordusunun yaptığı mücadeleleri göstermektedir.

¹⁶² Cadalog Gazetesi, numara 3,s.1.

¹⁶³ Cadalog Gazetesi, numara10, s. 1.

1911 yılının son ve 1912 yılının ilk aylarında başlayan I.Balkan savaşının Osmanlı Devleti'ne karşı savaşan Balkan devletlerinden Yunanistan, Sırbistan, Bulgaristan, Karadağ karikatür üzerinde ki top şeklinde ki balonlar üzerinde yazmaktadır¹⁶⁴Sultan II.Abdulhamit tahta kaldığı sürece Balkan devletleri arasında ki anlaşmazlıkları körükleyerek onların Osmanlı Devleti'ne karşı ittifak etmelerini önlemeye çalıştı. Fakat II. Meşrûtiyet'in ilanından sonra (24 Temmuz 1908) İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Sırp, Bulgar ve Yunan komiteleriyle iş birliği yapmalarından dolayı çete hareketleri arttı. Osmanlı Devleti'nin Yunanlılara karşı Sırbistan ve Bulgaristan'ı kazanmak için giriştiği faaliyetler bu üç devletin ittifak etmesine engel olamadı.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Cadalog Gazetesi, numara 11, s.1.

¹⁶⁵ Cevdet Küçük, "Balkan Savaşı", *İslam Ansiklopedisi*, C.5, s.23.

Aslan zaten bu küçük mahluku tepelemeye tenezzül etmez ana mübarek hayvan sana da ne oldu?!

Osmanlı Devleti'nin Yunanistan ile ilişkileri gazetede yer almaktadır, yukarıda ki karikatürde ayı Rusya'yı temsil ederken, arslan Osmanlı Devleti'ni temsil ediyor ve yanında yer alan küçük köpekse Yunanistan olarak karikatürize edilmiştir.¹⁶⁶ Rusya takip ettiği Panslavizm siyasetinin gereği olarak Balkan politikasını yürütmüştür. Aslında Yunanistan ile Osmanlı arasında ki ilişkiler daha çok Girid ile ilgili olan meselelerdir.

¹⁶⁶ Cadoz Gazetesi numara 18, s.4.

Avusturya Berlin antlaşmasından beri işgal ettiği Bosna Hersek'i ilhak etti (5 Temmuz 1908) ardından Osmanlı Devleti'ne bağlı bulunan muhtar Bulgaristan Prensiği istiklalini ilan etti ve ertesi günü Girid Yunanistan'a katıldığını açıkladı.¹⁶⁷

Cadaloz Gazetesi'nde yukarıda ki karikatürde elinde çiçek olan erkek figürü Yunanistan ve güzel giyimli bayan ise Girid olarak resmedilmiştir, altında ki yazıda Yunanistan'ın Girid'i istediği açıkça beyan edilmektedir¹⁶⁸

Osmanlı Devleti'nin Balkanlarla olan ilişkileri sadece Yunanistan, Bulgaristan ile ilgili değil aynı zamanda Arnavutluk ile ilgili ve bu konu karikatürlerde de yer almaktadır. Karikatürde İtalya ve Avusturya'nın kışkırtmaları ile kendine pay almak isteyen Arnavut askerleri gösterilmektedir ki zaten karikatürün altında yer alan yazıda bu düşünce doğrultusundadır.¹⁶⁹

Kahraman Arnavut: Ecdadının mübarek kanlarıyla yoğrulmuş olan topraklara düşman aya bastıracak kansızlar, Osmanlılar içerisinde bulunmaz, yıkıl!!!

Cadaloz-Aldınız mı payınızı? Kardaş gavgası arasında külahı kapmak istiyorsunuz? Nah size!

¹⁶⁷ Küçük, s.23.

¹⁶⁸ Cadaloz Gazetesi, numara 31,s.1.

¹⁶⁹ Cadaloz Gazetesi, numara 7, s.1.

3.2.2.2. Meclis-i Mebusan

Gazetede en fazla yer alan karikatürlerden biride Osmanlı Meclis-i Mebusan'ıdır. Meclis kapalı bir mekan şeklinde olduğu gibi Meclisin dış kısmı yada içi boş bir mekan olarak karikatürlerde yer almaktadır. Genelde Meclis içinde Mebusların bulunduğu ve hararetli tartışmaların yaşandığı, özellikle bütçe tartışmalarının olduğu, uyuyan millet vekillerinin olduğu bir yer olarak canlandırılmıştır.¹⁷⁰

¹⁷⁰ Cadaloz Gazetesi, numara 12,s.1, numara 19,s.1

3.2.2.3. Mebuslar

Gazetede yer alan karikatürlerde Mebuslar ya çok hararetli tartışmalar yaparken yada numara 20 sayfa 4'teki karikatürde olduğu gibi uyurken gösterilmiştir. Gazete içeriğinden anladığımız kadarıyla Mebuslar en fazla bütçe görüşmeleri üzerinde tartışmaktadırlar. Karikatürde Osmanlı halkının Mebusların çalışmasından pek memnun olmadıkları da yansıtılmakta.¹⁷¹

¹⁷¹ Cadaloz Gazetesi, numara 20,s.4.

Karikatürlerde nazırlarda yer almaktadır. Bu dönemnin Mebuslarının nasıl görünümlü olarak çizildiğini ve nasıl giyindiklerini de karikatürlerden anlayabiliyoruz.¹⁷²

3.2.2.4. İran

Cadaloz Gazetesi'nde sadece ülke içinde ki haberlere değil ülke dışında ki haberlere de yer verilmektedir. Karikatürde İran'ın simgesi olan güneş dilini çıkarmış ve İran içinde kuru kafaların olduğu bir şehir olarak gösterilmiştir. Karikatürün ön planında ise Muhammet Ali şah vardır.¹⁷³

¹⁷² Afacan, numara 2- 35, s.1.

¹⁷³ Cadaloz Gazetesi, numara 33,s.4.

Yukarıda ki karikatürde Muhammet Ali şahın ordusu ve şahın tahttan indirilmesi gazetede yansıtılmıştır. Karikatürün üzerinde Muhammet Ali (şah) ordusu Tahran'a doğru yazı yer almaktadır.¹⁷⁴

¹⁷⁴ Afacan Gazetesi, numara 3-36, s.4

3.2.2.5. Bütçe

Gazetede yer alan yazılardan da anlaşıldığı kadarıyla Mecliste görüşülen konulardan biride bütçe meselesidir. Gazetede numara 34 sayfa 4'te karikatürde tulumbacılar ellerinde para keseleri ve omuzlarında para kasalarını almış gösteriliyorlar önlerinde duran kişi tulumbacılar;¹⁷⁵ -*Aman tulumbacı başı hiç böyle para ile tulumba sıkılırmı?*

-*Aklın erse sen de yardım ederdin, asıl yangını söndürecek tulumba budur!* diye cevap verir.

3.2.2.6. Belediye

Gazetede belediye ile ilgili olarak sokak temizliği ve sokakta satılan yiyeceklere tezgahların dışarıda ve yiyeceklerin üzerlerinin açıkta olması karikatürle eleştirilmiştir. Karikatürlerde şehir-i emininin görevini yerine getirememesinden dolayı da koleranın çevre kirliliğinden dolayı tekrar canlandığı vurgulanmaktadır.¹⁷⁶

¹⁷⁵ Afacan Gazetesi, numara 1-34,s.4.

¹⁷⁶ Cadalog Gazetesi, numara 42, s.4., numara 43,s.4.

3.3. Toplumsal İçerikli Olan Karikatürler

3.3.1. İspirtizma

Amerika'da ortaya çıkmış, doğuya, İngiltere'ye gelmiş oradan da Osmanlı imparatorluğu'na sıçramış ve II. Meşrûtiyet dönemi basınındaki taşlamacılar ve karikatürcülerin ele aldığı bir akımdı.

1910 ve 1912 yılları arasında İstanbul'da İspirtizma dergisinin yayınlandığı görülür. İspirtizma bilim ve metafiziği birleştirme çabasıydı, ölümlerle bağlantı kurmak hastalıkları tedavi etmek ve geçmiş ile geleceğe giriş yolu bulmak amacı güdüyordu. Ama Osmanlı taşlamacıları için ispartizma ithal Batı kültürü ve siyasetinin gülünç yanlarının klasik bir ifadesiydi.¹⁷⁷

Cadaloz Gazetesi'nin de bu konu ile ilgili numara 1 sayfa 3'te "İspirtizma Tecrübelerinden" başlığı yer almaktadır, ve şunlar gazetede yazmaktadır;¹⁷⁸

Geniş bir salonda on iki kişi oturmuş birisi masaya sual ediyor.

-Ya ruh! Lütfi Fikri Beğ bu sene Meclisin eyyamı ta'yiliyesinde ne işte meşgul olacaktır.Bize elifba hesabıyla söylermisiniz?

Masa mütemadı söyler katib yazar sonra okur:

(Lütfi Fikri Beğ'in birinci işi eğer çakırcalı tutulmaz ise hükümetten istizah için bir takrir hazırlayacak sonra .Selanik'e, İzmir'e, Bursa'ya giderek ıslık, düdük iltifatlarına uğramamak için yarısı ıslık yarısı düdük ile nevezuhur bir konferans verecektir. Sonra. Madar-ı inham olur ümidiyle geçenlerde bir iki defa anuturup sonra nalları parlatan malum! Satın alarak tırnaklarını söktürüp muhafaza edecek ve derisini zükuret kebirine satacağı gibi Dersim dağlarında aliyul ala üç adet kızılık sopası getirterek bunları Divân-ı Harp kalkmazsa Meclisde teşhir edecektir. Ve gelecek sene Mecliste tam üç yüz on sekiz defa kabineye hucum ederek, istifa etmelisiniz, diyecek gelecek içtimada" düello", usulunun Memâlîk-i Osmâniye'ye meni idhali için bir takrir verecek.

"Bî taraf harc" usulu kabul olunursa bi taraf olmak için istifa edecektir.

-Memnun olduk ya kolera. acaba Emrullah Efendi ne işle meşgul olacak?

Masa bu defa metaenniyane hareket ediyor.Bir takım darbeler indiriyor.Katip yazıyordu. Sonra okur:

¹⁷⁷ Brummet, s.351.352.

¹⁷⁸ Cadaloz Gazetesi, numara 1, s. 3.

(*Bu zat bütün ta'tilin üç ayını dúcârı tenkid olan" maarif tûbâ ağacı gibidir"* Diye esnayı istizahda ve sabık nazırlığında söyledi ki sözü tahlile sarf ederde nihayet gazetelerin haksızlığına hüküm verdiği ve bu teşbihinde isbet ettiğini isbat eyledikten sonra, mütebaki üç ayda kendisinin yine mezkur istizah esnasında muvaffak olduğunu safr reyî muhalefe karşı 128 rey ile bir kaç gün sonra ki sükût ve ademi itimada nasibeti arasındaki mebayinini itekide uğraşacak ve dalgınlık eseri olarak müdet-i tatilden yirmi sekiz gün sonra vakti, içtimai anlayarak meclise gelecek ve derhal kastı el yevme dúcâr olacaktır."

-Ya ruh seni çok yorduk ama kusura bakma şu İsmail Kemal Beğ ne iş yapacak bize anlat. Katip masayı dinledikten sonra okur:

"İsmail Kemal Beğ artık İstanbul'dan usanarak çiftliğine gidecek ve orada Tokat Meb'ûs-u muhtermeden izin aldıktan sonra."Tokat" ismiyle güzel bir köşk yaptırarak istirahat edecektir.

Cadaloz Gazetesi'nin karikatürlerinde de İspirtizma konu edilmiş olup aşağıda ki karikatürde Cadaloz: *A evladım sende da inler vekili oldun ya medyumlara kim vekalet edecek?!* diye bir taşlamada bulunmuştur.¹⁷⁹

¹⁷⁹ Cadaloz Gazetesi, numara 1, s. 4.

3.3.2. Sağlık

İmparatorluğun bütün korkularını kendinde toplayan kolera alkol tüketiminden kaynaklanan bir sağlık sorunu olarak yayılır. Kolera "mikrobunu " belirtmek için kullanılan iskelet ahlaki yozlaşma yada çevre kirliliği için de kullanılıyor Cadaloz'da çıkan karikatürde görebildiğimiz bu durum, iskeletler bir bira imalathanesinden el eder ve büyük bir bira şişesinin içinden çıkarlar ve bu karikatürle koleranın alkol tüketimi pis su ile birleşmesi sonunda ortaya çıktığı vurgulanmakta.¹⁸⁰ İçkinin içerken hoş ama sonrasında kötülük doğuracağı da vurgulanmaktadır altında ki yazıda¹⁸¹ Koleradan korunmak için aslında kireç kullanılmış ve gazetede numara 3 sayfa 4'te bu durumdan bahsedilmekle beraber koleranın tekrar geri gelebileceği ve bu yüzden halkın yaşadığı endişe ve koleranın yeniden görülmeye başlanmasından "*Cadaloz Cenaplarına istidâ*" başlığında okumaktayız. Yine numara 19 sayfa 2'de "*Kötek*" başlıklı yazıda koleranın ülkeye 1911 yılında tekrar yayıldığını anlaya biliyoruz.

¹⁸⁰ Brummett, s.443.444.

¹⁸¹ Cadaloz Gazetesi, numara 44,s.4

Cadaloz-Bira def koleradır derken gördüğümü nektarın başına gelen, varsın içenlerde güle güle kullansın!

3.3.3. Basın Yayın

Basın üzerindeki sıkı denetim II.Meşrûtiyet'in ilanı ile doğan hürriyet atmosferiyle kalkar, buda yayın sayısında adeta patlamaya yol açar. Gazeteler 25 Temmuz 1909 tarihinden sonra sansüre tabi tutulmadan yayınlanır, tirajları on binlerin üzerine çıkar, bu dönemin belli başlı gazeteleri *İkdam*, *Sabah*, *Tercüman-ı Hakikat*, ve *Saadet* olmak üzere dört adettir. Bunların yanı sıra *Tanin*, *Yeni Gazete*, *Hukuk Umumiye ve Serbesti*, *Sadayı Millet*, *Mizan*, *Şurayı Ümmet*, *Osmanlı*, *Volkan* ve *Takvim-i Vekayi* eklenir.

Meşrûtiyet'in ilanında başlıca etken olan İttihat ve Terakki Cemiyeti parti halinde örgütlenir ve *Tanin* ile *Şurayı Ümmet* partinin yayın organı olur.

Basında farklı türlerde yayınlara da ağırlık verilir. Mizah gazeteleri arasında *Kalem*, *Cem* gibi yayınlar eklenirken, kadınlar için *Mehasin*, *Demet*, *Kadınlar Dünyası*, ve *Kadın*, çocuklar içinde *Arkadaş*, *Talebe*, *Muallim*, *Çocuk Yurdu* gibi dergilerde yayımlanır.¹⁸²

Cadaloz Gazetesi de II.Meşrûtiyet'in ilanı ile yaşana bu basın patlamasını 31 numaralı sayısında karikatürde yer vermektedir, ortada gazete satan adam ve etrafta kaçan insanlar var karikatürün üzerinde mizahi bir şekilde yazan *Gazetelere rağbet* yazısı yer almaktadır, karikatürün alt kısmında ise *Mevzu: Yeni gazete Merih, Hemrah...*

Cadaloz- ayol ne kaçıyorsunuz? Almanız da seyredin gazete adam yemez a?!¹⁸³

¹⁸² Doğaner, s.118.119.

¹⁸³ Cadaloz Gazetesi, numara 31, s.4.

II.Meşrûtiyet döneminde basın halk üzerinde de etkilidir ve gazetede yer alan konular insanlar tarafından değerlendirilip aynı zamanda dönemin içinde bulunduğu siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel, iç ilişkiler, imparatorluğun içinde bulunduğu durum ve dış siyaset en iyi şekilde gazetelere yansımakta idi ve gazetecilerin büyük bir çoğunluğunu da kaleminin iyi olması nedeniyle halkı etkileyebilmekte yada dışarıya ve yöneticilere halkın talepleri yansıtılabilmekte idi. Gazetelerde yer alan yazılar çoğu zaman yayımlanan bir makaleden de etkili olabilirdi.

Osmanlı imparatorluğu'nun Balkanlarda sahip olduğu yerleşim yerlerinde de gazete çıkarılmakta idi bu gazetelerde Karadağ, Arnavutluk, Girid meselelerine yer vererek halk siyasi durumdan haberdar olabildiği gibi halkın ve ülkenin de talepleri bu gazetede yer alabiliyordu.

Cadaloz Gazetesi'de bu durumu yansıtmış ve numara 17 sayfa 4'te ki karikatüründe Cadaloz eline mürekkep ve kurşun kalemleri alarak yanında duran kişilere vermek ister ve karikatürün altında şu ifadeye yer verilir;¹⁸⁴ *Alınız evlatlar sizlere bundan daha ala silah olmaz beğen beğendiğini al!*

Bu sözlerden de anlayabiliyoruz ki savaş da başarı elde edinilebildiği gibi gazetecilerin haklılığı dile getirmeleri de başarıdır.

¹⁸⁴ Cadaloz Gazetesi, numara 17, s.4.

Cadaloz Gazetesi aynı zamanda bu 17.sayısında Konferans başlığı ile Karadağ hududunda neler yazıldığını anlatarak Osmanlı halkında bilgilendirmektedir.

3.3.4. Sınıf Ayrılıkları

Cadaloz bu sınıfsal yol ayrımını bir bey ile çöpçü arasındaki münakaşayla verir. Bu karikatür de papyon kravat takmış, elinde ördek başlı bastonlu bir züppe, pantolonuna çamur sıçratan çöpçüyü azarlar, üstümü başımı berbat ettin bu nasıl süpürme, der. Genç çöpçü sinirlenir, ama yiğitçe bir cevabı yapıştırır: Niye bağıryorsun, der, artık "herkesin bir hürriyeti var" istediğim gibi süpürürüm! Bir kenarda olayları izleyen Cadaloz omuzlarını silker. Bu yanlış anlamının hal edilemeyeceğini bilir ah der bu hürriyet meselesine alışamayacağız, çünkü anlamıyoruz.¹⁸⁵

¹⁸⁵ Burmmett, s.4.

SONUÇ

Abdulhamit döneminde sürgüne giden aydınlar ve gazeteciler II. Meşrûtiyet'in ilanı ile birlikte yurda dönmüşler. Bu dönemde Osmanlı basınında yayın sayısı bakımından gözle görülür bir artış yaşanmıştır. 1908-1909 yıllarında İstanbul'da yaklaşık 353 gazete ve dergi yayımlanmaya başlamıştır. II.Meşrûtiyet'in ilanının ardından gelen ilk iki ayda ise ikiyüzün üstünde gazete imtiyazı verilmiştir. Bu dönemde aydınların büyük bir kısmı II.Meşrûtiyet'in getirdiği serbesti ortamıyla beraber gazete ve dergilerde Abdulhamit ve dönemine ilişkin tepkilerini ortaya koymuşlardır, sansür döneminde söyleyemediklerini özgürlük içinde söyleyebilmişlerdir. Fakat bu serbesti ortamı ancak 1909 Matbuat Kanunu ile sona ermiştir.

II.Meşrûtiyet'in ilanı ile birlikte Meclis tekrar açılmış ve İttihat ve Terakki Cemiyeti Meclis üzerinden faaliyetlerini yürütmeye başlamış ve 1918 yılına kadar Türk siyasi hayatına yön vermiştir.

Cadaloz Gazetesi 4 Nisan 1911 yılında yayın hayatına başlamış ve bu İttihat Terakki Cemiyeti'nin yönetiminde olduğu dönem olması ile Cadaloz Gazetesi Cemiyeti bazen açık, bazen üstü kapalı, bazende muhalif olan gazeteler yada Mebuslar üzerinden eleştirmiştir.

II. Meşrûtiyet dönemi aslında birçok fikir akımlarının da meydana geldiği bir dönemdir. Bu dönemde bir çok yazar gazetelerinde, gazetelerde yer alan yazı ve makaleleri eleştirmişler ve Cadaloz Gazetesi'de bu eleştirilere yer verip gazetenin "Dediki Dedimki" başlıklı yazısında gazetelerle karşılıklı konuşmalar yapmıştır ve gazetelerin başlık ve yazılarını eleştirmiştir.

Gazetede özellikle Lütfi Fikri Beğ'in ve Ahmet Mithat Efendi'nin düşüncelerine yer vermiştir. Bu gazeteciler aslında iktidara muhalefet olan yazarlardır. Cadaloz'da eleştirilerini bu yazarların söylemleri üzerinden yapmıştır.

Cadaloz Gazetesi adından da anlaşılacağı gibi Cadaloz'un yer aldığı bir kadın karakterini sürekli konuşturmuştur. Meydan Larousse'da cadalozun tanımını "Huysuz, şirret, cenesi düşük' 'bir kadın olarak tanımlamıştır¹⁸⁶Aslında cadaloz ulusal bir karakter olmakla beraber Türk kuklalarında sıkça konuşturulan da bir karakterdir

¹⁸⁶ Meydan Larousse,"Cadaloz",C.2, Meydan Yayınevi, İstanbul, s.724.

ve lafını esirgemeyen sert bir karakterdir. Cadaloz Gazetesi'nin her sayısının ilk sayfasında Cadaloz masaya oturmuş ve ellerini yumruk şeklinde tutup masa üzerine koyan ve ağzı açık birşeylere sinirlenen karakter olarak resmedilmiştir.

Cadaloz özellikle gazetede kendini "Can Can" ve "Kötek" başlıklı yazılarında hissettirmiştir. Bu kısımda Cadaloz gündeme ilişkin olaylarda sözünü esirgememiştir.

Cadaloz Gazetesi gerek söz boyutundaki gerekse çizgi boyutundaki mizahıyla, Türk toplumunda karşılaşılan aksaklıkları ve toplumun beklentilerini sayfalarında yansıtan önemli bir mizahi yayındır.

Ramazan ayıyla birlikte yaşanan telaş ve koşuşturmaca mizah dergileri için güzel bir malzeme olmuştur. Sayfalarında ramazana da yer ayıran Cadaloz Gazetesi, II.Meşrûtiyet dönemi ramazan kültürünü bize "Ramazan Davulcusu" başlıklı şiirleriyle oldukça mizahi bir üslupla aktarmıştır.

Cadaloz Gazetesi'nin söz boyutundaki mizah anlayışında hicivden ve taşlamalardan meydana gelen bir üslup kullanılmıştır. Mizahi bir yayın olan Cadaloz'da metinlerde halk ağzının, şiveli ve aksağanlı konuşmalarını mizahi unsur olarak kullandığını görmekteyiz. Bu söyleyiş tarzı mizaha ayrı bir lezzet katmıştır.

II.Meşrûtiyet döneminde Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda büyük sorunlar yaşadığı bir dönemdir. 1911 yılı artık sadece büyük Avrupa devletlerinin değil Balkan devletlerinde kendi aralarında Osmanlı Devleti'ni paylaşmaya ve kendi aralarında anlaşmaya başladıkları ve anlaşamadıkları dönemdir. Cadaloz Gazetesi bu sorunlara sütunlarında sıkça yer vermiştir.

Cadaloz Gazetesi'nde yer alan yazıların önemli bir kısmını siyasi içerikli yazılardan oluşmaktadır. Bu siyasi içerikli yazıların temelinde, İttihat ve Terakki, Meclis-i Mebusan, Mebuslar, Balkan siyaseti (Karadağ, Girid, Arnavutluk) yazıların içeriğini oluşturmaktadır.

Sadece siyasi içerikli yazılar değil toplumsal sorunlarla ilgili yazılarda yer alır. Yine bu dönemde kolera salgınının tekrar başlaması Cadaloz Gazetesi'nin önemli konularındandır. Gazete kolera salgınının insanların yaşam tarzından ve fazla alkol alımından kaynaklandığı üzerinde durmuştur. II.Meşrûtiyet döneminde dünyada da popüler olan ispartizma olaylarının Osmanlı toplumunda nasıl algılandığına gazete mizahi olarak yer vermiştir. Aslında Osmanlı toplumunda

falcılık ve büyücülük zaten vardı ve bu durum halkın çokda fazla yabancı olduğu bir konu değildi.

Gazetede toplumsal sorunlar içinde yer alan konulardan biride sokak satıcılarıdır. Yüksek sesle yada bağırarak satıcıların sokakta mallarını satmalarından aslında halkın fazlası ile rahatsız olduğu üzerinde durulmuştur. Bu satıcılara İstanbul belediyesinin ses çıkarmamasıda halkı kızdırmaktadır.

Cadaloz ülke içinde eşkıya olaylarının arttığına ve özellikle Aydın civarında zengin insanların kaçırılıp para karşılığında serbest bırakılmasına değinerek Cakırcalı adında bir eşkıyanın varlığından bahsetmektedir.

Cadaloz Gazetesi geleneksel mizah tarzında yazılmış olup karikatürleriyle de kendinden söz ettiren bir gazete olma özelliğine sahiptir. Karikatürlerin altında yazılan yazılarda Türkçe yazılmış olup tek dilde gazetenin yayın yaptığı anlaşılmaktadır.

Gazetenin neredeyse yarısını oluşturan karikatürle ise dönemin sosyal ve siyasi ilişkileri üzerinedir. Cadaloz Gazetesi'nde imzalı ve imzasız karikatürlere rastlamak mümkündür. Türk karikatüristlerin yanı sıra yabancı karikatüristlerin çizimlerinde de yer alır. Karikatürlerin genelinde imzası bulunan kişiler: Cevat Nuri, D.M., D.Mozloun, F.Houry'dir.

Gazetede karikatürlere baktığımızda aynı zamanda insanların giyimleri hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz. II.Meşrûtiyet dönemi insanlar arasında sınıf farklılıklarının yaşandığı bir dönem olmakla beraber Avrupa'nın etkisinin ülke içinde fazlaca hissedildiği dönem olup şık giyimli insanların yanında sıradan giyimli insanlarda vardır ve gazete bu sınıf ayrılıklarını hem yazı hemde çizgi boyutunda dile getirmiştir.

Karikatürlerde alışveriş yapılan pazar alanı hakkında da bilgi sahibi olabileceğimiz gibi gazete içeriğinde Osmanlı mutfağında ki yemek isimlerinede rastlamak mümkün. Bunlar: İmam bayıldı, karnıyarık, hoşaf, bamya, taze fasülye, börek, kadayıf...

1911 yılında İstanbul'da ki yeleşim adlarının günümüzde de değişmeden kullanıldığını gazete içeriğinden anlayabiliyoruz. Bunlar: Beykoz, Kadıköy, Kağıthâne, Sirkeci, Aksaray, Üsküdar, Maltepe, Çemberlitaş, Samatya, Eminönü, Sarayburnu, Nuru Osmaniye, Haydar Paşa, Acıbadem, Çukur çeşme'dir.

Cadaloz Gazetesi'nin "Muhâberât-ı Aleniye" başlığıyla okuyucu kitlesinden de anlayabildiğimiz kadarıyla toplumun her düzeyinden geniş bir alana kendini sunduğunu görmekteyiz Bu okuyucu kitlesinde Mebuslar, yüksek okul öğrencileri, lise de okuyan talebeler, ev kadınları, gayri müslim vatandaşlar ve bir çok meslek gurubundan olan insanlar. Cadaloz Gazatesi özellikle Mebuslar tarafından fazlaca okunmasından çok memnun olup sık sık Cadaloz gazetede Mebuslara teşekkür etmektedir.

Bu tezde özellikle tıranskripsiyonunu yapıp yayınladık ki okuyucularda dömemin mizah anlayışını ve Cadaloz Gazetesi'nin kalitesini daha iyi anlaya bilsinler.

İttihat ve Terakki yönetimi basın üzerinde baskıcı bir tutum izlemiş olup kendine muhalif olan gazeteleri ve dergileri kapatmıştır. Cadaloz'da bu baskıdan nasibini almış yayın hayatına 22 Mart 1327 Salı (Miladi 4 Nisan 1911) günü başlamış olan gazete son sayısını 27 Ağustos 1327 Cumartesi (Miladi 9 Eylül1911 Cumartesi) yayımlamıştır. Gazete okuyucularına söylemek istediklerinin "Cadaloz'un Devesi' adlı kitapla sunmuştur.

KAYNAKÇA

Sürelî Yayın

Cadaloz Gazetesi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Hakkı Tarık Us Koleksiyonu.

Tetkik Eserler

AKŞİN, Sinan, Cemil KOÇAK, Hikmet ÖZDEMİR, Korkut BORATAV, Selahattin HİLAV, Murat KATOĞLU ve Ayla ÖDEKAN, *Çağdaş Türkiye Tarihi 1908-1980*, C.4, İstanbul: Cem Yayınevi, 2000.

ALVER, Füsün, *Gazetecilik Bilim ve Kuramları, Gazetecilik Kuram ve Tasarımlarını Türkiye'de ki Gazetecilik Sistemi*, İstanbul: Kalkedon Yayınları, 2011.

ARDIÇ, İbrahim Selçuk, *Kalem Dergisi ve Mizah Anlayışı (1908-1911)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009.

AVCI, Artun, "Toplumsal Eleştiri Söylemi olarak Mizah ve Gülmece", *Birikim*, S.166, (Şubat 2003), 80-96.

AYDIN, Hakan, *II. Meşrûtiyet Döneminde Basın ve Siyaset*, Konya: Palet Yayınları, 2010.

BAKİ, Zeynep, *"Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Mizah Basınında Siyasi Aktörlerin Temsili"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.

BEDİR, İsmail, *Şurâ-yı Ümmet Gazetesinin (170-220)ve (140-1/140-122) sayılarının Sistematik İndeksi-İncelenmesi-Seçilmiş Yazıların Çevirisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2005.

BİRECİKLİ, İhsan Burak, "Yüzüncü Yılında II. Meşrûtiyet'in İlanı Üzerine Bir İnceleme", *Akademik Bakış*, C.2, S.3, (Kış, 2008), 211-226.

BURUMMET, Palmira, *İkinci Meşrûtiyet Basınında İmge ve Emperyalizm 1908-1911 çev. Ayşen ANADOL*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2003.

- BÜNGÜL, Nurettin Rüştü, *Eski Eserler Ansiklopedisi*, Cilt I, Tercüman 1001 Eser.
"Cadalo", *Meydan Larousse*, İstanbul: Meydan Yayınevi, C.2,
- ÇAKIR, Hamza, "Tarihimizin ilk Mizah Dergisi Diyojen'in Kapatma Cezalarına Yine Mizahi Yoldan Gösterdiği Tepkiler", *Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.15, (2005), 161-172.
- ÇETİN, Şule, *Mizah Edebiyatına Katkısı Bulunan Amcabey Dergisi Üzerine bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.
- ÇEVİKER, Turgut, *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü Tanzimat ve İstibdat Dönemi(1867-1878/1878-1908)*, İstanbul: Adam Yayınları, 1986.
- ÇİLESİZ, Cumhuriyet, "Bürokrasi ve Mizah", *İdarecinin Sesi*, (Kasım/Aralık, 2011),114-116.
- DEVRİM, Tunay, *"Gülyüz Mizah Gazetesinin İncelenmesi"*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- DOĞANER, Yasemin, "Hürriyet ve Modernleşme Enstrümanı Olarak Osmanlı'da Basın", *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C.29, S.1, (Haziran, 2012), 109-121.
- DURMUŞ, İsmail, "Mizah" *İslam Ansiklopedisi*, C.30, İstanbul, 2005.
- Dünkü mizahımızdan Yazı ve Çizgiler, *Hürriyet Gazetesi Neşriyatı*, Yedi Gün Matbaası.
- EBÜZZİYA, Ziyad, "Diyojen", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, C.9, 1994.
- FENOGLİO, İrene, GEOGEON, *François, Doğu'da Mizah*, çev. Ali Berktaş, İstanbul: İstanbul Yapı Kredi Yayınları, 2000.
- GÜÇLÜ, Muhammet, "Antalya'da Yerel Basının, İlk Temsilcisi: Antalya'da Anadolu gazetesi (19 Aralık 1920-12 Eylül 1922)", *Çagdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XII/25, (Güz, 2012),33-54.
- HALAÇOĞLU, Ahmet, "Balkan Savaşları (1912-1913) Savaşları", *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C.13, 2012.

- HUYUGÜZEL, Ö. Faruk, "Tanin", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.39, 2010.
- İNÜĞÜR, M. Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul: Der Yayınevi, 2002,
- KAMILOĞU, Zeynep, "Penguen Dergisinden Hareketle Türk Karikatür Tarihinde Mizahın Saldırı İşlevi", *Millifolklor*, S.98, Yıl 25,165-173.
- KODAMAN, Bayram, "II. Meşrûtiyet Dönemi (1908-1914)", *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, C.13, 2012.
- KUTAY, Cemal, *Osmanlı'da Mizah (1868-...) kişiler, olaylar, belgeler, çizgiler, dergiler...*, İstanbul, Acar Bilgi Merkezi Yayınları, 2013.
- KÜÇÜK, Cevdet, "Balkan Savaşı" *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C.5, 1992.
- MAZICI, Nurşen, "1930'a Kadar Basının Durumum ve Matbuat Kanunu", Ankara: *Üniversitesi Türk İnkılap Enstitüsü Ankara Yolu Dergisi*, C.5, S.18, (1996), 131-154.
- OKAY, M. Orhan, "Hiciv", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, C.17, , 1998.
- ÖNGÖREN, Ferit, *Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı ve Hicvi*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1983.
- ÖZDİŞ, Hamdi, *Osmanlı Mizah Basınında Batılılaşma ve Siyaset (1870-1877)*, İstanbul: Libra Kitapçılık ve Yayıncılık, 2010.
- ÖZKORKUT, Nevin Ünal, "Basın özgürlüğü ve Osmanlı Devletindeki Görünümü", *Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.51, S.3, (2002),65-84.
- Resimli Türkçe Sözlük, Ankara: TDK, 1977.
- SERRİNCAN, Ece, *Kalem Dergisi Üzerine bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2010.
- SEYHAN, Salih, "II. Meşrûtiyet Dönemi Mizah Basını ve İçeriklerinden Seçilmiş Örnekler", *Turkish Studies*, C.8/3, (Kış, 2013), 494-516.

- Tobias Heinzelman, *Osmanlı Karikatüründe Balkan Sorunu 1908-1914*, çev. Türkis Noyan, İstanbul: Kitap Yayın Evi, 2004.
- TÜRKMEN, Fikret, "Osmanlı Döneminde Türk Mizahı", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, IV, (2000), 1-10.
- UÇAROL, Rifat, *Siyasi Tarih*, Ankara: Hava Basım ve Neşriyat Müdürlüğü, 1919.
- YARDIMCI, İsmail, "Mizah Kavramı ve Sanattaki Yeri", *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3/2, (2010), 1-41.
- YAZICI, Nermin, "Yazılı Türk Mizahının Gelişim Sürecinde Batılı Anlamda İlk Mizah Dergisi Cem", *Turkish Studies*, C.6/3, (Yaz, 2011), 1299-1313
- YAZICI, Nesimi, "Takvîm-i Vekayi", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, C.39, 2010.
- YAZICI, Nesimi, "Tasvir-i Vekayi", *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, C.40, 2011.
- Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul: M.E.B.Yayınları, 1990.